

Doktori (PhD) értekezés

dr. Németh Ágota

2025

**NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM
RENDÉSZETTUDOMÁNYI DOKTORI ISKOLA**

dr. Németh Ágota

**A könnyűzenei fesztiválokön kábítószer-terjesztéssel foglalkozó elkövetői
csoportok, bünszervezetek felderítését támogató bűnügyi elemzés**

Doktori (PhD) értekezés

**Témavezető: Dr. Szendrei Ferenc r. ezredes PhD., egyetemi docens
Budapest, 2025**

Tartalom	
1. BEVEZETÉS	9
2. A KUTATÁS ISMÉRVEI	11
2.1. A téma aktualitása.....	11
2.2. Kutatási hipotézisek	13
2.3. Kutatási kérdések	15
2.4. Kutatási módszerek	15
3. FOGALOM MEGHATÁROZÁSOK.....	18
3.1. A kábítószer, mint jogi fogalom	18
3.2. Legális és illegális drogok.....	19
3.3. Prekurzor	20
3.4. A kábítószeres bűncselekmények elkövetői magatartásai.....	20
3.5. Elkövetők, társas elkövetői alakzatok	24
3.6. Fesztivál	25
3.7. Bűnügyi elemzés	26
4. SZAKIRODALMI ÉS JOGSZABÁLYI HÁTTÉR ÁTTEKINTÉSE	27
5. A FESZTIVÁLOK ÉS A DROGOK KONTEXTUALIZÁLÁSA.....	45
5.1. A fesztiválok története.....	45
5.2. A zene és a tánc drogokkal kapcsolatos megítélésének történelmi perspektívája.....	48
5.3. A zene a kábítószerekkel kapcsolatban	49
5.4. A zenei rendezvényekhez kapcsolódó drogok tipológiája.....	50
5.5. Fesztiválok és a drogok kapcsolata	52
5.6. A kérdés általános megközelítése a 20. században Magyarországon.....	52
5.7. Zenei fesztiválok napjainkban.....	55
5.8. Hazai körkép	57
5.9. A fejezet rövid összefoglalása, megállapítások	60
6. SZERVEZETT BŰNÖZÉS, KÁBÍTÓSZER-BŰNÖZÉS	62
6.1. A szervezett kábítószer-bűnözés.....	62
6.2. Hazai helyzetkép	69
6.3. A fejezet rövid összefoglalása, megállapítások	70
7. A SZERVEZETT BŰNÖZÉS ELLENI KÜZDELEM NEMZETKÖZI INTÉZMÉNYRENDSZERE	72
7.1. Stratégiai rendőrségi együttműködés	72
7.2. Regionális stratégiák	73

7.3. Operatív rendőrségi együttműködés.....	74
7.3.1. Szervezetek, ügynökségek	74
7.3.1.1. Europol.....	74
7.3.1.2. Eurojust.....	77
7.3.1.3. EUDA	77
7.3.1.4. Frontex	78
7.3.1.5. Interpol.....	78
7.3.1.6. UNODC	79
7.3.1.7. WCO	80
7.3.2. Az együttműködés egyéb platformjai.....	80
7.3.2.1. Két- vagy többoldalú megállapodások.....	80
7.3.2.2. Közös nyomozócsoport.....	81
7.3.2.3. Kapcsolattartási szolgálati helyek.....	81
7.3.2.4. Kapcsolattartók	82
7.3.2.5. Európai Nyomozási Határozat	82
7.3.3. Információs csatornák, adatbázisok	82
7.3.3.1. SIS.....	82
7.3.3.2. PNR.....	83
7.3.3.3. ETIAS.....	84
7.3.3.4. Prümi szerződés	84
7.4. A fejezet rövid összefoglalása, megállapítások	85
8. A SZERVEZETT BŰNÖZÉS ELLENI KÜZDELEMBEN HAZAI	
INTÉZMÉNYRENDSZERE	86
8.1. Stratégiák.....	87
8.2. Intézmények	88
8.2.1. Az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv	89
8.2.1.1. Országos Rendőr-főkapitányság	89
8.2.1.2. Készenléti Rendőrség Nemzeti Nyomozó Iroda	90
8.2.1.3. Repülőtéri Rendőr Igazgatóság.....	90
8.2.1.4. Vármegyei (fővárosi) rendőr-főkapitányságok	92
8.2.1.5. Speciális egységek a kábítószer-bűnözés ellen	95
8.2.1.6. Rendőrkapitányságok.....	95
8.3. Nemzetközi Bűnügyi Együttműködési Központ.....	96

8.3.1. Nemzetközi Stratégiai Osztály	96
8.3.2. Europol Magyar Összekötő Iroda	96
8.3.3. Nemzetközi Információs Osztály	97
8.3.4. SIRENE Iroda	97
8.4. Nemzeti Információs Központ	98
8.5. Nemzetbiztonsági Szakszolgálat	99
8.6. Nemzeti Adó- és Vámhivatal	100
8.7. Ügyészség.....	100
8.8. Bíróság	100
8.9 A fejezet rövid összefoglalása, megállapítások	101
9. A BŰNÜGYI ELEMZÉS RENDSZERE	102
9.1. A bűnügyi elemzés megjelenése a bűnügyi munkában	102
9.2. A bűnügyi elemzés nemzetközi rendszere.....	103
9.2.1. Bűnügyi elemzés típusai.....	104
9.3. A bűnügyi elemzés hazai rendszere.....	106
9.3.1. A bűnügyi elemzés fogalma, célja, feladata	106
9.3.2. A bűnügyi elemzés alapelvei	109
9.3.3. A bűnügyi elemzés részterületei	109
9.3.4. Bűnügyi elemzési módszerek.....	111
9.3.5. Bűnügyi elemzési technikák.....	111
9.3.6. A bűnügyi elemzés egységei	113
9.4. Nemzeti Információs Központ	117
9.5. A környező országok elemző egységei.....	119
9.5.1. Ausztria.....	119
9.5.2. Németország.....	120
9.5.3. Hollandia	120
9.5.4. Szlovákia	121
9.5.5. Csehország.....	121
9.6. A fejezet rövid összefoglalása, megállapítások	122
10. FESZTIVÁLOKON ELKÖVETETT BŰNCSELEKMÉNYEK.....	123
10.1. A rendezvények szerepe turizmusában.....	123
10.2. A fesztiválokon megjelenő bűncselekmények.....	124
10.2.1. A külső helyszínen elkövetett bűncselekmények	125

10.2.2. A rendezvény belső helyszínén elkövetett bűncselekmények	126
10.2.2.1. Vagyon elleni bűncselekmények	126
10.2.2.2. Kábítószeres bűncselekmények	127
10.2.2.3. Erőszakos bűncselekmények	128
10.3. A fesztiválok elkövetett bűncselekmények kiváltó okai	128
10.3.1. Alkohol	129
10.3.2. Kábítószer.....	129
10.3.3. Sértett közrehatása.....	129
10.3.4. Bűnözői életmód.....	130
10.3.5. Rossz baráti társaság	130
10.4. A fejezet rövid összefoglalása, megállapítások	130
11. A FESZTIVÁLOKON TÖRTÉNŐ KÁBÍTÓSZER-FOGYASZTÁS	
KOCKÁZATELEMZÉSE	131
11.1. Egészségügyi kockázatok.....	131
11.2. Gazdasági kockázatok	133
11.3. Büntetőjogi kockázatok.....	134
11.4. Társadalmi és morális kockázatok.....	134
11.5. A fejezet rövid összefoglalása, megállapítások	135
12. A KÖNNYŰZENEI FESZTIVÁLOK BIZTOSÍTÁSA.....	136
12.1. A fesztivál biztosításának szereplői.....	138
12.2. Technikai eszközök a biztosításban.....	140
12.3. A fejezet rövid összefoglalása, megállapítások	142
13. FESZTIVÁLOK A KÁBÍTÓSZER-BŰNÖZÉS TÜKRÉBEN	143
13.1. A bűnügyi statisztika adatainak elemzése	143
13.1.1. A bűnügyi statisztika kialakulása	143
13.1.2. A bűnügyi statisztika szerepe bűnüldöző szervek munkájában.....	147
13.1.3. A kábítószeres bűncselekmények statisztikája	148
13.1.3.1. A bűncselekmények számának alakulása	149
13.1.3.2. Az elkövetők számának alakulása	153
13.1.3.3. Az elkövetés tárgya.....	154
13.1.4. Kábítószer a fesztiválok elkövetésénél	155
13.1.4.1. Bűncselekmények.....	156
13.1.4.2. Elkövetők.....	156

13.2. Bírói döntések elemzése.....	159
13.2.1. Az elkövetés helyei.....	160
13.2.2. Elkövetés helyszíne	161
13.2.3. Az elkövetés ideje.....	162
13.2.4. Az elkövetés tárgya	162
13.2.5. Az elkövetés módja	163
13.2.6. Az elkövetők.....	163
13.3. A kábítószeres bűncselekmények a kiemelt fesztiválokon.....	164
13.3.1. Sziget Fesztivál	164
13.3.2. OZORA Fesztivál.....	166
13.3.3. Balaton Sound Fesztivál.....	168
13.4. Interjúk.....	170
13.4.1 Interjúk a fesztivállátogatókkal	172
13.4.2. Interjúk a közreműködőkkel.....	173
13.5. A fejezet rövid összefoglalása, megállapítások.....	174
14. A KÁBÍTÓSZERES BŰNCSELEKMÉNYEK FELDERÍTÉSÉT TÁMOGATÓ BŰNÜGYI ELEMZŐ-ÉRTÉKELŐ MUNKA	177
14.1. Bűnszervezet elemzése a bírói ítékezés alapján.....	179
14.2.1. A bűnszervezet fogalmi ismérvei	180
14.2.1.1. Elkövetők: három vagy több személy	180
14.2.1.2. Hosszabb idő	181
14.2.1.3. Bűncselekmények száma	182
14.2.1.4. Hierarchia	183
14.2.1.5. Konspiráció	183
14.2.2. A bűnszövetség és a bűnszervezet elhatárolása.....	185
14.3. A bűnügyi tevékenység szakaszai	185
14.3.1. Adatszerző tevékenység	187
14.3.1.1. Adatkérés.....	187
14.3.1.2. Adatgyűjtés	187
14.3.1.3. Egyéb adatszerző tevékenység.....	188
14.3.2. Titkos információgyűjtés.....	189
14.3.3. Előkészítő eljárás.....	189
14.3.4. Leplezett eszközök	189

14.3.5. Hírszerzési elemzés	195
14.4. Nyomozási cselekmények	198
14.5. Bizonyíték-elemzés	201
14.6. A bűnügyi elemzés	202
14.6.1. A bűnügyi elemzés forrásai	202
14.6.2. A bűnügyi elemzést támogató rendszerek	204
14.6.3. Stratégiai elemzési módszerek	206
14.6.4. Nyomozást támogató elemzési módszerek	209
14.6.4.1. A nyomozást támogató elemzések speciális formái	212
14.7. A fejezet rövid összefoglalása, következtetések	217
15. ÁRTALOMCSÖKKENTÉS ÉS DROGPOLITIKA A ZENEI FESZTIVÁLOKON.....	220
16. JAVASLAT A KÁBÍTÓSZERES BŰNCSELEKMÉNYEK FELDERÍTÉSÉT TÁMOGATÓ BŰNÜGYI ELEMZŐ-ÉRTÉKELŐ MUNKA JAVÍTÁSÁRA	226
16.1. Információk, adatok, adatbázisok.....	226
16.2. Javaslát egységes kábítószer adatbázis létrehozása	228
16.3. Speciális elemző egységek	229
16.4. Javaslát egy központi kábítószer-bűnözés elleni egység – fúziós központ létrehozására	231
16.5. Javaslát a fesztiválok területéről kábítószeres bűncselekmények miatt jogerősen elítélt személyek kitiltására	233
16.6. A fejezet összegzése, megállapítások	234
17. ÖSSZEGZÉS, JAVASLATOK	237
17.1. Az összefoglalás célja.....	237
17.2. A kutatási elméleti keret részeinek összefoglalása	237
17.3. A fesztiválok elemzései.....	240
17.4. Saját kutatás.....	240
17.5. Hipotézisekre, kutatási kérdésekre adott válaszok összegzése	244
17.6. Új tudományos eredmények.....	248
18. A 2025. ÉVI VÁLTOZÁSOK A KÁBÍTÓSZER-BŰNÖZÉS ELLENI KÜZDELEMBEN	251
18.1. Nemzetközi helyzetértékelés	251
18.2. Delta Program	253
18.3. Jogszabálymódosulások	255

18.4. A fejezet rövid összefoglalása, megállapítások.....	259
FELHASZNÁLT IRODALOM.....	261
ÁBRAJEGYZÉK	291
TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE.....	292
MELLÉKLETEK	292
A KUTATÁSSAL KAPCSOLATBAN MEGJELENT PUBLIKÁCIÓK.....	304

*"Minél kirívóbb és értelmetlenebb egy apróság, annál nagyobb figyelmet érdemel...
Sokszor előfordul, hogy alapos vizsgálat és tudományos elemzés után éppen
azok a momentumok válnak a leghasználhatóbb nyommá,
amelyek kezdetben csak komplikálták az ügyet."*

Arthur Conan Doyle

1. BEVEZETÉS

A téma adott volt, hiszen első szakdolgozatomat 1992-ben a kábítószer-bűnözésből írtam. Azóta a munkám során (felderítő, elemző-értékelő) szinte mindig jelen volt a kábítószerrel kapcsolatos jogsértések felderítése, elemzése. Lehetőségem volt számos alkalommal a Sziget Fesztiválon a rendőrség, és azon belül az operatív törzs munkájában elemzőként részt venni, majd az egyes események befejezését követően különféle elemzéseket, kimutatásokat készíteni. A szakdolgozatom megírásakor Magyarország még a kábítószer-kereskedelemben tranzit ország volt, ma pedig már fogyasztó országgá léptünk elő és emellett továbbra is a „Balkáni tranzit” egyik legjelentősebb útvonala hazánk. A nemzetközi kábítószer-kereskedelem a határok elmosódásával egyre jelentősebbé válik, egyre nagyobb biztonsági kockázatot jelent.

Ami megerősítette bennem értekezésem aktualitását, a könnyűzenei fesztiválokban való kábítószer-kereskedelem szervezett és nemzetközi jellegének kutatását, az a 2019. évi Sziget Fesztiválon elfogott két fő holland elkövetőtől lefoglalt közel 100 millió Ft értékű 20 kg kábítószer volt.

A szervezett bűnözés, és azon belül a kábítószer-kereskedelem az 1990-es években jelent meg hazánkban, és vált napjainkra az egyik legveszélyesebb bűncselekménnyé. Maga a jogsértés nem áll meg ott, hogy a különféle drogok a társadalom egyre szélesebb rétegei számára válnak illegálisan elérhetővé, hanem az ebből származó pénzeszegek más, súlyosabb bűncselekmények, akár terrorcselekmények finanszírozását is szolgálhatják.

Szintén ezen időszak óta, de különösen napjainkban egyre inkább teret nyernek a könnyűzenei fesztiválok. Itt is megjelent a bűnözés, a kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények is egyre gyakoribbá váltak. Ma már nemcsak a hazai, hanem a nemzetközi elkövetői csoportoknak is célpontjává vált a különféle fesztiválokban való drogterjesztés. A fesztiválok idején az internet, a sajtó is tele van az ezzel kapcsolatos hírekkel, melyek valóban megtörtént bűncselekményekről szólnak.

A bünelemzés is ebben az időszakban, az 1990-es években jelent meg hazánkban. Ez volt az az időszak, amikor a bűncselekmények számának ugrásszerű növekedése mellett a bűnözés minősége is átalakult, számos olyan bűncselekmény jelent meg, mely a nyomozó hatóságok előtt ismeretlen volt. Az új bűncselekményfajták megjelenése új típusú bűnügyi információszerzést és információfeldolgozást követelt meg, mely alapján jöttek létre a bűnüldöző szervek és a titkos szolgálatok felderítő és elemző egységei az 1990-es évek második felére.¹

A bűnügyi elemző-értékelő munka legfontosabb célja, hogy segítse a bűncselekmények felderítését, a nyomozások támogatását, az elkövető kilétének a megállapítását. A bűnügyi elemzés során különféle elemző technikák, módszerek kerülnek alkalmazásra.

A szabadidős drogfogyasztás és a hozzákapcsolódó ártalomcsökkentő stratégiák jól kutatott területek, melyek során különösen a szerhasználatra és függőségre összpontosítanak, pedig a szabadidős drogfogyasztók a láthatatlan többséget alkotják.²

A fesztiválok területe szintén kedvelt kutatási téma, azonban viszonylag kevés olyan kutatás van, amely a biztonságra és a kockázatokra összpontosít. A kábítószerrel kapcsolatos kérdések vizsgálata a hazai kriminológiai kutatásoknak is kedvenc témája, de az általam kutatott szegmensével kapcsolatban fellelhető nemzetközi és hazai szakirodalom csekély.

Rendőrként, bűnügyi elemzőként ezért döntöttem úgy, hogy kábítószeres bűncselekmények felderítésének bünelemzői támogatásával kapcsolatos kutatásomat kifejezetten a könnyűzenei fesztiválokra végzem.

A PhD-dolgozat tervezetemet 2025. január 27-én befejeztem. Azonban az azóta eltelt időben az értekezésem anyagának végleges lezárásig (2025. június 30.) számos intézkedés, esemény történt, melyeket szükségesnek láttam a dolgozat végén egy fejezetben (18. fejezet) összefoglalni.

¹ ISTVANOVSZKI László (2012): Bünelemzés a modern bűnüldözésben. Budapest, Patronicium Kft. 27. p.

² DAVENPORT-HINES Richard (2004): Chasing Oblivion: A Global History of Drugs New York. A Global History of Drugs New York: W.W. Norton & Company Ltd.

2. A KUTATÁS ISMÉRVEI

2.1. A téma aktualitása

A fesztiválok és a kábítószer-használat kapcsolata régóta aktuális téma, amely számos társadalmi, egészségügyi és jogi kérdést felvet. A fesztiválok, különösen a nyári hónapokban, világszerte milliók számára vonzó szórakozási lehetőséget jelentenek. Ezek az események azonban gyakran összefüggésbe hozhatók a kábítószer-fogyasztással, ami riasztó lehet a szervezők és a hatóságok számára. A fesztiválokon gyakran előforduló kábítószer-használat komoly egészségügyi kockázatokat hordoz, mint például a túladagolás, vagy akár a halál.³ Ezek a kockázatok fokozott figyelmet igényelnek, különösen a fiatalabb résztvevők körében. Az új pszichoaktív anyagok (pl. szintetikus kábítószer) megjelenése pedig további kihívásokat jelent a fesztiválokon. Ezek az anyagok gyakran ismeretlen hatásúak, ami növeli a veszélyeket.

A fesztiválokon való kábítószer-használat társadalmi vitákat vált ki. Egyesek szerint a szigorúbb ellenőrzések és büntetések a megoldás, míg mások a prevenció és az oktatás fontosságát hangsúlyozzák. A hatóságok és a fesztiválszervezők egyre szigorúbb intézkedéseket vezetnek be a kábítószer-használat megelőzése érdekében. Például gyakoriak az ellenőrzések, tájékoztató kampányok, vagy akár a kábítószer-tesztelési lehetőségek, amelyek segítenek csökkenteni a káros következményeket.

A kábítószer-használat nem csak egészségügyi kérdés, hanem a fesztiválok kultúráját is befolyásolja. Egyes országokban a kábítószer elfogadottabbak, míg másokban szigorúan tiltottak. Ez a kettősség további vitákat generál.⁴

A nemzetközi kábítószer-kereskedelem folyamatosan növekszik, és egyre kifinomultabbá válik. A szervezett bűnözői csoportok új útvonalakat és módszereket alkalmaznak a hatósági intézkedések elkerülése érdekében. A szintetikus drogok, mint például a fentanil és a metamfetamin terjedése jelentős kihívást jelent, mivel olcsó és könnyen hozzáférhető alapanyagokból történik előállításuk. A dark web és a kriptovaluták használata tovább bonyolítja a kábítószer-kereskedelem nyomon követését és megelőzését.⁵

³ LUCKMAN Susan (2003). Going bush and finding one's 'tribe': Raving, escape and the bush doof. *Continuum: Journal of Media & Cultural Studies*, 17 (3), pp. 315–350.

⁴ GROVES Andrew (2018): Worth the test? Pragmatism, pill testing and drug policy in Australia. *Harm Reduction Journal*, 15, 12.

⁵ KISS Tibor (2021): Miért népszerű a darknetes kábítószer-kereskedelem. *Magyar drogfigyelő* 1. évf. 7. sz.

Magyarországon is komoly probléma a kábítószer-kereskedelem és -fogyasztás. A hatóságok rendszeresen lepleznek le nagyobb méretű csempészetrel foglalkozó hálózatokat. Az új pszichoaktív anyagok megjelenése további kihívásokat jelent a bűnüldöző szervek számára. A kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények gyakran összefüggnek más bűnözési formákkal, például a szervezett bűnözéssel, pénzmosással vagy erőszakos bűncselekményekkel.⁶

A bűnügyi elemzés kulcsfontosságú a kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények megelőzésében és felderítésében. Az elemzők adatokat gyűjtenek és értelmeznek, hogy feltárják a bűnözői hálózatok szerkezetét, működését, kapcsolatait. A technológiai fejlődés, mint például a mesterséges intelligencia és a Big Data elemzés, lehetővé teszi a kábítószer-kereskedelem gyorsabb és hatékonyabb nyomon követését. A határok közötti együttműködés és információcsere egyre fontosabbá válik a nemzetközi kábítószer-kereskedelemmel foglalkozó hálózatok felderítésében.

A kábítószer-probléma kezelésére számos országban új stratégiákat és törvényeket vezettek be. Ezek közé tartoznak a szigorúbb büntetések, a prevenciós programok és a rehabilitációs lehetőségek bővítése. Magyarországon is folyamatosan aktualizálják a jogszabályokat, hogy hatékonyabban lehessen fellépni a kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények ellen. Az Európai Unió szintjén is erőfeszítések történnek a kábítószer-kereskedelem elleni küzdelemben, például az Europol⁷ és az EUDA⁸ keretében. A kábítószer-bűnözés folyamatosan változik, így a bűnüldöző szerveknek és elemzőknek is alkalmazkodniuk kell az új trendekhez. A digitális technológiák és a szervezett bűnözés egyre szorosabb kapcsolata további kihívásokat jelent.⁹ A prevenció és a rehabilitáció szerepének erősítése hosszú távon kulcsfontosságú lehet a kábítószer-probléma kezelésében.

A fesztiválok és a kábítószer-használat folyamatos figyelmet és innovatív megoldásokat igényel a résztvevők biztonsága érdekében. A kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények és azok elemzése dinamikus terület, amelyhez a hatóságok, kutatók és politikai döntéshozók együttműködése szükséges a hatékony kezelés érdekében.

Azért is aktuális a téma, mert a fesztiválok és a kábítószerrel viszonylag kevés kutatási figyelmet kaptak, és alig van olyan empirikus kriminológiai kutatás, amely a fesztiválokon

⁶ SZENDREI Ferenc (2010): A pénzmosás PhD értekezés. Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar Doktori Iskola

⁷ European Police Office (Európai Rendőrségi Hivatal)

⁸ European Union Drugs Agency (Európai Unió Kábítószer Ügynöksége)

⁹ SIMON Béla (2017): A bűnüldözés előtt álló digitális kihívások. Magyar Rendészet 2017/5. pp. 83-103

belüli rendfenntartást vizsgálja.¹⁰ A meglévő etnográfiai kutatások azt mutatják, hogy a kábítószer-rendészet hatással van a fesztiválokban történő kábítószer-fogyasztás társadalmi és térbeli mintáira, valamint befolyásolhatja a kábítószerrel kapcsolatos károk kialakulását.¹¹

Kiemelkedően hiányoznak azok a kutatások, amelyek kritikusan vizsgálják a rendőrségi szervek nézőpontjait, érdekeit és céljait. Egy Hollandiában végzett kutatás szerint a zéró toleranciájú drogpolitikát a fesztivál biztosításában részt vevők "lehetetlen küldetésnek" tekintik, és számos munkahelyi feszültséget azonosított a rendezvényszervezők és a rendőrség között.¹²

A fesztiválok „drogrendőrségének” nemzetközi kutatási képe a legjobb esetben is csak töredékes. Minimális figyelmet fordítottak arra, hogy a nyomozó hatóságok kábítószer-bűnözés elleni küzdelme során miként alakítják a fesztiválokban a drog jelenlétét.

2.2. Kutatási hipotézisek

1. hipotézis:

Feltételezem, hogy minden könnyűzenei fesztivál általános jellemzője a látogatói kör kábítószer-fogyasztási hajlandósága.

Az 1. hipotézis indokolása:

A könnyűzenei fesztiválok sajátos kulturális és társadalmi közegben zajlanak, amelyek gyakran együtt járnak a normák fellazulásával, a szórakozás és szabadság hangsúlyozásával, valamint az intenzív élmények keresésével. A fesztiválok többnapos, sokszor éjszakába nyúló események, ahol a fiatalok gyakran elszakadnak a hétköznapi környezettől és normáktól, ami növelheti a kísérletezési hajlandóságot. A korábbi kutatások és média hírei is azt sugallják, hogy ezeken a rendezvényeken gyakrabban fordul elő kábítószer-használat, mint a társadalom más közegeiben. A hipotézis célja annak vizsgálata, hogy valóban általánosítható-e ez a jelenség minden könnyűzenei fesztiválra, vagy inkább csak bizonyos típusú rendezvényekre jellemző.

¹⁰ MARTINUS T. – McALANEY J.- McLAUGHLIN L. J.- SMITH H. (2010): Outdoor music festivals: Cacophonous consumption or melodic moderation. *Drugs: Education, Prevention and Policy*, 17 (6), pp. 795-807.

¹¹ DILKES-FRAYNE Ella (2016). *Drugs at the campsites: Socio-spatial relations and drug use at music festivals* 33.p

¹² NABBEN Ton (2010): *Cops and dogs against party drugs Amsterdam*. Amsterdam, Law Forum, pp. 15-28.

2. hipotézis:

Feltételezem, hogy a könnyűzenei fesztiválok a külföldi kábítószer-terjesztők és fogyasztók nagyobb arányban vannak jelen, mint a hazaiak.

A 2. hipotézis indokolása

A könnyűzenei fesztiválok nemcsak helyi, hanem nemzetközi látogatókat is vonzanak, ami megkönnyíti az illegális drogokhoz való hozzáférést. A fesztiválok nagy közönsége és laza szabályozása miatt a kábítószer-kereskedők számára is kedvező környezetet teremtenek, mivel a külföldi terjesztők könnyebben elérhetik a nem ismert célcsoportokat. A fesztiválok liberális légköre csökkenti a drogfogyasztás stigmatizáltságát.

3. hipotézis

Feltételezem, hogy a könnyűzenei fesztiválokon történő kábítószer-terjesztést szervezett bűnözői körök hajják végre.

A 3. hipotézis indokolása

A könnyűzenei fesztiválok ideális helyszínt biztosítanak a drogkereskedők számára, mivel a fesztiválok idején koncentrált közönség és magas kereslet figyelhető meg. Az ilyen rendezvények lehetőséget adnak arra, hogy a drogokat gyorsan és hatékonyan terjesszék egy célzott közönség körében, amely esetleg könnyebben hozzáfér a drogokhoz. A kábítószer-kereskedelem gyakran szervezett bűnözői csoportok által irányított, akik az olyan rendezvényeken, mint a könnyűzenei fesztiválok, lehetőséget látnak a forgalom növelésére, mivel a fesztiválok ideje alatt a kereslet az illegális drogok iránt nagy lehet.

4. hipotézis

Feltételezem, hogy a kábítószer-bűnözés felderítésének nélkülözhetetlen eleme az elemzéssel interaktív módon támogatott hírszerzés.

A 4. hipotézis indokolása

A kábítószer-kereskedelem és a vele kapcsolatos bűnözési tevékenységek komplex, gyakran nemzetközi, több szintű hálózatok formájában működnek. Az ilyen típusú bűnözés nemcsak egyetlen elkövetőt érint, hanem széleskörű, jól szervezett bűnözői csoportokat, amelyek gyorsan alkalmazkodnak a nyomozás és a hatósági beavatkozás változásaihoz. Az interaktív

hírszerzés és az adatelemzés lehetővé teszi a valós időben történő nyomon követést, a gyanús aktivitások azonnali észlelését, valamint az összefüggések gyors feltárását.

5. hipotézis

Feltételezem, hogy a kábítószerrel összefüggő bűncselekmények eredményes felderítéséhez szükséges a fúziós központ elven működő szervezeti egység létrehozása.

A fúziós központok segítik a kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények felderítését azáltal, hogy támogatják a különböző szervek (rendőrség, vámhatóság, titkosszolgálatok, pénzügyi szolgálatok) közötti adat- és információcserét, valamint koordinálják a nyomozati és megelőzési tevékenységeket. Ezek az egységek lehetővé teszik a bűncselekmények gyorsabb és hatékonyabb felderítését, mivel javítják az információk hozzáférhetőségét és a hatóságok közötti együttműködést. A fúziós központok előnyei közé tartozik a koordináció, az együttműködés és a gyors adatfeldolgozás.

2.3. Kutatási kérdések

1. A fesztiválokon milyen típusú kábítószereket értékesítenek leginkább?
2. Milyen útvonalakon, milyen módszerekkel juttatják be a kábítószer a fesztiválokra?
3. A kábítószer terjesztéssel és fogyasztással foglalkozók milyen személyi körből kerülnek ki?
4. A jelenlegi gyakorlatban segítené-e az eredményesebb nyomozói munkát, ha a speciális kábítószer-bűnözés elleni egységekhez bűnügyi elemzőt delegálnának?
5. A prediktív analitika alkalmazható-e a könnyűzenei fesztiválokon kábítószer értékesítés elleni fellépésben?

2.4. Kutatási módszerek

A kutatás módszertani keretének kialakításakor alapvető szempont volt, hogy az alkalmazott eljárások illeszkedjenek a megfogalmazott kutatási kérdésekhez és hipotézisekhez. A téma komplexitása indokoltá teszi a kvantitatív és kvalitatív módszerek együttes alkalmazását. A kvantitatív megközelítés lehetővé teszi a jelenség mérhető aspektusainak feltárását, a statisztikai összefüggések vizsgálatát és a trendek azonosítását, míg a kvalitatív

módszerek révén mélyebb betekintést nyerek a kábítószer-fogyasztással kapcsolatos attitűdökbe, tapasztalatokba és a rendészeti gyakorlat sajátosságaiba.

A kvantitatív módszerek közül a bűnügyi statisztika, az ENyÜBS¹³ adataival értékeltem a magyarországi kábítószer-bűnözés helyzetét. Az elmúlt 30 év adatait tekintetten át, melynek során megállapítottam, hogy az utolsó tíz évben éves szinten a 7000 körüli bűncselekményszám állandósulni látszik. A kutatásom további részében azonban csak az utolsó tíz év adatait vizsgáltam, kiegészítve a 2024. év adataival, hiszen a fesztiválszezon ősszel lezárult, így az is rendelkezésemre állt. A tíz év időszora már képes nyomon követni az akkor hatályba lépett, jelenleg hatályos a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (továbbiakban: Btk.) új rendelkezéseinek a bűncselekmények számadataira gyakorolt hatását és alkalmas arra, hogy tendenciákat lehessen megállapítani.

A kvalitatív módszerek közül szakirodalmi, jogszabály- és dokumentumelemzést végeztem, interjúkat készítettem, valamint gyakornoki tevékenységem és szakmai gyakorlatom keretében empirikus kutatásokat végeztem. A dokumentum-elemzéshez felhasznált anonimizált jogerős bírósági határozatok tartalmát statisztikailag is feldolgoztam, mely segítségével pontosabb helyzetképet sikerült alkotnom a kábítószer fesztiválokra történő jelenlétéről. A statisztikai adatok elemzése MS Excel formátumban, illetve IBM SPSS program segítségével történt. Minden egyes megállapításomhoz külön táblázatot, diagramot készítettem.

A fesztiválkutatások feltárása céljából bibliometriai elemzést hajtottam végre. A nemzetközi irodalom áttekintése során hálórendszerrel igyekeztem a publikációk között válogatni. A tanulmányozott cikkek alapján megállapítható, hogy azok főleg a globalizáció, a turizmus, egészségügyi hatások és a drogfogyasztás szempontjából közelítik meg a fesztiválokat. A hazai szakirodalom részben ismert volt előttem, mert korábban is érdekelték a fesztiválkutatások. Itt igyekeztem ismereteimet kiegészíteni és egy időrendi képet adni a kutatásokról.

A Nemzeti Közsolgálati Egyetem oktatójaként a nyári és a havi szakmai gyakorlatomat mindig az ORFK Bűnügyi Elemző-Értékelő Főosztályon töltöm. E keretek között végzett munkám során számos olyan kábítószeres ügybe, jelentésbe nyertem betekintést, melyben a fesztiválon elkövetett bűncselekmény is szerepelt. Az ügyiratok tanulmányozása alapján kellő képet kaptam a fesztiválokra történő kábítószer-fogyasztásról és terjesztésről, valamint az ellenük fellépő nyomozó hatóságok munkájáról. A nyílt büntetőügyekhez szinte minden esetben tartoztak minősített adatok, információk, melyek titkos információgyűjtések vagy

¹³ Egységes Nyomozóhatósági és Ügyészségi Bűnügyi Statisztika

leplezett eszközök alkalmazása során keletkeztek. Azonban, hogy a fentiek során megszerzett ismereteimet igazoltan tudjam ismertetni, az anonimizált bírósági döntések tárházából gyűjtöttem ítéleteteket. A „fesztivál” és a „kábitószer” szóra együttesen történő keresés során 78 ítéletet találtam, melyeket JMP dokumentumelemző programmal dolgoztam fel.

2023. szeptember 1. és 2024. január 31. között a Nemzeti Bűnügyi Együttműködési Központnál voltam gyakornok. Az ottani munkám során az Europol működését, az adatbázisok alkalmazását, a tagállamok közötti együttműködést és információcserét a gyakorlatban is megismerhettem. Több tagország kollégáival történt beszélgetés alapján a nálunk lévő bűnügyi elemzés intézményrendszerének működésébe is bepillantást nyertem.

Összesen 18 *félig strukturált interjút* készítettem, 13 fő fesztiválozóval és 5 fő közreműködővel, a 2021-2023. évi fesztiválszezonban. A tervezett interjúk elkészítésében nehézséget okozott a Covid19-járvány, mely időszakban több fesztivál, esemény nem került megrendezésre. Az interjúalanyok keresésében, kiválasztásában gátló tényező volt továbbá maga a drogszcéna bizonytalansága, melyet rendőri mivoltom tovább fokozott. A kapott válaszokat két téma köré csoportosítottam. Mivel az interjúk valós időben valós környezetben történtek, és a dokumentálás nem mindig sikerült teljesen, ezért tartalmukat folyamatosan dolgoztam fel.

A kutatásom során természetesen felhasználtam a közel 25 év során szerzett szakmai ismereteimet is, valamint azokat az empirikus tapasztalatokat, melyeket rendszeres fesztivál látogatóként szereztem.

3. FOGALOM MEGHATÁROZÁSOK

Az értekezésem elején fontosnak tartom azokat a fogalmakat pontosan meghatározni, ismertetni, melyek a kutatásom mind az aktív, mind a leíró és az eredményeket összesítő részének jogi keretet adnak. A kábítószer-bűnözés tekintetében sértetti oldalról nem beszélhetünk, így a jelenség megismeréséhez az elkövetés tárgyának, alanyainak, az elkövetési magatartásoknak, módszereknek a leírása a kiindulópont.

3.1. A kábítószer, mint jogi fogalom

A hazai jogi szabályozás alapjait az alábbi normák adják:

- a) az 1988. évi 17. törvényerejű rendelettel kihirdetett, az Egységes Kábítószer Egyezmény módosításáról és kiegészítéséről szóló, Genfben, 1972. március 25-én kelt Jegyzőkönyvvel módosított és kiegészített, az 1965. évi 4. törvényerejű rendelettel kihirdetett, New Yorkban, 1961. március 30-án kelt Egységes Kábítószer Egyezmény mellékletének I. és II. Jegyzékében meghatározott anyag,
- b) az 1979. évi 25. törvényerejű rendelettel kihirdetett, a pszichotróp anyagokról szóló, Bécsben, 1971. évi február hó 21. napján aláírt egyezmény mellékletének I. és II. Jegyzékében meghatározott veszélyes pszichotróp anyag és
- c) az emberi alkalmazásra kerülő gyógyszerekről és egyéb, a gyógyszerpiacot szabályozó törvények módosításáról szóló 2005. évi XCV. törvény 2. számú mellékletében meghatározott pszichotróp anyag (továbbiakban: Gyógyszertörvény).

Az Alkotmánybíróság a 31/2021. (XII.1.) AB határozatában megállapította, hogy a korábbi szabályozás, mely a fentiekben ismertetett két egyezmény kihirdetéséről szóló törvényerejű rendeleteket, valamint a Gyógyszertörvény mellékleteit vette alapul a kábítószer fogalmának meghatározásakor, alaptörvényellenes. Az AB határozat¹⁴ alapján született meg a jogbiztonság intézményeinek megfelelő, *Az ellenőrzött anyagokról szóló 78/2022. (XII. 28.) BM rendelet*,¹⁵ mely egyesítve tartalmazza a kábítószer, pszichotróp anyagok és új pszichoaktív anyagok jegyzékeit.

¹⁴ 31/2021. (XII.1.) AB határozat: A kábítószer fogalmának a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 459. § (1) bekezdés 18. pont a)–b) alpontjaiban való szabályozásával kapcsolatos mulasztásban megnyilvánuló alaptörvényellenesség megállapításáról

¹⁵ 78/2022. (XII. 28.) BM rendelet Az ellenőrzött anyagokról

3.2. Legális és illegális drogok

A kábítószer birtoklása és kereskedelme lehet legális és illegális. Egyrészt vannak olyan pszichoaktív anyagok, amelyeket a társadalom mindennapi vagy rekreációs kábítószerként ismer el, és amelyek használatát a törvény elvileg nem tiltja. Ide tartoznak például a nikotint tartalmazó termékek (amit a dohány vagy más dohányzási termékek tartalmaznak), a koffein (kávé, kóla, tea, energitalok) és különösen az alkohol (pl. sör, bor, likőr).¹⁶ Tiltott, de megengedett a különféle oldószer tartalmú anyagok belélegzése („szipuzás”), amelyek a napi szükségletekhez vagy munkához használt anyagokban (pl. ragasztók, folteltávolítók, tisztítószeresek, öngyújtó benzin, körömlakklemosó) találhatóak.¹⁷ Szintén legális, de nem gyakori a hazai növények és pszichotróp hatású növényi részek fogyasztása (pl. angyaltrombita, fekete tyúkfű) vagy mérgező légyölő galóca fogyasztása.¹⁸

Jogi értelemben tehát a Btk.¹⁹ határozza meg, hogy mi minősül kábítószernek, mely rendelkezés tovább utal az ellenőrzött anyagokról szóló 78/2022. (XII. 28.) BM rendeletre.²⁰

A rendelet 1. melléklete rögzíti *A kábítószernek minősülő anyagok jegyzékeit, valamint a kábítószerekkel és pszichotróp anyagokkal, valamint az új pszichoaktív anyagokkal végezhető tevékenységekről, valamint ezen anyagok jegyzékeire vételéről és jegyzékeinek módosításáról* szóló 66/2012. (IV. 2.) Korm. rendelet 1. § 18. pontja szerinti kábítószer tartalmú kivételek jegyzékét.²¹ A Kábítószeres 1. jegyzékében (K1 jegyzék) 128, a 2. jegyzékben (K2 jegyzék) 11 tétel szerepel.

A 2. melléklet a pszichotróp anyagnak minősülő anyagok jegyzékeit tartalmazza. A 3. melléklet az új pszichoaktív anyaggá minősített anyagok és vegyületcsoportok jegyzékét rögzíti. A Pszichotróp anyagok 1. jegyzéke (P1 jegyzék) 117, a Pszichotróp anyagok 2. Jegyzéke (P2 jegyzék) 49, a Pszichotróp anyagok 3. jegyzéke (P3 jegyzék) 8, a Pszichotróp anyagok 4. jegyzéke (P4 jegyzék) 67 tételt tartalmaz. Az Új Pszichoaktív anyagok jegyzéke 340 tételt számlál, mely listára 7 tétel 2024. május 24-én került felvitelre²².

¹⁶ THAMM Berndt Georg (1991): Drogen – legal – illegal. Von Kaffee bis Koks, von Alko-hol bis Amphetamin. Hilden pp. 120–132.

¹⁷ MÜLLER Jürgen Leo - NEDOPIL Norbert (2017): Forensische Psychiatrie. Klinik, Begutachtung und Behandlung zwischen Psychiatrie und Recht. 165 p.

¹⁸ PALLNBACH Ernst - DITZEL Peter (2003): Drogen und Sucht. Suchtstoffe - Arzneimittel - Abhängigkeit – Therapie pp. 83-86

¹⁹ 2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről (továbbiakban: Btk.) 459.§ 18. pont

²⁰ 78/2022. (XII. 28.) BM rendelet

²¹ 66/2012. (IV. 2.) Korm. rendelet A kábítószerekkel és pszichotróp anyagokkal, valamint az új pszichoaktív anyagokkal végezhető tevékenységekről, valamint ezen anyagok jegyzékeire vételéről és jegyzékeinek módosításáról

²² 24/2024. (V.21.) BM rendelet az ellenőrzött anyagokról szóló 78/2022. (XII. 28.) BM rendelet módosításáról

A szám adatok összesítése alapján jelenleg (2024. december 28.) 139 kábítószernek, 241 pszichotróp anyagnak, 340 új pszichotróp anyagnak minősülő szerrel kapcsolatos tevékenységeket rendel büntetni a jogalkotó.

Az új pszichoaktív anyagokkal kapcsolatos jogsértések tekintetében szabálysértési alakzattal is találkozunk. A Szabálysértési törvény alapján a 153/B. pont, azaz a 199/B. § (1) bekezdés kimondja, hogy „*Aki csekély mennyiséget meg nem haladó új pszichoaktív anyagot megszerz vagy tart, szabálysértést követ el.*” A (2) bekezdés szerint az új pszichoaktív anyag akkor csekély mennyiségű, ha annak tiszta hatóanyag-tartalma a Btk.-ban meghatározott, az adott vegyületcsoportra vagy anyagra irányadó csekély mennyiséget nem haladja meg.²³

3.3. Prekurzor

A függőséget okozó és a pszichotróp anyagok előállításához szükséges anyag a prekurzor, melynek meghatározása két közvetlenül alkalmazandó európai uniós rendeleten alapul, nevezetesen *A kábítószer prekurzorokról szóló* 2004. február 11-i 273/2004/EK. sz. Európai Parlament és Tanács rendeleten, valamint a Tanács 2004. december 22-én kelt *A kábítószer-prekurzoroknak a Közösség és harmadik országok közötti kereskedelme nyomon követésére vonatkozó szabályok megállapításáról szóló* 111/2005/EK rendeleten.

Mindkét rendelet szerint az ilyen anyagokat tartalmazó valamennyi keverék, természetes kivonat és gyógyszerkészítmény szintén prekurzornak minősül, de csak akkor, ha a meghatározott anyagokat olyan módon tartalmazzák, hogy azok könnyen hozzáférhető eszközökkel kivonhatók.

3.4. A kábítószeres bűncselekmények elkövetői magatartásai

A Btk. szabályozza a kábítószerekkel és új pszichoaktív anyagokkal kapcsolatos cselekményeket, melyek az új pszichoaktív anyagok csekély mennyiségének tartásán és megszerzésén kívül – mely szabálysértési kategória – bűncselekménynek minősülnek.

A Btk. külön nevesíti az ún. fogyasztási típusú (megszerz, tart), valamint az ún. forgalmazási típusú magatartásokat (kínál, átad, forgalomba hoz, kereskedik).

²³ 2012. évi II. törvény A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről

Kábítószer-kereskedelem²⁴ tényállása alapján büntetendő, ha valaki kábítószerrel kínál, átad, forgalomba hoz, vagy azzal kereskedik, ezen belül is tovább differenciálva életkor, mennyiség, helyszín, részesség és stádium szerint. A kábítószer-kereskedelem kizárólag szándékosan követhető el, nincs gondatlanságból elkövetett alakzata. Az elkövetőnek tudnia kell arról, hogy kábítószernek, kábító hatású anyagnak vagy szernek minősülő anyagot kínál fel, ad át, forgalomba hoz, vagy azzal kereskedik. Mind a négy elkövetési magatartás inmateriális bűncselekmény, megvalósulásához eredmény nem szükséges.²⁵

Kábítószerrel kínál, ha az elkövető valaki mást kábítószerrel átvételére eredménytelenül felhív. A kínálás lehet felajánlás fogyasztásra, de vételre is, közös jellemzőjük, hogy az eredménytelen marad, tehát a címzett nem fogadja el a kábítószerrel.

Kábítószerrel átadás, amikor valaki kábítószerrel más személynek oly módon adja birtokába, hogy az még nem tekinthető forgalomba hozatalnak vagy kereskedésnek. Az elkövető azért adja át a kábítószerrel, hogy azt a címzett maga fogyasztja el.

Kábítószerrel forgalomba hoz, aki – akár ellenérték fejében, akár ingyenesen – több, esetleg meg nem határozható számú személy részére kábítószerrel juttat. Forgalomba hozatal úgy is történhet, hogy az elkövető csak egy személlyel áll közvetlen kapcsolatban, akinek átadja a kábítószerrel, de nem azzal a szándékkal, hogy az maga fogyasztja el, hanem azért, hogy az átadott kábítószer mennyiségéből másnak vagy másoknak továbbadjon. Forgalomba hozatal, a kábítószerrel több személy részére történő hozzáférhetőségének biztosítása is, ha az egyetlen személyen keresztül, egyszeri átadással történik.²⁶ Ebben az esetben a forgalomba hozatal és az átadás elhatárolása az átadó szándékának alapulvételével történhet.

Kábítószerrel kereskedik, aki haszonszerzésre törekedve közreműködik a kábítószerrel forgalmazásában. Magában foglal minden olyan tevékenységet, amely elősegíti a kábítószerrel eljuttatását a viszonteladóhoz, illetve a fogyasztóhoz, mint például a kábítószerrel csomagolása, tárolása, elrejtése, szállítása, elosztása stb. A kereskedés rendszeresen ismétlődő, anyagi haszon érdekében folytatott adásvétel, amelynek keretei között valójában nemcsak az eladó és a vevők, hanem a rendszeresen közvetítők is, mint a kereskedői tevékenység közreműködői tettesként vonhatók felelősségre.²⁷

A forgalomba hozatal és a kereskedést a haszonszerzésre törekvés határolja el egymástól. A kereskedő forgalomba hozatali magatartása ugyanis a haszonszerzésre irányul,

²⁴ Btk. 176.§ (1)

²⁵ Btk. Kommentár

²⁶ BH 2002/299. sz. II.

²⁷ BH 1999/101.

míg a szimpla forgalomba hozatal esetén haszonszerzésre törekvés nincs. Sajátos elkövetési magatartási forma drogfutárok tevékenysége, akik kvázi alkalmazottként megbízási díj alapján csupán, pl. külföldi országból hazánkba hozzák a kábítószer, de terjesztését már nem ők végzik.²⁸ A bírói gyakorlat tevékenységüket kábítószer-kereskedelemnek minősíti.²⁹

Kábítószer birtoklása³⁰ tényállás büntetni rendeli azt a személyt, aki kábítószer termeszt, előállít, megszerz, tart, az ország területére behoz, onnan kivisz, vagy azon átszállít. Ez a tényállás is több elkövetési magatartást rendel büntetni.

A kábítószer termesztése olyan növény termesztését jelenti, amely, illetve amelyek a kábítószer előállítására alkalmas növények termesztésének, forgalmazásának és felhasználásának rendjéről szóló kormányrendeletben szerepelnek. A termesztés önmagában nem eredményez fogyasztásra alkalmas kábítószer, mégis büntetőjogi értelemben releváns magatartás, befejezett bűncselekmény, függetlenül attól, hogy a fogyasztáshoz további tevékenység szükséges. A termesztéssel a bűncselekmény már akkor befejezett, ha a növény – esetleg gondozás mellett – önállóan fejlődik. Nem szükséges a befejezettséghez a növény beérése. A növény elültetése és gondozása, őrzése nem előkészületi jellegű magatartás, hanem a kábítószer termesztésének, azaz befejezett bűncselekménynek minősül, ha a magokból kikelt növény már önállóan fejlődik.

Kábítószer előállításának olyan tevékenységek tekinthetők, amelyek közvetlen eredménye maga a kábítószer. Elsősorban a szintetikus készítés, a laboratóriumi körülmények között gyártás tartozik ide, melyek viszonylag kis helyen (pl. családi házban, lakásban) is kialakíthatók.

Kábítószer megszerzésének minősül a vásárlás, az ajándék, a találás, de jogellenes birtokbavétel is. A bűncselekmény megvalósulása szempontjából közömbös, hogy az elkövető a kábítószer maga vagy más részére veszi-e át. A birtokállapot megváltozásával a bűncselekmény befejezett.

A kábítószer tartása a megszerzésnél tartósabb, hosszabb idejű birtoklást jelent, azaz termesztést, előállítást vagy a megszerzést feltételezi. Továbbadás esetén viszont nem kábítószer birtoklása, hanem kereskedelme valósul meg. Aki kábítószer birtokol, büntetendő

²⁸ RITTER Ildikó - Kó József (2002): A magyarországi illegális amfetaminpiac jellemzői. In: IRK Ferenc (szerk.): Kriminológiai Tanulmányok 39. Budapest, OKRI, 295.p.

²⁹ Bf.14/2015/9.

³⁰ Btk. 178.§ (1)

akkor is, ha nem tisztázott, hogy maga természetete, állította elő ezt az anyagot, vagy más birtokostól szerezte meg.³¹

Új pszichotróp anyaggal visszaélés:³² Aki pszichoaktív anyagot kínál, átad, forgalomba hoz, vagy azzal kereskedik.

A tényállás egyes elemei azonosak a kábítószer-kereskedelem bűncselekmény elkövetési magatartásaival. Azonban fontos megjegyezni, hogy az új pszichoaktív anyag fogyasztása vagy csekély mennyiségű megszerzése nem minősül bűncselekménynek.

A hatályos normák szerint Magyarországon a kábítószerekkel kapcsolatos minden magatartás tiltott. Így a kábítószer megszerzése és tartása, átadása, forgalmazása és kereskedelme, valamint ezen magatartások előkészülete is. A jog az elkövetési magatartásoknál aszerint differenciál, hogy csekély vagy jelentős mennyiségű kábítószere követik el a bűncselekményt.

A Btk. meghatározza a csekély mennyiség fogalmát külön-külön minden kábítószerfajta vonatkozásán. Eszerint a kábítószer csekély mennyiségű, ha annak tiszta hatóanyag-tartalma nem halad meg egy bizonyos mértéket.³³ Kannabisz növény esetén további kisegítő szabály, hogy a mennyiség akkor csekély, ha a növényegyedek száma legfeljebb 5 db, függetlenül azok méretétől és hatóanyagtartalmától.³⁴

A kábítószer jelentős mennyiségűnek számít, ha a benne található tiszta hatóanyag mennyisége az adott kábítószere meghatározott csekély mennyiség felső határának hússzoros mértékét,³⁵ különösen jelentős mennyiség, ha kétszázszoros mértékét³⁶ meghaladja. A kábítószerhez igazodva, ugyanezen elveken alapul a pszichotróp anyagoknál a csekély, jelentős és különösen jelentős mennyiség meghatározása.³⁷

Arról, hogy egy adott ügyben milyen a kábítószer hatóanyagtartalma szakkérdés és szakvélemény készül, a mennyiség azonban jogkérdés, és a végső szót a bíróság mondja ki.

A mennyiségi kérdés a büntetőeljárásnak mindig sarkalatos pontja, hiszen a büntetési tétel jóval magasabb, ha a kábítószer mennyisége eléri vagy meghaladja a jelentős mennyiséget, illetve csekély mennyiség esetén fogyasztási típusú elkövetési magatartásoknál lehetőség nyílik az ún. elterelésre.³⁸

³¹ BLASKÓ Béla - MADAI Sándor - PALLAGI Anikó - POLT Péter, SCHUBAUER László (2021): Büntetőjog – Különös rész I. Rejtjel Kiadó, Budapest-Debrecen

³² Btk. 184.§ (1)

³³ Btk. 461.§ (1)

³⁴ Btk. 461.§ (2)

³⁵ Btk. 461.§ (3)

³⁶ Btk. 461.§ (4)

³⁷ Btk. 461.§ (5)

³⁸ Btk. 180.§ (1) „Nem büntethető, aki csekély mennyiségű kábítószert saját használatra természet, előállít, megszerez vagy tart, illetve aki kábítószert fogyaszt, ha a bűncselekmény elkövetését beismeri, és az elsőfokú

A kiszabható büntetések alapesetben kábítószer birtoklása esetén 1-5 évig,³⁹ a kábítószer-kereskedelem alapesetben 2-8 évig terjedő szabadságvesztéssel büntethető.⁴⁰ A jelentős mennyiségre elkövetett kábítószer birtoklása esetén a büntetési tétel 5-15 évig,⁴¹ kábítószer kereskedelme esetén a büntetés 8-20 évig terjedő vagy életfogytig tartó szabadságvesztés.⁴² A kábítószer-kereskedelem az egyik legsúlyosabban büntetendő cselekmények egyike a Btk.-ban.

3.5. Elkövetők, társas elkövetői alakzatok

Az elkövető egyes személyekre alkalmazott büntetőjogi, illetve kriminológiai gyűjtőfogalom. Tettes, aki egyedül követi el a bűncselekményt,⁴³ társtettesek, akik a szándékos bűncselekmény törvényi tényállását, egymás tevékenységéről tudva, közösen valósítják meg.⁴⁴ Kábítószeres bűncselekmények tekintetében is beszélhetünk egyes és társas elkövetésről. Azonban az utóbbi a leggyakoribb. A társas bűnelkövetői alakzatok büntetőjogi, azaz a Btk.-ban megfogalmazott, szempontból történő vizsgálata során többféle jogi meghatározással találkozhatunk a szervezettség foka szerinti megközelítés szempontjából, amíg eljutunk a bűnszervezet meghatározásához. Így beszélhetünk az alábbi formákról:

- Csoportosan követik el a bűncselekményt, ha az elkövetésben legalább három személy vesz részt.⁴⁵
- Bűnszövetség: Akkor létesül, ha két vagy több személy bűncselekményeket szervezeten követ el vagy ebben megállapodik és legalább egy bűncselekmény elkövetését megkísérlik, de nem jön létre bűnszervezet.⁴⁶
- Bűnszervezet: legalább három személyből álló, hosszabb időre, hierarchikusan szervezett, konspiratíván működő csoport, amelynek célja ötévi vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmények elkövetése.⁴⁷

ügydöntő határozat meghozataláig okirattal igazolja, hogy legalább hat hónapig folyamatos, kábítószer-függőséget gyógyító kezelésben, kábítószer-használatot kezelő más ellátásban részesült, vagy megelőző-felvilágosító szolgáltatáson vett részt.”

³⁹ Btk. 178.§ (2) a.

⁴⁰ Btk. 176.§ (1) b

⁴¹ Btk. 178.§ (2) b.

⁴² Btk. 176.§ (3)

⁴³ Btk. 13.§ (1)

⁴⁴ Btk. 13.§ (3)

⁴⁵ Btk. 459.§ (1) 3.

⁴⁶ Btk. 459.§ (1) 2.

⁴⁷ Btk. 459.§ (1) 1.

- Bünszervezetben részvétel: Aki bűncselekmény bünszervezetben történő elkövetésére felhív, ajánlkozik, vállalkozik, a közös elkövetésben megállapodik, vagy az elkövetés elősegítése céljából az ehhez szükséges vagy ezt könnyítő feltételeket biztosítja, illetve a bünszervezet tevékenységét egyéb módon támogatja.⁴⁸

Büntetőjogi megközelítésből a szervezett bűnözés a bünszervezet hatályos fogalmával írható le, mely a következő: legalább három személyből álló, hosszabb időre, hierarchikusan szervezett, konspiratíván működő csoport, amelynek célja ötévi vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmények elkövetése.⁴⁹

3.6. Fesztivál

A rendezvények sikeres lebonyolítása érdekében került megalkotásra a *Zenés, táncos rendezvények működésének biztonságosabbá tételéről* szóló 23/2011. (III.8.) Kormányrendelet. Hatálya kiterjed azokra az alkalmi vagy rendszeres zenés, táncos rendezvényekre, amelyeket – *Az országos településrendezési és építési követelményekről* szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendeletben meghatározott – tömegtartózkodásra szolgáló építményben rendeznek, vagy szabadtéri rendezvény, azaz a szabadban tartanak és a rendezvény időtartama alatt várhatóan lesz olyan időpont, amelyen a résztvevők létszáma az 1000 főt meghaladja.⁵⁰ A zenés-táncos rendezvény definíciója a kormányrendelet szerint: *”rendszeresen vagy meghatározott alkalomból, illetve időpontban tartott, nyilvános, nem zártkörű, válogatott lemezbemutató vagy élő előadás útján nyújtott zeneszolgáltatást fő szolgáltatásként nyújtó rendezvény, amelyen a részvételhez nem kell megváltott ülőhellyel rendelkezni.”*⁵¹

⁴⁸ Btk. 321§ (1)

⁴⁹ Btk. 459.§ (1) 1.

⁵⁰ 23/2011. (III.8.) Kormányrendelet a Zenés, táncos rendezvények működésének biztonságosabbá tételéről 1.§

⁵¹ 23/2011. (III.8.) Kormányrendelet 2.§ 2.

3.7. Bűnügyi elemzés

„A bűnügyi és bűnüldözési adatok és információk mennyiségi és minőségi vizsgálata a közöttük levő kapcsolat meghatározása és értékelése a bűnözés egészének, valamint egyes bűncselekmények terjedelmének, dinamikájának és struktúrájának, hosszabb távon érvényesülő mintázatának, tendenciáinak meghatározása, a nyomozások támogatása, a bűncselekmények elkövetőinek felderítése és elfogása, a bűncselekmények megelőzése, valamint a hozzájuk kapcsolódó vezetői döntések megalapozása érdekében.”⁵²

⁵² 23/2018. (VI. 21.) ORFK Utasítás Bűnügyi Elemzési Szabályzatról 2.a.

4. SZAKIRODALMI ÉS JOGSZABÁLYI HÁTTÉR ÁTTEKINTÉSE

Az értekezés a nyomozó hatóságok, különösen a rendőri szervek munkáját ismerteti a fesztiválokon elkövetett kábítószeres bűncselekmények felderítése során, hangsúlyt fektetve a bűnügyi elemzői munkára. Tekintettel arra, hogy a kábítószer-bűnözés a nemzetközi szervezett bűnözés része, több határon is átível, így a kutatásomban a nemzetközi vonatkozások is hangsúlyt kapnak.

A tudományos háttér bemutatásának része a **szervezett bűnözéssel** összefüggő legfontosabb fogalmak ismertetése mind hazai, mind nemzetközi viszonylatban.

A szervezett bűnözés fogalmára számos definíció született az elmúlt évtizedekben, azonban egy átfogó, minden szervezett bűnözői csoportra érvényes meghatározás nem áll rendelkezésünkre.⁵³ A jelenség nehezen meghatározható, mivel nemzetközi és határokon átnyúló, különböző nemzeti hagyományok és sajátosságok szerint alakult ki, ezért változatos formákban és struktúrákban működik.

A nemzetközi szakirodalomban található számos definíció közül **P. Reuter**⁵⁴ megközelítését emelem ki, mely szerint „*a szervezett bűnözés olyan szervezett keretek között való bűnözést jelent, amely szervezetek tartósak, hierarchikus felépítésűek, és több bűnös tevékenységet folytató szervezett keretek között való bűnözést jelent.*”⁵⁵ Reuter bűnügyi elemzéssel és kábítószer-bűnözéssel is foglalkozott, így feltételezem, hogy az ő definíciója a legaktuálisabb kutatási területemhez.

A hazai szakemberek közül **Dános Valér** tett először kísérletet a szervezett bűnözés fogalmának tudományos szintű meghatározására. Definíciója szerint „*a szervezett bűnözés az össz-bűnözés sajátos alstruktúrája, amelyet azoknak a hivatásos bűnözőknek a bűncselekményei képeznek, akik valamely bűnöző társulás tagjaként (vezetőjeként) tervszerűen, tagolt munkamegosztással és magas fokú konspiráció mellett valósítják meg bűncselekményeiket.*”⁵⁶

Az Egyesült Nemzetek Szervezete (továbbiakban: ENSZ) a nemzetközi szervezett bűnözés elleni hatékony harc elősegítése, továbbá a szervezett bűnözés megelőzése érdekében

⁵³ BERTA Krisztina (2006): A szervezett bűnözés. In Gönczöl Katalin – Kerezsi Klára – Korinek László – Lévay Miklós szerk.: Kriminológia – Szakkriminológia. Budapest, Complex. 423–443.

⁵⁴ Peter Reuter a Marylandi Egyetem Közpolitikai Karának és Kriminológiai Tanszékének professzora, 1999 és 2004 között a Journal of Policy Analysis and Management folyóirat szerkesztőjeként tevékenykedett. 1989 és 1993 között megalapította és irányította a RAND Drogpolitikai Kutatóközpontját. Online: <https://ccjs.umd.edu/facultyprofile/reuter/peter> (letöltve: 2025.05.25.)

⁵⁵ REUTER Peter (1983): Disorganized Crime: Illegal Markets and the Mafia. Cambridge: MIT Press 75.o.

⁵⁶ DÁNOS Valér (1996): Szervezett bűnözés. In Gönczöl Katalin – Korinek László – Lévai Miklós szerk.: Kriminológiai ismeretek – Bűnözés – Bűnözéskontroll. Budapest, Corvina. 211–225.

a részes államok közreműködésével alkotta meg az úgynevezett Palermói egyezményt, melyet hazánk az Egyesült Nemzetek keretében, Palermóban 2000. december 14-én létrejött, a Nemzetközi Szervezett Bűnözés Elleni Egyezmény kihirdetéséről szóló 2006. évi CI. törvénnyel ratifikált.

Az Egyezmény szerint:

- *„szervezett bűnözői csoport: bizonyos ideig fennálló, három vagy több főből álló strukturált csoport, amely összehangoltan működik egy vagy több, a jelen Egyezményben meghatározott súlyos bűncselekmény elkövetése céljából, közvetlen vagy közvetett módon pénzügyi vagy más anyagi haszon megszerzésére törekedve;*
- *súlyos bűncselekmény: legalább négy év szabadságvesztéssel vagy súlyosabb büntetéssel büntethető bűncselekményt megvalósító magatartás.”*⁵⁷

Ez a szabályozás komoly hatással bírt, hiszen az ENSZ tagországainak iránymutatást adva a saját jogrendjükbe kellett beilleszteniük.

Az EU-n belül nincs egységesített meghatározása a szervezett bűnözésnek. A szervezett bűnözés elleni küzdelemről szóló kerethatározat⁵⁸ révén az EU olyan jogi keretet hozott létre, amely a tagállamok büntetőjogának harmonizációjához és a büntetőeljárás összehangolásához vezetett. A kerethatározat elfogadását a tagállamok és az Unió közötti, a határokon átnyúló szervezett bűnözés elleni küzdelem terén folytatott együttműködés megerősítése és javítása indokolta.

Az EU Tanácsa által 1998-ban aláírt szerződés meghatározta, hogy a bűnszervezetben való részvétel bűncselekménynek minősül az EU tagállamaiban.⁵⁹ E kerethatározat helyébe lépett a Tanács 2008. évi, a szervezett bűnözés elleni küzdelemről szóló kerethatározata,⁶⁰ melyben pontosabban kerültek rögzítésre az egyes fogalmi elemek:

*„bűnszervezet” olyan, kettőnél több személyből álló, hosszabb időre létrejött szervezett csoport, amely összehangoltan működik, és amelynek célja az, hogy legalább négy évig terjedő szabadságvesztéssel vagy szabadságelvonással járó intézkedéssel vagy annál szigorúbb szankcióval büntetendő bűncselekményeket kövessen el közvetlen vagy közvetett pénzügyi vagy egyéb anyagi haszonszerzés érdekében;*⁶¹

⁵⁷ 2006. évi CI. törvény az Egyesült Nemzetek keretében, Palermóban, 2000. december 14-én létrejött, a nemzetközi szervezett bűnözés elleni Egyezmény kihirdetéséről (UNTOC).2. cikk a) b) pontok

⁵⁸ A Tanács 2008/841/IB kerethatározata a Szervezett bűnözés elleni küzdelemről

⁵⁹ 98/73/IB. Együttes fellépés (1998. december 21.), amelyet a Tanács az Európai Unióról szóló szerződés K.3. cikke alapján fogadott el az Európai Unió tagállamaiban a bűnszervezetben való részvétel bűncselekményé nyilvánításáról

⁶⁰ 2008/841/IB kerethatározat

⁶¹ 2008/841/IB kerethatározata 1.1.

*„szervezett csoport” olyan csoport, amelyet nem véletlenszerűen hoztak létre valamely bűncselekmény közvetlen elkövetésére, és amelyben nem szükségszerű, hogy a tagoknak formálisan meghatározott szerepe legyen, hogy a tagság összetétele állandó legyen vagy, hogy a csoport kidolgozott szervezeti felépítéssel rendelkezzen.*⁶²

Az Európa Tanács Szervezett Bűnözés Büntetőjogi és Kriminológiai Kérdéseivel Foglalkozó Szakértői Csoportja (PC-CO) egy szempontrendszert is megfogalmazott:

Kötelező kritériumok:

- három vagy több személy együttes tevékenysége,
- mely hosszabb időtartamú vagy meghatározatlan ideig tartó,
- tagjai súlyos bűncselekmények elkövetésével gyanúsíthatók vagy azok miatt elítélt személyekként nyilvántartottak,
- céljuk az anyagi haszonszerzés és/vagy hatalmi pozícióba kerülés.

Esetleges kritériumok:

- minden egyes résztvevő meghatározott feladat- vagy szerepkörrel rendelkezik,
- belső fegyelem és ellenőrzés valamely formája jellemzi,
- megfélemlítés céljából erőszak, vagy egyéb eszközök alkalmazása,
- korrupció vagy bármely más eszköz alkalmazásával hatást gyakorol a politikára, a médiára, a közigazgatásra, a bűnüldözésre, az igazságszolgáltatásra vagy a gazdaságra,
- kereskedelmi vagy vállalati jellegű struktúrája van,
- pénzmosásban vesz részt,
- nemzetközi szinten működik.⁶³

A fentiekből 6 kritérium, azon belül 4 kötelező és 2 esetleges megléte esetén beszélhetünk bűnszervezetről.

A hazai szabályozás a fenti előírásoknak teljes mértékben megfelel. Azonban, ha a kábítószer-kereskedelemmel foglalkozó bűnözői csoportok tevékenységét nemcsak büntetőjogi szempontból vizsgáljuk, a nemzetközi meghatározások egyes elemei részletesebb támpontokat adnak.

⁶² 2008/841/IB kerethatározata 1.2.

⁶³ Council of Europe, Committee of Ministers: Recommendation Rec(2001) 11 of the Committee of Ministers to member states concerning guiding principles on the fight against organised crime 21-22. pontja

A kábítószer-kereskedelem térhódítása miatt az 1970-es és 1980-as években került a figyelem középpontjába a szervezett bűnözés elleni küzdelem az európai országokban, az ezzel kapcsolatos kriminológiai kutatások megindulása is erre az időszakra tehető.⁶⁴

Hazánkban a rendszerváltás előtt, 1980-as években kezdődött meg az erőszakos vagyon elleni bűncselekményt elkövető bűnözők és a gazdasági jellegű bűnelkövetést lehetővé tevő második gazdaságban szerepet játszó vállalkozók összefonódása, melyek a szervezett bűnözés megjelenésének első fázisait jelentik. Az 1990-es évek jelenségei, mint a transzformációs válság, a feketegazdaság kialakulása, a szervezeten biztosított hitelkihelyezés, behajtási és védelmi pénzeken keresztül kontroll a különböző gazdasági ágazatokban szintén táptalajul szolgáltak a szervezett bűnözés térnyerésének. A 2000-es években az egyes bűncselekmények elkövetési értéke jelentősen megemelkedett, számos vagyon elleni bűncselekmény száma megnőtt, a kábítószer-kereskedelem nemzetközi jelleget öltött, megjelentek a fiktív befektetési alapok, az uniós pénzek illegális felhasználása.

A társadalmi változásokra a bűnözés egyszerre, a bűnüldözés, a jogalkalmazás lassabban reagál. A bűnözés ugrásszerű növekedésével, szervezettségének fokozódásával társadalmi igényként fogalmazódott meg az 1990-es évek végére a szervezett bűnözés elleni hatékonyabb fellépés.

A szervezett bűnözésnek nincs általánosan elfogadott meghatározása, melyet a fogalom többszöri módosítása is igazol.⁶⁵ Magyarországon a bűnszervezet fogalma első ízben az 1997-ben került meghatározásra, mely szerint bűnszervezet a „*bűncselekmények folyamatos elkövetésére létrejött olyan – munkamegosztáson alapuló – bűnszövetség, amelynek célja a rendszeres haszonszerzés.*”⁶⁶ Ebben a fogalommeghatározásban hiányosságként vetődött fel, hogy a jogalkotó nem fejezte ki azt a tényt, hogy a bűnszervezet sokkal inkább veszélyt jelent a társadalomra, mint a bűnszövetség. Két személynél több elkövetőt nem említ, és nem jelöli meg a szóba jöhető bűncselekmények körét, tehát bármilyen jellegű és típusú cselekmények elkövetésére létrejöhett bűnszervezet. Hamar felismerték, hogy ez a meghatározás nem elég a szervezett bűnözés elleni hatékony fellépésben, így 1998-ban módosítottak több büntetőjogi norma megváltoztatásával egyetemben.

⁶⁴ KLEEMANS, Edward R. (2007): *Organized Crime, Transit Crime, and Racketeering Crime and Justice*, Vol. 35, No. 1., Chicago, pp. 163–164 Online: DOI: 10.1086/501509 (letöltve: 204.10.11.)

⁶⁵ BROADHURST Roderic - GRABOSKY Peter - ALAZAB Mamoun - BOUHOURS Brigitte - CHON Steve (2014): *An Analysis of the Nature of Groups engaged in Cyber Crime*. *International Journal of Cyber Criminology* January-June 2014, Volume 8 (1): pp. 1–20. Online: <https://ssrn.com/abstract=2461983> (letöltve: 2024.11.12.)

⁶⁶ 1997. évi LXXIII. törvény a büntető jogszabályok módosításáról 9. §

Az újabb definíció szerint „*Bűnszervezet: bűncselekmények rendszeres elkövetése révén, haszonszerzés végett létrejött olyan bűnszövetség, amely feladatmegosztáson, alá-fölérendeltségi rendszeren és személyi kapcsolatokon nyugvó szerepvállaláson alapul.*”⁶⁷ Új elemként megjelent az alá-fölé rendeltségi viszony és a személyi kapcsolatokon nyugvó szerepvállalás.

Mindkét meghatározás közös vonása, hogy a bűnszervezet fogalmát a – már a Btk. eredeti szövegében szereplő – bűnszövetség fogalmára építette, és ahhoz további ismérveket kapcsolt.

A Palermói Egyezményre⁶⁸ és az együttes fellépésre figyelemmel a törvényi fogalmat 2001-ben ismét módosították. Ennek értelmében "*bűnszervezet: három vagy több személyből álló, hosszabb időre szervezett, összehangoltan működő csoport, amelynek célja ötévi vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmények elkövetése.*"⁶⁹

A legutolsó módosítás 2019. július 10-től határozza meg a bűnszervezet fogalmát: „*legalább három személyből álló, hosszabb időre, hierarchikusan szervezett, konspiratíván működő csoport, amelynek célja ötévi vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmények elkövetése.*”⁷⁰ Ez a szabályozás már megfelel a nemzetközi normák kritériumainak is.

A bűnszervezetben elkövetés részben klasszikusan kábítószer-kereskedelemhez, emberkereskedelemhez, embercsempészéshez, lőfegyverrel, lőszerrel visszaéléshez, mint határon átnyúló bűnözéshez kapcsolódik az élet és testi épség elleni bűncselekmények, erőszakos vagyon elleni bűncselekmények mellett, részben pedig egyre inkább érzékelhetően a hangsúly eltolódik az ún. puhább bűncselekmények irányába, úgymint a költségvetési csalás, valamint a pénzmosás. Az ún. puha bűncselekmények jellemzője a klasszikus jogsértésekkel szemben, hogy nehezebben felderíthetők, azaz jobban leplezhetőek, és nem kevésbé jövedelmező bűncselekmények.⁷¹

A szervezett bűnözés meghatározásának fogalomrendszere a nemzetközi egyezményekből és az államok büntető törvénykönyveinek, kábítószer törvényeinek rendelkezéseiből vezethető le. Vannak országok, ahol több kritériumhoz kötik a besorolást,

⁶⁷ 1998. évi LXXXVII. törvény a büntető jogszabályok módosításáról 35. §

⁶⁸ Az Egyesült Nemzetek keretében, Palermóban, 2000. december 14-én létrejött, a nemzetközi szervezett bűnözés elleni egyezmény magyar kihirdetéséről.

⁶⁹ 2001. évi CXXI.tv. A Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény módosításáról

⁷⁰ 2019. évi LXVI. törvény Magyarország 2020. évi központi költségvetésének megalapozásáról 107.§

⁷¹ SZMODICS Zoltán (2024): Az ügyészség helye és szerepe, valamint jogalkalmazói tapasztalatai a szervezett bűnözés elleni fellépésben c. előadása (Legfőbb Ügyészség Kiemelt és Korrupciós Ügyek Főosztálya) a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Karán – 2024.09.20

míg mások kevésbé járják körül az eseményeket, de szigorúbb ítéleteket hoznak. A fentiek igazolását három ország jogi szabályozásával szemléltetem.

Az Osztrák Büntető Törvénykönyv (továbbiakban: StGB.) 277.§ és azt követő §-ai tartalmazzák a bűncselekményeket közösen elkövető csoportok büntetőjogi felelősségére vonatkozó rendelkezéseket. Ezek a bűncselekmények olyan cselekményeket büntetnek, amelyek előkészületi cselekményeknek minősülnek, és ezért általában mentesülnek a büntetés alól. A StGB. 277. § szerint a bűnszövetség súlyos bűncselekmény közös elkövetésére irányuló megállapodás. Az StGB. 278. §-a szerinti bűnszövetség bűncselekményének megvalósulásához legalább három személynek hosszabb időre össze kell fognia, hogy közepes vagy súlyos bűncselekményt kövessenek el. A bűnszövetség tekintetében nem a résztvevők szervezeti felépítése a döntő. A bűncselekmények előkészítő cselekményei közé tartozik a bűnszervezet is az StGB. 278a. §-a szerint. A bűnszervezet bűncselekményének megvalósításához szükséges, hogy egy hierarchikusan szervezett, nagyobb számú személyekből álló csoport hosszabb időn keresztül súlyos bűncselekményeket kövessen el, a célja pedig a jelentős anyagi haszonszerzés, korrupció, megfélemlítés vagy a büntetőeljárások elől való elrejtőzés legyen.⁷²

Olaszországban a szervezett bűnözés kifejezést általában a maffiaszerű hálózatokra használják. Az olasz Büntető Törvénykönyv (Code Penale, CP) Art. 416. pontja szerint bűnszövetség akkor jön létre, amikor három vagy több személy egyesül azzal a céllal, hogy több bűncselekményt kövessenek el. Tagjai azok, akik előmozdítják, létrehozzák vagy megszervezik a szövetséget.⁷³

Lengyelországban a bűncselekmények elkövetésére irányuló szervezett csoporthoz vagy szövetséghez való csatlakozás a lengyel Büntető Törvénykönyv 258. § (1) bekezdése szerint büntetendő. A rendelkezés azonban nem határozza meg sem a csoport méretét, sem típusát, sem a kapcsolat időtartamát. A bűnszövetség és a szervezett csoport értelmezése és meghatározása a bíróságok és a jogtudomány feladata.⁷⁴

⁷² Österreichisches Strafgesetzbuch. Online: <https://www.jusline.at/gesetz/stgb/gesamt> (letöltve: 2024.11.04.)

⁷³ Codice penale italiano. Online:

https://www.gazzettaufficiale.it/atto/serie_generale/caricaArticolo?art.versione=9&art.idGruppo=34&art.flagTipoArticolo=1&art.codiceRedazionale=030U1398&art.idArticolo=416&art.idSottoArticolo=1&art.idSottoArticolo1=10&art.dataPubblicazioneGazzetta=1930-10-26&art.progressivo=0 (letöltve: 2024.11.04.)

⁷⁴ Polski Kodeks karny. Online:

https://www.gazzettaufficiale.it/atto/serie_generale/caricaArticolo?art.versione=9&art.idGruppo=34&art.flagTipoArticolo=1&art.codiceRedazionale=030U1398&art.idArticolo=416&art.idSottoArticolo=1&art.idSottoArticolo1=10&art.dataPubblicazioneGazzetta=1930-10-26&art.progressivo=0 (letöltve: 2024.11.04.)

A fenti példák igazolják, hogy a szervezett bűnözés fogalmát a tagállamok eltérően definiálják. Közös azonban, hogy több személynek egy meghatározott időre kell megállapodnia abban, hogy ne csupán kisebb súlyú bűncselekményeket kövessenek el.

A Kúria gyakorlata szerint a bűnszervezetben elkövetés megállapítása nem minősítési, hanem olyan büntető anyagi jogi kérdés, amely közvetlenül a büntetés kiszabásához kapcsolódik, így felülvizsgálati oknak⁷⁵ kell tekinteni.⁷⁶

A bíróság 4/2005. sz. jogegységi határozata az alanyi bűnösség és a bűnszervezet tárgyi ismérvei közötti viszonyt fogalmazza meg. Ennek lényege, hogy elsődlegesen mindig az adott, konkrét bűncselekmény elkövetését kell vizsgálni és bizonyítani, mivel ebben rejlik a vád tárgyi és alanyi meghatározottsága. A bűncselekmény megvalósulását, mint tárgyi körülményt kell elhelyezni egy másik tárgyi körülmény, a bűnszervezet keretében.⁷⁷

Ezt követően alanyi oldalon azt kell vizsgálni, hogy ha az elkövetési magatartás a bűnszervezet keretein belül történik, akkor az elkövető ezt felismerte-e. Ez megvalósulhat úgy, hogy az elkövetés még a bűnszervezeten kívül kezdődik, és az elkövetőben csak később (az elkövetés közben) tudatosul, hogy bűnszervezeten belül tevékenykedik, és ott belül maradva folytatja vagy megismétli az elkövetést. De történhet úgy is, hogy az elkövetés eleve bűnszervezet keretein belül, illetve annak létrejöttével kezdődik, tehát az elkövető tudja, hogy abban vesz részt.⁷⁸

A szervezett bűnözéshez hasonlóan a **kábítószere** vonatkozóan is számos meghatározás született.

A *"drog"* kifejezés a hétköznapi szóhasználatban és a szakmai berkekben a 15. század után jelent meg. A kifejezés a holland nyelvterületről származik, ahol a „drogvate” szót átmenetileg a „száraz hordók” jelentésére használták. Mivel a tartályokban gyakran szállítottak fűszereket és gyógyszereket, később elterjedt a „droge” (drog) rövidítés.⁷⁹

Bár a kifejezést napjainkban széles körben használják, még mindig nincs egységes definíciója, mely egyértelműen meghatározza a fogalmat. Az egyes ágazatokban eltérő meghatározások vannak arra vonatkozóan, hogy mit takar a drog kifejezés. A drog fogalmát

⁷⁵ Bfv.I.1725/2015/7.

⁷⁶ Be. 649. § (1) b) pont ba) alpont

⁷⁷ 4/2005. BJE határozat

⁷⁸ Bfv.III.228/2018/5.

⁷⁹ PFEIFER Wolfgang (1993) et al., Etymologisches Wörterbuch des Deutschen, digitalisierte und von Wolfgang Pfeifer überarbeitete Version im Digitalen Wörterbuch der deutschen Sprache. Online: <https://www.dwds.de/wb/etymwb/Droge> (letöltve: 2020.12.03.)

sokféleképpen definiálják. Az Egészségügyi Világszervezet (WHO)⁸⁰ 1969-ben született megfogalmazása szerint a drog *"minden olyan anyag, amelyet az emberi szervezetbe fecskendeznek, és amely egy vagy több funkciót megváltoztathat."*⁸¹ Ez az értelmezés is mutatja, hogy a drog, mint kifejezés sokféleképpen értelmezhető. Hazai megfogalmazásban Balázsfalvi meghatározása közelít leginkább a WHO definíciójához, mely szerint drognak nevezzük azt az anyagot, amely a központi idegrendszerre hatva hangulati, gondolkodásbeli változásokat okoz és hatása potenciálisan káros a szervezet testi-lelki folyamataira.⁸² Azonban a hazai szakirodalom Bayer István fogalom meghatározását fogadja el leginkább, mely szerint a „drog” fogalma olyan anyagokat takar, amelyeket kábulat előidézésére használnak, attól függetlenül, hogy kábítószernek, pszichotróp anyagnak, gyógyszernek, varázsszernek, élvezeti szernek, vagy valami egyébnek nevezik, és függetlenül attól is, hogy a nemzetközi vagy nemzeti ellenőrzési rendszer hatálya alá tartoznak vagy sem.⁸³ A „drog” mint gyógyszerészeti szakkifejezés a gyógyászati célból alkalmazott, szárított és felaprított növényi részeket jelenti.⁸⁴

A 2000-es években megjelent hazánkban is az ún. dizájner drog vagy szintetikus drog kifejezés, mely egy olyan vegyileg (kémiaileg) összeállított, megváltoztatott drog, aminek általában van egy illegális drog megfelelője, de egy kissé megváltoztatták azért, hogy elkerüljék az illegálisnak való besorolását.⁸⁵ A dizájner drog új pszichotróp anyagnak és kábítószernek is minősülhet.

Hétköznapi értelemben drognak tekinthető minden olyan természetes és mesterséges anyag, amely a központi idegrendszerre (az emberi agyra és tudatra) hatva megváltoztatja annak működését. Ezen belül beszélhetünk legális (pl. alkohol, dohány) és illegális drogokról. Kutatásomban az illegális drogokkal foglalkozom, melyeknek a jogi drog fogalom felel meg leginkább, azaz drog (kábítószer) minden olyan anyag, amelynek a birtoklása, használata és árusítása illegális. A drog kifejezés már önmagában is több szinten értelmezhető. A leggyakrabban a laikus értelmezésben merül fel, amelyhez olyan asszociációk társulnak, mint pl. „illegális anyag” vagy „kábítószer”.

⁸⁰ WHO – World Health Organization (Egészségügyi Világszervezet)

⁸¹ WHO Expert Committee on the Selection of Essential Drugs, 17–21 October 1977. WHO Technical Report Series, No. 615 (1st WHO Model List of Essential Medicines)

⁸² BALÁZSFALVI Gusztávné (2003): Amit a drogfogyasztásról tudni kell. Bűnmegelőzési ismeretek. Online: <http://www.bunmegelozes.eu/pdf/drogyogyaszt.pdf>. (letöltve: 2024.11.12.)

⁸³ BAYER István (2005): Drogok és emberek Sprinter Kiadói Csoport, Budapest 151.p.

⁸⁴ ERDEY-GRÚZ Tibor (1967): Természettudományi lexikon 2. Akadémiai Kiadó, Budapest 2. kötet 69.p.

⁸⁵ ZACHER Gábor (2022): Designer drogok a toxikológus szemével. Online: https://drogproblemak.hu/wp-content/uploads/2022/02/zacher_gabor.pdf (letöltve: 2024. szeptember 4.)

A drog és a kábítószer szinonimaként való használata tudományos szempontból nem megalapozott.⁸⁶ Azonban értekezésem során néha a szóismétlések elkerülése érdekében én is mindkét kifejezést szinonimaként alkalmazom, amikor nincs jelentősége annak, hogy konkrétan milyen kábítószerrel vagy pszichotróp anyagról van szó.

A fesztivál-kutatások bemutatása érdekében a nemzetközi irodalom áttekintése során hálóba módszerrel igyekeztem a publikációk között válogatni. A tanulmányozott cikkek alapján megállapítható, hogy azok főleg a globalizáció, a turizmus, egészségügyi hatások és a drogfogyasztás szempontjából közelítik meg a fesztiválokat.

A szabadtéri fesztiválok, melyeket úgy határoznak meg, mint egy olyan esemény, ami a zenére, bizonyos esetenként egy fajta zenére összpontosítanak, egy vagy több napon keresztül tartanak, és amelyen több ezer (főleg fiatal) zenerajongó vesz részt.⁸⁷

A fesztiválok kutatása az utóbbi évtizedekben egyre nagyobb figyelmet kapott, különösen a zenei irányzatok és a kábítószeresek miatt. A rendőrség zéró tolerancia politikája vitákat generál, mivel a megelőzés és az ártalomcsökkentés egyensúlya kulcsfontosságú. Az ausztrál, európai, portugál és holland kutatások különböző megközelítéseket kínálnak a közbiztonság javítására, hangsúlyozva, hogy a fesztiválok körüli politikák hatással vannak a résztvevők élményeire és biztonságára.

A fesztiválokon történő drogfogyasztásra vonatkozó empirikus bizonyítékok többsége mennyiségi felmérésekből származik, és azt jelzi, hogy a fesztiválok fontos helyszínek a drogfogyasztás, a kábítószer-használat megkezdése, újrakezdése és a kísérletezés szempontjából. Az Egyesült Királyság legrégebben folyó fesztivál-felmérésének, az English Festival Study eredményei azt mutatják, hogy a fesztiválok a fokozott, „atipikus” mérgezés és kábítószer-fogyasztás helyszínei.⁸⁸

A nemzetközi bizonyítékok alátámasztják, hogy a fesztiválokon a lakossághoz képest magasabb az illegális kábítószer-fogyasztók aránya.⁸⁹ Egy nagy dániai több műfajú fesztivál felmérése során arra az eredményre jutottak, hogy a korábbi években az illegális drogoztól

⁸⁶ RAFFAI Gellért (2020): Mit nevezünk drognak? Gyorstalpaló kezdőknek 1. Online: <https://drogkutato.hu/cikkek/a-drog-fogalmi-meghatarozasa/> (letöltve: 2022.09.04.)

⁸⁸TURNER Tim - MEASHAM Fiona (2020): Into the Woods: Contextualising Atypical Intoxication by Young Adults in Music Festivals and Nightlife Tourist Resorts. In: D. Conroy, & F. Measham (eds.) Young Adult Drinking Styles: Current Perspectives on Research, Policy and Practice, pp. 87-114

⁸⁹ FERNANDEZ-Calderón, Fermín – DIAZ--Batanero Carmen – BARRATT J. Monika - PALAMAR Joseph (2019): Dosage-related harm reduction strategies and their relationship to harms among festival-goers who use multiple drugs Drug and Alcohol Review, 38(1), pp. 57-67 Online: <https://doi.org/10.1111/dar.12868> (letöltés: 2024.01.15.)

tartózkodók 5-10%-a számolt be arról, hogy a fesztiválon amfetamint, ketamint, MDMA-t és kokaint használt, és 30%-uk pedig úgy nyilatkozott, hogy újra elkezdett kannabiszt használni. A fesztiválok belüli drog- és alkoholfogyasztás ilyen magas és atipikus mintái alátámasztják a fesztiválok kortárs jelentőségét, mint a megengedett és „legitimált” drogfogyasztás színtere és helyszíne, még azok körében is, akik egyébként tartózkodnak.⁹⁰

A kábítószer-fogyasztásra vonatkozó nagyszabású felmérések figyelmen kívül hagyják a fesztiválok közönségének és az azon belüli kábítószer-fogyasztásnak a heterogenitását. A kutatások azt mutatják, hogy a rendezvények között valószínűleg jelentős különbségek vannak a részegség szintje és a kultúra tekintetében, és a zene fontos meghatározó tényező. A tánczenei preferenciák összefüggésbe hozhatók az illegális és legális szerhasználattal, a popzenei preferenciák az alkohol kivételével csökkentett szerhasználattal, a rockzene pedig erősebben összefüggésbe hozható a kannabisz, de nem más tiltott drogokkal.⁹¹ Egy belga fesztiválon végzett kutatás a rockzenéhez képest erősebb összefüggéseket talált a tánczene és az illegális kábítószer-használat között, ami különösen bizonyos műfaji preferenciákon belül volt hangsúlyos (a „goa” partikon részt vevők 80%-a számolt be illegális kábítószer-használatról az előző évben).⁹²

Magyarországon egyre több zenei fesztivál kerül megrendezésre, amelyek különböző műfaji kategóriákba tartoznak, és jelentős turisztikai vonzerővel bírnak. A fesztiválok nemcsak a zenei élet, hanem a turizmus és a gazdaság szempontjából is fontosak. A célcsoport főként a fiatalokból áll.

A könnyűzenei fesztiválokon elkövetett jogsértésekkel kapcsolatos hazai kutatások száma elenyésző. A bűnüldöző hatóságok, illetve a fesztiválok biztosításában résztvevő szervek természetesen – saját szempontjaik alapján – értékelik az egyes eseményeket, de globális, hazánkban megrendezett könnyűzenei fesztiválok bűnüldözési célból készült elemzését szintén nem sikerült felkutatnom.

⁹⁰ ASKEV Rebeka (2016): Functional fun: Legitimising adult recreational drug use. In: International Journal of Drug Policy, 36. pp. 112-119. Online: DOI: 10.1016/j.drugpo.2016.04.018 (letöltve: 2024.11.12.)

⁹¹ HESSE Morten - TUTEGES Sébastien (2012): Music and substance preferences among festival attendants. Drugs and Alcohol Today, 12(2), 82-88. ISSN: 1745-9265 Online: <https://doi.org/10.1108/17459261211235100> (letöltve: 2024.11.24.)

⁹² VAN HAVERE, T., VANDERPLASSCHEN W., - LAMMERTYN J., BROEKAERT E - BELLIS M. (2021): Substance Abuse Treatment, Prevention, and Policy Online: <https://substanceabusepolicy.biomedcentral.com/articles/10.1186/1747-597X6-18> (letöltés ideje: 2024. 02. 23.)

A fesztiválokkal kapcsolatban készült elemzések során leggyakrabban azok kulturális, gazdasági és társadalmi szerepét közelítik meg.⁹³ A fesztiválok gyakran összekötik a különböző kultúrákat, műfajokat és a közönséget is.

Az 1990-es években elkezdődött a kábítószerrel kapcsolatos kutatások széleskörű vizsgálata, amely a középiskolások körében végzett rendszeres felmérések alapján azt mutatja, hogy az évtized második felében jelentősen nőtt a kábítószer-fogyasztás, különösen a kannabisz esetében. Emellett a hallucinogének, amfetaminok és ecstasy használata is emelkedett. A fiatalok droghasználata intenzívebbé és gyakoribbá vált, részben az elektronikus zenei partikultúra hatására. A kilencvenes évek végére a fogyasztási szokásokban már csak a hagyományos kábítószeres maradtak, míg a szipuzás és gyógyszerek használata szinte teljesen eltűnt.⁹⁴

A hazai kábítószer-helyzet egyik kiemelten kutatott területe volt a 2000-es évek elején a szórakozóhelyeken és fesztiválokon történő fogyasztás. Ahogy Demetrovics Zsolt *Droghasználat Magyarország táncos szórakozóhelyein* című 2001-ben megjelent könyvének előszavakban Topolánszky Ákos kiemelte, hogy különös figyelmet kell szentelni a speciális helyzetű és veszélyeztetettségi szintű csoportok fogyasztási szokásaira, mint például a szórakozóhelyek közönségére, amire a könyv is rámutat.⁹⁵ A tanulmány kvantitatív adatgyűjtés alapján mérte fel a hazai helyzetet, mely egyben kezdete volt a Nemzeti Drogmegelőzési Intézet kutatás sorozatának. Feltárta, hogy a szórakozóhelyek látogatói inkább alkalmi fogyasztók és a függőség nem jellemző rájuk. A szerző hangsúlyozza, hogy a szórakozóhelyek terei, nem pedig okai a fogyasztásnak, ami leginkább különböző amfetamin származékú stimulánsok használatában jelenik meg. A sorozat egy későbbi kötetében egy, az egész országra kiterjedő vizsgálatot folytattak a szórakozóhelyekről. Összefüggéseket figyeltek meg az egyes zenei stílusok és a rájuk jellemző fogyasztási szokások között.⁹⁶ Majd a kvantitatív adatokon alapuló fogyasztói megközelítés után a könyv utolsó fejezetében interjúkkal és

⁹³ REEVES Michelle (2002): Measuring the economic and social impact of the arts. A review London: Arts Council of England, Online: <https://socialvalueuk.org/wp-content/uploads/2016/09/measuring-the-economic-and-social-impact-of-the-arts-a-review.pdf> (letöltve: 2024.11.24.)

⁹⁴ DEMETROVICS Zsolt – NÁDAS Eszter – KUN Bernadett (2008): „Rekreációs droghasználat Magyarországon: Előzmények” in DEMETROVICS Zsolt – RÁCZ József (szerk.): Partik, drogok, ártalomcsökkentés – Kvalitatív kutatások a part-szcénában (Budapest, L’Harmattan, 2008)

⁹⁵ DEMETROVICS Zsolt (2001): *Droghasználat Magyarország táncos szórakozóhelyein* Budapest: L’Harmattan 8. Online: http://demetrovics.hu/dokumentumok/Kutatasok_1_DemetrovicsZs_konyv_KEZIRAT.pdf (letöltve: 2024.11.20.)

⁹⁶ DEMETROVICS Zsolt – RÁCZ József (2008): Partik, drogok, ártalomcsökkentés. Kvalitatív kutatások a partiszcénában 235.p. Budapest L’Harmattan Online: http://demetrovics.hu/dokumentumok/Kutatasok_8_DemetrovicsZs_konyv.pdf (letöltve: 2024.11.20.)

fókuszcsoportokon keresztül vizsgálták a drogpolitika és a szórakozóhelyek prevenció és ártalomcsökkentési kérdéseit.

Demetrovics és munkatársai 2003 őszén/telén kizárólag elektronikus partikat látogató fiatalokkal végzett anonim kérdőíves vizsgálat során összesen 33 partin gyűjtöttek adatokat a szerhasználatról, részben személyes megkérdezés során, részben pedig a partik végén kiosztott kérdőívek segítségével. A kutatás eredményei között jelentős információt tártak fel, mely szerint tíz emberből kilencen használtak már valamilyen illegális szert életük során.⁹⁷

A Nemzeti Kulturális Alap kérésére 2004-ben került sor egy átfogó országos fesztiválkutatásra, melynek keretében a Sziget Fesztivált is vizsgálták. A látogatókkal kérdőívet töltettek ki, mely alapján a kutatás reprezentatív jellegre törekedett.⁹⁸ A minden tizedik, 15-29 év közötti személy volt a Szigeten az előző három évben.⁹⁹

A 2000-es évek elején indult el az ún. nagymintás, 8000 fős, Ifjúságkutatási Program, melynek keretében a 15-29 év közötti korosztály élethelyzetét vizsgálják négyévente. A reprezentatív mintavétel során kiküldött kérdőívek zárt kérdéseket tartalmaznak, és mivel egy adott időszakra vonatkozóan szolgáltatnak adatokat, a felhasználásukkal készült elemzések főleg leíró jellegűek. A fiatalok által adott válaszok értékelésében az alábbi problémákat jelölték meg szinte minden évben: pénztelenség, elszegényedés, létbizonytalanság; kilátástalan, bizonytalan jövő; munkanélküliség, elhelyezkedési nehézségek; céltalanság, nem tudják, mit akarnak, alkohol; és nem utolsósorban mindegyik kutatásban megjelent a drogok és kábítószeres elterjedése is.

A 2016-os adatfelvétel során először, új elemként került a kérdőívbe a könnyűzenei koncertek látogatása. A fesztiválokon, koncerteken a kábítószer-fogyasztást is vizsgálta a kutatás a fiatalok körében, de nem közvetlenül kérdezett rá, hiszen szinte mindenki nemmel válaszolt volna. A baráti körre vonatkozó kábítószer-fogyasztás, szerhez jutás lehetőségeire fókuszáltak a kérdések. A 2016-os kutatás adatai alapján a fiatalok kábítószer-fogyasztása esetén megállapították, hogy 37%-uk baráti körében van olyan személy, aki fogyasztott már valamilyen drogot. Arra a kérdésre, hogy tudnának-e kábítószerrel szerezni, 60%-uk adott pozitív választ, 36% azt a választ adta, hogy könnyen tudna droghoz jutni.¹⁰⁰

A Budapesti Gazdasági Egyetem az „Innovatív megoldásokkal Zala megye KFTI tevékenysége hatékonyságának növeléséért” című FPÖ pályázat keretében különböző

⁹⁷ DEMETROVICS – RÁCZ 2008. i.m. 235.p.

⁹⁸ HUNYADI Zsuzsanna - INKE Péter- SZABÓ János Zoltán (2006): Fesztivál-világ 2006

⁹⁹ GÁBOR Kálmán (2005): Fesztiválok ifjúsága és a drog Belvedere Szeged, Online: https://acta.bibl.u-szeged.hu/58277/1/2005_fesztivalok_ifjusaga_041-070.pdf (letöltve: 2024.11.20.)

¹⁰⁰ Magyar Ifjúságkutatás 2016

régiókban végezett fesztiválkutatásokat 2017-2019 között. A kutatás céljai között szerepelt többek között a fesztiválok társadalmi és kulturális hatásainak vizsgálata. Az eredmények között kitértek a fesztiválok mért negatív hatásokra is, melyek között szerepel, hogy a helyi lakosság a zaj mellett a károkozásra és a vandál viselkedésre panaszkodott leginkább.¹⁰¹

A 2020-as Ifjúságkutatásban a szabadidős tevékenységgel, kultúrával kapcsolatban feltett kérdéseket, kapott válaszokat nagymértékben befolyásolták az értékelt időszakban érvényben lévő járványügyi korlátozások. A korábbi kutatásokhoz hasonlóan szép számmal található olyan fiatalok, akik egyre inkább távol maradnak a kulturális színterektől. A kockázati magatartásokat értékelve, a 2016-os kutatás eredményeihez képest 2020-ban csökkent az alkoholfogyasztók és a rendszeresen dohányzók száma is. Szintén tovább csökkent azok száma is, akik ismernek olyan személyt, aki már fogyasztott kábítószerrel. Csökkent azok száma is, akik megítélésük szerint könnyen hozzáférhetnének kábítószerhez. A főváros az, ahol a fiatalok azt mondják, hogy könnyen hozzá tudnának jutni droghoz.¹⁰²

A hazai zenei fesztiválokkal kapcsolatos attitűdvizsgálat *A Z generáció tagjainak körében* című kutatás eredménye 2023-ban jelent meg, melynek egyik megállapítása, hogy fesztiválok népszerűsége töretlen, különös tekintettel a zenei fesztiválokra, amelyek nagymértékű változáson mentek keresztül az utóbbi két évtizedben. A résztvevői kör ismeretében megállapítható, hogy főként a fiatal korosztály látogatja ezeket a rendezvényeket.¹⁰³

A Drogkutató Intézet 2023 nyarán egy előzetes felmérést végzett a hazai zenei fesztiválok látogatói körében az általános és a fesztiválok jellemző drogfogyasztási szokások feltárására. A kérdőívet kitöltő személyek válaszaik szerint korábban kitöltők 11,3%-a fogyasztott drogot a fesztiválokon és 16,7 % tervezett valamilyen drogot fogyasztani a jövőben valamilyen fesztiválon.¹⁰⁴ A kutatás részletes leírása még nem került publikálásra.

A Turisztikai és Vidékfejlesztési Tanulmányokban jelent meg 2024-ben az kutatási eredmény, mely a fesztivállátogatók motivációját vizsgálja a Covid19-járvány után, 2022-ben. A megkérdezettek a legnagyobb hazai könnyűzenei fesztiválok látogatói közül kerültek ki. A megkérdezettek majdnem felét a „fesztiválmilliót kedvelők” köre adja, majd ezt követi az

¹⁰¹ FORMÁDI Katalin - HUNYADI Zsuzsanna (2019): Helyi büszkeség vagy bosszúság? A fesztiválok hatása a települések életében

¹⁰² Magyar Fiatalok 2020, Kérdések és válaszok, fiatalokról és fiatalokról Társadalomkutató Kft, Budapest Magyar Fiatalok

¹⁰³ KOVÁCS Sára – BOROS Kitti (2022): A hazai zenei fesztiválokkal kapcsolatos attitűdvizsgálat a Z generáció tagjainak körében Online: <https://journals.lib.uni-corvinus.hu/index.php/turizmusbulletin/article/view/1516/1015> (letöltve:2024.11.20.)

¹⁰⁴ Őszintén a fesztiválokról Online: <https://drogkutato.hu/cikkek/oszinten-a-fesztivalokrol/> (letöltve: 2024.11.04.)

ismerkedni vágyók csoportja, valamint a fesztivál hangulat szerepelt még kiemelt motivációs okként a zenei fesztiválok látogatásában.¹⁰⁵

A **bűnügyi elemzés** szakirodalmának áttekintésekor felmerülhet a kérdés, hogyan kapcsolódik a Nemzetközi Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Doktori Iskola profiljához a terület kutatása? A bűnügyi elemzés jelenleg még nem tekinthető önálló tudománynak, a konvergáló tudományokhoz sorolható, mely szerint több már létező tudománnyal való közvetlen kapcsolataként építi ki módszertanát.¹⁰⁶ Kutatásom célja, hogy mind az elméleti, mind gyakorlati megállapításaim ehhez hozzájáruljanak.

Az 1800-as évek közepén már Nagy Britanniában és a 1900-as évek elején az Egyesült Államokban már létezett a rendőri munkában a bűnügyi elemzés néhány alapvető eleme. A tevékenységet támogató bűnügyi adatok szisztematikus rendszerezése, és az erre épülő elemző tevékenység kialakulásának folyamatában August Vollmer¹⁰⁷ Berkley és Orlando W. Wilson¹⁰⁸ Chicago rendőrfőnökének személyét kell mindenképpen megemlíteni.

Vollmer nevéhez köthető a bűncselekmények jellemzőinek elemzési céloknak megfelelő gyűjtése és rendszerezése. Egységes jelentőrendszert hozott létre, mely tartalmazta a bejelentett bűnügyeket, közrendvédelmi és közlekedésrendészeti intézkedéseket. Tisztviselői rendszeresen áttekintették a jelentéseket, nyomozásokat, a főbb jellemzőket táblázatokba foglalták, a fontosabb vagy sorozat jellegű helyszíneket térképen jelenítették meg.¹⁰⁹

Wilson a szervezett bűnözés visszaszorítása érdekében alkalmazta a Vollmer által kialakított módszert, majd azt tovább fejlesztette és létrehozta az első bűnelemzésre szakosodott szervezeti egységet.¹¹⁰ A bűnügyi elemzői tevékenységet az alábbiak szerint határozta meg: „*A bűnelemzői osztály napi rendszerességgel, áttanulmányozza a kiemelt bűncselekmények napi jelentéseit, megállapítja a helyszínt, az időpontot, különleges jellemzőket, keresi a hasonlóságokat más bűncselekményekkel, valamint olyan más jelentős tényekkel, melyek*

¹⁰⁵ VARGA Tamás – KISS Róbert – MARTON Gergely (2024): A hazai könnyűzenei fesztiválok látogatóinak motivációja Turisztikai és Vidékfejlesztési Tanulmányok Tourism and Rural Development Studies 9. évfolyam, 3. szám. doi: 10.15170/TVT. Online: <https://www.turisztikaitanulmanyok.hu/2024/11/05/varga-tamas%e2%9c%89-kiss-robot-marton-gergely-a-hazai-konnyuzenei-fesztivalok-latogatoinak-motivacioja/> pp. 50-66. (letöltve: 2024.11.20.)

¹⁰⁶ GOTTLIEB Steven (1994): Crime analysis: From first report to final arrest ISBN-978-0963477309

¹⁰⁷ August Vollmer (187– 1955) volt a kaliforniai Berkeley első rendőrfőnöke, és a 20. század elején az Egyesült Államok büntető igazságszolgáltatásának fejlesztésének vezető alakja

¹⁰⁸ Orlando Wilson (1990-1972) amerikai rendőrtiszt volt, később a rendészet vezetőjévé vált, és több rendészeti könyvet is írt

¹⁰⁹ ISTVANOVSZKI 2012. i.m. 21-22. p.

¹¹⁰ ISTVANOVSZKI 2012.i.m. 21-22.p.

segíthetnek azonosítani egy bűnözőt vagy egy már meglévő bűncselekményi mintát."¹¹¹

A 20. században bekövetkezett társadalmi-gazdasági események a bűnözésre is jelentős hatással voltak, megemelkedett a bűncselekmények száma, a bűnözés szerkezete is átalakult, megjelentek a sorozat-bűncselekmények, a szervezett bűnözés és a terrorizmus. Ebben az időszakban, az 1960-as években az Egyesült Államokban került először megfogalmazásra, hogy a szervezett bűnözés olyan fenyegetést jelent a társadalom számára, mely ellen a jogalkalmazás eszközével már nem lehet fellépni.¹¹²

Erre reagálva először az 1970-es években azokban az országokban alakultak ki az államokra kiterjedő elemzői hálózatok, ahol a legsúlyosabb volt a helyzet. Az Egyesült Államok és Kanada után Európában Belgiumban, majd Hollandiában, Németországban is létrejöttek az első elemző egységek.

A bűnügyi elemzés talán legkorábbi meghatározása 1973-ban jelent meg, mely szerint: *„A bűnügyi elemzés olyan rendszert jelent, amely a bejelentett bűncselekményekről és bűnelkövetőkről rendszeresen gyűjtött információkat a bűnmegelőzés, a bűnüldözés és a bűnözők elfogása érdekében hasznosítja. A bűnügyi elemzés hozzájárul a rendőrség működéséhez a stratégiai tervezés, a munkaerő bevetése és a nyomozási támogatás terén.*"¹¹³

Európa többi országára is jelentős hatással volt az 1990-es években az Interpol égisze alatt a bűnelemzés létrehozása érdekében végzett munka, melynek során 1995-ben az I. és 1997-ben a II. Bűnügyi Elemző Konferencia megtartására került sor. A nemzetközi és hazai szakirodalom az Interpol által kidolgozott Bűnelemző Kézikönyv alapján hosszú évtizedeken keresztül az alábbi felosztásban tárgyalta a bűnügyi elemzést: stratégiai és operatív. A két terület közötti elhatárolás a feldolgozott információk és adatok köre, az elemzés során alkalmazott módszer és technika, valamint a megrendelők/felhasználók különbözősége alapján történt.

Az 1990-es években felimerték, hogy bűnügyi elemzés járulékos támogatást nyújt a rendőri jellegű nemzetközi bűnügyi együttműködéshez is.¹¹⁴ Létrejött 1999-ben az Europol, mely, mint elemző-koordináló szervezet ma is kiemelkedő szerepet tölt be tagállamainak, így hazánk bűnügyi elemző munkájának alakulásában is. Ma már elmondhatjuk, hogy a rendőri és nemzetbiztonsági szervek is rendelkeznek saját elemző egységekkel, melyek folyamatosan együttműködnek a nemzetközi szervezetek elemző részlegeivel.

¹¹¹ WILSON Orlando (1963): Police Administration. McGraw-Hill, New York, Egyesült Államok

¹¹² Interpol Bűnügyi Elemző Munkacsoportja: Bűnügyi elemzési Kézikönyv 2. verzió, 1997. (továbbiakban: Bűnelemzői Kézikönyv, 1997)

¹¹³ PIZA L. Eric - ARIETTI A. - BOBA-SANTOS Rachael (2022): Crime Analysis in Policing, Northeastern University Online: <https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190264079.013.716> (letöltve: 2024.12.04.)

¹¹⁴ Bűnelemzői Kézikönyv, 1997

Nemzetközi szintén még egy intézményt kell megemlíteni, mely a bűnügyi elemzési területre kiemelt hatással van. Ez a International Association Crime Analysts (IACA) (Bűnelemzők Nemzetközi Szövetsége). Az IACA egy szakmai szövetség, amely büntető igazságszolgáltatási szakemberekből, bűnügyi elemzőkből, nyomozókból, oktatókból és kutatókból áll. Az IACA célja a bűnelemzés területének továbbfejlesztése. Képzéseket, szakirodalmat, hálózatépítést és támogatást kínál tagjai részére.¹¹⁵

Magyarországon az 1990-es évek végén, a 2000-es évek elején figyelhető meg az a folyamat, melynek során a rendőrség szervein belül működő adatkezelő, nyilvántartó egységek fokozatosan alakultak át elemző egységekké. Az egyirányú, statikus adatkezelői tevékenységet felváltotta a dinamikus, kétirányú bűnelemzés. Az első bűnelemzéssel foglalkozó szakirodalom 1997-ben került kiadásra. Kunos Imre, akinek kiemelkedő szerepe volt a hazai bűnelemzés rendszerének kialakításában, írt először jegyzetet a bűnelemző szaktanfolyam hallgatói számára. A jegyzet megjelenése már utal is rá, hogy ezzel egyidőben megkezdődött a bűnelemzéssel foglalkozó személyek képzése, turnusonként három hetes időintervallumban.¹¹⁶ 2001-ben jelent meg a *13/2001. (X. 2.) ORFK utasítás a Magyar Köztársaság Rendőrsége Bűnelemzési Szabályzatának kiadásáról* (továbbiakban: Utasítás), mely a fentiekben hivatkozott jegyzettel együtt a hazai bűnelemzői tevékenység írásos alapjait jelentették hosszú évekig.

Kunos Imre mondta a Polygon rendszerről, hogy az operatív elemzést segítő számítógépes rendszer, mely a szervezett bűnözés elleni tevékenység során beszerzett információk feldolgozására készült.¹¹⁷

A Belügyminiszter 2003-2006. évekre szóló közigazgatási és rendészeti ágazati stratégiájának kiadásáról szóló BM Tájékoztatóban is rögzítésre került, hogy *„az elemző-értékelő tevékenység fejlesztése is prioritást élvez. Bárminemű információgyűjtés-élenkítésnek akkor van értelme, ha képesek vagyunk az információkat feldolgozni, azaz ellenőrizni, rendszerezni, elemzi és értékelni. A feldolgozás kapacitásának bővítése nemcsak a feldolgozással foglalkozók létszámának megemelésével lehetséges, hanem az elemző munka javításával is. A felderítések, nyomozások támogatása, a szervezett bűnözői tevékenység felismerése érdekében tehát szélesebb körben alkalmazzuk a bűnelemzés tudományos, nemzetközileg elfogadott módszereit. A megvalósítás új eszközei:*

¹¹⁵ <https://www.iaca.net/>

¹¹⁶ KUNOS Imre (1997): Bűnelemzés Tananyag és Példatár a bűnelemzői tanfolyam hallgatói számára Országos Rendőrfőkapitányság Kriminálisztikai Azonosító Szolgálat

¹¹⁷ Vitafórum a kriminalisztika magyarországi helyzetéről II. 2000.

- *Mind stratégiai, mind operatív szinten meg kell erősíteni a bűnelemzés szervezeti hátterét. Nemcsak a már meglévő területi elemző-értékelő szerveket szükséges bővíteni, hanem a helyi bűnügyi szerveknél is fontos a bűnelemző beosztás.*
- *A Polygon és Robotzsaru programrendszer fejlesztése komoly mértékben hozzájárulhat a sikeresebb munkához. a módszerek megismerése tekintetében pedig sokat segíthet a más nyomozó hatóságokkal való jó együttműködés kialakítása.*¹¹⁸

A gondolat napjainkban is érvényes.

Az első igazi nagy bűnelemzői munka, mely a sajtóban is szerepelt, az 1998. január 4-én eltűnt Szathmáry Nikolett ügyében készült. Dr. Dormán Tivadar r. ezredes, az akkori Országos Rendőr-főkapitányság Elemző és Koordinációs Igazgatóság vezetője az ügyvel kapcsolatban a Békés Megyei Rendőr-főkapitányságon tartott megbeszélés utáni sajtótájékoztatón elmondta, hogy *„az Igazgatóság áttanulmányozta az eltűnési ügyben keletkezett mintegy 7000 oldalas iratanyagot. A több hétig tartó, speciális kriminalisztikai tudományos módszerekkel végzett elemzés észlelt olyan jelenségeket, melyekkel kapcsolatos, jelenleg rendelkezésre álló információkat tovább kell vizsgálni, pontosítani.A további tevékenységet a bűnelemzés eredményei és ajánlásai figyelembevételével folytatja a rendőrség.*”¹¹⁹

A következő, teljes mértékben bűnügyi elemzéssel foglalkozó jegyzet 2012-ben jelent meg a Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Karának égisze alatt, *Bűnelemzés a modern bűnüldözésben*¹²⁰ címmel. A fentiekén kívül további, a bűnügyi elemzéssel foglalkozó szakirodalom, cikk, tanulmány alig jelent meg az elmúlt két évtizedben.

A hazai bűnügyi elemzési norma megújításában óriási szerepe van az IACA¹²¹ 2014-ben kiadott ún. Fehérkönyvének, *A bűnügyi elemzés definíciója és típusai*¹²² című kiadványában a bűnügyi elemzés folyamatát és típusait, adatfajtákat, adatbázisokat szabványosítja. A könyvre szorosán ráépül *Crime analysis with crime mapping* c. könyv,¹²³ mely bűnelemzés fogalmi rendszerének és gyakorlatának megértésében nyújt jelentős támogatást. A kiadvány akár tankönyvként is értelmezhető a bűnügyi elemzők számára.

Az Utasítás megjelenését követő években a bűnüldözés szerkezetében, dinamikájában történt változások, a bűnüldöző szerveknek a bűnelemzők felé megfogalmazott új igényei, a

¹¹⁸ 8001/2003. számú BM tájékoztatója BK. különszám, 2003.12.31. 24. szám, 3.4. pont, 738. oldal

¹¹⁹ DORMÁN Tivadar - sajtótájékoztató: Heti Délkelet, 1998. augusztus 6. szám, 5. p.

¹²⁰ ISTVANOVSKI 2012.

¹²¹ IACA: International Association of Crime Analysts -Bűnügyi Elemzők Nemzetközi Társasága

¹²² IACA: Definition and types of criminal analysis 2014

¹²³ BOBA-Santos Rachel (2017): Crime analysis with crime mapping

jogszabályi környezet módosulása, mind-mind indokolták egy új elemzési szabályzat megalkotását. Az új norma a fentiekben említett Fehér könyv és jegyzet tematikáját, fogalmi rendszerét átvéve került megalkotásra 2018-ban.¹²⁴ Azonban a norma a módszertannal a mai napig adós az elemző szervezetek irányába.

¹²⁴ 23/2018. (VI.21.) ORFK utasítás

5. A FESZTIVÁLOK ÉS A DROGOK KONTEXUALIZÁLÁSA

5.1. A fesztiválok története

„A fesztiválok gyakorlatilag minden emberi kultúrában megtalálható társadalmi jelenségek.”¹²⁵ Fallassi¹²⁶ szerint a fesztivál szó több jelentéssel bír: „Az ünnep speciális rítusokkal kísért szent ideje, egy ismert személy vagy esemény évente megrendezett ünnepe, vagy egy fontos termés betakarításának ünnepe, művészeti előadásokat kínáló kulturális esemény, gyakran egy művésznak vagy műfajnak szentelve, vásár, általános vidámság, társasági együttlét, öröm.”¹²⁷

A fesztiválok társadalomtudományi szempontból is meghatározhatók: „egy periodikusan ismétlődő társadalmi alkalom, amelynek különböző formáiban és koordinált eseményeiben közvetlenül, közvetetten és eltérő mértékben részt vesz az egész közösség minden tagja, akiket egy világnézet, valamint etnikai, nyelvi, vallási és történelmi kötelek fűznek össze. A fesztivál társadalmi funkciója és szimbolikus jelentése is szorosan kapcsolódik olyan nyilvánvaló értékekhez, amelyeket a közönség alapvetőnek tekint ideológiája és világnézete, társadalmi identitása, történelmi kontinuitása és fizikai megmaradása szempontjából, amit tulajdonképpen a fesztivál keretében ünnepelnek.”¹²⁸

Egy, a Nemzeti Kulturális Alap megbízásából készült tanulmány szerint fesztivál mindaz, amit a szervezők annak tartanak. A fesztivál meghatározásának a mindenkori célhoz érdemes igazodnia, egyfajta munka-definícióként kell működnie.”¹²⁹ A Magyar Fesztivál Szövetség meghatározása szerint: „Fesztiválnak nevezhető minden olyan – egy vagy több téma köré szerveződő, rendszeresen megrendezésre kerülő, egy vagy több helyszínen történő, meghirdetett programmal rendelkező kulturális, művészeti, ingyenc, sport vagy egyéb – eseménysorozat, amelynek célja, hogy közönsége részére kiemelten színvonalas, értékközvetítő, minőségi, ismereteket is bővítő és egyben szórakoztató, szabadidős közösségi élményt nyújtson.”¹³⁰

¹²⁵ Alessandro Falassi (1945-2014) társadalomkutató, antropológus

¹²⁶ FALASSI Alessandro (1987): Time Out of Time: Essays on the Festival. In: Getz 2012. 51.p.

¹²⁷ FALASSI 1987: 51. p.

¹²⁸ FALASSI 1987: 51. p

¹²⁹ HUNYADI Zsuzsa – INKEI Péter – SZABÓ János Zoltán (2006): Fesztivál – Világ, NKA kutatások 3. Kelet-Közép-Európai Kulturális Obszervatórium Alapítvány, Budapest 16. p.

Online: <https://www.budobs.org/pdf/Fesztival-Vilag.pdf> Online: (letöltve: 204.10.11.)

¹³⁰ SULYOK Judit – SZIVA Ivett (2009): A fesztivál turizmus nemzetközi és hazai tendenciái. Turizmusbulletin, 13. évfolyam, 3. szám, pp. 3-13. pp. 3-13. Online:

A fesztiválok történetét kutatva az ókorig lehet visszanyúlni. A fesztiválok az ókorban a vallásos élet részei voltak. Az aztékok, a görögök és a rómaiak is tartottak fesztiválokat isteneik tiszteletére, melyek főleg sportversenyekből, szertartásokból és művészeti versenyekből álltak. Ilyen volt például Dionüszosznak, a bor istenének ünnepe, melynek programjában szerepelt kecskeáldozás, szatírnak öltözés, borivás, drámaverseny, valamint tánc és ének az isten tiszteletének kifejezésére.¹³¹

Ha konkrétan a zenei fesztiválok őseit keressük, akkor a Püthói Játékokat kell elsősorban kiemelni, melyet a delphoi Apollón-szentélyben, Apollón isten tiszteletére rendeztek. A püthói játékokat két évvel az olümpiai játékok előtt és után tartották, azaz az olümpiai ciklus harmadik évében. Az i.e. 6. században alapították őket és az olümpiai játékoktól eltérően zenei és költészeti versenyeket is tartottak az atlétikai versenyek előtt. A mítosz szerint a játékokat maga Apollón isten alapította, miután megölte Püthónt, a nőstény sárkányt és felállította a delphoi jósdát.¹³²

A rómaiak is nagyon sok fesztivált rendeztek, rengeteg ünneppel rendelkeztek, melyek keretében gladiátor játékokat, kocsiversenyeket rendeztek, színházi előadásokat tartottak. A színi előadásokat és a kocsihajtó versenyeket különböző helyszínen tartották.¹³³

A középkorban is fontos szerepet töltött be a fesztiválokban a vallás. Itt találkozhatunk a szó egyik elődjével a „festival dai” kifejezéssel. Eredetileg a vallásos ünnepeket, szent napokat jelölte. A „feast” szót viszont már a modern szótárakban is megtaláljuk: ünnepet és lakomát jelent, a vallási szerep mellé, helyére az evés lépett. Hasonlóan cseng a kelta „féis” szó is. Egy kulturális eseményre utal, melyen volt zene, tánc, történetmesélés és színház. A fogalom eredetileg vallási szempontból fontos nap, majd különböző kulturális és közösségi események neve lett. A legtöbb zene népzene volt, amit népi hangszereken játszottak. 1876-ban Bajorországban, a Bayreuth Fesztivál volt az egyik első formális és éves fesztivál, amit kifejezetten a zenének szenteltek. A fesztiválon Richard Wagner zeneszerző is fellépett.¹³⁴

https://igyutazunk.hu/storage/media/2022/Turizmus%20Bulletin_%C3%89vf.13_2009_03.pdf
(letöltve: 2021.01.10.)

¹³¹ Ki kicsoda az antik mítoszokban - Kézi könyvtár - Arcanum Online: <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-ki-kicsoda-az-antik-mitoszokban-F869D/> (letöltve: 2024.01.25.)

¹³² Collegium Gladiaturum Kulturális Hagyományőrző Egyesület Online: http://old.gladiator.hu/index.php?option=com_content&task=view&id=80&Itemid=35&lang=it (letöltve: 2024.01.25.)

¹³³ MEIER Fick (2009): Gladiátorok, Gondolat Kiadó Online:

https://romaikor.hu/cirkuszi_es_amphiteatrumi_jatekok/gladiatorok_es_gladiatorviadalok/gladiatorviadalok/a_gladiatorviadalok_kialakulasa/a_gladiatorjatekok eredete_es_kialakulasa_a_colosseum_epiteseig/cikk/egyeb_jatekok_%E2%80%93_szinhasz_es_kocsiverseny (letöltve:2024.10.14.)

¹³⁴Bayeruther Festspiele Online: <https://www.bayreuther-festspiele.de/> (letöltve: 2024.01.25.)

1952-ben jött létre az Európai Fesztiválszövetség (European Festival Association), melynek alapítói: Aix-en-Provence, Amszterdam, Bayreuth, Bécs, Berlin, Besançon, Bordeaux, Florence, Luzern, München, Perugia, Strasbourg, Velence, Wiesbaden és Zürich fesztiváljai. Ezek az ún. városi fesztiválok, melyek elterjedése a II. világháború után kezdődött. Nem egy művészeti területet tárnak a közönség elé, hanem több formát igyekeznek megjeleníteni: zenét, énekkórust, színházat. A névadásban nem csak a helyszínmegjelölés lelhető fel, hanem az irányzat is, mint például a Münchener Operafesztivál vagy a Strasbourgi Zenei Fesztivál. Sokszínűségükből adódott nemzetközi jellegük is. Ez a pozitívum a könnyűzenei fesztiváloknál fordult át valamelyest negatívummá, hisz míg a zene és a tánc nyelve világszerte ugyanaz volt, addig a könnyűzenei produkciók tekintetében ez nem érvényesült. Megjelent a rhythm and blues, a country és a rock and roll az 1940-es években, majd a következő évtized a jazz népszerűvé válásának ideje volt. A 1960-as évek első felében hódított a blues (Rolling Stones) és a beat (Beatles), majd második felében a rock és pop fesztiválok terjedtek el. 1970-ig a rock volt a legkedveltebb zenei stílus, de az évek múlásával megszerveződött a különböző zenei műfajok egymás mellett élése. Ekkortáiban alakult ki a zenei fesztiválok két csoportja: a komolyzenei fesztivál (operafesztiválok vagy szimfonikus zenekari) és a könnyűzenei fesztivál.¹³⁵

A 20. században először főleg jazz fesztiválokat rendeztek. A legtöbb fesztivál nem rendelkezett anyagi háttérrel, így csupán helyi rendezvények voltak. Az 1954-ben tartott Newport Jazz Fesztivál volt az első nagyobb fesztivál. Ezután jelent meg a *Jazz egy nyári napon* című koncertfilm 1958-ban, ami népszerűvé tette a fesztiválokat, melyekre egyre nagyobb igény mutatkozott. 1961-ben rendezték meg a Nemzeti Jazz és Blues Fesztivált, (ma Reading Fesztivál), ami végül az Egyesült Királyság egyik legnagyobb és legismertebb zenei fesztiválja lett.¹³⁶

A jazz zenei fesztiválok adtak színteret az 1960-as években a rockzene elterjedésének, megismerésének, sok akkori zenész arra használta a jazz fesztiválokat, hogy bemutassa a rockzenét. (pl. Led Zeppelin). A szervezők érezték, hogy a rock olyan műfaj, ami önmagában is megállja a helyét és vonzza a saját fesztivál-látogatóit.¹³⁷

¹³⁵ Uniting festivals across Europe. Online: <https://efa-aef.eu> (letöltés: 2024.01.25.)

¹³⁶ Papageno 2021: Elhunyt George Wein, a Newport Jazz Fesztivál szervezője Online: <https://papageno.hu/intermezzo/2021/09/elhunyt-george-wein-a-newport-jazz-fesztival-szervezoje/> (letöltés: 2024.01.25.)

¹³⁷ HOLCZ Csaba (2017): A zenei fesztiválok története. Online: <https://socfest.hu/fesztival/a-fesztivalok-tortenete/> (letöltve: 2022.09.24.)

A 1960-as évek végére a rockzenekarok elkezdtek saját zenei fesztiváljaikat szervezni, melyek egyre nagyobb tömegeket vonzottak. Egyre inkább olyan fesztiválok szerveződtek, ahol több, népszerű zenekar is fellépett. A városok is ráébredtek arra, hogy a zenei fesztiválok jelentős bevételt generálhatnak. A világ leghíresebb modern zenei fesztiválja, mely sok amerikai és európai számára ismertté tette a rockzenei fesztiválokat, Woodstock volt, amit 1969-ben rendeztek meg több százezer ember részvételével.

A zenehallgatás és a kábítószer-mámor hatása alatti tánc a hippimozgalmat, az alternatív művészet megteremtőit is érintette. Az „anarchisták” e csoportját például a *beat* és a *hard rock* zenei stílusok jellemzik. A hard rockot az elektromos gitár, a basszusgitár és a dobok erőteljesen torzított hangzása uralja. A zenészek és zenekarok szövegeikben kritizálták a társadalmat és népszerűsítették a kábítószer-fogyasztást, ami a zenészeket, a rockkoncertek és zenei fesztiválok hallgatóit és rajongóit egyaránt jellemzik. A *hippi mozgalom* követőinek kinézetére jellemző a laza, színes ruházat és az ápolatlan, vad megjelenés. A mai követők csodálatukat fejezik ki a korabeli együttesek és fesztiválok, például a híres Woodstock iránt.¹³⁸

A 1970-es évek elején a szabadtéri koncertek egyre népszerűbbé váltak. Woodstock és más rockzenei helyszínek bebizonyították, hogy a zenei fesztiválok hatékony módszerek a művészek és a zenei műfajok népszerűsítésére, ez pedig segített abban, hogy más zenei formák is elkezdjék utánozni a rockzenei fesztiválokat.

5.2. A zene és a tánc drogokkal kapcsolatos megítélésének történelmi perspektívája

A zenét már az őskor óta kellemes érzésekkel társítják, mivel a zenehallgatás során dopamin szabadul fel. A pszichológiai ellazulás és a ritmikus elemek miatt azonban mozgással is társul, amellyel a hallgató a dallamot kíséri, legyen az a ritmus finom kopogtatása lábbal vagy kézzel, vagy az egész test mozgása a pillanatnyi érzéseknek és hangulatnak megfelelően.¹³⁹ Ezek a ritmikus dallamok hallgatása közbeni megnyilvánulások már a történelem előtti időkből dokumentáltak, amikor olyan rituálékat tartottak, amelyeken a résztvevőket egy sáman

¹³⁸ McCLEARY John Bassett, - McCLEARY Joan Jeffers, ed. Hippy Dictionary, Cultural Enciklopedia of the 1960s and 1970s Prága: Clrakson Potter/Ten Speed Online: https://books.google.hu/books?id=c487w9PuJOgC&printsec=frontcover&hl=hu&source=gbg_summary_r&ad=0#v=onepage&q&f=false (letöltve: 2020.12.03.)

¹³⁹ McDONALD Raymond - KREUTZ Gunter - MITCHELL Laura (2012) Music, Health, and Wellbeing Oxford Oxford: Oxford University Press

irányította, aki transzállapotba helyezte magát. Ezt pszichedelikus anyagok és ritmikus szekvenciák alkalmazásával érték el és ezzel kezdetét vette egy ma is ismert jelenség.¹⁴⁰

Az emberiség fejlődésével, intelligenciájának növekedésével a zene filozófiája is változott, összetettebb hangszerek készültek, amelyek lehetővé tették, hogy igényesebb zenét hozzanak létre, amely bizonyos koncepciót és szabályosságot kapott. Az évszázadok során generációk fedezték fel a zenében rejlő lehetőségeket, és ma már számtalan műfajt ismerünk, amelyekhez ritmikai jellegük alapján gyakran tipikus tánckoncepciók is társulnak.¹⁴¹

5.3. A zene a kábítószerekkel kapcsolatban

Az őslakos kultúrák óta a kábítószer a test és az elme kikapcsolódását szolgálják, és híres zeneszerzők, költők és más művészek is használtak bizonyos drogokat, hogy inspirálják munkájukat az évszázadok során. A zene és a zenei produkció számos környezeti hatásnak köszönhetően jelentős változáson és fejlődésen ment keresztül. Új zenei műfajok jelentek meg, és a rajongók és támogatóik szubkultúrája, valamint az egyes zenei stílusokhoz kapcsolódó drogok spektruma is egyre szélesebbé vált.

A zenei fesztiválok népszerűségében szerepet játszott a rádió megjelenése is, mely, mint otthoni kommunikációs eszköz robbant be a köztudatba és ezzel megváltoztatta a zeneipar fejlődését.¹⁴² A drog a „feketék Amerikájából” indult hódító útjára. Amerikába a Mexikóból érkező bevándorlók a marihuána szeretetét hozták magukkal. Kannabiszt az 1920-as évek zenészei szívták, ami a dalaikban is megjelent, pl. Louis Armstrong zenéjében. Az 1960-as évek zenekarainak szövegében már közvetlenül utaltak különféle drogokra. A beatnemzedék nagyjai imádták a jazzt és a vele járó kábítószerrel. Az eredetileg afroamerikai jazz zenei műfaj az 1950-es évek második felében az Egyesült Államokban az ún. „beat-generáció költőit és prózáíróit hozta össze, miközben zongora, klarinét, szaxofon és dobok hangjait hallgatták.” A "jazz" kifejezést a legkülönbözőbb stílusokra használják, és a zenei formája is igen változatos lehet. Egy dolog azonban közös bennük: a jazz zene képes megmozgatni, táncra bírni, szórakoztatni a hallgatót, kellemes hangulatot, atmoszférát teremteni. Ezen élmények fokozása érdekében sokszor a jazzklubok látogatóit, beleértve az előadókat is, addiktív anyagokkal, alkohollal és

¹⁴⁰ ESCOHOTADO Antonio (2003): *Stručné dějiny drog* Prága. Volvox Globator, Labirintus

¹⁴¹ ČIZEK Pavel (2002): *Robust Estimation in Nonlinear Regression and Limited Dependent Variable Models*. Econometrics 0203003, University Library of Munich, Germany

¹⁴² SPENCER Espinosa, Cristian (2020): *Música, consumo y crítica cultural. Hacia un marco histórico y teórico para el estudio de los festivales en América Latina (1990-2020)*. *Revista Argentina de Musicología*, 21 (2), pp. 21-60.

dohánytermékekkel erősítették fel.¹⁴³ Változás az 1960-as években következett be, mikor a kábítószer már nemcsak élvezethez kapcsolódott, hanem politikai hitvallás is volt egyben.¹⁴⁴ A bódítószer fogyasztásának számos oka lehet, az egyszerű ok a kíváncsiság, hogy a kábítószer milyen hatással lesz az emberre. Mivel a kábítószeresek illegálisak, lehet, hogy a tiltás az, amiért az ember ki akarja próbálni.

A zenei rendezvények és diszkók környezetében a kábítószereseket gyakran használják az öröm, a kellemes állapot előidézésére és az érzékszervi élmények fokozására. Szerepet játszik az önmegismerés vagy egy kellemetlen állapottól való szabadulás is, legyen az aktuális vagy tartós, ami lehet kisebbrendűségi érzés, elégtelenség stb. A kábítószeresek azonban gyakran a csoporthoz való alkalmazkodást is megkönnyítik. Ezenkívül egyes drogok segítenek az egyéneknek a nagyobb fizikai megterhelés bírásában, miközben hosszabb ideig képesek táncolni és élvezni a zenét, mint kábítószer-fogyasztása nélkül.¹⁴⁵

A techno az egyik legnépszerűbb zenei stílus a kábítószer-fogyasztás elterjedtségével kapcsolatban. Rajongói olyan zenei eseményeket keresnek fel, mint techno partik, diszkók vagy zenei fesztiválok, amelyek kifejezetten erre a zenei műfajra összpontosítanak. A techno számok a hipnotikus hangulat elérésére irányuló törekvése miatt a kiterjedt kábítószer-használat meglehetősen gyakori ebben a környezetben. A résztvevők célja az eufórikus állapot elérése, nem pedig a táncolás. E műfaj rajongói viszonylag műveltek, nem jellemző rájuk az agresszivitás.¹⁴⁶

5.4. A zenei rendezvényekhez kapcsolódó drogok tipológiája

Először is különbséget kell tenni a koncertek és a zenei fesztiválok között. A különbség az, hogy a fesztiválok olyan események, amelyek azért vonzzák az embereket, hogy a különböző zenei műfajból fellépők sokaságát láthassák, ami ellentétben áll a koncertek céljaival, ahol csak egy zenekart vagy zenészt láthatunk, akit a közönség preferál.¹⁴⁷ Ez maga után vonzza, hogy fesztiválokon szinte mindenféle droggal találkozhatunk, még koncerten a fellépő zenei irányzathoz leginkább kapcsolódó kábítószeresekkel. A zenei stílusoknak, a

¹⁴³ COOKE Mervyn - JIRČÍKOVÁ Kateřina (2016): Kronika jazzu. Přeložil. Praha: Knižní klub, Universum

¹⁴⁴ HORVÁTH Ágnes (2003): A lázadás drogja. In (szerk): Beck Judit: Nagy drogkönyv, 2003, Glória Kiadó, Budapest, 57-86.p.

¹⁴⁵ ARTERBURN Stephen - BURNS Jim (2001): Drogovzdorné dieťa: kniha pre rodičov Brno Nová naděje

¹⁴⁶ SAUNDERS Nicholas - WRIGHT Mary Anna - SHULGIN Alexander (1996): Ecstasy & Techno scene. Brno: Jota, 1996. New horizons (Jota)

¹⁴⁷ NÖSTER Dominik (2022): Sponsonship Culture in the German University popular music festival market. Thesis University of Paderborn Online: <https://doi.org/10.3727/152599505774791149> (letöltve: 2024.11.02.)

műfajnak és a társadalmi események típusainak megvannak a maguk rajongói, valamint a környezetükben a kábítószeres kínálat és használata is megjelenik.

A nyugtatók ellazulást, lelassult reakciókat, passzivitást, álmoságot okoznak. Idetartozik a heroin, a morfium, a kodein. A depresszánsok elsősorban fizikai függőséget okoznak. A stimulánsok olyan anyagok, melyek növelik az egyén fizikai és szellemi aktivitását, elnyomják a fáradtságot, az evés, ivás utáni igényt. Az egyén társaságkedvelőbb, beszédesebb lesz. Idet sorolható az amfetamin, a kokain, a crack, az ecstasy. A hallucinogének okozzák a legjelentősebb változást a valóság érzékelésében. Megváltoztatják a tudati minőséget, az élmények intenzitását, mélységét. Hatásuk kockázatosnak tekinthető. Ide tartoznak a kannabinoidok (marihuána, hasis) és az LSD. Fizikai függőség általában nem, azonban pszichikai gyakrabban alakul ki használatuk során. A marihuána a kender terméke. Hatóanyag tartalmától függően relaxációs érzést, eufóriát, hallucinációkat, érzelmi változásokat okozhat. Az ecstasy a metamfetamin csoportjába tartozó, szintetikus előállított kábítószer. A hallucinogén és a stimuláns anyagcsoportok közötti határvonalon mozog. Színes, sajátos szagú, dombornyomott logóval ellátott tabletták formájában állítják elő. Sokan tartják kellemes és biztonságos drognak, amely fogyasztása hosszú ideig kordában tartható. Hatóanyaga az MDMA. Olyan élményeket serkent a személyben, amelyek időn, testen és téren kívüliek és táncra is ösztönöz, a zene pedig ritmikus elemeivel teljesen megfelel az ecstasy hatása alatt álló személy igényeinek. A hatás lecsengése után hangulati változások és a túlzott alkoholfogyasztás után fellépő állapotokhoz hasonló tünetek mutatkozhatnak. A leggyakrabban használt drogok mellett más, marginálisabb függőséget okozó szerek is megjelennek a zenei rendezvények környezetében. Ilyen például a kokain, a metamfetamin, az LSD, a lyssop stb. Közös bennük azonban, hogy használatuk a zene és a tánc élményének, valamint a zenei esemény általános hangulatának fokozására szolgál.

A 2010-es évek óta minden fesztivál dinamikus változáson ment keresztül. Látogatottságuk megnövekedett, egyre nagyobb alkohol- és drogfogyasztást eredményezett. Ozorán *„nagyon paradox a helyzet abból a szempontból, hogy teljesen békés társaság látogatja a fesztivált, ugyanakkor jellemző rájuk a tudatmódosító szerek használata.”*¹⁴⁸

¹⁴⁸ SUSZTER Tamás (2023): A fesztiválturizmus biztonságáról Fejér megyében – Interjú dr. Varga Péter r. dandártábornokkal. Rendőrségi Tanulmányok, 2023/1.

5.5. Fesztiválok és a drogok kapcsolata

A függőséget okozó, általában kábítószernek tekintett anyagok már az ókor óta ismertek. Az ősi civilizációkban már használtak pszichedelikus szereket, kezdetben csak vallási, rituális vagy orvosi célokra. Itt már látható, hogy használatuk nagyon gyakran táncsal és zenével társult, ami fokozta a használó és a többi résztvevő élményét. Idővel azonban a drogok megváltoztatták jelentésüket és használatuk célját. A kábítószeresek kezdtek beszivárogni a társadalom minden szférájába, beleértve a társadalmi rendezvények környezetét is. Behatoltak a szórakozóhelyekre, szállodákba, éttermekbe. A kínálatot és a keresletet az adott társadalomban a drogszcéna állapota és fejlettsége határozta meg.

A kábítószer probléma napjainkban már nemcsak a felnőtteket, hanem elsősorban a fiatalokat¹⁴⁹ érinti. Ők azok, akik szórakozásra, új élményekre, a szabadság érzésére vágyanak, ezért a zenei rendezvények, köztük a fesztiválok, a diszkók, a koncertek és a különféle zenés összejövetelök ideális lehetőségnek tűnnek igényeik kielégítésére.

A zenei rendezvényeken részt vevő fiatalok számának növekedésével párhuzamosan nő annak kockázata is, hogy a fiatalok ebben a környezetben kapcsolatba kerülnek a kábítószerrel, annak birtoklásával, terjesztésével, kereskedelmével kapcsolatos kockázatokkal. A könnyű hozzáférés, a használat és a kísérletezés, valamint a kockázatos környezet miatt a zenei rendezvényeken történő kábítószer-fogyasztás nagyon komoly problémát jelent az egyén és a társadalom számára.

5.6. A kérdés általános megközelítése a 20. században Magyarországon

Az ókorban különböző rituálékban és szertartásokban már megfigyelhető a zene, a drog és a tánc közötti kapcsolat. Az évszázadok során a kábítószer használat célja és értelme jelentősen megváltozott. Az eredeti gyógyászati és spirituális céltól kezdve a kikapcsolódás, a szórakozás és a külvilágtól való szabadulás egyik formájaként kezdték használni, mely célzat napjainkban is aktuális.¹⁵⁰

Lévai Miklós szerint Magyarországon az 1960-as évektől kezdve beszélhetünk kábítószer-problémáról. Az első kábítószerhez köthető haláleset 1969-ben történt a

¹⁴⁹ az ENYÜBS statisztikai kódszótárban szereplő fiatalkorú (14-17 év) és a fiatal felnőtt (18-24 év) kategóriák együttesen

¹⁵⁰ ESCOHOTADO 2003.

fővárosban¹⁵¹, ebben az időszakban szinte kizárólag itt volt jelen a kábítószer. A szipuzás az 1970-es évek végére került előtérbe.¹⁵² Az 1975-1980 közötti időszakban a különféle gyógyszerek (Parkan, Codein, Hidrocodein) és az alkohol együttes fogyasztása jelentette a drogozást. Ez az időszak, amikor a jelenség több megyeszékhelyen is megjelent.¹⁵³ A kábítószer használatot ebben az időszakban rendészeti kérdésként kezelték, ennek megfelelően a megelőzést-gyógyítást szolgáló intézményrendszer nem került kialakításra. A deviánsnak tartott jelenség egyik gyökerét a szocialista időszakban az 1968-as mozgalmakhoz, a diáklázadásokhoz, az ún. hippí életszemlélet megjelenéséhez is köthették. A korabeli drogfogyasztóknál nemcsak a szer közös élvezetének volt csoportképző identitása, hanem az ún. kispolgári életforma elutasításának is.¹⁵⁴

Azonban a valós kábítószerrel kapcsolatos szubkultúra 1989 előtti feltárása számos nehézséggel ütközik. Elsődleges oka volt, hogy a kábítószerfogyasztás Magyarországon még nem volt tömeges, de már észlelhető megjelenését követően, a hetvenes években a jelenség kutatása tilalom alá került. Ennek következtében a tudományos publikációk száma jelentősen csökkent, és a korlátozott számú kutatási eredmény nyilvánosságra hozatalát adminisztratív eszközökkel gátolták.¹⁵⁵

A helyzet 1985-ben változott meg, amikor az államhatalom a kábítószerfogyasztást problémaként kezdte el kezelni, amelyet megoldandó feladatként fogalmazott meg. Ennek következtében a kábítószerfogyasztás a közvélemény számára láthatóvá vált, és kutatható beilleszkedési zavarrá alakult.¹⁵⁶

A kábítószer-fogyasztás kezdetének elsődleges oka a társadalmi erkölcs és a társadalmi státusz előli menekülés kísérlete volt. Ebben a társadalomban kialakult a kábítószer-használók és kísérletezők szubkultúrája, akik olyan elérhető gyógyszereket használtak, amelyeket hamisított receptekkel kórházakban és gyógyszertárakban szereztek be. Az illékony anyagok, mint az éter vagy az aceton szipuzása eleinte a serdülők körében terjedt el. A következő generációnak már nem volt elegendő a gyógyszer, igényük volt az igazi drogok iránt. Az 1980-

¹⁵¹ ¹⁵¹ TÓTH Eszter Zsófia (2010): Fiatalok és kábítószer az 1970-es évek Budapestjén, XX. századi történelmi források 10. évfolyam, 5. szám. Online: https://www.archivnet.hu/hetkoznapok/fiatalok_es_a_kabitoszer_az_1970es_evek_budapestjen.html (letöltve: 2025.06.20.)

¹⁵² LÉVAY Miklós (1991): A kábítószer-probléma és a bűnözés összefüggései - Kandidátusi disszertáció, Miskolc

¹⁵³ LÉVAY 1991. i.m. 96.p.

¹⁵⁴ Fiatalok és kábítószer az 1970-es évek Budapestjén. Online:

https://mult-kor.hu/20101123_fiatalok_es_a_kabitoszer_az_1970es_evek_budapestjen (letöltve: 2024.01.25.)

¹⁵⁵ LÉVAY 1991. i.m. 96.p.

¹⁵⁶ LÉVAY 1991. i.m. 92.p.

as évek elején jelentek meg a klasszikus drogok hazánkban.¹⁵⁷ Az amfetamin, metamfetamin volt az, amely a drogszcénát akkor meghatározta. A toxikomániások szubkultúráját hozta létre, melyet egy sajátos életmód jellemzett. A drogok terjesztése, fogyasztása zárt körben történt. A bulik középpontjában ekkor még a rockzene és a fények álltak, hogy fokozzák a kábítószeresek által nyújtott érzelmi élményt.

Létrejött az underground, titkos találkozók és az ún. garázsbandák illegális koncertjeit szervezték meg. Az underground zene támogatása lehetővé tette a kábítószeresek és a zenei műfajok összekapcsolását. A zenekarok tagjai, az előadók „művész” státuszukból adódóan nagyobb kapcsolatban álltak a „külvilággal”, könnyebben jutottak hozzá függőséget okozó szerekhez, drogokhoz. Többet utazhattak külföldre, így a drogok széles skálájával kerültek kapcsolatba. A rendezvények szervezését előre be kellett jelenteni, ami azt jelentette, hogy a kulturális rendezvényeket szoros ellenőrzés alá vonták, és számos intézkedéssel igyekeztek a kábítószeresek behatolását megakadályozni.¹⁵⁸

A koncertek azonban felkeltették az állami hatóságok figyelmét, ahol megjelentek az alkohol mellett az olyan anyagok, mint a kábítószeresek, az illékony anyagok, a marihuána és a metamfetamin, a tipikus cseh drog. Az első hazai, könnyűzenei rendezvényen a droghoz köthető haláleset 1981. február 13-án történt Székesfehérváron, a Kőfém sportcsarnokban. Egy 16 éves fiú a koncert közben rosszul lett, és bár a mentők azonnal segítséget nyújtottak számára, a szíve a mentőautóban leállt, és nem tudták megmenteni. A fiú korábban nem fogyasztott alkoholt vagy kábítószereset, de a koncert előtt vagy alatt gyógyszert vett be, és alkoholt ivott rá, ami hozzájárulhatott a tragédiához.¹⁵⁹

Az underground zenekarok a meg nem engedett külföldi zenekarok zenéjét játszották, így illegálisan szerveztek koncerteket, ahol a marihuána is kezdett megjelenni.¹⁶⁰ A vasfüggöny leomlása és a határok átjárhatósága megnyitotta a korábban nagyon zárt drogszcénát, a drogok egyes emberek mindennapi életének részévé váltak. Elkezdődött a nyitott drogpiac időszaka, mely a szerek széles skáláját tartalmazta. A magyarok külföldről csempészték be a drogot, de a külföldiek is hozták be hazánkba különféle illegális szereket.¹⁶¹ A kábítószer visszaélés spektrumának kiszélesedésével a kábítószer-kereskedelem szerkezete is megváltozott. Nem

¹⁵⁷ LÉVAY 1991.

¹⁵⁸ RYCHLÍK Jan (2020): Československo v období socialismu: 1945-1989. V Praze: Vyšehrad

¹⁵⁹ HATALA Csenge (2017): Requiem, Athenaeum Kiadó, Budapest

¹⁶⁰ KALINA Kamil (2003): Drogy a drogové závislosti: mezioborový přístup Praha: Úřad vlády České republiky, Monografie (Úřad vlády České republiky)

¹⁶¹ CSABA Zágon (2019): A bűnelemzés aktuális kihívásai a nemzetközi súlyos és szervezett bűnözés elleni európai fellépés terén. Szakmai Szemle, 2018/4.

csupán a nemzetközi bűnözői csoportok, hanem az üzleti élet, a társadalmi elit is részt vettek benne. Így a kábítószer kereskedelem egyre professzionálisabbá és szervezettebbé vált.

Az állam igyekezett fellépni a kábítószer-bűnözés ellen, mind a kínálatot csökkentő represszív és a kereslet csökkenését célzó megelőző intézkedésekkel. A kábítószer népszerűsége azonban megállíthatatlanná vált. A külföldre utazás korlátozása megszűnt, az információszabadságot sem korlátozták már olyan szigorúan. A szabad véleménynyilvánítás utat engedett a szabad zenei produkcióknak, a zenei együttesek és zenei rendezvények sokasága jelent meg. A drog, a zene, a szórakozás és a szabadidős tevékenység összekapcsolódott. Nagy lendületet kaptak a multikulturális és a több műfajú módon szervezett zenei fesztiválok, melyek ideális terepet biztosítottak a függőséget okozó szerek elterjedéséhez a fesztiválokon.

A 2010-es évek elején a nemzetközi és a hazai kábítószer piacon is megjelentek az ún. dizájner drogok, de olyan hatalmas mennyiségben, melyre a rendőrség sem volt felkészülve.¹⁶² A mai társadalomban a kábítószer-használatot széles körben elítélik, a kábítószer-fogyasztókat pedig marginalizálják. Ez a zenei rendezvények környezetében is így van, ahol a többi résztvevő, akik nem használnak kábítószerrel, elítélik a drogosokat. A társadalom elutasítja, kritizálja és megveti a drogfogyasztókat.

5.7. Zenei fesztiválok napjainkban

Az 1960-as évektől, a rockzene elterjedésétől kezdve a teljesség igénye nélkül, az alábbi fesztiválokat tartom szükségesnek kiemelni, melyek a zenei irányzat, a fellépők, vagy a helyszín jellege miatt hatással voltak a 1990-2000-es évek fesztiváljaira.

A hétköznapi szóhasználatban a woodstocki fesztivált tekintik az első könnyűzenei fesztiválnak, azonban, ha időben megnézzük, megelőzi az 1968. augusztusában megrendezésre került brit Isle of Wight fesztivál, ahol 15 ezer néző látogatott el a dél-angliai szigetre.¹⁶³ A fesztiválon 1970-ben már 600 ezer ember vett részt. Ettől az időponttól beszélhetünk arról, hogy az 5000 főnél több résztvevőt számláló rendezvény a mai napig csak engedély alapján tartható meg az Egyesült Királyságban.¹⁶⁴

¹⁶² MÁTYÁS Szabolcs (2021): A kábítószer-bűnözés térbeli változásai az elmúlt évek statisztikai adatainak tükrében. Interdiszciplináris Drogszemle Online: https://drogkutato.hu/wp-content/uploads/2022/01/01-162_IDSZ-teljes_NET-74-95-1.pdf (letöltve: 2022.09.23.)

¹⁶³ Our island's official tourism website Online: <https://www.visitisleofwight.co.uk/whats-on/festivals> (letöltve: 2024.01.25.)

¹⁶⁴ LOPEZ Jiménez - GOMEZ González Rocio (2020): Estudio de demanda de festivales culturales: El festival Flora. Revista de Administración y Dirección de Empresas (4), pp. 171-187.

A Woodstocki fesztivál 1969. augusztus 15-18. között New York államban egy 2,4 négyzetkilométeres területen tartották, ahol a várt 32 ezer ember helyett 500 ezer jelent meg. A fesztivál ingyenes volt, az utakat parkolóvá alakították és a kábítószer használatát engedélyezték. A kevés számú rendőr ellenére lényeges rendbontás nem történt.

A rendezvényen, a hippikről és drogokról szóló képek sugallatával ellentétben nem volt káosz és rendbontás. „*Viszont a sár, a zene és a tudatmódosító szerek keverőedényében megszületett egy életstílus, amit azóta is igyekeznek valamilyen formában felidézni.*”¹⁶⁵ Woodstock egyszerűsége és letisztult körülményei tükrözték az akkori fiatalság érzéseit és megítéléseit, akik ezzel „*egyfajta ellenkultúrát teremtettek a felnőttek zord világával szemben.*”¹⁶⁶

A „fesztiválok fesztiválja” címet azonban 1970 óta a Glastonbury fesztivál viseli. Az eseményen kb. 7000-en vettek részt, szintén ingyenes is volt. A brit kultúra fontos része, a hippy mozgalomra jellemző vonásai inspirálták. Látogatóinak száma az 1970-es évektől minden évben növekedett, sikere nőtt. A fesztiválnak a legtöbb látogatója, 300 ezer fő, 1994-ben volt. 1970 és 1981 között időszakosan rendezték meg, azóta évente tartják, egy éves szünetekkel ötévente, hogy a helyi lakosságnak és a rendezőknek adjanak lehetőséget pihenésre.¹⁶⁷

Ebben az időszakban, Dániában a Roskilde Fesztivált¹⁶⁸ (1971), Hollandiában a Pinkpop fesztivált¹⁶⁹ (1970) kell megemlíteni, amelyek napi 60-70 000 fős látogatottságukkal azóta is stabilan tartják magukat.

Kb. két évtizeddel később, 1990-ben a Berlinben megrendezésre került Love Parade fesztivált emelem még ki. A kilencvenes évek egyik legnagyobb szabású techno vállalkozása spontán ötletként indult 1989-ben. A Love Parade jelzés volt, mivel Dr. Motte, egy berlini DJ úgy gondolta, hogy az idős nép nem tiszteli és hallgatja meg az ifjúságot, csakúgy, mint a politikusok. Ez alatt az időszak alatt a Berlini fal még állt. Ez zavarta a dj-t és úgy döntött, hogy szervez egy demonstrációt, amellyel kiemeli az ifjúság akaratát: Béke, Szabadság és Szeretet (innen a Love Parade elnevezés). Az esemény hatalmas közönséget vonzott, annak minden szembeötlő attribútumával (szex, drogok) együtt.¹⁷⁰

¹⁶⁵ HOLCZ 2017.

¹⁶⁶ TAKÁCS M. József: A dühöngő ifjúságtól a Woodstock nemzedékig. Online: <https://rubicon.hu/hu/cikkek/duhongo-ifjusagtol-a-woodstock-nemzedekig> (letöltve: 2020.12.03.)

¹⁶⁷ Bowie at Glastonbury 1971. Online: <https://www.ukrockfestivals.com/glasmenu.html> (letöltés: 2024.01.25.)

¹⁶⁸ Roskilde Festival homepage Online: <https://www.roskilde-festival.dk/> (letöltve: 2024.01.25.)

¹⁶⁹ Pinkpop homepage: Online: <https://www.pinkpop.nl/> (letöltve: 2024.01.25.)

¹⁷⁰ Techno Blog: A Love Parade története Online: <https://techno.hu/love-parade-tortenete/> (letöltve: 2024.01.25.)

Az Egyesült Államok egyik legnépszerűbb fesztiválja Burning Man 1986-ban indult. Az esemény szervezői az atomizáció ellen harcolva a nevadai Black Rock sivatagban alapítottak egy Black Rock City névre keresztelt ideiglenes várost, amelyet a fesztivál idejére évente kereskedelemmentes övezetté nyilvánítanak. A Burning Manre eleinte csak az Államokból, de ma már a világ különböző pontjairól érkeznek a résztvevők, magukkal hozva mindazt, amelyre ebben a pár napban szükségük lehet, köztük élelmiszert, alkoholt vagy akár drogot is.¹⁷¹

A kaliforniai Indio városban 1999-ben került megrendezésre a Coachella Valley Music and Arts Festival. A Joshua Tree Nemzeti Park közelében fekvő golfpályán megtartott rendezvény hasonlít leginkább hazánk fesztivál kultúrájára. Abban az értelemben mindenképp, hogy itt a világban aktuálisan legkeresettebb együttesek mellett látványos művészeti programok is nagyszámban zajlanak.¹⁷²

Az említett fesztiválokhoz a sikerek ellenére negatív események is kapcsolódnak, különösen a drogfogyasztás, mellette öngyilkosság, szívroham vagy drog túladagolása miatti halálozás.¹⁷³ Vannak olyan fesztiválok az említettek között, amelyik még napjainkban is, minden évben megrendezésre kerül. Mellette számos új fesztivál jelent meg, az 1990-es években terjednek el Európa szerte a rockfesztiválok, és jelennek meg hazánkban is, melyek magukon hordozzák a fentiekben szemléltetett ismertetőjegyeket. A környező országokban is megrendezésre kerülnek események, melyeken hazai zenekarok is gyakran fellépnek.

5.8. Hazai körkép

A Woodstock a zenetörténet egyik meghatározó alappillérvé vált, több dal és film is készült róla az elmúlt évek során. Talán ez az első olyan zenei rendezvény, aminek mintájára építették fel később a Sziget Fesztivált. A Sziget sikeréből kiindulva és annak koreográfiáját más-más méretben (és minőségben) leképezve jött létre az elmúlt öt évtizedben számos fesztivál, szerte az országban. A hazai zenei fesztiválok között júniustól szeptemberig számos olyan eseményt találunk, amelyeket létrejöttük alapján igyekszem bemutatni, a teljességre törekedve.

¹⁷¹ Burninfman Projekt Online: <https://burningman.org/> (letöltve: 2024.01.25.)

¹⁷² Coachella Festival Online: <https://coachella.lyte.com/3703432> (letöltve: 2024.01.25.)

¹⁷³ Évi egy halott az átlag a leghalálosabb zenei fesztiválon Online: https://velvet.hu/blogok/numera/2011/08/19/evi_egy_halott_az_atlag_a_leghalalosabb_zenei_fesztivalon (letöltve: 2024.01.25.)

A SZIN (Szegedi Ifjúsági Napok) Magyarország legrégebbi könnyűzenei eseménye, amely az 1967-es alapítást követően évekig működött, majd némi szünet után 2003-ban indult el újra. A hagyományosan nyárzáró program a legismertebb magyar zenekarokat vonultatja fel.¹⁷⁴

Az EFOTT (Egyetemisták és Főiskolások Országos Turisztikai Találkozója) 1976 óta kerül megrendezésre, talán az egyetlen olyan fesztivál, amelyet minden évben más-más felsőoktatási intézmény jegyzett, évente más-más helyszínen. Az ebből adódó szervezetlenség elkerülése miatt ma már állandó helyszínen, Velencén kerül minden évben megrendezésre.¹⁷⁵

Az 1980-as évek legvégén indult a Művészetek Völgye (korábban Kapolcsi Művészeti Napok) fesztivál, Magyarország egyik legsokszínűbbnek tartott multikulturális eseményének a Balaton-felvidék települései, Kapolcs, Taliándörögd és Vigántpetend ad otthont. A rendezvények között színházi előadások, komoly-, nép- és világzenei koncertek, irodalmi estek és délutánok, kiállítások és mesterségek bemutatása történik.¹⁷⁶

1992. áprilisában indult VOLT Fesztivál, amely a kilencvenes évek elejének popzenei s magazinjáról kapta a nevét, egy tornateremben indult 800 vendég és öt zenekar részvételével. Évről évre egyre több fellépővel, és fesztiválozóval a tornateremből a sportcsarnokba, majd a Lővérekbe tevődött át a helyszín.¹⁷⁷ A fesztivál legutoljára 2022-ben került megrendezésre.

Gerendai Károly és Müller Péter (Sziámi) 1993-ban álmodta meg a Sziget Fesztivált, Közép-Európa azóta is egyedülállóan híres fesztiválját. *„Az első Szigetre, amelynek fővédnöke Göncz Árpád, néhai köztársasági elnök volt, 43 ezren vettek jegyet.”* A szlogenek úgy hangzottak, hogy *„Kell egy hét együttlét!”*, *„Sem VIT, sem Woodstock.”* Egy évvel később már éppen 100 ezerrel több látogató volt. 1995-ben 173 ezren, 1996-ban, az első Pepsi-szigeten pedig már 206 ezren vettek részt a III. kerületi helyszínen. Négy évvel később immár 300 ezer vendég érkezett a Szigetre, 2001-ben 361 ezer érdeklődő fordult meg a Hajógyári szigeten. Közel 1000 előadásnak ad teret az 50 különböző színpad, 6 teljes napon át. Össz-zenei fesztiválnak is nevezik, hiszen majd minden zenei irányzat helyet kap az eseményen.¹⁷⁸ A Sziget

¹⁷⁴ SZIN Online: <https://szin.org/> (letöltve: 2024.01.25.)

¹⁷⁵ EFOTT Online: <https://www.facebook.com/efott/> (letöltés: 2024.01.25.)

¹⁷⁶ Művészetek Völgye Online: https://www.muveszetekvolgye.hu/?gclid=EAIaIQobChMIqZCNt-bT_AIVDmyCh2H4wr3EAAYASAAEgL2VfD_BwE (letöltve: 2024.01.25.)

¹⁷⁷ A VOLT fesztivál története Online: <http://www.sopron.co.hu/tartalom/volt-story.htm> (letöltve: 2024.01.25.)

¹⁷⁸ Freedom everywhere Online: <https://szigetfestival.com/hu/experience> (letöltve: 2024.01.25.)

kimagasló példája annak, hogy egy fesztivál a zenei (könnyűzenétől az operáig) kínálat mellett mi mindent foglalhat még magába, a cirkusztól a színházon át a kortárs képzőművészetekig.¹⁷⁹

Magyarország egyik legkülönlegesebb fesztiválja, az O.Z.O.R.A. Fesztivál Jelenlegi helyszínén először az 1999-es teljes napfogyatkozás alkalmából rendezték meg Solipse Fesztivál néven, Dádpusztán. 2004-ben, Sonar Plexus néven, majd 2005-től már a jelenlegi néven folytatódik a rendezvény. Az esemény nyaranta átlagosan 30 ezer fesztiválozót vonz a világ minden tájáról.¹⁸⁰ A fesztivál összesen öt helyszínt kínál a látogatók számára, ahol a psytrance stílus teljes skálája, a techno-house zene, a downtempo-hoz közel álló zenéket, a világzenét, az ambient stílusú zenéket hallgathatnak. Pszichedelikus ösztönművészeti fesztiválnak is nevezik, mely minden év augusztus első hetében került megrendezésre, hét napon keresztül. A fesztivál több esetben került már a hazai és a nemzetközi lapok címlapjára, elsősorban drogok és dílerek kapcsán.¹⁸¹

A 2000-ben kezdődött a Tokaj-rakamazi Hegyalja Fesztivál, amely évente kb. 80 ezer vendéget vonzott. 2014-ben tartott szünetet, majd 2015-ben Kingdom of Hegyalja néven egészen megújult zenei kínálattal jelentkezett újra, de néhány héttel a meghirdetett időpont előtt ismét bejelentették az elmaradást.¹⁸²

2007-ben indult az azóta fesztiválközponttá avanszált Zamárdi szabadstrandján a Balaton Sound. Programkínálatának fő irányaként elsősorban elektronikus zenéhez köthető világsztárokat jelöltek meg és deklaráltan „nem terhelték” a közönséget plusz kulturális tartalommal. „Legyen ez a 4 nap egy világszínvonalú zenei kínálattal bíró, full extrás nyaralás” – fogalmazták meg célkitűzésüket.¹⁸³ A Balaton Sound Európa egyik legnagyobb szabadtéri elektronikus zenei fesztiválja. Közel 1000 előadásnak ad teret az 50 különböző színpad, 6 teljes napon át.

2008 óta a Fishing on Orfű nyitja a nyári fesztiválszezont. Egy népszerű magyar nyári zenei és kulturális fesztivál, amelyet Orfű festői tópartján rendeznek meg. A rendezvényen

¹⁷⁹ Sem VIT, sem Woodstock” – Érdekességek a Sziget Fesztivál történetéből Online: https://hvg.hu/élet/20200808_Sem_VIT_sem_Woodstock__erdekesssegek_a_Sziget_Fesztival_tortenetebol (letöltés: 2024.01.25.)

¹⁸⁰ OZORA fesztivál Dádpusztá Online: <https://www.fesztivalportal.hu/konnyuzenei-fesztival/ozora-fesztival-dadpuszta> (letöltve: 2024.01.25.)

¹⁸¹ OZORA festival. Online: <https://ozorafestival.eu/> (letöltve: 2024.01.25.)

¹⁸² Újra lesz Hegyalja Fesztivál - Nyár közepén visszatér a buli a tokaji Tisza-partra Online: <https://www.rockbook.hu/hirek/ujra-lesz-hegyalja-fesztival-nyar-kozepen-visszater-buli-tokaji-tisza-partra> (letöltve: 2024.01.25.)

¹⁸³ Balaton Sound Online: <https://balatonsound.com/hu/> (letöltve: 2024.01.25.)

koncertek, színházi előadások, workshopok és gasztronómiai programok várják a látogatókat, barátságos és fiatalos hangulatban.¹⁸⁴

A 2015-ben 80000-nél is több vendéget vonzó debreceni fesztivál 2002-ben Vekeri-tó fesztiválként debütált, napjainkban Campus Fesztiválként ismert. A mára négynaposra bővült esemény egyik főszereplője évről évre a Tankcsapda, de a teljesség igényével felvonuló hazai élvonal mellett időről időre nemzetközi sztárok is fellépnek az eseményen, amely mára Kelet-Magyarország legjelentősebb zenei fesztiváljává nőtte ki magát.¹⁸⁵

Ha az utóbbi évek trendjeit, eredményeit és nehézségeit vizsgáljuk, egyértelműen látszódik, hogy az élő koncertek és kiváltképp a fesztiválok népszerűsége szerte a világban évről-évre erősödik. A fesztiválszervezők, a látogatók és a fellépők mára valódi közösséget alkotnak. A fesztiváloknak nagymértékben köszönhetően népszerűbbek lettek a hazai zenekarok és előadók, illetve a megerősödött fellépőknek köszönhetően fejlődnek és egyre biztosabb lábakon állnak a fesztiválok is.

A koronavírus járvány által egyik leginkább érintett szektor a vendéglátás és a rendezvényszervezés volt. A kialakult új helyzet nagy hatással volt a 2020 és 2021 évek fesztiváljaira, rendezvényeire is, melyeket a Covid19-járvány idején jelentős mértékben csökkentek, vagy elmaradtak. Két év szünet után egy online kutatás válaszadóinak 54%-a nyilatkozott úgy, hogy 2022-ben már mindenképpen részt vesz valamilyen zenés eseményen. A megkérdezettek leginkább a zenei fesztiválokat, koncerteket várták.¹⁸⁶ 2023-2024-ben már a fesztiválok megrendezésre kerültek, melyeknek különféle megközelítésben történő elemzése napjainkban is tart.

5.9. A fejezet rövid összefoglalása, megállapítások

A fejezetben a fesztiválok és a kábítószerek kapcsolatát vizsgáltam történelmi, kulturális és társadalmi szempontból. A fesztiválok már az ókori kultúrákban is jelen voltak, főleg vallási ünnepek keretében. Az ókori görögök, rómaiak és aztékok is rendeztek fesztiválokat, amelyek sportversenyekkel, szertartásokkal és művészeti előadásokkal kísérték. A középkorban a

¹⁸⁴ Fishing on Orfű <https://fishingonorfu.hu/> (letöltve: 2024.01.25.)

¹⁸⁵ Campus Fesztivál Online: <https://www.campusfesztival.hu/hu> (letöltve: 2024.01.25.)

¹⁸⁶ Rendezvények a koronavírus után a zenei fesztiválok és az osztálytalálkozók is hiányoztak az embereknek Online: <https://rendezvenyvilag.hu/hirek/item/6887-rendezvenyek-a-koronavirus-utan-a-zenei-fesztivalok-es-az-osztalytalalkozok-is-hianyoztak-az-embereknek.html> (letöltve: 2024.01.25.)

fesztiválok továbbra is vallási jellegűek voltak, de később a zenével és tánccal kapcsolatos események is terjedni kezdtek.

A modern fesztiválok, különösen a könnyűzenei fesztiválok a 20. században váltak igazán népszerűvé, mint például a Woodstock, amelyek a társadalmi változások és a fiatalok kultúrájának tükrévé váltak.

A zene és a drogok kapcsolata már az őskori rituálékban is megjelent, a zenét mindig is kellemes érzésekkel társították. Mint a szabadidő eltöltésének és a közösségi élmények fokozásának színterei, a 20. századra a könnyűzenei fesztiválok és a kábítószeresek közötti kapcsolat révén váltak leginkább meghatározóvá. A zene mellett a fesztivál-környezet is a társadalmi normák elleni lázadás, a hétköznapi élethelyzetből való kilépés színterévé vált. A szerek a tánc és a zene élményének fokozására, valamint a csoporthoz való alkalmazkodás megkönnyítésére is szolgálnak. Ideális terepet biztosítanak a drogok terjesztésére és fogyasztására is. A zenei, drog- és fesztiválkultúra együttese napjainkban egy különleges atmoszférát teremt.

6. SZERVEZETT BŰNÖZÉS, KÁBÍTÓSZER-BŰNÖZÉS

Napjainkban a szervezett bűnözői csoportok a határokat átlépve tevékenykednek és így próbálnak hatalmat és befolyást szerezni, valamint jelentős vagyont felhalmozni. A belső határokon megszüntetett határellenőrzések miatt a bűnözők számára mind ez még könnyebbé vált. Emiatt is rendkívül fontos a tagállamok közötti jó együttműködés a bűnözői hálózatok felszámolása érdekében.

6.1. A szervezett kábítószer-bűnözés

A kábítószer-bűnözés a drogok illegitim fogyasztásával összefüggő deliktumok kriminológiai gyűjtőfogalma.¹⁸⁷

A nemzetközi bűnügyi szakemberek hét nagyobb csoportra bontják a szervezett bűnözés főbb területeit, mely csoportok több bűncselekmény-kategóriát tartalmaznak. Az egyik ilyen fő csoport a kábítószer-kereskedelem. Amelyik elkövetői csoportnak nem ez a fő profilja, ott is megjelenhet a kábítószer, fogyasztói, terjesztői szinten is.¹⁸⁸

A kábítószer-kereskedelem vált napjainkra az egyik legveszélyesebb bűncselekménnyé. Maga a jogsértés nem áll meg ott, hogy a különféle drogok illegálisan a társadalom egyre szélesebb rétegei számára válnak elérhetővé, hanem az ebből származó pénzösszegek más, súlyosabb bűncselekmények, akár terrorcselekmények finanszírozását is szolgálják.¹⁸⁹

A szervezett bűnözéssel és a kábítószerrel kapcsolatos elemzések készítése számos szervezet, hatóság tevékenységének középpontjában áll.

Az Europol készíti el a súlyos és szervezett bűnözés általi fenyegetettség értékelését SOCTA-t (Serious and Organized Crime Threat Assessment), amihez a tagállami bűnüldöző hatóságoktól, a saját adatbázisaiból, egyéb uniós ügynökségektől – többek között a Frontextől,¹⁹⁰ az Eurojusttól –, az Europolban részt vevő nem uniós partnerországoktól, valamint nyilvános forrásokból származó adatokat használ fel. A SOCTA magában foglalja egyrészt a súlyos és szervezett bűnözéssel kapcsolatban az Európa Uniót fenyegető jelenlegi és

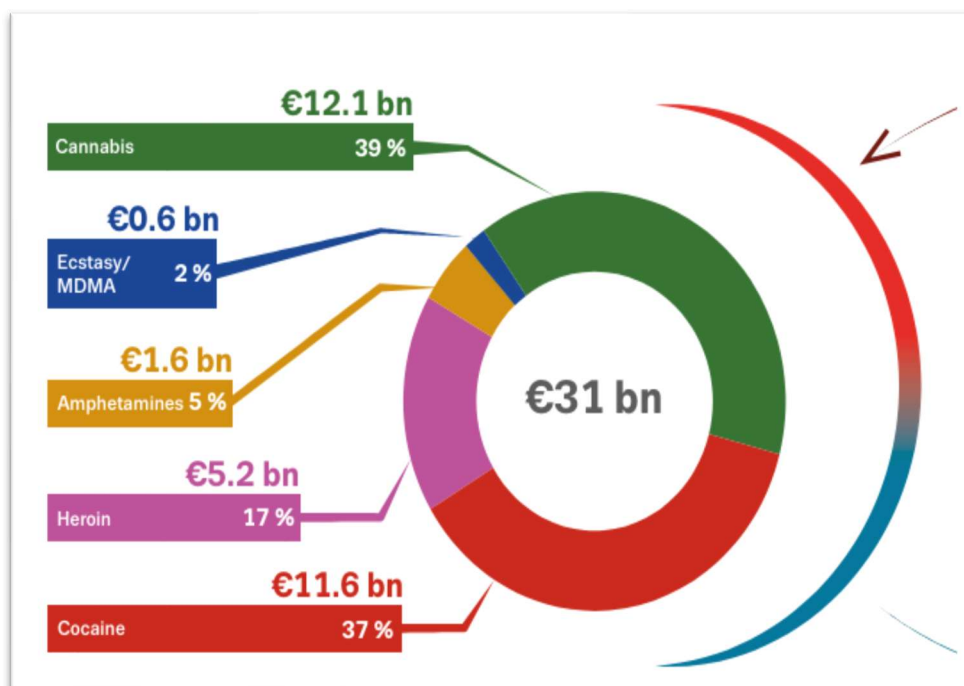
¹⁸⁷ LÉVAI 1991. i.m. 199 p.

¹⁸⁸ BODOR László (2020): A 3. évezred kihívásai a kábítószer bűnözés elleni küzdelemben In: Közbiztonság Szerk: Ruzsonyi Péter, Ludovika Egyetemi Kiadó, Budapest 693.p.

¹⁸⁹ SZENDREI 2010.

¹⁹⁰ European Border and Coast Guard Agency (Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökség)

jövőbeli veszélyek elemzését, másrészt a bűnügyi prioritások javasolt listáját.¹⁹¹ A 2021. évi SOCTA az Europol által készített stratégiai jelentés, mely mindkét bűncselekményi kategóriában részletesen elemzi mind az Európa Unión belüli, mind a hazai helyzetet, jellemzőket.¹⁹² A SOCTA szerint az ismertté vált bűnözés 38%-át a kábítószer-kereskedelem teszi ki, ami a szervezett bűnözés legnagyobb területét jelenti. A 2021-es adatok alapján, becslések szerint az illegális szerek értékesítési értéke legalább 31 milliárd eurót tesz ki.¹⁹³



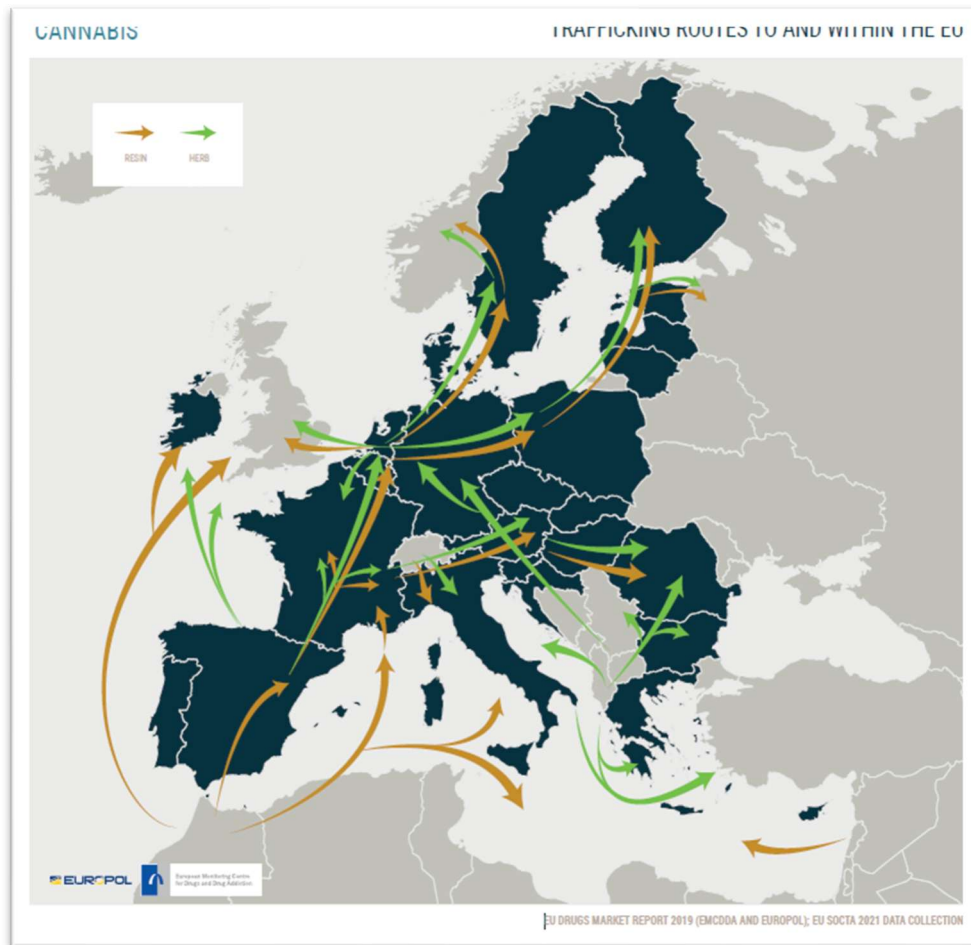
1. ábra: A kábítószer-kereskedelem piaci részesedése az EU-n belül
Forrás: SOCTA 2021

Az 1. ábra a különböző illegális anyagokkal folytatott kereskedelem arányát mutatja, melyen belül a kannabisz piac 39%-kal a legnagyobb részesedéssel bír.

¹⁹¹ NÉMETH Ágota (2020): A bűnügyi-elemző értékelő munka In: Közbiztonság Szerk: Ruzsonyi Péter, Ludovika Egyetemi Kiadó, Budapest 862.p.

¹⁹² SOCTA 2021. Serious and Organised Crime Threat Assessment Online: <https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/european-union-serious-and-organised-crime-threat-assessment> (letöltve: 2024.10.31.)

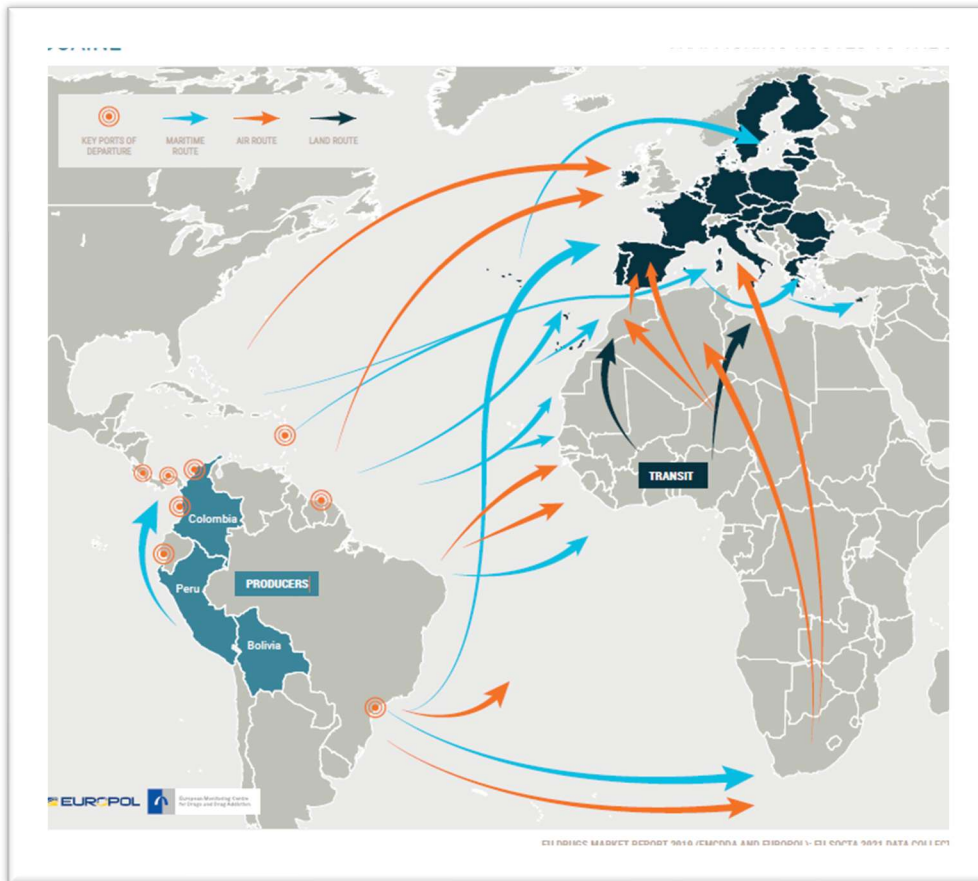
¹⁹³ SOCTA 2021.



2. ábra: A kannabisz kereskedelmi és újraelosztási útvonalai az EU-ban
Forrás: SOCTA 2021

A 2. ábra a kannabisz EU-ba történő behozatalának útvonalait, valamint az EU-n belüli újraelosztási útját szemlélteti. A narancssárga nyilak a kannabiszgyanta útvonalait, a zöld nyilak a kannabiszvirág kereskedelmi útvonalait jelölik.¹⁹⁴ A fogyasztás, valamint a lefoglalt mennyiségek is minden idők legmagasabb szintjén vannak.

¹⁹⁴ EMCDDA 2024 analysis of European Union drug market and insights for policy and practiceef. Online: <https://www.europol.europa.eu/publications-events/publications/eu-drug-markets-analysis-2024-key-insights-for-policy-and-practice> (letöltve: 2024.12.31.)



**3. ábra: Az Európai Unióba irányuló kokaincsempészet
Forrás: SOCTA 2021**

A 3. ábrára szemlélteti, hogy a kokain értékesítése az európai térségben 37%-kal alig marad el a kannabisz-kereskedelem mögött. A kokaint elsősorban Dél-Amerikából és Afrikából importálják az EU-ba.¹⁹⁵

A SOCTA jelentés szerint az EU kábítószer-piacait kifinomult bűnözői hálózatok látják el, amelyek különféle módokat alkalmaznak a nagykereskedelmi csempészettel, valamint a közép- és kiskereskedelmi forgalmazással. Céljaik elérése érdekében gyakran alkalmaznak korrupciót, azonban a tagállamok továbbra is vagy vonakodnak a korrupció bejelentésétől, vagy jelentős hírszerzési hiányosságoktól szenvednek. A korrupció az EU-ba szánt kábítószeresek származási és tranzitországaiban a leggyakoribb. A technológiát széles körben használják a kábítószeresek előállításának, kereskedelmének és forgalmazásának megkönnyítésére, mely folyamatos innovációk tárgya. A kábítószer-kereskedelemben részt vevő bűnözők a titkosított alkalmazásokat és eszközöket használják elsődleges kommunikáció céljából.¹⁹⁶

¹⁹⁵ SOCTA 2021.

¹⁹⁶ SOCTA 2021.

Az ENSZ Kábítószerügyi és Bűnügyi Hivatal (United Nations Office on Drugs and Crime, UNODC) 2021. évi jelentése szintén részletes elemzést ad a globális drogiacokról, és átfogó képet fest a Covid19-járvány mérhető és lehetséges hatásairól a világ kábítószer-problémájára.¹⁹⁷

Az ENSZ 1988-ban minden év június 26. napját a kábítószerrel való visszaélés és az illegális kereskedelem elleni küzdelem nemzetközi napjává nyilvánította.¹⁹⁸ Az UNODC ezen a napon jelentette meg 2024-ben globális drogjelentését.¹⁹⁹ A jelentésből kitűnik, hogy az elmúlt 10 évben 20%-kal emelkedett az illegális szereket használók száma, mely kb. 292 millió embert jelent szerte a világon. A legelterjedtebb drog továbbra is a kannabisz. A nemzetközi felmérések szerint az európai felnőttek mintegy 8%-a használt kannabiszt 2022-ben. A lefoglalt mennyiség alapján továbbra is Spanyolország az Európába jutó kannabisz legfontosabb tranzit állomása és egyben termesztő területe is az Afrikából történő csempészése során.

A kokain a második legelterjedtebb drog Európában. Ismételten megfigyelhető a kokain kereskedelem fellendülése, 2021-hez viszonyítva 20%-kal nőtt a kokain-termelés napjainkra. A kokain kétféle formában kapható Európában, por és crack (elszívható) formában. Dél-Amerikából különféle útvonalakon jut be Európába, de a tengeri szállítása a leggyakoribb, így Európa nagyobb konténerkikötőiben, Belgiumban, Spanyolországban és Hollandiában jelenik meg elsődlegesen a kontinensen. De emellett egyre inkább megcélozzák Európa kisebb kikötőit is, különösen Svédországban, Norvégiában.

Ezzel ellentétes trend figyelhető meg az ópium termelés visszaesésében, főleg az Afganisztánban 2022-ben bevezetett drogtilalom következtében. Becslések szerint 2023-ban 95%-kal csökkent az ópiumtermesztés Afganisztánban. Ez elvezethet ahhoz, hogy az ópiumból előállított heroint egyre inkább szintetikus opioidokkal pótolják. Szintén a heroin lefoglalások számának csökkenése figyelhető meg Bulgáriában és Törökországban, melyek a heroincsempészet fő útvonalai. Emiatt várható, hogy a heroin Délkelet-Ázsia más országaiból érkezik majd Európába, vagy más kábítószerrel pótolják.

Az anfetamin, és a szintetikus katinonok közül a metamfetamin leggyakrabban Csehországban és Szlovákiában, illetve az utóbbi időben velük szomszédos országokban jelent

¹⁹⁷ UNODC World Drug Report 2021. 84. UNODC: World Drug Report 2021. Online: <https://www.unodc.org/unodc/en/data-and-analysis/wdr2021.html> (letöltve: 2024.03.23.)

¹⁹⁸ Kábítószerrel való visszaélés és tiltott kereskedelem nemzetközi konferenciája: ENSZ Közgyűlés 1987. december 7-i 42/112 számú határozata

¹⁹⁹ Understanding Europe's drug situation in 2024 – key developments (European Drug Report 2024.) Trends and Developments Online: https://wayback.archive-it.org/12090/20241107112543/https://www.euda.europa.eu/publications/european-drug-report/2024_en (letöltve: 2024.10.31.)

meg. A lefoglalások azt igazolják, hogy 2022-ről 2023-ra kis mértékben csökkent a lefoglalt metamfetamin mennyisége. A szintetikus katinonokat egyre nagyobb mennyiségben szállítják Indiából Európába, de emellett itt is gyártják, különösen Lengyelországban.

Az MDMA a felmérések szerint a kokain után a második leggyakrabban használt stimuláns szer Európában. A Covid19 világjárvány után fogyasztása ismételten megemelkedett. Terjesztése főleg Hollandiában és környékén összpontosul.

Az új pszichoaktív anyagok tekintetében az újonnan megjelent anyagok nagy száma a jellemző, és minden évben újabb szerek jelennek meg. Az előállításukhoz szükséges prekursor továbbra is Indiából és főként Kínából érkezik. Emellett tovább bővült a szintetikus drogok piaca, megjelentek a nitazinok, melyek használata Európa egyes országaiban is megfigyelhető már, különösen a Balti államokban, Lettországon, Észtországban és Litvániában.

Az EU kábítószer-ellenes programjának 2020-2025. közötti időszakra vonatkozó stratégiája a kábítószerhelyzet átfogó kezelésére irányul. A program célja a kábítószer-használat és -kereskedelem csökkentése, a közegészségügyi és biztonsági problémák kezelése, valamint a bűnszervezetek tevékenységeinek megzavarása. A program nyolc stratégiai prioritást határoz meg, amelyek közé tartozik a kábítószer-kereskedelem megzavarása, a kábítószer-előállítás felszámolása, a megelőzés és tájékoztatás, valamint a kábítószerrel kapcsolatos ártalmak kezelése. A célcsoportok között szerepelnek a fiatalok, a kiszolgáltatott csoportok, valamint a börtönökben élő kábítószer-fogyasztók. A program hangsúlyozza a nemzetközi együttműködés fontosságát, és a kábítószer-ellenes intézkedések hatékonyságának nyomon követésére is figyelmet fordít.²⁰⁰

Az EU kábítószer-ellenes stratégiája és cselekvési terve eszközöket biztosít a tagállamok számára a kábítószer-kereskedelem és a szervezett bűnözés elleni küzdelem terén. Az EUDA és az Europol közös elemzései segítik a kábítószerpiacok megértését és a megfelelő válaszlépések kidolgozását uniós és nemzetközi szinten.

A globalizáció lehetőségeit kihasználva a bűnözők határokon átnyúló együttműködésekkel alakítanak ki, ami a kábítószer-kereskedelem és más bűnözési területek közötti kapcsolatokat is befolyásolja. Az európai kábítószerpiacon nőtt a tiltott szerek hozzáférhetősége, a tisztaságuk és a kiskereskedelmi árak stabilitása is emelkedett, amit a magas kereslet és a bűnügyi innováció táplál. A kábítószerpiac széleskörű társadalmi hatásai

²⁰⁰ Az EU 2021–2025-re szóló drogstratégiája (2021/C 102 I/01)

közé tartozik a kábítószerrel kapcsolatos halálesetek növekedése, valamint a szervezett bűnözés és a korrupció terjedése.²⁰¹

A kábítószer-termelés, -kereskedelem és -fogyasztás valóban globális probléma, amely szinte minden országban jelen van, függetlenül a különböző szankcióktól, törvényektől és ellenintézkedésektől, melyet az 1. táblázat részletesen szemléltet.

A kábítószeres bűncselekmények/törvénysértések száma									
Country	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Austria			40299	43329	41044	42610	36235	32907	30250
Belgium	53504	52262	56332	56645	54749	51774	49416	47083	48727
Bulgaria	2979	3326	2795	2865	2382	2433	4886	4195	9340
Croatia	9166	8984	9430	11181	11179	11353	11551	9551	9999
Cyprus	1017	861	853	1053	1168	945	895	948	1082
Czechia							5564	5549	7438
Denmark	29612	26914		31598	29139	26717			26290
Estonia	3130	3620	3701	3998	4505	5809	5653	4982	4162
Finland	25206	28276	37124	32343	29176	27825	25085	23393	21754
France								208479	206614
Germany	354813	375379	364685	358951	344947	325102	302594	292227	282177
Greece						17995	17741	23748	22422
Hungary	7907	7504	7113	7081	8591	6959	6473	6617	6487
Ireland	17307	20074	23240	21448	18296	16767	16021	15047	15861
Italy	59273	61997	64214	75818	75023	73804	65679	61145	62845
Latvia	3895	4063	4826	6706	7024	5173	6488	7521	6244
Lithuania	3092	3013	2962	3078	3218	2622	2288	2524	2730
Luxembourg	1899	3006	3558	3533	2284	2525	2624		
Malta	126	282	283	447	626	739	775	472	537
Netherlands	16450	18695	17900	19107	18064	18687	21118	20503	21387
Norway	14954	17518	25798	28793	31633	33585	36184		48152
Poland	37572	36050	34056	34366	30873	32600	31008	30638	29060
Portugal	15578	8308	7728	11900	12901	16970	17073	16102	14105
Romania	9243	7819	6610	8101	8487	4952	4002	4224	2407
Slovakia	1312	1718	1494	1247		1692		969	1147
Slovenia	1382	5363	5287	5945			4235		4519
Spain	414551	364908	361886	416047	395233	389229	405348		415354
Sweden	113475	118105	124044	113071	106521	100447	90883	94035	95324
Türkiye	246237	215771	159268	148821	144819	118482	81222	73017	77664
United Kingdom						108027	106862	115377	128260

1. táblázat: A kábítószeres bűncselekmények száma Európában
Forrás: EUDA

²⁰¹ EMCDDA 2024 analysis of European Union drug market and insights for policy and practice

6.2. Hazai helyzetkép

A kábítószeres bűncselekményekről szintén számos, elemzés készült, de a legjelentősebbnek a Nemzeti Drogfókusz Központ által készített éves jelentések, melyek a hazai kábítószer-helyzetre vonatkozóan összefoglalóan bemutatják a legfontosabb témaköröket az európai standardok mentén, 8 tematikus fejezetben. A jelentések az aktuális trendekről tájékoztatják a hazai döntéshozókat, szakembereket, a közvéleményt, valamint az EU kábítószerügyi központját, az EUDA-t.²⁰²

A Központ, legutolsó elérhető jelentése 2022. évre tartalmaz adatokat hazánkra nézve.²⁰³ A jelentés szerint 2010-től a hazai kábítószerpiacot nagy átrendeződés jellemezte. A klasszikus kábítószer mellett megjelentek az új pszichoaktív anyagok, melyek állandóan cserélődnek, mindig újabb szerek jelennek meg. A hazai előállítás nem jellemző, néhány labor, kisebb ültetvények váltak csak ismertté.

A szállítási útvonalak tekintetében az utóbbi években a marihuána esetében találkozhatunk megváltozott útiránnyal, főleg Olaszország és Szlovénia felől érkezik hazánkba. Röske a balkáni csempésztútvonal első schengeni külső határátkelője közúton, de itt nagyon kevés kannabisz került lefoglalásra. A szintetikus kábítószer beszerzésében, csempészetében, terjesztésében nem történt jelentős változás. A kisebb terjesztők továbbra is hollandiai kapcsolataik kiépítésével közvetlenül maguk szerzik be a drogokat. Találunk köztük szervezett és ad hoc csoportokat is.

Egyre elterjedtebb a csomagküldő- és futárszolgálatok általi szállítása is a kábítószernek, főleg Hollandiából. A Csehországból származó metamfetamin csak Szlovákiával szomszédos megyékben észlelhető Magyarországon. A heroin hazánkban is csökkent, egyre inkább áttértek más szer használatára. A kokain vonatkozásában az utóbbi években egyértelmű növekedés történt. Az Európába érkezett kokain Spanyolországból és Hollandiából közúton érkezik hazánkba. De emellett előfordul légi úton, ún. nyelős módszerrel történő csempészés is. Az új pszichoaktív anyagokat interneten, közösségi médiában zárt csoportokon belül, darkneten rendelik, elsősorban Kínából és Indiából. A közúton történő drogcsempészet személygépkocsikban, kamionokban történik.

A balkáni régióból, Szerbia felől érkező kábítószeres esetén egyértelműen igazolódni látszik, hogy Magyarország nemcsak tranzit, hanem célország is egyben. Az országon belüli kisebb

²⁰²2024. július 2-án hivatalosan is az *European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction* EMCDDA az EU Kábítószer Ügynöksége lett, és felvette az EDUA nevet

²⁰³ EMCDDA jelentés 2022. Online: https://drogfokuszpont.hu/wp-content/uploads/EMCDDA_jelentes2022_HU_final.pdf (letöltve: 2024.10.31.)

mennyiségű kábítószer átadására a kereskedők bárhol sort kerítenek, leggyakoribbak a benzinkutak, bevásárlóközpontok parkolói, a nagyobb szállítmányok átadása zárt helyeken, lakásokban valósul meg. Hazánk továbbra is tranzitország, célországnak a kannabisz, amfetamin, dizájner drogok és az MDMA esetében tekinthető.

A rendőrség által készített éves értékelő jelentéseket kell megemlíteni, melyek szintén részletesen foglalkoznak a hazánkban tevékenykedő szervezett bűnözői körökkel és a kábítószeres visszaélésekkel, de mivel ezekben az iratokban konkrét személyekre, csoportokra, folyamatban lévő ügyekre is történik utalás, értekezésemben nem hivatkozhatok rájuk.

A kábítószer-kereskedelem egyik specifikumának tekinthető, hogy a különböző bűnelkövetői csoportok között rendszerint nem területi alapú a „működési terület” felosztása, hanem kábítószer típus szerinti. Azaz, az egyes bűnszervezetek rendszerint békében árulják egymás mellett a különböző típusú kábítószereket.²⁰⁴

A nemzetközi kábítószer-kereskedelem egyik legérzékenyebb pontja az árumozgatás. Ez lehet az egyik oka annak, hogy a hagyományos kábítószer csempészetével zárt elkövetői csoportok próbálkoznak, tagjaik tevékenységében a külső és belső konspiráció mellett szigorú életviteli szabályok betartása, bűnös tevékenységük álcázása figyelhető meg. Velük szemben a rendőri fellépés – a beépülés vagy a szállítmány figyelemmel kísérése – szinte lehetetlen.²⁰⁵ Az együttműködés földrajzi terjedelme is korlátlan, a felvevőpiac több országhatáron átível.²⁰⁶

6.3. A fejezet rövid összefoglalása, megállapítások

A kábítószer-kereskedelem a szervezett bűnözés egyik legjelentősebb területe, az illegális drogpiacon jelentős pénzüsségeket generálnak, amelyek más bűncselekmények finanszírozására is felhasználhatók. Az EU-ban a kannabisz a legelterjedtebb drog, de a kokain és egyéb szintetikus drogok is nagy teret hódítanak. A drogcsempészet kifinomult módszereket használ, beleértve a titkosított kommunikációt és a technológiai innovációkat.

Magyarország továbbra is fontos tranzit- és célország az európai kábítószer-kereskedelemben. A kannabisz továbbra is a legnépszerűbb drog, de a kokain és egyéb

²⁰⁴ MÁTYÁS Szabolcs (2020): A kábítószer-bűnözés elleni küzdelem, mint stratégiai kihívás a magyar bűnüldözésben. NKE, Budapest 73.p.

²⁰⁵ SZENDREI Ferenc (2019): A magyarországi szervezett bűnözés a 2000-es évektől napjainkig. In: Antalóczy-Gáspár-Istvanovszki-Nyeste-Pató-Szendrei-Szűcs: A nemzetközi és honos szervezett bűnözés története, XX. századi fejlődése és várható tendenciái, pp. 251-280.

²⁰⁶ BERTA Krisztina (2006): A szervezett bűnözés. In Gönczöl Katalin: et al. (szerk): Kriminológia-Szakkriminológia, Budapest Complex kiadó, pp. 424-426.

szintetikus drogok is egyre elterjedtebbek. A drogcsempészet útvonalai változnak, és új módszerek is megjelentek.

Az EU-ban az illegális kábítószer-kereskedelem elleni küzdelemre vonatkozó minimumszabályokat határoztak meg, amelyek szerint a drogok illegális előállítása, forgalmazása és szállítása büntetendő. Egyes országokban (pl. Hollandia, Németország) a kannabisz dekriminalizációja megkezdődött, ami ellentétes az ENSZ és az EU jogi kereteivel.

A szervezett bűnözés és a kábítószer-kereskedelem hatalmas kihívást jelent az EU és a tagállamok számára. A nemzetközi együttműködés és a jogi harmonizáció kulcsfontosságú a bűnözés elleni harcban. A drogpiacon folyamatosan változnak, új technológiák is megjelennek a csempészetben, ami további kihívásokat jelent a hatóságok számára.

7. A SZERVEZETT BŰNÖZÉS ELLENI KÜZDELEM NEMZETKÖZI INTÉZMÉNYRENDSZERE

A társadalom folyamatos változása a legnagyobb kihívás a belső béke, az igazságosság és a biztonság fenntartása szempontjából a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térségben.²⁰⁷ A szabad mozgás alapvető fontosságú az EU számára, amit a bűnözés kihasznál. A schengeni megállapodást végrehajtó tagállamok közötti belső határokon a határellenőrzések megszüntetése nélkülözhetetlenné tette a bűnüldöző hatóságok és a titkos szolgálatok közötti szorosabb és hatékonyabb együttműködést. A bűnözés elleni küzdelem közös megközelítése nélkül az egyes nemzeti, önálló intézkedések csak átmeneti megoldást jelentenek. Hatékony fellépés csak az összes érintett fél összehangolt közreműködésével lehetséges, mely során a kölcsönös segítségnyújtásnak és támogatásnak érvényesülnie kell.

7.1. Stratégiai rendőrségi együttműködés

A bűnözés elleni küzdelem számos tényezőtől függ, de különösen a bűncselekmények szerkezetének és dinamikájának alakulásától, új elkövetési módok megjelenésétől, az elkövetők mobilitásától, szervezettségi fokától vagy a lakosság szubjektív biztonságának megítélésétől stb. Ezen szempontok figyelembevételével kell megfelelő stratégiákat kidolgozni nemzetközi és nemzeti szinten egyaránt.

Az Európai Tanács 2003 decemberében fogadta el az Európai Unió első biztonsági stratégiáját. A stratégia az EU biztonsági érdekeinek előmozdítására vonatkozó alapelveket és célokat határozott meg.²⁰⁸ Funkcionális szerepének megvalósulása érdekében szükséges, hogy rendelkezései a változó biztonsági környezethez való alkalmazkodás jegyében folyamatosan kiegészüljenek, megújuljanak.

A napjainkban hatályos, a 2020-ban elfogadott, 2020-2025 közötti időszakra vonatkozó stratégia négy uniós szintű stratégiai prioritást fogalmaz meg:

1. időtálló biztonsági környezet biztosítása az egyének számára, valamint biztonságos és ellenálló kritikus infrastruktúrák biztosítása,

²⁰⁷ C 326/47 Az Európai Unió működéséről szóló szerződés egységes szerkezetbe foglalt változata V. címe és 67. cikkének (1) bekezdése

²⁰⁸ Európai Biztonsági Stratégia, Biztonságos Európa egy jobb világban, 2009 Online: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/d0928657-af99-4552-ae84-1cbaaa864f96/> (letöltve: 2024.01.25.)

2. az újonnan jelentkező fenyegetések, például a kiberbűnözés, az illegális online tartalom és a hibrid fenyegetések kezelése,
3. az európaiak védelme a terrorizmussal és a szervezett bűnözéssel szemben, ideértve a migráncscsempészt, a kábítószer-kereskedelmet és a tűzfegyverek tiltott kereskedelme elleni uniós cselekvési tervek kidolgozása,
4. erősebb európai biztonsági ökoszisztéma kialakítása a bűnözéssel szembeni fellépéssel, valamint az igazságosság előmozdítása szorosabb együttműködéssel és az információk megosztásával.

A stratégiai prioritások megvalósítása érdekében teendő legfontosabb intézkedéseknek az alábbiakat tekinti:

- az Europol mandátumának megerősítése,
- egy uniós „rendőrségi együttműködési szabályzat” és a válsághelyzeti rendőrségi koordináció lehetőségének vizsgálata,
- az Eurojust megerősítése az igazságügyi és bűnüldöző hatóságok összekapcsolása érdekében,
- az előzetes utasinformációs irányelv felülvizsgálata,
- az utasnyilvántartási adatállomány külső dimenziójáról szóló közlemény,
- az EU és az Interpol közötti együttműködés megerősítése,
- a kulcsfontosságú harmadik országokkal az információmegosztásról folytatott tárgyalások,
- az úti okmányokra vonatkozó biztonsági előírások javítása,
- egy belső biztonságra vonatkozó európai innovációs központ létrehozási lehetőségének vizsgálata.²⁰⁹

7.2. Regionális stratégiák

A rendőrségi együttműködést érintő határozatokat az Európai Tanács egyhangúlag hozza meg, de szükséges hozzá az Európai Parlament hozzájárulása is.

Mivel a 27 tagállamból álló Tanácsban az egyhangúság elérését gyakran hosszadalmas viták és konzultációk előzik meg, egyre több egyesülés történik a különböző tagállamok között annak érdekében, hogy ugyanazokat az érdekeket képviseljék és közös stratégiai megközelítéssel

²⁰⁹ A biztonsági unióra vonatkozó uniós stratégia 2020-2025

közös célokat érjenek el. A legaktívabb partnerségek közé tartozik a „Forum Salzburg” és a „Visegrád Csoport”.

Az 1991-ben alapított „Visegrádi Csoport”, ismertebb nevén „V4” jelenleg négy tagállamot²¹⁰ tömörít, és a belső biztonság védelmét is napirendjére tűzte a képviselt tagállamok közötti együttműködés koordinálása érdekében.²¹¹

A 2010-ben alapított „Forum Salzburg” jelenleg kilenc tagállamot²¹² tömörít, melyek számos cselekvési terület mellett a belső biztonság főbb területein működnek együtt, mint pl. a rendőrségi együttműködés keretében történő információcsere vagy a kábítószer elleni küzdelem.²¹³

7.3. Operatív rendőrségi együttműködés

Az operatív rendőrségi együttműködésre vonatkozó követelmények a nyomozások, a titkos információgyűjtések során sokrétűek. Ide tartoznak egyrészt a stratégiai döntésekből eredő intézkedések (pl. fokozott közös járőrözések és ellenőrzések) végrehajtása, másrészt a napi rendőri munka során rövid távon meghozandó intézkedések (pl. a bűnüldöző szervek fellépése külföldi területen és fordítva) végrehajtása.

A szabadság, a biztonság és a jog területe az EU és a tagállamok megosztott hatáskörébe tartozik, az Unió bármilyen intézkedését a szubszidiaritás elvének megfelelően kell mérni, mely a bírósági és rendőrségi együttműködésre is vonatkozik. Alapelv, hogy a kisebb egységnek, azaz a tagállamoknak, elsőbbsége van a nagyobb egységgel, az Unióval szemben. A szubszidiaritás elvének megfelelően az ügynökségek csak akkor lépnek fel, ha a szóban forgó intézkedés céljait a tagállamok sem központi, sem regionális, sem helyi szinten nem tudják megvalósítani.²¹⁴

7.3.1. Szervezetek, ügynökségek

7.3.1.1. Europol

Az Europol (Central European Criminal Investigations Office) az Európai Unió

²¹⁰ Csehország, Lengyelország, Szlovákia, Magyarország

²¹¹ 85. Visegráddroup Online: https://www-visegradgroup-eu.translate.google/home?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=hu&_x_tr_hl=hu&_x_tr_pto=sc (letöltve: 2024.09.02.)

²¹² Ausztria, Bulgária, Horvátország, Csehország, Lengyelország, Románia, Szlovénia, Szlovákia, Magyarország

²¹³ Salzburgforum Online:

https://www.salzburgforum.org/Who_are_we/Levels_and_Fields_of_Cooperation.html (letöltve: 2024.09.02.)

²¹⁴ EUSz 5. cikk

Bűnüldözési Együttműködési Ügynöksége. Az Európai Rendőrségi Hivatalt először 1991-ben rögzítették a Maastrichti Szerződésben, majd 1995-ben az Europol nemzetközi szervezetként hozták létre, 1999-ben kezdte meg működését. Székhelye Hága. Felépítését, tevékenységi területet és a feladatokat az Európai Parlament és a Tanács rendeletben állapítja meg. Az Europol hatásköre akkor indokolt, ha két vagy több tagállam olyan módon érintett, hogy a bűncselekmény mértéke, jelentősége és következményei miatt a tagállamok közös fellépése szükséges és a bűncselekmény az Europol mandátumába tartozik. Ez a mandátum a szervezett bűnözésre, a terrorizmusra és más súlyos bűncselekményekre vonatkozik, mint például a kábítószer- és emberkereskedelem, vagy a csempészettel kapcsolatos bűncselekmények.²¹⁵

Az ügynökség nem végez saját nyomozásokat, és nincs végrehajtó hatáskörrel felruházva. A legfontosabb feladatai közé tartozik az adatok és információk gyűjtése, feldolgozása és továbbítása, valamint tanácsadó tevékenységek ellátása hivatalos eljárások során. Fő célja a tagállamok támogatása a saját hatáskörükbe tartozó bűncselekmények elleni küzdelemben.²¹⁶

Minden tagállam létrehoz vagy kijelöl egy nemzeti hatóságot, amely kapcsolatban áll az Europolal. Mivel az egyes tagállamok közötti információcsere csak a nemzeti hatóság és az Europol között zajlik, biztosított a releváns kérdések azonosítása, valamint a munka és az információáramlás megkettőződésének elkerülése. Minden nemzeti hatóság legalább egy kapcsolattartó tisztviselőt delegál az ügynökséghez, aki a nemzeti hatóság és az Europol közötti összekötő szerepet tölti be. Az összekötő tisztek nem az Europol alkalmazottai, a tagállami érdekeket képviselik az Europolal szemben, és támogatják az információcserét az Europol céljainak elérése érdekében.

Az egység lehetőséget biztosít az Europol nemzetközi bűnüldözési támogatási lehetőségeinek igénybevételére, beleértve a minősített információcserét a biztonságos SIENA-hálózaton keresztül, valamint az Analysis Work File (AWF) működtetését elemzési célokra. A munkafájlok további lehetőségeket kínálnak az EIS-hez képest, mivel ezek egy adatbázist jelentenek az adatok bevitelére és összehasonlítására. Az AWF célja a bűnügyi nyomozások elemzéssel történő támogatása, számos elemzői projektből (fókuszpontokból és célcsoportokból) állhat, amelyeket bűncselekményi kategóriákra, csoportokra, jelenségekre alakítottak ki. Az elemzési projektekből a gyanúsítottak vagy elítélt személyek személyes

²¹⁵ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/991 rendelete (2022. június 8.) az (EU) 2016/794 rendeletnek az Europol magánfelekkel való együttműködése, a személyes adatok Europol általi, bűnügyi nyomozást támogató feldolgozása, valamint az Europol kutatásban és innovációban betöltött szerepe tekintetében történő módosításáról

²¹⁶ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/794 rendelete (2016. május 11.) a Bűnüldözési Együttműködés Európai Unió Ügynökségéről

adatai mellett a kapcsolattartók, a kísérők, az áldozatok, a tanúk, valamint az informátorok adatai is tárolhatók.²¹⁷

Az Europol elemzési lehetőségei magukban foglalják a műveleti elemzést, információk keresztellenőrzését, technikai és bűnügyi szakértői elemzéseket, közösségi hálózati elemzéseket stb. Ezek az eszközök lehetővé teszik a bűnözők tevékenységének hatékonyabb megelőzését és felderítését a nemzetközi együttműködés révén.²¹⁸ Tevékenységét négy kiemelt jelentőséggel bíró rendszer segíti:

- SIENA: A bűnügyi információk és ismeretek cseréjének csatornája a „Secure Information Exchange Network Application System”, mely lehetővé teszi a gyors és biztonságos kommunikációt az Europol és a tagállamok, valamint az Europolal együttműködési megállapodással rendelkező harmadik országok között.²¹⁹ Biztosítja az Europol és az együttműködő szervek és szervezetek közti kapcsolattartást, minősített és nem minősített adatok továbbítását, illetve az üzenetek nyilvántartását és feldolgozását. A rendszeren keresztül történő adattovábbítás mennyisége a 2010-es éveket követően többszörösére nőtt. Ez is tükrözi, hogy a SIENA rendszer jól használható eszköz a nemzetközi bűnügyi adatcserében.²²⁰
- Europol Információs Rendszer (EIS): olyan nyilvántartás, melyben megtalálható minden olyan entitás, mely az Europol mandátumterületére elkövetett bűncselekményeket érint. Az érintettség alapja, ha valaki az Europol illetékességi területén bűncselekmény követett el, vagy készül elkövetni, illetőleg az ilyen bűncselekményért elítélték. A nyilvántartás több mint 20 nyelven tartalmazza a bűncselekményeket, és a hozzájuk tartozó érdemi információkat, személyeket, azok álneveit, DNS adatokat, tárgyakat, eszközöket, járműveket, bűnszervezetek, gazdasági társaságok adatait, valamint az ezek között felmerülő logikai kapcsolatokat, amelyek összekötik az adatokat a bűncselekményekkel, vagy azok által érintett személyekkel. Az rendszerből származó adatok lekérdezése csak az Europol nemzeti hatóságai, az összekötő tiszték és az Europol munkatársai számára engedélyezett.²²¹

²¹⁷ Mi a SIS, és hogyan működik? Online: <https://www.europol.europa.eu/operations-services-and-innovation/services-support/information-exchange/europol-information-system> (letöltve: 2022.03.28.)

²¹⁸ Europol New AWF Concept Guide for MS and Third Parties Online: <https://www.statewatch.org/media/documents/news/2013/jan/europol-awf-new-concept.pdf> (letöltve: (letöltve: 2024.12.29.)

²¹⁹ Secure Information Exchange Network. Online: <https://www.europol.europa.eu/operations-services-and-innovation/services-support/information-exchange/secure-information-exchange-network-application-siena> (letöltve: 2024.11.04.)

²²⁰ SIENA: Secure Information Exchange Network Application - Biztonságos információcsere-hálózati alkalmazás

²²¹ Europol Information System Online <https://www.europol.europa.eu/publications-events/publications/europol->

- Elemző Rendszer (EAS): személyes adatok kezelésére alkalmas, kizárólag az Europol-nál dolgozó elemzők érhetik el. A rendszer az elemző eszközök gyűjteményét foglalja magába, amely folyamatos fejlesztés alatt áll.²²²
- Szakértő Platform (EPE): amely ugyan személyes adatok cseréjére nem alkalmas, azonban ezen keresztül a regisztrált bűnügyi szakértők tarthatják egymással a kapcsolatot, valamint kicserélhetik egymással tapasztalataikat, értékelhetik módszereiket.²²³

7.3.1.2. Eurojust

Az Európai Unió Büntető Igazságügyi Együttműködési Ügynöksége (European Union Agency for Criminal Justice Cooperation) a határokon átnyúló igazságügyi együttműködés központjaként a nemzeti hatóságokkal együttműködve lép fel a szervezett bűnözés ellen. Székhelye: Hága.

A tagállamok nemzeti tagokat, például ügyészeket, bírókat vagy igazságügyi hatóságok képviselőit delegálják Eurojusthoz. Az Eurojust hatásköre akkor áll fenn, ha legalább két tagállam határokon átnyúlóan felelős a súlyos bűncselekmények.²²⁴

Az Eurojust, akárcsak az Europol, nem rendelkezik önálló nyomozati jogkörrel. Az Eurojust csupán támogatja és koordinálja a tagállamok nyomozási tevékenységeit. Az egyes nyomozási cselekményeket a megfelelő nemzeti hatóságok hajtják végre. A nemzetközi jogsegély és az európai elfogatóparancsok végrehajtásának megkönnyítése révén a megfelelő hatóságok közötti együttműködés javítása a cél.

7.3.1.3. EUDA

Az EUDA, az Európai Unió Kábítószer-ügynöksége általános célja, hogy javítsa az EU felkészültségét a kábítószer elleni küzdelem terén. Munkája négy pilléren nyugszik: felkészülés, riasztás, válaszadás és tanulás. Az ügynökség feltérképezi a kábítószerrel kapcsolatos jövőbeli kihívásokat és azok várható következményeit, valós idejű riasztásokat ad ki az új kábítószer-kockázatokról, valamint az egészséget és biztonságot fenyegető veszélyekről, segíti az EU-t és tagállamait a kábítószer elleni intézkedések megerősítésében, valamint elősegíti a tényeken alapuló szakpolitikával és beavatkozásokkal kapcsolatos uniós szintű tudáscserét és tanulást.

information-system-eis-leaflet (letöltve: 2024.11.04.)

²²² Strategic Analysis Online: <https://www.europol.europa.eu/operations-services-and-innovation/services-support/information-exchange/strategic-analysis> (letöltve: 2024.11.04.)

²²³ Europol Platform for Experts Online: <https://www.europ533ol.europa.eu/operations-services-and-innovation/services-support/information-exchange/europol-platform-for-experts> (letöltve: 2024.11.04.)

²²⁴ Eurojust homepage Online: <https://www.eurojust.europa.eu/> (letöltve: 2024.12.29.)

Ennek keretében figyelemmel kíséri a kábítószer-helyzet alakulását Európában, riasztásokat ad ki egy új európai kábítószerügyi riasztási rendszeren keresztül, figyelemmel kíséri a politoxikomán droghasználatot, kriminalisztikai és toxikológiai laboratóriumokból álló hálózatot irányít, segíti a nemzeti kapcsolattartó pontokat.

7.3.1.4. Frontex

Az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökséget (European Border and Coast Guard Agency) 2005-ben hozták létre az Európai Unió külső határainak védelme, az egyre növekvő ellenőrizetlen migráció és az Unió belső biztonságát fenyegető veszélyek elhárítása céljából. A Frontex feladata a külső határok ellenőrzése és az illegális belépési kísérletek megakadályozása, így az embercsempészet és az emberkereskedelem elleni küzdelem is a Frontex hatáskörébe tartozik.²²⁵ A Schengeni Információs Rendszer (SIS) és a Vízuminformációs Rendszer (VIS) lehetővé teszi, hogy a Frontex szorosan együttműködjön más ügynökségekkel, például az Europollal és az Eurojusttal.

7.3.1.5. Interpol

Az Interpol (The International Criminal Police Organization; Bűnügyi Rendőrség Nemzetközi Szervezete) székhelye Lyon, jelenleg 196 tagállama van. Az elődszervezetét, a „Nemzetközi Rendőrségi Bizottságot” 1923. szeptemberében hozták létre Dr. Johann Schober, Bécs akkori rendőrfőnöke vezetésével, a bűnözés elleni küzdelem és a kölcsönös támogatás erősítése céljából.²²⁶ Szerepe a szervezett bűnözés elleni küzdelemben kiemelkedő. Az Interpol működteti a világ egyik legnagyobb bűnügyi adatbázisát, amelyet a tagországok rendvédelmi szervei használhatnak. A Notice-rendszer segítségével (különösen a vörös körözési értesítés) a szervezet segíti a bűnözők nemzetközi körözését és elfogását.²²⁷ Rendszeresen szervez több országot érintő műveleteket, például az Operation Lionfish akciósorozatot,²²⁸ amely kifejezetten a kábítószer-csempészet visszaszorítását célozta. Az Operation Lionfish Hurricane volt a legfrissebb nagy volumenű akció, amely 2024. áprilisában és májusában zajlott. A művelet során több, mint 206 embert tartóztattak le, 615 tonna drog és prekursor került lefoglalásra, a teljes érték elérte az 1,6 milliárd USD-t 31 országban.²²⁹ Az Interpol segít az országoknak a szervezett bűnbandák struktúráinak feltérképezésében, a

²²⁵ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1896 rendelete az Európai Határ- és Parti Őrségről, valamint az 1052/2013/EU és az (EU) 2016/1624 rendelet hatályon kívül helyezéséről 77. cikk

²²⁶ Interpol Databases Online: <https://www.interpol.int/How-we-work/Databases> (letöltve: 2023.04.01.)

²²⁷ <https://www.interpol.int/en/Crimes/Organized-crime> (letöltve: 2025.06.27.)

²²⁸ az Interpol és más kábítószer-ellenes műveletek egyik elnevezése, amelyek során tonnaszámra lefoglaltak különféle drogokat Latin-Amerikában és a Karib-térségben

²²⁹ [interpol.int/en/News-and-Events/News/2024/International-crackdown-nets-synthetic-drugs-worth-USD-1.05-billion?utm_source](https://www.interpol.int/en/News-and-Events/News/2024/International-crackdown-nets-synthetic-drugs-worth-USD-1.05-billion?utm_source) (letöltve: 2025.06.27.)

penzmosási tevékenységek feltárásában, és kockázatelemzések készítésében. Dedikált Drug Unit részlege elemzi a globális kábítószerpiacot és koordinálja a nemzetközi fellépést. Munkája magában foglalja az új pszichoaktív anyagok terjedésének nyomon követését is.²³⁰ Az Interpol rendszeresen szervez képzéseket és szemináriumokat, különösen a fejlődő országok számára, a hatékony nyomozástechnika és kábítószer-ellenes fellépés érdekében.

Igénybevétele, illetve a rendőrségi együttműködés keretében más tagállamokkal való kapcsolatfelvétel a nemzeti Interpol-irodákon keresztül történik, az Interpol négy hivatalos nyelvén egyiken.²³¹ Az automatikus ujjnyomat-azonosító rendszer (AFIS), a DNS-adatbázis és az arcfelismerő rendszer segítségével évente több ezer személyazonosítás végezhető el. A több millió bejegyzést tartalmazó bűnügyi adatbázisok a bűnözők nevére, az ellopott úti okmányokra, műtárgyakra és járművekre, lőfegyverekre, biometrikus adatokra, a gyermekek szexuális kizsákmányolásáról készült képekre vonatkozó információkat egyaránt tartalmaznak. Egy lekérdezés válaszüzege kevesebb mint egy másodperc.²³²

7.3.1.6. UNODC

Az Egyesült Nemzetek Kábítószer- és Bűnügyi Hivatala (United Nations Office on Drugs and Crime, UNODC), amely koordinálja a kábítószer-abúzus és a globális transznacionális szervezett bűnözés minden formája elleni küzdelmet. Az UNODC 1997-ben jött létre az Egyesült Nemzetek Kábítószer-ellenőrzési Programja és a Nemzetközi Bűnmegelőzési Központ egyesítésével. Az iroda megalakulásának célja, hogy a világ egységes frontot alakítson ki a bűncselekmények növekedésével szemben a 21. század elején. Székhelye Bécsben található. Az UNODC segíti a tagállamokat a kábítószer, bűncselekmények és terrorizmus elleni harcban.²³³

Az UNODC tevékenysége három pillérrre épül:

1. A terepen alapuló technikai együttműködési projektek támogatása a tagállamok kapacitásának növelése érdekében a kábítószer, a bűncselekmények és a terrorizmus elleni fellépésben.
2. Kutató és elemző munkát végez a drogokkal és a bűncselekményekkel kapcsolatos kérdések megértésének és ismeretének növelése érdekében, valamint célja bővíteni az alapot a politikai és operatív döntésekhez szükséges bizonyítékok számára.

²³⁰ <https://www.interpol.int/en/Crimes/Drugs-and-illicit-substances> (letöltve: 2025.06.27.)

²³¹ A tagállamok közötti kommunikáció arab, angol, spanyol vagy francia nyelven zajlik.

²³² Interpol Databases

²³³ Secretary-General's bulletin Organization of the United Nations Office on Drugs and Crime Online: <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n04/272/92/pdf/n0427292.pdf> (letöltve: 2024.12.29.)

3. Normatív munkát kínál az államok számára a vonatkozó nemzetközi szerződések ratifikálásának és végrehajtásának elősegítése érdekében, a kábítószerekkel, a bűncselekményekkel és a terrorizmussal kapcsolatos hazai jogszabályok kidolgozása során, valamint adminisztratív szolgáltatások nyújtása a szerződésen alapuló és irányító testületek számára.²³⁴

7.3.1.7. WCO

A Vámügyi Világszervezet (World Customs Organization, WCO) fontos szerepet játszik a kábítószer-kereskedelem és az ehhez kapcsolódó bűnözés elleni küzdelemben. A WCO egy független, nemzetközi szervezet, amely 183 tagország vámhatóságainak együttműködését koordinálja a világkereskedelem elősegítése és a jogszabályok betartatása érdekében. A WCO lehetővé teszi a tagországok számára, hogy információkat cseréljenek és együttműködjenek a kábítószer-kereskedelem elleni fellépésben. A RILO (Regional Intelligence Liaison Offices) hálózat segíti a vámhatóságokat abban, hogy valós időben információkat osszanak meg a gyanús tevékenységekről. Kimondottan olyan speciális technológiával is rendelkezik Container Control Programme (CCP), amely segít a vámhatóságoknak a konténerekben rejtett kábítószerek felderítésében. A SAFE Framework of Standards nevű keretrendszerük a globális ellátási lánc biztonságát és hatékonyságát célozza, beleértve a kábítószer-kereskedelem megelőzését is.²³⁵

7.3.2. Az együttműködés egyéb platformjai

7.3.2.1. Két- vagy többoldali megállapodások

A két vagy több tagállam közötti együttműködést két- és többoldali megállapodások erősítik. A cél az együttműködés harmonizálása olyan kiválasztott területeken, mint a kábítószer-bűnözés és a terrorizmus elleni küzdelem vagy a határokon átnyúló közös nyomozati intézkedések javítása, azaz olyan területeken, amelyek azonos mértékben érintik az érintett feleket, vagy azonos prioritást élveznek. Ez az együttműködés alapvetően az érintett szerződő felek közötti szerződéseken alapul, melyek nem lehetnek ellentétesek az uniós joggal vagy nemzetközi megállapodásokkal, de azokat kiegészíthetik.

²³⁴ Procurement Notices Provision Of Comprehensive Rehabilitation, Psycho-Social, Economic And Educational Empowerment And Re-Integration Services To 36 Trafficked Persons In Lagos And Edo States, Retrieved

²³⁵ World Customs Organization Organisation mondiale des douanes Online: <https://www.wcotradetools.org/en> (letöltve: 2024.12.29.)

7.3.2.2. Közös nyomozócsoporth

A közös nyomozócsoporthok (Joint Investigation Team, JIT) két vagy több tagállam igazságügyi és bűnüldöző hatóságainak tagjaiból állnak, és korlátozott időtartamra, valamint meghatározott célból jönnek létre a határokon átnyúló szervezett bűnözés esetén.²³⁶ A rendőrségi és igazságügyi együttműködés hagyományos formáihoz képest a JIT többlettértékkel bír. A JIT lehetővé teszi az információk és a bizonyítékok közvetlen gyűjtését és cseréjét anélkül, hogy igénybe kellene venni a kölcsönös jogsegély hagyományos csatornáit. A működési helye szerinti állam jogával összhangban gyűjtött információk és bizonyítékok megoszthatók pusztán a közös nyomozócsoporth létrehozásáról szóló megállapodás alapján; valamint a nyomozócsoporth kiküldött tagjai jogosultak jelen lenni és részt venni a származási államuk területén kívül foganatosított nyomozási cselekményekben.²³⁷

7.3.2.3. Kapcsolattartási szolgálati helyek

A kapcsolattartási szolgálati hely: (továbbiakban (KSZH) nemzetközi szerződéssel a szerződő felek államhatárán létrehozott szolgálati hely, amely a nemzetközi szerződésben megjelölt szervek közvetlen információcseréjét és kapcsolattartását szolgálja. A hazai és nemzetközi jogszabályokban foglaltaknak megfelelően összeköttetést biztosítanak a külföldi társszervekkel a bűncselekmények megelőzése, felderítése, a bűncselekményt elkövetők elfogása, a közrend, közbiztonság védelme érdekében. A KSZH-n egyetlen helyszínen fogják össze valamennyi résztvevő állam bűnüldöző hatóságát, így szerepük stratégiai jelentőségű a határokon átnyúló bűnözés megakadályozásában, felderítésében. Egyszerű eljárást alkalmazva gyors válaszadásra képesek, megfelelnek a nemzetközi együttműködés mindennapi igényeinek. A KSZH olyan gyors és közvetlen együttműködést nyújt – akár az írásos, akár a szóbeli információk átadásában –, amely az ország közbiztonságának fenntartásában, a bűnmegelőzésben és bűnüldözésben, valamint a migráció kezelésében is egyaránt kulcsfontosságú.

Előnye, hogy nincsenek nyelvi akadályok, mivel a részt vevő tagállamok a másik fél nyelvét beszélik, így lényeges idővesztés nélkül valósulhat meg az információcsere. A központok igénybevételeének lehetőségét a nemzeti szabályozás rögzíti.²³⁸

Magyarországon 10 KSZH működik, amelyek biztosítják az együttműködést valamennyi szomszédos országgal. Mindegyik a vármegyei rendőr-főkapitányságok tevékenység-irányítási

²³⁶ A Tanács 2002/465/IB kerethatározata (2002. június 13.) a közös nyomozócsoporthokról

²³⁷ Az Európai Unió Tanácsa 6128/1/17 REV 1 Brüsszel, 2017. február 14. (OR. en) A közös nyomozócsoporthokra vonatkozó gyakorlati útmutatója

²³⁸ 2002. évi LIV. törvény A bűnüldöző szervek nemzetközi együttműködéséről

központjának alárendeltségében működik, kilenc szervezeti elem alosztályként, egy szervezeti elem csoport jogállással.²³⁹

7.3.2.4. Kapcsolattartók

A világ számos más országához hasonlóan Magyarország is fenntartja a rendőrségi összekötő tisztviselők hálózatát. A magyar külképviseleti hatóságokhoz attaséként kirendelt rendőrök kiemelt biztonsági és bűnüldözési szempontból jelentős ügyek esetén állnak rendelkezésre.

7.3.2.5. Európai Nyomozási Határozat

Az Európai Nyomozási Határozat egy olyan döntés, amelyet egy kibocsátó állam hatósága hoz. A határozat a nyomozati intézkedések végrehajtására vagy a bizonyítékok beszerzésére irányul egy másik tagállamban, valamint a nyomozási eredmények vagy a bizonyítékok átadására. Az igénybevételét szabályozó irányelv és az arra alapozott nyomozási határozatok célja, hogy egységes jogi keretet biztosítsanak a tagállamok számára a bizonyítékok büntetőeljárású átvételére vonatkozóan. Az irányelv alkalmazási köre magában foglalja az összes nyomozási intézkedést, kivéve a közös nyomozócsoportok létrehozását és működtetését.

A bíróság által büntetendő cselekmények és a közigazgatási jogsértések esetén is kiadható egy Európai Nyomozási Határozat, ha a döntés ellen rendes bírósághoz lehet fordulni. Kiadása során a határozatot kibocsátó hatóság kötve van a belső joghoz. Az illetékes ügyésznek vagy bíróknak ezért meg kell vizsgálnia, hogy egy tisztán belső ügy esetén fennállnak-e a határozat kiadásának feltételei.²⁴⁰

7.3.3. Információs csatornák, adatbázisok

7.3.3.1. SIS

A Schengeni Információs Rendszer (SIS) az EU egyik legfontosabb biztonsági és határigazgatási célú információs rendszere, mely keresett és eltűnt személyekről, elveszett vagy

²³⁹ Közös kapcsolattartási szolgálati helyek Online: <https://www.police.hu/hu/hirek-es-informaciok/legfrissebb-hireink/hatarrendeszet/kozos-kapcsolattartasi-szolgalati-hely> (letöltve: 2021.01.25.)

Napjainkban 10 KSZH működik hazánkban, melyek az alábbiak: magyar-szlovák határszakaszon: Rajka – Čunovo, Sátoraljaújhely – Slovenské Nové Mesto, Balassagyarmat – Slovenské Ďarmoty; magyar-osztrák határszakaszon: Hegyeshalom – Nickelsdorf; osztrák-magyar-szlovén-horvát határszakaszon: Hosszúfalu – Dolga Vas; magyar-horvát határszakaszon: Mohács, magyar-szerb határszakaszon: Röske – Horgos; magyar-román határszakaszon: Kiszombor – Cenad, Ártánd – Bors (magyar – román); magyar-ukrán határszakaszon: Záhony – Csop (Csap).

²⁴⁰ Az Európai Parlament és Tanács 2014/41/EU irányelve (2014. április 3.) a büntetőügyekben kibocsátott európai nyomozási határozatról

ellopott tárgyakról, beutazási tilalmakról, biometrikus adatokról szolgáltat információkat. A rendszer folyamatos fejlesztése során 2013 óta új jogszabályi környezetben működik tovább, mely mellett további funkciókat és új platformot kapott (SIS II). Azóta több újabb funkcióval bővült a rendszer, fényképek, ujjnyomatok mellett ma már DNS profilok kezelésére is alkalmas.

Lehetővé teszi a bűnüldöző hatóságok, a határőrizeti szervek és az európai uniós ügynökségek számára az információk valós időben történő megosztását és az operatív együttműködés támogatását. Minden körözéssel kapcsolatos intézkedés során a SIS előnyt élvez az Interpollal szemben. Ez azonban nem egy értékbeli előny, hanem földrajzi szempontokra való hivatkozás.

A Schengeni Megállapodásban részt vevő államok rendőrségi, határrendészeti és vámhatósági tisztviselői mellett az Europol, az Eurojust és a Frontex is hozzáférhet a rendszerhez.²⁴¹

A rendszer működtetéséhez minden tagállamban létre kellett hozni egy nemzeti SIRENE-irodát (Supplementary Information Request at the National Entry) (kiegészítő információkérés a nemzeti belépési pontokon). Az irodák összekötő kapocsként szolgálnak a részt vevő szerződő államok között, és így lehetővé teszik a központosított információáramlást az érintett államok között. A SIS-ből érkező lekérdezéseket ezekben a nemzeti irodákban dolgozzák fel és koordinálják, így többek között ők a felelősek a folyamatos információcseréért.²⁴² Hatásköre a SIS-II rendeletből²⁴³ és a SIRENE kézikönyvben²⁴⁴ található kifejtésekből ered.

7.3.3.2. PNR

Az utasnyilvántartási adatállományról (Passenger Name Record, továbbiakban: PNR) szóló irányelv szerinti közös munka a legújabb a rendőrségi együttműködés keretében. A PNR-irányelv célja a terrorista bűncselekmények és súlyos bűncselekmények megelőzése, felderítése, kivizsgálása és az elkövetők büntetőeljárás alá vonása. Mivel az irányelv nem volt közvetlenül alkalmazandó, szükség volt a nemzeti jogrendszerbe történő átültetésére.²⁴⁵

²⁴¹ Mi a SIS, és hogyan működik? Online: https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/schengen-borders-and-visa/schengen-information-system/what-sis-and-how-does-it-work_hu (letöltve: 2022.03.28.)

²⁴² Schengen-information-system Online: https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/schengen-borders-and-visa/schengen-information-system/sirene-cooperation_hu (letöltve: 2023.04.01.)

²⁴³ A Tanács 2007/533/JI határozata a Schengeni Információs Rendszer második generációjának (SIS II) létrehozásáról, működtetéséről és használatáról

²⁴⁴ A Bizottság határozata (2008. március 4.) a SIRENE-kézikönyvnek és a Schengeni Információs Rendszer második generációjának (SIS II) további végrehajtási intézkedéseinek elfogadásáról (2008/334/IB)

²⁴⁵ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/681 irányelve (2016. április 27.) az utasnyilvántartási adatállomány (PNR) adatainak a terrorista bűncselekmények és súlyos bűncselekmények megelőzése, felderítése, kivizsgálása és büntetőeljárás alá vonása érdekében történő felhasználásáról

7.3.3.3. ETIAS

Az Európai Utasinformációs és Engedélyezési Rendszer (European Travel Information and Authorisation System, továbbiakban: ETIAS) rendelet²⁴⁶ hatálya a vízummentességet élvező, 30 európai országban²⁴⁷ történő rövid távú (bármely 180 napos időszakon belül 90 napot meg nem haladó) tartózkodás céljából belépni kívánó harmadik országbeli állampolgárokra terjed ki. Bevezetése a jelenlegi ütemezés szerint 2025. első félévben várható.

A rendszer automatikus ellenőrzést végez a schengeni információs rendszerben (SIS), a vízuminformációs rendszerben (VIS), a harmadik országbeliek és menekültek ujjnyomat-adatbázisában (EURODAC) illetve az Europol és az Interpol nyilvántartásaiban, továbbá az ETIAS saját figyelőlistáján.²⁴⁸ A rendszer központi és nemzeti alrendszerekkel operál majd. A központi a Frontex keretében folyamatosan, napi 24 órában működik, míg a nemzeti egységek feladata a kockázat-értékelés, és az automatikus kérelmezés során elutasított utazási engedély iránti újbóli kérelmek elbírálása.

A rendszer működése hozzájárul az illegális migráció, a terrorista tevékenység vagy más súlyos bűncselekmények felderítéséhez és nyomozásához, valamint megelőzéséhez.²⁴⁹

7.3.3.4. Prümi szerződés

A Prümi szerződés keretében folytatott információcsere mellett, hogy célja a határokon átnyúló együttműködés fokozása, különösen a terrorizmus, a határokon átnyúló bűnözés és az illegális migráció elleni küzdelem érdekében, kiegészítést jelent a SIRENE és Interpol nyomozási intézkedéseikhez. Ide tartozik az ujjnyomatokkal kapcsolatos információk cseréje, a DNS-profilok összehasonlításának javítása, valamint a nemzeti gépjármű-nyilvántartási adatbázisokban való lekérdezési lehetőség.²⁵⁰

²⁴⁶ Az Európai Parlament és Tanács (EU) 2018/1240 rendelete (2018. szeptember 12.) az Európai Utasinformációs és Engedélyezési Rendszer (ETIAS) létrehozásáról, valamint az 1077/2011/EU rendelet, az 515/2014/EU rendelet, az (EU) 2016/399 rendelet, az (EU) 2016/1624 rendelet és az (EU) 2017/2226 rendelet módosításáról

²⁴⁷ ETIAS-t igénylő európai országok: Ausztria, Belgium, Bulgária, Horvátország, Ciprus, Cseh Köztársaság, Dánia, Észtország, Finnország, Franciaország, Németország, Görögország, Magyarország, Izland, Olaszország, Lettország, Liechtenstein, Litvánia, Luxemburg, Málta, Hollandia, Norvégia, Lengyelország, Portugália, Románia, Szlovákia, Szlovénia, Spanyolország, Svédország, Svájc
Online: https://travel-europe.europa.eu/etias/who-should-apply_en#ETIAS-countries (letöltve: 2022.11.04.)

²⁴⁸ Az Európai Parlament és Tanács (EU) 2018/1240 rendelete (2018. szeptember 12.) az Európai Utasinformációs és Engedélyezési Rendszer (ETIAS) létrehozásáról, valamint az 1077/2011/EU rendelet, az 515/2014/EU rendelet, az (EU) 2016/399 rendelet, az (EU) 2016/1624 rendelet és az (EU) 2017/2226 rendelet módosításáról

²⁴⁹ ETIAS Online: <https://nik.gov.hu/etias> (letöltve: 2022.11.04.)

²⁵⁰ A Tanács 2008/615/IB határozata (2008. június 23.) a különösen a terrorizmus és a határokon átnyúló bűnözés elleni küzdelemre irányuló, határokon átnyúló együttműködés megerősítéséről (Prümi szerződés)

7.4. A fejezet rövid összefoglalása, megállapítások

A fejezetben bemutatam a szervezett bűnözés és azon belül a kábítószer-bűnözés elleni közös fellépés intézményrendszerét.

Az EU keretein belül az Europol, az Eurojust és a Frontex kulcsszerepet játszanak, míg globális szinten az Interpol és az UNODC fontos szereplők. Mindegyik szervezeti elem feladata és egyben közös érdeke is a szervezett bűnözés ellen eredményes fellépés, melyet közösen tudnak csak megoldani. Minden szervezeti egység tekintetében az információk továbbítása, az információcsere, a koordináció és az együttműködés a hívószó. A szubszidiaritás elvének figyelembevételével a tagállamok először egymás között két vagy többoldali megállapodások alapján tudnak együttműködni, és amennyiben igény merül fel, az EU intézményei is bekapcsolódnak a feladat megoldásába. Amennyiben ez az EU keretein túl mutat, lehetőség van az Interpol igénybevételére.

Az intézményekből az Europol és az Interpol szerepét külön kiemelem, hiszen a nemzetközi szervezett bűnözés elleni fellépés terén fontos szereplők. Nemcsak az adatbázisukban szereplő számos információ felhasználásával a tagállamok szervezett bűnözés elleni tevékenységének támogatása elengedhetetlen, hanem a stratégiai szintű jelentéseiket is fontos kiemelni.

8. A SZERVEZETT BŰNÖZÉS ELLENI KÜZDELEM HAZAI INTÉZMÉNYRENDSZERE

Az Európa Unió tagállamaiban a szervezett bűnözés elleni küzdelem különleges rendőri vagy más bűnüldöző hatóságok feladata. Van olyan tagállam, ahol központi ügynökség felügyeli, némely tagállamokban pedig rendőrségen belül kialakított speciális szervezet feladata a szervezett bűnözés elleni küzdelem.²⁵¹

A szervezetek közös jellemzői:

- a szervezetek száma és a specializáció, a tagállamok többségében egynél több szervezet foglalkozik a szervezett bűnözéssel,
- a felderítési és nyomozási feladatok megoszlanak, vannak olyan egységek, melyek feladata csupán a hírszerzés vagy a keletkezett információk elemzése, mellette pedig a többi egységek a nyomozati munkát látják el,
- nemzeti együttműködés a határőrség, a vámőrség, a rendőrség és a nemzetbiztonsági szolgálatok egységei között,
- nemzetközi együttműködés.²⁵²

Az Európa Bizottság 2015-ben a szervezett bűnözés elleni küzdelemről készült tanulmányában a nemzetközi együttműködés terén a hatékonyabb szervezett bűnözés elleni fellépés érdekében többek közt a bűnüldöző szervek és a különleges szervek közötti együttműködés javítását, információkezelés fejlesztését, központosított adatbázisok létrehozását, folyamatos képzéseket javasoltak.²⁵³

A 2015-ben tett javaslatok napjainkban is aktuálisak a hazai szervezett bűnözés elleni küzdelemben résztvevő szervezeti egységek szervezeti és feladatrendszerének megreformálása során.

²⁵¹ Study on paving the way for future policy initiatives in the field of fight against organised crime: the effectiveness of specific criminal law measures targeting organised crime – Final report. Brüsszel, Európai Bizottság, 2015. (Továbbiakban: Tanulmány a szervezett bűnözés elleni küzdelem területén a jövőbeli politikai kezdeményezések előkészítéséről), Online: https://www.researchgate.net/publication/303333749_Study_on_paving_the_way_for_future_policy_initiatives_in_the_field_of_fight_against_organised_crime_the_effectiveness_of_specific_criminal_law_measures_targeting_organised_crime (letöltve: 2022.09.04.) 342. p.

²⁵² Tanulmány a szervezett bűnözés elleni küzdelem területén a jövőbeli politikai kezdeményezések előkészítéséről 359-360. p.

²⁵³ Tanulmány a szervezett bűnözés elleni küzdelem területén a jövőbeli politikai kezdeményezések előkészítéséről 361. p.

8.1. Stratégiák

Az EU biztonsági stratégiájával szinte egy időben, a 2020-ban elfogadott Nemzeti Biztonsági Stratégia szintén megfogalmazza hazánk kiemelt biztonsági kockázatait, és ezek elhárítása érdekében átfogó feladatokat és eszközöket jelöl meg. Kiemelt biztonsági kockázatok között szerepel a bűnszervezetek, a szervezett bűnözői csoportok magyarországi térnyerése is, melyek elleni küzdelem érdekében elengedhetetlen a rendvédelmi szervek (rendőrség és nemzetbiztonsági szolgálatok) és az igazságszolgáltatás nemzeti és nemzetközi szintű, kiemelten európai uniós együttműködésének szorosabbá tétele, valamint a meglévő erőforrások hatékony felhasználása.²⁵⁴

A belső biztonsághoz kapcsolódó kockázat, a „bűnszervezetek, szervezett bűnözői csoportok magyarországi térnyerése és befolyásának erősödése”²⁵⁵ tekintetében a korábbi stratégiában foglaltakat ismétli meg, illetve egészíti ki azzal a megállapítással, hogy „a virtuális térben létrejött platformok kitágították” a szervezett bűnözői csoportok lehetőségeit.²⁵⁶ A szervezett bűnözéssel szembeni fellépés eszközként pedig a rendvédelmi szervek (rendőrség és nemzetbiztonsági szolgálatok) és az igazságszolgáltatás nemzeti és nemzetközi szintű – kiemelten európai uniós – együttműködésének szorosabbá tételét, valamint az erőforrások hatékony felhasználását jelöli meg.²⁵⁷

Ami a kutatásom témáját illeti, a kábítószer-kereskedelem a korábbi stratégiában még önálló pontként szerepelt, a mostaniban csupán a migrációval összefüggésben kerül megemlítésre.²⁵⁸

A rendőrség a nemzeti és nemzetközi jogon alapuló kábítószer kínálat- és keresletcsökkentési kötelezettségeinek teljesítése érdekében – összhangban a Nemzeti Drogellenes Stratégiával²⁵⁹ – készítette el a kábítószer-bűnözés elleni stratégiáját.²⁶⁰ Napjainkban egyik sem hatályos azonban már.

Nemzeti Drogstratégia hiányában a Fővárosi Közgyűlés 2023 végén elfogadta Budapest saját drogstratégiáját, amely a helyi drogprobléma kezelésére irányul. A stratégia céljai között szerepel a budapestiek egészségi állapotának és életminőségének javítása, a szociális és társadalmi szolidaritás növelése, valamint a legális és illegális szerfogyasztás mértékének és

²⁵⁴ 1163/2020. (IV.21.) Kormányhatározat Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiájáról (továbbiakban: NBS)

²⁵⁵ NBS 124. l.

²⁵⁶ NBS 79.

²⁵⁷ NBS. 151-152.

²⁵⁸ NBS 65.

²⁵⁹ 80/2013. (X. 16.) OGY határozat a Nemzeti Drogellenes Stratégiáról

²⁶⁰ 4/2014. (II. 21.) ORFK utasítás a Rendőrség Drogellenes Stratégiájáról (továbbiakban: RDS)

ártalmainak csökkentése. A cselekvési terv három fő kategóriára oszlik: információcsere, szolgáltatási kataszter felállítása és együttműködések kialakítása.²⁶¹

A kábítószerrel összefüggő bűncselekmények nyomozása során a rendőrség szerveire háruló feladatokról szóló utasítás hatályos napjainkban, mely főleg a lefoglalt kábítószeres nyilvántartásával, tárolásával, szakértői vizsgálatával kapcsolatos rendelkezéseket tartalmaz.²⁶²

A drogprobléma kezelése komplex feladat, amely átfogó és koordinált megközelítést igényel. A nemzeti drogstratégia hiányában a helyi kezdeményezések, mint a budapesti drogstratégia, fontos szerepet játszanak a probléma kezelésében, de a hatékony megoldások érdekében szükség van a nemzeti szintű koordinációra és támogatásra is.

8.2. Intézmények

Alaptörvényünk kimondja, hogy a rendőrség alapvető feladata a bűncselekmények megakadályozása, felderítése, a közbiztonság, a közrend és az államhatár rendjének védelme.²⁶³

A rendőrség az Alaptörvényben, a Rendőrségi törvényben²⁶⁴ kapott felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében:

„végzi a bűncselekmények megelőzését, amelynek során figyelemmel kíséri Magyarország bűnügyi helyzetét, feltárja a bűncselekmények elkövetésének kockázatait, a bűncselekmények elkövetésére irányuló törekvéseket, továbbá megszerzi, elemzi, értékeli, ellenőrzi és továbbítja a bűnözéshez kapcsolódó, a bűncselekmények megelőzése, illetve megakadályozása céljából szükséges információkat, általános nyomozó hatósági jogkört gyakorol, a büntetőeljárásról szóló törvényben meghatározottak szerint végzi a bűncselekmények felderítését, valamint a bűncselekményből származó vagyont visszaszerzését.”²⁶⁵

²⁶¹ Fővárosi Drogstratégia (2024-2029) <https://drogriporter.444.hu/2023/12/13/elfogadta-a-fovaros-az-uj-drogstrategiat> (letöltve: 2025.06.27.)

²⁶² 16/2018. (V. 31.) ORFK utasítás a kábítószerrel összefüggő bűncselekmények nyomozása során a Rendőrség szerveire háruló feladatokról

²⁶³ Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.) 45. cikk (1) bekezdés

²⁶⁴ 1994. évi XXXIV. törvény a Rendőrségről (Rtv.)

²⁶⁵ Rtv. 1.§ (2) 1. és 1.a

A rendőrséget négy szervezeti elemből áll, az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szervből, a belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szervből, a terrorizmust elhárító szervből, valamint az idegenrendészeti szervből.²⁶⁶

8.2.1. Az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv

Az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv központi szervre, vármegyei rendőr-főkapitányságokra, rendőrkapitányságokra és határrendészeti kirendeltségekre tagozódik.²⁶⁷ A rendőrség nyomozó hatóságainak hatáskörét és illetékességét BM rendelet szabályozza.²⁶⁸

Mielőtt a rendőri szervek tevékenységét részletesen bemutatnám, meg kell jegyezni, hogy a tömeges drogfogyasztással szembeni fellépésre a magyar rendőrség – csakúgy, mint a világon bárhol – sem személyi, sem tárgyi feltételekkel szükségszerűen nem rendelkezik.²⁶⁹

8.2.1.1. Országos Rendőr-főkapitányság

Az ORFK, mint központi szerv büntetőeljárást, titkos információgyűjtést nem folytat, de aktívan közreműködik a kábítószer-bűnözés elleni küzdelemben.

A bűnügyi országos rendőrfőkapitány-helyettes többek között a nyomozó szervek vezetőinek közreműködésével, kidolgozza a kábítószerrel kapcsolatos rendkívüli halálesetek bejelentési kötelezettségének és a bejelentett adatok feldolgozásának rendjét, gondoskodik a Rendőrség tematikus iskolai bűnmegelőzési programjainak (DADA, ELLEN-SZER) a Nemzeti Drogellenes Stratégia által támasztott szakmai ajánlásnak és minőségbiztosítási rendszernek való megfeleltetéséről. A szervezett bűnözés más megnyilvánulási formái ellen folytatott munkához történő felhasználás céljából gondoskodik az illegális kábítószer-kereskedelmet folytató bűnszervezetek gazdasági hátterének felderítéséből és felszámolásából származó tapasztalatok módszertani útmutatóban történő összefoglalásáról

Az ORFK Bűnügyi Főigazgatóság Bűnügyi Főosztályának vezetője, valamint a hatáskörrel rendelkező szervek vezetői gondoskodnak a titkos információgyűjtések és a leplezett eszközök kombinált, arányos, célhoz kötött és hatékony felhasználását elősegítő intézkedések kidolgozására. Feladata továbbá a kábítószerrel, új pszichoaktív anyagokkal

²⁶⁶ Rtv. 4.§ (2)

²⁶⁷ Rtv. 4/A.§ (1)

²⁶⁸ 25/2013.(VI.24.) BM rendelet a Rendőrség nyomozó hatóságainak hatásköréről és illetékességéről

²⁶⁹ NÉMETH Zsolt (2019): Kábítószerügy: Rendőrségi csoda. Miskolci Jogi Szemle 14. évfolyam 2019. 2. különszám 2. kötet pp.276-285. 282.p. Online: https://www.mjsz.uni-miskolc.hu/files/6599/27_nemethzsolt_t%C3%B6rdelt.pdf (letöltve: 2024.11.02.)

kapcsolatos bűncselekmény felderítésének, nyomozásának szakirányítása, központi szerepet játszik a jogszabályváltozások kezdeményezésében.

Az ORFK Bűnügyi Főigazgatóság Bűnügyi Főosztály Bűnügyi Osztály központi nyilvántartást vezet a büntetőeljárás során lefoglalt vagy az egyéb módon a rendőrség birtokába került kábítószerokról; koordinálja a lefoglalt, az elkobzott, illetve más módon a Rendőrség birtokába került kábítószeres szállítását.²⁷⁰

8.2.1.2. Készenléti Rendőrség Nemzeti Nyomozó Iroda

Zömében kiemelkedő tárgyi súlyú, határon átnyúló, közérdeklődésre számot tartó, illetve a szervezett bűnözéshez kapcsolódó bűncselekmények esetén jár el. A kábítószeres bűncselekmények közül hatáskörébe tartozik:

- A Magyar Honvédség, a rendvédelmi szervek vagy a Nemzeti Adó- és Vámhivatal létesítményében elkövetett kábítószer-kereskedelem büntette, illetve e bűncselekmény elkövetéséhez szükséges anyagi eszközök szolgáltatásával megvalósított kábítószer-kereskedelem büntette, ha azt jelentős mennyiségű kábítószerre követik el (Btk. 176. § (2) bekezdés c) pont és Btk. 176. § (4) bekezdés),²⁷¹
- Különösen jelentős mennyiségű kábítószerre elkövetett kábítószer birtoklása büntette, illetve e bűncselekmény elkövetéséhez szükséges anyagi eszközök szolgáltatásával megvalósított kábítószer birtoklása büntette (Btk. 178. § (2) bekezdés c) pont és Btk. 178. § (3) bekezdés),²⁷²
- Kábítószer-prekurzorral visszaélés büntette (Btk. 183. § (1) bekezdés),²⁷³
- Bűnszövetségben elkövetett, illetve különösen jelentős mennyiségű új pszichoaktív anyag előállításával megvalósított új pszichoaktív anyaggal visszaélés büntette, valamint a Btk. 184/B. § (1) – (2) bekezdésében meghatározott bűncselekmény elkövetéséhez anyagi eszközök szolgáltatásával megvalósított új pszichoaktív anyaggal visszaélés (Btk. 184/B. § (2) bekezdés b) pont, (2b) és (3) bekezdés).²⁷⁴

8.2.1.3. Repülőtéri Rendőr Igazgatóság

A Repülőtéri Rendőr Igazgatóság (RRI) hatáskörébe az illetékességi területen elkövetett bűncselekmények tartoznak.²⁷⁵ A kábítószeres bűncselekmények közül hatáskörébe tartozik:

²⁷⁰ 16/2018. (V. 31.) ORFK utasítás

²⁷¹ 16/2018. (V. 31.) ORFK utasítás 2. melléklet 5.1.

²⁷² 16/2018. (V. 31.) ORFK utasítás 2. melléklet 5.3.

²⁷³ 16/2018. (V. 31.) ORFK utasítás 2. melléklet 5.4.

²⁷⁴ 16/2018. (V. 31.) ORFK utasítás 2. melléklet 5.5.

²⁷⁵ 16/2018. (V. 31.) ORFK utasítás 2. §. (3)

- Bünszövetségben, illetve hivatalos vagy közfeladatot ellátó személyként, e minőséget felhasználva elkövetett kábítószer-kereskedelem büntette, jelentős mennyiségű kábítószerre elkövetett kábítószer-kereskedelem büntette, vagy e bűncselekmények elkövetéséhez szükséges anyagi eszközök szolgáltatásával megvalósított kábítószer-kereskedelem büntette (Btk. 176. § (2) bekezdés a) és b) pont, valamint a (3) – (4) bekezdés),²⁷⁶
- Tizennyolcadik életévet betöltött személy által 18. életévet be nem töltött személy részére kábítószer kínálásával, átadásával elkövetett, illetve ilyen személy felhasználásával elkövetett kábítószer forgalomba hozatala vagy azzal való kereskedés; oktatási, köznevelési, gyermekjóléti vagy gyermekvédelmi feladatok ellátására rendelt épület területén, illetve annak közvetlen környezetében elkövetett kábítószer-kereskedelem büntette; továbbá jelentős mennyiségű kábítószerre elkövetett bünszövetségben elkövetett; hivatalos vagy közfeladatot ellátó személyként e minőséget felhasználva elkövetett, illetve e bűncselekmények elkövetéséhez anyagi eszközök szolgáltatásával megvalósított kábítószer-kereskedelem büntette (Btk. 177. § (1)–(3) bekezdés),²⁷⁷
- Üzletszerűen vagy bünszövetségben, illetőleg hivatalos, vagy közfeladatot ellátó személyként, e minőséget felhasználva elkövetett kábítószer birtoklása büntette, illetve e bűncselekmény elkövetéséhez szükséges anyagi eszközök szolgáltatásával megvalósított kábítószer birtoklása büntette (Btk. 178. § (2) bekezdés a) pont, (3) bekezdés),²⁷⁸
- Jelentős mennyiségű kábítószerre elkövetett kábítószer birtoklása büntette, illetve e bűncselekmény elkövetéséhez szükséges anyagi eszközök szolgáltatásával megvalósított kábítószer birtoklása büntette (Btk. 178. § (2) bekezdés b) pont, (3) bekezdés)²⁷⁹
- Kábítószer birtoklása büntette, vagy e bűncselekmény elkövetéséhez szükséges anyagi eszközök szolgáltatásával megvalósított kábítószer birtoklása büntette (Btk. 179. § (3) és (4) bekezdés),²⁸⁰
- Kábítószer készítésének elősegítése büntette, ha az elkövetési magatartás a kábítószer előállításához szükséges anyag, berendezés vagy felszerelés készítése, megszerzése, az ország területére behozatala, onnan történő kivitele, átszállítása, átadása, illetve e bűncselekmény elkövetéséhez szükséges anyagi eszközök szolgáltatásával megvalósított

²⁷⁶ 16/2018. (V. 31.) ORFK utasítás 3. melléklet 2.1.

²⁷⁷ 16/2018. (V. 31.) ORFK utasítás 3. melléklet 2.2.

²⁷⁸ 16/2018. (V. 31.) ORFK utasítás 3. melléklet 2.3.

²⁷⁹ 16/2018. (V. 31.) ORFK utasítás 3. melléklet 2.4.

²⁸⁰ 16/2018. (V. 31.) ORFK utasítás 3. melléklet 2.5.

kábítószer készítésének elősegítése büntette (Btk. 182. § (1) bekezdés a) pont, (2) bekezdés²⁸¹

- Kábítószer készítésének elősegítése büntette, ha az elkövetési magatartás a kábítószer előállításához szükséges anyag, berendezés vagy felszerelés forgalomba hozatala, vagy az azzal való kereskedés, illetve e bűncselekmény elkövetéséhez szükséges anyagi eszközök szolgáltatásával megvalósított kábítószer készítésének elősegítése büntette (Btk. 182. § (1) bekezdés b) pont, (2) bekezdés),²⁸²
- Bünszövetségben elkövetett kábítószer készítésének elősegítése büntette (Btk. 182. § (3) bekezdés a) pont),²⁸³
- Üzletszerűen elkövetett kábítószer készítésének elősegítése büntette (Btk. 182. § (3) bekezdés b) pont).²⁸⁴

8.2.1.4. Vármegyei (fővárosi) rendőr-főkapitányságok

A rendelet meghatározza azokat a bűncselekményeket, melyek nyomozása a vármegyei rendőrkapitányságok nyomozó hatóságainak hatáskörébe tartozik. Az ő feladatuk többek között a bünszövetségben elkövetett bűncselekmények, valamint a Bünszervezetben részvétel nyomozása (kivéve KR²⁸⁵ és RRI²⁸⁶ hatáskörébe tartozó ügyekben) is.²⁸⁷ Hatáskörébe tartozik továbbá:

- Bünszövetségben, hivatalos vagy közfeladatot ellátó személyként, e minőséget felhasználva, vagy a Magyar Honvédség, a rendvédelmi szervek vagy a Nemzeti Adó- és Vámhivatal létesítményében elkövetett kábítószer-kereskedelem büntette, jelentős mennyiségű kábítószerre elkövetett kábítószer-kereskedelem büntette, illetve e bűncselekmények elkövetéséhez anyagi eszközök szolgáltatásával megvalósított kábítószer-kereskedelem büntette, kivéve a KR és az RRI hatáskörébe tartozó eseteket (Btk. 176. § (2)–(4) bekezdés),²⁸⁸
- Tizennyolcadik életévet betöltött személy által tizennyolcadik életévét be nem töltött személy felhasználásával elkövetett kábítószer forgalomba hozatala vagy azzal való kereskedés, jelentős mennyiségű kábítószerre elkövetett, bünszövetségben elkövetett, hivatalos vagy közfeladatot ellátó személyként e minőséget felhasználva elkövetett

²⁸¹ 16/2018. (V. 31.) ORFK utasítás 3. melléklet 2.6.

²⁸² 16/2018. (V. 31.) ORFK utasítás 3. melléklet 2.7.

²⁸³ 16/2018. (V. 31.) ORFK utasítás 3. melléklet 2.8.

²⁸⁴ 16/2018. (V. 31.) ORFK utasítás 3. melléklet 2.9.

²⁸⁵ Készenléti Rendőrség Nemzeti Nyomozó Iroda

²⁸⁶ Repülőtéri Rendőr Igazgatóság

²⁸⁷ 16/2018. (V. 31.) ORFK utasítás 1. melléklet

²⁸⁸ 16/2018. (V. 31.) ORFK utasítás 1. melléklet 3.1.

kábítószer-kereskedelem büntette; illetve e bűncselekmények elkövetéséhez anyagi eszközök szolgáltatásával megvalósított kábítószer-kereskedelem büntette, kivéve az RRI hatáskörébe tartozó eseteket (Btk. 177. § (1) bekezdés b) pont, valamint (2)–(3) bekezdés),²⁸⁹

- Üzletszerűen vagy bünszövetségben, illetőleg hivatalos, vagy közfeladatot ellátó személyként, e minőséget felhasználva elkövetett kábítószer birtoklása büntette, illetve e bűncselekmény elkövetéséhez anyagi eszközök szolgáltatásával megvalósított kábítószer birtoklása büntette, kivéve az RRI hatáskörébe tartozó eseteket (Btk. 178. § (2) bekezdés a) pont, (3) bekezdés),²⁹⁰
- Jelentős mennyiségű kábítószerre elkövetett kábítószer birtoklása büntette, illetve e bűncselekmény elkövetéséhez anyagi eszközök szolgáltatásával megvalósított kábítószer birtoklása büntette, kivéve az RRI hatáskörébe tartozó eseteket (Btk. 178. § (2) bekezdés b) pont, (3) bekezdés),²⁹¹
- Bünszövetségben, üzletszerűen, hivatalos vagy közfeladatot ellátó személyként, e minőséget felhasználva, jelentős vagy különösen jelentős mennyiségű kábítószerre elkövetett kábítószer birtoklása büntette, illetve e bűncselekmény elkövetéséhez kapcsolódóan anyagi eszközök szolgáltatásával megvalósított kábítószer birtoklása büntette, kivéve az RRI hatáskörébe tartozó eseteket (Btk. 179. § (3) és (4) bekezdés)²⁹²
- Kábítószer készítésének elősegítése büntette, ha az elkövetési magatartás a kábítószer termesztéséhez vagy előállításához szükséges anyag, berendezés vagy felszerelés készítése, megszerzése, az ország területére behozatala, onnan történő kivitele, átszállítása, átadása, illetve e bűncselekmény elkövetéséhez anyagi eszközök szolgáltatásával megvalósított kábítószer készítésének elősegítése büntette, kivéve az RRI hatáskörébe tartozó eseteket (Btk. 182. § (1) bekezdés a) pont, (2) bekezdés),²⁹³
- Kábítószer készítésének elősegítése büntette, ha az elkövetési magatartás a kábítószer előállításához szükséges anyag, berendezés vagy felszerelés forgalomba hozatala, vagy az azzal való kereskedés, illetve e bűncselekmény elkövetéséhez anyagi eszközök szolgáltatásával megvalósított kábítószer készítésének elősegítése büntette, kivéve az RRI hatáskörébe tartozó eseteket (Btk. 182. § (1) bekezdés b) pont, (2) bekezdés),²⁹⁴

²⁸⁹ 16/2018. (V. 31.) ORFK utasítás 1. melléklet 3.2.

²⁹⁰ 16/2018. (V. 31.) ORFK utasítás 1. melléklet 3.3.

²⁹¹ 16/2018. (V. 31.) ORFK utasítás 1. melléklet 3.4.

²⁹² 16/2018. (V. 31.) ORFK utasítás 1. melléklet 3.5.

²⁹³ 16/2018. (V. 31.) ORFK utasítás 1. melléklet 3.6.

²⁹⁴ 16/2018. (V. 31.) ORFK utasítás 1. melléklet 3.7.

- Bünszövetségben elkövetett kábítószer készítésének elősegítése büntette, kivéve az RRI hatáskörébe tartozó eseteket (Btk. 182. § (3) bekezdés a) pont),²⁹⁵
- Üzletszerűen elkövetett kábítószer készítésének elősegítése büntette, kivéve az RRI hatáskörébe tartozó eseteket (Btk. 182. § (3) bekezdés b) pont),²⁹⁶
- Bünszövetségben, hivatalos vagy közfeladatot ellátó személyként, e minőséget felhasználva, vagy a Magyar Honvédség, a rendvédelmi szervek vagy a Nemzeti Adó- és Vámhivatal létesítményében elkövetett új pszichoaktív anyaggal visszaélés büntette, illetve jelentős mennyiségű új pszichoaktív anyagra elkövetett új pszichoaktív anyaggal visszaélés büntette, valamint az e bűncselekmények elkövetéséhez anyagi eszközök szolgáltatásával megvalósított új pszichoaktív anyaggal visszaélés büntette (Btk. 184. § (2)–(3) bekezdés),²⁹⁷
- Bünszövetségben elkövetett, hivatalos vagy közfeladatot ellátó személyként, e minőséget felhasználva elkövetett, jelentős mennyiségű új pszichoaktív anyagra elkövetett új pszichoaktív anyaggal visszaélés büntette, valamint az e bűncselekmények elkövetéséhez anyagi eszközök szolgáltatásával megvalósított új pszichoaktív anyaggal visszaélés büntette (Btk. 184/A. § (2) és (3) bekezdés),²⁹⁸
- Üzletszerűen elkövetett, hivatalos vagy közfeladatot ellátó személyként, e minőséget felhasználva elkövetett, illetve jelentős mennyiségű új pszichoaktív anyag előállításával megvalósított új pszichoaktív anyaggal visszaélés büntette, valamint az e bűncselekmény elkövetéséhez anyagi eszközök szolgáltatásával megvalósított új pszichoaktív anyaggal visszaélés büntette, kivéve a KR és az RRI hatáskörébe tartozó eseteket (Btk. 184/B. § (2) bekezdés a) és c) pont, (2a) bekezdés, (3) bekezdés),²⁹⁹
- Jelentős mennyiségű új pszichoaktív anyagra elkövetett új pszichoaktív anyaggal visszaélés büntette, valamint az e bűncselekmény elkövetéséhez kapcsolódóan anyagi eszközök szolgáltatásával megvalósított új pszichoaktív anyaggal visszaélés büntette (Btk. 184/C. § (2a) és (3) bekezdés),³⁰⁰
- Üzletszerűen vagy bünszövetségben elkövetett teljesítményfokozó szerrel visszaélés büntette, valamint teljesítményfokozó szerrel visszaélés büntette, ha a bűncselekmény folytán tizennyolcadik életévét be nem töltött személy jut tiltott teljesítményfokozó

²⁹⁵ 16/2018. (V. 31.) ORFK utasítás 1. melléklet 3.8.

²⁹⁶ 16/2018. (V. 31.) ORFK utasítás 1. melléklet 3.9.

²⁹⁷ 16/2018. (V. 31.) ORFK utasítás 1. melléklet 3.10.

²⁹⁸ 16/2018. (V. 31.) ORFK utasítás 1. melléklet 3.11.

²⁹⁹ 16/2018. (V. 31.) ORFK utasítás 1. melléklet 3.12.

³⁰⁰ 16/2018. (V. 31.) ORFK utasítás 1. melléklet 3.13.

szerhez, illetve ha a tiltott teljesítményfokozó szer előállítását, kínálását, átadását vagy forgalomba hozatalát tizennyolcadik életévét be nem töltött személy felhasználásával követik el, kivéve az RRI hatáskörébe tartozó eseteket (Btk. 185. § (2) és (3) bekezdés).³⁰¹

8.2.1.5. Speciális egységek a kábítószer-bűnözés ellen

A rendőri szervezeten belül a speciális kábítószer-bűnözés elleni tevékenységre kijelölt szervezeti egységek az alábbiak:

- Nemzeti Nyomozó Iroda (továbbiakban: NNI) Nemzetközi Bűnözés Elleni Főosztály Kábítószer Bűnözés Elleni Hivatal,
- BRFK Nyomozó Főosztály Kábítószer Bűnözés Elleni I Osztálya,
- NNI területi osztályai,
- vármegyei Rendőr-főkapitányságok Felderítő Osztályai,
- vármegyei Rendőr-főkapitányságok Elemző-Értékelő Osztályai.

Két speciális „kábitószeres” osztály van csupán Magyarországon. Az NNI kábítószer egysége főleg a szervezett, határokon is átnyúló kábítószeres bűncselekmények, a budapesti egység hatásköre a jelentős hatóanyag alsó határát meghaladó mennyiségű kábítószerrel elkövetett bűncselekmények Budapesten történő felderítésére és nyomozására terjed ki. Kiemelt szerepüket a kábítószer-bűnözés elleni küzdelemben az állomány speciális szakmai ismeretei, technikai felszereltsége, valamint az általánostól eltérő hatásköri és illetékességi szabályok jelentik.

A Bűnügyi Elemző-Értékelő Osztályok feladata – többek között – a nyomozó egyégek munkájának támogatása, valamint a vezetői stratégiai döntéshozatalhoz értékelések készítése. Az ENYÜBS adatai szerint 2023-ban a kábítószeres bűncselekmények 33,9%-át Budapesten, 8,47%-át Pest, 5,66%-át Győr-Moson-Sopron, 5,6%-át Baranya, 5,22%-át Borsod-Abaúj-Zemplén vármegyében regisztrálták.

A fenti adatok nem csupán a jelenség elterjedtségét tükrözik területi megoszlásban, hanem a nyomozó hatóságok emberi, technikai és anyagi erőforráskapacitásából és lehetőségeiből eredő aktivitását is, azaz a rendőrségi kapacitás hiánya miatt az elkövetett bűncselekmények töredéke miatt indul büntetőeljárás.

8.2.1.6. Rendőrkapitányságok

A helyi szervek feladata azoknak a kábítószeres bűncselekményeknek a nyomozása, melyek nem tartoznak az NNI, az RRI, vagy a vármegyei rendőr-főkapitányságok hatáskörébe.

³⁰¹ 16/2018. (V. 31.) ORFK utasítás 1. melléklet 3.14.

8.3. Nemzetközi Bűnügyi Együttműködési Központ

Magyarországon a Nemzetközi Bűnügyi Együttműködési Központ (NEBEK) látja el a kapcsolattartást az Európával. A NEBEK jogállás szempontjából országos hatáskörű, azonban területi jogállású szerv 2015. július 1-től. Az Országos Rendőr-főkapitányság égisze alatt helyezkedik el. A nemzetközi együttműködés és információcsere hazai kapcsolattartó központja.

8.3.1. Nemzetközi Stratégiai Osztály

Az Europol Nemzeti Iroda (Nemzeti Stratégiai Osztály) feladatai közé tartozik a nemzetközi bűnügyi információcsere csatornákon érkező nyílt és minősített tájékoztatások, beleértve az elemzői, stratégiai jelentéseket, korai figyelmeztetéseket, külföldi szakmai rendezvényekkel kapcsolatos információk feldolgozása és továbbítása. Ennek keretében a részt vesz fenyegetettség-értékelések, SOCTA, TE-SAT (EU Terrorism Situation & Trend Report) összeállításában és fordításában, vezetői háttéranyagokat készít a nemzetközi bűnügyi információcsere csatornákhöz kapcsolódó döntéshozatali és egyéb fórumok soros és rendkívüli üléseire, és ellátja a koordinációs, fordítási és véleményezési feladatokat.³⁰²

Az egység lehetőséget biztosít az Europol nemzetközi bűnüldözési támogatási lehetőségeinek igénybevételére, beleértve a minősített információcsere a biztonságos SIENA-hálózaton keresztül, valamint az Analysis Work File (AWF) működtetését elemzési célokra.³⁰³

8.3.2. Europol Magyar Összekötő Iroda

Az Europol Magyar Összekötő Iroda a NEBEK külső szervezeti egységként az Europol hágai székházában működik, és közvetlen nemzetközi kapcsolattartást folytat az uniós tagállamokkal, valamint harmadik országokkal és nemzetközi szervezetekkel az összekötő iroda segítségével. A munkájuk célja a hazai stratégiai és műveleti tevékenység támogatása, melynek érdekében 24 órás elérhetőséget biztosítanak.³⁰⁴

³⁰² NEBEK Online: <https://www.police.hu/hu/a-rendorsegrol/testulet/teruleti-szervek/nemzetkozi-bunugyi-egyuttmukodesi-kozpont> (letöltve: 2024.12.29.)

³⁰³ EUROPOL New AWF Concept Guide for MS and Third Parties Online: <https://www.statewatch.org/media/documents/news/2013/jan/europol-awf-new-concept.pdf> (letöltve: 2024.12.29.)

³⁰⁴ NEBEK Online

8.3.3. Nemzetközi Információs Osztály

A Nemzetközi Információs Osztály feladata, hogy biztosítsa a magyar bűnüldöző és nyomozó (valamint egyes rendészeti) szervek külföldi együttműködésének elérhetőségét és folyamatos kapcsolattartását az Interpol, a SIRENE, az Europol és a SELEC³⁰⁵ tagállamaival, valamint a rendőri és migrációs összekötő tisztekkel, rendőrattasékkal.³⁰⁶

8.3.4. SIRENE Iroda

A SIRENE Iroda az Interpol Magyar Nemzeti Irodával közösen, integráltan háttéirodaként („Back Office”), látja el főbb feladatait melyek közül az alábbiakat emelném ki:

- nemzetközi bűnügyi információcserét folytat,
- nemzetközi szerződés, illetve kötelezettségvállalás alapján együttműködik a külföldi társszervekkel,
- megteszi a szükséges intézkedéseket bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személy nemzetközi viszonylatú tartózkodási helyének megállapítására,
- részt vesz a schengeni rendőri együttműködési feladatok kapcsán jelentkező koordinációs, képzési, jogalkotási és képviselési tevékenységben,
- információt cserél az Europol Magyar Összekötő Irodával.³⁰⁷

A NEBEK végzi a Schengeni Információs Rendszer második generációja keretében történő információcseréből adódó, valamint a SIRENE Irodára ruházott feladatokat.³⁰⁸

Az értekezésem elkészítésének kutatási szakaszában, 2023. szeptember 1. és 2024. január 1-je között gyakornokként volt lehetőségem megismerni a NEBEK munkáját, különösen az információcsere és információtovábbítás folyamatait, valamint az Europol elemzői tevékenységét, melyet a fentiekben részletesen ismertettem.

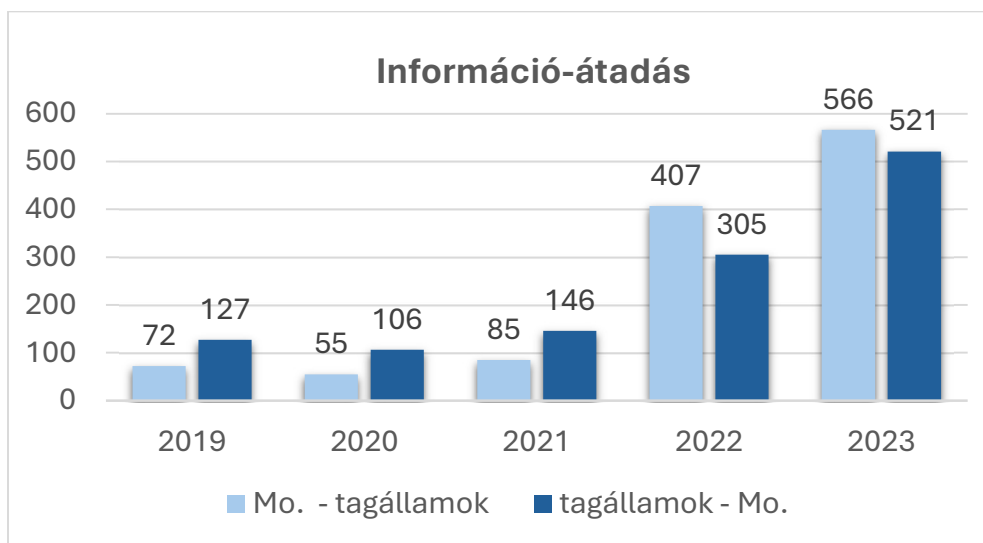
A kábítószeres bűncselekmények nemzetközi, és egyben szervezett jellegét igazolja az 4. ábra, mely Magyarország és a tagországok közötti információ átadásokat, valamint a számadatok folyamatos növekedését szemlélteti.

³⁰⁵ Southeast European Law Enforcement Center egy olyan bűnüldözési, szerződésen alapuló, nemzetközi szervezet, amely egyesíti a rendőrségi és vámhatóságok erőforrásait és szakértelmét, amelyek szinergiákat egyesítenek a határokon átnyúló szervezett bűnözés elleni hatékonyabb küzdelem érdekében Délkelet-Európában. Online: <https://www.selec.org/> (letöltve: 2024.12.29.)

³⁰⁶ NEBEK Online

³⁰⁷ NYESTE Péter (2022): Hazánk a nemzetközi bűnüldözési együttműködés rendszerében, Nemzetközi Bűnügyi Együttműködési Központ. Nemzetközi Bűnügyi Együttműködési Központ Rendőrségi Tanulmányok A rendőrség Tudományos Tanácsának Folyóirata V. évfolyam 2022/1 pp. 143-172.

³⁰⁸ 2003/8. Nemzetközi Szerződés a belügyminisztertől



*4. ábra: EU tagállamok közötti információ-átadás
forrás: NEBEK, saját szerkesztés*

8.4. Nemzeti Információs Központ

Az ún. információs – más néven „fúziós” – központok létrejötte elsősorban az eltelt 20 év technológiai fejlődésére vezethető vissza, amely során a nagyszámú, mind több forrásból keletkező és egyre gyorsabban terjedő adatok hatékony feldolgozása, koordinációja, majd a megfelelő döntési pontokhoz való eljuttatása iránti igény rohamosan megnőtt. A magyar információs-, fúziós központok előfutára a Szervezett Bűnözés Elleni Koordinációs Központ volt, amely a tárgykörben egyesítette a rendőrség és a nemzetbiztonsági szolgálatok információit. A következő lépésként létrejött a Terrorrelhárítási Információs és Bűnügyi Elemző Központ, amely immár nemzetbiztonsági szolgálatként látta el feladatait. A 2022. május 25-ével létrehozásra került a Nemzeti Információs Központ (NIK), mint a negyedik polgári titkosszolgálati szerv.³⁰⁹

Feladatai részletesen a 9.4. részben kerülnek ismertetésre.

³⁰⁹ Nemzeti Információs Központ Online: <https://nik.gov.hu/szervezettortenet> (letöltve: 2024.12.29.)

8.5. Nemzetbiztonsági Szakszolgálat

Mint az egyik polgári nemzetbiztonsági szolgálat szintén nélkülözhetetlen szerepet tölt be a szervezett bűnözés elleni harcban. Ez a szerep a bűnüldöző hatóságok, további titkosszolgálati szervek támogatását foglalja magába.

Az NBSZ tevékenységi köre három részre osztható: titkos információgyűjtéshez, leplezett eszközök alkalmazásához nyújt támogatást, valamint szakértői és kiberbiztonsági feladatokat lát el.³¹⁰ A szervezett bűnözés elleni fellépéshez szolgáltató, támogatási tevékenységének van kiemelt szerepe, azaz

- a jogszabályok keretei között eszközeivel és módszereivel szolgáltatást végez a titkos információgyűjtés, leplezett eszközök alkalmazásának végrehajtásához,³¹¹
- biztosítja a titkos információgyűjtés folytatására, valamint a leplezett eszközök alkalmazásához szükséges különleges technikai eszközöket és anyagokat,³¹²
- speciális távközlési összeköttetést biztosít a Kormány által meghatározott felhasználók (Rendőrség, Nemzeti Védelmi Szolgálat, Terrorelhárítási Központ, Nemzeti Adó- és Vámhivatal Alkotmányvédelmi Hivatal, Információs Hivatal, Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat, Nemzetbiztonsági Szolgálat, Ügyészség) részére³¹³
- ellátja a biztonsági okmányok védelmével összefüggő hatósági felügyeletet,³¹⁴
- szakértői, igazságügyi szakértői tevékenységet végez,³¹⁵
- az ügyészség, a nyomozó hatóság, az előkészítő eljárást folytató szerv, a titkos információgyűjtés folytatására feljogosított szerv, valamint a nemzetbiztonsági szolgálatok megkeresése alapján közreműködik az adatkérő által jogszerűen kezelhető adat igénylésében,³¹⁶
- ellátja az elektronikus információbiztonsággal kapcsolatos feladatokat,³¹⁷
- ellátja a minősített adat védelmével kapcsolatos hatósági feladatokat, valamint a telephelyi iparbiztonsági hatósági feladatokat.³¹⁸

³¹⁰ DOBÁK Imre (2018): A Nemzetbiztonsági alapismeretek In: Rasperger István (szerk.) Nemzetbiztonsági alapismeretek Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó 22. p.

³¹¹ 1995. évi CXXV. törvény a nemzetbiztonsági szolgálatokról (továbbiakban: Nbtv.) 8.§ (1) bekezdés a. pont

³¹² Nbtv. 8.§ (1) b.

³¹³ Nbtv. 8.§ (1) c.

³¹⁴ Nbtv. 8.§ (1) d.

³¹⁵ Nbtv. 8.§ (1) e.

³¹⁶ Nbtv. 8.§ (1) h.

³¹⁷ Nbtv. 8.§ (1) i.

³¹⁸ Nbtv. 8.§ (1) j.

8.6. Nemzeti Adó- és Vámhivatal

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal (továbbiakban: NAV) szintén kiemelt szerepet játszik a kábítószer-ellenes harcban Magyarországon. Feladataik közé tartozik a kábítószer-csempészetének megakadályozása, a kábítószer-kereskedelem felderítése és a jogellenes tevékenységek nyomon követése.³¹⁹ A NAV a határokon történő ellenőrzésekkel, nyomozásokkal és különböző akciókkal próbálja megakadályozni a kábítószer illegális beáramlását és terjesztését. Ezen kívül a hatóság együttműködik más nemzetközi szervezetekkel, vámhatóságokkal és rendőrségekkel.

8.7. Ügyészség

Az ügyészség az állam büntetőjogi igényét hivatott érvényesíteni. A szervezett bűnözés elleni fellépéssel kapcsolatos tevékenységi körében felügyeli az előkészítő eljárásokat, felügyeli és irányítja a nyomozásokat; előkészítő eljárásokat és nyomozásokat végez; és közvádlóként jár el a büntetőeljárások bírósági szakaszában.³²⁰ Az ügyészi szervezet Legfőbb Ügyészségből, fellebbviteli főügyészségekből, főügyészségekből, járási ügyészségekből áll, a szervezett bűnözéshez köthető eljárásokban valamennyi szervezeti egységnek van szerepe.

A Legfőbb Ügyészség Kiemelt, Korrupciós és Szervezett Bűnözés Elleni Ügyek Főosztálya jár el³²¹ a bünszervezetben elkövetett bűncselekmények, illetve a bünszervezetben részvétel tényállás alapján folyamatban lévő ügyekben. Amennyiben a szervezett bűnözői csoport tagja, vagy a szervezett bűnözői csoport tagja által elkövetett bűncselekményhez részesként kapcsolódó személy bizonyos hivatást lát el (pl. rendőr, tűzoltó stb.), az ügyészség végzi a nyomozást, tehát az elkövető személyéhez fűződő tény osztja a többi elkövető sorsát.³²²

8.8. Bíróság

A bíróság feladata az igazságszolgáltatás.³²³ Valamennyi szerve kapcsolatba kerül a szervezett bűnözéssel kapcsolatos eljárásokkal. A járásbíróságoknak kábítószeres

³¹⁹ 485/2015. (XII. 29.) Korm. rendelet a Nemzeti Adó- és Vámhivatal szerveinek hatásköréről és illetékességéről

³²⁰ 2011. évi CLXIII. törvény Az Ügyészségről 2. § (továbbiakban: Ütv.)

³²¹ 12/2012. (VI. 8.) LÜ utasítás az ügyészség szervezetéről es működéséről, 17. § (1) a) ab), ac)

³²² 2017. évi XC. törvény a büntetőeljárásról (továbbiakban: Be.) 30. §

³²³ Be.11. §

bűncselekmények tekintetében a bűnszövetségben elkövetett ügyekben ítéleznek, a nyomozási bíró a szervezeten elkövetett kábítószeres bűncselekmények vonatkozásában a leplezett eszközök engedélyezésében és egyes kényszerintézkedések elrendelésében jár el. A törvényszékek járnak el zömében a bűnszervezetben elkövetett kábítószeres bűncselekményekben elsőfokon, másodfokon pedig az ítélőtáblák. A Kúria felülvizsgálati eljárásokat folytat, valamint az egységes bírói gyakorlat kialakítása érdekében jogegységi határozatokat hoz.

8.9 A fejezet rövid összefoglalása, megállapítások

A fejezetben a vármegyei rendőr-főkapitányságok, az RRI és az NNI bűnüldöző egységeinek hatáskörét és illetékességi szabályait részletesen ismertettem a szervezett bűnözés és a kábítószeres bűncselekmények vonatkozásában, valamint a kábítószer-bűnözés elleni küzdelemben részt vevő szervezeti egységeket külön kiemeltem. Kiemelt szerepe van az ügyészségnek és a bíróságoknak is a kábítószer-bűnözés elleni fellépésben, hiszen az ő eljárásuk végén születik jogerős döntés a büntetőügyekben. Az NBSZ elsősorban technikai háttértámogatást nyújt a titkos információgyűjtések, a leplezett eszközök alkalmazása és a büntetőeljárások során, míg a többi szerv a hazai és nemzetközi információcserét, valamint a koordinációt hivatott segíteni.

A fentiekben ismertetett szervek közös fellépése során a gyors információcsere, a koordináció, valamint az együttműködés nélkülözhetetlen.

9. A BŰNÜGYI ELEMZÉS RENDSZERE

9.1. A bűnügyi elemzés megjelenése a bűnügyi munkában

Az emberiség fejlődésének következménye a különféle társadalmi rendek, majd közösségek, államok kialakulása, melyek működésének megszervezéséhez a kezdetekben is szükség volt különféle adatok számbavételére. Ezek voltak az elsődleges statisztikagyűjtési tevékenységek.

A különféle adatok gyűjtése mellett egy másik tevékenység is része volt a társadalmak fejlődésének, a különféle információk megszerzése, összegyűjtése. A hírszerzés már az ókori római társadalomban is megfigyelhető volt, a hatalom eszközeként is szolgált, hiszen háborúk idején csaták sorsát dönthette el egy kellő időben, megszerzett jelentős információ. Az adatok számbavétele és az információk összegyűjtése, mint a társadalom különféle elemeinek működéséhez szükséges tevékenységek, érvényesek a rendfenntartó szervek működésére is.

Sorra fejlődtek ki azok a tudományok, melyek különféle megközelítésekkel foglalkoztak a bűnözéssel, annak okaival, a bűnelkövetőkkel, a sértettekkel. A 19-20. század fordulóján azonban már igény merült fel a bűnözés kontrolljára is, azaz arra, hogy ne csak utólagos reagálás történjen a bűnözés alakulására, hanem azt folyamatosan tudják figyelemmel kísérni, mérni, illetve alakulását megfelelő mederbe terelni. Ekkor jöttek létre a központosított bűnügyi nyilvántartások, többek között hazánkban is. Az 1830-ban alapított London Metropolitan Police volt a világ első rendőrsége. Egy olyan egységet hoztak létre 1846-ban, melynek feladata a bűncselekményekről szóló nyilvántartás részletes vezetése volt. A bűnügyi adatok nyilvántartása és felismerése talán azt mutatta, felismerték annak szükségességét, hogy a bűncselekmények megoldásának reményében több információt kapjanak. Ezzel, lehet, hogy tudatukon kívül, de biztosították a bűnmegelőzés alapjait.³²⁴ Az itt összegyűjtött, és különféle szempontok alapján rendszerezett adatok vizsgálatából alakult ki a bűnügyi elemzés.

A bűncselekmények felderítése során mindig történtek kísérletek arra vonatkozóan, hogy a bűncselekmények és az elkövetők között összefüggéseket lehessen kimutatni. A nyomozók gondolatában, saját feljegyzéseikben szerepeltek először erre utaló gondolatok, majd ezeket különféle kimutatásokkal, ábrákkal, statisztikák formájában írásban is rögzítették, ami már mások számára is hozzáférhetővé vált. Majd egységesített módszereket, technikákat

³²⁴ WALKER Jeffry T- DRAWNE Grant (2018): Foundations of Crime Analysis: Data, analysis, and mapping, Routledge

dolgoztak ki, melyek könnyen alkalmazhatók voltak a különféle feladatok megoldására, megjelenítésére. A technikákat, módszereket szabványosították, eredményeiket vizuálisan ábrázolták, így azok eredményeit bárki könnyen megérthette.

9.2. A bűnügyi elemzés nemzetközi rendszere

Amennyiben a bűnügyi elemzés szót a Google Scholarba beírom, mintegy 2700000 találatot kapunk. A témában számos cikk, tanulmány született. Ennek ellenére azonban a tevékenységnek még sincs egységesen elfogadott definíciója.

A bűnügyi elemzés kutatásával a 2000-es évek elején Rachel Boba-Santos³²⁵ foglalkozott. Az első fogalom meghatározása szerint a bűnügyi elemzés *„A bűnözés és a bűnüldözési információk minőségi és mennyiségi vizsgálata a társadalmi-demográfiai és térbeli tényezőkkel együtt a bűnözők elfogása, a bűnmegelőzés, a rendbontás csökkentése és a szervezeti eljárások értékelése érdekében.”*³²⁶

Egy későbbi tanulmányában, 2005-ben így fogalmazta meg a bűnelemzés definícióját: *„A bűnügyi elemzés a bűnözéssel és rendbontással kapcsolatos problémák, valamint a rendőrséggel kapcsolatos egyéb kérdések – beleértve a szociodemográfiai, térbeli és időbeli tényezőket – szisztematikus tanulmányozása, amely segíti a rendőrséget a bűnözők elfogásában, a bűnözés és a rendbontás csökkentésében, a bűnmegelőzésben és az értékelésben.”*³²⁷

A bűnelemzés fogalmának meghatározására az IACA is kísérletet tett, mely szerint: *„A bűnügyi elemzés egy olyan folyamat, amelyben kvantitatív és kvalitatív technikákat alkalmaznak a rendőri szervek és közösségeik számára az adatok elemzésére. Tartalmazza többek között a bűncselekményekre, az elkövetőkre, az áldozatokra és körülményeire vonatkozó adatok elemzését, és a bűnözők, a bűncselekmények áldozatai, a közlekedési helyzetek, valamint a belső műveletek elemzését. Eredményei pedig támogatják a bűnüldözést, az egyes nyomozásokat, a járőrtevékenységet, a bűnmegelőzési stratégiák kialakítását, a rendőri tevékenység értékelését.”*³²⁸

³²⁵ BOBA-Santos Rachel: a virginiai Radford Egyetem, büntető-igazságszolgáltatás professzora, rendőrségekkel és bűnügyi elemzőkkel dolgozik. Kísérleti és alkalmazott kutatásokat végez a hely- és elkövetőalapú rendőrségi bűnözés csökkentésére irányuló stratégiákról, a rétegrendőrségről, a bűnelemzésről, a közösségi szerepvállalásról és a rendőrségi erőszak alkalmazásáról.

³²⁶ BOBA-Santos Rachel (2001) Introductory Guide to Crime Analysis and Mapping In. Report to the Office of Community Oriented Policing Services u.s. Department of Justice

³²⁷ BOBA Santos Rachel (2005): Crime analysis defined. Crime analysis and crime mapping, 5-18. Online: https://www.sagepub.com/sites/default/files/upm-binaries/6243_Chapter_2_Boba_Final_PDF_2.pdf (letöltve: 2022.11.03.)

³²⁸ IACA homepage Online: <https://www.iaca.net/> (letöltve: 2023.04.01.)

A kvalitatív adatok és elemzési technikák a nem számszerű adatokra, hanem a megfigyelések vizsgálatára és értelmezésére koncentrálnak a mögöttes jelentések és kapcsolati minták feltárása céljából. A kvantitatív elemzés numerikus vagy kategorikus formátumú adatokat használ, célja a vizsgált jelenségek statisztikai jellegű leírása és magyarázata.³²⁹

A bűnügyi elemzés feladata nem a nyomozók, felderítők tevékenységének helyettesítése, hanem kollektív munkára, a speciális egységek értékes információkkal való kiegészítésére hivatott.³³⁰

9.2.1. Bűnügyi elemzés típusai

Boba-Santos bűnügyi elemzésnek öt típusát különbözteti meg, a felhasznált adatok és az elemzés célja alapján. Típusai az alábbiak:

A **bűnügyi hírszerzési elemzés** magába foglalja a bűncselekményekben részt vevő személyekre, különösen a visszaeső elkövetőkre, a visszaeső áldozatokra, valamint a bűnszervezetekre és hálózatokra vonatkozó adatok elemzését. Arra törekszik, hogy többet tudjon meg bűnözői hálózatok és tagjai tevékenységének, motivációinak összefüggéseiről, és ezeket az információkat felhasználva megtalálja a jogellenes tevékenység felszámolásának vagy megszakításának módjait.³³¹

A Boba-Santos által megfogalmazott „bűnügyi hírszerzési elemzés” fogalmát értelmezve az IACA kifejtette, hogy ez a definíció olyan tevékenységre utal, amely továbbra is az elkövetőkre, célszemélyekre helyezi a hangsúlyt, szemben az általános bűnügyi információkkal. Az így gyűjtött adatok jelentős része titkos jellegű. Az „információ” kifejezést az elemzett adatokra alkalmazza, míg a „hírszerzés” fogalmát pedig az információ egy speciális formájának tekinti.

A bűnügyi hírszerzési elemzés a katonai hírszerzés területéről fejlődött ki, és történetileg külön szakmának is számított. Mivel azonban a hírszerzési elemzők és a bűnügyi elemzők is általában hasonló feladatokat látnak el, a hírszerzési elemzés a bűnügyi elemzés égisze alatt működő technikának tekinthető.³³²

³²⁹ <https://www.iaca.net/>

³³⁰ BOBA-Santos Rachel – TAYLOR Bob (2014): Integrating crime analysis into police patrol work. Police: An International Journal of Police Strategies & Management, 37 (3), 501-520. Online: <https://doi.org/10.1108/PIJPSM-08-2012-0075> (letöltve: 2024.03.02.)

³³¹ White Paper 2014-2. - Definition and Types of Crime Analysis Ed: Laura Wyckoff, University Maryland Online: <https://www.scribd.com/document/434689461/Definition-and-Types-of-Crime-Analysis> (letöltve: 2024.11.20.)

³³² BOBA-Santos Rachel (2022): Crime analysis with crime mapping. Fifth Edition Sage Publications,

Az elemzők szakosodhatnak bizonyos feladatokra, de egy rendőri szerven belül a bűnügyi hírszerzési elemzést a bűnügyi elemzők által végzett technikák összességének tekinti, azaz a két elemzési típust összemosza.³³³

A *bűnügyi nyomozáselemzés* a sorozatbűnözők, áldozatok és/vagy helyszínek, valamint fizikai, társadalmi-demográfiai, pszichológiai és földrajzi jellemzők tanulmányozása olyan minták kialakítása érdekében, amelyek segítik az aktuális sorozat-bűncselekmények összekapcsolását és megoldását.³³⁴ Célja a város-, az állam-, sőt az országhatárokon átnyúló sorozatok mintáinak kialakítása az elkövetők viselkedésével, az elkövetés módszereinek összekapcsolásával az egyes eseményeken belül vagy azok között.

Az IACA nem tesz különbséget a rendőrségen belül végzett hírszerzési elemzés és a bűnügyi elemzés között.

A *taktikai bűnügyi elemzés* a bűncselekményekkel kapcsolatos specifikus információkra összpontosít, beleértve az elkövetés helyét, az idejét, az elkövető magatartását, elkövetés módszereit, valamint a sértett jellemzőit. Középpontjában az adatok napi szintű vizsgálata áll a közelmúltbeli bűncselekmények, a potenciális bűncselekmények minták, a tendenciák és az elkövetők azonosítása érdekében. A taktikai bűnügyi elemzéshez használt adatok valós idejű adatok, többsége rendőrségi adatbázisokból, különösen a rendőrségi jelentésekből származik.³³⁵

A *stratégiai bűnügyi elemzés* az összesített adatok, bűnügyi és nem bűnügyi információk mennyiségi elemzéséből áll. Célja a hosszú távú jelenségek, például a kábítószer-bűnözés azonosításának és elemzésének segítése, valamint a rendőri intézkedések hatékonyságának vizsgálata és értékelése. Az elemzéshez elsődleges a rendőrségi nyilvántartási rendszerekből származó adatokat használ fel, de számos más forrásból is gyűjt adatokat, mind mennyiségi, mind minőségi módszerekkel.³³⁶

Az *adminisztratív bűnözés elemzés* Boba-Santos szerint a bűnözéssel kapcsolatos kutatások és elemzések kiemelt eredményeinek bemutatása jogi, politikai és gyakorlati szempontok alapján, tájékoztatás céljából.³³⁷

Az IACA megfogalmazásában az adminisztratív bűnügyi elemzés a rendőrségi egységek, a kormány és a közösség adminisztratív szükségleteire irányuló elemzés. Mint tág kategória, magában foglalja a statisztikákat, adatkiadványokat, térképeket és diagramokat.

³³³ White Paper 2014-2

³³⁴ White Paper 2014-2

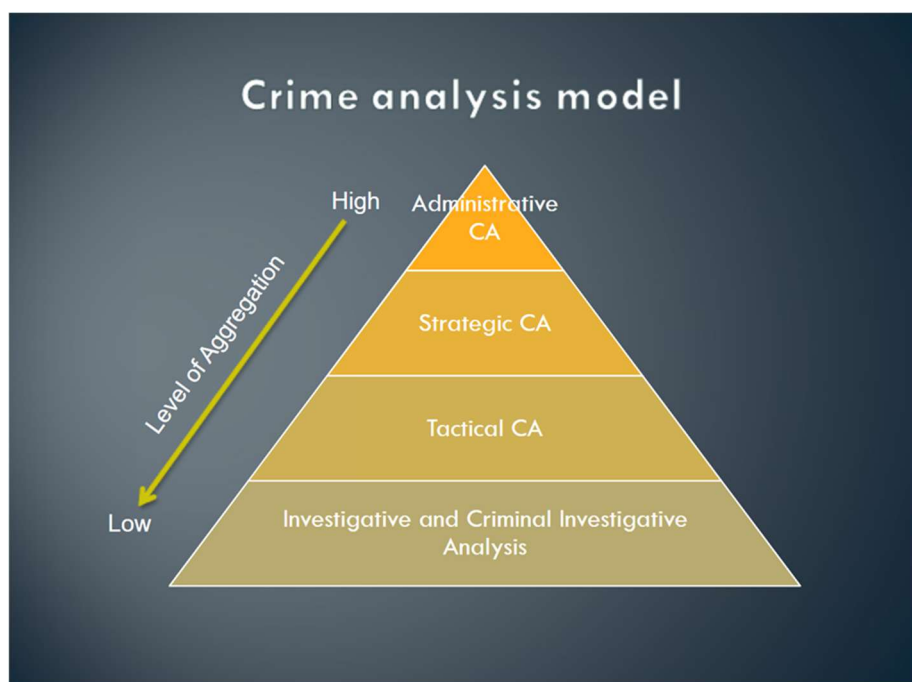
³³⁵ White Paper 2014-2

³³⁶ White Paper 2014-2

³³⁷ White Paper 2014-2

Tárgya lehet többek között a munkaterhelés számításai területenként és műszakonként, a rendőri tevékenységről szóló jelentések, a média megkereséseire adott válaszok, a támogatási kérelmekhez nyújtott statisztikák, a közösségi csoportoknak készített jelentések és a rendőrségi programok költség-haszon elemzése.³³⁸

A fentieket, az elemzési típusokat, és alkalmazásuk gyakoriságát az 5. ábra szemlélteti.



5. ábra: A bűnügyi elemzés modellje
Forrás: Boba-Santos³³⁹

9.3. A bűnügyi elemzés hazai rendszere

9.3.1. A bűnügyi elemzés fogalma, célja, feladata

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) megfogalmazása szerint a rendőrség az Alaptörvény, az Rtv. és felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében - többek között - „végzi a bűncselekmények megelőzését, amelynek során figyelemmel kíséri Magyarország bűnügyi helyzetét, feltárja a bűncselekmények elkövetésének kockázatait, a bűncselekmények elkövetésére irányuló törekvéseket, továbbá megszerzi, elemzi, értékeli,

³³⁸ White Paper 2014-2

³³⁹ BOBA-Santos 2001.

*ellenőrzi és továbbítja a bűnözéshez kapcsolódó, a bűncselekmények megelőzése, illetve megakadályozása céljából szükséges információkat.*³⁴⁰

A fentiekben megfogalmazott feladatok között speciális helyet foglal el a bűnügyi elemző-értékelő tevékenység, melynek jogszabályi háttérét a Bűnügyi Elemzési Szabályzatról szóló 23/2018. (VI. 21.) ORFK Utasítás (továbbiakban: Szabályzat) adja. A Szabályzat bevezető rendelkezése – visszautalva az Rtv.-ben foglaltakra – rögzíti, hogy az utasítás a bűnüldözési és bűnmegelőzési feladatok hatékonyabb ellátása, valamint a bűnügyi elemző-értékelő munka egységesítése érdekében került kiadásra.

A bűnelemzéssel foglalkozó korábbi, de egyes részeiben ma is aktuális, jegyzetekben került megfogalmazásra a bűnelemzés fogalma, célja, feladatai, melyek az alábbiak:

*„A bűnelemzés a bűnügyi és más, potenciálisan érdemleges adatok (együtt: bűnügyileg releváns adatok) közötti kapcsolatok felismerése, azonosítása és azok értékelése az eredményes bűnüldözés érdekében.*³⁴¹ A bűnelemzés célja: a lehető legtöbb, rendezett, érdemi információ kinyerése a különböző forrásokból gyűjtött adathalmazból és ezek alapján döntések előkészítése.”³⁴² A bűnelemzés feladata: *„hogyan egységes, meghatározott technikák alkalmazásával, célirányos adatgyűjtést folytatva, alkalmazása vezessen el a bűnüldözésben alkalmazott erőforrások összehangoltabb elosztásához, időmegtakarításhoz, segítse elő a vezetői döntések meghozatalát.*³⁴³

A 2001-ben megjelent 13/2001. (X. 2.) ORFK utasítás a Magyar Köztársaság Rendőrsége Bűnelemzési Szabályzatának kiadásáról (továbbiakban: Utasítás), az Interpol által egységesített fogalmi meghatározásokat vette át, melyben az elemzés két típusa került megkülönböztetésre, az akkori elnevezéssel, stratégiai és operatív. Az elhatározás alapja a vizsgált adatok köre volt elsődlegesen.

A stratégiai elemzések célja a bűnözés terjedelmének, szerkezetének, dinamikájának vizsgálatával, a bűnelkövetők ismerveinek feltárásával, a bűnüldözés pozícióinak, erőforrásainak, hatékonyságának bemutatásával a nem ügghöz kötött bűnüldözési feladatok meghatározását tartalmazó vezetői döntések előkészítése.³⁴⁴ Ezen belül a szabályzat nevesítette a bűncselekményi mintaelemzést, általános profilelemzést és a felderítési módszerek elemzését.

A bűnelemzés operatív ága az egyes bűncselekmények kriminalisztikai ismerveivel, a bűnügyi hírszerzés adatainak és egyes ügyek információtartalmának vizsgálatával foglalkozott,

³⁴⁰ Rtv. I.§ (2) 1.

³⁴¹ KUNOS 1997.

³⁴² KUNOS 1997.

³⁴³ ISTVANOVSZKI 2012. i.m. 32. p.

³⁴⁴ ISTVANOVSZKI 2012. i.m. 35.p.

támogatást nyújtva az ismeretlen elkövetők felderítéséhez, nyomozási cselekmények tervezéséhez, körözött személyek felkutatásához, egyes bűnüldöző csoportok ellen folytatott feladatok meghatározásához. Az operatív elemzésen belül ügyelemzés, összehasonlító ügyelemzés, elkövetői csoportok elemzése, specifikus profilalkotás és a nyomozások elemzése került meghatározásra.

A bűnügyi elemző-értékelő tevékenységnek korábban jogi kereteket adó Utasítás hatályba lépése óta a bűnözés mennyiségi, minőségi változása, a nyomozó hatóságnak a bűnüldöző, bűnfelderítő tevékenységét szabályozó jogi normáiban végbemenő változások, új metodikák megjelentése, és nem utolsósorban a technikai eszközök fejlődése maga után vonta a bűnelemzés fajtáinak, módszereinek, technikájának és alkalmazási lehetőségének bővülését is, mely indokolta a norma újragondolását. A napjainkban hatályos norma a *Bűnügyi Elemzési Szabályzatról* szóló 23/2018. (VI. 21.) ORFK utasítás. A Szabályzat nyelvezetében már nem a bűnelemzés, hanem a bűnügyi elemzés fogalmat használja, mely már jobban átöleli a bűnügyi elemző-értékelő munka egyre inkább szélesedő tárházát.

A Szabályzat alapján a bűnügyi elemzés meghatározása az alábbi: *„a bűnügyi és bűnüldözési adatok és információk mennyiségi és minőségi vizsgálata a közöttük levő kapcsolat meghatározása és értékelése a bűnözés egészének, valamint egyes bűncselekmények terjedelmének, dinamikájának és struktúrájának, hosszabb távon érvényesülő mintázatának, tendenciáinak meghatározása, a nyomozások támogatása, a bűncselekmények elkövetőinek felderítése és elfogása, a bűncselekmények megelőzése, valamint a hozzájuk kapcsolódó vezetői döntések megalapozása érdekében.”*³⁴⁵

A Szabályzat is megőrzi azt a jól bevált tézist, mely szerint az elemzett adatok köre, valamint az elemzés célja határozza meg a bűnügyi elemzés felosztását. Ennek megfelelően szintén két részterületről beszélhetünk. A statisztikai adatokra épül a Szabályzatban nevesített adminisztratív, stratégiai és taktikai elemzés, az egyes bűncselekmények adataival, a hírszerzés információinak feldolgozásával a nyomozást támogató bűnügyi elemzés foglalkozik.

A NAV Bűnelemzési Szabályzatában önálló elemzési formaként szerepel már a nyílt forrásból származó adatok elemzéséről, valamint digitális mentésből származó adatok elemzéséről is.³⁴⁶

³⁴⁵ 23/2018. (VI. 21.) ORFK utasítás 2.a

³⁴⁶ NAV Bűnügyi Főigazgatói Körlevél 2022: A Nemzeti Adó- és Vámhivatal nyomozóhatósága által folytatandó bűnügyi elemző tevékenység végrehajtásáról

9.3.2. A bűnügyi elemzés alapelvei

Az Utasításban és a Szabályzatban is rögzítésre kerültek a bűnelemzés alapelvei. A korábbi normában a célirányosság, a folyamatosság, a ciklikusság, a teljesség és az objektivitás került meghatározásra. A Szabályzatban hat alapelv szerepel, az első három azonos maradt, a teljességet és az objektivitást felváltotta a tárgyilagosság és az adat- illetve információkötöttség. A bűnelemzési tevékenység végrehajtása során az alábbi alapelveket kell érvényre juttatni:

- a) célirányosság: bűnügyi elemzési tevékenységet csak egyértelműen megfogalmazott, az elemzés pontos céljának elérését meghatározó kérdések alapján lehet folytatni,
- b) folyamatosság: az egymásra épülő, logikusan felépített munkafázisok során különböző bűnügyi elemzési technikák alkalmazása a megrendelésben meghatározott cél elérése érdekében,
- c) ciklikusság: a bűnügyi elemzés a feladat meghatározásától az adott cél eléréséig terjedő, ismétlődő cselekvéssor, melynek részei a feladatmeghatározás, az adatgyűjtés, az adatok értékelése, az adatok rendezése, az elemzés és eredményeinek rögzítése,
- d) tárgyilagosság: a bűnügyi elemzési feladatok csak tárgyilagosan, a külső tényezők befolyásától mentesen, a rendelkezésre álló információk maradéktalan feldolgozásával hajthatók végre,
- e) adat-, illetve információkötöttség: az elemzés során tett következtetéseknek minden esetben alátámaszthatóknak kell lenniük a feldolgozott adatokkal, információkkal,
- f) rugalmasság és innováció: a bűnügyi elemzési technikák és az ezekre épülő bűnügyi elemzési módszerek kötöttségek nélkül, szabadon megválaszthatók, és egyesével vagy egymással kombinálva használhatók az elemzésben.³⁴⁷

9.3.3. A bűnügyi elemzés részterületei

Elemezhetők egyes bűncselekmények, személyek, illetve felderítési módszerek. A bűnügyi elemzés részterületeit az elemzés célja, valamint az elemzett adatok köre határozzák meg. Így a bűnügyi elemzésnek részterületei, és ez alapján formái, módszerei, technikái is két nagy területre oszthatók:

A statisztikai alapú elemzési formák különféle statisztikai adatokra épülnek, és a hosszabb távon érvényesülő tendenciák megállapításaival, a távolabbi célok kitűzésével foglalkoznak. Céljuk *„a bűnözés terjedelmének, szerkezetének, dinamikájának vizsgálatával, a*

³⁴⁷ 23/2018. (VI. 21.) ORFK utasítás 3.

bűnelkövetők jellemzőinek feltárásával, a bűnüldözés pozícióinak, erőforrásainak, hatékonyságának ismertetésével nem ügghöz kötött bűnüldözési feladatok meghatározását tartalmazó vezetői döntések előkészítése.”³⁴⁸

Az elemzések által használt főbb mutatók a nyomozás eredményességi mutató, a felderítési mutató, a kármegtérülési mutató, illetve a lakónépesség számra vetített bűncselekmény szám.

Az adminisztratív bűnügyi elemzés a rendőrség adminisztratív igényeinek kielégítésére szolgál, az erők, eszközök és módszerek, valamint a költségvetés megfelelő tervezésére, csoportosítására irányuló vezetői döntéseket hivatott segíteni. Az elemzési formának még nincs kialakult hazai gyakorlata.³⁴⁹

A stratégiai bűnügyi elemzés lényegében majdnem azonos a bűnügyi elemzés fogalmában meghatározott feladatrendszerrel. Azaz olyan bünelemzési tevékenység, amely meghatározott elemzési módszerekkel a bűnözés terjedelmének, dinamikájának és struktúrájának, valamint egyes bűncselekmények jellemzőinek, elterjedtségének hosszabb távon érvényesülő mintázatát, tendenciáit vizsgálja, elősegítve a nem ügghöz kötött bűnüldözési feladatok meghatározását tartalmazó vezetői döntések megalapozását és ezzel együtt a bűnmegelőzési stratégia kidolgozását.³⁵⁰

A taktikai bűnügyi elemzés már konkrétabb célt fogalmaz meg. A rendőrségi adatokra alapozott, a bűnözés rövid távú fejlődésének vizsgálatára irányuló elemzési formák összessége, mely támogatja a közterületi és bűnügyi tevékenység hatékonyságát segítő, erők, eszközök optimális elosztását megalapozó vezetői döntések meghozatalát.³⁵¹

A kettő közti különbséget elsősorban az értékelt időszak és az elemzett adatok kontextusa mutatja.

A nyomozást támogató elemzési formák az egyes ügyek adatait veszik alapul az elemzés elvégzéséhez. A bűnügyi hírszerzés információinak, az egyes bűncselekmények adatainak, vizsgálatával foglalkozó tevékenység, amely segítséget nyújthat a történeti tényállás rekonstruálásához, az ismeretlen elkövetők felderítéséhez, a nyomozási cselekmények tervezéséhez, a bűnösség bizonyításához, a bűnöző személyekkel, csoportokkal szembeni fellépéshez.³⁵² Nyomozást támogató bűnügyi elemzés az egyes büntetőeljárások, titkos információgyűjtések, leplezett eszközök alkalmazása során beszerzett adatok vizsgálatával nyújt támogatást az ismeretlen elkövető felderítéséhez, a nyomozási cselekmények

³⁴⁸ ISTVANOVSZKI 2012. i.m. 35.p.

³⁴⁹ 23/2018. (VI. 21.) ORFK utasítás 2.a.

³⁵⁰ 23/2018. (VI. 21.) ORFK utasítás 2.n.

³⁵¹ 23/2018. (VI. 21.) ORFK utasítás 2.o.

³⁵² ISTVANOVSZKI 2012.

tervezéséhez, az eljárásokban részt vevő személyek, a hozzájuk köthető objektumok közti kapcsolatok felismeréséhez, a szervezett bűnelkövetői csoportok felderítéséhez, az ellenük folytatott bűnüldözői munka feladatainak meghatározásához.³⁵³

A stratégiai és taktikai bűnügyi elemzések a statisztikai elemzési ághoz, még a nyomozást támogató bűnügyi elemzés az operatív ághoz tartozik az Utasítás rendszerét követve. A hazai szabályozás az IACA szemléletet viszi tovább.

9.3.4. Bűnügyi elemzési módszerek

A bűnügyi elemzési módszer az elérendő eredmény érdekében, az alapelvekkel összhangban, megfelelő sorrendben alkalmazott elemzési technikák és felhasználásuk módjának összességét jelenti.³⁵⁴

9.3.5. Bűnügyi elemzési technikák

A bűnügyi elemzési formákat, módszereket az alkalmazott bűnügyi elemzési technikák segítik, melyek személyek, események és más információs objektumok közötti kapcsolatokat és összefüggéseket megjelenítő ábrázolási formákat jelentik, melynek nemzetközileg egységes szimbólumrendszere került kidolgozásra.³⁵⁵ A manuális ábrázolástól kiindulva kerültek kifejlesztésre a különféle számítástechnikai ábrázolási módok, technikák, melyek rendszerébe adaptálásra kerültek a manuális elemzés során kialakított elvek, jelölési technikák. A technikák is, csakúgy, mint a módszerek, további két alcsoportba bonthatók, statisztikai alapú, illetve műveleti technikák.

A statisztikai alapú ábrázolási technikák a különböző statisztikai táblázatok, diagramok, pont- és foltterképek, szervezeti ábrák.

A statisztikai táblázatok a különféle statisztikai sorok (pl. elkövetett bűncselekmények száma) egységes formába rendezésével készülnek. Lehet egyszerű, csoportos és kombinált táblázat, melynek fajtáját a felhasznált adatok köre határozza meg, mely alapján, leíró, összehasonlító vagy csoportosító sorokat használunk fel a táblázat készítése során. A statisztikai táblázatokban szereplő adatok szemléltetése történhet diagramok felhasználásával, melyek két vagy több adat egymáshoz való viszonyított arányát, változását mutatják. A bűncselekmények földrajzi elhelyezkedését szemléltetik a különféle térképek. A szervezeti ábrák az értékelő jelentésben

³⁵³ 23/2018. (VI. 21.) ORFK utasítás 2.k.

³⁵⁴ 23/2018. (VI. 21.) ORFK utasítás 2.e.

³⁵⁵ 23/2018. (VI. 21.) ORFK utasítás 2.f.

említett szervezetek felépítését, szervezeti hierarchiában történő elhelyezését ismertetik.

Ezzel szemben a nyomozást támogató, műveleti ábrázolási technikák szőkébb körre, egyes ügyekre vonatkozó technikákat takarnak, melyek kriminalisztikai táblázatok, kapcsolati mátrixok, kapcsolati ábrák, folyamatábrák, esemény ábrák, áramlási ábrák, eseménytérképek, időgrafikonok, képek és videók lehetnek.

A műveleti elemzések kiinduló alapja, különösen az ügyelemzés, összehasonlító ügyelemzés, elkövetői csoportelemzés esetében az ún. kriminalisztikai táblázatok készítése, melyekben ellenőrzött információk, adatok (objektumok, entitások) személyek, cégek (gazdasági társaságok, különféle szervezetek), közigazgatási helyek, a bűncselekménnyel kapcsolatos telefonszámok, forgalmi rendszámok, ingatlanok, ingóságok, egyéb tárgyak, értékek stb. kerülnek rögzítésre. Fontos kiemelni a táblázat készítése során, hogy vezetésének folyamatosnak kell lenni. A benne szereplő adatok, információk az elemzés céljának megfelelően többféleképpen megjeleníthetők. Nemzetközileg egységes szimbólumrendszert (ANACAPA) alkalmaz szabályozott jogi keretek között, viszonylag egységesnek mondható technikai háttérrel.

A kapcsolati mátrixok elkészítését viszonylag egyszerűen áttekinthető kapcsolatok szemléltetésére alkalmazzák, mely során felmérhető, hogy egy információs objektum mennyi, és milyen jellegű kapcsolattal rendelkezik.

A kapcsolati ábrák a kriminalisztikai táblázatban szereplő objektumok/entitások és a közöttük lévő kapcsolatok vizuális megjelenítését szemlélteti. A szervezett bűnelkövetői csoportok, bünszervezetek felépítésének ábrázolása során a tagok szervezeten, csoporton belüli helyét, pozícióját is megjeleníti.

A folyamat-, esemény- és áramlási ábrák alkalmazásával a kriminalisztikai táblázatokban rögzített cselekmények, események időrendi sorrendben történő bemutatása valósul meg, ahol indokolt, az időtényezőket külön kiemelnie. Az ábrák szemléltethetik egyes bűncselekmények elkövetésének mozzanatait, de alkalmasak továbbá az elkövetők mozgásának, menekülési útvonalának szemléltetésére is. Az eseménytérkép az elemzés szempontjából releváns események helyszínét jeleníti meg térképen.

Az időgrafikon egy meghatározott időintervallumon belül megtörtént eseményeket rögzíti. A legszemléletesebb ábrázolási technika az adott cselekményt rögzítő képi, vagy videó felvételek.

9.3.6. A bűnügyi elemzés egységei

A bűnügyi elemzéssel foglalkozó szervezeti egységek kialakulása az 1990-es években a korábban adatkezeléssel foglalkozó szervek átalakulásával történt meg, mely során országos és területi szinten is sor került értékelő-elemző egységek (főosztály, területi szinten osztályok vagy alosztályok) létrehozására és a kerületi rendőrkapitányságoknál értékelő-elemző tisztek függetlenítésére. A Szabályzat meghatározza az elemző egységek szerveit:

- a) helyi bűnügyi elemzés szintje a rendőrkapitányságokon elemző-értékelő tevékenységet végző egység vagy az önálló bűnügyi elemző,
- b) területi bűnügyi elemző egységek a vármegyei rendőr-főkapitányságok elemző-értékelő osztályai, a Készenléti Rendőrség Nemzeti Nyomozó Iroda Elemző és Koordinációs Főosztály Elemző-Értékelő Osztálya, a Repülőtéri Rendőr Igazgatóság Elemző-értékelő Alosztálya,
- c) központi bűnügyi elemző egység, egyben a bűnügyi elemzés országos szakirányító szerve az ORFK Bűnügyi Főigazgatóság Bűnügyi Elemző-Értékelő Főosztálya (továbbiakban: Főosztály).

A helyi bünelemző egység, a gyakorlatban általában egy fő, azaz a bűnügyi elemző tiszt, többek között eseti és folyamatos bűnügyi elemzést végez a titkos információgyűjtő tevékenység, a büntetőeljárással összefüggő munka támogatására, a bűnöző csoportok feltérképezése érdekében, valamint koordinációs tevékenységet végez a helyi és területi szervek között.³⁵⁶

A területi bűnügyi elemző egységek a területi vagy a helyi szerv által folytatott nyomozás, előkészítő eljárás, titkos információgyűjtés során

- a nyilvántartási adatok, a területi és helyi bűnügyi szervezeti elemektől gyűjtött adatok felhasználásával eseti és folyamatos bűnügyi elemzést végeznek a titkos információgyűjtő tevékenység és a büntetőeljárással összefüggő munka támogatására, a bűnöző csoportok feltérképezése érdekében;
- a rendelkezésre álló, valamint az általuk kezelt adatbázisokat és nyilvántartásokat felhasználva területi vagy regionális, illetve helyi szintű tájékoztatást, értékelést készítenek a bűnözésről és a rendőri szervek bűnüldöző tevékenységéről;

³⁵⁶ 23/2018. (VI.21.) ORFK utasítás 10.

- koordinációs tevékenységet végeznek a rendőri szervek titkos információgyűjtő tevékenységének és büntetőeljárással összefüggő munkájának összehangolása érdekében.³⁵⁷

Az országos központi elemző szerv az általa kezelt adatbázisokat és nyilvántartásokat felhasználva

- országos vagy regionális szintű tájékoztatást, értékelést készít a bűnözésről és a rendőri szervek bűnüldöző tevékenységéről;
- javaslatot tesz a szervezett bűnözés elleni rendőri fellépés stratégiájának, taktikájának vagy egyes módszereinek meghatározására;
- évente egy alkalommal a területi bűnügyi elemző egységek elemzései alapján összesített elemzést készít a rendészetért felelős miniszter által meghatározott, kiemelt prioritású bűncselekményi körről, amelyben feltárja az adott bűncselekmények terjedelmében, struktúrájában és dinamikájában bekövetkezett változásokat, az adott terület fertőzöttségét és fenyegetettségét, valamint a feltérképezhető bűncselekményi mintákat.³⁵⁸

Egy kis kitérőként szükségesnek tartom megemlíteni a fentiekén kívüli, a speciális egységként működő, a BRFK Bűnügyi Információs Főosztályon belül a 2009. február 1-jén létrejött Értékelő Alosztályt, melynek feladata kizárólag a főosztály titkos információgyűjtő tevékenysége során keletkezett információk rendszerezése, elemzése, értékelése volt. A fentiekén kívül szintén találkozhatunk speciális elemző egységgel. A Készenléti Rendőrség Nemzeti Nyomozó Iroda Vagyonvisszaszerzési Hivatalán belül működik a Gazdasági Elemző Osztály. A későbbiekben elemző egységek a társszerveknél is – Terrorelhárítási Központ, Nemzeti Védelmi Szolgálat, Nemzeti Adó- és Vámhivatal, Legfőbb Ügyészség, Országos Bírósági Hivatal – létrehozásra kerültek.

A bűnügyi elemzési feladat végrehajtása során a bűnelemzést végrehajtó szerv vezetőjének feladatait is rögzíti a Szabályzat, melyek közül a rendelkezésre álló felhasználható erőforrások (létszám, leterheltség, technikai lehetőségek stb.) vizsgálatát és a megrendelővel történő előzetes konzultációt szükséges kiemelni.³⁵⁹

A bűnügyi elemző munkáját önállóan, csoportban és egyes bűnügyi elemzési részfeladatokat ellátva végezheti. Jelentős információ tartalmú, kiemelt, vagy több rendőri szerv illetékességi területét érintő, vagy sorozat-ügyek esetén kerül sor leginkább csoportok

³⁵⁷ 23/2018. (VI.21.) ORFK utasítás 9.

³⁵⁸ 23/2018. (VI.21.) ORFK utasítás 8.

³⁵⁹ 23/2018. (VI. 21.) ORFK utasítás 17.

létrehozására elemzői feladatok végrehajtására. A csoportban az elemzők mellett felderítők és nyomozók is részt vehetnek. Hatékonyabb ilyenkor az elemző munka, mintha csak a megküldött információkból dolgozna önállóan az elemző, mivel az újonnan keletkezett információkat a nyomozók rögtön megosztják az elemzővel, és egyszerre be tudja építeni az elemzői adatbázisba. A csoportokban történő munka mellett a több rendőri szerv illetékességi területén történt bűncselekmények felderítése érdekében egy további lehetőség a koordináció, amikor több rendőri szerv összefogása, tevékenységének összehangolása szükséges. A koordináció, a Szabályzat szerint, az elemző egységek feladata illetékességüknek megfelelően, de napjainkban országos főkapitányi biztos látja el a jelentősebb, több megyét érintő sorozatbűncselekmények felderítésének összehangolását.³⁶⁰

A bűnügyi elemző a bűnügyi elemzést szóban vagy írásban kiadott vezetői utasítás, illetve megrendelés alapján készíti el. A megrendelés alapján készült bűnügyi elemzések esetén, különösen a nyomozást támogató elemzési formák esetén a Szabályzat az elemzés megrendelőjére vonatkozóan is határoz meg feladatokat. A megrendelő köteles a feladat elvégzéséhez a nyomozás, előkészítő eljárás vagy titkos információgyűjtés során keletkezett iratok, egyéb dokumentumok, bizonyítékok teljes információtartalmának megismerését biztosítani a feladatot végrehajtó bűnügyi elemzők számára, gondoskodik továbbá a folyamatos konzultációs lehetőség kialakításáról, az esetleges helyszíni megtekintések feltételeinek biztosításáról.

A Szabályzat meghatározza a bűnügyi elemző személyét, aki a bűnügyi szolgálati ág azon tagja, aki munkakörénél fogva – meghatározott bűnügyi elemzési módszerek és bűnügyi elemzési technikák alkalmazásával – rendszeres célirányos adatgyűjtést, elemző-értékelő munkát végezve támogatja a rendőrség bűnmegelőzési és bűnüldözési tevékenységét.³⁶¹

A nyomozást támogató bűnügyi elemzések esetén indokolt megemlíteni, hogy az egyes titkos információgyűjtések, leplezett eszközök alkalmazása, büntetőeljárások során a felderítők, nyomozók, vizsgálók maguk is egy folyamatos elemző-értékelő tevékenységét látnak el, ha ez a tevékenység nincs is nevesítve, amikor feljegyzést, nyomozati tervet, vagy előterjesztést stb. készítenek.

Emellett számos esetben előfordul, hogy a szükségessé vált elemzői tevékenységet – pl. ügyelemzés, összehasonlító ügyelemzés, elkövetői csoportelemzés, vagy kommunikációs kapcsolatok elemzése, hálózat elemzés – maga az ügy előadója hajtja végre. Amikor az

³⁶⁰ 23/2018. (VI. 21.) ORFK utasítás 2.j.

³⁶¹ 23/2018. (VI. 21.) ORFK utasítás 2.g.

adatszolgáltató és az elemző személye egybeesik, indokolt megemlíteni, hogy a bűnügyi elemző-értékelő munkának egyik sarokköve a pontos adatszolgáltatás. Az ügygazda a saját ügyében végrehajtott elemzés során szembesülhet azzal a ténnyel, ha egy adat, információ egyáltalán nem, vagy nem pontosan van rögzítve a rendszerben, mely félre viheti a nyomozást és az elemzést egyaránt. Tehát szükséges hangsúlyozni, hogy statisztikai jellegű adatszolgáltatás, az adatrögzítési fegyelem, és az ügykarbantartás során a megfelelő értékek, módszerek, kódolások beállítása azok a mozzanatok, amiket szükséges elvégezni, hogy az ügyben szereplő adatok számbavételével valós elemzések, értékelések készüljenek.

A speciális ismereteket igénylő bűnügyi elemzési feladatokat (specifikus profilelemzés, kockázatelemzés, kommunikációs kapcsolat elemzés, pénzügyi tranzakció elemzés, szociális háló elemzés) csak az annak megfelelő szakirányú végzettséggel vagy megfelelő szakmai ismeretekkel rendelkező bűnügyi elemző hajthatja végre.³⁶²

A helyi elemzők többek közt bűnügyi elemzéseket végeznek a titkos információgyűjtések és a büntetőeljárások támogatására, valamint a bűnözői csoportok tevékenységének feltérképezése érdekében, helyi szintű tájékoztatást, értékelést készítenek a bűnözésről és a rendőri szervek bűnüldöző tevékenységéről.

Minden elemző egységnek, elemzőnek feladata a nyílt és titkos eljárások támogatása érdekében elemzések végrehajtása, illetve különféle értékelések készítése a bűnüldözésről és a rendőri szervek bűnüldöző tevékenységéről.

A bűnügyi hírszerzéshez szorosan kapcsolódik a bűnügyi elemzés,³⁶³ melyek szinte összefonódnak. Az elemzés-értékelés a hírszerzés – vagyis a hírszerzési ciklus – oldaláról vizsgálva annak központi eleme, mert célja és rendeltetése megegyezik magával a hírszerzéssel, vagyis a felhasználók számára a megfelelő döntéseik meghozatala érdekében elemzett-értékelt információk biztosítása.³⁶⁴

A 2001. szeptember 11-ei terrortámadás rámutatott arra, hogy a különféle jogsértő cselekmények, – akár terrorizmusról, akár szervezett bűnözésről beszélünk –, ellen hatékonyabb a fellépés, ha több illetékes hatóság összefog és a birtokukban lévő információkat megosztják egymással. Erre a célra jöttek létre a fúziós központok, ahol az együttműködő szervezetektől, hatóságoktól érkező információk egyesülnek, fuzionálnak egymással. Ezek az információk egymást kiegészíthetik, a töredékes információkat teljesebbé, illetve más

³⁶² 23/2018. (VI. 21.) ORFK utasítás 13.

³⁶³ NYESTE Péter (2013): A nemzetbiztonsági célú stratégiai felderítés/elhárítás és a bűnügyi célú stratégiai hírszerzés összehasonlítása, kiemelten a szervezett bűnözés elleni fellépés területén

³⁶⁴ VIDA Csaba (2013): A hírszerző elemző-értékelő munka alapjai

információkkal is összehasonlítva ellenőrzöttebbé tehetik, továbbá bizonyos elemek között kapcsolatokat, összefüggéseket világíthatnak meg, vagy olyan további műveleteket tehetnek lehetővé, amely a bűnüldöző hatóságok közötti összehangolt fellépést, műveleti koordinációt, vagy valamilyen további hozzáadott értéket teremthetnek.³⁶⁵

9.4. Nemzeti Információs Központ

A bűnügyi elemzést végző rendőri szervezeti egységek mellett mindenképpen indokolt megemlíteni a Nemzeti Információs Központot (továbbiakban: NIK), mely egy formális titkosszolgálatként működik hazánkban. Kvázi fúziós központ szerepet tölt be, hiszen a vele együttműködő szervek által keletkezett információk itt összpontosulnak.³⁶⁶

Együttműködik – többek között – az általános rendőrségi feladatokat ellátó szervekkel, a belső biztonsági és bűnmegelőzési feladatokat ellátó szervvel, a Terrorelhárítási Központtal, NAV-val, a polgári és katonai nemzetbiztonsági szolgálatokkal, a büntetés-végrehajtás központi szervével, a bűnügyi nyilvántartó szervvel, a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartását kezelő központi szervvel.

Feladatai közé tartozik Magyarország biztonsági, nemzetbiztonsági, terrorfenyegetettségi és bűnügyi helyzetének figyelemmel kísérése, valamint elemzések és tanulmányok készítése az új jelenségekről. Bűnügyi stratégiai elemző tevékenységet folytat, információs igényeket határoz meg az együttműködő szervek számára és adatbázisokat kezel a nemzeti szintű koordináció elősegítése érdekében. Nyílt információgyűjtést és -feldolgozást végez, valamint elemző-értékelő és koordinációs tevékenységet lát el országos jelentőségű ügyekben, tájékoztató jelentéseket, háttér- és kockázatelemzéseket készít, feltárja a párhuzamos titkos információgyűjtéseket és nyomozásokat. Figyelemmel kíséri a bűnszervezetek és terrorszervezetek tevékenységét, továbbá ellátja az utasadat-információs egység feladatait is.

Az alábbiakban felsorolt feladatai ellátásához egy belső adatbázissal rendelkezik, mely indexált dokumentumokat tartalmaz. Három fő részre tagozódik:

- A bejövő dokumentumok rész az együttműködői adatigényléseket (kérdőjegyek, hírigények) és az együttműködői adatátadásokat tartalmazza. Az együttműködés történhet manuális és automatikus módon is.

³⁶⁵ CSABA Zágon (2018): A bűnelemzés aktuális kihívásai a nemzetközi súlyos és szervezett bűnözés elleni európai fellépés terén

³⁶⁶ Nbtv.

- A kimenő dokumentumok mappát a megkeresésekre adott válaszok (elemzések, átiratok, tájékoztatók), valamint a saját kezdeményezésű iratok képezik.
- A belső dokumentumok különféle elemzéseket támogató táblázatok, adatgyűjtések alkotják.

Adatszolgáltatást végez megkeresések alapján, illetve a hatáskörbe tartozó adatokat küld meg az intézkedés megtétele céljából az arra illetékes szervezeteknek. Koordinációja országos jelentőségű, célja a párhuzamos adatkezelések, információgyűjtések feltárása; értesítés továbbítása adatok összefüggéséről; és nem utolsósorban koordinálja a bűnszervezetek és terrorszervezetek elleni fellépést.

Szakvonalas elemzői támogatást nyújt kiemelt ügyek, nyomozások során, különösen a terrorizmus, szervezett bűnözés, kábítószer-kereskedelem, illegális migráció és pénzmosás elleni fellépés során, taxonómia szótárral támogatott szöveges adatbázis-kutatás és egységes, egymásra épülő, strukturált adatbázisok használatával.

Saját fejlesztésű integrált adattári lekérdező rendszert fejlesztettek ki (Telescope), mellyel a nemzetbiztonsági és rendvédelmi feladatok végrehajtását egyaránt támogató nyilvántartások lekérdezéseinek egységes felületre történő integrálását valósították meg. Mintegy 80 nyilvántartásban közel 16 különböző lekérdezési lehetőség érhető el. Összadattalforrású elemzéseket készítenek az együttműködő szervek részére. A rendszer alkalmas ún. „láncolt” keresésre és figyelőztetésre is. Az ütemezett lekérdezés segítségével automatikus, megadott időközönként lefutó kereséseket tud létrehozni.³⁶⁷

Az Európai Unióba külső határon belépők tekintetében végzett szűrések a légi járatok utasai között a veszélyt jelentő személyekre az API (Advance Passenger Information) rendszerben történtek, de az Európán belüli járatok utasaira nem volt ráhatása a rendszernek, melynek fő célja az illegális migráció megelőzése volt.³⁶⁸

Az Utasadat-nyilvántartás, azaz a PNR létrehozásának fő indoka egy olyan rendszer kialakítása volt, mely a nemzetközi bűnüldözésben is használható, segíti az elemző-értékelő munkát, a központi kockázatelemzést. A PNR adatok továbbításának két fő formája van: a légitársaságok a járatindulás előtt 24-48 órával, illetve a beszállás után adják át a foglalási adatokat. A bűnüldöző hatóságok is kérhetnek ellenőrzést a PNR adatok alapján, különösen terrorizmus gyanúja vagy súlyos bűncselekmények esetén. A PNR adatok két csoportba

³⁶⁷ Nbtv. 40.§ (1)

³⁶⁸ Az Európa Parlament és a Tanács (EU) 2025/13 rendelete (2024. december 19.) az előzetes utasinformációknak a terrorista bűncselekmények és súlyos bűncselekmények megelőzése, felderítése, nyomozása és a védeljárás lefolytatása céljából történő gyűjtéséről és átadásáról, valamint az (EU) 2019/818 rendelet módosításáról

sorolhatók: az utasok foglalási adatai, amelyeket a légitársaságok gyűjtenek, és a beszállás után keletkező adatok. Az adatkör kiterjed a helyfoglalás időpontjára, a tervezett utazás dátumára, az utasok nevére, címére és elérhetőségére (telefonszám, e-mail cím, lakcím), a fizetési információra (készpénz, bankkártya adatok), az utazás teljes útvonalára (tovább foglalásra is), az ülőhelyre, a poggyászra vonatkozó információkra, az utashoz kapcsolódó egyéb utazók számára és nevére, minden összegyűjtött előzetes utasinformációs adatra (API), valamint a PNR-adatok összes korábbi módosítására. Az elemzés lehetővé teszi a kockázatos személyek azonosítását és a foglalási anomáliák, például a késői foglalások és a kapcsolódó utasok kiszűrését. Az API adatok szűkebb körűek, és az utasok személyi adatai mellett az okmányok érvényességét tartalmazzák. A PNR adatok elemzése segíthet a potenciális fenyegetések azonosításában, különösen konfliktusos zónákba történő utazás esetén.

A fenti adatkör alapján lehetséges az utasadatok automatizált kockázatelemzése, korábbi elemzések, trendek által felállított kockázati profilok alapján. A valós időben ezek alapján történik az emberi tényező bevonásával az egyedi vizsgálat, valamint intézkedés vagy ellenőrzés kezdeményezése a reptereken.³⁶⁹

9.5. A környező országok elemző egységei

A NEBEK-nél eltöltött gyakornoki munkám során lehetőségem adódott arra vonatkozóan is, hogy a nemzetközi intézmények információcsere és elemzői rendszere mellett az EU tagországok rendőri szervei bünelemző egységeinek tevékenységébe is bepillantást nyerjek. Az általam vizsgált országok elemzői szervezetének felépítése és szabályozása során kettősség figyelhető meg. A szövetségi elven felépülő államok tekintetében egy elemzői szabályzat található szövetségi szinten, valamint szövetségi szinten van egy elemző egység. A tagállamok saját elemzői szervezetrendszerüket maguk alakítják ki.

9.5.1. Ausztria

Ausztriában a bűnüldöző szervek között működik egy központi elemző egység, valamint minden tartományban van egy támogató részleg. A központi egység főként országos ügyekkel foglalkozik, míg a helyi osztályok a tartományi szintű ügyekre koncentrálnak. A központi

³⁶⁹ HUDÁK István (2024): A NIK, mint fúziós intézmény. 2024. február 21. - előadás a Nemzeti Közsolgálati Egyetemen

egység a Criminal Intelligence Service Austria által vezetett eljárások során nyújt támogatást, valamint felügyeli a helyi egységek munkáját. A bűnügyi elemzést szövetségi szabályozás irányítja, amely meghatározza az egységek működését és a közöttük lévő együttműködést. Az elemző munkát szakosodott elemzők végzik, akik az adott vizsgálat során segítenek. A bűnügyi elemzések közé tartozik az általános adatelemzés, "blip-detection" (anomalitások és trendek keresése), asszociációs elemzés (kapcsolatok azonosítása), klaszteranalízis (személyek vagy események csoportosítása hasonlóságok alapján), kapcsolati adatbázis-elemzés (telefonhívások, pénzügyi tranzakciók elemzése), valamint kronológiai elemzés.

9.5.2. Németország

Németországban a föderalizmusnak megfelelően minden rendőri hatóság eltérő módon szerveződik nemzeti és szövetségi szinten. E tekintetben heterogén a kép a bűnelemzés terjedelmét és konkrét felépítését tekintve. A szövetségi felépítés miatt a német rendőri hatóságoknál a bűnelemző egységeknek nincs egységes szervezeti felépítése. Minden állami és rendőri hatóság egyénileg, sajátos igényeinek megfelelően alakítja ki elemző egységeit. A szervezeti kereteket a hatósági rendőrségi szabályzatok adják. A Szövetségi Bűnügyi Rendőrségi Hivatal (BKA) saját értékelő és elemző egységekkel rendelkezik a különböző fenomenológiai fókuszpontokon. Ezen túlmenően a Súlyos és Szervezett Bűnözés Elleni Osztály (SO) is rendelkezik elemzői területtel, amely a bűnelemzés alapvető kérdéseivel foglalkozik, az általános jelenségek megfelelő területétől elkülönítve. Az elemzői munka során első alkalommal projektcsoportokban zajlik, amelyben a nyomozók és az elemzők közösen dolgoznak. Megítélésük szerint a szabványos és strukturált megközelítés jobb elemzési eredményekhez vezet, és ezért hasznos lehet a vizsgálatok során.

9.5.3. Hollandia

Hollandiában a rendőrség működése nemzeti szinten történik, a tíz területi és az egy központi egység, valamint a csendőrség mindegyike rendelkezik saját bűnügyi elemző részleggel. Az elemzők feladatait a rendőrségi adatkezelési törvény szabályozza. Kétféle elemző egység működik: az esetelemzők, akik a bűnügyi nyomozások során dolgoznak, és a biztonsági elemzők, akik különböző jelenségek elemzésére koncentrálnak. Ezen kívül léteznek kutatók is, akik tudományos alapon vizsgálják a jelenségeket, hozzájárulva ezzel a stratégiai döntéshozatalhoz. Az elemzők különféle módszereket alkalmaznak, például idővonalak készítését, közösségi hálózatok elemzését és statisztikai elemzéseket.

9.5.4. Szlovákia

Szlovákiában a Rendőrség Elnöksége rendelkezik Bűnügyi Elemző Osztállyal, amely Pozsonyban található és három regionális (nyugat, közép és keleti) egységgel működik. A jövőben a bűnügyi elemzők számának növelését tervezik. A bűnügyi elemzést a Belügyminisztérium 2023. évi rendelete szabályozza. Az elemző munkát kizárólag a Bűnügyi Elemző Osztály munkatársai végzik. Az elemző nincs közvetlen kapcsolatban a vizsgálóval, ami hátrányosan ítélnék meg. Azonban a kiemelt ügyek esetén létrehozott nyomozócsoportban mindig van bűnügyi elemző. A fő feladatok közé tartozik a banki tranzakciók és telekommunikációs adatok feldolgozása. Nagyobb bűncselekmények esetén nyomozócsoportokat is alakíthatnak, ahol az elemzők is részt vesznek. Az elemzők leggyakrabban kapcsolatelemezést, összehasonlító elemzést, folyamatábrák készítését és térképes ábrázolást végeznek.

9.5.5. Csehország

Csehországban több elemző szerv is támogatja a nyomozó hatóságokat. A Rendőrelnöki Hivatalon belül működik egy Elemző Jogalkotási Osztály, amely a belső rend és biztonság alapvető kérdéseivel foglalkozik, valamint jelentéseket és javaslatokat készít a rendvédelmi intézkedésekkel kapcsolatban. A Bűnügyi Rendőrségi és Nyomozó Szolgálaton belül található egy Központi Analitikai Osztály, amely elemző anyagokat készít döntéshozók számára, és figyelemmel kíséri a bűnözés alakulását. A cseh rendőrség területi egységei és az országos szintű szervek is rendelkeznek saját elemző osztályokkal. Az elemzők tevékenységét a Cseh Köztársaság Rendőrségének belső szabályzata irányítja. A nyomozók is gyakran végeznek elemzői munkát, különösen összetett bűncselekmények esetén.

A felsorolt országok elemző egységeiben közös, hogy központi és regionális (tagállami szinten) is van elemző egységük. Az általuk végzett elemzések stratégiai és operatív jellegűek egyaránt. A szakegységek mellett is találunk elemzőket. Egyedül Szlovákiában érvényes, hogy csak általános elemző egység van, akik elkülönülve, a megrendelő egységtől távol végzik munkájukat. Azonban a nyomozócsoportokhoz mindig delegálnak elemzőt. A nemzetközi „szabványoknak” megfelelően az egyes országok szinte ugyanazon módszereket, technikákat alkalmaznak.

9.6.A fejezet rövid összefoglalása, megállapítások

A fejezetben bemutatam a bűnügyi elemzés kialakulását, intézményesülését a bűnügyi munkában. Ismertettem, fogalmát, célját, feladatait, módszereit, alapelveit, részterületeit. Külön kitértem, az elemzés folyamatában részt vevő személyek, egységek feladataira.

A bűnügyi elemzést szabályozó norma egy intézményi keretet biztosít annak, hogy a bűnügyi elemző-értékelő munka mind helyi, mind területi, mind központi szinten a bűnügyi munka egyik nélkülözhetetlen elemévé tudjon válni, hiszen az eredményes felderítés, nyomozás sem, de a jó taktikai, stratégiai döntések meghozatala sem lehetséges napjainkban kellően megalapozott, alátámasztott elemzés-értékelés nélkül.

A társadalmi-gazdasági-politikai életben bekövetkező változások hatására a rendőri feladatok is tovább bővülnek, melynek során a bűnügyi elemző egységekre még jobban kell támaszkodni. A rendőri adatrendszerek, elemzési technológiák közös jellege és szerkezete napjainkban egy reaktív szemléletet mutató rendőri intézkedések támogatására van felépítve. Azonban ahhoz, hogy a proaktív szemlélet érvényesülni tudjon, szükséges az adatbázisok szerkezetének, rendszerének megreformálása is. A bűnügyi elemzés elengedhetlen egy olyan környezetben, ahol végtelen számú problémával kell foglalkozni, nagyon véges mennyiségű erőforrással.³⁷⁰

³⁷⁰ SHERMAN W. Laurence (2013): The rise of evidence-based policing: Targeting, testing, and tracking. *Crime and Justice*, 42(1), pp. 377–451. Online: <https://doi.org/10.1086/670819> (letöltve: 2024.11.02.)

10. A FESZTIVÁLOKON ELKÖVETETT BŰNCSELEKMÉNYEK

A turizmus a világgazdaság egyik legdinamikusabban növekvő ágazata, mely folyamatot a jelentősebb társadalmi-gazdasági események, mint pl. 2001. évi terrortámadás, vagy 2008. évi gazdasági világválság sem tudták meggátolni. (Az ENSZ Világturizmus Szervezete (UN Tourism) legfrissebb adatai szerint a nemzetközi turisták száma 2024-ben 1,4 milliárdra nőtt, ami közel 99%-os visszaesést jelent a 2019-es, előző rekordévhez képest.)³⁷¹

*„A turizmus fejlődéstörténetének jelen korszakát jellemző totális turizmus egyrészt igényli (generálja) a béke fenntartását, másrészt a mindenhol jelen lévő turisták támadási területet képeznek az agresszorok számára, ezzel potenciális konfliktusforrásként értelmezendők.”*³⁷² Az utazások, a szállásokon való tartózkodás, a különféle programok, rendezvények látogatása, mind olyan mozzanatok, melyek során a biztonság garantálása alapvető követelmény.

10.1. A rendezvények szerepe turizmusában

Napjaink turizmusának legfontosabb jellemzője, hogy a tömegturizmust kiváltó kínálatról az egyedi, speciális termékek kínálatára helyeződik a hangsúly. A kulturális jellegű rövid látogatások, a kulturális kikapcsolódások és az aktív nyári és téli üdülések iránti igény növekszik a legintenzívebben. Mint új motiváció jelent meg a rendezvény- és fesztiválturizmus, melyek esetén is felmerülhetnek olyan következmények, esetleges negatív környezeti, társadalmi hatások, melyek megfelelő tervezéssel megelőzhetők, kivédhetők, nagymértékben csökkenthetők.³⁷³

A rendezvények többféleképpen oszthatóak (kulturális, politikai, sport, gazdasági, katonai, vallási stb.) A felsorolt rendezvényfajták szinte mindegyike érinti, illetve érintheti a turizmust, hiszen a kül- és belföldi turisták kedvelt célpontjai az egyes sport- vagy kulturális

³⁷¹Un world tourism barometer international tourism recovers prepandemic levels in 2024
https://tripbytrip.org/2025/02/01/un-world-tourism-barometer-international-tourism-recovers-pre-pandemic-levels-in-2024/?utm_source=chatgpt.com (letöltve: 2025.06.27.)

³⁷² MICHALKÓ Gábor (2020): Turizmus a hadviselés árnyékában In: Turizmusbiztonság, Szerkesztő: Michalkó Gábor, Németh József, Ritecz György, Dialóg Campus, Budapest, pp. 73-86.

³⁷³ JANDALA Csilla - SÁNDOR Tibor (2016): A rendezvények és a turizmus kapcsolata a múltban és a jelenben

rendezvények, ahogy a vallási rendezvények és a nemzetközi migráció erősödése mellett a családi látogatások is összefonódhatnak a turizmussal.³⁷⁴

Annak meghatározása, hogy a rendezvény melyik fajtájáról beszélünk, azért fontos, mert biztosításának megszervezésénél az abban résztvevő magánbiztonsági szolgáltatókra és a rendvédelmi szervekre más-más feladatok hárulnak.

10.2. A fesztiválokön megjelenő bñncselekmények

Mindennapi életünkben, szabadidős elfoglaltságként egyre inkább teret nyernek a könnyűzenei fesztiválok. Mint a társadalom szinte minden szegmensében, itt is jelen van a bñnözés, a kábítószerrel kapcsolatos bñncselekmények is egyre gyakoribbá válnak.

A fesztiválok idején a sajtóban megjelent hírek alapján össze is lehetne állítani a legnagyobb hazai fesztiválok listáját is. A Sziget, a Volt, a Balaton Sound, az OZORA, melyek nemzetközileg is jelentős fesztiválok, jelentős számban látogatják külföldiek, ami az itt megjelenő bñncselekmények számára is hatással van.

Egy, a Magyar Turizmus Zrt. megbízása alapján készült kutatás szerint a legismertebb és legnépszerűbb a Sziget Fesztivál. 2007 január és 2010 márciusa között a magyar lakosság 65,1%-a vett részt legalább egy hazai fesztiválon. A fesztivállátogatás továbbra is elsősorban a nyári, szabadtéri tevékenység, barátokkal, családdal együtt töltött időt jelenti. A fesztivál kiválasztásában meghatározó a jelleg, a műfaj, továbbá a konkrét műsor, a hangulat, a fellépő produkciók. A legnépszerűbbek a gasztronómiai és a könnyűzenei fesztiválok. A turizmusban 2010. a Fesztiválok éve volt.³⁷⁵

A kriminálstatisztikában tény, hogy a bñnözés egésze, a teljes bñnözés nem ismerhető meg, és ezért pontosan statisztikailag sem ragadható meg. Az ismertté vált bñnözés adatai, belső arányai a tényleges bñnözéstől eltérhetnek. Ez kimondottan érvényes a zenei fesztiválokra, hiszen számos esetben a jogsértések nem jutnak a hatóságok tudomására. A bñncselekmény sértettje az eseményt később, sokszor a fesztivál végén észleli, az eltulajdonított dolog értéke nem jelentős, és később, vagy egyéb okokból nem tesznek feljelentést.

³⁷⁴ NÉMETH József (2020): A sport- és kulturális rendezvények, tanácskozások, delegációk biztosítása In: Turizmusbiztonság Szerkesztette: Michalkó Gábor, Németh József, Ritecz György Dialóg Campus, Budapest pp.299-334.

³⁷⁵ SÜLYÖK Judit (2010): A magyar lakosság fesztivállátogatási szokásai A Magyar Turizmus Zrt. megbízásából készült kutatás Online: https://mtu.gov.hu/documents/prod/136_fesztivallatogatasi_szokasok.pdf (letöltve: 2021.01.10.)

A fesztiválokön elkövetett bñncselekményeket két kategóriába oszthatjuk az elkövetés helyszíne szerint. Ahogyan a rendezvénybiztosítás esetén beszélhetünk külső és belső helyszínről, így a bñncselekményeket is megkülönböztethetjük aszerint, hogy a rendezvény helyszínén, vagy azon kívül követték el.

10.2.1. A külső helyszínen elkövetett bñncselekmények

A külső helyszínen, azaz a rendezvény területén kívül, de ahhoz közel történik a fesztivált látogató személyek érkezés előtti tömörülése, gépkocsik parkolása a részükre kijelölt parkoló helyen, illetve ennek hiányában a környező, utcákban, egyéb helyeken, ahol szabad parkolóhely található. A külső helyszínen találkozhatunk különféle közlekedési szabályszegésekkel, közlekedési balesetekkel is. A leggyakoribb bñncselekmények az alkohol³⁷⁶ vagy kábítószer hatása alatt történő gépjárművezetés,³⁷⁷ a gépkocsik feltörés, rongálások.³⁷⁸ Vidéki fesztiválok esetén előfordul, hogy a koncertet látogató személyek az adott településen, ahol a fesztivál található, az ott lévő ingatlanokat megrongálják, vagy oda betörnek. A fesztiválra érkező vagy onnan távozó személyek között szintén előfordulhat garázdaság,³⁷⁹ vagy ahhoz kapcsolódó testi sértés.³⁸⁰ Gyakori eset sajnos, hogy drogfogyasztás miatt bódult állapotban lévő személyekkel találkozhatnak a helyi lakosok a település nagyobb csomópontjaiban, boltoknál, vagy buszmegállóknál, vasútállomásokon. Az utóbbi években gyakoribbá vált, hogy a kábítószer-terjesztők az általuk értékesíteni kívánt drogot a rendezvény helyszínéhez közel, általuk bérelt szálláson, lakásban tartják, és csak kisebb mennyiséget, mintát visznek be a fesztivál területére.

A rendezvényekre való beléptetés a jegyek ellenőrzése mellett csomagátvizsgálással történik. Már itt lebuknak azok az elkövetők, akik hamis belépőjeggyel próbálnak a fesztivál területére bejutni. A csomagok átvizsgálása során lehetőség van a fesztivál területére bevinni szándékozott, tiltott tárgyak (kardok, kések, kábítószer) kiszűrésére is. Már itt találkozhatunk okirat-hamisítással,³⁸¹ vagy kábítószer birtoklással.

³⁷⁶ Btk. 236.§ Járművezetés ittas állapotban

³⁷⁷ Btk. 237.§ Járművezetés bódult állapotban

³⁷⁸ Btk. 371.§ Rongálás

³⁷⁹ Btk. 339.§ Garázdaság

³⁸⁰ Btk. 164.§ Testi sértés

³⁸¹ Btk. 345.§ Hamis magánokirat felhasználása

10.2.2. A rendezvény belső helyszínén elkövetett bűncselekmények

A rendezvényfajták mindegyikén történhetnek bűncselekmények, melyek jellemzően három kategóriába oszthatók.

10.2.2.1. Vagyon elleni bűncselekmények

Általában valamilyen idegen, értékkel bíró dolog jogtalan megszerzése érdekében követik el a jogsértéseket, de irányulhat a cselekmény a dolog megsemmisítésére, vagy az abban való károkozásra is. Az elkövetés tárgyai a fesztivált látogatók értékei vagy a fesztiválok berendezési tárgyai, objektumai lehetnek. Az egyik leggyakoribb vagyon elleni jogsértés a lopás.³⁸² A legtipikusabb esete ennek a fesztiválokon, mikor az elkövetők mobiltelefonokat, okosórákat, fényképezőgépeket vagy pénztárcákat tulajdonítanak el. De előfordult már, hogy a fesztiválokon használt berendezési tárgyak, vagy azok tartozékai voltak az elkövetés tárgyai. A lopások közül az alkalmi lopás, a zseblopás és a sátorból lopás a legjellemzőbb.

A bűncselekménynek a sértettje bárki lehet, aki rendelkezik a megszerezni kívánt dologgal. Az ilyen bűncselekmények sértettjeire leginkább az jellemző, hogy nem kellően figyelnek, vagy őrizetlenül hagyják értékeiket, főleg sátraikat. Gyakran előfordul, hogy figyelmetlenségüket, hanyagságukat az is befolyásolja, hogy alkohol vagy kábítószer hatása alatt állnak. Amennyiben az eltulajdonított értékek között okirat, vagy bankkártya található, és azt felhasználják a fesztiválon, vagy később, beszélhetünk készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel³⁸³ vagy okirattal visszaélésről³⁸⁴ is.

A lopásnál súlyosabb esetnek minősül a rablás³⁸⁵, mikor dolog megszerzése érdekében erőszakot alkalmaznak. A kifosztás³⁸⁶ esetén az elkövető leitatja a sértettet, és védekezésre képtelen állapotát kihasználva veszi el értékeit. Vagyon bűncselekmények esetén beszélünk kell még a rongálásról, mely főleg a fesztiválokon használt berendezési tárgyak ellen irányulnak.

Az elkövetőkre jellemző, hogy zömében a fiatalabb korosztályból kerülnek ki, és cselekményeiket gyakran alkohol vagy kábítószer hatása alatt követik el. A fesztiválokon a vagyon elleni bűncselekményeket elkövető személyeket két csoportra osztom.

³⁸² Btk. 370.§ Lopás

³⁸³ Btk. 393.§ Készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel visszaélés

³⁸⁴ Btk. 346.§ Okirattal visszaélés

³⁸⁵ Btk. 365.§ Rablás

³⁸⁶ Btk. 366.§ Kifosztás

- Az első csoportba azok az elkövetőket sorolom, akiknek elfogyott a pénzük, talán alkohol vagy kábítószer hatása alatt is állnak, és ezt a plusz „töltést” kihasználva követnek el bűncselekményt, hogy a fesztiválon további igényeiket ki tudják elégíteni.
- A másik csoportba azok az elkövetők tartoznak, akik tudatosan, az egyes fesztiválok látogatására specializálódva, szervezeten követik el a jogsértéseket. A feladatokat felosztják egymás között, vannak köztük figyelők, a konkrét cselekményt végrehajtók és akik a fesztivál területéről az eltulajdonított értékeket kijuttatják.

A bűncselekmények sértettjei gyakran nem, vagy csak későn tesznek feljelentést. A sértettek az eltulajdonított dolog hiányát sokszor csak jóval az esemény megtörténte után észlelik, esetleg arra gondolnak, hogy azokat elhagyták. A dolog értékének csekély volta miatt nem tesznek feljelentést, vagy ha meg is teszik, azt jóval a cselekmény után, mely jelentős mértékben nehezíti a nyomozást. A külföldi sértettek esetében még nagyobb a látencia, mert esetükben a nyelvi problémák is nehezítik a feljelentés megtételét, ezért sokszor inkább elállnak tőle.

10.2.2.2. Kábítószeres bűncselekmények

A befejezett büntetőeljárások adatai alapján elmondható, hogy ma már szinte mindenfajta kábítószer megtalálható a fesztiválokon, a klasszikus drogoktól a legújabb szintetikus szerekig.

A kábítószer-bűnözést a hazai és a nemzetközi szakirodalom is kriminológiai szempontból kínálati és keresleti oldali bűncselekményekre osztja. A kínálati oldalon beszélhetünk a kábítószer-terjesztésével, -kereskedelmével összefüggő elkövetési magatartásokról, melyek ma már a szervezett bűnelkövetői körök egyik fő tevékenységét is képezik.³⁸⁷

A keresleti oldalon az alábbi cselekmények jelennek meg:

- direkt kábítószer-bűnözés: a Btk-ban szereplő kábítószeres bűncselekményekkel kapcsolatos tényállások megvalósítása,
- indirekt kábítószer-bűnözés: a kábítószer megszerzése érdekében elkövetett jogsértések, mikor az elkövető a cselekménnyel közvetlenül jut a droghoz, másrészt a bűncselekmény célja az anyagi haszonszerzés, melyből kábítószert lehet vásárolni.

³⁸⁷ LÉVAI Miklós - RITTER Ildikó (2019): Az alkoholizmus, a kábítószerprobléma és a bűnözés In: Kriminológia, Szerkesztette: Borbíró Andrea-Gönczöl Katalin-Kerezsi Klára-Lévai Miklós, Wolters Kluwer Hungary Kiadó, Budapest, 2019 ISBN 9789632959023, pp. 522-556.

- következmény-bűnözés: a kábítószer hatása alatt elkövetett, valamint a rendszeres kábítószer-fogyasztással összefüggő bűncselekmények, illetve azok az esetek, mikor a drogfogyasztó az áldozat, és a drognak szerepe van az áldozattá válásban.³⁸⁸

10.2.2.3. Erőszakos bűncselekmények

Az erőszakos bűncselekmények közül legjellemzőbb a garázdaság, valamint a testi épség elleni bűncselekmények. A garázdaságokra a csoportos elkövetés a leginkább jellemző, bandákba verődve kisebb létszámú csoportokat, társaságokat kezdenek el inzultálni, mondva csinált ürüggyel. Az összeütközések eredményeként könnyű, vagy akár súlyos testi sértés is megvalósulhat.

Ide tartoznak azok a nemi élet szabadsága elleni bűncselekmények is, melyeket az elkövetők általában alkoholos vagy drogos befolyásoltság alatt követnek el, vagy a sértett ilyen állapotát használják ki. De előfordul, hogy az elkövető direkt itatja le a sértettet, vagy csempész valamilyen drogot az italába, és a sértettet így kiszolgáltatott, védekezésre képtelen állapotba juttatja. Ezek a jogsértések a szexuális kényszerítés,³⁸⁹ szexuális erőszak,³⁹⁰ szexuális visszaélés.³⁹¹ A bűncselekmények sértettje általában megteszi a cselekmény után a feljelentést, de előfordul, hogy a sértett csak jóval később kerül olyan állapotba, mikor tudatosul benne, hogy bűncselekmény áldozatává vált.

A fesztiválok elkövetett jogsértések mellett a terrorcselekmények³⁹² megelőzése is a hatóságok feladata, melyek a 2000-es évektől a nagyobb tömegrendezvények biztosításának fontos részévé váltak. Franciaországban, Párizsban 2015-ben történt terrortámadás-sorozat során a legtöbb áldozattal járó mézszárlást a Bataclan koncertteremnél végezték. A koncert közben az elkövetők fegyverrel rontottak a terembe, és mintegy 70 embert öltek meg.³⁹³ Hazánkban szerencsére ilyen esemény még nem történt.

10.3. A fesztiválok elkövetett bűncselekmények kiváltó okai

A fesztiválok a bűncselekmények megtörténte számos okra vezethető vissza, melyek közül a legjellemzőbbeket emelem ki.

³⁸⁸ LÉVAI-RITTER 2019.

³⁸⁹ Btk. 196.§ Szexuális kényszerítés

³⁹⁰ Btk. 197.§ Szexuális erőszak

³⁹¹ Btk. 198.§ Szexuális visszaélés

³⁹² Btk. 314.§ Terrorcselekmény

³⁹³ Leszakadt ujja alapján azonosították az egyik merénylőt. Online:

https://index.hu/kulfold/2015/11/13/lovoldozesek_parizsban_meccs_kozben_legalabb_18-an_meghaltak/leszakadt_ujja_alapjan_azonositottak_az_egyik_merenylo/ (Letöltve: 2024.12.19.)

10.3.1. Alkohol

Az alkohol az egyetlen legális élvezeti cikk, pedig túlzott fogyasztása jelentős károkat tud okozni mind az egyénnek, mind a társadalomnak. Az alkohol jelen van, sőt, kiemelt szerepet tölt be a fesztiválokon, szinte el sem képzelhető fesztivál alkohol nélkül. Az alkohol hatása alatt elkövetett bűncselekmények között megtalálhatók a vagyon elleni és az erőszakos bűncselekmények is. Külön kell kiemelni azokat az eseteket, ahol a lerészegítés eszközként szolgál a bűncselekmény elkövetéséhez.

10.3.2. Kábítószer

A fesztiválokon elkövetett bűncselekmények és a kábítószer kapcsolatát vizsgálva, az alábbi elkövetés típusok figyelhetők meg:

- pszichofarmakológiai bűncselekmények, amelyeket pszichoaktív anyag akut vagy krónikus fogyasztásának hatása alatt követtek el,
- gazdasági kényszerből elkövetett bűncselekmények, amelyeket a kábítószer vagy a kábítószer megvásárlásához szükséges pénz megszerzése érdekében követnek el,
- rendszerszintű bűncselekmények: az illegális drogpiacon működésével összefüggésben piaci szereplőként, kereskedőként, disztribútorként vagy fogyasztóként követnek el,
- direkt kábítószer bűncselekmények: a Btk.-ban szereplő kábítószer-bűnözéssel kapcsolatos tényállások megvalósítása.³⁹⁴

A leggyakoribb természetesen a kábítószerfogyasztás. Szinte minden fogyasztó ellen a fesztiválokon is lehetetlen fellépni, ezért inkább cél a terjesztők elfogása.

10.3.3. Sértett közrehatása

Leggyakrabban a sértett figyelmetlensége, vagy hanyagsága vezet a vagyon elleni bűncselekmények, főleg a lopások elkövetéséhez, de annak is gyakran kiváltó oka, hogy valaki erőszakos bűncselekmény áldozatává válik. A fesztiválokon a látogatók néha feleslegesen visznek magukkal nagyobb értékű tárgyakat (pl. fényképező gép, tablet, okosóra, ékszer), melyeket aztán nem használnak és őrizetlenül hagynak. Emellett alkohol vagy kábítószer hatása alatt figyelmetlenekké válnak. Amennyiben észlelik a jogsértést, számos esetben csak a

³⁹⁴ LÉVAI-RITER, 2019.

fesztivál végén, vagy akkor tesznek csak feljelentést, amikor az eltulajdonított tárgyat használata merül fel.

10.3.4. Bűnözői életmód

Egyes elkövetők azért látogatják a fesztiválokat, hogy ott bűncselekményeket kövessenek el. Általában jellemző rájuk a csoportos elkövetés, de előfordul, hogy a cselekményeket szervezeten követik el. Cselekményeik leginkább vagyon elleni és kábítószer-terjesztéssel kapcsolatos jogsértések. Részükre a fesztiválokon számos, a bűncselekmények elkövetést „könnyítő feltétel” van jelen, alkoholos vagy kábítószeres befolyásoltság, hatalmas tömeg, őrizetlenül hagyott értékek stb.

10.3.5. Rossz baráti társaság

A fesztiválokat látogató személyek száma ma már zömében olyan fiatalokból tevődik össze, akik saját vagy a családjuk anyagi helyzetére alapszabványként megengedhetik maguknak, hogy a fesztiválokon részt vegyenek. Jellemző rájuk az alkohol és kábítószer-fogyasztás. Emellett megfigyelhetők a szerényebb anyagi háttérrel rendelkező fiatalok is, akik a gazdagabbak közé csapódnak, és azért követnek el jogsértéseket, hogy a csoport befogadja őket, kiadásukat fedezni tudják.

10.4. A fejezet rövid összefoglalása, megállapítások

A fejezetben bemutattam a fesztiválokon előforduló bűncselekményeket, azok okait és hatásait, kiemelve a biztonsági intézkedések fontosságát a rendezvények sikeres lebonyolításához, a fesztiválokon elkövetett bűncselekményeket és azok kiváltó okait. A bűncselekmények száma korántsem tükrözi a tényleges jogsértések számát, hatalmas látencia érvényesül. A hatóság előtt ismertté vált kisebb súlyú bűncselekmények mellett a garázda, az erőszakos, valamint a testi épségét veszélyeztető cselekmények is nagymértékben jelen vannak. Ezek a jogsértések számos esetben kapcsolódnak az alkoholhoz vagy a kábítószerhez, zömében ezek hatása alatt követik el a súlyosabb bűncselekményeket.

11. A FESZTIVÁLOKON TÖRTÉNŐ KÁBÍTÓSZER-FOGYASZTÁS KOCKÁZATELEMZÉSE

A kábítószer-fogyasztás számos veszélyt rejt magában, mely nem csak az egyénre, hanem a környezetére, a társadalomra is hatással van. A drogfogyasztáshoz különféle kockázatok kapcsolódnak, de hosszú távú negatív hatások is járulnak hozzá.

A leggyakrabban használt drogok mellett a fesztiválok környezetében marginálisabb, függőséget okozó szerek is megjelennek. Közös bennük azonban, hogy fogyasztásuk az zene vagy a tánc élményének fokozására, a fesztivál általános hangulatának emelésére szolgál.

A legsúlyosabb kockázat, ami a kábítószer-használót fenyegeti, a kábítószer-függőség kockázata. A kábítószer használatot számos tényező befolyásolhatja. A kábítószer uralhatja a fogyasztó teljes életét, elrabolva minden idejét, energiáját, pénzét. Egy folyamat végső állomása a függőség kialakulása.³⁹⁵ Amikor a dependencia kialakult, akkor a kábítószertől függő ember büntetőjogi beszámítóképessége hiányzik vagy korlátozott.³⁹⁶ Ezen kockázatok és hatások a fesztivál környezetben fokozottabban vannak jelen.

A kábítószer használattal kapcsolatos kockázatokat négy kategóriába sorolom, melyek az alábbiak:

11.1. Egészségügyi kockázatok

Minden ember egyedi a maga módján, és így a különféle drogok is különbözőképpen hatnak a fogyasztókra. A hatás sok mindentől függ, különösen az adott személy adottságaitól (életkor, testsúly, általános fizikai állapot, hozzászokás mértéke stb.), a környezetétől, hol és kivel van, a bevett drog fajtájától, mennyiségétől és koncentrációjától, valamint attól is, hogy a drogot hogyan juttatta szervezetébe. A különböző típusú kábítótószerkeverése növeli a kockázatot. Azzal is lehet érvelni, hogy a kábítószerrel kapcsolatban a használó soha nem lehet biztos semmiben, hatásuk szinte kiszámíthatatlan.

A kábítószer-fogyasztóknak több típusa létezik: a tipizálás alapja elsősorban a droghoz való hozzászokás intenzitása, a használat rendszeressége, de egyes csoportok során figyelembe

³⁹⁵ KISSZÉKELYI Ödön (1979): Toxikománia, BM Könyvkiadó Budapest 18.p.

³⁹⁶ KISSZÉKELYI 1979. i.m. 24.p.

veszik a szerhasználat funkcióját is. A WHO Szakértői Bizottsága 1973-ban a fogyasztók három típusát különítette el:³⁹⁷

- a) kísérleti kábítószer-fogyasztó (egyszeri vagy néhány alkalommal történő fogyasztás),
- b) alkalmi kábítószer-fogyasztó (a kábítószeres esetenkénti, speciális alkalmakkor való használata),
- c) függőségi helyzetben lévő fogyasztó.³⁹⁸

Fesztivál-környezetben mindhárom típusú fogyasztóval találkozhatunk.

Az egészségügyi kockázatok nemcsak a fizikai és mentális egészségre vannak hatással, hanem befolyásolhatják a tudati állapotot, hatnak az érzékelésre is. Az egészségügyi kockázatok lehetnek fizikaiak és pszichológiaiak. A pszichológiai kockázatok közül az agresszió, a hallucinációk, valamint az észlelési és figyelmi zavarok lehetnek kiemelt kockázatok a fesztiválokon.³⁹⁹

Kábítószer miatti halálesetek a könnyűzenei fesztiválokon világszerte ritkán, de előfordulnak, jellemzően elektronikus zenei eseményeken, ahol az ecstasy, szintetikus stimulánsok vagy hasonló szerek használata gyakori. Pontos statisztikát azonban nem sikerült felkutatnom erre vonatkozóan. Az esetek közül az egyik legsúlyosabb tragédia – kutatásaim szerint – 2014-ben Kanadában, Torontóban megrendezett VELD Music Festival-on történt. Az eseményen legalább 15 fő betegedett meg party-drogok elfogyasztása miatt, melybe ketten bele is haltak.⁴⁰⁰

Egy Ausztráliában készített kutatás az ausztrál zenei fesztiválokon 2000. július 1. és 2019. december 31. között bekövetkezett kábítószerrel összefüggő haláleseteket vizsgálta. A kutatás eredményei szerint a vizsgált időszakban 64 haláleset történt, amelyek többsége (73,4%) a húszas éveik közepén járó férfiakat érintette. A kábítószer-toxicitás volt a leggyakoribb halálok (46,9%), ezt követte a külső sérülés (37,5%). A leggyakrabban észlelt vagy jelentett kábítószer az MDMA volt (65,6%), ezt követte az alkohol (46,9%) és a kannabisz (17,2%), a legtöbb esetben két vagy több kábítószer (köztük az alkohol) használata történt. A

³⁹⁷ LÉVAI Miklós (1992): Kábítószeresek és bűnözés

³⁹⁸ LÉVAI 1992.

³⁹⁹ GANERI Anita (2001): Drogy: od extáze k agonii.

⁴⁰⁰ Veld Music Festival deaths linked to 'party drugs,' police say Online:

<https://www.cbc.ca/news/canada/toronto/veld-music-festival-deaths-linked-to-party-drugs-police-say-1.2727358>
(letöltve: 2025.06.27.)

legtöbb haláleset nem szándékos volt, az esetek kevesebb mint egyötöde (17,2%) foglalkozott szándékos önkárosítással.⁴⁰¹

Magyarország könnyűzenei fesztiváljaira vonatkozóan ilyen vagy hasonló kutatással, kimutatással nem rendelkezünk. A rendőrségi hírekben, jelentésekben olvasottak alapján nálunk is az elektronikus zenei fesztiválokön találkozhatunk halálesetekkel és elvétve más-más fesztiválokön, koncerteken.

11.2. Gazdasági kockázatok

A kábítószer-fogyasztás alapvetően három, egymással kölcsönhatásban lévő tényezőtől függ: a személyiség, a társadalmi környezet és a drog.⁴⁰² A fogyasztás megjelenhet az egyén és társadalom, valamint a társadalom és az állam szintjén is. Az egyén, főleg fiatalkorban még kötődik a családi, baráti környezetéhez. Ahogyan önállóbbá válik, inkább kortásai felé húz, akik szintén fontos szociális közeget jelentenek számára. Az egyén idővel ezt is elhagyja, és elválk baráti és kortársi csoportoktól.⁴⁰³ E folyamat mentén válik az egyén és társadalmi környezetét érintő kábítószer-fogyasztás problémája a társadalom egészét érintő kábítószer-bűnözéssé. A fesztiválokön a drogok terjedése nemcsak a résztvevők számára okozhat anyagi károkat, hanem szélesebb körben is.

A drogok használata miatt bekövetkező orvosi vészhelyzetek (mint a túladagolás vagy a pszichózis) az egészségügyi rendszerre komoly terhet rónak, az egészségügyi ellátás költségei jelentősek. A munkaerőpiacra gyakorolt hatása szerint a kábítószerrel kapcsolatos egészségügyi problémák hosszú távú következményei (például a drogok okozta mentális és fizikai károsodás) csökkenthetik a munkaerőpiaci részvételt, és hosszú távon gazdasági veszteséget eredményezhetnek.

⁴⁰¹ SANTAMARINA R. – CALDICOTT D. – FRITZGERALD J. – SCHUMANN J.L. (2024): Drug-related deaths at Australian music festivals *International Journal of Drug Policy* Volume 123, January 2024, Online: <https://doi.org/10.1016/j.drugpo.2023.104274> (letöltve: 2025.06.27.)

⁴⁰² KIELHOLZ Paul – LADEWIG Dieter (1972): Die Drogenabhängigkeit des modernen Menschen 23. p.

⁴⁰³ ARTERBURN Stephen – BURNS Jim (2011): Drogy klepou na dveře: výchova, prevence, léčba

11.3. Büntetőjogi kockázatok

A fesztiválokon még a „kis mennyiségű, saját fogyasztásra szánt” drog birtoklása is komoly jogi kockázatot hordoz, a fesztiválok pedig a hatóságok szempontjából különösen ellenőrzött helyszínek. A legbiztonságosabb megoldás a teljes mellőzés, mivel a szabályok megszegése hosszú távú jogi és személyes következményekkel járhat. Büntetendő cselekmény a kábítószer birtoklása, fogyasztása is. Szigorúbb a büntetés, amennyiben kábítószer árusítása, terjesztése történik, melyet az értékesíteni kívánt mennyiség is befolyásol. Súlyosabb következményekkel jár, amennyiben a kábítószer-fogyasztás kiskorúak jelenlétében, nagy tömeget érintő eseményen, azaz fesztiválokon, vagy szervezett formában történik. A kábítószerrel kapcsolatos ügyek büntetőeljárását, előzetes letartóztatást és hosszú távú jogi következményeket is vonhatnak maguk után.

A büntetés pénzbüntetés vagy szabadságvesztés. A másik súlyos következmény lehet a büntetett előélet, mely hosszú távon befolyásolhatja az egyén életét: munkavállalási lehetőségeit, tanulmányait, valamint külföldi utazásait is korlátozhatja.

11.4. Társadalmi és morális kockázatok

Napjainkban a kábítószer-fogyasztást a társadalom széles körben elítéli, és a fogyasztókat gyakran marginalizálják. A zenei rendezvényeken azonban ez a megítélés kevésbé élesen jelenik meg. Bár a kábítószer-terjesztőket továbbra sem fogadják szívesen a nem fogyasztók, az enyhe szerek hatása alatt álló résztvevőkkel szemben, akik nem zavarják környezetüket, sokszor elnézőbbek, mint az alkoholt fogyasztókkal.

A könnyűzenei fesztiválok számos társadalmi és morális kockázatot is magukban hordoznak, bár ezek nem minden eseményre vagy résztvevőre vonatkoznak. A társadalmi kockázatok közé tartozik a túlzott alkohol- és drogfogyasztás, amely a fesztiválok laza szabályrendszerével és pezsgő bulikultúrájával összefüggésben könnyen előfordulhat. Ez nemcsak az egyének egészségét veszélyezteti, hanem balesetekhez, agresszióhoz, sőt tragédiákhoz is vezethet. Szintén problémát jelent a zaj- és környezetterhelés, hiszen a fesztiválok hulladékproblémákat és a természet károsodását okozhatják, különösen festői, természetközeli helyszíneken. Ez gyakran feszültséget kelt a helyi lakosok és a fesztiválozók között. Emellett az antiszociális viselkedés is gyakori, mivel a fesztiválok hangulata gyakran elősegíti a gátlástalanságot, ami problémás helyzetekhez vezethet.

A morális kockázatok is jelentősek. A laza társadalmi normák és az alkoholfogyasztás növelik a szexuális zaklatások és kihasználás lehetőségét. Emellett a fesztiválok ideiglenes „másik valóságnak” tűnnek, ahol az emberek gyakran eltérnek hétköznapi viselkedésüktől. Ez morális dilemmákat vet fel, különösen, ha az ottani viselkedés következmények nélkülinek tűnik, de valójában hatással van másokra vagy a saját életükre. Végül a normák elmosódása is megfigyelhető: a fesztiválok gyakran feloldják a társadalmi szabályokat, ami hosszú távon befolyásolhatja az etikai normákat, különösen a fiatal résztvevők esetében.

Összességében a könnyűzenei fesztiválok szórakozási lehetőséget, közösségi élményt és kulturális értéket nyújtanak, ugyanakkor a társadalmi és morális kockázatok tudatosítása elengedhetetlen a biztonságos részvétel érdekében.

11.5. A fejezet rövid összefoglalása, megállapítások

A fejezetben bemutattam, hogy a kábítószer-fogyasztás a fesztiválokon milyen kockázatokkal jár, milyen hatásai vannak az egyénre és társadalomra. A kockázat egyéni, csoport és társadalmi szintjén is megjelenik, lehet egészségügyi, gazdasági, büntetőjogi és társadalmi-morális. A fesztiválokon a kábítószer-fogyasztás komplex kockázati tényezőket von maga után, amelyek figyelembevételére szükség van a biztonságosabb környezet megteremtése érdekében.

12. A KÖNNYŰZENEI FESZTIVÁLOK BIZTOSÍTÁSA

A tömegrendezvény fogalma tág kategória, egyedül a Rendészettudományi Szaklexikonban találtam rá konkrét meghatározást, mely szerint „hivatásos és/vagy nem hivatásos szervezők által, meghatározott céllal, időben és helyen/helyszíneken szervezeten, ill. spontán módon rendezett/tartott állami, társadalmi, politikai, vallási, művészeti, közművelődési, tudományos, szakmai, sport- és más rendezvény az előre tervezett, ill. ténylegesen megjelent nagyszámú résztvevővel. Így pl. tüntetés, kiállítás, koncert, fesztivál, konferencia, sportesemény.”⁴⁰⁴ Szűkebb meghatározás szerepel egy, a rendőrség által tömegrendezvény biztosítással kapcsolatos oktató anyagban: „Tömegrendezvény: Azonos helyen és időben szervezett programszerű összejövetelen jelenlévő nagyszámú emberek csoportja.”⁴⁰⁵

A tömegrendezvények lebonyolítása, és biztosítása komplex feladat, mely több szerv, hatóság közös együttműködésével valósítható meg sikeresen. A jogi környezetet nézve, a rendezvények biztosítása részletes szabályozáson alapul, melyek alapján az abban részt vállaló szervek is kidolgozták saját szakmai protokolljukat, továbbá némely felsőoktatási intézményekben tananyag a rendezvénybiztosítás.

A rendezvények többféleképpen oszthatók (kulturális, politikai, sport, gazdasági, katonai, vallási stb.). Annak meghatározása, hogy a rendezvény melyik fajtájáról beszélünk, azért fontos, mert a biztosításának megszervezésénél az abban résztvevő magánbiztonsági szolgálatokra és a rendvédelmi szervekre más-más feladatok hárulnak. Helyszín szerinti felosztása lehet:

- szabadtéren megtartandó rendezvények,
- fedett létesítményben, zárt objektumban megtartandó rendezvények,
- magánterületen megtartandó rendezvények,
- közterületen megtartandó rendezvények.⁴⁰⁶

A közönség szempontjából:

- nyilvános, bárki által látogatható rendezvények,
- zártkörű (meghatározott személyek számára látogatható) rendezvények.

⁴⁰⁴ Rendészettudományi Szaklexikon 2019, Főszerkesztő: Boda József, Budapest, Dialóg Campus Kiadó 572.p.

⁴⁰⁵ KASZA Anett (2015): A fővárosi metró alkalmazási lehetőségei a tömegrendezvények biztosítása során Online: <https://vedelem.hu/letoltes/anyagok/455-a-fovarosi-metro-alkalmazasi-lehetosegei-a-tomegrendezyenyek-biztositasa-soran.pdf> (letöltve: 2024.12.04.)

⁴⁰⁶ NÉMETH József (2020): I.m. 302.p.

A rendezvénybiztosítás részletes szabályozásának kialakulásában fontos szerepe volt pl. a 2011-ben a West Balkán szórakozóhelyen történt tragédiának is, ahol a szervezők több személyt engedtek be zárt térbe, mint amennyit a biztonsági előírások megengedtek. Az ügyben 2024-ben született a kártérítés tekintetében jogerős ítélet.⁴⁰⁷

A rendezvénybiztosítás a magánbiztonsági tevékenységek közül talán a legösszetettebb. Kiterjed a személybiztosításra, a területbiztosításra, esetenként az objektumvédelemre, de feladatokat ad a katasztrófák elkerülésében is. Összetettségét, komplexitását jellemzi a tartalmi sokszínűsége. Nagy körültekintést igényel az egyes rendvédelmi szervek, rendezők, a biztonságot biztosító szervezetek közötti együttműködés megszervezésében.

A rendezvények többféle csoportosításából is következik, hogy a rendezvény fogalmához szorosan kapcsolódik a turizmus is, hiszen számos nagy tömeget vonzó rendezvény a turizmus égisze alatt kerül megszervezésre.

A turizmus egy dinamikusan fejlődő üzletág, melynek egyik jelentős szegmense a fesztiválturizmus. A nyár legjobban várt eseménye a fesztiválok tömkelege, ahol egyre több, főleg külföldi turista vesz részt. A fesztiválok közül talán a könnyűzenei fesztiválok látogatása a legnépszerűbb. Hazánk is számos könnyűzenei fesztiválnak ad helyet a nyári időszakban, melyek közül a legismertebb, legnépszerűbb a Sziget Fesztivál. Egy internetes portál (Slingo) által közzétett, 2024-ben a világ 50 legjelentősebb zenei fesztiválját tartalmazó listán az első helyen szerepel a Sziget.⁴⁰⁸

A biztonság a fesztiválok sikeres lebonyolításának kulcseleme. Akkor sikeres egy fesztivál, ha a fesztiválozók (közönség, művészek, dolgozók stb.) biztonsága és a fesztiválszervező biztonsága is érvényre jut.⁴⁰⁹ A jogi környezetet nézve, a rendezvények biztosítása részletes szabályozáson alapul, melyek alapján az abban részt vállaló szervek is kidolgozták saját szakmai protokolljukat. Külön-külön feladatok hárulnak a rendvédelmi szervekre és a magánbiztonsági szolgáltatókra, amelyek hatékony együttműködése nélkülözhetetlen.

A rendezvények sikeres lebonyolítása érdekében került megalkotásra *A zenés, táncos rendezvények működésének biztonságosabbá tételéről szóló 23/2011. (III.8.) Kormányrendelet.*

⁴⁰⁷ 3. 162 milliós kártérítés jár a West Balkánban meghalt lányok családjának Online: <https://24.hu/belfold/2024/03/25/west-balkan-karterites-jogeros-itelet-162-millio-meghalt-lanyok-csaladjanak/> (letöltve: 2024.08.04.)

⁴⁰⁸ The Biggest and best Music Festivals from Across the World Online: <https://www.slingo.com/blog/lifestyle/biggest-and-best-music-festivals-2024/> (letöltve ideje: 2024.08.04.)

⁴⁰⁹ NEWBOLD Chris – JORDAN Jenny – KELLY Paul – DIAZ Kristy (2019): Principles of Festival Management, Goodfellow Publishers ISBN: 9781911396840

A norma alapján a szervező feladata, hogy a rendezvény jellegének megfelelően elvégezze a szükséges bejelentéseket a szakhatóság felé, beszeresse az engedélyeket és megkösse a megbízási szerződést a megfelelő vagyonvédelmi céggel a rendezői feladatok ellátására. Továbbá, szerveznie kell a helyszínbejárást a rendőrséggel, a rendezővel, a szakhatóság képviselőivel és egyéb közreműködőkkel, pontosítania kell a rendezvény lebonyolításának részfeladatait és a felelősöket, valamint meg kell határoznia a közreműködői és rendezői létszámot és feladatokat. Emellett biztosítania kell a közreműködők infrastrukturális igényeit és a szükséges technikai eszközöket.⁴¹⁰

A rendezvénybiztosítás legfőbb célja az összegyűlt emberek személy- és vagyonbiztonságának a védelme.⁴¹¹ A jogsértések, a bűncselekmények megelőzése mellett további feladat a terrorcselekmények megakadályozása is, mely a 2000-es években a nagyobb tömegrendezvények biztosításának fontos elemévé vált.

E rendezvények biztosítása különleges figyelmet igényel, mivel a résztvevők nagy száma, a nyílt terek és a különféle veszélyforrások fokozott kockázatot jelentenek. A zenés-táncos rendezvények népszerűsége világszerte folyamatosan növekszik, ami növeli a biztonsági kihívások számát és komplexitását. A rendezvénybiztosításban két szegmens tölt be kulcsfontosságú szerepet, a rendőrség és a magánbiztonsági (vagyonvédelmi) cégek, akik a rendezvények belső biztonságáért felelnek.

A továbbiakban a Sziget Fesztivál biztosításán keresztül mutatom be, hogy a rendvédelmi szervek, és a magánbiztonsági szolgáltatók milyen feladatokat látnak el a fesztivál biztosítása során.

12.1. A fesztivál biztosításának szereplői

A Sziget Fesztivál biztosítására való felkészülés már hónapokkal korábban megkezdődik. A rendőrség egyeztet a főszervezővel, a rendezővel, illetve a vagyonvédelmi cégekkel. A biztosításban állami szereplőként a rendőrség, a titkosszolgálatok, a katasztrófavédelem, nem állami szereplőként a szervező és a magánbiztonsági szolgáltatókon

⁴¹⁰ 23/2011. (III.8.) Korm.rendelet 8.§

⁴¹¹ CHRISTIÁN László (2019): Rendezvénybiztosítási gyakorlat In. Dr. Szalay Ferenc – Kutsera Péter – Miklós István: Szakmai módszertani ismeretek a közszolgálati pályaeorientációs képzés oktatói számára III. Magánbiztonság, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Budapest, pp. 9-20.18. p.

kívül a mentők, a polgárőrség, a közüzemi szolgáltatók, a közterület-felügyelet, az önkormányzati rendészet is részt vesz.

A fesztivál megkezdése előtt a biztosítási feladatnak részét képezi az előzetes helyszínbejárás is, mely a működéshez szükséges személyi-tárgyi feltételek meghatározása, telepítése mellett a helyszínre korábban bevitt és elrejtett (pl. elásott) dolgok, pl. kábítószer felkutatására is kiterjed.

A Szigeten 2013 óta beszélhetünk belső és külső biztosításról. A rendőrség elsősorban a Sziget külső biztosítását hajtja végre. Napközben a kisebb létszámmal különféle elektromos járművekkel és gyalogosan, vagy akár a Sziget területén golfkocsival járőrözve teljesít szolgálatot. A külső biztosításért felelnek. Egyenruhában látnak el szolgálatot, felügyelik a fesztiválra érkezőket és a közlekedést, hogy a legkisebb korlátozással járjon a tömegnek a „K” hídon keresztül történő bejutása a fesztivál területére. Ennek érdekében, amennyiben szükséges, részleges vagy teljes zárásokat hajtanak végre a közlekedési forgalomban. A közlekedésrendészeti feladat mellett bűnmegelőzési feladatokat is ellátnak, hogy a fesztivál környékén, a környező lakótelepen ne történjen a látogatók sérelmére bűncselekmény.⁴¹²

A fesztivál területén a bűnügyi szolgálat kollégái civilben vannak, a fesztiválozók közé vegyülve figyelnek, igyekeznek különféle jogsértéseket felderíteni, megelőzni és amennyiben intézkedés szükséges, maguk lépnek fel vagy jelzik a rendészeti állomány részére. Szintén fedve, civilben látnak el szolgálatot a titkosszolgálatok munkatársai is, védett személy esetén a Készenléti Rendőrség speciális egységei is jelen vannak.

A rendőrség a kinti biztosítás során egy őrsöt üzemeltet a fesztivál területén kívül. Ide futnak be a különféle jelzések, ahonnan a rendőrök átveszik az intézkedést a biztonsági szolgálat alkalmazottjaitól.

A fesztivál területén történő (belső) biztosításért a magánbiztonsági szolgáltatók a felelősek. A Sziget Fesztiválon a biztosítási feladatokat évek óta az In-Kal Zrt. és a Valton-Sec Zrt. látja el. A Valton a színpadok környékének biztosításáért felel, míg az In-Kal a beléptetésért. Ők végzik a Szigetre történő be- és kiléptetést, ellenőrzik a belépő személyek és tárgyak biztonságát, és gyorsan reagálnak az esetleges incidensekre. Amikor olyan eseményt vagy cselekményt észlelnek, ahol egy biztonsági őr felléphet, megteszik az elsődleges intézkedéseket, de azzal egyidőben értesítik a rendőri szerveket is. Fegyverük nincs, de gázspray-t, testi kényszert alkalmazhatnak, ha verekedés vagy rendbontás történik. A biztonsági

⁴¹² WIESZT Ferenc r. ezredes a Sziget fesztivál biztosításáról, 2024. augusztus 1. Budapesti Zsaruk Podcast - <https://www.youtube.com/watch?v=-RuDJ8l2k2c> (letöltve: 2024.08.04.)

szolgálat tagjai a Szigeten civilben és formaruhában is járőröznek, melynek a bűnmegelőzésben nélkülözhetetlen a szerepe. Intézkedésre is jogosultak, de azt zömében a rendőrséggel közösen hajtják végre.

A Sziget területén a biztonsági szolgálatok üzemeltetik a panaszfelvételi irodát. Ha bent történik bármilyen esemény, a Sziget területéről a biztonsági szolgálat kikíséri és átadja a rendőrségnek, akik tájékoztatják, hogy hol (BRFK III. kerületi Rendőrkapitányságon) tud feljelentést tenni.

A rendezvény zavartalan lebonyolításában részt vevő szervek részvételével működő közös vezetési ponton történik a beérkezett adatok elemzése, értékelése, a reagáló egységek mozgására vonatkozó döntések és ez alapján az intézkedések meghozatala.

12.2. Technikai eszközök a biztosításban

A beléptetéshez fémkereső kapukat is használnak, mivel különféle veszélyeztetett tárgyakkal a fesztivál területére történő bevitele tilos. A fesztiválok közreműködők munkáját a térfigyelő- és egyéb, rögzített megfigyelést biztosító vagyongvédelmi kamerarendszerek telepítése is támogatja. A kamerák élőképes és rögzített megfigyelést lehetővé tevő, a nagyobb csomópontok, valamint a beléptetési helyszínek és pénztárak megfigyelése céljából kerülnek telepítésre. A nappali és éjszakai fényviszonyok mellett készült, megfelelő minőségű felvételek nagyban segíthetnek a bűnelkövetők mozgásának, tevékenységeinek és kapcsolatrendszerének feltérképezésében.⁴¹³ A kamerafelvételek szabálysértési vagy büntetőeljárás esetén az azokat lefolytató hatóságok, bíróságok felé kerülnek továbbításra.

A hazai rendőri szervek is alkalmaznak napjaikban már drónokat, elsődlegesen a közlekedésrendészet területén, forgalomirányítás és balesetmegelőzés tekintetében. A fesztivál környékén történő alkalmazása esetén a közlekedés és a parkolás irányításában tudnak kiemelkedő szerepet betölteni.

A drónok képesek madártávlatból átfogó képet nyújtani a fesztivál területéről, lehetővé téve a biztonsági személyzet számára a tömeg mozgásának valós idejű monitorozását, amely által gyorsan azonosíthatók a zsúfolt területek, amelyeken szükség lehet beavatkozásra.

⁴¹³ TÓTH Levente (2016): Limitation in the Application of High Resolution Image Sensors National Security Review. 2. 2016. 2. szám, pp. 108-122. 110.p. Online: https://www.knbsz.gov.hu/hu/letoltes/szsz/2016_2_NSR.pdf (letöltve: 2024.07.30.)

A drónok infravörös kamerákkal is felszerelhetők, ami éjszaka is hatékony megfigyelést tesz lehetővé. Ez különösen fontos a fesztiválok esetében, amikor a sötétség miatt nehezebb a hagyományos módszerekkel megfigyelni a területet. A drónok a kommunikáció területén is hasznosak, segítségükkel azonnali információkat lehet közvetíteni a résztvevők felé is, például a fesztivál területén kialakított digitális kijelzőkön (bannereken) keresztül. Ez segíthet a közönség irányításában és tájékoztatásában.

A bűnügyi elemzés új aspektusai között kell még megemlíteni az arcfelismerés rendszerét, mint a biometrikus azonosítás egyik elemét. Az arcfelismerésnek különös előnye, hogy az arcképeket távolról is lehet rögzíteni anélkül, hogy megismernénk az azonosítandó személyt, és az azonosításhoz nincs szükség az emberrel való interakcióra, elég hozzá egy róla készült fotó vagy videofelvétel, melyen értékelhető az arc.⁴¹⁴ Alkalmazása a fesztivál biztosítása során is elengedhetetlen, hiszen fontos, hogy az igazoltatott, az intézkedés alá vont személy valós személyazonossága minél előbb megállapítást nyerjen, mely az alapja a vele szemben fogantatandó további intézkedéseknek. A büntetőeljárás, titkos információgyűjtés során a hatóság látókörébe került személy kilétének megállapítása, mozgásának figyelemmel kísérése szintén számos további cselekmény kiinduló pontját képezheti a fesztiválon lévő kamerarendszerek, drónok által rögzítettek felvételek alapján.⁴¹⁵

A személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló 2005. évi CXXXIII. törvény (továbbiakban: Szvtv.) szerint a szervezőknek rögzíteniük kell a 25 ezer főnél nagyobb, belépőjegy vásárlásához kötött zenei rendezvények résztvevőinek személyes adatait és az okmányon szereplő arcképét.⁴¹⁶ A kezelt személyes adatok köre kiterjed a látogató családi és utónevére, állampolgárságára, születési idejére, nemére, személyazonosításra alkalmas, arcképmását tartalmazó okmányát kiállító hatóság székhelye szerinti állam megnevezésére és arcképmására.⁴¹⁷ A rendelkezés célja a tömegrendezvényre, a fesztiválra belépő természetes személyek személyi biztonságának biztosítása, a bűncselekmények – kiemelten terrorcselekmények – hatékony megelőzésének, illetve felderítésének elősegítése, így különösen a tömegrendezvényen elkövetett bűncselekmények bizonyítása, körözött személyek azonosítása és elfogása, a bűncselekmények, valamint

⁴¹⁴ TÓTH Nikolett Ágnes (2020): Innovatív sportrendészeti eszközök Belügyi Szemle 2020/4. különszám DOI: 10.38146/BSZ.SPEC.2020.4.8

⁴¹⁵ NÉMETH Ágota (2022): Az arcfelismerés szerepe a bűnügyi munkában Magyar Rendészet 2022/2. DOI: 10.32577/mr.2022.2.11 pp. 171–182.

⁴¹⁶ 2005. évi CXXXIII. törvény (Szvtv.) 72/C.§

⁴¹⁷ Szvtv. 72/C.§ (2)

terrorcselekmények megelőzésének és felderítésének, a körözött személyek azonosíthatóságának, elfogásának segítése.⁴¹⁸

Ez érvényes a könnyűzenei fesztiválok, azaz a Sziget esetén is. Az információkat megkeresés alapján a rendőrség, a Terrorelhárítási Központ, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal, az ügyészség és a bíróság kaphatja meg. A jegyhez tartozóan az adatok rögzítésére sor kerülhet előzetes rögzítés keretében (a Sziget által előre közölt helyszíneken) és a Fesztivál helyszínén is. Az előzetes rögzítés esetén felvett adatokat a Fesztiválra való belépést megelőzően össze kell vetni a látogató okmányának adataival. Ha az előzetes rögzítés során megadott adatok nem egyeznek meg a látogató okmányának adataival, akkor helyszíni rögzítés történik. Ekkor azonban a Fesztiválra való belépése esetén az előzetes rögzítés során megadott adatokhaladéktalanul törlésre kerülnek. A Fesztivál befejezésének időpontjától számított 90 nap elteltével kerül sor az adatok végleges törlésére.⁴¹⁹

12.3. A fejezet rövid összefoglalása, megállapítások

A fesztiválok biztonsága kiemelten fontos, és számos szerv együttműködését igényli, hogy a résztvevők személy- és vagyonbiztonsága garantált legyen. Az esemény zavartalan lebonyolításában számos szerv vesz részt, kiemelt feladat hárul a magánbiztonsági szolgálatokra, valamint a rendőrségre.

Közös érdek, hogy a fesztiválok zökkenőmentesen, azaz negatív események nélkül záruljanak. A biztosításra való felkészülés pedig lehetetlen az abban részt vevők korábbi és más hasonló rendezvények során szerzett adataiknak, tapasztalataiknak közös elemzése, értékelése, valamint folyamatos együttműködésük nélkül.

⁴¹⁸ Szvtv. 72/C.§ (1)

⁴¹⁹ Sziget Fesztivál adatkezelési tájékoztatója az előzetes rögzítés és a helyszíni check-in során felvett személyes adatok kezeléséről (2024. Sziget)

13. FESZTIVÁLOK A KÁBÍTÓSZER-BŰNÖZÉS TÜKRÉBEN

A kutatásom középpontjában a Btk.-ban büntetni rendelt kábítószer-fogyasztással és kábítószer-terjesztéssel kapcsolatos tényállási elemek állnak. Ebben a körben végzett kutatás során a kvantitatív módszerek alkalmasak a jelenség létezésének, tendenciáinak, új módszereknek és elkövetési formáknak időbeli és térbeli elemzésére, valamint az elkövetőkre jellemzők leírására. Azonban ahhoz, hogy a jelenséget, és azon belül annak egy szegmensét, a könnyűzenei fesztiválokon a kábítószer jelenlétét mélyebben megismerjük, kvalitatív módszerek is szükségesek.

13.1. A bűnügyi statisztika adatainak elemzése

A rendőri tevékenység mérése során különösen érvényesül a statisztikai szemlélet, hiszen annak értékelése főleg a bűnügyi statisztikai adatok, nyomozási és felderítési mutatók alapján történik. A statisztikai szemlélet viszont nem számol a szubjektív biztonságérzettel és a látenciával.⁴²⁰ A bűnözés mérésére a hatóságok tudomására jutott bűncselekményi körben van lehetőség. A látens bűnözést kutatási mérések alapján csak becsülni lehet.⁴²¹

Információk, adatok, diagramok tömkelegével találkozhatunk a sajtóban, mely tartalma mellett mutatja azt is, hogy milyen jelentősége van napjainkban az adatoknak, a különféle kimutatásoknak.

13.1.1. A bűnügyi statisztika kialakulása

A statisztika fogalmát a már általánosan elfogadott felfogás szerint – eltekintve a mindennapi élet szélesebb körű értelmezésétől – kettős értelemben használjuk. Egyrészt a statisztika jelenti azt a gyakorlati tevékenységet, amellyel a társadalmi-gazdasági élet tömegjelenségeire vonatkozó adatok számba vétele, feldolgozása, elemzése történik, másrészt jelenti e tevékenység elméleti és módszertani ismereteinek rendszerét.⁴²² A legáltalánosabban elfogadott definíció szerint a tömegesen előforduló jelenségekre vonatkozó számszerű információk gyűjtésének, elemzésének, feldolgozásának és közlésének tudománya a statisztika.

⁴²⁰ Rendészettudományi Szaklexikon 507.p.

⁴²¹ Rendészettudományi Szaklexikon 88.p.

⁴²² BALÁZS József (1969): A magyar bűnügyi statisztika kialakulása és fejlődése. Különös tekintettel annak módszertani kérdéseire. Szeged, In: Acta Universitatis Szegediensis: acta juridica et politica 16. pp.1-62.

Tömegjelenségekkel foglalkozik, mint a bűnözés. Az egyedi jelenségek, mint pl. az egyetlen bűncselekmény, a vizsgálódási körén kívülre esnek.⁴²³

Szerte Európában, a statisztika viszonylag későn, a 19. században alakult csak ki. Ennek magyarázata lehet a büntetőjogi kódexek, a modern értelemben vett igazságszolgáltatási szervezetek és az eljárások hiánya, melyek együttese nélkül nem lehet bűnügyi statisztikát „művelni”.⁴²⁴

Franciaországban történt az első olyan adatok számbavétele a 17. század végén, a 18. század elején, melyek közelítenek a bűnügyi statisztika megjelenéséhez. Szükséges Adolph Quetelet nevét kiemelni, aki a statisztikai tudományának egyik atyjaként is ismert. Ő volt az első, aki a valószínűségszámítást adatokkal kombinálta. A társadalom széles körét vonta kutatása tárgya alá, melyen belül tanulmányozta a bűnűldözési rátát is.⁴²⁵ Az első adatgyűjtések a halál és egyéb súlyos büntetéssel járó bűncselekmények számáról nyújtottak ismereteket, amelyeket bűncselekménytípusok szerint osztályoztak. A század elején már számos európai országban, Bajorországban, Poroszországban, Angliában és az Osztrák-Magyar Monarchián belül is találunk igazságügyi, bírósági adatokat.⁴²⁶

A bűnözésnek, mint társadalmi tömegjelenségnek a vizsgálatát elsőként a francia igazságügyi miniszter által 1827-től kezdődően közreadott bűnügyi statisztika éves jelentései adták, amelyek *Compte général de l'administration de la justice criminelle* címen jelentek meg évenként (kivéve a két világháború időszakát).⁴²⁷

A szocialista társadalomtudományi irodalomban található a bűnözés okainak egy másfajta megközelítése. Marx⁴²⁸ és Engels,⁴²⁹ mint társadalomtudósok főleg a kapitalista társadalom alapvető törvényszerűségeit és ellentmondásait kutatták és innen kiindulva elemezték a bűnözési viszonyokat.⁴³⁰ Statisztikai adatok alapján is értékelték különösen Anglia, Franciaország, Belgium bűnözésének alakulását és rámutattak arra, hogy a bűnözés

⁴²³ GÁL László István (2019): Korrelációs kapcsolatok a gazdasági mutatók és a bűnözés között.

⁴²⁴ TIBA István (1968): A hivatalos magyar bűnügyi statisztika történetének áttekintése a reformkortól, A magyar hivatalos statisztika történetéből Budapest Online:

https://acta.bibl.u-szeged.hu/72320/1/juridpol_015_fasc_002.pdf (letöltve: 2024.12.03.)

⁴²⁵ Adolph Quetelet (1796-1974) belga csillagász, szociológus, statisztikus, Online: <https://quetelet.be/adolph-quetelet/> (letöltve: 2025.05.13.)

⁴²⁶ DÁVID Zoltán (1965): Statisztikai adatgyűjtések Magyarországon a XVIII—XIX. században Statisztikai Szemle, 1965. 6. sz. 631. p. Online: https://acta.bibl.u-szeged.hu/72320/1/juridpol_015_fasc_002.pdf (letöltve: 2024.11.24.)

⁴²⁷ BALÁZS József (1968): A bűnügyi statisztika elméletének első felmerülése és kialakulása a statisztikai tudományban Szeged Online: https://acta.bibl.u-szeged.hu/72320/1/juridpol_015_fasc_002.pdf (letöltve: 2024.11.20.)

⁴²⁸ Karl Marx (1818-1183) német filozófus, közgazdász, szociológus, a kommunista munkásmozgalom teoretikusa

⁴²⁹ Engels Fridrich (1820-1895) német kereskedő, társadalomtudós, író, filozófus, gondolkodó, politikai teoretikus, a szociográfia műfajának megteremtője

⁴³⁰ ENGELS Fridrich (1845): A munkásosztály helyzete Angliában. Magyar Helikon, Budapest, 1980.

vizsgálatánál nem lehet csupán növekedésének vagy csökkenésének megállapítására koncentrálni, hanem vizsgálni kell a tendenciáknak a társadalomban végbemenő legfontosabb alapvető folyamatokkal való dinamikus kapcsolatát is.⁴³¹

A bűnözésre vonatkozó adatok gyűjtése Magyarországon először a 18. század első felében figyelhető meg és egészen a 19. század közepéig – a feudális viszonyok hatására – csak kezdetleges statisztika létezett, melynek tartalma nem a valós adatokra épített. Azonban valószínűsíthető, hogy a legalapvetőbb bűnügyi adatokat (elítéltek és bűncselekményeik) már a 18. században is nyilvántartották. Az akkori közigazgatás nem tette lehetővé a rendszeres és módszeres statisztikai adatgyűjtést, valamint a részleges törvénykezés sem adott erre módot.⁴³²

A mai értelemben vett bűnügyi statisztikai számbavételről Magyarországon a Csemegikódex⁴³³ megjelenését követően beszélhetünk. A dualizmus időszakában, a Monarchiában a magyarországi bűnözés adatai lényegében az osztrák statisztikával egybefűszülve készültek. Földes Béla *A bűnügy statisztikája* című, 1889-ben megjelent könyvében a bűnözés területiségét statisztikai adatok elemzésével vizsgálta.⁴³⁴ Az I. világháború után jelent meg *A Magyar Birodalom bűnügyi statisztikája az 1909–1913. évekről* című kiadvány, mely abban az időszakban sokáig egyedülálló volt.⁴³⁵

A bűnügyi statisztika az igazságügyi statisztikának a bűnözésre, mint társadalmi tömegjelenségre és a bűnözéssel foglalkozó állami szervekre vonatkozó adatok gyűjtésével, rendszerezésével, feldolgozásával és elemzésével foglalkozó ága.⁴³⁶

Kialakításában az első lépést a bűnügyi adatszolgáltatásra és a büntetőlapokra vonatkozó 104000/1950. (1950. I. 1.) IM. számú rendelet⁴³⁷ jelentette, mely már nem csak „ügylapot”, hanem eljárási adatokat is tartalmazott, mely megteremtette az alapjait az ügyészségi statisztikának.⁴³⁸

⁴³¹ BALÁZS 1968.

⁴³² PERÉNYI Roland (2007): A bűnügyi statisztika Magyarországon a „hosszú” XIX. században. Statisztikai Szemle 85. évfolyam 6. szám Online: https://www.ksh.hu/statszemle_archive/2007/2007_06/2007_06_524.pdf (letöltve: 2024.12.04.)

⁴³³ 1878. évi V. törvénycikk A büntettekről és vétségekről

⁴³⁴ MÁTYÁS Szabolcs (2023): Bűnözésföldrajz, International Criminal Geographical Association Budapest, ISBN: 978-615-01-9649-7 47.o.

⁴³⁵ Magyar birodalom bűnügyi statisztikája az 1909–1913. évekről. Magyar Statisztikai Közlemények. 59. Online: <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Petrik-magyar-konyveszet-17121920-2/19111920ii-2FB2A/magyar-birodalom-bunugyi-statisztikaja-az-19091913-evekről-a-ld-magyar-statisztikai-kozlemenyek-59-30220/> (letöltve: 2024.10.27.)

⁴³⁶ Rendészettudományi Szaklexikon, 98.o.

⁴³⁷ 104.000/1949. (1950. I.1.) IM rendelet a bűnügyi adatszolgáltatásra és a büntetőlapokra vonatkozó rendelkezések tárgyában

⁴³⁸ BALÁZS 1969.

Az 1960-as évek elején született a ma is használatban lévő, kezdetben manuálisan végrehajtott számbavételi módszer, amelyet 1964. január 1-én vezettek be Egységes Rendőrségi és Ügyészségi Bűnügyi Statisztika (ERÜBS) néven.⁴³⁹ A módszer már annak az elvárásnak próbált megfelelni, hogy a bűnözés, mint társadalmi jelenség megismerésének és statisztikai mérhetőségének eleget tegyen.

A 21. század elején a rendőri munkába bevezetett Robotzsaru Neo és NOVA.Irat együttes integrált ügyviteli, ügyfeldolgozó és elektronikus iratkezelő rendszer alkalmazásával lehetővé vált, hogy a papír alapú adatszolgáltatást az elektronikus adattovábbítás váltsa fel. A rendszer alkalmazásával nyomon követhetőbb, pontosabb, áttekinthetőbb statisztikai adatszolgáltatás jött létre.

A 2009. január 1-jétől alkalmazott Egységes Nyomozóhatósági és Ügyészségi Bűnügyi Statisztika, röviden ENyÜBS néven vált ismertté. Az ENyÜBS-t a rendőrség bűnözési statisztikáját a 12/2018 (VI. 7.) számú BM rendelet szabályozza. Az új Btk. 2013. július 1-jei hatályba lépése nagymértékben befolyásolta az ENyÜBS módszertanát, tartalmát és adatgyűjtési rendszerét. Az adatsoroknál az új Btk. fejezetei és tényállásai adják a bűncselekmények csoportosításának alapját, és a visszatekintő adatokat is ezekhez igazították. Számbavételi rendjét *A büntetőeljárásról* szóló 2017. évi XC. törvény (továbbiakban: Be.)⁴⁴⁰ hatályba lépése is befolyásolta. Mindezek együttes hatására megszületett egy input statisztikai adatgyűjtés, amely követő jellegű. A követő jelleg azt jelenti, hogy *„Az ENyÜBS-ben az adatok akkor kerülnek rögzítésre, ha a nyomozó hatóság, illetve az ügyészség a bűncselekmény kapcsán statisztikai adatszolgáltatást megalapozó eljárási döntést hozott (pl.: feljelentés elutasítása, megszüntetés, felfüggesztés, vádemelés), melyhez kapcsolódóan a statisztikai adatszolgáltatás megtörtént.”*⁴⁴¹ A bűncselekmények száma a valóságban jellemzően kétszerese a hatóság tudomására jutott jogsértő bűncselekmények alakulásának, az áldozat nélküli bűncselekmények esetén a látencia azonban ennél jóval magasabb.⁴⁴² Egy 2002-ben készült felmérés szerint a megkérdezettek csupán 32%-a tett feljelentést a sérelmére elkövetett bűncselekmény miatt (2276 bűncselekménynek váltak az áldozataivá, de csak 739-ben tettek feljelentést).⁴⁴³

⁴³⁹ 0011/1963. számú Közös Utasítása Belügyminiszter és a Legfőbb Ügyész az Egységes Rendőrségi és Ügyészségi Statisztikáról (ERÜBS)

⁴⁴⁰ A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény

⁴⁴¹ LFIIGA//175-4/2019. Legfőbb Ügyészség Informatikai Főosztály, 2019. február 28-án kelt tájékoztatása

⁴⁴² RITTER Ildikó (2015): A kábítószerrel összefüggő bűncselekmények esetén a Be. 222.§ (2) és a 225. §(4) bekezdéseiben foglalt hatásvizsgálata Kutatási beszámoló, Országos Kriminológiai Intézet, Online:

https://okri.hu/images/stories/kutatok/ritterildiko/eltereles_hatasvizsg_kutjel_2015.pdf (letöltve: 2024.11.02.)

⁴⁴³ KORINEK László (2010): Kriminológia I. Budapest, Magyar Közlöny 157-199.o.

13.1.2. A bűnügyi statisztika szerepe bűnüldöző szervek munkájában

A rendészeti szervek működésének meghatározásához és megítéléséhez nélkülözhetetlen a közbiztonság jól körül határolható megfogalmazása, mely „a társadalmi jelenségek mérhető tartományába illeszkedik, a személy- és vagyonbiztonság objektív állapotát a bűnügyi statisztika tükrözi, a közbiztonságról kialakult közvélemény a szubjektív biztonságról tudósít.”⁴⁴⁴

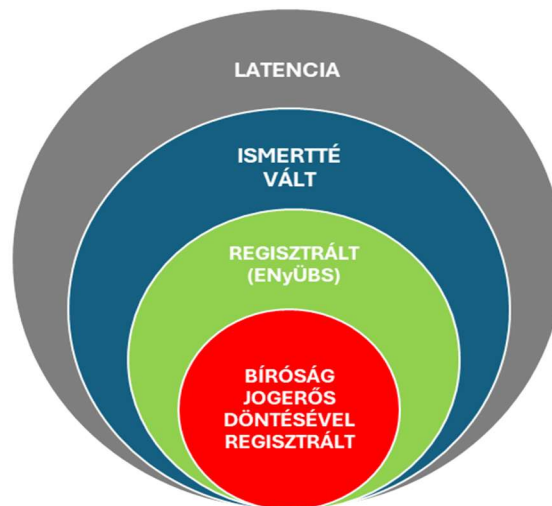
A bűnözés egy folyamatosan változó társadalmi tömegjelenség, amely bizonyos földrajzi területen, adott időszak során elkövetett bűncselekmények és elkövetőik összességét jelenti. Ezen adatok gyűjtése, elemzése során különféle tényezőket kell figyelembe venni, amelyek szoros összefüggésben vannak egymással. Ez a bűnözés két oldala, amely áll egyrészt egy objektív, büntetőjogi normákba ütköző, ember által megvalósított magatartásból, másik része pedig a szubjektív oldal, maga a személy, aki a jogsértő cselekményt megvalósítja. A társadalom értékítélete alapján a szubjektív oldal folyamatosan változik, így ennek mérése meglehetősen nehéz feladat. A számunkra rendszerezhetőbb, feldolgozhatóbb a tárgyi oldal, amely a társadalom éppen hatályos jogi normákhoz fűződő viszonyát vizsgálja. Az ebben való eligazodáshoz segít a kriminálstatisztika. „A bűnözésről egyéni és társadalmi szinten kialakuló kép formálásában számtalan objektív és szubjektív tényező fejt ki együttes hatását. A társadalmi szinten kialakuló bűnözési kép egyik forrása a bűnügyi statisztika, amelyből az ismertté vált bűnözésről tájékozódhatunk. Maga a bűnözés rendkívül összetett jelenség, nehezen mérhető, ezért különbséget kell tenni az ismertté vált bűnözés mérése és az összűnözés becslése között.”⁴⁴⁵

Kriminológiai tanulmányok igazolták, hogy a rendőrségi statisztikák sokkal kevesebb bűncselekményt mutatnak a valósághoz képest. A rejtett vagy látens bűnözés a mindenkori bűnözés jelentősebb hányadát teszi ki. A rejtve maradó bűnözési ráta aránya sok mindent elárul a bűnözés társadalmi összefüggéseiről, valamint a bűnüldözés és a bűnözés kapcsolatáról.⁴⁴⁶

⁴⁴⁴ FINSZTER Géza (2013): A rendészeti szervek működésének jogi alapjai Rendőrtiszti Főiskola MA jegyzet (átdolgozott változat) 18. p.

⁴⁴⁵ KORINEK László (2010): Kriminológia I. Magyar Közlöny és Lapkiadó Vállalat, Budapest, 305–306. p.

⁴⁴⁶ VÁRI Vince (2016): Rejtett bűnözés, rendőrségi statisztika — objektív és szubjektív biztonság Magyar Rendészet 2016/1.



6. ábra: Az ismertté vált/regisztrált bűnözés
Forrás: Istvanovszki⁴⁴⁷

Az adatok elemzéséhez mindenképp szükséges 6. ábra értelmezése, mely a kábítószeres bűncselekményeket is jellemzi. A hatalmas látencia mellett fontos tisztázni a regisztrált bűncselekmény fogalmát, mely a bűnügyi statisztikában „*A nyomozó hatóság, illetve az ügyészség meghatározott büntetőeljárású döntését követően rögzített és a rögzítés időpontjára elszámolt cselekmény.*”⁴⁴⁸

A dolgozat dokumentumelemzés részében a bíróság jogerős döntésével regisztrált körbe tartozó adatok szerepelnek, mikor megtörtént az egyes ügyek tekintetében a jogerős döntéshozatal.

13.1.3. A kábítószeres bűncselekmények statisztikája

A kábítószeres bűncselekmények ún. áldozat nélküli bűncselekmények, és emiatt jellegüknél fogva még hatalmasabb látenciaérték jellemzi.⁴⁴⁹ Az ügyek szinte csak a rendőri szervek felderítése alapján indulnak. Jellemző továbbá, hogy a fogyasztók nemcsak olyan

⁴⁴⁷ ISTVANOVSZKI László (2019): Stratégiai elemzés c. előadása - A rendészeti bűnügyi elemző alapképzés tanfolyamon, 2019. május 17.

⁴⁴⁸ Belügyminisztérium - Legfőbb Ügyészség: Egységes Nyomozóhatósági és Ügyészségi Bűnügyi Statisztika Módszertani útmutató az adatok leválogatásához (2019. július 11.)

⁴⁴⁹ RITTER Ildikó (2013): A bűnüldözés és a büntető igazságszolgáltatás nagy kihívása: Kínálati oldali kábítószeres-bűncselekmények felderítése és nyomozása * Ügyészek a libikókán Online: https://www.okri.hu/images/stories/kutatok/ritterildiko/visszaeles_kabszer_bcs_hatasvizsg_kutjel_2013.pdf (letöltve: 2024.11.02.)

szerekkel kerülnek kapcsolatba, amelyek fogyasztása és terjesztése büntetendő, hanem olyan drogokkal is, amelyek még nem szerepelnek semmilyen tiltólistán.⁴⁵⁰

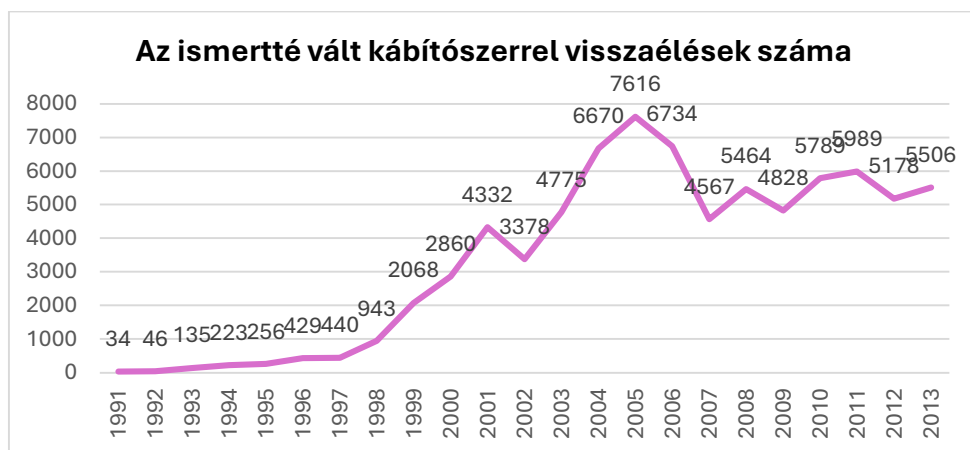
A számadatok alakulását a jogi környezet is jelentős mértékben befolyásolja, hiszen egy bűncselekményként kell értékelni a természetes egységben megvalósult bűncselekményeket,⁴⁵¹ mely a kábítószeres deliktumokat különösen érvényes.

A jogalkotás és a jogalkalmazás időrendben egymást követő folyamatok, de egy adott jelenségre való reagálás a jogalkotásban hamarabb végbemegy, mint a jogalkalmazásban. Az eljárási gyakorlatban a változás szintén lassan alakul ki, melyet jelentős mértékben tükröz a kábítószeres bűncselekmények statisztikája is.

A bűnüldöző hatóságok hivatalos statisztikájának, az ENyÜBS-nek a leggyakrabban elemzett mutatója az ismertté vált, azaz regisztrált bűncselekmények számának alakulása.

13.1.3.1. A bűncselekmények számának alakulása

A kábítószeres bűncselekmények számának alakulásában megjelennek a korábban ismerttetett társadalmi-gazdasági okok is, mely szerint az 1990-es években jelent meg hazánkban is nagyobb mennyiségben a kábítószer, és a határok megnyitásával automatikusan emelkedett a bűncselekményszám. Ebben az időszakban jelent meg nálunk is a szervezett bűnözés, melynek egyik fő szegmense a kábítószer-kereskedelem lett. Szintén ebben az időszakban vált hazánk a balkáni kábítószer-kereskedelemben tranzit országgá. A 2004-es EU-hoz csatlakozásunkkal, a határok megnyitásával e folyamatok felerősödtek, kiugróan magas, 8000-hez közelítő számok jelentek meg a statisztikában, melyek alakulását a 7. ábra szemlélteti.

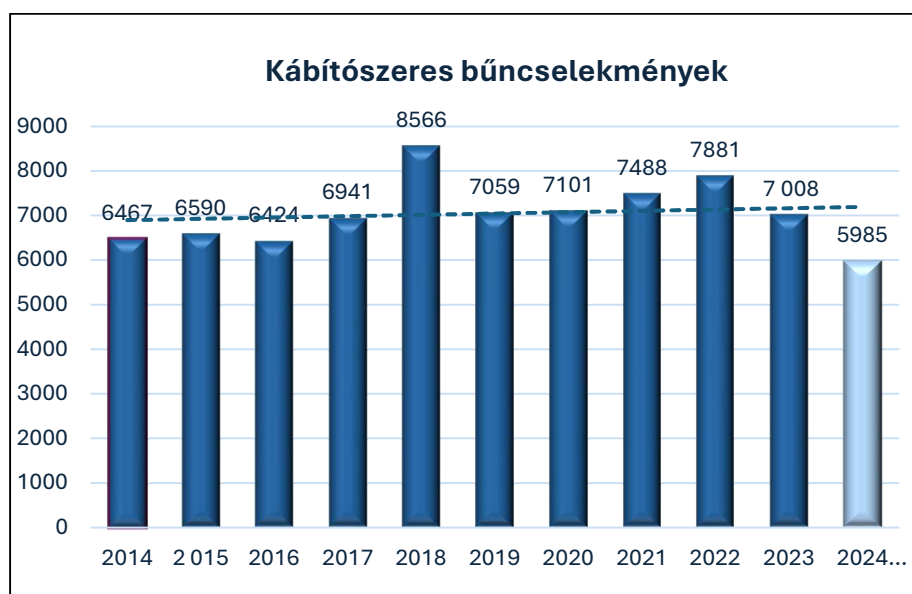


7. ábra: Az ismertté vált kábítószerrel visszaélések száma
Forrás: ERÜBS, ENYÜBS

⁴⁵⁰ MÁTYÁS Szabolcs (2022): A kábítószer-bűnözés térbeli változásai az elmúlt évtizedek statisztikai adatainak tükrében.11.02.) Online: https://drogkutato.hu/wp-content/uploads/2022/01/01-162_IDSZ-teljes_NET-74-95-1.pdf (letöltve: 2022.09.23.)

⁴⁵¹ Belügyminisztérium - Legfőbb Ügyészség: Egységes Nyomozóhatósági és Ügyészségi Bűnügyi Statisztika Kitöltési Szabályzata 2.0. (letöltve: 2022.06.01.)

A 2000-es évek elejétől nézve a kábítószeres bűncselekmények adatait (2004-2013), összehasonlítva az utolsó 10 év adataival (2014-2023), melyet a 8. ábra szemléltet, elmondható, hogy mintegy 25%-kal emelkedett a bűncselekmények száma, mely rámutat a jelenség súlyosságára is. Az enyhén hullámzó tendencia ellenére kijelenthető, hogy napjainkban éves szinten 7000 felett van a kábítószeres bűncselekmények száma, mely a határok megnyitása óta állandósulni látszik.



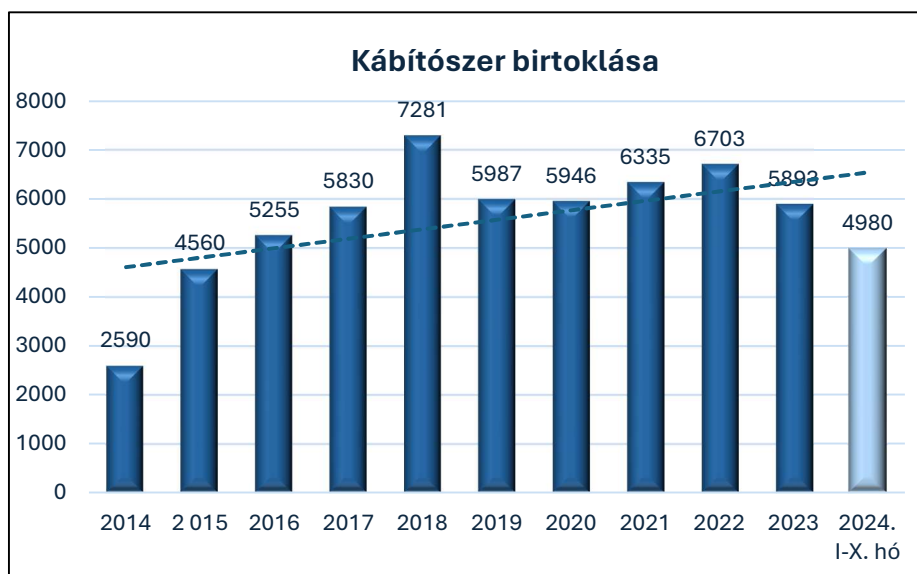
8. ábra: A kábítószeres bűncselekmények számának alakulása
Forrás: ENyÜBS (saját szerkesztés)

A továbbiakban az utolsó tíz év (2014-2023) év adatait elemzem. Megítélésem szerint ezen időszak alkalmas egy jelenség leírására, megismerésére.

A 2023. év adatait a bázis évhez (2014) viszonyítva 8,36%-os emelkedés figyelhető meg. Kedvező tendencia kezdete lehet, hogy 2023. év adatait az előző év adataihoz hasonlítva pedig 11,07%-os csökkenés állapítható meg.

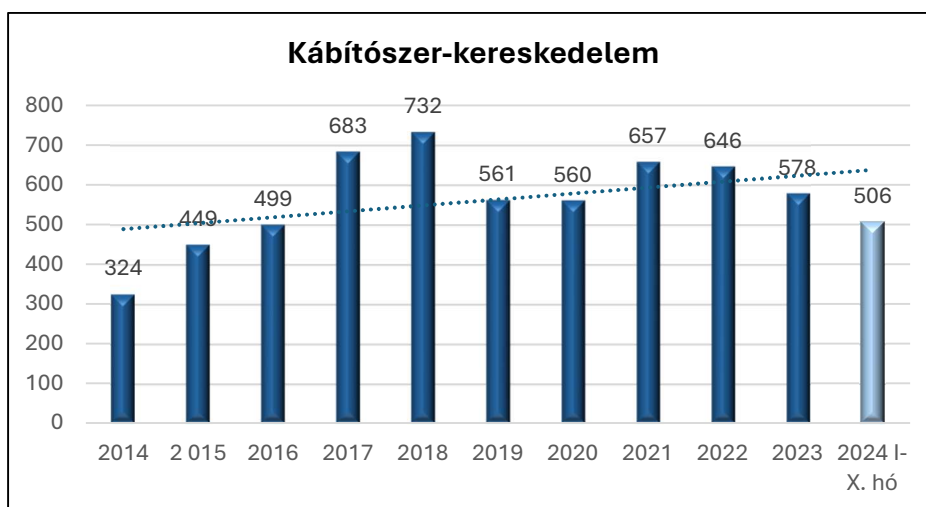
A kábítószeres bűncselekmények megoszlását nézve 84,4%-a kábítószer birtoklásával, 8,5%-a kereskedelemmel és 7,1%-a az Új pszichoaktív anyaggal visszaéléssel valósul meg.

A kábítószeres bűncselekményeken belül a kábítószer tartása, kereskedelme és az új pszichoaktív anyagokkal történő visszaélések adatait külön-külön is fontosnak tartom szemléltetni, hogy részletesebb bűnügyi helyzetképet kapjunk.



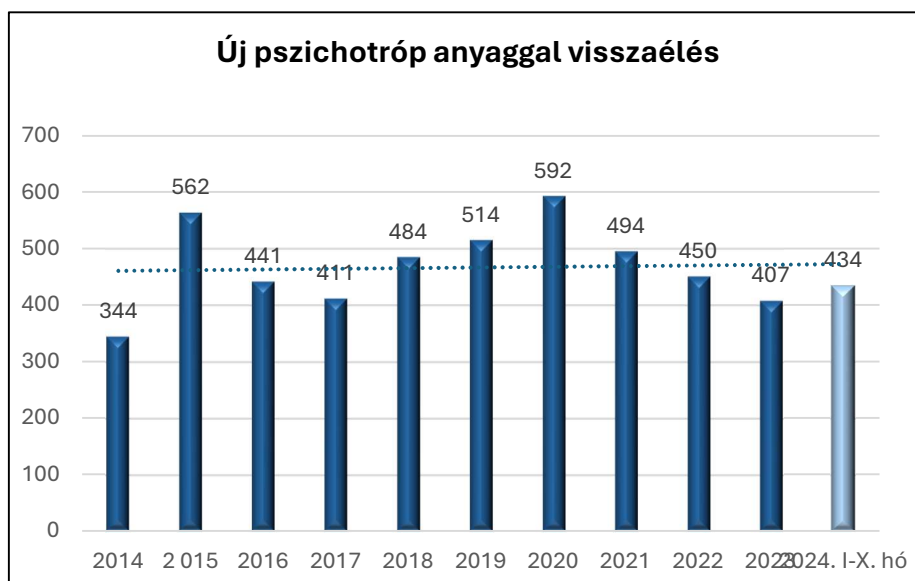
9. ábra: A kábítószer birtoklása bűncselekmények számának alakulása
 Forrás: ENyÜBS (saját szerkesztés)

A kábítószer birtoklása bűncselekmény kategóriában az utolsó évek adatait elemezve, melyet a 9. ábra szemléltet, kijelenthető, hogy a Covid19-járvány időszakában emelkedett a kábítószer birtoklások száma, mely 2023-ra enyhé, 12%-os csökkenést mutat.



10. ábra: A kábítószer-kereskedelem bűncselekmények számának alakulása
 Forrás: ENyÜBS

Hasonló tendencia figyelhető meg a kábítószer-kereskedelem bűncselekmények esetén is, azaz a Covid19-járvány időszakában történő emelkedést követően folyamatos a csökkenés figyelhető meg, melyet 10. ábra részletesen szemléltet.

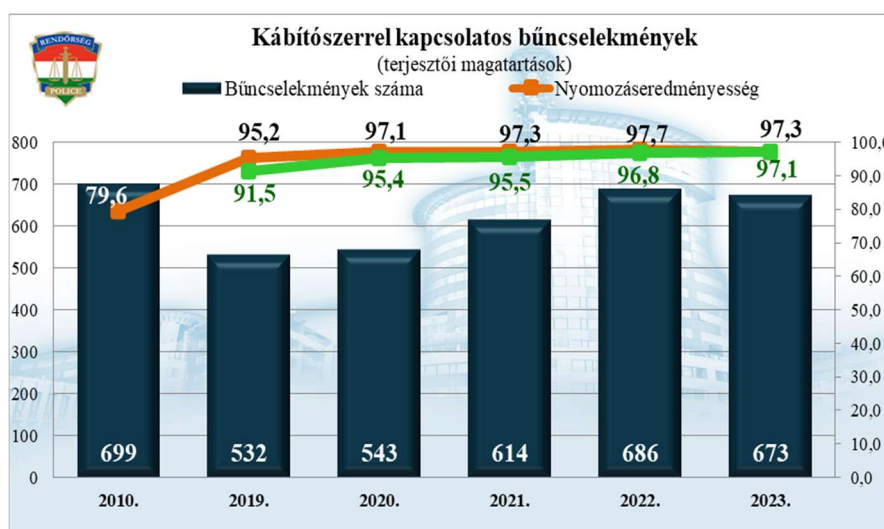


11. ábra: Új pszichotróp anyaggal visszaélés bűncselekmények száma
 Forrás: ENyÜBS

A 11. ábra mutatja, hogy a Covid19-járvány óta folyamatosan csökken az új pszichotróp anyagokkal visszaélések száma is, mely már a 2020-as évek elején kezdődött.

Mindhárom bűncselekmény típus esetén az utolsó 5-6 év számadatainak változása alapján 2019-től emelkedő, majd csökkenő tendencia figyelhető meg. Az értékek közötti különbség jelentős, ami kizárja azt, hogy csupán a bűnüldöző hatóságok nyomozási aktivitása játszana szerepet a számadatok alakulásában.

A bűncselekmények számadatainak elemzése mellett a felderítési mutató is egy mérőszám a rendőri szervek tevékenységének értékelésekor, melyet a 12. ábra szintén szemléltet.

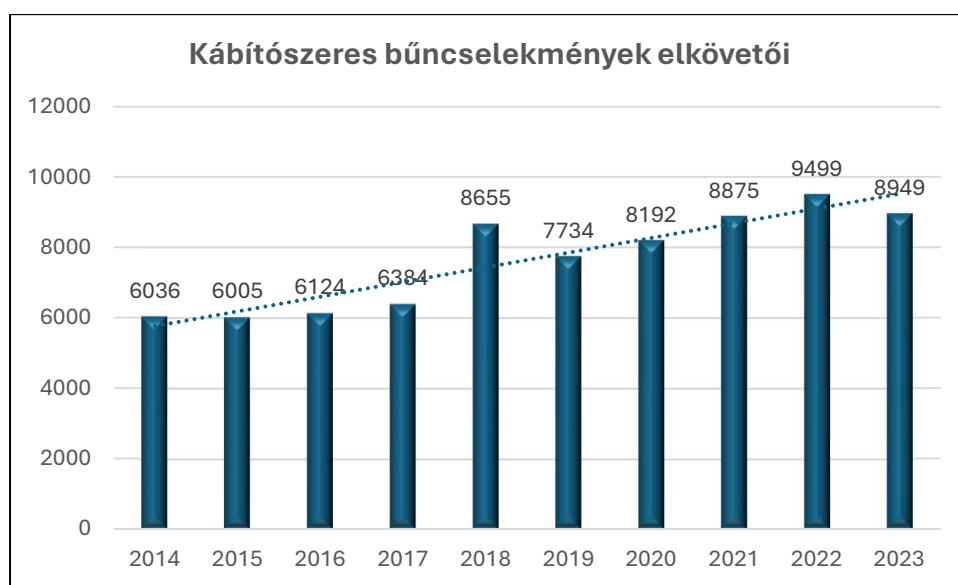


12. ábra: Kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények mutatói
 Forrás: ENyÜBS, készítette ORFK

A felderítési mutató⁴⁵² azonban a kábítószeres bűncselekmények tekintetében nem mérvadó, hiszen a büntetőeljárások nagy részét titkos információgyűjtés, valamint az előkészítő eljárás keretében leplezett eszközök alkalmazása előzi meg, mely alapján történik a realizálás. A mutató ezért mindig 100% közelében van.

13.1.3.2. Az elkövetők számának alakulása

Az elkövetőkre⁴⁵³ vonatkozó 13. ábra szemlélteti, hogy 2014. év adatait 2023. év adataihoz viszonyítva óriási, 32,55%-os növekedés figyelhető meg, szinte folyamatos emelkedés mellett. Azonban szintén a kedvező tendencia jele lehet 2023. év adatait előző évhez hasonlítani, ahol 5,79%-os csökkenés történt.



13. ábra: Kábítószeres bűncselekmények elkövetőinek száma
Forrás: ENyÜBS (saját szerkesztés)

Az elkövetők állampolgárságát vizsgálva, kijelenthető, hogy mintegy 95%-uk (80276 fő) magyar állampolgár. A nem magyar állampolgárok között zömében szlovák (282), francia (272), román (264), német (252), szerb (242), osztrák (208), ukrán (160), olasz (126), belga (123), holland (110) és izraeli (98) állampolgár elkövetőket emelem ki.

⁴⁵² Felderítési mutató: megjeleníti az ismeretlen tettes ellen indított eljárásokban bűncselekményekből azokat, mely nyomozásokban a hatóság a tettet felderítette. Számítása Robotzsaru alapú. In: BM-LÜ: Egységes Nyomozóhatósági és Ügyészségi Bűnügyi Statisztika Módszertani Útmutató az adatok leválogatásához 2019. július 11.

⁴⁵³ Elkövetők száma: regisztrált elkövető (a regisztrált bűncselekmények elkövetőjeként rögzített, a rögzítés időpontjára, az adott ügyben egyszer elszámolt személy) és azok, akikkel szemben büntethetőséget kizáró ok miatt elutasították a feljelentést vagy megszüntették a nyomozást In: BM-LÜ: Egységes Nyomozóhatósági és Ügyészségi Bűnügyi Statisztika Módszertani Útmutató az adatok leválogatásához 2019. július 11.

Az elkövetők kor szerinti megosztását az alábbi táblázat szemlélteti:

Elkövetők - Korcsoportok	%-os arány
Gyermekek (0-13)	0,1
Fiatalkorú (14-17)	6,2
Fiatalfelnőtt (18-24)	34,7
Felnőtt (25-59)	59
Idős korú (60-)	0

2. táblázat: A kábítószeres bűncselekmények elkövetőinek korcsoport szerinti megoszlása
Forrás: ENyÜBS (saját szerkesztés)

A 2. táblázat szemlélteti, hogy a kábítószeres bűncselekmények elkövetőinek közel 40%-a fiatal és kb. 60%-a felnőtt korú.

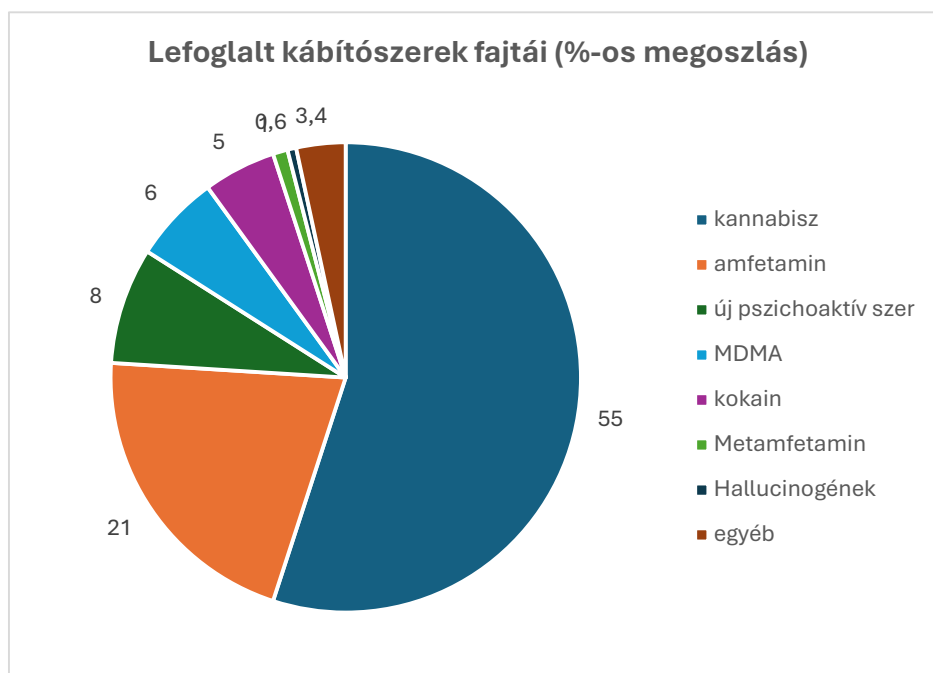
13.1.3.3. Az elkövetés tárgya

A bűncselekmények statisztikai adatainak elemzése során indokolt lenne az elkövetés tárgyára vonatkozó mutatók, azaz regisztrált bűncselekményekhez és az elkövetőkhöz kapcsolható, az egyes büntetőeljárások során lefoglalt kábítószer mennyiségének, összetételének elemzése is.

A Nemzeti Szakértő és Kutató Központ Kábítószervizsgáló Szakértői Intézetében történik a hatóságok által lefoglalt kábítószer vizsgálat, mely alapján kerül sor a fekete piaci kábítószer-készítmények átlagos hatóanyag-tartalmának megállapítására is.

Az ENyÜBS-ből származó lefoglalási adatok bemutatásától azonban eltekintek értekezésemben, mivel a lefoglalt kábítószer mennyiségének meghatározásakor a tiszta hatóanyag-tartalmat kell figyelembe venni, amelyet igazságügyi toxikológus szakértő állapít meg.

Adataik szerint 2022-ben az ismertté vált kábítószer-bűncselekmények során a kábítószer lefoglalások az alábbiak szerint alakultak:



14. ábra: A lefoglalt kábítószerfajtái
Forrás: NSZKK, 2022.

A 14. ábra szemléletes, hogy a lefoglalt kábítószer mennyiség több mint fele kannabisz, majd azt követi az amfetaminszármazékok használata, mely igazodik a kábítószer ügynökségek által készített kábítószer útját bemutató elemzésekhez.

13.1.4. Kábítószer a fesztiválokon

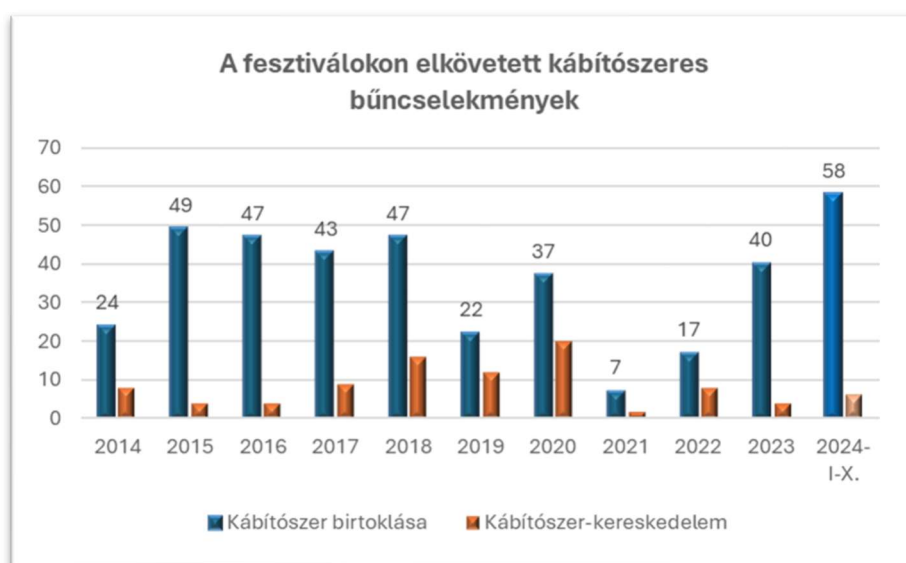
Napjainkban is a kábítószer terjesztés, fogyasztás egyik színterét a fesztiválok adják. Számos kutatás eredményében, újságcikkekben, de gyanúsítottai vallomásokban is olvasható, hogy van, aki azért megy fesztiválra, hogy a kábítószeret kipróbálja, és vannak azok az elkövetők, akik ugyanebből a gondolatból indulnak ki, hogy a nagyobb kereslet miatt ott könnyebben lehet jó áron különféle drogokat értékesíteni.

Az ENyÜBS statisztikai adatokat elemezve megállapítottam, hogy a fesztiválokon történő kábítószeres bűncselekmények 1-2 %-át teszik ki a teljes regisztrált kábítószeres bűncselekményeknek. Azonban a fesztiválokon történő kábítószer-terjesztés, -fogyasztás sokkal nagyobb jelentőséggel bír, mint amit a számadatok sugallnak és itt is hatalmas látencia érvényesül.

Az ENyÜBS kódszótárban a fesztiválnak, mint elkövetés helyszínnek a szabadtéri kulturális, szórakoztató rendezvény kód felel meg, mely alapján történt az adatok szűkítése a kábítószeres bűncselekményeken belül.

13.1.4.1. Bűncselekmények

A fesztiválokon elkövetett bűncselekmények esetén 2024. év statisztikai adatait is értékelni lehet, hiszen a fesztiválszezon ősszel befejeződött. Az adatokat részletesen a 15. ábra mutatja. Azért tartom fontosnak kiemelni, mert amennyiben csak 2023-ig nézzük a számadatokat, akkor hullámzó tendencia figyelhető meg. A pandémia időszakáig enyhe csökkenés, majd azt követően markáns emelkedés figyelhető meg. Éves szinten eddig 60 volt a legtöbb bűncselekmény (kivétel 2018. év, mikor a statisztikai számbavételben módosítás történt), azonban 2024-re a bűncselekményszám 66-ra emelkedett, mely az előző évhez viszonyítva közel egyharmados növekedést jelent.



15. ábra: A fesztiválokon elkövetett kábítószeres bűncselekmények számának alakulása
Forrás: ENyÜBS (saját szerkesztés)

13.1.4.2. Elkövetők

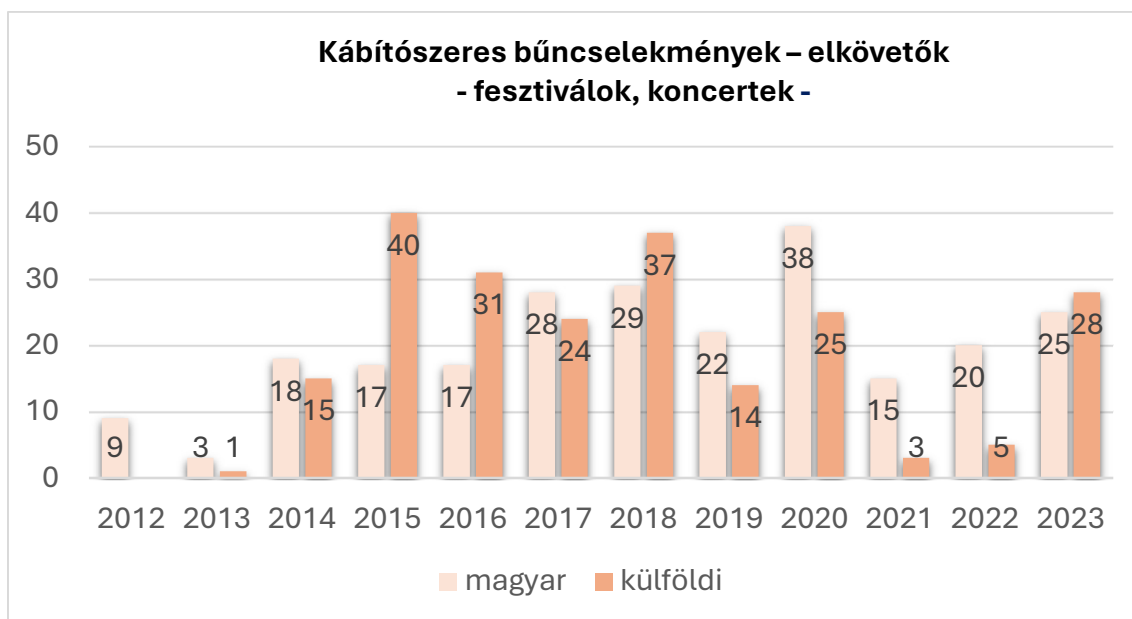
A fesztiválokon kábítószeres bűncselekményeket elkövető személyek korcsoport szerinti adatait kiemelve elmondható, hogy a felnőttek vannak jelen a legnagyobb arányban, de 10% felett található a fiatalkorú elkövetők aránya, ami igazodik ahhoz a trendhez, hogy egyre több fiatal találkozik valamilyen formában a droggal.

Korcsoportok	%-os arány
Gyermekkorú (0-13)	0,0
Fiatalkorú (14-17)	11,0
Fiatal felnőtt (18-24)	36,2
Felnőtt (25-59)	52,5
Idős korú (60-)	0,4

3. táblázat: A fesztiválokon elkövetett kábítószeres bűncselekmények elkövetőinek korcsoport szerinti megoszlása

Forrás: ENyÜBS (saját szerkesztés)

Az összes kábítószeres bűncselekmény elkövetőinek korcsoport szerinti megoszlását összehasonlítva a 3. táblázat adataival, szembevetendő változás, hogy a fesztiválokon 5%-kal magasabb a fiatalok által elkövetett jogsértések száma.



16. ábra: A fesztiválokon elkövetett kábítószeres bűncselekmények elkövetőinek száma (2012-2023)

Forrás: ENyÜBS (saját szerkesztés)

A kábítószeres bűncselekmények elkövetőire vonatkozó statisztikai adatokat elemezve, ahogyan a 16. ábra is mutatja, mely alapján kijelenthető, hogy minden évben találkozunk nem magyar elkövetőkkel a fesztiválokon.



17. ábra: A fesztiválokon elkövetett kábítószeres bűncselekmények elkövetőinek állampolgárság szerinti megoszlása (2014-2024. I-X. hónap)
Forrás: ENyÜBS (saját szerkesztés)

A fesztiválokon elkövetett összes kábítószeres bűncselekmény elkövetőinek állampolgárság szerinti megoszlását vizsgálva, melyet a 17. ábra szemléltet, elmondható, hogy 52%-uk magyar, 48%-uk külföldi állampolgár.⁴⁵⁴ Ez az arány eltérően módosul az egyes bűncselekményeket nézve.

A fesztiválokon elkövetett kábítószer birtoklása bűncselekmény elkövetőinek 53%-a magyar, 9. 47%-a külföldi, akik közül a 7%-a francia, 7%-a holland, 4%-a belga, 4 %-a német elkövetőket emelem ki. A fesztiválokon elkövetett kábítószer-kereskedelem bűncselekmény elkövetőinek 44%-a magyar állampolgár, 56%-a külföldi, akik közül 16%-a holland, 8%-a brit állampolgár, de nigériai elkövetők is több esetben kerültek elfogásra (részletesen lásd 3. sz. melléklet).

A fesztiválokon elfogott, kábítószer terjesztésével foglalkozó elkövetők nagyrésze azonban nemcsak fesztiválon értékesít drogot, valamint a tettenérést, elfogást követő ruházataátvizsgálások, motozások, kutatások, szemlék során lefoglalt drogok esetén nem lehet

⁴⁵⁴ Az ENyÜBS-ben a „külföldi” jellemzően az elkövető állampolgársága szerint kerül meghatározásra. A statisztikák külön jelzik, ha az elkövető nem magyar állampolgár, hanem külföldi állampolgár. Ebbe a kategóriába tartozhat: uniós tagállam állampolgára, harmadik országbeli állampolgár (pl. Ukrajna, Szerbia stb.), hontalan személy.

szétválasztani sem a nyomozásban, sem a statisztika szempontjától, hogy mennyi drogot szántak a fesztiválokon történő értékesítésre.

13.2. Bírói döntések elemzése

A dokumentumelemzés kezdetén mindenképpen vissza kell utalni a 6. ábrára, melynek legkisebb köre a bíróság jogerős döntésével regisztrált események tartoznak. Itt kell kiemelni az elterelés intézményét, melynek célja a szer használatának a csökkentése vagy teljes elhagyása. A büntetés kiváltását szolgálja, hiszen az elterelésen való sikeres részvételt követően a büntetőeljárás megszüntetésre kerül, azaz eljárás alá vont személy mentesül a büntetés alól.

A Btk. szerint nem büntethető, aki csekély mennyiségű kábítószer saját használatra természet, előállít, megszerez vagy tart, illetve aki kábítószer fogyaszt, ha a bűncselekmény elkövetését beismeri, és az elsőfokú ügydöntő határozat meghozataláig okirattal igazolja, hogy legalább hat hónapig folyamatos, kábítószer-függőséget gyógyító kezelésben, kábítószer-használatot kezelő más ellátásban részesült, vagy megelőző-felvilágosító szolgáltatáson vett részt. Az elterelés nem alkalmazható, ha a bűncselekmény elkövetését megelőző két éven belül az elkövetővel szemben az eljárást a büntethetőséget megszüntető okra figyelemmel függesztették fel, vagy az elkövető büntetőjogi felelősségét kábítószer-kereskedelem vagy kábítószer birtoklása miatt megállapították.⁴⁵⁵

Az ENYÜBS Kitöltési Szabályzat kódszótára szerint az elterelés három módon rögzíthető, mint eljárást befejező mód: vádemelés elhalasztása, közvetítői eljárásra utalva, vádemelés elhalasztása kábítószer élvező gyanúsítottal szemben.⁴⁵⁶

A fentiek alapján kijelenthető, hogy azon elkövetők és ügyek egy része, melyek a statisztikai adatok között szerepelnek, nem jelennek meg a bíróság regisztrált jogerős döntéssel befejezett csoportban.

Rendőri pályafutásom során 2007-től bűnügyi elemzői területen dolgoztam a BRFK és ORFK bűnelemző egységeinél, valamint a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Karán folytatott oktatói tevékenységem során a havi és a nyári szakmai gyakorlatomat szintén a korábbi szolgálati helyemen töltöm minden évben. E keretek között végzett munkám során számos olyan kábítószeres ügybe, jelentésbe nyertem betekintést, melyben a fesztiválon elkövetett bűncselekmény is szerepelt. Az ügyiratok áttanulmányozása

⁴⁵⁵ Btk. 180.§ (1)

⁴⁵⁶ ENYÜBS Kitöltési Szabályzat

alapján kellő képet kaptam, a fesztiválokra történő kábítószer-fogyasztásról és terjesztéstől, valamint az ellenük folytatott nyomozó hatóságok munkájáról. A nyílt büntetőügyekhez szinte minden esetben tartoztak minősített adatok, információk is, melyek a titkos információgyűjtések vagy leplezett eszközök alkalmazása során keletkeztek.

Azonban, hogy a fentiek során megszerzett ismereteimet igazoltan tudjam ismertetni, olyan ügyeket dolgoztam fel dokumentumelemzéssel, melynek adatbázisa nyilvános, bárki számára hozzáférhető, ez pedig az anonimizált bírósági döntések tárháza.

A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló törvény szerint a Kúria a jogegységi határozatot, a jogegységi panasz eljárásban, valamint a jogorvoslat a törvényesség érdekében folytatott eljárásban hozott határozatát, az általa az ügy érdemében hozott és a hatályon kívül helyező határozatot digitális formában közzéteszi.⁴⁵⁷ A közzétett bírósági határozathoz kapcsolva, azzal egyidejűleg közzé kell tenni mindazon bírósági és más hatósági vagy egyéb szerv által hozott határozatnak az Országos Bírósági Hivatal elnöke által meghatározott eljárásban a bíróság által anonimizált digitális másolatát is, amelyet a közzétett bírósági határozattal felülbíráltak vagy felülvizsgáltak.⁴⁵⁸ A tárház interneten mindenki számára elérhető oldal, ahol ügyirat szám szerint, valamint többféle szempont, köztük kulcsszavak alapján is lehet keresni bírói döntések között.⁴⁵⁹

A „fesztivál” és a „kábítószer” szóra együttesen történő keresés során 44 ügy képezte vizsgálatom tárgyát. (4. sz. melléklet).

13.2.1. Az elkövetés helyei

A legnépszerűbb fesztiválok mellett kisebb eseményeken is sor került kábítószeres bűncselekmények miatt rendőri intézkedésre. Azokat a fesztiválokat, ahol a legtöbb visszaélés történt, a 18. ábra szemlélteti.

⁴⁵⁷ 2011. évi CLXI. törvény A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 163. § (1) bekezdés

⁴⁵⁸ 2011. évi CLXI. törvény 163. § (3)

⁴⁵⁹ <https://eakta.birosag.hu/anonimizalt-hatarozatok>



18. ábra: A jelentősebb fesztiválokön elkövetett kábítószeres bűncselekmények (44 db) (2010-2024)
Forrás: <https://kuria-birosag.hu/hu/anonimizalt-hatarozatok> (saját szerkesztés)

Az ábra mutatja azt is, hogy a legtöbb kábítószeres bűncselekmény hazánkban a Sziget Fesztiválon történik, hiszen hazánk legnagyobb zenei fesztiválja.

13.2.2. Elkövetés helyszíne

A fesztiválra való bejutást megelőző, beléptetésnél történő csomagátvizsgálás során több esetben találtak az érintett személynél kábítószeret, mely a saját fogyasztásra szánt egy-két tablettától kezdve az értékesítésre szánt nagyobb mennyiségig terjedt. A csempészés módja leginkább a különféle helyekre, táskába, ruházatba, illatszeres flakonba, vagy akár testüregbe való elrejtés volt. De előfordult olyan eset is, hogy a lakókocsiban volt a kábítószer elrejtve, melyben a fesztivál ideje alatt laktak. Volt, aki egy hangfalba rejtette az értékesítésre szánt drogot. A beléptetést végző biztonsági őrnek az tűnt fel, hogy a hangfalhoz semmi egyéb kiegészítő nem tartozott. Ez alapján tételesebb ellenőrzésnek vetették alá az illetőt, és a kábítószerkereső kutya is jelzett.⁴⁶⁰

A 44 feldolgozott ügyből 16 esetben, azaz az ügyek 36,36%-ában, a helyszínen, azaz a fesztivál területén történt az elsődleges rendőri intézkedés. De ittás járművezetés vagy gyorsajtás miatt indult büntetőeljárás során is sor került olyan kábítószeres bűncselekmények bizonyítására, melyek helyszíne szintén valamelyik fesztivál volt.

⁴⁶⁰ 20.B.795/2014/2.

A többi ügyben maga kábítószeres bűncselekmények miatt indult nyomozások szélesítése során kerültek felderítésre korábbi, fesztiválon történő drogbeszerzések, drogértékesítések.

A fentiekben ismertetett 44 ügyben az elkövetés a helyszíne a fesztivál volt, ahol a bűncselekmény megvalósult. A fesztivál azonban nem csupán olyan hely, ahol könnyebben hozzá lehet jutni droghoz, vagy könnyebben lehet értékesíteni, hanem a különféle kapcsolatok és ismeretségek kialakulásának színtere is. Ezek a kapcsolatok később a droghoz jutásban vagy a kábítószer terjesztésében is megnyilvánulhatnak, az elkövetők, társtettesek lehetnek, vagy ugyanazon elkövetői csoport tagjai is válhatnak.

13.2.3. Az elkövetés ideje

Elsőre mondhatnánk, hogy a fesztivál ideje, de mivel összetett tényállással, természetes vagy törvényi egységgel állunk szemben, a cselekmények nagyobb időszakot fognak át, melyen belül csak egyik cselekmény volt a fesztivál helyszínén való kábítószer-terjesztés.

13.2.4. Az elkövetés tárgya

A kábítószeres bűncselekmények elkövetési tárgya maga a kábítószer, illetve az új pszichotróp anyag. Előkerül itt is olyan pszichotróp anyag, mely hasonló tüneteket vált ki, mint az illegális szerek, de mivel nem szerepel a kábítószeres listákon, a vele történő kereskedés, vagy birtoklása nem bűncselekmény.

Arra vonatkozóan, hogy az elkövetők honnan szerzik be a kábítószeret, az egyes ügyek elemzése során számos esetben nem kaptam választ. Az elkövetőnek nem érdeke, hogy pontosan megnevezze, hogy kitől, mennyi és milyen kábítószeret vásárolt. Vallomásukban általában ismeretlen személyre hivatkoztak. Amennyiben egy-egy ügyben több elkövető szerepel, akkor egy-két esetben egy lépcsővel „feljebb” lehet jutni, hogy ki kitől szerezte a kábítószeret. Több elkövető, külföldi és magyar is, személyesen vagy futár közreműködésével hozta be magával a drogot, melyet a fesztiválon kívánt értékesíteni. A kábítószeret gépkocsiban vagy kamionban csempészték az országba, de olyan is volt, mikor az elkövetők vonaton utazva hozták magukkal az anyagot, vagy interneten rendelték, és csomagküldő szolgálat kézbesítette. A fesztiválokon talán a zenei irányzatoknak, fellépőknek megfelelően szinte a klasszikus drogoktól a legújabb szintetikus drogokig, sokféle szer került lefoglalásra, de legtöbbször kokain, marihuána, ketamin, MDMA, amfetamin (6. sz. melléklet).

13.2.5. Az elkövetés módja

A fesztivál helyszínén történő drogértékesítés talán legismertebb esete, mely engem is inspirált a kutatási témám kiválasztása során a két holland elkövető, akik 2019-ben olyan nyíltan árulták a kábítószer a Sziget Fesztiválon, hogy még 500 példányos árlistát is készítettek.⁴⁶¹ Szintén hasonlóan nyílt módon történt a kábítószer értékesítése azon elkövetők esetén, akik a kábítószer porciózásáról a telefonjukkal fotókat is készítettek, hogy közösségi oldalukon megosszák és egy kézzel írt árlistával szólították meg a fesztiválozókat, hogy szeretnének-e drogot vásárolni.⁴⁶² Olyan elkövetővel is találkozhatunk, aki éppen civil ruhás rendőröknek próbált kábítószer értékesíteni.⁴⁶³

Amennyiben több elkövető együtt értékesít drogot a fesztiválon, akkor náluk is kialakul a feladatok szétosztása, van, aki a konkrét értékesítést végzi, van, aki figyel és van, akinél a pénz, a drog ellenértéke van.

13.2.6. Az elkövetők

Mátyás Szabolcs vette fel azt a kérdést, „hogyan alakul a kábítószer-kereskedelemmel kapcsolatos felderítések esetén felmerülő bűnözői csoportok, illetve szervezett bűnözői körök mekkora százalékban jelennek meg egy-egy sikeres büntetőeljárás miatt letöltendő börtönbüntetést követően újra.”⁴⁶⁴ Erre a kérdésre is igyekszem válaszolni, amikor azt vizsgálom, hogy fesztiválokon elkövetett kábítószeres bűncselekmények miatt elítéltek előélete hogyan alakul.

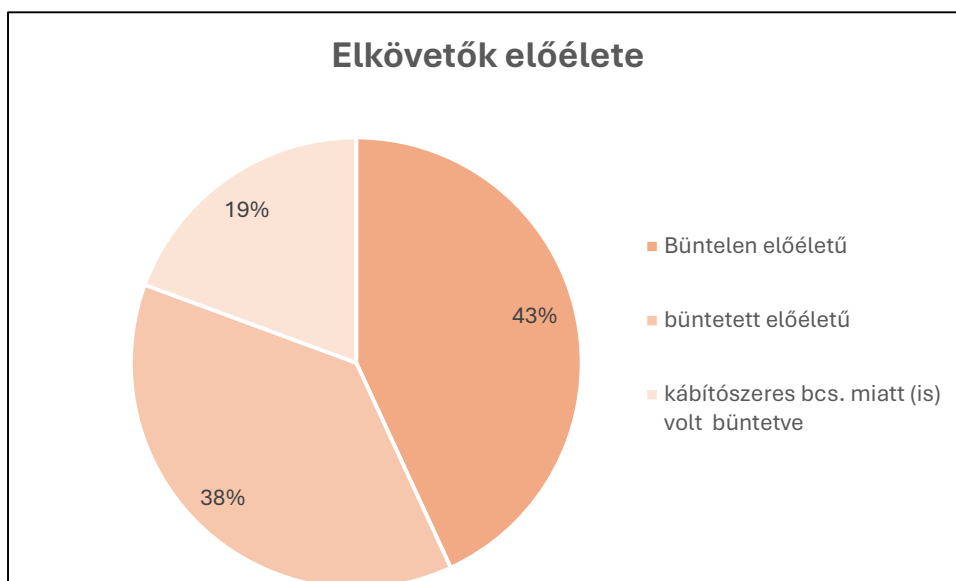
Azon elkövetők tekintetében, akik ügyében jogerős ítélet született, előéletüket a 19. diagram szemlélteti.

⁴⁶¹ 25.B.187/2020/24.

⁴⁶² 19.B.77/2019/184.

⁴⁶³ 6.B.8/2018/3

⁴⁶⁴ MÁTYÁS 2020. 77.p.



19. ábra: A fesztiválokon elkövetett kábítószeres bűncselekmények elkövetőinek előélete (2010-2024)
 Forrás: <https://kuria-birosag.hu/hu/anonimizalt-hatarozatok> (saját szerkesztés)

Az elkövetők több mint fele, 57%-a büntetett előéletű, akik egyharmada kábítószeres bűncselekmény miatt korábban volt már büntetve. A feltett kérdésre válaszolva, a kábítószeres bűncselekmények miatt elítéltek több, mint egynegyede szabadulását követően ismételten visszatér a kábítószer-bűnözéshez.

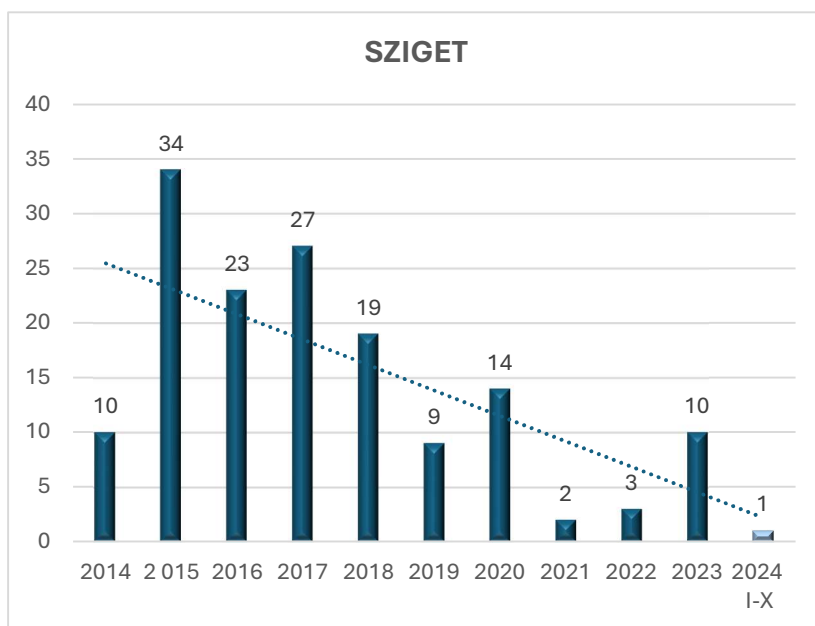
Az elkövetői alakzatokat nézve, az ügyek 36%-ban egy elkövető szerepel, 15%-ában, hat esetben került sor bűnszövetség és egy esetben bűnszervezet megállapítására jogerős ítélettel. Egy bűnszövetség esetén csak fesztiválon történt kábítószer értékesítés, a többi esetben fesztiválon kívül más helyen is. Mind a hét elkövetői csoport tagjai büntetett előéletűek, melyek közül hatnak legalább egy vagy több tagja volt már korábban kábítószeres bűncselekmény miatt jogerősen elítélve (részletesen 6. melléklet).

13.3. A kábítószeres bűncselekmények a kiemelt fesztiválokon

13.3.1. Sziget Fesztivál

A Sziget Fesztivál napjainkra Európa egyik legnagyobb zenei fesztiváljává nőtte ki magát. A magas látogatószám és köztük a külföldiek nagyarányú részvétele tükröződik a bűnügyi statisztikában is.

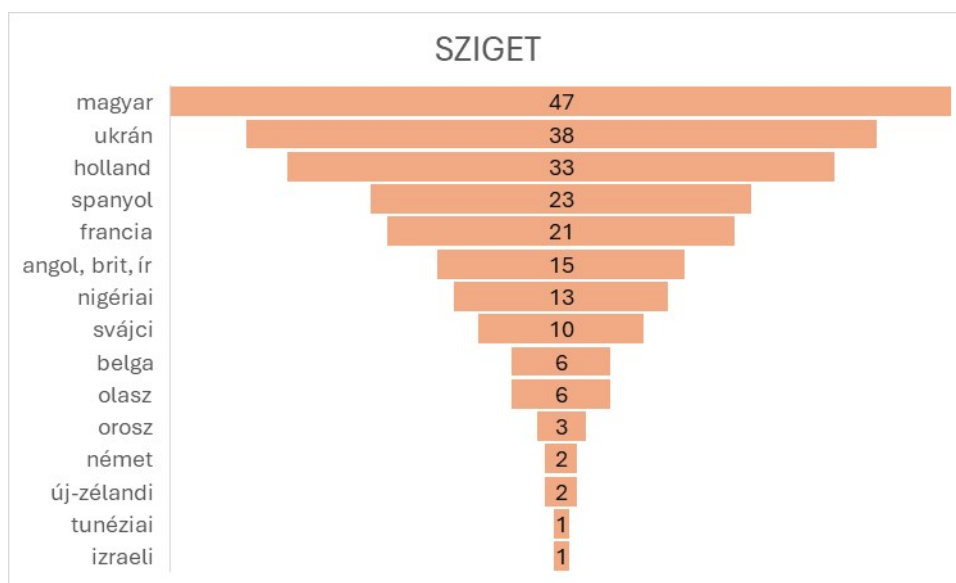
A kábítószeres bűncselekmények számának alakulását a 20. ábra szemlélteti.



20. ábra: A Sziget Fesztiválon elkövetett kábítószeres bűncselekmények (2014-2024)
Forrás: ENyÜBS (saját szerkesztés)

A 10 év adatait elemezve elmondható, hogy a kábítószeres bűncselekmények számának alakulásában csökkenő tendencia figyelhető meg.

Ahogy csökken a bűncselekmények száma, annak megfelelően csökken az elkövetők száma is.



21. ábra: A Sziget Fesztiválokon elkövetett kábítószeres bűncselekmények elkövetői állampolgárság szerinti megoszlásban (2014-2024)
Forrás: ENyÜBS (saját szerkesztés)

Az elkövetők állampolgárság szerinti megoszlását a 21. ábra szemlélteti, mely szerint 21%-a magyar és 79%-a külföldi állampolgár. A nem magyar állampolgárok között a holland

állampolgárokat emelem ki, akik fogyasztóként és terjesztőként is jelen vannak szinte minden évben a rendezvényen.

A fesztiválon történő kábítószer értékesítő elkövetők elfogása az áttekintett ügyek (10) egy negyedében a fesztivál területére történő bejutás során végrehajtott biztonsági ellenőrzés keretében került elő a kábítószer, vagy a fesztivál területén történő értékesítés során figyelték tevékenységüket és a cselekmény közben történt a tettenérés.

Sikeres volt az a realizálás is, amikor az eseményre tartó nigériai állampolgárt közúti ellenőrzés során igazoltatták a kollégák, majd nála és lakásán tartott kutatás során került elő a fesztiválon értékesíteni szánt kábítószer. Az igazoltatást egy névtelen bejelentés előzte meg, mely szerint a fesztiválon tervez drogot értékesíteni.⁴⁶⁵

A bíróság jogerős ítéletével megállapított kábítószer-kereskedelemmel foglalkozó bűnszervezet tagjainak egyik értékesítési helye a Sziget fesztivál volt.

13.3.2. OZORA Fesztivál

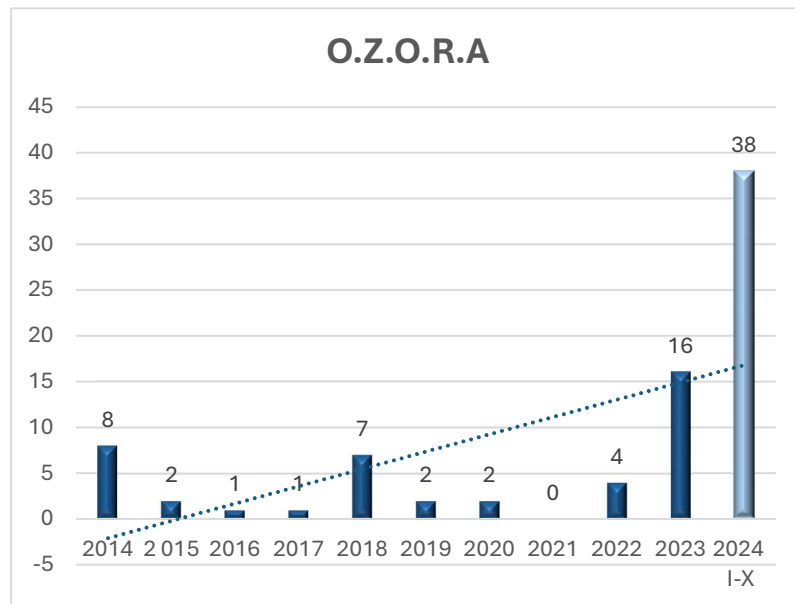
A fesztivál egy egyhetes, pszichedelikus zenei rendezvény, így látogatóinak összetettsége a statisztikában is megjelenik.

A 2000-es évek elején a fesztivál úgy került be a köztudatba, hogy ott szinte mindenféle droghoz könnyen hozzá lehet jutni, ha már csak az akkori sajtó címet említem, hogy „Térdig ér a drog Ozorán”.⁴⁶⁶ Egy, a fesztiválon történő kábítószer-kereskedelem miatt indult büntetőügyben hozott jogerős bírói ítélet indokolásában rögzítésre került, hogy „a fesztivál már önmagában kimagaslik az ott elkövetett kábítószeres bűncselekmények miatt.”⁴⁶⁷ Az utóbbi években inkább a fesztiválon történt halálesetek miatt került sajtóba az esemény, 2023-ban egy belga nő lett öngyilkos, felakasztotta magát, 2024-ben pedig egy szingapúri férfi ugrott a tűzbe szintén öngyilkossági szándékkal.

⁴⁶⁵ 8.B. 405/2010/25.

⁴⁶⁶ Hírt TV riportja: Térdig ér a drog Ozorán <https://www.youtube.com/watch?v=COHsEaed1h0>

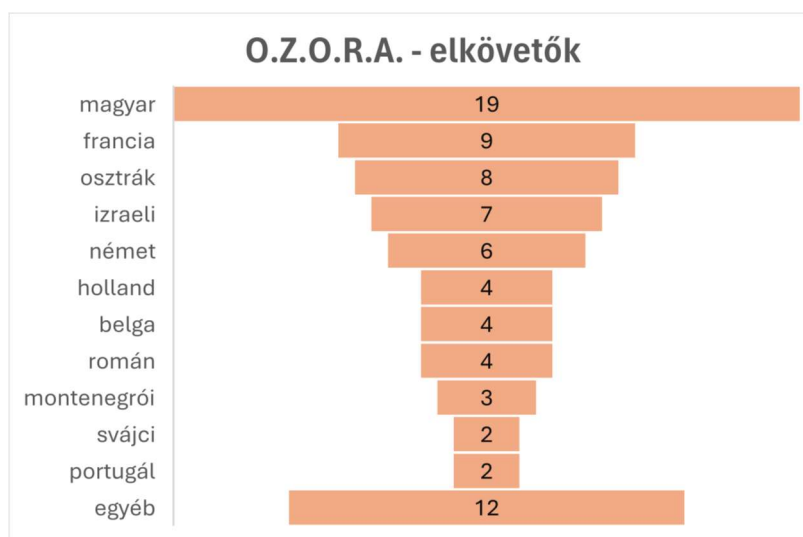
⁴⁶⁷ 16/B.8.2000/31.



22. ábra: Az OZORA fesztiválon elkövetett kábítószeres bűncselekmények (2014-2024)
 Forrás: ENyÜBS (saját szerkesztés)

A bűncselekmények számának alakulását tekintve az utolsó két évben jelentős emelkedés figyelhető meg, melyet a 22. ábra szemléltet. Az eljárások nagyrésze még folyamatban van, valós magyarázatot adni a hatalmas emelkedésre az ügyek befejezését követően lehetséges csak.

A fesztiválon történő kábítószer értékesítő elkövetők elfogása az áttekintett ügyek (7) szerint minden esetben a fesztivál területén került sor. Az eljárások adatai alapján öt esetben csak a fesztiválon értékesítettek kábítószer, két esetben csak az értékesítés egyik helyszíne volt a fesztivál.



23. ábra: Az OZORA fesztiválokon elkövetett kábítószeres bűncselekmények elkövetői állampolgárság szerinti megoszlásban ((2010-2024)

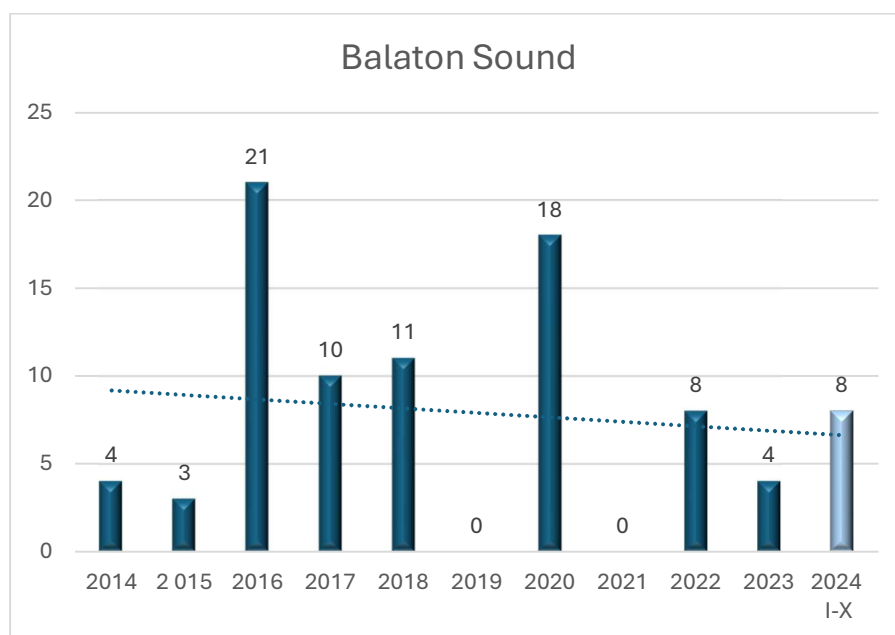
Forrás: ENyÜBS (saját szerkesztés)

Az elkövetők adatait tartalmazó 23. ábrát elemezve megállapítható, hogy az elkövetők alig egynegyede (23,75%) magyar állampolgár. A külföldiek (76,25%) közül a francia, osztrák és izraeli elkövetőket emelném ki.

13.3.3. Balaton Sound Fesztivál

A fesztivál a kábítószer jelenléte miatt először 2014-ben került a sajtóba, amikor a fesztiválon vásárolt kábítószer miatt egy belga fiú kábítószer túladagolásban meghalt. A terjesztőt, akitől a kábítószeret vásárolta, még aznap elfogták.⁴⁶⁸

Szintén sok cikk készült 2022-ben a fesztiválról, melynek indokát leginkább az alábbi cím szemlélteti: Az élővilágot is veszélyezteti a Balaton Sound idején vízbe kerülő drog, mely szerint a Pécsi Tudományegyetem kutatócsoportja három éven keresztül vizsgálta a fesztivál mellett a Balaton vizének tartalmát, melynek során a fesztivál idején és az utána következő pár napban több kábítószer nyomát mutatták ki a vízmintákban.⁴⁶⁹

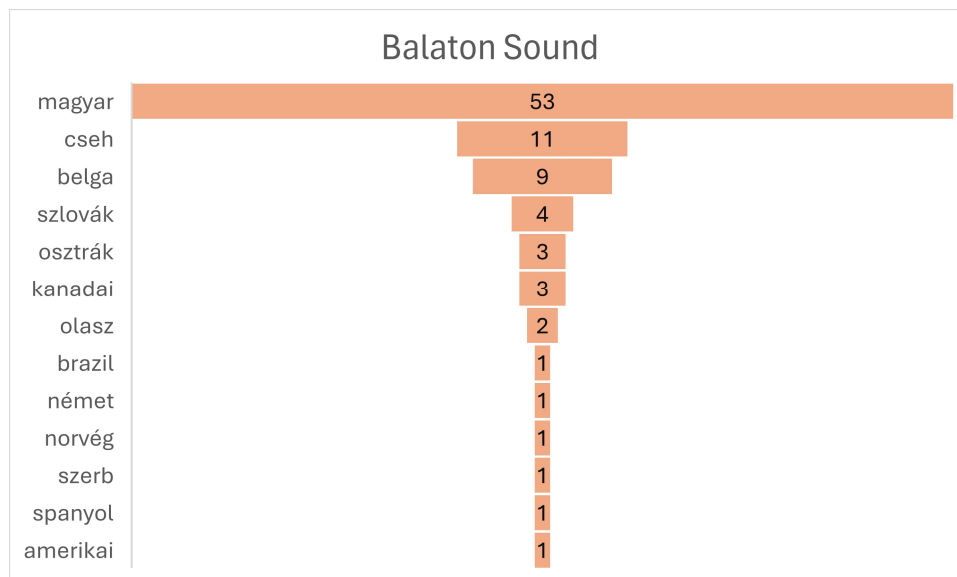


24. ábra: A Balaton Sound fesztiválon elkövetett kábítószeres bűncselekmények (2014-2024)
Forrás: ENyÜBS (saját szerkesztés)

⁴⁶⁸ KIRÁLY Richárd (2015): A Balaton Sound fesztivál bünyügyi-rendészeti szemmel Magyar Rendészet 2015/1. pp. 121-158.

⁴⁶⁹ Az élővilágot is veszélyezteti a Balaton Sound idején a vízbe kerülő drog. Online: https://hvg.hu/elet/20220708_drog_balaton_sound_viz_fesztival (letöltve: 2024.12.29.)

A 24. ábra is mutatja, hogy szinte minden évben jelen van a fesztiválokön a kábítószer. Az első kiugró szám 2016-ban látható, melyet talán a fenti esemény miatt itt fokozottabb rendőri fellépés miatt történt.



25. ábra: A Balaton Sound fesztiválokön elkövetett kábítószeres bűncselekmények elkövetői állampolgárság szerinti megoszlásban ((2010-2024)
Forrás: ENyÜBS (saját szerkesztés)

Az elkövetőket a 25. ábra szemlélteti, mely szerint a fesztiválon a kábítószeres bűncselekmények elkövetőinek 58,2% magyar, 41,8%-a külföldi állampolgár, akik közül a cseh és belga állampolgárokat emelem ki.

A Balaton Sound 2024-ben került utoljára megrendezésre.⁴⁷⁰ A rendezvény megszűnésének nyilvánosságra, sajtóba került indokai között közbiztonságra utaló adatok nem szerepeltek.

A fentiekben ismertetett 3 fesztivált azért tartottam fontosnak kiemelni, mert a Sziget szinte Európa legismertebb fesztiválja, a Balaton Sound a Balaton legnagyobb nyári könnyűzenei eseménye, az OZORA fesztivál pedig a pszichedelikus összművészeti fesztivál jellege miatt kedvelt nemcsak itthon, hanem Európában is.

⁴⁷⁰ A lehető legrosszabb konstelláció következett be- utána jártunk miért nem rendeznek meg jövőre VOLT fesztivált. https://hvg.hu/kultura/20221117_volt_fesztival_sziget_koncert_valsag (letöltve: 2024.08.04.)

13.4. Interjúk

A kutatók mindig kapcsolódnak a kutatási témájukhoz, és nemcsak azért, mert kutatják azt.⁴⁷¹ Én a zenei fesztiválok kutatását azért is választottam, mert gyerekkorom óta szabadidős elfoglaltságként először szüleimmel, később barátokkal, majd családommal rendszeresen járunk különféle fesztiválokra, koncertekre. Hivatásom miatt is volt lehetőségem számos alkalommal részt venni a Sziget Fesztivál biztosításában, ezért kicsit bennfentes kutatónak tartom magam.

Paul Hodkinson⁴⁷² kutatása során a bennfentes kutatói lét előnyeit és hátrányait vizsgálta, mely során kiemelte, hogy a személyes tapasztalatokat szelektíven és célzottan kell felhasználni. Arra is felhívta a figyelmet, hogy ügyelni kell arra, hogy az etnográfiai kutatások során a társadalmi közelség pozíciója inkább hasznos, mint problematikus legyen. A reflexivitás és a pozicionalitás alapvető elv minden etnográfiai kutatásban.⁴⁷³

Kihívást jelentett, hogy a drogscéna illegális, ezért egy hatalmas bizalmatlanság jellemzi. A bizalmatlanságot tovább fokozta rendőri mivoltom, hiába egyetemi oktatóként végeztem kutatásomat. A fesztiválkultúrákkal kapcsolatos kutatói tapasztalatokkal nem rendelkezttem, de a fesztivál-környezetben való otthonosabb mozgásom nagyban hozzájárult ahhoz, hogy kapcsolatot tudjak teremteni a résztvevőkkel, így lehetőségem volt arra, hogy megállapításaimat valós időben elemezhessem. Érdekes volt, hogy olyan dolgokról kérdezzek, melyek eredményei már előttem részben ismertek voltak.

Ismereteim segítettek az interjúk struktúrájának kialakításában, de a kapott válaszok egy része a résztvevők által vezérelt. Személyközpontúra sikerült a kutatásom, hiszen interjúkra és informális beszélgetésekre összpontosítottam kérdőíves kutatás helyett.

Kutatásom során kvalitatív módszerek közül a célzott mintavételt, félig strukturált interjút választottam:

Három kiemelt fesztivált vizsgáltam statisztikai adatok alapján kiemelten, a Sziget, Balaton Sound és OZORA, ezért az interjúalanyokat is ezeken a helyszíneken választottam ki. Összesen 18 félig strukturált interjút készítettem, 13 fesztiválozóval és 5 fő közreműködővel, a 2021-2023. évi fesztivál szezonban.

⁴⁷¹ HODKINSON Paul (2005): Insider Research in the Study of Youth Cultures *Journal of Youth Studies* 8(2): pp. 131-149 Online: DOI: 10.1080/13676260500149238 (letöltve: 2022.09.24.)

⁴⁷² Paul Hodkinson: University of Surrey szociológiai professzora

⁴⁷³ BERGER Roni (2015): "Now I see it, now I don't: researcher's position and reflexivity in qualitative research" *Qualitative Research* 15(2): pp. 219-234. Online: <https://doi.org/10.1177/146879411246847> (letöltve: 2024.11.12.)

Az interjú alanyokat két kategóriába soroltam, mely alapján a fesztiválózó és közreműködő kifejezést használom. A közreműködő alatt azon személyeket értem, akik annak a szolgálatnak, szervezetnek, gazdasági társaságnak a tagjai, akik felelősek a rendezvények zavartalan lebonyolításáért, azaz mentőtiszt, polgárőr, biztonsági őr. A fesztiválózó kifejezés egyértelmű. A fesztiválózó kiválasztása kényelmi szempontok (azaz ismerősök lévén), valamint hólabda mintavételezéssel történt. Olyan személyeket igyekeztem megszólítani, akik rendszeresen járnak fesztiválokra, és ők vagy baráti környezetükben tudnak olyan személyekről, akik fogyasztottak vagy rendszeresen fogyasztanak a fesztiválokra kábítószerrel.

Az interjú alanyok nem szerinti megoszlása 12 férfi, 6 nő. A kor megoszlása 25-70 között alakul, mellyel próbáltam igazodni ahhoz a feltevéshez, hogy különféle zenei irányzatok más-más szer használatát vonzzák. A fesztiválózó között két osztrák állampolgár is volt.

A fesztiválózókkal az interjúk a megbeszéltek helyen, a fesztivál adottságaihoz viszonyítva nyugodt környezetben, az informális beszélgetések sorban állás, fellépő zenekarra várakozás közben történtek. A közreműködőkkel az interjúk készítése séta közben, vagy táborhelyükön ülve nyugodt környezetben történt. A kérdések feltevése előtt mindenkitől szóbeli beleegyezést kaptam a beszélgetés rögzítéséhez is, melyet a nagy hangzavar miatt nem minden esetben sikerült később visszahallgatni.

Egy-egy interjú időtartama 20-30 perc között zajlott le. Igyekeztem ügyelni arra, hogy az interjú időtartama során legyen elégséges idő a kérdéseim következetes megfogalmazására és válaszadásra. Igyekeztem azt is figyelembe venni, hogy a látogató szabad idejéből mennyi időt hajlandó áldozni rám, illetve a közreműködőt ne zavarjam munkájában. Az interjú vázlat mellett, ahol lehetőség volt felhasználtam az egyes látogatók válaszaiból szerzett előzetes ismereteket. Mindegyik interjúalany tisztában volt rendőri mivoltommal. Azt éreztem, hogy a kérdéseimre kicsit megfontoltabban igyekeztek válaszolni, de nem zavarta, nem feszélyezte őket.

A beszélgetések során olyan adat, információ nem keletkezett, mely alapján rendőri intézkedést kellett volna kezdeményeznem. Az interjúalanyok anonimitásának megőrzése érdekében nem készültek írásbeli beleegyező nyilatkozatok, az alanyok maximális védelme érdekében elsősorban a szóbeliségre törekedtem. Nem készültek azonosító fényképek, videók, a beszélgetések rögzítése, feljegyzések készítése is elenyésző volt a hagyományos interjúkhoz viszonyítva. A felvételeket az irodámban páncélszekrényben tárolom, mely az értekezésem elkészítése után kerülnek törlésre.

13.4.1 Interjúk a fesztivállátogatókkal

A fesztivállátogatók részére feltett kérdések az alábbiakra fókuszáltak:

- 1. Hogyan érzékelik a fesztivál-látogatók a drog jelenlétét a fesztiválokon? Csak fogyasztókat látni, vagy a helyszínen is beszerezhető a kábítószer?*

A megkérdezettek közül nem mindenkinek volt tapasztalata a drogfogyasztással kapcsolatban, elmondása szerint, pedig ismerősei állították róla, hogy fogyasztott drogot.

Volt, aki azt válaszolta, hogy csak azért ment a fesztiválra, mert ott szerinte könnyen hozzá lehet jutni a drogokhoz. Olyan választ kaptam egyik interjú alanytól, hogy ő rendszeresen fogyaszt drogot, fesztiválra pedig a társaság miatt jár, illetve kedvenc zenekarát kísérte el. Szinte minden megkérdezett úgy nyilatkozott, hogy a fesztiválokon könnyen hozzá lehet jutni a droghoz, de fennáll a hamisított szerek vásárlásának a veszélye is.

Amennyiben a kérdések során nem határoztam meg, hogy milyen drogról van szó, többen válaszolták, hogy az alkohol a legelterjedtebb drog a fesztiválokon. A kábítószernek közül a kannabiszt, ecstasyt/MDMA-t, amfetaminokat és a kokaint használták leginkább. Véleményük szerint a kannabiszt legkönnyebb érzékelni, hiszen jellegzetes szaga van.

Arra kérdésemre, hogy hány napig maradnak a fesztiválokon, egyöntetűen azt válaszolták, hogy régebben végig ott voltak, de ma már olyan megfizethetetlenek az árak, hogy a fellépők, programok függvényében, egy vagy két napot tudnak kifizetni.

- 2. Mi a véleményük a rendezvénybiztosításért felelős szervezeteknek, szervezőknek, – különösen a rendőrségnek és a magánbiztonsági szolgálatoknak – a kábítószerrel szembeni fellépéseiről (bejáratnál biztonsági személyzet által ellenőrzés, egyen- és civil ruhás rendőrök, biztonsági őrök, az érvényes droggopolitikára vonatkozó információk – honlap, hirdetőtáblák, bannerek)?*

Válaszaik szerint a nem igazán profi terjesztők, valamint a saját használatra szánt drogot leginkább ruházatban, melltartóba rejtve, vagy valamilyen hétköznapi használati tárgyba, pl. kibelezett mobil telefonba, tamponba, kozmetikai termék dobozába rejtve csempészik be a fesztiválra. A beléptetésnél a biztonsági szolgálat emberei az első napon nagyon alaposan igyekeznek mindent átkutatni. Amikor érzékelik, hogy szigorú ellenőrzés van, vannak, akik inkább beveszik az összes drogot, de nem dobják el, amiért sok pénzt fizettek. Ekkor még az

nem jut eszükbe, hogy ennek milyen következményei lehetnek, hanem arra fókuszálnak, hogy sikeresen jussanak be a fesztiválra. A további napokon már nem olyan alaposak a beléptetésnél történő ellenőrzések.

A megkérdezettek többsége úgy nyilatkozott, hogy a beléptetésnél történő szigorú ellenőrzésnek van elrettentő hatása, valaki meg is jegyezte, hogy ő még a beléptetés előtt eladta a nála lévő kábítószer.

A rendőri szervek, biztonsági szolgálatok által történő beavatkozásoknak megítélésük szerint elrettentő hatása van, de a területen egyikük sem látott rendőri intézkedést kábítószer terjesztés miatt.

A fesztiválozók ellenőrzésével, a megfigyeléssel, és a bűnüldözéssel kapcsolatos kezdeményezésekről, az általam megkérdezettek ambivalensen nyilatkoztak. Az egyik nő interjúalany azt válaszolta, hogy rendőri jelenlét őt személy szerint megnyugtatja, de szerinte rejtettebb, gyorsabb drogfogyasztást idézi elő. A többiek válasza szerint a fesztiválok között is van eltérés, van, ahol lazább, van, ahol szigorúbb a biztonság. Utóbbi esetben a kábítószeresek sokszor érzik úgy, hogy figyelik őket, melyet csak fokoz a kamerák jelenléte. Szerintük ennek ellenére a rendőri intézkedés abban a pillanatban elrettentő, de ennek sokáig olyan nagy hatása nincs.

A megkérdezettek azonban egyöntetűen azt válaszolták, hogy a kábítószeresekkel szembeni rendőri intézkedések nem befolyásolják jelentős mértékben a szerhasználatot.

Arra a kérdésemre, hogy a külföldön található relaxzónák, drogbevizsgáló állomások, drogtemetők, mennyire befolyásolnák a drogfogyasztást, nem tudtak érdemben nyilatkozni. Egy személy válaszolta, aki kedvenc zenekara koncertjére kiutazott Belgiumba, ott hallott róla, de nem merte volna kipróbálni.

13.4.2. Interjúk a közreműködőkkel

A megkérdezettek egyöntetűen úgy kezdték a válaszadást, hogy szerintük az alkohol sokszor veszélyesebb a fesztiválozókra tekintve, mint a kábítószer. A fiataloknál mentalitásbeli változást észleltek, már nem preferálják az alkoholt, helyette inkább drogot vásárolnak, kisebb kiszereleésben. Az illegális drogok használata egyre nyíltabban történik a fesztiválokon, és van, aki ezt már elfogadottnak tekinti, holott ő nem él vele.

Mentőtiszt interjúalanyom a segítségre vagy ellátásra szoruló személyekkel szemben kiemelte, hogy leginkább az nehezíti munkájukat, hogy nem minden esetben őszinték velük szemben, különösen a bevitt drog mennyiségében, mely nehezíti ellátásukat. Szerinte pedig

fontos lenne, hogy az elsősegélynyújtó helyen a drogosok legalább biztonságban érezzék magukat.

A magánbiztonsági szolgálat munkatársaitól kapott válaszokból leginkább azt emelem ki, hogy számos esetben kötve van a kezük, pl. a bejáratnál nem intézkedhetnek a dílerrel szemben, vagy elküldik, vagy rendőrt hívnak hozzá. Megjegyezte még, hogy az alkoholistákkal „tudnak bánni”, de előfordult, hogy nem tudták hogyan viselkedjenek azzal szemben, aki valamilyen drogot szedett be. Szerinte a fesztiválok drogárusai csak azért vannak ott, hogy a drogot eladják, a zenét sem élvezik.

A fesztiválszervezőknek nagyon fontos, hogy a kábítószer használat árthat az image-nek, hiszen, ha a média is felkapja, akkor negatív kép vetül a fesztiválra. Amennyiben a fogyasztót találják, sokszor nem rendőrt hívnak, hanem inkább kikísérik a fesztivál területéről a szolgálat emberei. Szerinte az is fontos, hogy ahol nagyon sok szabályt be kell tartani, ott a fesztiválozók lehet, nem érzik feltétlenül jól magukat

A megkérdezettek mindegyike hangsúlyozta a rendezvénybiztosításban résztvevő felek közötti együttműködést, az információk megosztását.

13.5. A fejezet rövid összefoglalása, megállapítások

A bűncselekmények száma a valóságban jellemzően kétszerese a hatóság tudomására jutott jogsértő bűncselekmények alakulásának, az áldozat nélküli bűncselekmények esetén a látencia azonban ennél jóval magasabb. A rejtve maradó bűnözési ráta aránya sok mindent elárul a bűnözés társadalmi összefüggéseiről, valamint a bűnüldözés és a bűnözés kapcsolatáról. A kábítószeres bűncselekmények ún. áldozat nélküli bűncselekmények, és emiatt jellegüknél fogva még hatalmasabb látenciaérték jellemzi. Az ügyek szinte csak a rendőri szervek felderítése alapján indulnak.

Az 1990-es években jelent meg hazánkban is nagyobb mennyiségben a kábítószer, a 2004-es EU-hoz csatlakozásunkkal a határok megnyitásával e folyamatok felerősödtek, melyet a kiugróan magas, 8000-hez közelítő számok is igazolnak.

A 2004-2013-as évek kábítószeres bűncselekmények adatait az utolsó 10 év adataival (2014-2023) összehasonlítva, elmondható, hogy mintegy 25%-kal emelkedett a bűncselekmények száma, mely rámutat a jelenség súlyosságára is. Az enyhén hullámzó tendencia ellenére kijelenthető, hogy napjainkban éves szinten 7000 felett van a kábítószeres bűncselekmények

száma, mely a határok megnyitása óta állandósulni látszik. Az elkövetők állampolgárságát vizsgálva, kijelenthető, hogy majd 95%-uk magyar állampolgár.

A fesztiválokra történő kábítószeres bűncselekmények, a statisztikai adatok szerint, 1-2 %-át teszik ki a teljes regisztrált kábítószeres bűncselekményeknek. Azonban a fesztiválokra történő kábítószer-terjesztés, -fogyasztás esetén még nagyobb látencia érvényesül. Amennyiben 2014-től nézzük az adatokat, a kábítószeres bűncselekmények tekintetében hullámzó tendencia figyelhető meg. Éves szinten eddig 60 volt a legtöbb bűncselekmény (kivételek a 2018-as év, amikor a statisztikai számbavételben módosítás történt), azonban 2024-re a bűncselekményszám 66-ra emelkedett, mely egyharmados növekedést jelent előző évhez viszonyítva (1. hipotézis).

A fesztiválokra elkövetett kábítószer bűncselekmények elkövetőinek állampolgárságát tekintve elmondható, hogy majd 52%-a magyar és közel 48%-a külföldi. A kábítószer birtoklás elkövetőinek 53%-a magyar és 47%-a külföldi, a kábítószer-kereskedelem esetén 44% magyar és 56% külföldi az elkövetők aránya. (A fentiek alapján a 2. hipotézisem csak részben nyert igazolást.)

Az elkövetők több mint fele, 57%-a büntetett előéletű, akik egyharmada kábítószeres bűncselekmény miatt korábban volt már büntetve. Ez választ arra a kutatási kérdésre, hogy az elkövetők egyharmada ismételten kábítószer-terjesztéssel foglalkozni.

Az ügyek 36%-ban egy elkövető került felelősségre vonásra, 15%-ában bünszövetséget, egy esetben pedig bünszervezetet állapítottak meg. A bünszövetségek esetében a kábítószer értékesítése főként fesztiválokra történt, a bünszervezet esetén a fesztivál csupán csak egy helyszín a többféle helyen és módon történő értékesítés során. A fentiek alapján azon hipotézisem, hogy a fesztiválon a kábítószer szervezett bűnözői körök árulják, nem nyer egyértelműen igazolást. A vizsgált ügyekben 15,9%-ban született jogerős ítélet, mely alapján bünszövetség vagy bünszervezet került megállapításra (3. hipotézis).

A fesztiválokra történő kábítószeres ügyek 36,36%-ában a helyszínen, azaz a fesztivál területén, történt az elsődleges rendőri intézkedés. Az elkövetőnek sem érdeke, hogy pontosan megnevezze, hogy kitől, mennyi és milyen kábítószerrel vásárolt. A 2000-es években még jellemző volt, különösen a Sziget Fesztiválon, hogy pár nappal az esemény előtt a fesztivál területén elásták a kábítószerrel. Ma is érvényes, hogy a fogyasztók, dílerek a drogot elsősorban ruházatba, testüregbe, csomagba, dezodorba, más használati tárgyakba rejtve igyekeznek a fesztivál területére bevinni, de ahol lehetőség van rá, lakóautóban, személygépkocsiban rejtik el. Az áttekintett ügyekben is talákoztam olyannal, amit a fesztiválszervezőkkel készített

interjúk, biztosításban résztvevő nyomozókkal, felderítőkkal folytatott informális beszélgetések is megerősítettek, hogy ma már jellemző, hogy a terjesztők a teljes értékesítésre szánt mennyiséget nem viszik be a fesztivál területére, hanem csak kisebb adagokat, és az ún. mintavásárlást követően már a fesztivál területén kívül parkoló autóhoz vagy bérelt lakáshoz közel történik a drogértékesítés. (Ezek az ügyek, amennyiben tettenérés történik, már nem a fesztiválokon történő kábítószeres bűncselekmények statisztikájában jelennek meg.) (2. kutatási kérdés).

Az áttekintett ügyek alapján kijelenthető, hogy a fesztiválokon szinte mindenfajta kábítószer jelen van, a klasszikus drogoktól a szintetikus szerekig. Ezzel választ kaptam arra a kutatási kérdésemre, hogy milyen drogok vannak jelen a fesztiválokon (1. kutatási kérdés).

Az elkövetők több mint fele, 57%-a büntetett előéletű, akik egyharmada kábítószeres bűncselekmény miatt korábban volt már büntetve.

Az általam készített interjúk alátámasztották a statisztikai adatok alapján megállapítottakat, különösen azt, hogy a fesztiválokon jelen van a kábítószer. Ami a statisztikai adatokból viszont nem tűnik ki, véleményük szerint a fesztiválon történő rendőri beavatkozások nem befolyásolják a szer használatát. Az interjúk megerősítették a meglévő ismereteimet, ugyanakkor kiderült, hogy a külföldi példákat nem ismerik, és azzal kapcsolatban sincsenek pontos információik, hogy más országokban mikor és milyen kábítószerek fogyasztása megengedett. Ez rámutat a nemzetközi gyakorlatok ismeretének hiányára és az e téren meglévő bizonytalanságokra.

14. A KÁBITÓSZERES BŰNCSELEKMÉNYEK FELDERÍTÉSÉT TÁMOGATÓ BŰNÜGYI ELEMZŐ-ÉRTÉKELŐ MUNKA

A szervezett bűnözés jelensége a világ szinte összes országát foglalkoztatja, az Európai Unió is igyekszik minden lehetséges eszközt és módszert biztosítani az ellene való küzdelemhez a tagállamok számára. Az Europol által 2021-ben közzétett SOCTA jelentés alapján az Európai Unió területén tapasztalható súlyos és szervezett bűnözői tevékenységek – különös figyelmet fordítva a kiberbűnözésre, az illegális kábítószer-kereskedelemre, a környezeti bűnözésre, a lőfegyverek és robbanóanyagok illegális kereskedelmére, az emberkereskedelemre, valamint a különféle csalásokra és hamisítványokra, – esetében az adatelemzés kiemelkedő jelentőséggel bír. Ez a folyamat nemcsak a jogsértések felderítésében, hanem az elkövetők azonosításában, a közöttük fennálló kapcsolatok, elkövetői csoportok és azok belső struktúrájának feltárásában is alapvető szerepet játszik.⁴⁷⁴

A kábítószer-bűnözés egyik specifikumának tekinthető, hogy a különböző bűnelkövetői csoportok között rendszerint nem területi alapú a „működési terület” felosztása, hanem kábítószer típus szerinti. Azaz az egyes bűnszervezetek rendszerint békében árulják egymás mellett a különböző típusú kábítószereket.⁴⁷⁵

A nemzetközi kábítószer-kereskedelem egyik legérzékenyebb pontja az árumozgatás. Ez lehet az egyik oka annak, hogy a hagyományos kábítószeres csempészetével zárt elkövetői csoportok próbálkoznak, tagjainak tevékenységében a külső és belső konspiráció mellett szigorú életviteli szabályok betartása, bűnös tevékenységük álcázása figyelhető meg. Velük szemben a rendőri fellépés – a beépülés vagy a szállítmány figyelemmel kísérése – szinte lehetetlen.⁴⁷⁶ Az együttműködés földrajzi terjedelme is korlátlan, a felvevőpiac több országhatáron átível.

A pandémia komoly befolyással bírt a kábítószerpiacra. A kábítószerrel foglalkozó bűnszervezetek, felismerve a kiber-bűnözésben és az online értékesítésben rejlő lehetőségeket, kihasználták a darknet, a csomagküldő szolgáltatások és a kriptovaluták illegális

⁴⁷⁴ European Union Agency for Law Enforcement Cooperation

⁴⁷⁵ MÁTYÁS 2020. i.m. 73.p.

⁴⁷⁶ NYESTE Péter (2019): A nyugat-európai szervezett bűnözés jellemzői In: Antalóczy-Gáspár-Istvanovszki-Nyeste-Pató-Szendrei-Szűcs: A nemzetközi és honos szervezett bűnözés története, XX. századi fejlődése és várható tendenciái, pp. 41-53.

kereskedelemben jelentkező előnyeit. A fogyasztók széles rétege számára tették elérhetővé a kábítószerhez, új pszichotróp anyagokhoz való könnyű és lebukásmentes hozzáférést.⁴⁷⁷

A bűnüldöző hatóságok nem minden esetben rendelkeznek ellenőrzött, megbízható információkkal az ország területén működő csoportok aktivitásáról, jellemzőiről. A beszerzett bizonyítékok alapján a csoport egy-egy vezető, vagy végrehajtó tagjával szemben büntetőeljárás kezdeményezhető, amelyek azonban ügyészi, illetve bírói szakban nem elégségesek ahhoz, hogy az érintett olyan büntetést kapjon, mely a csoportból történő hosszabb távú kivonását biztosítaná. A folyamatos felderítő tevékenység, a szervezetek bomlasztása, az egyes vezetők, illetve tagok büntetőeljárás alá vonása csak időleges eredményeket hoznak, a csoportok általában újra élednek, folytatják tevékenységüket, de az is előfordulhat, hogy a csoportok tagjai irányítás nélkül, szervezetlen formában, de továbbra is elkövetnek kisebb súlyú bűncselekményeket.

A szervezett bűnözés jelenlétét, valós helyzetét csak folyamatos bűnügyi hírszerzéssel, a helyi, területi, országos és szükség esetén a nemzetközi felderítő szervek folyamatos együttműködésével lehetséges megítélni.⁴⁷⁸ A nemzetközi és hazai bűnüldözési tapasztalatok azt igazolják, hogy a bűnelkövetők cselekményük sikere és leplezése érdekében maguk is rendszeresen végeznek információgyűjtéseket. A szervezett, országhatárokon átlépő bűnözés pedig már a tudomány és a technika legújabb vívmányait alkalmazza.⁴⁷⁹

A bűnüldöző szervek tevékenységében a bűnügyi elemzés még mindig a kevésbé alkalmazott kriminalisztikai módszerek közé tartozik. Mutatja ezt az alkalmazott bűnelemzési formák szűk keresztmetszete is.⁴⁸⁰

A bűnügyi elemzés csakúgy, mint maga a bűnüldözés egy folyamatosan fejlődő, soha meg nem álló, a bűnözést utol nem érő ága a rendőrség munkájának. A mai világban a technológia robbanásszerű fejlődése figyelhető meg, melynek eredményeit a modern kor bűnelkövetői nagyon gyorsan és ügyesen használják. A bűnelkövetők naprakészek a technika, az internet világában, melyhez a hatóságoknak is alkalmazkodni kell.⁴⁸¹ Mindez hathatósabban érvényesül a szervezett bűnözői csoportok tevékenységében, akik működésük sikere érdekében

⁴⁷⁷ VÁRI Vince (2022): A bűnüldözés aktuális kihívása: az online kábítószerpiac Online: https://drogkutato.hu/wp-content/uploads/2022/01/01-162_IDSZ-teljes_NET-139-161-1.pdf (letöltve: 2024.11.02.)

⁴⁷⁸ SZENDREI 2019. A magyarországi szervezett bűnözés a 2000-es évektől napjainkig 255.p.

⁴⁷⁹ SZENDREI Ferenc (2019): A rendészeti célú titkos információgyűjtés In. Nyeste Péter – Szendrei Ferenc: A bűnügyi hírszerzés kézikönyve Dialóg Campus Kiadó, Budapest, pp. 57-84. 59.p.

⁴⁸⁰ MÁTYÁS Szabolcs (2017): A bűnelemzés kartográfiai lehetőségei - avagy a bűnözési térképek alkalmazása a mindennapi rendőri munka során Pro Publico Bono – Magyar Közigazgatás, 2017/2, pp. 158–175. 159.p.

⁴⁸¹ NÉMETH Ágota 2020. i.m. 859.p.

különbféle ismeretekben jártas szakembereket, akár jogi, pénzügyi-számviteli, de különösen megfelelő számítástechnikai ismeretekkel rendelkező személyeket is foglalkoztatnak.

14.1. Bűnszervezet elemzése a bírói ítékezés alapján

A bírósági ítéletek tárházában egy ügy szerepelt, mely bűnszervezetben történő kábítószer-kereskedelem miatt került büntetés kiszabásra, ahol a bűncselekmény helyszínéként a fesztivál is szerepelt. Az ügy rövid összefoglalása az alábbi:

„2009. decembere és 2010. augusztusa közötti időszakban az I.r. vádlott irányításával egy hosszabb időre szervezett, összehangoltan működő kábítószercsempész bűnszervezet működött, amely jellemzően értékesítési célból, Hollandiából, település 2-ről hozott be Magyarországra, alkalmanként több kilogramm mennyiségű, többnyire szintetikus kábítószer (amfetamint).

A kábítószer település 2-n az I.r. vádlott vásárolta meg, több alkalommal ő volt az, aki azt a Magyarországra szállító futár gépkocsijába elrejtette. A II.r. vádlott a bűnszervezet működtetésében részben közvetítői, részben szervezői szerepet játszott, a” személy³” a kábítószer vásárlások egy részét finanszírozta, valamint a kábítószer vásárlások anyagi hátterét elemezte, némely esetben a behozott kábítószer értékesítette, illetve több alkalommal a kábítószer elrejtésében közreműködött. A III.r., a IV.r., az V.r., a VI.r., a VII.r. vádlottak, mint kábítószer szállító futárok vettek részt a bűncselekményben. A VIII.r. vádlott az V. r. vádlott kábítószer szállító futárkénti beszerzésben vett részt. A IX.r. és a X.r. vádlottak a Magyarországra behozott kábítószer tekintetében továbbértékesítési céllal történő rendszeres vásárlóként, ennek következtében megbízóként, nagyrészt biztosították a szállítások anyagi fedezetét, illetve ők biztosították a futároknak a mobiltelefonokat.”⁴⁸²

Számos olyan ügy összefoglaló jelentését olvastam, ahol a bűnszervezet meglétét is bizonyítottanak látta a nyomozó hatóság, de a jogerős ítéletben mégsem szerepelt a bűnszervezetben történő elkövetés. A bűnügyi elemzés eszköztárának és metodikájának megválasztását mindig az határozza meg, hogy mivel állunk szemben. A szervezett bűnözés tükrében, az elemzés metodikája a bűnszervezet fogalmi elemeiből vezethető le.

⁴⁸² B.387/2012/183.

14.2.1. A bűnszervezet fogalmi ismérvei

A fent ismertetett ügyben harmadfokon eljáró Kúria végzésében megállapította, hogy a bűnszervezet törvényi fogalmi elemeinek nem az elkövetők, hanem a bűnszervezet oldalán kellett fennállnia, azaz az összehangolt működés a bűnözésre alakult csoport külvilágban történő megjelenési formájának tekintendő.⁴⁸³

„A bűnszervezet cselekmény jogi minősítése szempontjából közömbös, nem része annak. A szándékos bűncselekmény elkövetéséhez kapcsolódó többes elkövetési forma, mely büntetési tétel emelkedését vonja maga után.”⁴⁸⁴

14.2.1.1. Elkövetők: három vagy több személy

„Az elkövetőnek csak azt kell tudnia – és a büntetőeljárás során ezt a tudattartalmat kell a hatóságoknak bizonyítani – hogy azt a bűncselekményt, amelyhez kapcsolódik, bűnözésre alakult csoport hajtja végre. A csoporthoz eseti jelleggel csatlakozó elkövetőnek nem, de a csoportban rendszeresen megjelenő elkövetőnek sem kell tisztában lenni a csoport pontos működésével, struktúrájával, a résztvevők körével.”⁴⁸⁵

Az elkövetői csoportot vezető személyeknek, a tagok között fennálló kapcsolatoknak meghatározása szintén az elemzés feladata. Az általuk megvalósított elkövetési magatartások kiegészítő jellegűek, ezért az elkövetők között funkcionális kapcsolat áll fenn. Több elkövető esetén több szubjektív körülmény merül fel, ami elsősorban a tagok eltérő szellemi, pszichikai, fizikai kvalitásukból ered. Ez több hibázási lehetőséget is rejt magában, ami nagyobb támadási felületet jelent a bűnüldöző hatóságok számára. A tagok között az ún. gyenge láncszem megkeresése alapján lehetőség lehet a jövőbeni együttműködők kiválasztására, akik érdemben tudnak a bűnszervezetről információkat szolgáltatni a nyomozó hatóságnak. A több hibázási lehetőség egyben nagyobb támadási felületet is jelent az elkövetői csoport elleni fellépésben. A fentieket az alábbi indokolás részlet is igazolja:

⁴⁸³ Bfv.2228/2018/5.

⁴⁸⁴ Bfv.2228/2018/5.

⁴⁸⁵ 4/2005. BJE

„A Kúria álláspontja szerint V-VIII. r. vádlottak esetében, – akik futári illetve szervező szerepet töltek be a bűncselekményekben – a tudattartalmuk alapján lehet állást foglalni a bűnszervezetbeni elkövetés kérdésében. E vizsgálat során nem hagyható figyelmen kívül, hogy az érintett vádlottak bérelt gépkocsival utaztak Hollandiába, ahol a kábítószer beszerzésre került, több esetben GPS-t, mobiltelefont biztosítottak a számukra, szállást béreltek részükre az ott tartózkodás idejére, ismertették előttük a kábítószer gépkocsiban való elrejtésének módját. Az a körülmény is jelzésértékű kellett, hogy legyen számukra, hogy a pár napos munkáért 100 ezer forint nagyságú fizetést kaptak. Ezekből a körülményekből az érintett vádlottaknak tudnia kellett, hogy bűnszervezetben vagy eseti jelleggel ahhoz kapcsolódóan fejtik ki adott tevékenységüket. Az általuk megismert vádlott-társak számából, a kábítószer mennyiségéből, az egyes cselekményeknél tapasztalt magas szintű konspirációból, a végrehajtás körülményeiből tudatuknak át kellett fognia, hogy adott cselekményük mások megelőző, ismét mások további láncolatos cselekményeinek részét képezi. Így V., VI., VII. és VIII. r. vádlottak vonatkozásában is megállapítható, – figyelemmel a 4/2005.Büntető jogegységi határozatban foglaltakra is –, hogy cselekményeiket bűnszervezetben követték el.⁴⁸⁶

14.2.1.2. Hosszabb idő

Az időtartamra vonatkozó hosszabb időre való szervezettség jelentést nehéz megfogalmazni. A lényeg, hogy a szervezetet olyan időtartamra hozzák létre, amely idő alatt a tagok összehangoltan tudnak működni. A bírói gyakorlat szerint fél-egy éves időtartamot jelent a hosszabb időtartam.

A Kúria álláspontja szerint

„A „hosszabb időre szervezettség” szempontjából közömbös, hogy az elkövető milyen időtartamon keresztül vett részt a bűnszervezet működésében. Jelentősége annak van, hogy nem csupán a tervbe vett bűncselekmény elkövetésének feltétlen tartamára, hanem a bűncselekmények elkövetését célzó csoport kialakulására, működésének összehangolására is történik vállalkozás. E törvényi feltétel lényege a szervezettség fokmérője, és megléte nem feltétlenül köthető valamely időtartam elteltéhez. Mindemellert a további törvényi feltételek - a létszám és a tervbe vett bűncselekmény

⁴⁸⁶ Bf.39/2015/26.

- az elkövetés megkísérlésével értelemszerűen egyben teljesülnek, különösebb vizsgálatot ezért nem igényelnek.”⁴⁸⁷

A hosszabb idő megállapításához a bűnügyi elemzés során szükség van a történetiség vizsgálatára. A szereplők személyiségfejlődésének elemzése során látható, hogy változás következhet be a személyi kapcsolatrendszerekben, érdekkellentétek, szövetségek alakulhatnak ki és bomolhatnak fel, változás történhet a személyes értékrendben, ideológiában.

A látókörbe került deliktumok elkövetési magatartásában is bekövetkezhetnek változások. Változhat az elkövetés eszköze, módszere. A „hosszabb időre” fogalmi elem magában hordozza a bűncselekmények folyamatos, üzletszerű, rendszeres haszonszerzés céljából történő elkövetését. Emiatt az egyes cselekmények finanszírozására és a pénzmosásra irányuló ismérvek feltárását is az elemzés egyik sarokpontjának kell tekinteni.

14.1.2.3. Bűncselekmények száma

A bűnszervezetben történő elkövetéshez egyetlen egy ötévi vagy azt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmény is elégséges, feltéve, hogy a terhelt tudata átfogta a bűnszervezet létét, és azt, hogy a bűnszervezet működésének keretei között cselekszik.⁴⁸⁸ A Legfelsőbb Bíróság jogegységi határozatában kimondta, hogy a bűnszervezetben elkövetés megállapítható azzal szemben is, aki – eseti jelleggel – akár egyetlen cselekményt tettesként vagy részesként valósít meg.⁴⁸⁹ A bűnszervezet léte megállapítható akkor is, ha még egyetlen bűncselekményt sem követett el, de több, a törvényben meghatározott súlyú bűncselekmény elkövetése a célja.⁴⁹⁰

Valamennyi bűncselekményi stádium szerepe felértékelődik. Nemcsak a befejezett deliktumok elkövetési magatartásának körülményei fontosak az elemzésnél. Ki kell terjeszteni a figyelmet az elkövetés előtti esetleges előkészületi stádium körülményeire is.

Az irányadó bírói gyakorlat szerint természetes egység, ha az elkövető egyidejűleg különböző kábítószerre követi el a cselekményét, a természetes egység szükségszerű következménye pedig az, hogy a kábítószer mennyiségeket a tiszta hatóanyag alapulvételével összegezni kell, s a bűncselekmény minősítése szempontjából az össz mennyiség az irányadó (1/2007. Büntető jogegységi határozat a kábítószerrel visszaélés bűncselekménye megvalósulásának kritériumairól).⁴⁹¹

⁴⁸⁷ Bfv.III.228/2018/5.

⁴⁸⁸ BH 2008.6.139

⁴⁸⁹ 4/2005. BJE

⁴⁹⁰ BH 2008.6.139.

⁴⁹¹ B.1262/2019/82

Az elfogás miatti veszteség pótlása érdekében újabb szállítás megszervezésére került sor, melynek keretében I. rendű terhelt 2010. június 7. napján gépkocsit bérelt.⁴⁹²

Az egységet mutatja az alábbi cselekmény is, mely arra utal, hogy az egyik kábítószer futár elfogása miatt, másik futár részvételével a kábítószer ismételt behozatalát kellett megszervezni.

14.2.1.4.Hierarchia

A hierarchikus szervezettség nem jelenti valamennyi bünszervezetben résztvevő személy hierarchiában való elhelyezkedését. Akár csak egy tagnak a szervező, koordináló, irányító szerepére vonatkozik a feladatok megosztása során, akkor e körülmény olyan alá-fölérendeltséget jelentő személykapcsolatnak tekinthető, amely megalapozhatja a bünszervezet megállapítását. A hierarchikus szervezettség nem jelenti valamennyi bünszervezetben résztvevő személy hierarchiában való elhelyezkedését⁴⁹³

A hierarchikus felépítéssel szemben a mai bünszervezetekre a klasszikus piramisszerű felépítés helyett inkább a sejtszerű felépítés a jellemző. Ebben az esetben is érvényesül a hierarchia, hiszen a feladatott adó és a végrehajtó személyek között itt is megtalálható a két szint.

A bünszervezet tagjainak feltérképezésénél, valamint kapcsolatrendszerük megállapítása során, az egyének szervezeti hierarchiában betöltött szerepükre is figyelemmel kell lenni, valamint arra, hogy az egyén tudatában van annak, hogy a saját cselekménye hol helyezkedik el a rendszerben.

14.2.1.5.Konspiráció

A konspiráció a titkos, azaz illegális tevékenység biztonságos megszervezése, illetéktelenek, azaz a hatóságok és a bűnözői csoporton kívülállók elől történő elrejtése, elleplezése.⁴⁹⁴

A konspiráció fogalmára történő egyetlen utalást az 1995. február 4. napi 154. számú Legfelsőbb Bíróság Büntető Kollégiumának állásfoglalásában találtam:

„A társas bűnelkövetés sajátos formája a szervezett bűnözés. Megkülönböztető jegye a bűnözés céljára létrehozott jól tagolt és irányított konspiratív szervezet,

⁴⁹² Bfv.III.228/2018/5.

⁴⁹³ Kúria Bhar.III.571/2018/41. számú végzése

⁴⁹⁴ SZMODICS 2024.

*amely a bűnözést folyamatosan üzleti vállalkozásként űzi, és gyakran monopolhelyzetet alakít ki bizonyos bűncselekmények elkövetésére. Jellemző lehet a bűncselekmények pontos megtervezése és végrehajtása, a részfeladatok munkamegosztásban való végrehajtása, a részfeladatokra specialisták alkalmazása, a tanúk, sértettek, érdekeltek megfélemlítése, az árulás megtorlása, az ellenfelekkel való leszámolás; gyakran rendelkeznek nemzetközi kapcsolatokkal.*⁴⁹⁵

A bírósági gyakorlat szerint *„A csoport konspiratív működése az összehangolt működésének feleltethető meg, amennyiben az a kívülvilág elől rejtve valósul meg, de nem jelenti a teljes szervezet minden tagjával való együttműködést, hanem az egyes cselekményekhez rendelt személyek összehangolt tevékenységét feltételezi.*”⁴⁹⁶

Konspirációra utal az alábbi indokolás részlet is:

„Elfogása előtt I.rendű vádlottól egy feltöltött új telefont kapott, melyről sms-t kellett írnia, ha átlépte a határt. Mindebből tudnia kellett, hogy nem legális dolog szállításában közreműködik, hiszen akkor nem lett volna szükség erre a konspirált szervezésre. Az sem lehet erre a szervezettségre indok, hogy ha elvették volna a határon, akkor a bevizsgálásáig nem adták volna vissza.”⁴⁹⁷

A szervezet „önvédelmi” mechanizmusának a része a konspirált kapcsolattartás és kommunikáció. Célszerű lehet mindig valamilyen rendszert, ciklikusságot, szokást keresni az elemzés során, akár a telekommunikációban, akár a személyes találkozókat jellege kapcsán. Azonban előfordulhat, hogy nem lehetséges vagy egyéb okból nem történik meg a leplezett eszközök alkalmazása során a további társak felderítése, és emiatt nem állapítható meg szervezettszerű elkövetés, melyet az alábbi idézet is szemléltet.

„A vádlottak egy része többször is hivatkozott arra, hogy az ügyben további fel nem derített személyek lehetnek. A bíróság észlelte, hogy vannak erre utaló jelek, de ez nem jelenti azt, hogy jelen ügy vádlottjait mások által elkövetett bűncselekmények

⁴⁹⁵ A normát az 5/2007. Büntető jogegységi határozat 2007. november 7-én hatályon kívül helyezte

⁴⁹⁶ Kúria Bhar.III.571/2019/41.

⁴⁹⁷ Bfv.III.228/2018/5.

miatt vont a volna felelősségre. Mindenki a saját maga által elkövetett cselekményért felel, és nem menti az, hogy más személyek cselekménye felderítetlen maradt."⁴⁹⁸

14.2.2. A bünszövetség és a bünszervezet elhatárolása

A jogalkalmazó a bünszervezetben történő elkövetéshez rendkívül szigorú következményeket fűz, ezért az ítélezés során a bünszervezet fogalmi kritériumainak szigorúan kell értelmezni, bizonyítékokkal alátámasztani. Ez igazolja az a bírósági ítélet is:

„A rendelkezésre álló bizonyítékokból nem állapítható meg, és alapos következtetés sem vonható arra nézve, hogy a vádlottak közül eleve három vagy több személy előzetes megállapodásaként létrejött-e a bünszervezet, s ennek tudatában ahhoz kapcsolódtak-e további elkövetők, vagy ennél lazább, a társas elkövetés talaján mozgó személyek saját érdekből történő együttműködéséről volt szó csupán."⁴⁹⁹

14.3. A bűnügyi tevékenység szakaszai

Mint, ahogy a 8. fejezetben ismertettem, a rendőrségnek helyi és területi szintű egységei is rendelkeznek hatáskörrel kábítószeres bűncselekmények miatt a büntetőeljárás lefolytatására, valamint a bűncselekmények megelőzése érdekében titkos információgyűjtő tevékenység végzésére.

Az eljárások egyik alapproblémája, hogy nincs feljelentő, nincs sértett, aki a hatóság segítségét kérné. Ezek a magatartások általában a szervezett bűnözéshez kapcsolódnak, azonban ezt konkrét esetben kétséget kizáróan bizonyítani nagyon nehéz, ahogy a bünszövetség, valamint a bünszervezet megállapítása és bizonyítása is.

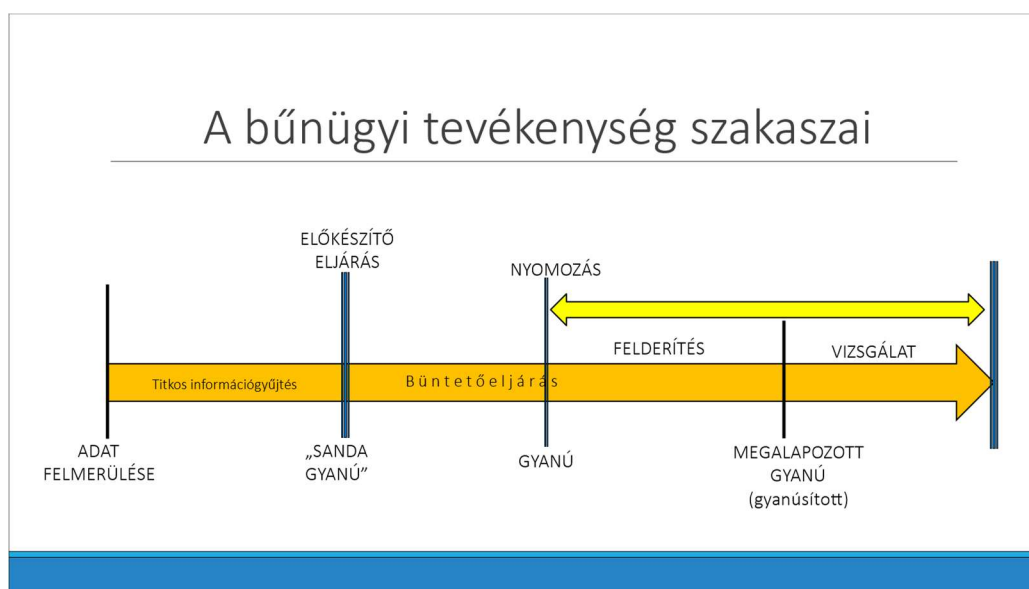
A kábítószeres bűncselekményekre utaló tájékoztatás keletkezhet bejelentésből, feljelentésből, társszervek jelzéséből, folyamatban lévő eljárásból, humán vagy technikai forrásból. Az információ alapján dől el, hogy melyik eljárás megindítására kerül sor.

⁴⁹⁸ B.387/2012/183.

⁴⁹⁹ Bf.114/2007/49.

A kábítószeres bűncselekményekkel kapcsolatos nyomozás elrendelése főként ún. realizálást⁵⁰⁰ követően történik, amelyet titkos információgyűjtő munka vagy előkészítő eljárás előz meg. Az ezekben a szakaszokban összegyűjtött adatok és információk képezik a nyomozás alapját, ahol a további adatok és információk beszerzése ritkán valósul meg, mivel a gyanúsítottak nem áll érdekében, hogy teljes körű, feltáró beismerő vallomást tegyen, vagy társait megnevezze. Emiatt különösen fontosak a büntetőeljárás előtti szakaszban összegyűjtött, ellenőrzött, rendszerezett és értékelt információk, amelyek alapján meghatározható a felderítés további iránya. A tevékenység magában foglalja a bizonyítási eszközök biztosítását, valamint mindazon bizonyítási források feltárását, amelyek jogszerűen felhasználhatók a büntetőeljárás során.

A kábítószer-bűnözés elleni fellépés során a bűnügyi elemző tevékenységnek alapja a folyamatos hírszerzés, különösen a hipotézisek⁵⁰¹ igazolása, cáfolása vagy elvetése során.



26. ábra: A bűnügyi tevékenység szakaszai
Forrás: Bodor⁵⁰²

Ahogy a 26. ábra is mutatja, a bűnüldöző hatóságok tevékenysége négy szakaszra osztható.

Az elsődlegesen rendelkezésre álló adatok alapján dönt a hatóság, hogy a bűnügyi tevékenység melyik szakasza került elrendelésre. Mindegyik szakaszt átszövi az adatok,

⁵⁰⁰ Realizálás: a titkos felderítésből keletkezett ismeretek alapján végrehajtott konkrét elhárító – korlátozó, megszakító, bűnügyi – intézkedés. Rendészettudományi Szaklexikon, 458.p.

⁵⁰¹ Hipotézis: adatok alapján tételként megfogalmazható feltételezés, Rendészettudományi Szaklexikon, 252.p.

⁵⁰² BODOR László (2024): A 2017. évi CX. törvény (új Be.) rendelkezései c. előadása 2024.05.11. Nemzeti Közszoigálati Egyetem

információk beszerzése, értékelése, mely alapján az eljárás további szakaszai, irányai meghatározhatók.

14.3.1. Adatszerző tevékenység

A bűnügyi tevékenység folytatásához elengedhetetlen a minőségi és a kellő mennyiségű releváns adatok beszerzése. Az információk, az adatok és a bizonyítékok közötti különbségek fontosak: az adat objektív tényekre vonatkozik, az információ az adat értelmezése, míg a bizonyíték jogilag releváns adat.

A Rendészettudományi Szaklexikon szerint az adat az információ hordozója, a tények, fogalmak vagy utasítások formális ábrázolása, amely az emberek vagy automatikus eszközök feldolgozására alkalmas.⁵⁰³ Az információ valamely személyre, ügyre vagy dologra vonatkozó olyan tájékoztatás, felvilágosítás, értesülés, hír, amely a címzettet választásra, döntésre, meghatározott cselekvésre, magatartásra vagy gondolkodásra készíti.⁵⁰⁴

14.3.1.1. Adatkérés

Az adatkérés nyílt módszere az adatok megszerzésének egy formális eljárása, amely lehetővé teszi, hogy a büntetőeljárást folytató szerv a kérdéses adatok kezelőjétől kérje azok rendelkezésre bocsátását.⁵⁰⁵

A feltételes adatkérés egy speciális esete az adatkérésnek, amely lehetővé teszi, hogy az előkészítő eljárás során az adatszolgáltatást az arra kötelezett az adatkérő által meghatározott feltétel bekövetkezése esetén és időpontjában teljesíti. Tárgya kizárólag olyan adat lehet, amelyet az adatszolgáltatásra kötelezett a feladatkörében vagy tevékenysége során kezel (például ingatlan-nyilvántartásban bejegyzés).⁵⁰⁶

14.3.1.2. Adatgyűjtés

Az adatgyűjtés célja, a bűncselekmény gyanújának megállapítása, illetve annak tisztázása, hogy vannak-e bizonyítási eszközök, és ezek hol találhatóak.⁵⁰⁷

Az adatgyűjtés során az ügyészégi törvényben,⁵⁰⁸ az Rtv-ben, illetve a NAV tv-ben⁵⁰⁹ meghatározott nyilvántartásokból adatok gyűjthetők, a nyilvánosságra hozatal céljából készített vagy jogszerűen nyilvánosságra hozott adatállományból, illetve forrásból adatok gyűjthetők,

⁵⁰³ Rendészettudományi Szaklexikon 14. p.

⁵⁰⁴ Rendészettudományi Szaklexikon 273.p.

⁵⁰⁵ Be. 261. § (1)

⁵⁰⁶ Be. 266. § (1)

⁵⁰⁷ Be. 267.§ (1)

⁵⁰⁸ Ütv.

⁵⁰⁹ 2010. évi CXXII. törvény a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról

bárkitől felvilágosítás kérhető, kép-, hang- vagy kép- és hangfelvétel bemutatásával személy vagy tárgy kiválasztása, illetve azonosítása kérhető, illetve a bűncselekmény helyszínét meg lehet vizsgálni.⁵¹⁰ Szerepe az eljárás eredményes feltételeinek biztosítása, az eljárás tárgyát képező cselekmény körülményeinek, az érintettek tevékenységének, személyi körülményeinek tisztázása.

14.3.1.3. Egyéb adatszerző tevékenység

Az egyéb adatszerző tevékenység során elrendelhető annak a dolognak a körözése, amely bizonyítási eszköz, amelyre vagyonekbobzás rendelhető el vagy elkobozható, a tanú, vagy bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személy körözése, ha a személyazonossága ismeretlen, ismeretlen helyen tartózkodó tanú vagy bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy körözése elérhetőségének megállapítása érdekében, holttestnek vagy holttestrésznek a körözését azok azonosítása érdekében, ha bizonyítási eszközként szolgálnak.⁵¹¹

Az adatszerzés célja a bűncselekmény gyanújának megállapítása, illetve annak tisztázása, hogy vannak-e bizonyítási eszközök, és azok hol találhatóak.⁵¹² Az adatszerző tevékenységből származó adatok elemzése-értékelése révén készül egy adatintegrációs jelentés, mely a bűnügyi tevékenység kezdetén a kiindulópont lehet.

A titkos adatszerzés során beszerzett információk korlátozott terjesztésű minőségét megszüntette a nyomozó hatóság. Így a büntetőeljárásban ezek felhasználhatóságához kétség nem férhet, a bíróság megállapítása szerint tehát a titkos adatszerzés eredményeként beszerzett bizonyítékok a Be. 78.§ (4) bekezdése alapján olyan bizonyítéknak minősül, aminek felhasználása a büntetőeljárásban nem kizárt. Megállapította tehát a bíróság, hogy a titkos adatszerzés során az engedélyezés kereteinek túllépésére nem került sor, teljesültek a célhoz kötöttség jogszabályi feltételei is, tehát ezen bizonyíték felhasználhatósága jogszabályilag megalapozott volt, így azokat a bíróság bizonyítékként értékelhette.⁵¹³

⁵¹⁰ Be. 267§. (3)

⁵¹¹ Be. 268.§ (1)

⁵¹² Kommentár a Büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvényhez

⁵¹³ B.243/2016/190

A felderítő és nyomozó tevékenységek során a leplezett eszközök alkalmazását megelőzi az adatgyűjtés és egyéb adatszerző tevékenységek végrehajtása. Ezt követően, a fokozatosság elvének megfelelően, a leplezett eszközök alkalmazása következik.

14.3.2. Titkos információgyűjtés

Titkos információgyűjtés elrendelésére akkor kerül sor, amikor valamilyen adat keletkezik. A titkos információgyűjtés elsődleges célja a bűncselekmények megelőzése.⁵¹⁴ Olyan, a magánlakás sérthetlenségéhez, valamint a magántitok, a levéltitok és a személyes adatok védelméhez fűződő alapvető jogok korlátozásával járó, a rendőrség által végzett különleges tevékenység, amelyet a rendőrség erre feljogosított szervei az érintett tudta nélkül végeznek.⁵¹⁵ Rendészeti célú titkos információgyűjtésnek is nevezik.

14.3.3. Előkészítő eljárás

A bűnügyi tevékenység következő szakasz az előkészítő eljárás, melynek célja annak megállapítása, hogy a bűncselekmény gyanúja fenn áll-e.⁵¹⁶ Elrendelésére sor kerülhet hivatalból tudomására jutott, a feljelentés elutasítását követően a feljelentésben szereplő, valamint a titkos információgyűjtést követően a titkos információgyűjtést folytató szerv kezdeményezésében foglalt információk alapján.⁵¹⁷ Az előkészítő eljárást folytató szerv hivatalból rendel el előkészítő eljárást különösen az általa vagy más hatóság által folytatott büntetőeljárás során felmerült információkról vagy más eljárásban felmerült adatokról kapott tájékoztatás elemzése, értékelése alapján.⁵¹⁸

14.3.4. Leplezett eszközök

Minkét eljárási formában (titkos információgyűjtés, előkészítő eljárás) lehetőség van bírói engedélyhez nem kötött és bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök alkalmazására.⁵¹⁹ A Rendészettudományi Szaklexikon meghatározása szerint leplezett eszköz a büntetőeljárási törvényben meghatározott olyan speciális erők, eszközök, módszerek összessége, amelyeket az előkészítő eljárásban, a nyomozásban, illetve vizsgálat során akár a magánlakás

⁵¹⁴ Rtv. 64. §

⁵¹⁵ Rtv. 63. § (1)

⁵¹⁶ Be. 340. § (1)

⁵¹⁷ Be. 340. § (3)

⁵¹⁸ 100/2018. (VI. 8.) Korm. rendelet a nyomozás és az előkészítő eljárás részletes szabályairól 95. § (1) bekezdés

⁵¹⁹ Rtv. 63. § (2), Be. 343. § (1)

sérthetlenségéhez, valamint a magántitok, a levéltitok, és a személyes adatok védelméhez fűződő alapvető jogok korlátozásával a célszemély (terhelt) és környezete nélkül alkalmaz az arra feljogosított szervezet.⁵²⁰

Ha az előkészítő eljárás során beszerzett adatok alapján megállapítható a bűncselekmény gyanúja, a nyomozást el kell rendelni.⁵²¹ A nyomozás felderítésből és vizsgálatból áll.⁵²² A felderítés során a megalapozott gyanú megállapításához szükséges mértékben fel kell deríteni a bűncselekményt és az elkövető személyét, valamint fel kell kutatni és biztosítani kell a bizonyítási eszközöket. A gyanúsított kihallgatásával, azaz a megalapozott gyanú közlésével veszi kezdetét a vizsgálati szak.⁵²³ A nyomozás során leplezett eszközt a bűncselekmény felderítése, bizonyítása, folyamatban lévő bűncselekmény megszakítása, az elkövető kilétének, tartózkodási helyének megállapítása, felkutatása és elfogása, illetve a bűncselekményből származó vagyon felderítése, illetve visszaszerzése érdekében lehet alkalmazni.⁵²⁴

A kábítószer, illetve új pszichoaktív anyagok kereskedelmével összefüggésbe hozható csoportok felderítése és a nyomozások sikeres befejezése érdekében elengedhetetlen, kötelező érvényű feladat a beérkező, illetve a felderítő tevékenység során megszerzett adatok, információk elemzése-értékelése. A kábítószer-kereskedelemben érintett csoportokra általánosan jellemző, hogy sok esetben ismerik egymás tevékenységét, és sokszor különböző módon segítik – egyes kábítószerek cseréje, szállítmányozási, logisztikai tevékenység – is egymást, de természetesen a bűncselekmény jellegéből fakadóan nagyfokú konspiráció jellemző a csoportok tevékenységére.

A felderítések során alapvető „problémaként” jelentkeznek a nagy mennyiségű és sokféle adat és információ, amelyek felhasználhatóságát nem lehetett azonnal megállapítani, azonban a későbbi felderítés vagy nyomozás során jelentős relevanciával bírhatnak. A bűnözői csoportokra jellemző sajátosságokon túl – a csoport nemzetisége, a forgalmazott kábítószer és az új pszichoaktív anyagok fajtája, a különböző elkövetési módok – a felderítő, nyomozó szervektől a rendelkezésre álló erők, eszközök és módszerek egyidejű alkalmazását követelik meg, amelyek eredményességéről szintén nem lehetett a felderítés kezdeti szakaszában állást foglalni.

Külső engedélyhez nem kötött leplezett eszközök:

⁵²⁰ Rendészettudományi Szaklexikon 366.p.

⁵²¹ Be. 344.§ (5)

⁵²² Be. 344.§ (3)

⁵²³ Be. 344.§ (4)

⁵²⁴ Be. 356.§ (2)

- titkosan együttműködő személy igénybevétele,
- információ gyűjtése, ellenőrzése az eljárás valódi céljának titokban tartásával,
- csapda alkalmazása,
- sértett vagy más személy helyettesítése,⁵²⁵
- rejtett figyelés,
- valótlán vagy megtévesztő információ közlése (dezinformálás).

Az ügyészi engedélyhez kötött leplezett eszközök:

- fizetési műveletek megfigyelése,
- büntetőjogi felelősségre vonás elkerülésének kilátásba helyezése (nyomozati alku),
- hozzájárulással alkalmazott megfigyelés,⁵²⁶
- álvásárlás,
- fedett nyomozó alkalmazása,
- fedőokirat, fedőintézmény és fedőadat felhasználása.⁵²⁷

A bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök:

- információs rendszer titkos megfigyelése,
- titkos kutatás,
- hely titkos megfigyelése,
- küldemény titkos megismerése,
- lehallgatás.

A továbbiakban részletesen azokat a leplezett eszközöket ismertetem, melyek a kábítószeres bűncselekmények felderítése során leggyakrabban alkalmaznak az arra feljogosított szervek.

A titkosan együttműködő személy alkalmazására akkor kerül sor, ha a bűncselekmény gyanúját keltő információ, – amely a nyomozó hatóság tudomására jutott, de nem ott keletkezett –, jellege folytán a további információgyűjtés és adatellenőrzés rábízható az informátorra vagy

⁵²⁵ Be. 215.§ (4) „A leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv tagja a bűncselekmény megszakítása, a bűncselekmény elkövetőjének azonosítása, illetve a bizonyítás érdekében a sértettet vagy más személyt az életének és testi épségének megóvása céljából helyettesítheti”.

⁵²⁶ Be. 220.§ (1) „A leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv az ügyészség engedélyével, a sértett írásbeli hozzájárulásával megfigyelést alkalmazhat a) uzsora-bűncselekmény, kapcsolati erőszak, illetve zaklatás bűncselekménye miatt, vagy b) olyan bűncselekmény miatt, amely fenyegetéssel valósul meg”.

⁵²⁷ 227. § (1) „A leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv az ügyészség engedélyével más leplezett eszköz alkalmazása során a) a bűncselekmény felderítése, illetve bizonyítása érdekében valótlán adatot, tényt vagy nyilatkozatot tartalmazó okiratot vagy közokiratot (a továbbiakban: fedőokirat) készíthet vagy használhat fel, b) a bűncselekmény felderítése, illetve bizonyítása érdekében a rá irányadó törvények szerinti fedőintézményre vonatkozó rendelkezések megfelelő alkalmazásával szervezetet hozhat létre és tarthat fenn, illetve c) a bűncselekmény felderítése, illetve bizonyítása, továbbá a fedőokirat és a b) pont szerinti szervezet védelme érdekében a közhiteles nyilvántartásokban valótlán adatot (a továbbiakban: fedőadat) jegyeztethet be.”

más bizalmi személyre, és nem szükséges fedett nyomozó igénybevétele.⁵²⁸ Az igénybevétel függ attól is, hogy a szervezett bűnözői kör mennyire konspirált, vagy csak egyéb leplezett eszközökkel lehetséges a további információgyűjtés. Lehetőség van arra, hogy az együttműködő a meglévő pozíciója útján szerez újabb információt, vagy a foglalkoztató szerv meghatározza részére, hogy milyen pozícióba épüljön be, vagy oda helyezi. Segíthet a fedett nyomozó bevezetésében a szervezett bűnözői körbe, rejtett figyelmet is végre hajthat. Az együttműködők alkalmazása, foglalkoztatása speciális felkészültséget igényel. Az NNI-nél és a BRFK-n is a centralizált humán hírszerzés működik, külön humán hírszerzési egységet alakítottak ki a szervezeten belül. (NNI Humán Hírszerzési Osztály, BRFK Nyomozó Főosztály Humán Hírszerzési Osztály)

Rejtett figyelés alkalmazására feljogosított szerv a bűncselekménnyel kapcsolatba hozható személyt, lakást, egyéb helyiséget, bekerített helyet, nyilvános vagy a közönség részére nyitva álló helyet, illetve járművet, vagy tárgyi bizonyítási eszközt képező dolgot titokban megfigyelhet, a történekről információt gyűjthet, valamint az észlelteket technikai eszközzel rögzítheti.⁵²⁹

Hely titkos megfigyelése során a hatóság a nyilvános vagy a közönség részére nyitva álló hely kivételével lakásban, egyéb helyiségben, bekerített helyen, továbbá a közösségi közlekedési eszköz kivételével járművön történeket titokban technikai eszközzel bírói engedéllyel figyelhet meg és rögzíthet. Ennek érdekében az ehhez szükséges technikai eszköz az alkalmazás helyén elhelyezhető.⁵³⁰ Megfigyelhetünk továbbá személyeket, járműveket, épület objektumokat, mely történhet személyes észlelés útján, amit a nyomozó vagy az együttműködő hajt végre, vagy akár technikai eszköz útján, pl. kamerával, vagy akár műholdas nyomkövetővel. A kínálati oldali kábítószeres bűncselekmények esetén események megfigyelése is lehetséges, melyre a nyílt büntető eljárásban keretében is sor kerülhet.

A megfigyeléshez szorosan kapcsolódik a rejtett figyelés speciális esete az ún. *ellenőrzött szállítás*.⁵³¹ Az ellenőrzött szállítás olyan főként nemzetközi bűnügyi együttműködés során alkalmazott rejtett figyelés, amely során a szállítmányt titokban nyomon követik, dokumentálva az útvonalat, valamint azt, helyezett-e el a járműbe vagy vett-e ki a járműből bárki bármit.

⁵²⁸ Be. 215. § (1)

⁵²⁹ Be. 215.§ (5) bekezdés

⁵³⁰ Be. 232.§ (2) bekezdés

⁵³¹ 1996. évi XXXVIII. törvény A nemzetközi bűnügyi jogsegélyről 69.§

Puhatolás alkalmazására feljogosított szerv puhatolást végző hivatásos tagja az eljárás valódi céljának titokban tartásával kerül sor.⁵³²

A *csapda* alkalmazásának célja elsősorban nem az ismeretlen elkövető kilétének tisztázása, hanem a gyanú által már terhelt személy tettenérése, és a bizonyítás megalapozása. sorozat bűncselekménysorozat megszakítására, elkövetőjének azonosítására és bizonyítására alkalmazható.⁵³³ Bűncselekmény-sorozat alatt az üzletszerű⁵³⁴, valamint a természetes vagy folytatólagos egységet⁵³⁵ képező többmozzanatú cselekmények értendők, mint pl. a kábítószer-kereskedelem. A csapda főleg olyan bűncselekmények bizonyításánál lehet szükséges és célszerű, amelyeket zárt közösségben, viszonylag behatárolt területen követnek el.

A *dezinformálás* alkalmazására feljogosított szerv a bűncselekmény megszakítása, a bűncselekmény elkövetőjének azonosítása, illetve a bizonyítás érdekében az információ forrásának leplezésével a leplezett eszköz alkalmazásával érintett személlyel valótlán vagy megtévesztő információt közölhet.⁵³⁶ A valótlán vagy megtévesztő információ közlés végrehajtója lehet a leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szerv tagja, titkosan együttműködő személy, valamint fedett nyomozó is.

A *fizetési műveletek megfigyelésének alkalmazása* során a pénzügyi szolgáltatási vagy kiegészítő pénzügyi szolgáltatási tevékenységet végző szervezet meghatározott időszakban a fizetési műveletekkel⁵³⁷ kapcsolatos adatok rögzít, megőriz, illetve azokat az elrendelőnek továbbítja.⁵³⁸

A *nyomozati alku* alkalmazására feljogosított szerv az ügyészség engedélyével bűncselekmény elkövetőjével megállapodást köthet, amelyben számára kilátásba helyezi, hogy vele szemben büntetőeljárást nem indítanak, illetve a folyamatban lévő büntetőeljárást megszüntetik, ha az ügy, illetve más büntetőügy felderítésével, bizonyításával összefüggő információkat és bizonyítékokat bocsát rendelkezésre. Feltétele a megállapodással elérhető nemzetbiztonsági vagy bűnüldözési érdek jelentősebb, mint az elkövető büntetőjogi felelősségre vonásához fűződő érdek. A büntetőjogi felelősségre vonás elkerülésének kilátásba

⁵³² Be. 215.§ (2)

⁵³³ Be. 215.§ (3)

⁵³⁴ Be. 459.§ 28.: "Üzletszerűen követi el a bűncselekményt, aki ugyanolyan vagy hasonló jellegű bűncselekmények elkövetése révén rendszeres haszonszerzésre törekszik".

⁵³⁵ Bűncselekmény egység: az elkövető egy bűncselekményt követ el akár egy, akár több magatartással

⁵³⁶ Be. 215.§ (7)

⁵³⁷ 2009. évi LXXXV. törvény A pénzforgalmi szolgáltatás nyújtásáról 2. § (7) pont: *Fizetési művelet: a fizető fél, a kedvezményezett, a hatósági átutalási megbízás adására jogosult és az átutalási végzést kibocsátó által kezdeményezett megbízás - valamely fizetési mód szerinti lebonyolítása -, függetlenül a fizető fél és a kedvezményezett közötti jogviszonytól.*

⁵³⁸ Be. 216.§ (1) bekezdés

helyezése során feltételként szabható, hogy az elkövető az állam közvetítésével, részben vagy egészben térítse meg azt a kárt, illetve sérelemdíjat, amelynek megtérítésére a polgári jog szabályai szerint köteles.⁵³⁹

Az eszköz keretében a gyanúsított által elmondottak a büntetőeljárás eredményes befejezéséhez, további bűncselekmények bizonyításához és elkövetők gyanúsított felelősségre vonásához járulnak hozzá. Amennyiben az alku mégsem jön létre, a gyanúsított által elmondottak, mint bűnügyi információ megmaradnak, melyek további ellenőrzést-értékelést igényelnek felhasználásukat megelőzően.⁵⁴⁰

A Be. *álvásárlás* fogalmába vonta össze a korábban önállóan érvényesülő mintavásárlást, bizalmi vásárlást és álvásárlást. A leplezett eszköz alkalmazásának tárgya valamely bűncselekménnyel feltehetően összefüggésbe hozható, vagy arra vonatkozó tárgyi bizonyítási eszközt eredményező dolog vagy szolgáltatás. A megállapodás színlelt mivolta elsősorban a hatóság körében merül föl, mivel a másik oldal szándéka valós, a dolog eladására, illetve a szolgáltatás nyújtására irányul.⁵⁴¹ Az álvásárlás egyik célja lehet a bizonyítékok beszerzése, a bűncselekmény elkövetőjének elfogása, illetve tárgyi bizonyítási eszköz biztosítása érdekében dolog megszerzésére vagy szolgáltatás igénybevételére irányuló színlelt megállapodás megkötését és teljesítését jelenti. A mintavásárlás a bűncselekménnyel feltehetően összefüggésbe hozható dolog vagy annak mintája megszerzésére vagy szolgáltatás igénybevételére irányuló színlelt megállapodás megkötését és teljesítést jelenti. A bizalmi vásárlás az eladó bizalmának erősítése céljából a bűncselekményre vonatkozó tárgyi bizonyítási eszközt eredményező dolog megszerzésére vagy szolgáltatás igénybevételére irányuló színlelt megállapodás megkötését és teljesítést jelenti.⁵⁴²

„Az illegális kapcsolatfelvételnek fontos a bizalmat megalapozó első találkozás, majd a vásárolt anyag minőségét tesztelő kisebb vásárlás megfelelő, jó minőségű kábítószer esetén indokolt a következő vásárlásnál a nagyobb mennyiség.”⁵⁴³

A fedett nyomozó alkalmazására feljogosított szerv a szervhez tartozását, illetve kilétét tartósan leplező, kifejezetten ilyen feladat ellátása érdekében foglalkoztatott tagja. Gyűjthet önállóan információt, más leplezett eszköz alkalmazását támogathatja, illetve végrehajthatja.

⁵³⁹ Be. 219.§ (1)

⁵⁴⁰ 1/2024. (VIII.31.) Legfőbb Ügyész helyettesének körlevele az egyezségről

⁵⁴¹ Be. 222.§ (2) c.

⁵⁴² Kommentár a Büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvényhez.

⁵⁴³ 1/2007. Jogegységi határozat

Azonban leginkább a szervezett bűnözői körökbe történő beépülés érdekében kerül sor foglalkoztatására.⁵⁴⁴

Az információs rendszer titkos megfigyelése során az alkalmazására feljogosított szerv a célszemély információs rendszerében kezelt adatokat ismerheti meg titokban, az észlelteket technikai eszközzel rögzítheti, illetve az ehhez szükséges elektronikus adatot az információs rendszerben, illetve a szükséges technikai eszközt – a nyilvános vagy a közönség részére nyitva álló hely kivételével – lakásban, egyéb helyiségben, bekerített helyen, járműben, továbbá az érintett személy használatában lévő tárgyban elhelyezheti.⁵⁴⁵

A titkos kutatás alkalmazása során a feljogosított szerv lakást, egyéb helyiséget, bekerített helyet, illetve járművet, valamint az érintett személy használatában lévő tárgyat titokban átkutathat, az észlelteket technikai eszközzel rögzítheti.⁵⁴⁶

A küldemény titkos megismerése esetén a nyomozó hatóság postai küldeményt, illetve zárt küldeményt titokban felbonthat, annak tartalmát megismerheti, ellenőrizheti és rögzítheti.⁵⁴⁷

A lehallgatás alkalmazására feljogosított szerv elektronikus hírközlési szolgáltatás keretében elektronikus hírközlő hálózat vagy eszköz útján, illetve információs rendszeren folytatott kommunikáció tartalmát titokban megismerheti és rögzítheti.⁵⁴⁸

A bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök (információs rendszer titkos megfigyelése, titkos kutatás, hely titkos megfigyelése, küldemény titkos megismerése, lehallgatás) valamennyi bünszervezetben elkövetett bűncselekmény eredményes felderítését, bizonyítását szolgálják.⁵⁴⁹

14.3.5. Hírszerzési elemzés

A hírszerzési elemzés főként titkos módszerekkel megszerzett információkat használ, beleértve a műveleti és felderítő tevékenységeket, a bűnügyi hírszerzést, a nyilvános forrásokból származó hírszerzést. A nyomozó hatóságok által történő leplezett eszközök alkalmazása során a külső engedélyhez nem kötött eszközök közül leggyakrabban (90%-ban)

⁵⁴⁴ Be. 222.§ (1)

⁵⁴⁵ Be. 232.§ (1)

⁵⁴⁶ Be. 232.§ (2)

⁵⁴⁷ Be. 232.§ (4)

⁵⁴⁸ Be. 232.§ (5)

⁵⁴⁹ SZMODICS 2024.

rejtett figyelés alkalmazása, a külső engedélyhez kötött eszközök közül pedig a lehallgatás (70%) a leggyakoribb.⁵⁵⁰

„A nyomozó bíró által a titkos információgyűjtéssel kapcsolatban hozott döntései a büntetőeljárásban eljáró bíróságot nem köti, így az eljáró bíróság külön is megvizsgálja a Be. 261.§ (1) bekezdés alapján a felhasználhatóságot.”⁵⁵¹

A fenti idézetből is kitűnik, hogy a leplezett eszközök alkalmazása a büntetőeljárásban önálló bizonyítékként is részt vehet. *A titkos információgyűjtés, előkészítő eljárás, vagy a nyomozás során alkalmazott leplezett eszközök alkalmazása a kábítószeres bűncselekmények tekintetében elengedhetetlen, ahogyan a szervezett bűnözői körök felderítése is.”⁵⁵²*

A kábítószer-kereskedelemben érintett csoportokra általánosan jellemző, hogy sok esetben ismerik egymás tevékenységét, és sokszor különböző módon segítik – egyes kábítószeres cseréje, szállítmányozási, logisztikai tevékenység – is egymást, de természetesen a bűncselekmény jellegéből fakadóan nagy fokú konspiráció jellemző a csoportok tevékenységére.

A szervezett bűnözői csoportokkal szemben folytatott nyomozások során meg kell határozni azokat az általános érvényű jellemzőket, amelyek később feltehetően más ügyekben is felhasználásra kerülhetnek. A végrehajtandó feladatok típusok szerint elkülönítésre kerülnek. A lehető legpontosabban elkülönítésre kerül a feldolgozás, az ellenőrzés, az új információk igénylése és az adatrögzítés, valamint az értékelés-elemzés feladatköreibe tartozó tevékenység.

A feladatok a feladatcsoportok kerülnek felosztásra, és meghatározásra kerül azok végrehajtásának sorrendje. Alapvető kérdés a csomópontok meghatározásakor, hogy az adatok dokumentálása úgy valósuljon meg, hogy biztosítsa az új adatok és információk tárolását, ugyanakkor ne váljon a napi tevékenység legmarkánsabb részévé, azaz ne csupán adatrögzítésből álljon a felderítés. Fontos, hogy a feladatok tervezetten, és lehetőség szerint folyamatosan, ne egyszerre, egy időben jelentkezzenek, és az új adatok igénylése is ezzel párhuzamosan, a lehetőségek szerint szintén folyamatosan, időben történjen meg, figyelembe véve, hogy a megkeresésekre adott válaszok visszaérkezési idejével is számolni kell.

A beérkező adatok és információk két csoportra oszthatók: azok, amelyek további ellenőrzést igényelnek, és azok, amelyek nem. Ezek jellemzően külső információk, vagy a

⁵⁵⁰ ORFK BEFO 29000-312/2024.

⁵⁵¹ 5.B.14/2016/16.

⁵⁵² SZMODICS 2024

felderítések során korábban, illetve az éppen aktuálisan alkalmazott erők, eszközök és módszerek során beszerzett belső információk. A külső forrásból származó információk mindig felül ellenőrzésre kerülnek, amely rendszerint kiterjed az információ hitelességére, valamint arra, hogy az adott információ esetlegesen már rendelkezésre áll-e.

A belső információk rendszerint a felderítések, nyomozások végrehajtása során keletkeznek, jellemzően a leplezett eszközök alkalmazása során. Kiemelt feladatként jelennek meg a lehallgatások során keletkező közlemények elolvasása, az esetleges hanganyagok meghallgatása, fordítása, a beszerzett kamera felvételek kiértékelése, vagy a postai küldemények kiemelése, majd az így kapott adatok elemzése, amit némely esetben dekódolás előz meg. A feldolgozások során előfordulhat, hogy olyan információ kerül beszerzésre (például futár érkezése, kábítószer gyanús anyagot tartalmazó csomag, átadás érdekében egyeztetett találkozó), amely alapján szükséges az azonnali intézkedés vagy realizálás végrehajtása, amely az információ egyfajta ellenőrzésének tekinthető.

Az információk normál rend szerinti ellenőrzése során szintén megállapításra kerülhet olyan adat vagy körülmény, amely szükségessé teszi valamely feladat azonnali elvégzését, bár ezek az alkalmak jelentősen kevesebb esetben fordulnak elő. Ilyen eset lehet egy „depólakás” címének felmerülése, az előfizetői adatokból azonosított futár kilétére történő adatok igazolása, vagy egy lehallgatással érintett azonosító „eldobása”.

A fentieket követően történik meg az elrendelésre kerülő nyomozások, felderítések irányának meghatározása, illetve a folyamatban lévő nyomozások esetében a korábbi irány módosítása, valamint ezt követően kerülnek végrehajtásra a szükségessé vált új információk beszerzéséhez kapcsolódó feladatok. Ezek rendszerint a friss hívásforgalmi adatok beszerzése az újonnan megállapított telefonszámokhoz, internet azonosítóhoz, környezettanulmány elkészítésének megrendelése, új postaforgalmi lekérdezés, vagy csak egy „egyszerű” helyszíni puhatolás, adatgyűjtés formájában jelennek meg.

Ezeket követően történhet meg az új erők, eszközök, módszerek igénylése, amelyek jellemzően az ügyészi, illetve bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök, ezek közül is főként a telefonon, interneten folytatott kommunikáció megismerése, postai küldemények ellenőrzése vagy magánlakás megfigyelése, esetlegesen informátor vagy fedett nyomozó alkalmazása.

Az új információk igénylése és az újabb erők, eszközök, módszerek bevezetése abban különbözik egymástól, hogy az első esetben már meglévő információkat igénylünk egy időben visszafelé mutató időtartamban, míg a második esetben egy új tevékenység kezdődik meg, amelyből a jövőben származhatnak a bizonyítás szempontjából kiemelkedő információk. Az

eljárás során, az elfogásokat megelőző időszakban, a bevezetett lehallgatások és az információs rendszeren keresztül továbbított közlések ellenőrzése során – figyelembe véve, hogy a kábítószer értékesítése internetes felületen történt – kiemelkedően nagy mennyiségű adat érkezhethet be.

J. Ratcliffe a hírszerzési elemzést a bűnügyi hírszerzéssel azonosítja, hangsúlyozva, hogy ez egy olyan folyamat, amely hírszerzési termékek létrehozására irányul, és amelyek támogatják a döntéshozatalt a bűnüldöző szerveknél, csökkentik a bűnözést, valamint megelőzik azt. A hírszerzési elemzés elsősorban a nyomozás kezdeti szakaszában, sőt még annak tényleges megkezdése előtt alkalmazható; a bűnügyi elemzés a nyomozás során, míg a bizonyítékok elemzése a végső szakaszban, valamint a bírósági eljárás során használatos.⁵⁵³

14.4. Nyomozási cselekmények

A kábítószeres bűncselekmények miatt folytatott nyomozásokban több nyomozati cselekményeknek van kiemelt jelentősége.

A realizálást követően az elsődleges az intézkedés alá vont személlyel szemben a ruházatának átvizsgálása⁵⁵⁴ és indokolt esetben *motozás* foganatosítására kerül sor.⁵⁵⁵ Célja a bizonyítási eszközként lefoglalható, támadásra, vagy önvészély okozására alkalmas, illetve a jogosulatlanul birtokolt dolgot a jogosultnak vagy az eljáró hatóságnak történő átadásig, zár alá vétel vagy lefoglalás elrendeléséig, de legfeljebb három munkanapra elvehető.⁵⁵⁶

A büntetőeljárás eredményes lefolytatása érdekében a Be. alapján a nyomozó hatóságnak lehetősége van lakás, egyéb helyiség, bekerített hely vagy a jármű átkutatása, információs rendszer, adathordozó átvizsgálására.⁵⁵⁷ A *kutatás* kiterjed az intézkedés alá vont személy tulajdonában, használatában levő gépjárműre is.

⁵⁵³ RATCLIFFE Herry J. (2007): Integrated Intelligence and Crime Analysis Enhanced Information Management for Law Enforcement Leaders, COPS, Washington Online: <https://www.policinginstitute.org/wp-content/uploads/2015/06/Ratcliffe-2007-Integrated-Intelligence-and-Crime-Analysis.pdf> (letöltve: 2020.12.03.)

⁵⁵⁴ Rtv. 30.§ (3) bekezdés *A Rendőrség a rendezvény, az esemény, továbbá a közlekedés biztonságát, a közterület rendjét veszélyeztető jogellenes cselekmény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott területre belépők és az ott tartózkodók ruházatát és járművét átvizsgálhatja, illetőleg az üzemeltető által előírt feltételek megtartását ellenőrizheti, a közbiztonságra veszélyt jelentő anyagokat, eszközöket lefoglalhatja, illetőleg azoknak a rendezvény, esemény helyszínére való bevitelét megtilthatja.*

⁵⁵⁵ Rtv. 31.§ (1)

⁵⁵⁶ Rtv. 29/B. (1)

⁵⁵⁷ Be. 302. § (1)

Az idősebb kollégák által a mai napig házkutatásnak mondott eljárási cselekmény a kábítószer-bűncselekmények nyomozása során elsősorban tárgyi bizonyítékok felkutatása és lefoglalása céljából kerül alkalmazásra. A kutatás elsősorban a kábítószerre, annak csomagolására, vagy kábítószer által szennyezett eszközre is kiterjedhet. A kutatásban komoly szerep hárul kábítószer kereső kutyára.

„A digitális mérleg minden esetben a kábítószer porciózását, kimérését, adagolását segíti elő, amely egyértelműen kereskedői tevékenységre utal.”⁵⁵⁸

A fenti idézet is szemlélteti, hogy a lefoglalt tárgyak lehetnek a mindennapi életben használatos dolgok, de a vizsgált bűncselekmény vonatkozásában teljesen más szerep hárul rájuk, tárgyi bizonyítékká lépnek elő.

Szemle elrendelésére akkor kerül sor, amennyiben a bizonyítandó tény megismeréséhez vagy megállapításához személy, tárgy vagy helyszín megtekintése, illetve tárgy vagy helyszín megfigyelése szükséges.⁵⁵⁹ A szemlén fel kell kutatni és össze kell gyűjteni a tárgyi bizonyítási eszközöket.”⁵⁶⁰

A droggereskedelemmel kapcsolatos bűncselekmények nyomozása során a *szakértői tevékenység* elengedhetetlen a drogokkal összefüggő bűncselekmények bizonyításához.⁵⁶¹ A vegyész szakértők véleménye a leggyakoribb, hiszen hatáskörébe tartozik annak megválaszolása, hogy az ügyben lefoglalt anyag kábítószernek minősül-e, valamint annak minőségére, összetételére, előállítási módjára, kiindulási nyersanyagára és gyártási folyamatára vonatkozóan is részletes információt nyújt.

„Hatóanyaggal nem rendelkező szer ugyanis nem minősülhet kábítószernek, lehet alapja egy egészen más bűncselekménynek, de kábítószerrel visszaélés nem valósítható meg hatóanyaggal nem bíró szerre nézve.”⁵⁶²

A toxikológiai szakvélemény többek között a kábítószerkehez és más pszichoaktív anyagokhoz kapcsolódó minták vizsgálatával foglalkozik, ide tartozik a vér, vizelet, hányás, de a drogokkal érintkezésbe került tárgyak, oldatok, vegyszerek is elemzése is. De sor kerülhet

⁵⁵⁸ Bf. 212/2018/21.

⁵⁵⁹ Be. 207.§ (1)

⁵⁶⁰ Be. 207.§ (2)

⁵⁶¹ Be. 188.§ (1)

⁵⁶² Bf.39/2015/26.

további szakértők, botanikus, informatikai szakértők, vagy akár daktiloszkópai szakértő igénybevételére a nyomozások során.

„...a simítózárás zacskóról, amelyen a II. r. vádlott DNS-e azonosításra került.”⁵⁶³

Az idézetből is kitűnik, hogy nem csak a személy azonosítására, hanem cselekményének minősítésében is szerepe lehet, hiszen utalhat a drog csomagolására vagy akár értékesítésére is.

A kábítószer-bűncselekmények nyomozásának bizonyítási eszközei közé tartozik továbbá a tanúkihallgatás, gyanúsított kihallgatás, szembesítés, felismerésre bemutatás is. Az utóbbi kettőre ritkán kerül sor. A büntetőeljárás során a tanúként kihallgatott személy⁵⁶⁴ számos esetben fogyasztó, de az eljárási szabályok miatt nem került sor vele szemben büntetőjogi felelősség megállapítására. Azonban így sem érdeke, hogy az eljárást segítő, érdemi vallomást tegyen. A fesztiválokön történő tettenérés alapján indult büntetőügyekben szinte minden alkalommal sor kerül az intézkedő rendőrök tanúkénti kihallgatására, akiknek vallomása szubjektív bizonyítékok közé tartozik, ahogy az alábbi szöveg is szemlélteti.

„A fesztiválon szolgálatot ellátó rendőrtanúk feladata a kábítószer értékesítő személyek kiszűrése. Fesztiválokön évek óta szolgálatot teljesítenek ezzel a feladattal, ennek eredményeképpen alakult ki az a rutin, amely elősegítette részükre a kábítószer értékesítő személyek felismerését, megfigyelését, tettenérését.”⁵⁶⁵

A gyanúsítottak szintén nem érdeke, hogy teljes körű beismerő vallomást tegyen.⁵⁶⁶

„A diler személyének megnevezése előnyt jelenthet az ellenük folyó eljárásban, azonban ilyen ügyekben megszokott, hogy a terheltek valamilyen be nem azonosított, kitalált személyt neveznek meg.”⁵⁶⁷

⁵⁶³ B.77/2019/184

⁵⁶⁴ Be. 526.§ (1)

⁵⁶⁵ 5.B.14/2016/16.

⁵⁶⁶ Be. 385.§ (1)

⁵⁶⁷ B.158/2012/3.

Az előkészítő eljárás, valamint a nyomozás során keletkezett, nem minősített adatok, információk a Robotzsaru adatbázisában kapnak helyet. Mivel az iratok ebben a rendszerben készülnek, az abban szereplő adatok, információk automatikusan kerülnek a rendszerbe.

A határozatok elemzése alapján megállapítható, hogy a kábítószer-kereskedelem esetében a bíróságok által bizonyíthatónak ítélt személyi bizonyítékok csak kis részét képezik a rendelkezésre álló bizonyítékok körének. Ilyen bizonyítékok lehetnek például a vádlott ritkán előforduló beismerő vallomásai, valamint a kábítószer-fogyasztók által tett terhelti vagy tanúvallomások. A bizonyítékok körébe tartoznak továbbá a terhelttől lefoglalt tárgyi bizonyítékok, például a felütéshez, adagoláshoz és csomagoláshoz használt eszközök, valamint maguk a kábítószeresek. Emellett ide tartoznak a terhelték kommunikációját igazoló elektronikus adatok, a telefonlehallgatások során rögzített információk, továbbá a terhelt vagyoni és jövedelmi viszonyait, illetve pénzügyi tranzakcióit igazoló okirati bizonyítékok is. Mint általában a közvetett bizonyítékokra alapozott bizonyítékértékelési tevékenység során, ezek a bizonyítékok önállóan nem elegendők a terhelt kereskedői magatartásának bizonyítására. Mindazonáltal, amennyiben több olyan bizonyíték áll rendelkezésre, amelyek lehetővé teszik a terhelt terjesztői szándékára vonatkozó következtetések levonását, kerülhet sor kábítószer-kereskedelem megállapítására.

14.5. Bizonyíték-elemzés

A bizonyíték-elemzés a vizsgálat során összegyűjtött bizonyítékok anyagát tanulmányozza. Szoros kapcsolatban áll a bizonyítékokkal kapcsolatos következtetések levonásával, ezért alkalmazása kulcsfontosságú készség a bizonyítékjog megértésében. A büntetőeljárás minden szereplőjének képesnek kell lennie arra, hogy a bizonyítékokból következtetéseket vonjon le a történetek megállapításához. Emellett a büntetőeljárás során ezek a következtetések gyakran nem észlelhetők azonnal.

A bizonyítékok kérdése egy multidiszciplináris terület, amely nem csupán a jogtudományok, hanem más tudományágak eredményeit is magában foglalja. A bírósági bizonyítékok standardja, a tanúk hitelességének értékelése, valamint a generalizáció szerepe a bizonyítékokkal kapcsolatos érvelésekben a jogászok általi egyetértés nyomait mutatja. Azonban problémát jelenthetnek még a valószínűség vagy a bírósági bizonyítás eltérő

koncepciói,⁵⁶⁸ melyek hatással lesznek a nyomozó hatóságok tevékenysége során is a beszerzett adatok, információk többféle módon történő igazolására.

14.6. A bűnügyi elemzés

A bűnügyi tevékenység bármelyik szakaszában szükség van a beszerzett adatok, információk folyamatos értékelésére, elemzésére, mely alapján lehet különféle hipotéziseket, verziókat felállítani, igazolni vagy elvetni.

14.6.1. A bűnügyi elemzés forrásai

A fentiekben ismertetett eljárások során beszerzett adatok, információk képezik az alapját a bűnügyi elemző-értékelő tevékenységnek, kiegészülve a más szervtől kapott tájékoztatásokkal, információkkal.

Napjainkban az egyes nyomozásokban, a felderítésekben a klasszikus információszerzési módszerek és nyomozási cselekmények alkalmazása mellett egyre nagyobb szerepet tölt be a digitális nyomkutatás és nyomrögzítés, nemcsak az online térben elkövetett bűncselekmények esetén. Egyre jelentősebb részt alkotnak a digitálisan keletkezett és beszerzett információk, amelyek a szakértői vagy elemzői tevékenység során válnak digitális adattá, bizonyítékká.

Ezzel egyidejűleg megfigyelhető, hogy a keletkezett adat- és információmennyiség jelentős mértékű növekedése nemcsak többletlehetőségeket teremt, hanem egyúttal jelentős terheket és munkatöbbletet is ró a bűnüldöző szervekre. Ezen adatmennyiség rendszerezése és feldolgozása egyre inkább megköveteli az elemzési módszerek és technikák alkalmazását.⁵⁶⁹

Már az Interpol Kézikönyvben rögzítésre került, hogy az elemzés eredménye nagymértékben függ a hozzáférhető nyílt és minősített információk mennyiségétől, minőségétől.⁵⁷⁰

A bűncselekmények eredményes felderítéséhez minél több információra van szükség, amelyet beszerezhetnek az eljáró nyomozók, felderítők, a hiányzó adatokra pedig következtethetnek, illetve valószínűsíthetnek az elemzők. Problémát jelenthet az információk

⁵⁶⁸ ROBERTS Paul - REDMAYNE Mike (2007): Innovations in Evidence and Proof: Integrating Theory, Research and Teaching Hart Publishing, Oxford 2007. Online: DOI: 10.1093/lpr/mgp027 (letöltve: 2024.11.02.)

⁵⁶⁹ BÁNÁTI Tibor - NAGY Ivett- NÉMETH Ágota (2022): Adat az adatról, azaz a metaadatok elemzésének lehetőségei, különös tekintettel a szervezett bűnözésre. Belügyi Szemle, 2022.7.4

⁵⁷⁰ Bűnelemzői Kézikönyv

hiánya és az információk dömpingje is, mert mindkettő eset nehezíti az elemző-értékelő tevékenységet.

A bűnügyi elemzésben használt információ fogalma nem azonos az információ általános fogalmi meghatározásával, ugyanis itt az információ mindig valamilyen bűnügyi tartalommal, relevanciával rendelkezik, és igazodik a felhasználó igényéhez is. Az információhoz hasonlít, de attól eltér, mélyebb tartalommal bír az adatok köre, mely konkrét egyedi azonosítóval rendelkezik. Lehetnek nyílt forrásúak, mint például világhálón, vagy a könyvtárakban, illetve a különböző publikációkban megtalálható, bárki számára hozzáférhető információk. De lehetnek olyan korlátozott hozzáférésnek is, mint például a közhitelű nyilvántartások, a pénzügyi szolgáltatóktól származó adatok, a telekommunikációs szolgáltatók adatai vagy akár a bűnügyi nyilvántartások adatai, a rendőri jelentések, illetve a bűnügyi iratok is, de ide lehet sorolni a nemzetközi bűnügyi együttműködés során kapott információkat is. Ezen felül a bűnügyi elemzésben fel lehet használni minősített információkat, jelentéseket, amelyek a titkos információgyűjtések, vagy leplezett eszközök alkalmazása során keletkeztek.⁵⁷¹ A nyílt hozzáférésű információk a minősített forrásokat nem tudják kiváltani, de kiegészíthetik, ellenőrzöttebbé tehetik a minősített és egyéb forrásokból szerzett információkat, illetve azok megfelelő elemzést és értékelést követően önmagukban is felhasználhatók.

Az információnak számos megjelenési formája lehetséges, de a leggyakoribb a beszélt, hallott, látott, képileg rögzített, írott, numerikus, kódolt, rejtjelezett, digitális forrásból származó stb. információ. A felderítő és nyomozó tevékenységek során különböző típusú, formátumú, szerkezetű és méretű információkat és adatokat gyűjtünk és hasznosítunk. Amennyiben a legjellemzőbb adattípusokat kívánjuk felsorolni, elsősorban írott dokumentumokat, valamint számadatokat tartalmazó híváslistákat, toronyforgalmi adatokat, gazdasági társaságokkal kapcsolatos információkat, pénzügyi tranzakciós adatokat, továbbá kép- és videóformátumú információkat emelhetünk ki. Ezen adatok rendkívül eltérő típusúak és szerkezetűek, ami befolyásolja a későbbi feldolgozásukat és elemzésüket. Ennek következtében a feldolgozási fázis előtt tisztításra, átalakításra, rendezésre és rendszerezésre van szükség.

A rendészeti területek adatvagyonának, beleértve a dokumentumtárat is, jelentős része a strukturálatlan kategóriába sorolható, ami az elemző munka szempontjából azt jelenti, hogy a bennük található információk közvetlenül nem hasznosíthatók. Keresési és kutatási feladatokat ezen strukturálatlan adatállományokban is végrehajthatunk, akár általunk

⁵⁷¹ 2009. évi CLV. törvény a minősített adat védelméről 3.§ 1. és 2.

meghatározott keresőparancsok, akár kifejezetten ilyen célokra kifejlesztett keresőszoftverek alkalmazásával.

Az adatfeldolgozó és a bűnügyi elemző tevékenységekhez az ideális adattípus olyan formát ölt, amely oszlopokba, sorokba és mezőkbe rendezhető, az adatok azonos tartalma és szerkezete alapján. Még ezen adatok esetében is elengedhetetlen az elemzés előtti ellenőrzés, rendezés és adattisztítás. Ekkor beszélhetünk strukturált adatbázisokról, mely az elemzői munka alapja. A sikeresen strukturált információk alkalmasak diagramok készítésére, kapcsolati mátrixok és kapcsolati ábrák összeállítására, valamint ezekből következtetések és javaslatok levonására.

14.6.2. A bűnügyi elemzést támogató rendszerek

Napjainkban már a bűnügyi elemzői tevékenységet különféle informatikai eszközök, elemzési programok támogatják, különösen a szöveges kereső, statisztikai adatokat feldolgozó, diagramkészítő, az adatokat különböző módokon összekapcsoló és megjelenítő szoftverek, valamint különféle térinformatikai alkalmazások.

A bűnügyi elemzéshez leggyakrabban használt alkalmazások a Microsoft szövegszerkesztő (Word), táblázatkezelő, adatábrázoló rendszere (Excel), adatbázis létrehozó felülete (Access), illetve a különféle prezentációk, bemutatók készítésére szolgáló PowerPoint alkalmazás, melyek szinte minden elemző, nyomozó, felderítő számítógépén megtalálhatók.

A bűnügyi adatbázisok alappillére a *Robotzsaru integrált ügyviteli és ügyfeldolgozó rendszer* (továbbiakban: RobotzsaruNeo), és a Netzsaru, amely az összes, a rendőrség hatáskörébe tartozó eseményt és a hozzájuk kapcsolódó személy adatait tartalmazza, mely össze van kapcsolva további nyilvántartási rendszerekkel. A RobotzsaruNeo rendszerből leválogatott adatok térképen (akár pont, akár foltterképen) való szemléltetésére alkalmas a program térképészeti alrendszerében szereplő bűnügyi térkép. Emellett a rendszer különféle elemző és megjelenítő, ábrázoló funkciói is nagyban segítik az elemzők munkáját.

„Rendőri jelentés, amely 2015.06.11 napján készült megállapítása, miszerint a II rendű vádlott által megadott telefonszám a netzsaru rendszeren keresztül történő adatgyűjtés során I rendű vádlott nevéhez van regisztrálva.”⁵⁷²

⁵⁷² 11.B.183/2017/85.

„megkeresik az Elemző-Értékelő Osztályt, hogy a szövegbányász rendszerekben kulcsszavak és telefonszámok után”⁵⁷³

Az elemző-értékelő munkát támogatják további belső nyilvántartások, adattárak, melyek közül szükséges kiemelni az Elektronikus Modus Operandi nyilvántartást (eModus) és a NOVA Kajtár nyilvántartást.

Az *eModus* a szándékos bűncselekmények bizonyos körét⁵⁷⁴ kezeli, amelyeknél fellelhető a módszerhez történő ragaszkodás (pl. emberölés, rablás, nemi erkölcs elleni bűncselekmények, lopás), vagy súlyossága, társadalomra veszélyessége indokolja a nyilvántartását, köztük a kábítószerrel kapcsolatos bűncselekményeket. A rendszer a kriminalisztikai információkra fókuszál és igyekszik a bűncselekmény és az elkövető teljes modus képét tárolni.

Szinte minden szándékos bűncselekmény gyanúja miatt kihallgatott személy adatai és kriminalisztikai jellemzői rögzítésre kerülnek a rendszerben.⁵⁷⁵

A *NOVA Kajtár*⁵⁷⁶ a Netzsaru rendszerből kiszervezett és új igényeknek megfelelően létrehozott kimutatások és lekérdezések felülete, mely az *eModus* kódszótárat használja. A kellő részletességgel feldolgozott bűncselekményi adatok sok halmazának közös metszete megmutatja azokat a bűncselekményeket, amelyek arra utalnak, hogy a közös metszetben lévők sorozatba illeszkednek. A részmetszetek pedig olyan bűncselekményeket tartalmaznak, amelyek sorozatba illeszthetőségét érdemes tovább vizsgálni.⁵⁷⁷

A *Titkos Információgyűjtés Adatkezelési Rendjét* (továbbiakban: TIAR) szabályozó ORFK utasítás tartalmazza a titkos információgyűjtésből, illetve a leplezett eszköz alkalmazásából eredő összes érdemleges információt. Célja a beszerzett információk gyors és naprakész feldolgozása (információk jelenidejűsége), elemzett információk visszacsatolása a felderítő szervekhez, információ megosztása és koordináció az információval érintett szervek és szervezetek között, végül a felderítések összehangolása, ezzel együtt a párhuzamos eljárások kiszűrése és megakadályozása.⁵⁷⁸

⁵⁷³ B.70/2017/311

⁵⁷⁴ 12/2021. (IV.30.) ORFK utasítás az elektronikus Modus Operandi Nyilvántartás működtetésével kapcsolatos feladatokról 1. melléklet

⁵⁷⁵ 12/2021. (IV.30.) ORFK utasítás

⁵⁷⁶ 20/2024. (VI.28.) ORFK utasítás a Robotzsaru rendszer bűnügyi moduljának használatáról

⁵⁷⁷ IPSITS Csaba – OSZLÁNSZKI Sándor (2020): Koordinált nyomozás – A (vagyon elleni) sorozatbűncselekmények felderítése In: Közbiztonság Szerkesztette: Ruzsonyi Péter, Ludovika Egyetemi Kiadó, Budapest, pp. 714-731.

⁵⁷⁸ 35/2018. (VI. 27.) ORFK utasítás A titkos információgyűjtés adatkezelési rendjéről, valamint a D és F adattárakkal kapcsolatos feladatokról

A TIAR hatálya kiterjed – a fedett nyomozók és fedőokiratok, fedő vállalkozások kivételével – a titkos információgyűjtések, leplezett eszközök alkalmazása során keletkezett adatokra, az alkalmazásukkal érintett személyekre, az alkalmazásukra feljogosított szervvel titkosan együttműködő személyek adataira, valamint az adatok és információk rögzítésére, tárolására, feldolgozására, továbbítására, módosítására, koordinációjára.⁵⁷⁹

Fontos, hogy az elemző egységek a titkos információgyűjtés, valamint a leplezett eszközök alkalmazása során keletkezett információkban szereplő adatokat rögzítsék, a köztük lévő kapcsolatok feltárása érdekében, információt szolgáltatassanak az operatív és stratégiai döntéshozatalhoz, valamint ellássák a bűnügyi információk koordinálását.⁵⁸⁰

A TIAR felépítése szerint vertikális, így könnyebben összeegyeztethetők a különféle felderítési, hírszerzési műveletek. A titkos információgyűjtések feldolgozására használt teljesen különálló POLYGON hálózaton feldolgozott TIAR adatbázisban tárolt anyagok statisztikai adatai is szolgálhatnak stratégiai, taktikai elemzés alapjául, de az abban szereplő objektumok, és azok elemzése során kapott újabb információk szintén nagy segítséget nyújtanak a bűnügyi elemzőknek az egyes ügyek felderítése során. A rendszer volt az első olyan elemző program, mely az információkat tartalmazó dokumentumok tárolása mellett alkalmas arra is, hogy egy ügyben hajtson végre elemzést, a kigyűjtött objektumokat, és a köztük lévő kapcsolatokat megjelenítse, az egy szervezett bűnözői csoporttal kapcsolatos objektumokat egy rendszerben kezelje.⁵⁸¹

A TIAR adatbázisban található információk minősített jellegűek. Az elemzés során hátrányt jelent, hogy a nyomozó nem tud közvetlenül keresni az adatbázisban, hanem csak a megkeresés útján kérheti az adatokat és információkat az Elemző-Értékelő Osztálytól. Az adatok rendszerbe történő integrálása sem történik egyszerre, hanem manuálisan valósul meg. A kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények esetén az információk gyorsan változnak, ezért nehézséget okoz, hogy sok esetben az érdemi tájékoztatás késve érkezik az igénylő szervhez. Emellett előfordulhat, hogy több párhuzamos eljárás is folyamatban van.

14.6.3. Stratégiai elemzési módszerek

A statisztikai alapú elemzési formákhoz használt adatok különösen az ENyÜBS, az ügyszolgalmi adatok, titkos információgyűjtések, leplezett eszközök statisztikai adatai,

⁵⁷⁹ 35/2018. ORFK utasítás 2.

⁵⁸⁰ 35/2018. ORFK utasítás 9.c.

⁵⁸¹ POLYGON Kezelő és Felhasználó Kézikönyv 1996. ORFK Budapest

népszámlálás-nyilvántartási adatok, pénzügyi statisztikai, történelmi, kulturális, politikai, gazdasági adatok, földrajzi, közlekedési adatok, szociológiai kutatások, felmérések adatai, közvélemény-kutatási adatok stb. lehetnek.

A *bűncselekményi mintaelemzés* a bűncselekmények (összes vagy egyes bűncselekmény-kategóriák) számának, jellemzőinek, változásainak vizsgálata egy meghatározott földrajzi területen, egy adott időszakban. A jelenség általános leírása mellett vizsgálja az események okát, az események és jellemzők közötti kapcsolatot, a rendőri tevékenységnek a jelenségre gyakorolt hatását.⁵⁸² Hasonlóságot mutat, de nem azonos, és nem része a bűncselekményi mintaelemzésnek a *trendelemzés*, mely az összes bűncselekmény vagy egyes bűncselekmény-típusok mennyiségi és minőségi változásának irányát, és annak okait elemzi. A trend lehet csökkenő, növekvő, stagnáló, időszaki, de véletlen ingadozású is.

A kábítószeres bűncselekmények tekintetében a 13. fejezetben bemutattam az elmúlt 10 évre vonatkozóan a bűncselekmények, valamint az elkövetőkre vonatkozó mutatók alakulását, a tendenciákat. Külön elemeztem a fesztiválokon, azon belül is a kiemelt fesztiválokon történt kábítószeres visszaéléseket.

A *felderítési módszerek elemzése* a korábbi nyomozások során alkalmazott eszközök, módszerek, eljárások elemzése, értékelése révén fogalmaz meg ajánlásokat az eszközök, módszerek hatékonyabb alkalmazására. Többségében specifikus bűncselekményeket, köztük kábítószeres bűncselekményeket vizsgál, mely során az elkövetési módszereket, elkövetési magatartásokat és az elkövetési okokat helyezi középpontba.⁵⁸³

A szervezett bűnözés elleni küzdelemmel foglalkozó szervezetek tevékenységében központi helyet foglal el, a *bűnügyi helyzetértékelés*, mely adott területi egységre vizsgálódva az idősíkokkal is kombinál. Visszatekintő, hiszen a múlt konkrétumaira alapozva vizsgálódik, tár fel összefüggéseket, állapít meg következtetéseket.⁵⁸⁴

A bűnügyi helyzet a rendőrség vagy egy rendőri szerve által biztosított illetékességi területre, valamely bűnügyi vonalra, védett objektumra adott időszakban bűnügyileg releváns hatást gyakorló külső és belső tényezők összessége.

A bűnügyi helyzetre

- közvetve ható elemek: gazdasági helyzet, politikai helyzet, földrajzi helyzet, egyéb tényezők (urbanizáció, mobilitás, demográfiai jellemzők stb.),

⁵⁸² NÉMETH Ágota (2020): i.m. 857.o.

⁵⁸³ NÉMETH Ágota (2020) i.m. 857.p.

⁵⁸⁴ NÉMETH Ágota (2020) i.m. 857.p.

- közvetlenül ható elemek: az elkövetett bűncselekmények, bűnöző személyek, bűncselekményt kiváltó okok és körülmények, értékesítési lehetőségek, gyanús költekezések, rendőri szerv jellemzői, állapota.⁵⁸⁵

A *kockázatelemzés* a jelenre koncentrálnak, az aktuális, a lehetséges negatív hatású eseményeket és azok okait azonosítja, majd sorrendet állít fel a bekövetkezés valószínűsége és az okozott kár nagysága szerint, és olyan ellenintézkedéseket fogalmaz meg, amelyekkel kockázatarányos védekezést lehet megvalósítani.⁵⁸⁶ Azaz arra keressük a választ, hogy a kábítószeres bűncselekmények számának növekedése milyen káros hatással van a társadalomra, az egyénre.

A *fenyegetettség értékelés* feltárja az aktuális és várható kockázatokat, magába foglalva a bűnözés társadalmi, gazdasági és politikai és egyéb tényezők összefüggéseit is, majd prioritásokat fogalmaz meg, javaslatok megfogalmazásával segíti a műveleti és stratégiai döntéshozatalt.⁵⁸⁷

A három elemzési forma komplex alkalmazásával készül az EU területét átfogó, a súlyos és szervezett bűnözés általi fenyegetettség értékelése (SOCTA), amihez a tagállami bűnüldöző hatóságoktól, a saját adatbázisaiból, egyéb uniós ügynökségektől, az Europolban részt vevő nem uniós partnerországoktól, valamint nyilvános forrásokból származó adatokat használ fel. A stratégiai jelentés mindkét bűncselekményi kategóriában részletesen elemzi mind az EU-n belüli, mind a hazai helyzetet, jellemzőket, az EU-t fenyegető jelenlegi és jövőbeli veszélyek elemzését, másrészt a bűnügyi prioritások javasolt listáját.⁵⁸⁸ A jelentés nem tárja fel teljeskörűen a magyar szervezett bűnözés jelenlegi konkrét helyzetét, de uniós tagállamként a magyar adatok és körülmények is alapul szolgáltak hozzá. Magyarországra is érvényes megállapítása, hogy a szervezett bűnözési környezet jellemzően hálózatos, ahol a bűnözők gördülékenyen, szisztematikusan és profitorientáltan működnek együtt. A bűnözők kihasználják a változásokat és tiltott tevékenységeiket a válsághelyzethez igazították, mely a kábítószer-terjesztés útvonalainak, módszereinek kialakításában is érvényesül.⁵⁸⁹

⁵⁸⁵ SZENDREI (2019): A bűnügyi helyzet 119. p.

⁵⁸⁶ NÉMETH Ágota (2020) 858.p.

⁵⁸⁷ NÉMETH Ágota (2020) i.m. 858.p.

⁵⁸⁸ SOCTA 2021.

⁵⁸⁹ FELMÉRY Zoltán (2021): A szervezett bűnözés hatása az európai gazdasági és társadalmi helyzetre Stratégiai Védelmi Kutatóintézet Elemzések 2021/20. pp.1-14. 1.p. Online: [https://svkk.uni-nke.hu/document/svkk-uni-nke-hu-1506332684763/SVKI_Elemz%C3%A9sek_2021_20_A%20szervezett%20b%C5%B1n%C3%B6z%C3%A9s%20hat%C3%A1sa%20az%20eur%C3%B3pai%20gazdas%C3%A1gi%20%C3%A9s%20t%C3%A1rsadalmi%20helyzetre_\(Felm%C3%A9ry%20Z.\).pdf](https://svkk.uni-nke.hu/document/svkk-uni-nke-hu-1506332684763/SVKI_Elemz%C3%A9sek_2021_20_A%20szervezett%20b%C5%B1n%C3%B6z%C3%A9s%20hat%C3%A1sa%20az%20eur%C3%B3pai%20gazdas%C3%A1gi%20%C3%A9s%20t%C3%A1rsadalmi%20helyzetre_(Felm%C3%A9ry%20Z.).pdf) (letöltve: 2024.01.15.)

Az UNODC 2021. évi jelentése szintén részletes elemzést ad a globális drogpiaconról, és átfogó képet fest a Covid19 válság mérhető és lehetséges hatásairól a világ kábítószer-problémájára.⁵⁹⁰ A kábítószerrel kapcsolatos visszaélésekkel kapcsolatban szintén számos kutatás közül a legjelentősebbek a Drogfókuszközpont által készített éves jelentések, melyek az aktuális trendekről tájékoztatják a hazai döntéshozókat, szakembereket, a közvéleményt, valamint az Európai Unió Kábítószerügyi Központját, az EUDA-t.⁵⁹¹

A statisztikai alapú bűnelemzési módszerek végén indokolt kitérni a prediktív rendszert támogató elemző munkára, mely a „bűncselekmények statisztikai adatai (elsősorban földrajzi koordináták) alapján próbál következtetni a jövőbeli bűncselekmények megtörténteire és lehetőség szerint megelőzni azokat.”⁵⁹² A bűncselekmények adatai mellett felhasznál más adatokat is, mint pl. gazdasági, népességi, jövedelmi mutatókat, vagy pl. a segélyhívások adatait. A tendenciákból, az adatok mintázataiból, azok ismétlődéséből, bizonyos változók egymáshoz való viszonyából, viszonyuk állandóságából vagy változásából, közeledéséből vagy távolodásából von le következtetéseket.

14.6.4. Nyomozást támogató elemzési módszerek

A nyomozást támogató elemzési formák alkalmazásakor elsősorban a folyamatban lévő, és a befejezett büntetőeljárások, titkos információgyűjtések, leplezett eszközök alkalmazása során keletkezett információk, adatok kerülnek feldolgozásra, melyek kiegészülnek a rendelkezésre álló nyilvántartásokban, adattárakban történő priorálás adataival. Az információk osztályozása a 4x4x4-es rendszer alkalmazásával történik, mely az információ megbízhatósága, az információ és forrásának távolsága, valamint az információ felhasználhatósága szerint rendszerez.⁵⁹³

Az egyes adatok, információk elemzése-értékelése során elsődleges elemzési forma az *eseményelemzés* (ügyelemzés), az egyes bűncselekmények elkövetési folyamatának rekonstruálása, az abban részt vevő személyek tevékenységének, bűnösségüket igazoló adatoknak, információknak az analizálása.⁵⁹⁴ Az elemzés során széleskörű, idő-tér-esemény-személy kapcsolati halmazt kapunk.”⁵⁹⁵

⁵⁹⁰ UNODC World Drug Report 2021.

⁵⁹¹ <https://www.emcdda.europa.eu> (letöltve: 2024.01.25.)

⁵⁹² SUHAJDA Attila (2019): Néhány gondolat a prediktív rendszetről. Rendőrségi Tanulmányok, 2019/3. pp. 75-85. 76.p.

⁵⁹³ 35/2018. (VI. 27.) ORFK utasítás

⁵⁹⁴ ISTVANOVSZKI 2012. 52.p.

⁵⁹⁵ ISTVANOVSZKI 2012. 52.p.

Mivel a kábítószer-terjesztéssel, kereskedelemmel foglalkozó elkövetői csoportok folyamatosan, több helyszínen, több időpontban különféle személyek számára értékesítenek kábítószerket, több nyomozás elrendelésére is sor kerülhet. Az *összehasonlító ügyelemzés* a hasonló módszerrel, hasonló helyen, hasonló időszakban és hasonló tárgyra elkövetett bűncselekmények elemeinek vizsgálata során arra próbál választ adni, hogy az elkövetések sorozat-jellegbe illeszthetők-e, azaz egy tettes vagy azonos tettesek követték-e el a jogsértéseket. Több bűncselekmény értelemszerűen több információt tartalmaz, mint az egyszer elkövetett cselekmény.⁵⁹⁶ Az összehasonlító elemzés irányulhat:

- az azonos tulajdonságokkal rendelkező bűncselekmények összekapcsolására a még ismeretlen elkövető felderítése érdekében (az ügyek ismertek, az elkövető nem),
- az elkövető, vagy elkövetői csoport által elkövetett további bűncselekmények felderítése céljából (az elkövető ismert, és ez idáig fel nem derített bűncselekmények párosulnak hozzá).

„Az egyes nyomozati cselekmények több szálon futottak, majd még nyomozati szakban elrendelték az ügyek egyesítését, így időben eltérően került sor a további vádlottak eljárásba vonására, velük szemben az alapos gyanú közlésére.”⁵⁹⁷

A bűnözői csoportok tevékenységének felderítése során a hatóságok látókörébe került személyek elsődleges ellenőrzésének ma már elengedhetetlen része a *nyílt forrású információszerzésből származó adatok elemzése*. Ezt a tevékenységi formát azonban nemcsak a bűnüldöző szervek használják, hanem számos esetben az elkövetői oldal is.

A nyomozó hatóságok a nyílt forrású információszerzéshez (OSINT) belső és külső adatforrásokat egyaránt használnak. Belső adatforrások különösen az adóhatóságok listái, a közhiteles nyilvántartások, adatbázisok adatai (híváslisták, cellaadatok, pénzügyi tranzakcióadatok stb.), valamint a nyomozások során beszerzett adatok, az adatszolgáltatásra kötelezett szervek, cégek adatbázisai. A külső források között az online médiaszolgáltatók, hírforrásfelületek, a közösségi profilok (Facebook, Instagram, X, LinkedIn stb.), a feltöltött tartalmak (például blog, vlog, weblap, képek, videók, hangfájlok stb.), valamint az online információk metaadatai bírnak nagy jelentőséggel. Az így összegyűjtött információkat minden esetben ellenőrizni kell.

⁵⁹⁶ NÉMETH Ágota (2020) i.m. 859.p.

⁵⁹⁷ Bf.39/2015/26.

A fesztiválokon gyakran készülnek szponzorok, fellépők, jelenlévő társaságok, cégek által videofelvételek, melyek reklám céljából az interneten számos céggel, fesztivállal kapcsolatos oldalon megjelenhetnek. Emellett a fesztiválozók is számos képet, videót, vlogot, blogot használnak, ahol szintén megjelenhet az általuk fesztiválon készített kép vagy videó anyag. Segítheti a kapcsolatrendszerek feltérképezését, események megtörténtét igazolhatja, további információkra mutathat rá, vagy adatok ellenőrzésében nyújthat támogatást.

A bűnözői csoportok felépítésének, működésének megállapítása szolgálja többek közt az *elkövetői csoportelemzés*. Alkalmazása során az adatok információk aszerint kerülnek rendszerezésre, hogy feltárható legyen a bűnöző csoportok struktúrája, tagjai közötti feladatmegosztás, legális és illegális tevékenységük. Az egyes bűnözői csoportok működését nemcsak statikusan kell nézni, hanem szükséges nyomon követésük, hiszen képesek tovább fejlődni, szélesedni, újabb bűncselekményeket elkövetni, mely a támadhatóságuk, bomlasztásuk elősegítése érdekében is fontos, mely a kábítószer-terjesztéssel foglalkozó csoportokra különösen igaz.

Bár a nyomozást támogató bűnelemzési formák inkább rövid távúak, az elkövetői csoportelemzésen belül megállapítottak mögött sokszor hónapokig vagy akár évekig tartó felderítő munka húzódik meg.

Az elkövetői csoportelemzés végrehajtása során, különösen a kábítószer-terjesztéssel foglalkozó bűnszervezetek felderítése esetén kiemelt szerepe van a különféle *hálóelemzési formáknak*. Leggyakoribb a telefonos és internetes kommunikációs kapcsolatok ellenőrzése, de a pénzügyi tranzakciók elemzése, a személyi, gazdasági vagy pénzügyi kapcsolati hálózatok feltárása legalább akkora jelentőséggel bír, mint a klasszikus nyomozási cselekmények végrehajtása. Azonban más forrásból, beszerzett információk is igazolhatják a többes elkövetési alakzatokat, melyet az alábbi ítéletekből származó idézetek is alátámasztanak:

„A cselekményt Személy 1 és Személy 3 vallomásán túl a Wizz Air légitársaságtól beszerzett utaslisták vizsgálata alapján készült feljegyzés és a nyomozati iratok 1017. oldalán lévő táblázat adatai szerint Személy 1 és egy „III. r. vádlott” nevű személy 2010. március 15-én együtt utazott település 4-ről település 1-be.”⁵⁹⁸

⁵⁹⁸ B.387/2012/183.

„A jegyek sorszáma, megvételének időpontja alátámasztja, hogy a vádlottak nem csak a fesztiválon, hanem már előtte találkoztak, vagyis korábbi a kapcsolat köztük, egymás között pedig kapcsolati viszony áll fenn.”⁵⁹⁹

Az internetszolgáltatóktól kapott metaadatok alapján megállapítható, hogy a megfigyelt személynek milyen felhasználási szokásai vannak, milyen szolgáltatásokat és weboldalakat használ, mikor, hol tartózkodik, milyen kommunikációt folytat.⁶⁰⁰

Amennyiben a készülékén van helymeghatározó, a célszemély mozgása ezen adatok elemzésével is rekonstruálható.

„a futároktól lefoglalt GPS-ekből kinyert adatokat elemezték”⁶⁰¹

A hivatkozott ügyben a GPS adatok elemzésével lehetett többek közt 12 rendbeli Hollandiából történő kábítószer behozatalt bizonyítani.

Különösen a telefonos és internetes kommunikációs kapcsolatok ellenőrzését emelem ki, ahol számos metaadat keletkezik. A *hálózatelemzés* szempontjából kulcsfontosságúak azok a szereplők, akiken keresztül a csoport tagjai összekapcsolódnak. Fontos szerepet töltenek be a hálózatban, hiszen rajtuk keresztül a hálózat szempontjából jelentős információk áramlanak egy szoros kapcsolatot mutató csoport és egy másik között. Ezek a személyek a szervezett bűnözés kontextusában potenciális célpontjai lehetnek az általuk használt távközlési eszközökben továbbított közlések „elfogásának” (lehallgatásnak), a közlésekhez kapcsolódó metaadatok megismerésére tett intézkedéseknek, a személyekés kapcsolatrendszerük tanulmányozásának, vagy akár hosszabb távon informátorként történő foglalkoztatásnak is.⁶⁰²

14.6.4.1. A nyomozást támogató elemzések speciális formái

A *kommunikációs kapcsolatok elemzése* során a telefonon, vagy internet alapú kommunikáció során a kapcsolatok megismerése mellett a törvényi feltételek fennállása esetén arra is lehetőség van, hogy a kommunikáció tartalmát megismerjük. Azonban ma már egyre inkább terjed a szervezett bűnözői körökben a kospiráció miatt, hogy az elektronikus eszközökön történt kommunikáció tartalmát a hatóságok könnyen megismerhetik, ezért ismételten előtérbe kerülnek a személyes találkozókon történő megbeszélések.

⁵⁹⁹ 5.B.14/2016/6.

⁶⁰⁰ BITTNER Jan – SCHREIBER Daniel (2019). Überwachungsstaat mittels neuer Technologien, Seminar Informatik und Gesellschaft Sommersemeste

⁶⁰¹ B.387/2012/183.

⁶⁰² CSABA 2019.

„Arra azonban kétségkívül alkalmasak, hogy az egyes bizonyítékok alapján rögzített tényeket igazolják, azok valóságát még inkább alátámasztják. Kezdeményezett – fogadott hívások aránya: 704-2086 – eladói pozícióba kerültek. A leggyakrabban szereplő számok között voltak olyanok is, amelyek használói ellen már folyt büntetőeljárás kábítószeres bűncselekmény miatt. A hét második felére eső hívásforgalmazások jóval meghaladják a hét elejét, feltehetőleg a fogyasztók keresték a hétvégi szórakozáshoz beszerzendő kábítószer miatt.” „A híváslista jelentés alapján megállapítható, hogy a vádlottak az adott időszakban rendszeres kapcsolatban álltak egymással. melynek oka lehetett a fesztivál szervezésével kapcsolatos kérdések megbeszélése is, de akár a kábítószer értékesítésének, szállításának egyeztetése is. Minden azonban csupán feltételezés.”⁶⁰³

„Mobil távbeszélőn tartották a kapcsolatot, telefonon személyes találkozókat egyeztettek, és személyesen beszéltek meg, hogy mikor és milyen fajta kábítószer akar vásárolni.”⁶⁰⁴

„A beszélgetések konspirált jelleggel zajlottak, bár leplezett szóhasználattal éltek, azonban helyenként egyértelmű utalások történtek. Olyan kódneveket használtak, ami illik szakmájukhoz, pl. hangfal, Cd.”⁶⁰⁵

A kommunikációs kapcsolatok elemzésére sor kerülhet lehallgatások, valamint információs rendszer titkos megfigyelésére során beszerzett információk alapján is.

„Az sms-ek, e-mailek, Whatsapp, Viber és egyéb internet alapú kommunikációs csatornákon, Facebook és más közösségi oldalakon folytatott kommunikáció üzenetei is bizonyítékul szolgálhatnak.”⁶⁰⁶

A kapcsolatok elemzése mellett lehetőség van, amennyiben a törvényi feltételek adottak, a kommunikáció tartalmának megismerésére is. Ehhez a tömeges adatelemzéshez kapcsolódhat a Nemzeti Útdíjfizetési Szolgáltató Zrt. által működtetett ellenőrző pontokon rögzített

⁶⁰³ B.204/2014/31.

⁶⁰⁴ B.625/2015/111

⁶⁰⁵ B.302/2021/105.

⁶⁰⁶ 11.B.183/2017/85.

áthaladási adatok és a VÉDA Közúti Intelligens Kamerahálózat adatainak, valamint a térfigyelő és egyéb közterületi kamerák adatainak elemzése is. Itt nemcsak a kapcsolatok megállapítására irányul az elemzés, hanem nyomon követhető vagy igazolható a feltételezett elkövető útvonala, mozgása is, a bűncselekmény helyszínén vagy annak közelében járhatott-e, milyen útvonalon érkezett vagy távozott. Ezen adatok összevethetők a kommunikációs adatokkal is. Adott esetben kiegészíthető ez a komplex elemzési módszer a bankkártya tranzakciók helyszíneivel, időpontjaival is. Hasonlít az Europol által alkalmazott ún. *többrétegű elemzési módszerhez*, hiszen ezen adatok összevetése során is több síkon folyik az elemzés.⁶⁰⁷

„I. és III. rendű vádlottak által használt és vezetett gépjárművek ugyanazon a napon, ugyanazon az útszakaszon, szinte azonos időpontban közlekedtek az M6 autópályán, amely alkalmas a fesztiválnak és a környékének az elérésére⁶⁰⁸

„Ezt támasztja alá a Személy 5 által vezetett gépkocsi GPS-ében az utolsó bejegyzés a „haza” menüpont alatt: település 11. Vagyis nem a GPS navigálta őket ebbe az irányba.”⁶⁰⁹

„Az objektív bizonyítékok körében a bíróság utal a térfigyelő kamerák felvételeiről készült feljegyzésekre⁶¹⁰

Az idézetek is szemléltetik, hogy a hivatkozott rendszerek segítségével készült elemzések tárgya bizonyításban is fontos szerepet játszik.

A *szociális háló összeállítását* általában kiemelt súlyú bűncselekményeknél, – a kábítószeres bűncselekmények is ebbe a kategóriába sorolhatók –, indokolt alkalmazni és főként olyanoknál, ahol a felderítés időben elhúzódik, mert az elkövető felkutatása nem vezetett eredményre, vagy az illegális úton megszerzett vagyont elrejtették. Az elemzés kiterjedhet személyes, kommunikációs kapcsolatok feltérképezése mellett a pénzügyi, gazdasági kapcsolatok feltárására is.⁶¹¹ A *kapcsolati hálóelemzés* a leggyakrabban vizsgált társas kapcsolatokat, a kommunikációt, befolyásolást, a barátságot, a bizalmi, üzleti viszonyokat vizsgálja. Az elemzés során az összes kapcsolathoz viszonyítva a megvalósított kapcsolatokat

⁶⁰⁷ ISTVANOVSZKI 2012.

⁶⁰⁸ 5.B.14/2016/16.

⁶⁰⁹ B.387/2012/183.

⁶¹⁰ 5.B.14/2016/16.

⁶¹¹ NÉMETH Ágota 2020. i.m. 862.p.

arányát, a presztízst, az adott közösségben elfoglalt státuszt lehet kimutatni a kapcsolatok és a környezet folytonosan változó mozgása mentén.⁶¹²

Ez az elemzési forma alkalmas a kábítószer-piac szerkezetének feltérképezésére is, valamint az abban részt vevő közreműködők magatartásának nyomon követésére.

A pénzügyi tranzakciók elemzésének a kábítószeres bűncselekmények felderítése során szintén kiemelt jelentősége van. A lefoglalt kábítószer mennyiség mellett a lefoglalt készpénz is gyakran nagyobb összeget tesz ki. A nagyobb bűnözői csoportosulások esetén azonban indokolt elemezni a csoport tagjai, valamint az érdekeltségükbe tartozó gazdasági társaságok bankszámláin történő pénzmozgásokat is. A fellelt pénzüsszegek, jövedelmek esetén azt kell vizsgálni, hogy vannak-e olyan pénzelemek, melyeket a legális jövedelmi, vagyoni viszonyok nem fednek le. Emiatt az érintettek vagyoni pénzügyi helyzetét a legszélesebb körben fel kell tárni, melynek a vagyonvisszaszerzési eljárás során is kiemelt jelentősége lesz. A bankszámlákon lévő pénzmozgások, vagy nagyobb összegek elhelyezése is utalhat kábítószer-kereskedelemre. Az elemzés során kiemelten figyelni kell a pénzmosás gyanújára utaló elemekre, hiszen a szervezett bűnözői köröknek egyik pénzszerzési forrása a kábítószer-kereskedelem.

„Mivel a kábítószerrel való kereskedés jellegéből fakadóan banki átutalások alapján a pénzmozgások nem tárhatók fel, a készpénzküldő szolgáltatásoknak lehet szerepe (Western Union, Moneygram). Ezek is inkább a nemzetközi forgalomban jelennek meg, belföldi szereplők esetében nem ésszerű vállalni a pénzmozgás dokumentálásával kapcsolatos kockázatokat akkor, amikor a pénz személyes átadása is viszonylag gond nélkül megoldható. A személyes átadás esetében komoly jelentősége lehet annak, hogy az egyik terheltnél megtalált készpénz mennyisége megfelel-e a másik terheltnél talált kábítószer feketepiaci értékének.”⁶¹³

Emellett a kábítószeres bűncselekmények esetén a cselekmény minősítésében is támpontot nyújthat, amikor arra próbálunk meg következtetést levonni az adatokból, hogy hány alkalommal értékesített kábítószert.

⁶¹² RITTER 2013. 17 p.

⁶¹³ Bf.14/2015/9., Bf.III.9/2015/41.

„A nyomozó hatóság nem kereste meg a bankkártyát kibocsátó pénzintézetet annak érdekében, hogy mekkora volt az egyenlege, milyen tranzakciók voltak rajta.”⁶¹⁴

A *profilelemzés* egy stratégiai, taktikai eszköz a bűnügyi elemzés rendszerében, amellyel egy konkrét bűncselekménytípus vonatkozásában trendek, új jelenségek megállapítása lehetséges. Az előrejelző szerep érvényesül a nagy mennyiségű adatokból kinyert profilok elkészítése során. Az elkövetőkre vonatkozó profilelemzési megoldásokat alkalmaznak több csempészeti típusú bűncselekmények esetében a vám-, illetve a határőrizeti szervek, de a profilelemzés módszertanára épül a légitölekedési adatokat felhasználó nemzetközi utasforgalom-ellenőrző egység tevékenysége, a PNR⁶¹⁵ is. A kockázati profilalkotással meghatározható az a kör, akik bűncselekményt követtek el, vagy fognak elkövetni, valamint a bűncselekmények várható áldozatainak köre is. Profilelemzéssel a kábítószerrel kapcsolatos nyomozások során főként a nemzetközi viszonylatban tevékenykedő futárok beazonosítása kapcsán találkozhatunk.

A lehetséges futárok beazonosítására, illetve a már feltételezett futárként azonosított személyek vonatkozásában a Nemzeti Nyomozó Iroda Nemzetközi Bűnözés Elleni Főosztály Kábítószer Bűnözés Elleni Osztály rendszeresen fordul megkeresésekkel a NIK PIU-hoz.

A megkeresések leginkább a Találatkezelő Központ (Passanger Information Unit) felé irányulnak, amelyekben a már feltételezett futárgyanús személyek utazási szokásaira, a rendelési, illetve fizetési módokra, valamint az esetleges utastársakra vonatkozó adatokat igyekszünk beszerezni. A NIK összeveti a korábban hasonló jellegű bűncselekmények miatt eljárás alá vont személyekkel kapcsolatban rendelkezésre álló adatokat, az általuk hozzáférhető adatbázisokban fellelhető adatokkal és az adatokhoz rendelt természetes személyek vonatkozásában jelzést küld az érintett rendőri szerv részére. Az elmúlt évek tapasztalatai, illetve az egyre nagyobb számban eljárás alá vont személyek kapcsán beszerezett adatok sikeresen visszaigazolják, valamint pontosítják a kábítószer futárokra jellemző általános profilokat.

A profilalkotás fontosságát hangsúlyozza, hogy ezek a személyeket nagy valószínűséggel nem sikerült volna elfogni, mivel a kábítószer nem csomagban vagy a testükre

⁶¹⁴ B.16/2018/25.

⁶¹⁵ Helyesbítés az utas-nyilvántartási adatállományhoz (PNR) Utasadat-információs egység – Az utas-nyilvántartási adatállomány (PNR) a terrorista bűncselekmények és súlyos bűncselekmények megelőzése, felderítése, nyomozása és a vádeljárás lefolytatása érdekében történő felhasználásáról szóló (EU) 2016/681 európai parlamenti és tanácsi irányelv 4. cikkében említett utasadat-információs egységek jegyzéke A tagállamokból származó tájékoztatások utas-nyilvántartási adatállomány (PNR) (2018/C 230/05)

rejtve, hanem jellemzően úgynevezett nyelős módszerrel, a testükbe juttatott kapszulákban próbálták meg a célállomásra eljuttatni. Ez a csempészési módot manuális átvizsgálással vagy kereső kutya alkalmazásával, azaz hagyományos módszerekkel nem lehetett volna felfedezni.

Az Europol által alkalmazott elemzési módszerek egyike a *keresztlálalti elemzés*, melynek alapját az Europolhoz beérkező új információk összessége, valamint a már korábban nyilvántartásban szereplő adatok összevetése adja. Az informatikai rendszer naponta többször ellenőrzi az új információkat az adatbázisban. „Az azonos, vagy két AWF (elemzői munkafájl) közötti keresztlálalt (ismételt előfordulás) esetén pedig egy olyan folyamat indul el, melynek célja, hogy az adatkezelési korlátozásokat is figyelembe véve értesítsék az érintett szervezeteket arról, hogy más bűnüldöző szervek eljárásaiban is felmerültek azok a szereplők, amelyekről ők is teljesítettek már korábban adatszolgáltatást.”⁶¹⁶ Ezek az információk jelentősen megkönnyítik a szervezett bűnözés hálózatainak feltérképezését is.

Másik gyakran alkalmazott elemzési forma a *többrétegű elemzés*, ahol többek között anyagáramlási elemzés folyik, melynek célja, a bünszervezet belső folyamatainak, üzleti profiljának, hierarchikus viszonyainak, logisztikai és elosztó hálózatainak megismerése. Az anyag, melynek áramlását vizsgálja, lehet a bűncselekmény tárgya (kábitószer, fegyver stb.), de lehet az elkövető által használt eszköz, pl. mobiltelefon is.⁶¹⁷ A többrétegű elemzés nem csak egy releváns adatforrást vizsgál, mint az egydimenziós elemzés esetében, hanem párhuzamosan más információk, pl. GPS adatok, közterületi kamera felvételek, bankkártya adatok is elemezhetők. Ezek együttes elemzése sokkal összetettebb feladat, és jelentősen nagyobb időráfordítást és erőforrást igényel, azonban meglehetősen komplexebb képet mutathat a szervezett bűnözői csoportról.

14.7. A fejezet rövid összefoglalása, következtetések

A szervezeten elkövetett bűncselekmények, különösen a kábítószer-terjesztés felderítése és nyomozása bűnügyi elemzés nélkül ma már elképzelhetetlen. Mivel a kábítószeres bűncselekmények esetén nincs sértett, az elkövetőknek pedig nem érdekük a büntetőeljárás megindítása, ezek zömében nem állampolgári bejelentés vagy feljelentés alapján indulnak. A nyomozás elrendelésére általában tetten érés vagy realizálás alapján kerül sor, amit szinte mindig megelőz titkos információgyűjtő munka és leplezett eszközök alkalmazása. Ezért

⁶¹⁶ CSABA 2019.

⁶¹⁷ CSABA 2019.

kiemelten fontos a bűnügyi tevékenység során, hogy a titkos információgyűjtés, az előkészítő eljárás és a nyomozás szakaszában az elemző-értékelő munka hangsúlyos szerepet kapjon.

A fejezetben először bemutattam a szervezett bűnözői körök felderítéséhez és a bűnszervezetben történő elkövetéshez szükséges fogalmi elemeket, valamint azokat az adatokat és információkat, amelyek ahhoz szükségesek, hogy a felderítési, nyomozási és bírói szakban is érvényesüljön a szervezeten történő elkövetés meghatározása. A bűnszervezet zárt működése, konspiratív és leplezett tevékenysége felértékeli az elemzés jelentőségét. A bemutatott fogalmi elemeken nyugvó sarokpontok mentén végrehajtott elemzés elősegíti a releváns információk azonosítását és az összefüggések feltárását.

Ismertettem az adatszerző tevékenység fajtáit, majd a kábítószeres bűncselekmények felderítése során leginkább alkalmazott leplezett eszközöket. Bemutattam azokat az eljárási cselekményeket, amelyek szinte minden kábítószeres bűncselekmény miatt elrendelt büntetőeljárásban kötelező nyomozati cselekmények.

A fejezet második részében a bűnügyi elemzéshez használt adatbázisokat ismertettem. Bemutattam a Robotzsaru rendszert és a hozzá kapcsolódó sorozat keresést támogató külön adatbázisokat, amelyek a nem minősített információkat tartalmazzák. A minősített adatok a TIAR rendszerben találhatóak. Mindkét rendszer rendelkezik elemző funkcióval.

Ezt követően részletesen ismertettem az egyes statisztikai alapú és nyomozást támogató elemzési formákat, amelyek a kábítószere-bűnözés elleni eljárásokat és a vezetői döntéshozatalt hivatottak segíteni. Fontos rögzíteni, hogy ezeket az elemzési formákat napjainkban nem önállóan, hanem komplexen alkalmazzuk.

„A teljeskörű, rendkívül részletes bizonyítási eljárásban beszerzett bizonyítékok köre alapvetően három csoportra osztható. Az első csoportba a személyi bizonyítékok, melyek sorában kétségtelenül döntő az I. r. vádlott védelmi oldalról vitatott teljeskörű, magára és vádlott-társaira is terhelő, feltáró vallomása. A második bizonyítéki kört a titkos információgyűjtés, az ehhez kapcsolódó konkrét megfigyelések, a beszerzett okirati bizonyítékok és rögzített kép- és hanganyagok adatsora képezi.

A harmadik fő csoportot a tettenérésekhez kapcsolható tevékenységek, titkos felderítési munka, elfogás, a kábítószer lefoglalása eredményeként beszerzett bizonyítékok alkotják, így a helyszínelések során biztosított adatok, ezekhez kapcsolódóan a pontos, nehezen vitatható vegyészszakértői vizsgálatok és az ennek

*eredményeként tett megállapítások. Az elsőfokú bíróság mindezen bizonyítékokat egyenként és együttesen is elemezte, mérlegelte.*⁶¹⁸

Az elemzett ügyek 36%-ában egy, míg a többi, azaz 64%-ában több elkövetővel szemben került sor jogerős ítélet kiszabására. Annak bizonyításában, hogy többes elkövetői alakzatok, bűnszövetség vagy bűnszervezet áll fenn, kiemelt szerep jut a titkos információgyűjtésnek és a leplezett eszközök alkalmazásának. Az elemzési fajták közül pedig kiemelten fontosak az ún. hálóelemzések, összehasonlító ügyelemzések, amelyek elengedhetetlenek a szervezett elkövetői körök feltérképezése során.

A kábítószer-bűnözés elleni küzdelem nem csupán a rendőri szervek feladata, hanem a nemzetbiztonsági szolgálatok tevékenységi körét is érinti, amennyiben kapcsolódik a szervezett bűnözéshez. Az eredményes munkához azonban a többi rendvédelmi szolgálati ág fellépése is szükséges.

A bűnügyi tevékenység egyes szakaszainak, az ott beszerzett információk, adatoknak a kábítószeres bűncselekmények betöltött szerepének ismertetése alapján igazolást nyert, azon feltevésem, hogy a kábítószeres bűncselekmények felderítése, az elkövetők büntetőjogi felelősségének megállapítása során a titkos információgyűjtésnek, leplezett eszközök alkalmazásának nélkülözhetetlen, hiszen számos itt keletkezett adat, információ válik bizonyítékká a büntetőeljárásban, bírói szakban is.

A beszerzett adatok, információk rendszerezése, a közti lévő kapcsolatok megállapítása, megjelenítése a bűnügyi elemzés módszereivel, technikáival történik, mely alapján kijelenthető, hogy a bűnügyi elemzésnek a szervezett bűnözői körök, kábítószeres bűncselekmények felderítésében elengedhetetlen.

A fentiek alapján igazolást nyert az a hipotézisem is, hogy a kábítószer-bűnözés felderítésének nélkülözhetetlen eleme az elemzéssel interaktív módon támogatott hírszerzés (4. hipotézis).

⁶¹⁸ Bf.39/2015/26.

15. ÁRTALOMCSÖKKENTÉS ÉS DROGPOLITIKA A ZENEI FESZTIVÁLOKON

Az előzőekben már bemutattam a zenei fesztiválok kialakulását, és kapcsolatát a különféle kábítószerekkel, illetve ismertettem a megítélésem szerint legnépszerűbb fesztiválokat és ahol fontos szerepet játszik a drog. A fesztiválok tanulmányozása azonban csak a 2000-es években kezdődött el, és azóta számos kutatás született szerte a világon. Amennyiben a Google Scholar adatbázisát veszem alapul, az alábbi eredményeket kapom:

keresett kifejezés	találat
festival	2850000
festival AND drugs	113000
festival AND drugs AND police	57900
fesztivál	5280
fesztivál AND drog/kábítószer	140
Fesztivál AND drog/kábítószer AND rendőrség	50

4. táblázat: Fesztivál-kábítószer-rendőrség találatok
Forrás: Google Scholar (saját szerkesztés)

A 4. táblázat is szemlélteti, hogy a témában a nemzetközi szakirodalom bőven áll rendelkezésre, de a hazai publikációk száma kevés.

A magyar szakirodalom száma a témában meglehetősen alul prezentált. Amennyiben az angol nyelvű publikációk összességét, a világ országainak számát (197),⁶¹⁹ valamint a magyar publikációk számát összevetem, az alábbi eredményt kapom:

	országonkénti átlag	Magyarország	
fesztivál AND drugs	573	140	24%
festival AND drugs AND police	293	50	17%

5. táblázat: Nemzetközi és hazai publikációk összevetése
Forrás: Google Scholar (saját szerkesztés)

⁶¹⁹ How many countries are there really in the world? Online: <https://www.zmescience.com/feature-post/natural-sciences/geography/how-many-countries-are-there-in-the-world-043242/> (letöltve: 2024.09.02.)

A 5. táblázat is szemlélteti, hogy hazánkban a fesztiválok és a drog, nem igazán kutatott terület. Azok a tudományterületek, amelyek ezt a témát kutatásra vették fel, többnyire a társadalomtudományok, valamint a művészetek és bölcsészettudományok területéről érkeztek. Fontossági sorrendben ezt követi az üzleti, majd a közigazgatási kutatások. A magyar címekből az is kitűnik, hogy pár évvel később, de mi is a külföldi trendeket követjük. Külföldi minták alapján Berset és társai is készítettek egy tanulmányt az illegális kábítószer nyomainak vizsgálatáról a vizekben, melyet során a Balaton Sound fesztivál területe mellett a Balaton vizét elemezték.⁶²⁰

A zenei fesztivál középpontjában a zenészek, zenekarok állnak, akik egyedülálló környezetben több napon vagy héten keresztül szórakoztatják zenéjükkel a résztvevőket.⁶²¹ A hazai szervezésű fesztiválok tehát nemcsak a zenei élet szempontjából fontosak, hanem meghatározóak Magyarország turizmusára, gazdaságára nézve is. Ezen események népszerűsége abban is megmutatkozik, hogy 2019-ben a legtöbb országos jelentőséggel bíró hazai fesztivál (például Balaton Sound) rekord látogatólétszámot ért el.⁶²²

A hatékony ártalomcsökkentési stratégiák, mint az információs kampányok és a szakszerű segítségnyújtás, kulcsszerepet játszanak. A fesztiválok szervezőinek figyelembe kell venniük a közönség igényeit és a biztonsági intézkedések hatékonyságát. A közösségi részvétel és a helyi hatóságokkal való együttműködés erősíti a prevenció intézkedéseket.

A kutatások hangsúlyozzák a közönség aktív bevonásának fontosságát, valamint a pszichoszociális tényezők figyelembevételét a biztonságos környezet megteremtésében. Az innovatív megoldások, mint a digitális technológiák és a szociális média, szintén hozzájárulhatnak a fesztiválok biztonságának növeléséhez. A helyszíni egészségügyi szolgáltatások fejlesztése és a résztvevők viselkedésének folyamatos figyelemmel kísérése elengedhetetlen a problémák korai azonosításához.

Az Egyesült Államokban és Európában több szervezet is kínál a lakosság számára anonim kábítószer-ellenőrzési szolgáltatásokat. Franciaországban, Spanyolországban, ahol a

⁶²⁰ MAASZ Gábor - MOLNÁR Éva - MAYER Mátyás - KUZMA Mónika - TAKÁCS Péter - ZRINYI Zita - PIRGER Zsolt - KISS T(2021): Illicit Drugs as a Potential Risk to the Aquatic Environment of a Large Freshwater Lake after a Major Music Festival, *Environmental Toxicology and Chemistry* Volume 40, Number 5—pp. 1491–1498, Online: <https://academic.oup.com/etc/article/40/5/1491/7734438> (letöltve: 2024.09.24.)

⁶²¹ DING Hai-Meng - HUNG Kuang-Peng (2021): The antecedents of visitors' flow experience and its influence on memory and behavioral intentions in the music festival context *Journal of Destination Marketing and Management*.19.(1) 100551. Online: <https://doi.org/10.1016/j.jdmm.2020.100551> (letöltve: 2024.09.24.)

⁶²² Magyar Turisztikai Ügynökség (2021): Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030 – Turizmus 2.0. Online: https://mtu.gov.hu/documents/prod/NTS2030_Turizmus2.0-Strategia.pdf (letöltve: 2022.03.28.)

drogfogyasztás jogi helyzete hasonló, mint Ausztráliában, a közösségek és a helyi önkormányzatok által ártalomcsökkentő beavatkozásként aktív drogellenőrzési szolgáltatások állnak rendelkezésre.⁶²³ Hollandiában és Ausztriában már léteznek helyszíni drogellenőrzési beavatkozások, az 1990-es évek óta az ártalomcsökkentés és megelőzés a kormány által finanszírozott Droginformációs és -megfigyelési rendszer (DIMS) létesítményeiben tesztelhetik tiltott kábítószerüket.⁶²⁴

A Transzeurópai Droginformációs Projekt Trans-European Drug Information (TEDI) egy európai adatbázis, amely a különböző kábítószer ellenőrző szolgálatoktól gyűjti össze az információkat. A TEDI keretében Európa-szerte számos fesztiválon kínáltak drogellenőrzést, ami segített a globális drogpiacon kialakításában, és számos, a drogellenőrzéshez igazodó ártalomcsökkentési lehetőséget teremtettek. A kábítószeranalízis elvégzése közben felvilágosítást, pszichoszociális tanácsadást nyújtanak és tovább irányítási lehetőségek kínálhatók. A drogellenőrzés lehetővé teszi továbbá olyan korai figyelmeztető rendszerek bevezetését, amelyek tájékoztatják a kábítószer-használókat a veszélyes anyagokról, mielőtt további károkat okozhatnának.⁶²⁵

Az első kábítószer-ellenőrző szolgálat Európában 1986-ban nyílt meg Amszterdamban, lehetővé téve a kábítószer használók számára, hogy elemezzék az általuk fogyasztott tiltott anyagok kémiai összetételét.⁶²⁶ 2011-ben adatbázist hoztak létre az ezekből a szolgáltatásokból származó információk központosítása és a riasztások megosztása érdekében (például a tiltott anyagok új hamisításairól, az új pszichoaktív anyagok forgalmáról és a kábítószer-piacok nyomon követéséről).⁶²⁷ A hálózat 13 országban működik.⁶²⁸

⁶²³ KRINER H. - BILLETH R. - GOLLNER C.- LACHOUT S. - NEUBAUER P. – SCHMID R. (2001): An inventory of on-site pill-testing interventions in the EU Vienna: European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction; 2001. Online: https://bdoc.ofdt.fr/index.php?lvl=notice_display&id=58030 (letöltve: 2024.10.11.)

⁶²⁴ BRUNT M. Tibor – NIESINK J.M. Raymond (2011): The Drug Information and Monitoring System (DIMS) in the Netherlands: implementation, results and international comparison. Drug Test Anal. DOI 10.1002/dta.323 Online: <https://mrtoasted.com/~vaaguh/dimsdrugtestanalysis.pdf> (letöltve: 2024.09.24.)

⁶²⁵ RITTER Alison – CAMERON Jacqui (2005): Monograph No. 06: A systematic review of harm reduction. DPMP Monograph Series DPMP Monograph Series. Fitzroy: Turning Point Alcohol and Drug Centre. ISBN: 1740011678 Online: <https://www.unsw.edu.au/content/dam/pdfs/unsw-adobe-websites/medicine/ndarc/dpmp-monographs/2024-08-monograph-6-new-version.pdf> (letöltve: 2024.11.02.)

⁶²⁶ BÜCHELI Alexander - Trans-European Drug Information project (2013): TEDI Drug Checking Consultation and Counselling Guidelines Barcelona: Nightlife Empowerment & Wellbeing Implementation Project. Online: <https://apdes.pt/wp-content/uploads/2015/12/Guidelines.pdf> (letöltve: 2024.09.24.)

⁶²⁷ About TEDI The Trans-European Drug Information project Online: <https://www.tedinetwork.org/about/> (letöltve: 2024.11.02.)

⁶²⁸ Ausztria, Belgium, Finnország, Franciaország, Németország, Olaszország, Luxemburg, Hollandia, Portugália, Szlovénia, Spanyolország, Svájc és az Egyesült Királyság The Trans-European Drug Information project (2022-03-31). "Story map: "Fieldwork drug checking services from 13 different European countries".

A TEDI adatbázis az EU Kábítószer Ügynöksége (EUDA) korai figyelmeztető rendszerébe is bekerült. Konferenciák és képzések szervezésében is együttműködik az EUDA és a TEDI hálózat.⁶²⁹

Végül három országot külön kiemelek, amelyek intézményi keretek között, a kábítószer-terjesztés büntetése mellett, talán a legjelentősebb intézkedéseket teszik a fogyasztók védelme érdekében.

Belgium

A fesztiválok drogpolitikája elnyomó jellegű, a zéró tolerancia elvén alapul.⁶³⁰ A fesztiválokra érkezéskor biztonsági ellenőrzések zajlanak, ahol a rendőrök és droggereső kutyák segítik a tiltott anyagok kiszűrését. A gyanús fesztiválozókat külön helyiségbe viszik átvizsgálásra, amennyiben kábítószerrel találják náluk. A gyanúsítottakat gyorsított eljárás keretében bíróság elé állítják.⁶³¹

Egy másik, 2022-ben bevezetett intézkedés célja szintén a fesztiválokon a kábítószer-fogyasztás szigorúbb ellenőrzése. Ha egy fesztiválozónál kábítószerrel találják, azonnali bírságot kell fizetnie, ami a fesztiválból való kizárással is jár. Az intézkedés a kábítószer-kereskedőkre nem vonatkozik; őket tettenérés esetén bíróság elé állítják gyorsított eljárás keretében. Egy felmérés szerint a fesztiválozók nem riadnak vissza a kábítószer-fogyasztástól a belépésnél végzett ellenőrzések ellenére, de a droggereső kutyák jelenléte jelentősen csökkenti a kábítószer-használatot.

Azok a fesztiválozók, akik az ellenőrzések miatt nem vállalják a kockázatot, a fesztivál helyszínén vásárolnak kábítószerrel. Lehetőség van arra is, hogy a kábítószerrel a kábítószergyűjtőkben vagy az amnesztiatárolókban helyezték el büntetőjogi következmények nélkül.⁶³²

⁶²⁹ Az európai kábítószer-ellenőrző szolgálatok EMCDDA-TEDI hálózatának találkozója - EMCDDA-TEDI network meeting of European drug checking services Online: Az európai kábítószer-ellenőrző szolgálatok EMCDDA-TEDI hálózatának találkozója | www.euda.europa.eu (letöltés: 2024.11.02.)

⁶³⁰ SCHROOTEN Jochen – VAN DAMME Joris (2019): Why a zero tolerance drug policy for festivals is not working Online: <https://www.lisbonaddictions.eu/lisbon-addictions-2019/sites/lisbonaddictions.eu.lisbon-addictions-2019/files/24%20107%201900%20Jochen%20Schrooten%C2%A0.pdf> (letöltve: 2024.11.02.)

⁶³¹ VAN DYCK Edith – PONNET Koen – VAN HAVERE Tina – HAUSPIE Bert - DIRKX Nicky - SCHROOTEN Jochen - WALDRON Jon – GRABSKI Meryem - FREEMAN P. Tom - CURRAN Helen Valerie - DE NEVE Jan (2023): Substance Use and Attendance Motives of Electronic Dance Music (EDM) Event Attendees: A Survey Study, Online: https://www.researchgate.net/publication/367253498_Substance_Use_and_Attendance_Motives_of_Electronic_Dance_Music_EDM_Event_Attendees_A_Survey_Study#fullTextFileContent (letöltve: 2020.12.03.)

⁶³² HAUSPIE Bert - VAN DYCK Edith - Van HAVERE Tina – VAN DER LINDEN Nicolas - PONNET Koen (2023): Percepties rond druggerelateerde interventies op muziekfestivals in België. PANOPTICON, 44(5), pp. 306–325. Online:

Hollandia

Egy 2019-ben Hollandiában készült tanulmány szerint a kábítószer-használók egy része nagy valószínűséggel megváltoztatná drogfogyasztási magatartását, ha a kábítószer-ellenőrzés váratlan vagy nem kívánt anyagokat tárna fel a termékeikben. Ez összhangban áll a területen végzett korábbi kutatásokkal, például az osztrák Checkit program felülvizsgálatával, amely azt mutatta, hogy a tesztelés során nem várt anyagot kimutató eredmény után az emberek kétharmada nem fogyasztott volna kábítószeret.⁶³³

Új-Zéland

A zenei fesztiválokön bekövetkezett túladagolások számának növekedésére válaszul Új-Zéland módosította szövetségi kábítószer-politikáját. A kábítószer- és anyagellenőrzésről szóló törvény 2021. óta lehetővé teszi a „kábítószer-ellenőrzési szolgáltatások állandó engedélyezési rendszerét.” Két kábítószer-vizsgáló cég mostantól hivatalos kormányzati jóváhagyással rendelkezik a zenei fesztiválokkal való együttműködésre, és hatékonyságukat tovább segíti, hogy egy „jóváhagyott laboratóriummal dolgoznak.”⁶³⁴ Egyes rendezvényeken korábban is voltak drogellenőrző szolgáltatások, de a törvénymódosítást megelőzően nem létezett jogi keret, így ezek a szolgáltatások gyakorlatilag illegálisan működtek.⁶³⁵

https://www.researchgate.net/publication/377768307_Perceptions_rond_druggerelateerde_interventies_op_muziekfestivals_in_Belgie (letöltve: 2024.11.24.)

⁶³³ DAY Niamh - CRISS Joshua -GRIFFTHS Benjamin – GUJRAL Shireen Kaur – JOHN Leader Franklin - JOHNSTON Jennifer – PIT Sabrina (2018): Music festival attendees' illicit drug use, knowledge and practices regarding drug content and purity: a cross-sectional survey Day et al. Harm Reduction Journal 15:1 DOI 10.1186/s12954-017-0205-7. Online:

https://www.researchgate.net/publication/322280273_Music_festival_attendees'_illicit_drug_use_knowledge_and_practices_regarding_drug_content_and_purity_a_cross-sectional_survey (letöltve: 2024.11.24.)

⁶³⁴ Ministry of Health 2021 New Zealand Ministry of Health. 2021. “Drug Checking.” New Zealand Government. <https://www.health.govt.nz/publications/health-and-independence-report-2021> (letöltve: 2024.11.02.)

⁶³⁵ NZ Library of Congress 2021 New Zealand Drug Foundation. n.d. “Music Festivals.” Accessed August 20, 2021. <https://drugfoundation.org.nz/assets/Uploads/2021-Uploads/NZ-Drug-Foundation-submission-on-drug-checking-bill-FINAL-pdf.pdf> (letöltve: 2024.11.02.)

15.1. A fejezet rövid összefoglalása

A zenei fesztiválok fontos kulturális események, amelyek nemcsak a zenei életet, hanem a turizmust és gazdaságot is befolyásolják Magyarországon. A fesztiválok biztonságos lebonyolítása érdekében kiemelt szerepet kapnak az ártalomcsökkentési stratégiák, például az információs kampányok, szakszerű segítségnyújtás, valamint a helyszíni egészségügyi és drogellenőrző szolgáltatások. Európában több országban működnek ilyen szolgáltatások, például Hollandiában, Spanyolországban, Ausztriában és Franciaországban, ahol a lakosság számára elérhető a kábítószer vegyi összetételének elemzése. A TEDI (Trans-European Drug Information) hálózat összehangolt adatgyűjtést és riasztási rendszert biztosít Európa-szerte. Néhány ország, például Új-Zéland, jogi keretet biztosít az ilyen szolgáltatások működéséhez, míg más államok zéró toleranciát alkalmaznak, ahol szigorú rendőri jelenlét, drogkereső kutyák és gyorsított bírósági eljárások jellemzőek. Bár az ellenőrzések nem minden esetben akadályozzák meg a kábítószer-fogyasztást, a kutatások szerint a drogtesztek és a tájékoztatás hatással lehetnek a felhasználók magatartására, így hozzájárulva a túladagolások és egyéb egészségügyi kockázatok csökkentéséhez.

16. JAVASLAT A KÁBITÓSZERES BŰNCSELEKMÉNYEK FELDERÍTÉSÉT TÁMOGATÓ BŰNÜGYI ELEMZŐ-ÉRTÉKELŐ MUNKA JAVÍTÁSÁRA

Az EUDA és az Europol 2024. évi jelentése a Kábítószerpiac elemzéséről felvázolja azokat a kulcsfontosságú területeket, amelyeken cselekvésre van szükség, hogy hatékonyan tudjunk reagálni az EU kábítószer-piacaiból eredő jelenlegi és jövőbeli veszélyekre: elsődleges feladat az uniós kábítószerpiac szisztematikus nyomon követésének és elemzésének megerősítése a fejlett módszerek és technológiák, például a mesterséges intelligencia és a műholdas képelemzés további felhasználásával. Ezzel együtt szükséges a legnagyobb veszélyt jelentő bűnszervezetek feltérképezésének prioritásként történő kezelése is.

Kiemelten fontos a hírszerzések, felderítések, elemzések fokozása, hiszen a bűnözői csoportok elleni operatív válaszlépések, különösen a magas kockázatú bűnözői hálózatok elleni fellépés ezek nélkül lehetetlen. Mindezekhez a koordináció és a nemzetközi együttműködés, különösen az operatív munkacsoportoknak és a közös nyomozócsoportoknak a teljes körű kihasználására kell törekedni. Különös figyelmet kell fordítani az együttműködés javítására az Európai Unióba irányuló kábítószer-áramlás kulcsfontosságú csomópontjainál. A kábítószer-kereskedelmi hálózatokra, útvonalakra és tendenciákra vonatkozó adatok és hírszerzési információk cseréjének előmozdítása, a helyzetfelismerés segíti az Európai Unió és harmadik országok közötti összehangolt válaszlépések fokozását.⁶³⁶

16.1. Információk, adatok, adatbázisok

Az 15. fejezetben bemutattam, hogy a különféle forrásból származó, különféle formában megjelenő információk a rendőri szervek munkája során két adatbázisba, a minősített adatok a TIAR-ba, a nem minősített információk a Robotzsaruban kerülnek rögzítésre, tárolásra. A Robotzsaruba az adatok közvetlenül kerülnek be, hiszen az eljárások során az egyes iratok a rendszerben keletkeznek. Az iratok készítése során az egyes mezőkbe felvitt adatok helyes rögzítése alapján lehetőség van a különféle szempontok szerint leválogatott adatok, információk strukturált adatbázisba rendezésére. Az iratokban szereplő adatok, valamint a PDF formájában csatolt dokumentumban a keresés pedig csak célzottan, a szövegbányász alapú kereső programokkal lehetséges. Mivel mindkét esetben konkrét adatra keresünk rá, számos

⁶³⁶ Understanding Europe's drug situation in 2024 – key developments (European Drug Report 2024)

olyan információ marad az adatbázisban, mely az általunk adott keresési paraméterekhez nem kapcsolódik direkt, de más információhoz kapcsolva kiemelt szerepe lehet.

„A gyanúsított rendőr előtt tett kijelentései a következetes bíróin gyakorlat szerint bizonyítékként nem használható fel. A büntetőeljáráásban a terhelt cselekményével kapcsolatos közlése csak vallomás formájában válhat a bizonyítás eszközévé.”⁶³⁷

Nehezíti az elemző munkát, hogy a Robotzsaruban meglévő teljes adatbázisban nem mindenki, hanem csak az országos elemzői szereppel rendelkező kollégák jogosultak bekérdezni.⁶³⁸ Így az elemzőkhöz továbbított megkeresés, majd az arra kapott válasz miatti időkiesés hátrányosan befolyásolja felderítő munkát.

A TIAR-ba a minősített adatok bevitele hosszabb időt vesz igénybe, hiszen akinél keletkezett az információ, a felderítő, a nyomozó egy adathordozón küldi be a minősített információt tartalmazó adathordozót a vármegyei rendőr-főkapitányságok elemző-értékelő osztályaira, ahol megtörténik azok rögzítése az adatbázisba. A lekérdezés szintén megkeresés formájában történik, és szintén adathordozón keresztül történik a válaszadás. Az információra várakozás, az időkiesés nagyon hátráltató tényező tud lenni a felderítő szervek munkájában, hiszen az információk nagyon gyorsan változnak.

A külön adatbázisokban lévő információk, a külön jogosultsági szintek a hozzáféréshez, az információvesztés, az adatbázisból kapott információkhoz való hozzáférés ideje, mind-mind hátráltatja a kábítószeres bűncselekmények felderítését, ahol az információk, pl. telefonszámok cseréje van amikor szinte mindennapos a szervezett bűnözői körök tagjai esetén.

A 2010-es években, mikor a BRFK Bűnügyi Elemző-Értékelő Osztály vezetője voltam, létrehozásra került az Országos Kábítószer Adatbázis, amelynek tervezett célja először az volt, hogy az országban kábítószerrel, új pszichoaktív anyaggal kapcsolatos valamennyi eljárás adatait összegyűjtse az elemzések elvégzése, ezáltal a terjesztőkkel szembeni fellépés hatékonyabbá tétele érdekében. Az adatbázis kezelésére a KR NNI és a BRFK Kábítószer Bűnözés Elleni Osztályai kerültek kijelölésre, akiknél – párhuzamosan, vagy többszörösen – olyan mennyiségű adat keletkezett melynek érdemi feldolgozására nem volt és jelenleg sem lenne lehetőség. Alapvetően gátolta az elképzelés hatékony megvalósulását az a tény, hogy a két speciális szakegység nem rendelkezett bűnügyi elemzővel, és nem rendelkezett ekkora

⁶³⁷ B.515/2018/30.

⁶³⁸ 13/2023.(V.31.) ORFK utasítás A Robotzsaru rendszer alkalmazás-támogatásáról, fejlesztéséről és az alkalmazásához szükséges képzésről 4. rész, 7. pont

mennyiségű adathalmaz kezelésére szolgáló technikai eszközzel. Ezt követően a BRFK és az NNI Bűnügyi Elemző-Értékelő Osztályait jelölték ki az adatbázisokban szereplő adatok, információk feldolgozására. Az elemző egységek egyéb feladataik ellátása mellett igyekeztek feldolgozni az információkat, adatokat. A technika, az adatbázisok adottak voltak az elemzői feladat végrehajtásához, náluk viszont az idő tényező volt a gátló körülmény. Egyéb feladataik ellátása mellett az egyes elemzések elkészítése, a koordináció olyan hosszú időt vett igénybe, mely a kábítószeres ügyekben a nyomozást kellő időben nem tudta segíteni.

Már ekkor megfogalmazódott az az igény, hogy az információk egy adatbázisban összpontosuljanak. De mivel az adatbázis feltöltése manuálisan történt, és nem volt kezeléséért felelős egység, ezért sem sikerült a hozzáfűzött igények beváltása.

16.2. Javaslat egységes kábítószer adatbázis létrehozása

A fentiek alapján a kábítószeres bűncselekmények felderítése érdekében javaslatok tesznek egy egységes adatbázis létrehozására, melyben a kábítószeres bűncselekményekkel kapcsolatban az összes nyílt és minősített információk és háttértámogatásként az azokat tartalmazó dokumentumok is megtalálhatók. Természetesen ehhez szükséges a mindezt lehetővé tevő jogi környezet megteremtése is. Ahhoz, hogy az adatbázis működjön, szükséges megfelelő eljárási rendet kialakítani az adatok továbbításának, a kapott információk folyamatos elemzéséhez, értékeléséhez. A várható hatalmas információmennyiségre tekintettel ehhez megfelelő informatikai háttér és az adatok, információk feldolgozásához megfelelő elemző program is szükséges. Az adatbázis létrehozásával megvalósul az a közös információs vagyion szemlélet, mely a TIAR működésének is alapelve. Az adatok és információk továbbítási módjának a legideálisabb esete az automatikus adatátvitel lenne. A beérkezett információk alapján lehetségessé válik az adatbázis építés, mely alapján az elkövetőkre, az elkövetői körökre vonatkozó adatok, a kábítószeres hazánkba érkezési módja, útvonala, az ismert értékesítési helyek lennének az adatok strukturálásának fő ismérvei. Az adatok mögött lévő dokumentumtárban pedig további lekérdezések, láncolt keresések is végrehajthatók lennének további kapcsolatok, összefüggések feltárására.

A működtetéséhez azonban szükség van egy szervezeti egységre, amely többek között ellátják az adatbázisok működtetésével kapcsolatos feladatokat is a folyamatos információcsere, a koordináció és a célzott elemzések készítése mellett.

16.3. Speciális elemző egységek

A 2001. szeptember 11-ei események értékelése alapján a hírszerzésben és az elemzésben is egy szemléletváltás történt, mely alapján létrejött az elemzéssel interaktív módon támogatott hírszerzés. Ezzel egyben felmerült az a koncepció kérdés, hogy a speciális igényeknek megfelelően elemzőket delegálnak a felderítő, nyomozó egységekhez vagy marad a távoli eléréssel történő elemzés. Kérdésként merült fel, hogy az elemző egységek mennyire tudnak tovább szakosodni.

Napjainkban is aktuális kérdés, hogy általános elemző egységek hajtják végre minden bűnügyi vonalra vonatkozóan az elemzéseket, vagy pedig speciális elemző egységeket hozunk létre, melynek feladata „csupán” az adott vonalon keletkezett információk, adatok vizsgálata. Boba-Santos 2014-ben a bűnügyi elemzők kábítószer-bűnözés elleni egységekhez történő delegálását vizsgálta, mely alapján arra a következtetésre jutott, hogy fontos a megfelelő elemzőtípus hozzárendelése az egység személyre szabott igényeihez.⁶³⁹

A kutatási terve szerint 2007-ben a National Directory of Law Enforcement Agencies listájáról 1023 helyi rendőri szervből véletlenszerű mintát gyűjtöttek össze, mely alapján méret, típus és helyszín szerint rétegezték.

Boba-Santos és munkatársai félig strukturált interjúkat végeztek annak érdekében, hogy feltárják a bűnügyi elemzők kábítószer-bűnözés elleni egységekbe történő integrálásának dinamikáját. A nyomozók kifejezték, hogy nagyra értékelik a hírszerzési elemzők munkáját. Az elemzők integrálása lehetővé tette számukra, hogy hatékonyan és eredményesen használják fel idejüket, miközben mindkét szerepkör kiemelkedett saját erősségeiben.

A kutatási eredmények azt mutatták, hogy a bűnügyi elemzők központosítása az egységeken belül javítja a kapcsolatok minőségét, valamint elősegíti az együttműködést és az eredményességet.

Boba-Santos analógiát dolgozott ki a bűnügyi elemzők rendőrségi szerepével kapcsolatban: ahogyan az MRI segíti a diagnózist az orvostudományban, de nem gyógyítja meg a betegségeket, úgy a bűnügyi elemzők is kulcsszerepet játszanak a problémák diagnosztizálásában, de nem határozzák meg a problémákra adott válaszokat vagy a válaszok sikerességét. A bűnügyi elemzők helyett a frontvonalban dolgozó rendőrök felelősek az átfogó válaszlépések meghozataláért és végrehajtásáért. A bűnügyi elemző szerepe a bűnügyi munkában nem a nyomozói vagy a rendőri munka helyettesítése, hanem kollektív

⁶³⁹ BOBA-Santos Rachel – TAYLOR Bob 2014.

munkavégzés, melynek keretében a speciális egységek tevékenységét kiegészítik, támogatják.⁶⁴⁰

Az elemzőknek a speciális egységekhez delegálása Európa több országában is elterjedt a közös munkában, mely igazolja is egyben hatékonyságát. Ez az elemzői támogatás azonban egy kiemelt ügyre, egy sorozat felderítésére, egy bűnszervezet felszámolására valósul meg. Mivel az elemző „együtt él” a felderítőkkal, nyomozókkal, az újonnan keletkezett adatok, információk egyszere, valós időben eljutnak az elemzőhöz, aki azt azonnal feldolgozza. a korábbi információkhoz kapcsolja, és ezzel a felderítés, nyomozás következő lépésének meghatározását segíteni tudja.

Azonban, hogy ne „csak” egy ügy kerüljön eredményesen megoldásra, hanem egy jelentősebb kockázatot ígérő jelenség, mint pl. a kábítószeres rohamos terjedése ellen lépjen fel a hatóság, szükségessé válik az „adott vonalra” szakosodott szervezeti egységen belül egy elemző egység létrehozására, ahol az összes információ, adat összpontosul, az elemzéshez szükséges technikai eszközök, programok, humán erő is rendelkezésre áll és elméletileg az idő tényező sem akadály.

Részben ennek a szemléletnek felel meg a KR NNI Szervezett Bűnözés Elleni Főosztályán belül január 1-jével létrejött a Kábítószer Bűnözés Elleni Hivatal. A KR NNI vidéki osztályainak létszámát is ideszámítva a KR NNI-n belül már közel 150 fő vesz részt a drogelhárításban. A hivatal olyan értékelő-elemző tevékenységet is folytat majd, amely segít feltérképezni a bűnszervezetek tevékenységét, a csempészeti módszereket és útvonalakat, a kereskedői hálózatok közötti kapcsolatokat. Ezzel támogatják a KR NNI felderítő egységeinek tevékenységét.⁶⁴¹

A KÖFOP által támogatott, a *Kriminalisztika fejlesztési irányai* elnevezésű kutatás keretében a kutatócsoport tagjai interjúkat készítettek több megyei és az NNI kábítószer-bűnözés elleni szakvonalas nyomozóival és rendőri vezetőivel, akik feltárták azokat a problémákat, amelyekkel a napi munkájuk során szembesülnek. A nemzetközi együttműködés hatékonyságára megfogalmazott válaszaik között szerepelt a jogszabályi korlátok és a bürokrácia, a megkeresett szervek eltérő válaszadási hajlandósága nehezítik a rugalmas együttműködést. Problémaként jelölték meg továbbá, hogy „a NEBEK beékelődése a megkereső és a megkeresett szerv közé okozhat bizonyos esetekben információ torzulást, ezért előnyösebb lenne a közvetlen, személyes kapcsolatfelvétel a két ország végrehajtói szerve

⁶⁴⁰ BOBA-Santos Rachel – TAYLOR Bob 2014.

⁶⁴¹ Sörnek álcázta a kábítószer Online: <https://www.police.hu/hu/hirek-es-informaciok/legfrissebb-hireink/bunugyek/sornek-alcazta-a-kabitoszer-alapanyagot> (letöltve: 2021.02.24.)

között.”⁶⁴² Azonban, hogy az általam felvázolt elvárások teljes egészében megvalósuljanak, szükségesnek tartom egy olyan szervezet létrehozását, mely országos hatáskörrel és illetékessel rendelkezik.

16.4. Javaslat egy központi kábítószer-bűnözés elleni egység – fúziós központ létrehozására

A fúziós központok megjelenése a rendőri szervezetekben jól példázza, hogyan alakította át a technológia a közbiztonság területét. Ezek a központok lehetővé teszik a valós idejű bűnüldözést, ahol a nyomozók és elemzők a valós idejű és múltbeli események adatait felhasználva hatékonyabb bűnüldözési stratégiákat dolgoznak ki. Ezek a központok egyesítik a humán forrásokból származó információkat és a különböző formátumú, több forrásból származó adatokat, hogy átfogó képet nyújtsanak a fenyegetésekről.

A fúziós központok működésének egyik legfontosabb technológiai szabványa az információs architektúra, amely meghatározza a szervezeten belül tárolt és kezelt adatok jelentését, helyét és tulajdonjogát, valamint azt, hogy a központ hogyan strukturálja és osztja meg az információkat külső partnerekkel.

Működéséhez szükség van elemző szoftverekre, melyek lehetővé teszik a nagy mennyiségű adat összegyűjtését és elemzését, beleértve a kritikus infrastruktúrák, műholdképek és bűnügyi adatbázisok adatait is, valamint adatmegjelenítési technológiákra, hiszen az adatvizualizáció kulcsfontosságú az elemzés során, mivel lehetővé teszi a komplex információk könnyed értelmezését és a gyors döntéshozatalt.⁶⁴³

A fenti elvek alapján a rendőri szervezeteken belül létrehozni javasolt központi kábítószer-bűnözés elleni egység, mint országos hatáskörű szerv is a fúziós központ elven működne, és működtetné a fentiekben létrehozni javasolt egységes kábítószer adatbázist. Közvetlen kapcsolatban állna a NIK-kel és az Europollal, hiszen a tőlük kapott információk a határon átnyúló felderítések során nélkülözhetetlenek.

Az itt dolgozó állomány számára az elemző-értékelő munkához szükséges képességek, tudás mellett elengedhetetlen a kábítószeres ügyek nyomozásához tartozó speciális ismeretek birtoklása is, a nyelvismeret pedig nélkülözhetetlen.

⁶⁴² MÁTYÁS 2020. i.m. 80.p.

⁶⁴³ Mik azok a fúziós központok és milyen technológiát szolgálnak? Online: <https://statetechmagazine.com/article/2020/12/what-are-fusion-centers-and-what-kind-technology-do-they-use-perfcon> (letöltve: 2024.12.30.)

Kutatásom szempontjait figyelembe véve, az elemző-értékelő munka fontosságát jelöltem meg elsődleges indokként a központi egység létrehozásánál. Amennyiben rendelkezik továbbá felderítő és beavatkozó egységgel is, akkor eleget tesz a klasszikus fúziós központokkal szemben megfogalmazott elvárásoknak, alkalmassá válik széleskörű fenyegetések elleni fellépésre.

Az adatbázisban szereplő adatok, információk alapján különféle stratégiai és taktikai értékelő jelentések, helyzetértékelések, kockázatelemzések, fenyegetettség értékelések is készíthetők. Az információcsere, a koordináció felgyorsulhat. Az adatvagyon alapján lehetőség lenne sorozat- és kapcsolat-kutatásokra, melyek a szervezeten elkövetett bűncselekmények és a kábítószeres bűncselekmények felderítése során elengedhetetlenek. A Big Data elemzések mellett a mesterséges intelligencia bevonásával lehetőség lenne kontrollált Big Data elemzések végrehajtására is.

A kábítószer-bűnözés elleni egységes fellépés keretein belül a fesztiválokön történő kábítószer értékesítés ellen is még hatékonyabban lehetne fellépni, hiszen az adatbázisban az elkövetés helyére, idejére, valamint a már a hatóság látókörébe került (de jogerősen nem elítélt) személyekre vonatkozóan is célzott keresések futtathatók lennének és figyelőztetés alkalmazásával tevékenységük nyomon követhető lenne.

Mindez felveti azt a kutatási kérdést, hogy az adatvezérelt rendőri munka mellett a prediktív analitika alkalmazható-e a könnyűzenei fesztiválokön kábítószer értékesítés elleni fellépésben innovatív lehetőséget kínál. Az adatok elemzése és előrejelző modellek révén azonosíthatók a fogyasztási és terjesztési mintázatok, a kockázati területek, valamint a potenciális elkövetői csoportok. E megközelítés hozzájárulhat a célzott és hatékonyabb rendészeti stratégiák kidolgozásához, ugyanakkor tudományos megalapozása és gyakorlati adaptációja még kezdeti stádiumban van.

Amennyiben a látókörbe került és fesztiválokön kábítószer-terjesztéssel foglalkozó személyek figyelőztetése, már a fesztiválok előtt megtörténik tevékenységüknek figyelemmel kísérése, akkor prognosztizálható, hogy tervezik-e fesztiválokön való részvételüket.

(A prediktív analitika hazai alkalmazására már volt korábban kísérlet, a BÖBE szoftver alkalmazása. A BRFK III. kerületi Rendőrkapitányságának volt közrendvédelmi osztályvezetője, Traub Ferenc ny. r. alezredes már 2006-ra készített egy olyan programot, mely felesége utána a BÖBE nevet kapta. A program öt bűncselekménytípus esetén volt használható: gépkocsi-feltörés, gépkocsi lopás, rablás, betörés és trükkös lopás esetén jelezte előre jogsértés

elkövetését. A program hatékonyságát mutatja, hogy a BRFK III. kerületi Rendőrkapitányságon három év alatt 75%-kal csökkent a gépjárműlopások száma.)⁶⁴⁴

Véleményem szerint a fesztiválok környezetében lévő természetes vizek mintáinak elemzése, a fesztiválok zenei irányzata, a fellépő zenekarok, és az átlagos látogatószám alapján statisztikai módszerekkel is készíthető előrejelzés a fesztiválon előforduló kábítószer nagyságára.

16.5. Javaslat a fesztiválok területéről kábítószeres bűncselekmények miatt jogerősen elítélt személyek kitiltására

A futball-huliganizmus elleni válaszlépként került megalkotásra a sportrendezvények látogatásától való eltiltás, mint Btk.-ban megfogalmazott mellékbüntetés, mely önállóan vagy más büntetés mellett egyaránt kiszabható. A törvényhely szerint a bíróság az elkövetőt a sportrendezvényen való részvétel, az odamenetel vagy az onnan történő távozás során a sportrendezvénnyel összefüggésben elkövetett bűncselekmény miatt eltilthatja bármelyik sportszövetség versenyrendszerében megrendezésre kerülő sportrendezvény látogatásától, vagy bármelyik sportlétesítménybe való belépéstől, amikor az valamely sportszövetség versenyrendszerében megrendezett sportesemény helyszínénél szolgál.⁶⁴⁵ A fenti rendelkezés érvényesülése érdekében került a *Sport törvényben* szabályozásra a kitiltott személyekről egy nyilvántartás létrehozására, mely a rendőrség a sportrendezvényen történő részvételből a szervező által kizárt, a szabálysértési hatóság vagy a bíróság által a sportrendezvényről, illetve a sportlétesítményből kitiltott vagy a sportrendezvények látogatásától eltiltott személyek, továbbá külföldi sportszervezet, hatóság, bíróság hasonló tartalmú döntésének hatálya alatt álló személyek nyilvántartott személyes adatait kezeli.⁶⁴⁶

A fentiek szerinti, a sportrendezvényekről történő távoltartás intézményének elvei alapján javaslatok tesznek a Büntető törvénykönyvben egy olyan mellékbüntetés vagy intézkedés megfogalmazására, mely a zenei fesztiválok kábítószer birtoklása vagy kábítószer-terjesztése miatt jogerősen elítélt személyekre vonatkozóan jelent kitiltást az esemény területéről. Az intézkedés célja az lenne, hogy az elítélt személyek nem léphetnének a fesztivál

⁶⁴⁴ MÁTYÁS Szabolcs (2018): Az utazó bűnözés és a szervezett bűnözés kapcsolatrendszere. In: Frigyer László (szerk.): Nemzetközi jelleg szervezett bűnözés nyomozásának kutatása információáramlási szempontból. Tanulmánykötet I.: Nemzeti Közszolgálati Egyetem, ISBN: 978-963-498-013-1 189–205. o.

⁶⁴⁵ Btk. 58. §

⁶⁴⁶ 2004. évi I. törvény a sportról 76/A. § * (1) (Sport törvény)

területére, vagy abba a létesítménybe, ahol az esemény megrendezésre kerül, és az esemény helyszínét sem közelíthetnék meg a rendezvény idején. Ezzel megakadályozható lenne, hogy a hatóságok előtt már ismert fogyasztók, terjesztők ne léphessenek a fesztivál területére, ne jussanak be a rendezvényre, megakadályozva ezzel az történő kábítószer-fogyasztást, -terjesztést.

A javaslat megvalósításához az intézményi struktúra részben adott, hiszen a fesztiválokra történő jegyvásárlás és a beléptetés már személyes adatok kontrollálása alapján történik.

Azon elítéltekről, akik számára a javasolt mellékbüntetés vagy intézkedés kiszabásra kerülne, az eljáró szerv tájékoztatást küldene a rendőrség részére, aki a nyilvántartást kezelné. A fesztiválszervezők a részükre rendelkezésre bocsátott nyilvántartást összevetve a jegyvásárlók adatbázisával, kiszűrhetik azok a személyeket, akiknek beléptetése a fesztiválra nem engedélyezett. Így a fesztiválra történő regisztráció alapján, mely névre szóló, ők már nem tudnák jegyüket érvényesíteni.

16.6. A fejezet összegzése, megállapítások

A kábítószeres bűncselekmények és a szervezett bűnözői körök felderítése hazánkban tagolt struktúrában zajlik. Szinte minden szervezeti egységnél, nemcsak a bűnügyi területen, keletkeznek olyan adatok és információk, amelyek a kábítószeres bűncselekmények elkövetésére vonatkoznak vagy ahhoz kapcsolódnak. Az információk nemcsak a felderítő és nyomozati szervek által, hanem különböző adatbázisokban is tárolódnak. Az adatok adatbázisba történő továbbítása, feldolgozása, valamint az elemzések és értékelések készítése tagoltan, időben és szervezeti egységek szerint elkülönülten valósul meg. Ez a tagoltság gátat jelenthet az egyes ügyekben történő eredményes fellépésnek, valamint a rövidebb távú stratégiák kialakításának is.

Az elemzők speciális egységekhez való delegálásával az elemzői támogatás csupán egy kiemelt ügyre, egy sorozat felderítésére vagy egy bűnszervezet felszámolására irányul. Mivel az elemző „együtt él” a felderítőkkal és nyomozókkal, az újonnan keletkezett adatok és információk valós időben eljutnak hozzá, aki azokat azonnal feldolgozza. A korábbi információkhoz kapcsolva ezzel segíti a felderítés és nyomozás következő lépésének meghatározását. Ennek igazolására jött létre az NNI Kábítószer Bűnözés Elleni Hivatala (4. kutatási kérdés).

A létrehozni javasolt központi kábítószer adatbázisban nyílt és minősített információk, valamint a kapcsolódó dokumentumok lennének elérhetők. A működéshez szükséges a megfelelő jogi környezet, eljárási rend, informatikai háttér és elemző programok kialakítása. Az automatikus adatátvitel ideális lenne az adatok továbbítására, lehetővé téve az elkövetőkre, az elkövetői körökre, a kábítószerekre és az értékesítési helyekre vonatkozó információk strukturált gyűjtését. A dokumentumtárban keresések és összefüggések feltárása is lehetséges lenne. A rendszer működtetéséhez egy szervezeti egység szükséges, amely a folyamatos információcserét, koordinációt és célzott elemzéseket is ellátja.

A javasolt központi kábítószer-egység a rendőri szerveken belül egy országos hatáskörű fúziós központként működne, amely kezelné az egységes kábítószer adatbázist. Közvetlen kapcsolatban állna a NIK-vel és az Europollal, mivel az ő információik elengedhetetlenek a határon átnyúló bűnüldözéshez. Az itt dolgozó munkatársaknak nemcsak elemző-értékelő képességekkel, hanem a kábítószeres ügyekhez kapcsolódó speciális ismeretekkel és nyelvismerettel is rendelkezniük kell. A központ létrehozásának fő indoka az elemző-értékelő munka fontossága, de ha felderítő és beavatkozó egységgel is bővül, akkor képes lesz széleskörű fenyegetések kezelésére. A kábítószer-bűnözés elleni fellépés keretében a fesztiválokra történő kábítószer-értékesítés hatékonyabb megakadályozása érdekében az adatbázis lehetővé tenné a célzott kereséseket és a tevékenységek automatikus nyomon követését. Az adatvagyon alapján lehetőség nyílna sorozat- és kapcsolat kutatásokra, valamint a Big Data elemzések mellett a mesterséges intelligencia alkalmazásával kontrollált Big Data elemzések végrehajtására is lehetőség nyílna.

Mindez felveti azt a kutatási kérdést, hogy a prediktív analitika alkalmazható-e a könnyűzenei fesztiválokra a kábítószer-értékesítés elleni fellépésben. Amennyiben a látókörbe került, és fesztiválokra kábítószer-terjesztéssel foglalkozó személyek figyelése, a fesztiválok előtt tevékenységük figyelemmel kísérése megtörténik, akkor prognosztizálható, hogy tervezik-e a fesztiválon való részvételt (5. kutatási kérdés).

Mivel javaslatot tettem központi egység létrehozására, ahol részletesen ismertettem létrehozásának indokait, választ adtam arra a kutatási hipotézisemre, hogy a kábítószer-bűnözés elleni bűncselekmények eredményes felderítéséhez szükséges a fúziós központ elven működő szervezeti egység létrehozása (5. hipotézis).

Véleményem szerint a fesztiválok környezetében lévő természetes vizek mintáinak elemzése, a fesztiválok zenei irányzata, a fellépő zenekarok, és az átlagos látogatószám alapján

statisztikai módszerekkel készíthető előrejelzés a fesztiválon előforduló kábítószer mennyiségére. A prognózisok a tervezésben fontos szerepet játszhatnak.

A kábítószeres bűncselekmények miatt elítélt személyek fesztiválról történő kitiltására tett javaslat célja, hogy az ilyen személyek ne léphessenek be a fesztivál területére, és így csökkentsék a kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények kockázatát.

Az intézkedés bevezetésével a kábítószer fogyasztó, terjesztő személyeket nem lehet teljesen a fesztiválok területétől távol tartani, ahogy a többi biztonsági intézkedés sem működik 100%-kal, de megelőzés tekintetében eredményes lehet.

17. ÖSSZEGZÉS, JAVASLATOK

17.1. Az összefoglalás célja

A kutatási összegzés célja, hogy átfogó és rövid kivonatot nyújtson a vizsgált témáról, miközben szintetizálja a legfontosabb eredményeket, lehetővé téve a konklúziók levonását. A nagyobb léptékű kutatások során a kutatási anyag gyakran több szubjektumot is magában foglal, és a kutatás irányát jelentősen befolyásolja a kutató személyes érdeklődése, valamint tudományos és szakmai célkitűzései. Ezért kiemelt jelentőségű az értekezés témaválasztása, a logikai szerkezetének kialakítása, valamint a kutatási célok pontos meghatározása. Fontosnak tartom a statisztikai megközelítést és az alkalmazott módszertant a kutatás sikerességében.

A kutatásom célja nem csupán az volt, hogy a fesztiválokra történő kábítószeres bűncselekményekről aktuális értékelést adjon, hanem az is, hogy következtetéseimmel, javaslataimmal hozzájáruljak a bűnügyi elemző-értékelő munka jobbításához, mellyel a fesztiválokra történő kábítószeres bűncselekmények is jobban felderíthetőbbé és ezzel megelőzhetőbbé válnak.

17.2. A kutatási elméleti keret részeinek összefoglalása

Az értekezésem elméleti keretében először bemutatam azoknak a *fogalmaknak a meghatározásait*, amelyek az értekezésem alapját képezik. A kábítószer, a kábítószeres bűncselekmények elkövetői, a társas bűnelkövetői alakzatok, a könnyűzenei fesztivál és a bűnügyi elemzés azok a fő elemek, amelyek köré a dolgozatom egyes fejezetei épülnek.

Ezt követően áttekintettem a kábítószeres bűncselekmények, a szervezett bűnözés, a fesztiválok, valamint a bűnügyi elemzés *szakirodalmi és jogszabályi hátterét*. A kábítószer már a régi társadalmakban is jelen volt; azonban termesztése, fogyasztása és kereskedelme csak jóval később, a 19–20. században vált tiltott tevékenységgé. A szervezett bűnözés, a könnyűzenei fesztiválok és a bűnügyi elemzés nem tekint vissza ilyen hosszú múltra, ezért a velük kapcsolatos kutatások sem olyan régiek. Mindazonáltal mindegyik elemre jellemző, hogy nincsen egységes meghatározásuk.

A fesztiválok és a drogok kapcsolatát történelmi, kulturális és társadalmi szempontból is elemeztem. A fesztiválok már az ókori kultúrákban, főként vallási ünnepek keretében jelentek

meg. A középkorban is megmaradt a vallási jellegük, de a zenei és táncos események is elterjedtek ebben az időszakban.

A zene és a drogok kapcsolata is az ókorig nyúlik vissza. A drogok használata gyakran a zenei élmények fokozását célozta. A modern fesztiválok, különösen a 20. századi könnyűzenei fesztiváljai, mint pl. Woodstock, a társadalmi változások és a fiatalok kultúrájának fontos szimbólumaivá váltak. Számos zenei stílus szoros kapcsolatba került a drogokkal, különösen a zenei fesztiválokon, ahol a résztvevők gyakran használnak különféle kábítószerket a tánc és zene élményének fokozására, a közösségi élmények erősítésére. A fesztiválok ideális terepet biztosítanak a drogok terjesztésére és fogyasztására, a zenei események gyakran a droggkultúra központjává válnak napjainkban.

A szervezett bűnözés, kábítószer-bűnözés c. fejezetben bemutattam a szervezett bűnözés és a kábítószer-kereskedelem aktuális trendjeit, valamint az ezek elleni küzdelem jogi és gyakorlati kérdéseit, különös hangsúlyt fektetve a nemzetközi együttműködésre. A szervezett bűnözés elleni fellépés az EU politikájának központi eleme. Bár az EU-ban nincs egységes definíciója a szervezett bűnözésnek, a kerethatározatok segítik a tagállamok büntetőjogának harmonizációját. Az EU a kábítószer-kereskedelem elleni küzdelemre vonatkozó minimumszabályokat határozott meg, amelyek szerint a drogok illegális előállítása, forgalmazása és szállítása büntetendő. Egyes országokban, például Hollandiában és Németországban megkezdődött a kannabisz dekriminalizációja, ami ellentétes az ENSZ és az EU jogi kereteivel.

Az ügynökségek által készített helyzetértékelések szerint a kannabisz a legelterjedtebb drog az EU-ban, de a kokain és egyéb szintetikus drogok is egyre nagyobb teret hódítanak. A drogcsempészet kifinomult módszereket, technológiákat használ a kábítószer csempészete, valamint az elkövetők közötti kommunikáció során, mint például drónok használata vagy titkosított kommunikáció elterjedése.

Magyarország továbbra is fontos tranzit- és célország az európai kábítószer-kereskedelemben. Hazánkban a kannabisz továbbra a legnépszerűbb, de a kokain és egyéb szintetikus drogok is egyre elterjedtebbek. A drogcsempészet útvonalai, módjai folyamatosan változnak, újabb módszerek jelentek meg.

Az európai kábítószer-helyzet arra mutat rá, hogy a szervezett bűnözés és a kábítószer-kereskedelem továbbra is jelentős kihívást jelent az EU és a tagállamok számára. Folyamatosan alkalmazkodniuk kell ezekhez a változásokhoz és erősíteniük kell a közös munkát a hatékonyabb bűnüldözés érdekében.

A nemzetközi együttműködés és a jogi harmonizáció kulcsfontosságú a bűnözés elleni harcban.

A további fejezetekben bemutatam a *szervezett bűnözés, valamint azon belül a kábítószer-bűnözés elleni közös fellépés nemzetközi és hazai intézményrendszerét*. Az EU keretein belül az Europol, az Eurojust és a Frontex játszanak kulcsszerepet, míg globális szinten az Interpol és az UNODC, valamint a WCO fontos közreműködők. A jövőben az ETIAS és a Prümi szerződés is további eszközöket nyújtanak a bűnözés elleni harcban. Mindegyik szervezeti elemnek feladata és egyben közös érdeke is a szervezett bűnözés ellen eredményes. Az információk továbbítása, az információcsere, a koordináció és az együttműködés a hívószó. Az intézményekből az Europol és az Interpol szerepét külön kiemelem, hiszen a nemzetközi szervezett bűnözés elleni fellépés terén fontos szereplők, nemcsak az adatbázisukban szereplő számos információ felhasználásával történő elkövetői csoportok tetten érése, kábítószeres lefoglalása során, hanem a stratégiai tervezés alapját jelentő értékelő jelentések készítése miatt is.

A hazai szervezett bűnözés, kábítószer-bűnözés elleni küzdelemben a vármegyei rendőr-főkapitányságok, az RRI és az NNI bűnüldöző egységeinek hatáskörét és illetékességi szabályait részletesen ismertettem. Munkájuk mellett kiemelt szerepe van az ügyészségnek és a bíróságoknak is, hiszen az ő eljárásuk végén születik jogerős döntés a büntetőügyekben. A szervezett bűnözés ellen fellépő minden szerv a gyors információcsere, a koordináció, szakértői tanácsadás, operatív és stratégia elemzések készítésének fontosságát hangsúlyozza.

A *bűnügyi elemzés rendszere* című fejezetben a bűnügyi elemzés fogalma, céljai, feladatai, módszerei, alapelvei és területei részletesen bemutatásra kerültek, kiemelve az elemzés folyamatában részt vevő személyek és egységek szerepét. Napjainkban az elemzés nélkülözhetetlen az eredményes felderítés, nyomozás és a stratégiai döntések meghozatala szempontjából. A különféle forrásokból származó hatalmas információmennyiség feldolgozása a korszerű bűnügyi elemzési módszerek, technikák nélkül ma már nem lehetséges.

A társadalmi, gazdasági és politikai változások hatására bővülő rendőri feladatokkal párhuzamosan nő a bűnügyi elemző egységek szerepe. A rendőri adatrendszerek és elemzési technológiák jelenlegi szerkezete és közös jellege főként reaktív szemléletű rendőri intézkedések támogatására épült. Azonban a proaktív szemlélet érvényesüléséhez szükséges az adatbázisok szerkezetének és rendszerének átalakítása, hogy a rendőrség hatékonyabban tudjon reagálni a bűnözésre és megelőző intézkedéseket hozni. Az elemzés segítségével a rendelkezésre álló erőforrások optimalizálhatók és a legfontosabb területekre lehet fókuszálni, növelve a bűnüldözés hatékonyságát. Kijelenthető, hogy a bűnügyi elemzés ma már nemcsak a

bűnügyi munka szerves részévé vált, hanem a modern rendőrségi tevékenység alapvető eleme, amely nélkülözhetetlen a hatékony bűnmegelőzés és bűnüldözés szempontjából.

17.3. A fesztiválok elemzései

A zenei fesztiválok kutatása az utóbbi évtizedekben intenzívebbé vált, főként a társadalomtudományok, művészetek és bölcsészettudományok területén, de az üzleti és közigazgatási tudományok is egyre inkább foglalkoznak a témával. A kutatások során felmerült kérdések közé tartozik a fesztiválok globalizációja, a közösségi hálózatok szerepe, a turizmusra gyakorolt hatásuk, valamint a rendezvényeken történő kábítószer használat. A bibliometriai elemzések alapján elmondható, hogy a zenei fesztiválok tanulmányozása még sok lehetőséget rejt magában, és várhatóan a jövőben is növekedni fog a kutatások száma. A kutatások azonban nem a bűnüldöző hatóságok szemszögéből, hanem szociológiai szempontok alapján kerültek összeállításra, kiértékelésre.

Elemeztem a fesztiválokon előforduló bűncselekményeket, azok okait és hatásait. A hatóság előtt ismertté vált kisebb súlyú bűncselekmények mellett a garázda, az erőszakos, valamint a testi épségét veszélyeztető cselekmények is nagymértékben jelen vannak a fesztiválon. Ezek a jogsértések számos esetben kapcsolódnak az alkoholhoz vagy a kábítószerhez, zömében ezek hatása alatt követik el a súlyosabb bűncselekményeket. A jogsértéseket hatalmas látencia jellemzi, hiszen nem minden jogsértés jut a hatóság tudomására, mely különösen a kábítószeres bűncselekmények esetén jelentkezik.

Bemutattam, hogy fesztiválokon történő kábítószer-fogyasztás egészségügyi, gazdasági, büntetőjogi, valamint társadalmi és morális kockázatait, melyek hatással vannak az egyénre és társadalomra egyaránt.

17.4. Saját kutatás

A statisztika alapvető szerepet játszik egy jelenség megismerésében, hiszen lehetővé teszi az adatok rendszerezését, elemzését és az összefüggések feltárását. Segítségével azonosíthatók trendek, mintázatok és kiugró esetek, ami objektív alapot biztosít a következtetésekhez. A statisztikai módszerek előrejelzések készítésére és tudományos döntéshozatal támogatására is alkalmasak, így nélkülözhetetlen eszköze a jelenségek mélyebb megértésének.

A bűnügyi statisztika adatok elemzésénél fontos kiemelni, hogy a kábítószeres bűncselekmények magas látenciával bírnak, és a legtöbb eset a rendőrségi nyomozások tettenérés alapján indulnak. Ez különösen érvényes a zenei fesztiválokra történő elfogás esetén. Ritka, amikor utólag kerül felderítésre fesztiválon történő értékesítés.

A hazánkban a 2000-es évek elejétől nézve a kábítószeres bűncselekmények adatait (2004-2013), összehasonlítva az utolsó 10 év adataival (2014-2023), elmondható, hogy mintegy 25%-kal emelkedett a bűncselekmények száma, mely rámutat a jelenség súlyosságára is. Az enyhén hullámzó tendencia ellenére kijelenthető, hogy napjainkban éves szinten 7000 felett van a kábítószeres bűncselekmények száma, mely a határok megnyitása óta állandósulni látszik.

A statisztikai adatok szerint a fesztiválokra elkövetett kábítószeres bűncselekmények a teljes regisztrált kábítószeres bűncselekmények 1-2%-át teszik ki. Éves szinten eddig 60 volt a legmagasabb a fesztiválokra történt kábítószeres bűncselekmények száma, azonban 2024-re a bűncselekményszám 66-ra emelkedett, mely egyharmados növekedést jelent előző évhez viszonyítva.

Az anonimizált bírósági határozatok tárházából kigyűjtött 78 bírói döntés áttekintése alapján kijelenthető, hogy a fesztiválokra szinte mindenfajta kábítószer jelen van, a klasszikus drogoktól a szintetikus szerekig. Ezzel választ kaptam arra a kutatási kérdésemre, hogy milyen drogok vannak jelen a fesztiválokra.

A fesztiválokra történő kábítószeres ügyek 36,36%-ában a helyszínen, azaz a fesztivál területén, történt az elsődleges rendőri intézkedés. Ma már jellemző, hogy a terjesztők a teljes értékesítésre szánt mennyiséget nem viszik be a fesztivál területére, hanem csak kisebb adagokat, és az ún. mintavásárlást követően már a fesztivál területén kívül parkoló autóhoz vagy bérelt lakáshoz közel történik a drogértékesítés (2. kutatási kérdés).

A fesztiválokra elkövetett kábítószer bűncselekmények elkövetőinek állampolgárságát tekintve elmondható, hogy 52%-a magyar és közel 48%-a külföldi. (Az összes kábítószeres bűncselekmény elkövetőinek tekintetében ez az arány: 95% magyar, 5% külföldi.) A külföldiek elkövetők viszonylag magas aránya az összes kábítószeres bűncselekmény elkövetőihez viszonyítva, igazolja azon hipotézisemet, hogy nemcsak hazai, hanem külföldi elkövetők is jelen vannak a fesztiválokra fogyasztóként és terjesztőként egyaránt (2. hipotézis).

Az egyes és társas alakzatban történő elkövetéseket elemezve a vizsgált ügyekben 15,9%-ban született olyan jogerős ítélet, mely alapján bűnszövetség vagy bűnszervezet került megállapításra (3. hipotézis). A bűnszövetségben történt elkövetések során a kábítószer értékesítése főként fesztiválokra történt, a bűnszervezet esetén a fesztivál csupán csak egy

helyszín volt a többféle helyen és módon történő értékesítés során. A fentiek alapján azon hipotézisem, hogy a fesztiválon a kábítószer szervezett bűnözői körök árulják, nem nyer egyértelműen igazolást. Az elkövetők előéletét vizsgálva, megállapítottam, hogy több, mint fele, 57%-a büntetett előéletű, akik egyharmada kábítószeres bűncselekmény miatt már korábban is volt büntetve. Ez választ adhat arra a kutatási kérdésre, hogy a kábítószer-terjesztők közel egyharmada szabadulását követően ismét kábítószer-terjesztéssel foglalkozik (3. kutatási kérdés).

Az interjúk megerősítették a meglévő ismereteimet, ugyanakkor kiderült, hogy a külföldi példákat nem ismerik, és azzal kapcsolatban sincsenek pontos információik, hogy más országokban mikor és milyen kábítószeres fogyasztása megengedett. Ez rámutat a nemzetközi gyakorlatok ismeretének hiányára és az e téren meglévő bizonytalanságokra.

A kábítószeres bűncselekmények esetén nincs sértett, az elkövetőknek pedig nem érdekük a büntetőeljárás megindítása, ezek zömében nem állampolgári bejelentés vagy feljelentés alapján indulnak. A büntetőeljárás elrendelésére általában tettenérés vagy realizálás alapján kerül sor, amit szinte mindig megelőz titkos információgyűjtő munka vagy előkészítő eljárás, melyek keretében sor kerül leplezett eszközök alkalmazása. A cselekményeket végrehajtó elkövetők tevékenységére jellemző a nagyfokú konspiráció. Ezért is kiemelten fontos a bűnügyi tevékenység során, hogy a titkos információgyűjtés, az előkészítő eljárás és a nyomozás szakaszában az elemző-értékelő munka hangsúlyos szerepet kapjon.

A bűnügyi tevékenység egyes szakaszainak, az ott beszerzett információknak, adatoknak, valamint a különféle adatbázisokból, nyilvántartásokból kinyert adatok rendszerezése, a közti lévő kapcsolatok megállapítása, megjelenítése a bűnügyi elemzés módszereivel, technikáival történik, mely alapján kijelenthető, hogy a bűnügyi elemzésnek a szervezett bűnözői körök, kábítószeres bűncselekmények felderítésében elengedhetetlen. A fentiek alapján igazolást nyert az a hipotézisem is, hogy a kábítószer-bűnözés felderítése elemzéssel interaktív módon támogatott hírszerzés nélkül nem lehetséges.

A fesztiválok biztosítása számos szerv együttműködését igényli, hogy a résztvevők személy- és vagyonbiztonsága biztosított legyen, és a rendezvény zavartalanul lezajlhat. Az esemény zavartalan lebonyolításában kiemelt feladat hárul a magánbiztonsági szolgálatokra, valamint a rendőrségre. A kábítószeres bűncselekmények fesztiválról való kiszorítása érdekében javaslatot tettem a kábítószeres bűncselekmények miatt jogerősen elítélt személyek fesztiválról történő kitiltására. Az intézkedés bevezetésével a kábítószer-terjesztő személyeket

nem lehet teljesen a fesztiválok területétől távol tartani, ahogy a többi biztonsági intézkedés sem működik 100%-kal, de megelőzés tekintetében eredményes lehet.

A kábítószeres bűncselekmények és a szervezett bűnözői körök felderítése hazánkban tagolt struktúrában zajlik. Szinte minden szervezeti egységnél, nemcsak a bűnügyi területen, keletkeznek olyan adatok és információk, amelyek a kábítószeres bűncselekmények elkövetésére vonatkoznak vagy ahhoz kapcsolódnak. Az információk nemcsak a felderítő és nyomozati szervek által, hanem különböző adatbázisokban is tárolódnak. Az adatok adatbázisba történő továbbítása, feldolgozása, valamint az elemzések és értékelések készítése tagoltan, időben és szervezeti egységek szerint elkülönülten valósul meg. Ez a tagoltság gátat jelenthet az egyes ügyekben történő eredményes fellépésnek, valamint a rövidebb távú stratégiák kialakításának is.

Az elemzők speciális egységekhez való delegálásával az elemzői támogatás csupán egy kiemelt ügyre, egy sorozat felderítésére vagy egy bűnszervezet felszámolására irányul. Mivel az elemző „együtt él” a felderítővel és nyomozókkal, az újonnan keletkezett adatok és információk valós időben eljutnak hozzá, aki azokat azonnal feldolgozza. A korábbi információkhoz kapcsolva ezzel segíti a felderítés és nyomozás következő lépésének meghatározását. Ennek igazolására jött létre az NNI Kábítószer Bűnözés Elleni Hivatala (4. kutatási kérdés).

A létrehozni javasolt központi kábítószer adatbázisban nyílt és minősített információk, valamint a kapcsolódó dokumentumok lennének elérhetők. A működéshez szükséges a megfelelő jogi környezet, eljárási rend, informatikai háttér és elemző programok kialakítása. Az automatikus adatátvitel ideális lenne az adatok továbbítására, lehetővé téve az elkövetőkre, kábítószerre és értékesítési helyekre vonatkozó információk strukturált gyűjtését. A dokumentumtárban keresések és összefüggések feltárása is lehetséges lenne. A rendszer működtetéséhez egy szervezeti egység szükséges, amely a folyamatos információcserét, koordinációt és célzott elemzéseket is ellátja.

A javasolt központi kábítószer-egység a rendőri szerveken belül egy országos hatáskörű fúziós központként működne, amely kezelné az egységes kábítószer adatbázist. Közvetlen kapcsolatban állna a NIK-kel és az Europollal, mivel az ő információik elengedhetetlenek a határon átnyúló bűnüldözéshez. Az itt dolgozó munkatársaknak nemcsak elemző-értékelő képességekkel, hanem a kábítószeres ügyekhez kapcsolódó speciális ismeretekkel és nyelvismerettel is rendelkezniük kell. A központ létrehozásának fő indoka az elemző-értékelő munka fontossága, de ha felderítő és beavatkozó egységgel is bővül, akkor képes lesz

széleskörű fenyegetések kezelésére. A kábítószer-bűnözés elleni fellépés keretében a fesztiválokön történő kábítószer-értékesítés hatékonyabb megakadályozása érdekében az adatbázis lehetővé tenné a célzott kereséseket és a tevékenységek automatikus nyomon követését.

Kutatási kérdésként fogalmaztam meg, hogy a prediktív analitika alkalmazható-e a könnyűzenei fesztiválokön kábítószer-értékesítés elleni fellépés során. Amennyiben a látókörbe került, és fesztiválokön kábítószer-terjesztéssel foglalkozó személyek tevékenységének, kiemelten a fesztivál szezonban történő tevékenységének folyamatos nyomon követésével prognosztizálható, hogy tervezik-e a fesztiválon való részvételt.

A központi kábítószer-bűnözés elleni egység létrehozására tett javaslatommal választ adtam arra a kutatási hipotézisemre, hogy a kábítószer-bűnözés elleni bűncselekmények eredményes felderítéséhez szükséges a fúziós központ elven működő szervezeti egység létrehozása.

A fesztiválok környezetében található természetes vizek mintáinak elemzése, a fesztiválok zenei irányzata, a fellépő zenekarok, valamint az átlagos látogatószám figyelembevételével statisztikai módszerekkel előrejelzés készíthető a fesztiválon előforduló kábítószer mennyiségére vonatkozóan.

A fesztivál helyszínének környezetében lévő természetes vizek mintáinak elemzése, a fesztiválok zenei irányzata, a fellépő zenekarok, az átlagos látogatószám alapján pedig előrejelzés készíthető a fesztiválon előforduló kábítószer mennyiségére.

A kábítószer-bűnözés elleni küzdelem sikere erősen függ a hazai és nemzetközi intézmények közötti együttműködéstől, az információcsere hatékonyságától és a központosított adatkezeléstől. Egy központi kábítószer adatbázis és egy koordináló egység létrehozása jelentős lépés lehet a probléma hatékonyabb kezelése érdekében.

17.5. Hipotézisekre, kutatási kérdésekre adott válaszok összegzése

1.hipotézis: Feltételezem, hogy minden könnyűzenei fesztivál általános jellemzője a látogatói kör kábítószer-fogyasztási hajlandósága.

A hipotézis igazolása érdekében kvantitatív elemzési módszert, a bűnügyi statisztika adatainak elemzését alkalmaztam. A 13. fejezetben részletesen elemeztem az összes kábítószeres bűncselekmény és a fesztiválokön elkövetett kábítószeres bűncselekmények

számát. A statisztikai adatok szerint a fesztiválokon elkövetett kábítószeres bűncselekmények a teljes regisztrált kábítószeres bűncselekmények 1-2%-át teszik ki. Ugyanakkor a fesztiválokon történő kábítószer-terjesztés és -fogyasztás sokkal nagyobb jelentőséggel bír, mint amit a számadatok sugallnak, és itt is hatalmas látencia érvényesül. A fesztiválokon elkövetett bűncselekmények esetén a 2024. év statisztikai adatait is értékelni lehet, mivel a fesztiválszezon ősssel befejeződött. Ezt fontosnak tartom kiemelni, mert ha csak 2023-ig nézzük a számadatokat, hullámzó tendencia figyelhető meg. A pandémia időszakáig enyhe csökkenés, majd azt követően markáns emelkedés figyelhető meg. Éves szinten eddig 60 volt a legtöbb bűncselekmény, azonban 2024-re a bűncselekményszám 66-ra emelkedett, ami majd egyharmados növekedést jelent az előző évhez viszonyítva. Az interjúk során megszólaltatott fesztiválozók nyilatkozatai is alátámasztják, hogy a kábítószer-használat a fesztiválokon ténylegesen jelen van. A fesztiválok számát, a látenciát és a bűncselekményi adatokat összegezve hipotézisem igazolást nyert.

2. hipotézis: Feltételezem, hogy a könnyűzenei fesztiválokon a külföldi kábítószer-terjesztők és -fogyasztók nagyobb arányban vannak jelen, mint a hazaiak.

A hipotézis igazolása érdekében az ENyÜBS-ből származó adatokat elemeztem. Az összes kábítószeres bűncselekmény elkövetőinek 95%-a magyar és 5%-a külföldi állampolgár. A fesztiválokon elkövetett kábítószeres bűncselekmények elkövetőinek állampolgárságát tekintve elmondható, hogy majd 52%-a magyar és közel 48%-a külföldi. A kábítószer birtoklása elkövetőinek 53%-a magyar, 47%-a külföldi, (akik közül 7%-a francia, 7%-a holland, 4%-a belga, 4%-a német elkövetőket emelem ki). A kábítószer-kereskedelem elkövetőinek 44%-a magyar állampolgár, 56%-a külföldi, (akik közül 16%-a holland, 8%-a brit állampolgár, de nigériai elkövetők is több esetben kerültek elfogásra). A fentiek alapján hipotézisem csak részben nyert igazolást.

3. hipotézis: Feltételezem, hogy a könnyűzenei fesztiválokon történő kábítószer-terjesztést szervezett bűnözői körök hajtják végre.

Az anonimizált bírósági ítéletek alapján elemeztem az elkövetők előéletét, valamint az elkövetői alakzatokat. Az elkövetők több mint fele, 57%-a büntetett előéletű, akik egyharmada kábítószeres bűncselekmény miatt volt már korábban büntetve. Elemzéseim szerint az elítéltek

kb. egynegyede szabadulását követően ismételten visszatér a kábítószer-bűnözéshez. Az elkövetői alakzatokat nézve, az ügyek 36%-ában egy elkövető szerepel, a többiben társas elkövetői alakzatokkal találkozhatunk. Az ügyek 15%-ában, pontosabban hat esetben került sor bűnszövetség és egy esetben bűnszervezet megállapítására jogerős ítélettel. Egy bűnszövetség esetén csak fesztiválon történt kábítószer értékesítés, a többi esetben fesztiválon kívül más helyeken is. Mind a hét elkövetői csoport tagjai büntetett előéletűek, melyek közül hatnak legalább egy vagy több tagja volt már korábban kábítószeres bűncselekmény miatt jogerősen elítélve. A bűnszövetségek esetében a kábítószer értékesítése főként fesztiválokon történt, a bűnszervezet esetén a fesztivál csupán egy helyszín a többféle helyen és módon történő értékesítés során. A fentiek alapján azon hipotézisem, hogy a fesztiválon a kábítószer szervezett bűnözői körök árulják, nem nyer egyértelműen igazolást.

4. hipotézis: Feltételezem, hogy a kábítószer-bűnözés felelederítésének nélkülözhetetlen eleme az elemzéssel interaktív módon támogatott hírszerzés.

A bírói döntések elemzése alapján megállapítható, hogy a kábítószer-kereskedelem esetében a bíróságok által bizonyíthatónak ítélt személyi bizonyítékok csupán kis részét képezik a rendelkezésre álló bizonyítékok összességének. A bizonyítékok köre a terhelttől lefoglalt tárgyi bizonyítékokra, valamint a terheltek kommunikációját igazoló elektronikus adatokra, a telefon-lehallgatások során rögzített információkra, valamint a terhelt vagyoni és jövedelmi viszonyait, illetve pénzügyi tranzakcióit igazoló okirati bizonyítékokra terjed ki főleg. Mint általában a közvetett bizonyítékok, ezek a bizonyítékok sem elegendőek önállóan a terhelt kereskedői magatartásának, valamint a szervezeten történő elkövetés bizonyítására.

Mivel a kábítószeres bűncselekmények esetén nincs sértett, az elkövetőknek pedig nem érdekük a büntetőeljárás megindítása, a nyomozás elrendelésére általában tettenérés, realizálás alapján kerül sor, amit szinte mindig titkos információgyűjtés, előkészítő eljárás előz meg. Mindkét szakasz keretében szinte mindig sor kerül leplezett eszközök alkalmazására, mely során beszerzett adatok, információk alapján történik a realizálás.

A fesztiválon bűnszervezetben elkövetett kábítószer-kereskedelem miatt hozott jogerős végzés indokolásában a bűnszervezetben történő elkövetést igazoló, zömében közvetett bizonyítékok a bűnszervezet egyes fogalmi elemeihez (három vagy több személy, hosszabb idő, konspiráció, bűncselekmények száma, hierarchia, konspiráció) igazodva kerültek megfogalmazásra. Ezen az elven elindulva mutattam be, hogy a bűnügyi tevékenység egyes

szakaszaiban keletkezett milyen bűnügyileg releváns adatok, információk és azok közötti kapcsolatok azonosítása szükségesek ahhoz, hogy a felderítési, nyomozási és bírói szakban is érvényesüljön a terjesztő magatartás és a szervezeten történő elkövetés igazolása is. A bűnszervezet fogalmi elemeinek, valamint a bűnügyi tevékenység egyes szakaszainak, az ott beszerzett információknak, adatoknak a kábítószeres bűncselekmények betöltött szerepének ismertetése alapján igazolást nyert azon feltevés, hogy a kábítószer birtoklása, a kábítószer-kereskedelem felderítése, az elkövetők büntetőjogi felelősségének, a szervezeten történő elkövetés megállapítása során a leplezett eszközök alkalmazásának nélkülözhetetlen, hiszen számos itt keletkezett adat, információ válik bizonyítékká a büntetőeljárásban, bírói szakban is. A beszerzett adatok, információk rendszerezése, a közti lévő kapcsolatok megállapítása, megjelenítése a bűnügyi elemzés módszereivel, technikáival történik, mely alapján kijelenthető, hogy a bűnügyi elemzésnek a szervezett bűnözői körök, kábítószeres bűncselekmények felderítésében elengedhetetlen. A fentiek alapján hipotézisem igazolást nyert.

5. hipotézis: Feltételezem, hogy a kábítószerrel összefüggő bűncselekmények eredményes felderítéséhez szükséges a fúziós központ elven működő szervezeti egység létrehozása.

A 2001. szeptember 11-ei események értékelése alapján a hírszerzésben és az elemzésben is szemléletváltás történt, mely alapján létrejött az elemzéssel interaktív módon történő hírszerzés.

A 14. fejezetben bemutattam, hogy a nyomozó, felderítő egységek tevékenysége során különféle forrásból származó, különféle formában megjelenő információk két adatbázisba, a minősített adatok a TIAR-ban, a nem minősített információk a Robotzsaruban kerülnek rögzítésre, tárolásra. A külön adatbázisokban lévő információk, különböző jogosultsági szintek a hozzáféréshez, az információvesztés, az adatbázisból kapott információkhoz való hozzáférés ideje mind-mind hátráltatja a kábítószeres bűncselekmények felderítését, ahol kiemelt jelentősége lenne a valós idejű információk ismeretére és feldolgozására.

A fenti indokok alapján tettem javaslatot egy egységes adatbázis létrehozására, melyben a kábítószeres bűncselekményekkel kapcsolatban az összes nyílt és minősített információk és háttértámogatásként az azokat tartalmazó dokumentumok is megtalálhatók. Az adatbázis létrehozásával megvalósul az a közös információsvagyon szemlélet, mely a TIAR működésének is alapelve. Az adatok és információk továbbítási módjának a legideálisabb esete az automatikus adatátvitel lenne. A beérkezett információk alapján lehetővé válik az adatbázis

építés, mely alapján elkövetőkre, elkövetői körökre, kábítószerre, azok hazánkba érkezési módjára, útvonalára, az ismert értékesítési helyekre vonatkozó adatok lennének az adatok strukturálásának fő ismérvei. Az adatok mögött lévő dokumentumtárban pedig továbbá kutatások, láncolt keresések is végrehajthatók lennének, továbbá kapcsolatok, sorozatok feltárására.

A 2001 szeptember 11-ei terrortámadás rámutatott arra is, hogy a különféle jogsértő cselekmények ellen hatékonyabb a fellépés, ha több illetékes hatóság összefog és a birtokukban lévő információkat megosztják egymással. Erre a célra jöttek létre a fúziós központok, ahol több szervezeti elemről érkező információk egyesülnek. Ezek az információk egymást kiegészíthetik, a töredékes információkat teljesebbé, illetve más információkkal is összehasonlítva ellenőrzöttebbé tehetik, az elemek között kapcsolatokat, összefüggéseket állapítanak meg, olyan további műveleteket tehetnek lehetővé, amelyek a bűnüldöző hatóságok közötti összehangolt fellépést, műveleti koordinációt jelentős mértékben segítik. Az adatbázis működtetéséhez szükséges egy szervezeti egységre is. A rendőri szerveken belül létrehozni javasolt központi kábítószer-bűnözés elleni egység, mint országos hatáskörű és illetékességű szerv is a fentiekben ismertetett fúziós központ elven működne, és működtetné a fentiekben létrehozni javasolt egységes kábítószer adatbázist. Közvetlen kapcsolatban állna a NIK-vel és az Europollal, hiszen a tőlük kapott információk a határon átnyúló felderítések során nélkülözhetetlenek. Amennyiben rendelkezik felderítő és beavatkozó egységgel is, akkor eleget tenne a klasszikus fúziós központokkal szemben megfogalmazott elvárásoknak. A fentiek alapján hipotézisem igazolást nyert.

17.6. Új tudományos eredmények

Értekezésem új tudományos eredményeinek az alábbiakat tekintem:

1. Elkészítettem a hazai fesztiválokön történő kábítószer-bűnözés helyzetértékelését a 2014-2024 közötti időszakra vonatkozóan. Az elemzés elkészítése során a bűnügyi statisztikai adatok részletes feldolgozása során figyelembe vettem a fesztiválok specifikus jellemzőit, valamint hozzájuk köthető kábítószeres bűncselekmények előfordulásának alakulását. Ezen adatok elemzésével rávilágítottam a fesztiválokön tapasztalható trendekre, és feltérképeztem a bűnügyi kockázatokat.
2. Dokumentumelemzéssel, a fesztiválokön történt kábítószeres bűncselekmények miatt született jogerős ítéletek feldolgozása keretében a fesztiválokön értékesített

kábítószeres, azok fesztivál területére történő bejuttatásának módja, a hazai és külföldi elkövetők ismérvei alapján a statisztikai adatokat kiegészítve egy átfogó, globális elemzést készítettem a fesztiválokra történő kábítószer-bűnözésről bűnelemzői szemmel.

3. A fesztiválokra történő kábítószer-bűnözés hatékonyabb visszaszorítása érdekében javaslatot tettem a korábban fesztiválokra történt kábítószeres bűncselekmények elkövetése miatt jogerősen elítélt személyek fesztiválról való kitiltására. A kitiltás célja a bűncselekmények elkövetőinek megelőzése, valamint a fesztiválok biztonságának és törvényességének javítása, így is csökkentve a kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények előfordulását.
4. A kábítószer-bűnözés hatékonyabb nyomon követésére és kezelésére javaslatot tettem egy egységes adatbázis létrehozására, melyben a kábítószeres bűncselekményekkel kapcsolatban az összes nyílt és minősített információk és háttértámogatásként az azokat tartalmazó dokumentumok is megtalálhatók. Az automatikus adatátvitel révén folyamatosan frissülő információk biztosítanák az elkövetők, elkövetői körök, útvonalak és értékesítési helyek nyomon követését. A rendszer mögötti dokumentumtár lehetővé tenné az összefüggések feltárását, a működtetéshez pedig egy dedikált szervezeti egység biztosítaná a koordinációt, információcserét és célzott elemzéseket.
5. A kábítószer-bűnözés elleni hatékonyabb fellépés érdekében javaslatot fogalmaztam meg egy fúziós központ elven működő központi kábítószer-bűnözés elleni egység létrehozására. Ennek célja egy koordinált és integrált megközelítés kialakítása a kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények megelőzése és felderítése érdekében, amely biztosítja a hatékonyabb együttműködést a rendőrség, valamint a különböző kábítószer-bűnözés elleni küzdelemben résztvevő intézmények között.

Az elkészült elemzés és a megfogalmazott javaslatok gyakorlati hasznosulása több dimenzióban is megjelenhet. A 2014–2024 közötti időszakra vonatkozó helyzetértékelés és a jogerős ítéletek dokumentumelemzése révén a döntéshozók és a bűnüldöző szervek számára olyan empirikus alapú tudás jött létre, amely közvetlenül felhasználható a fesztiválok biztonsági stratégiáinak és rendészeti intézkedéseinek megalapozásában. Az adatokból kirajzolódó trendek és bűnügyi kockázatok ismerete lehetővé teszi a megelőző lépések célzottabb és hatékonyabb alkalmazását.

A korábban kábítószeres bűncselekmények miatt jogerősen elítélt személyek kitiltására tett javaslat gyakorlati értéke abban ragadható meg, hogy elősegíti a visszaeső elkövetők kiszűrését, ezáltal csökkenti a kábítószer-fogyasztás és -kereskedelem jelenlétét a fesztiválokon, valamint növeli a résztvevők biztonságérzetét.

Az egységes, folyamatosan frissülő adatbázis létrehozása hozzájárulhat a kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények hatékonyabb nyomon követéséhez, az elkövetői hálózatok és kapcsolatok feltárásához, valamint az operatív beavatkozások gyorsabb előkészítéséhez. A dokumentumtár funkciója lehetőséget biztosít a korábbi ügyek tapasztalatainak rendszerszintű feldolgozására, ami elősegíti a jövőbeni bűnügyi elemzések mélyebb és pontosabb megvalósítását.

A fúziós központ elvén működő központi kábítószer-bűnözés elleni egység létrehozása pedig strukturális szinten járulhat hozzá a bűnüldözés hatékonyságához. Az ilyen típusú integrált szervezet képes lenne összehangolni a különböző intézmények közötti információáramlást és operatív együttműködést, ezáltal erősítve a nemzeti és nemzetközi szintű fellépést a kábítószer-bűnözés ellen.

A megvalósult eredmények közül kiemelendő, hogy jogszabály-módosítás révén a kitiltás intézménye immár a kábítószeres bűnelkövetőkre is kiterjed, ami a prevenció és a közbiztonság szempontjából jelentős előrelépést jelent. A fúziós központ elvén működő szervezeti megoldások Magyarországon részben már létrejöttek: kezdetben az NNI keretében, majd később országos hatáskörrel a Kábítószer Bűnözés Elleni Hatóság koordinációjával. Az egységes kábítószer-adatbázis kiépítése jelenleg folyamatban van, amely a bűnügyi információk összekapcsolása révén hosszú távon megalapozhatja a hatékonyabb elemzői munkát, a célzott felderítéseket és a nemzetközi együttműködés erősítését.

A kutatás eredményei és javaslatai hozzájárulhatnak a fesztiválok biztonságának növeléséhez, a bűnüldöző szervek szakmai munkájának fejlesztéséhez, valamint a drogprobléma kezelésére irányuló komplex, integrált stratégiák kialakításához.

18. A 2025. ÉVI VÁLTOZÁSOK A KÁBÍTÓSZER-BŰNÖZÉS ELLENI KÜZDELEMBEN

A PhD-dolgozat tervezetemet 2025. január 27-én befejeztem. Azonban az azóta eltelt időben az értekezésem anyagának végleges lezárásig (2025. június 30.) számos intézkedés, esemény történt, melyeket szükségesnek láttam a dolgozat végén összefoglalni.

18.1. Nemzetközi helyzetértékelés

2025. évben két jelentés is készült, mely részletesen mutatja be az európai kábítószer-helyzetet az előző évekhez viszonyítva.

A SOCTA 2025. jelentés szerint a legfontosabb fenyegetések közé tartozik továbbra is a kábítószer-kereskedelem, mely erőszakkal, korrupcióval, a legális gazdaságba való beépüléssel és világszintű kapcsolatokkal jár. A kábítószer-kereskedelmi hálózatok jelentette fenyegetés fokozódott és tovább fog erősödni. A kábítószer-kereskedelem az egész EU-t érinti. A kokain és a szintetikus kábítószeres kereskedelme különösen dinamikus, gyakran változnak az útvonalak, új módszerek és termékek jelennek meg, és az erőszak az EU egész területére áttérjedhet.

Az EU a különböző típusú kábítószeres forrása, tranzitrégiója és célpontja. A kannabisz és a szintetikus kábítószeres nagy mennyiségben kerülnek előállításra az EU-n belül, a helyi piacok és a külföldi export számára. Más kábítószereseket az EU-ba importálják, néha köztes termék formájában, és az Unión belül végzik a végleges feldolgozást.

A latin-amerikai országokban jelentős mértékben megnövekedett a **kokaintermelés**, az az EU-ba történő import pedig összhangban áll a megnövekedett kereslettel. Az EU-ba importált mennyiség nem változott, ehelyett a kereskedelmi útvonalak, módszerek diverzifikálódtak. A tengeren történő szállítás során valószínű, hogy egyes bűnözői hálózatok áttértek a kisebb mennyiségek több behozatali ponton és konténerekben történő csempészetére a több tonnás szállítmányok helyett, csökkentve a lebukás kockázatát. A kokain-kereskedelemmel foglalkozó bűnözői hálózatok rugalmasak, sok közülük több, mint tíz éve aktív.

A **kannabisz** továbbra is a leggyakrabban fogyasztott szer Európában. Kereskedelme az elmúlt években növekedett, és várhatóan a továbbiakban is nagy mennyiségben áramlik be

a kontinensre. Az EU-ba történő csempészetére továbbra is a Földközi-tenger különböző pontjait használják.

A **szintetikus kábítószer**ek gyártása és kereskedelme az elmúlt években növekedett és ez a fenyegetés tovább fog erősödni. Az EU központi szerepet játszik a szintetikus szerek globális piacán, az itt folyó termelés mind az EU, mind a nemzetközi piacot ellátja. Több európai országban növekszik a nitazénekkel kapcsolatos halesetek száma.

A legtöbb tagállamban a **heroin** iránti kereslet és a kínálat továbbra is alacsony szinten van, hiszen a hozzájárítás továbbra is bizonytalan az afgán ópiumtilalom miatt.⁶⁴⁷

Az EUDA 2025. június 5-én tette közzé a **2025. évi európai kábítószerhelyzet** bemutatását. A jelentés az elején leszögezi, hogy az európai kábítószer-piac rohamosan fejlődik, mivel mind a beszállítók, mind a fogyasztók módot találnak arra, hogy alkalmazkodjanak a geopolitikai instabilitáshoz, a globalizációhoz és a technikai fejlődéshez. A bűnözők kihasználják az összekapcsoltabb kommunikációs, kereskedelmi és közlekedési hálózatok által biztosított lehetőségek bővülését. A kábítószer-kereskedelem szervezésére nemzeti és globális online platformok sokaságát használják, melyek a szállítók és a vevők számára is közvetlenséget és anonimitást biztosítanak. A felszíni weboldalakat a kábítószer-prekursorok értékesítésére is használják. A kiskereskedelmi szintű kábítószer-terjesztést pedig egyre inkább megkönnyítik a közösségi média platformok, a terjesztés nyilvános profilokon, magántartalmakon történik. A kutatások igazolják, hogy a darknettel szemben a közösségi médiát részesítik előnyben. Ez következménye lehet annak, hogy a bűnüldöző szervek a kábítószer-kereskedők által használt titkosított kommunikációs hálózatokba történő behatolással megzavarták az addig kiépített kommunikációs csatornákat.

Az EUDA kiemeli továbbá, hogy a sokféle stimuláns továbbra is egyre nagyobb gondot jelent Európában. Ennek oka lehet, hogy egyes országokban nagy forgalmat lebonyolító helyszíneket lepleztek le, valamint egyre több olyan prekuzort foglaltak le, melyek ezek előállításához szükséges. Hollandiában és Magyarországon 2023-ban az amfetamin és a metamfetamin előállításához szükséges hatalmas mennyiségű prekuzort foglaltak le.⁶⁴⁸

⁶⁴⁷ SOCTA 2025 Online: <https://www.europol.europa.eu/publication-events/main-reports/changing-dna-of-serious-and-organised-crime#downloads> (letöltve: 2025.06.27.)

⁶⁴⁸ European Drug Report 2025 Online: https://www.euda.europa.eu/publications/european-drug-report/2025/drug-situation-in-europe-up-to-2025_en (letöltve: 2025.06.27.)

18.2. Delta Program

A 2025. február 22-én tartott évértékelő beszédében a Miniszterelnök Úr szólt arról, hogy hazánkban „*aggasztó adatok vannak a kábítószer-kereskedelem és -fogyasztás növekedéséről. Itt baj van. Az olcsó, mérgező kotyvalékok, szintetikus szerek elárasztották az országot. Ezt meg kell fékezni. Bármi áron. Szó szerint bármi áron.*”⁶⁴⁹ Ezzel a bejelentéssel kezdődött és tart ma is hazánkban egy olyan átfogó fellépés a kábítószer-bűnözés ellen, melyben a törvényalkotóktól kezdve a társadalom minden szegmense részt vesz.

A kábítószer-bűnözés elleni küzdelem hívta életre 2025. március 1-én az ún. Delta Programot, mely kifejezetten a kábítószeres bűncselekmények megelőzésre, felderítésére és ezáltal is a közbiztonság javítására szolgál. A program egy akcióterv rövidítése, egy olyan komplex feladat, amelyben nemcsak a rendőrségnek, hanem minden társadalmi, illetve civil szervezetnek feladatai vannak.

A korábban említett Kábítószer Bűnözés Elleni Hivatal 2025. május 1-ével főosztály szinten került bővítésre az NNI-n belül, mely egységnek feladata a küzdelem országos szintű koordinálásra. A rendőri egységek állományából mintegy 450 fő feladata kifejezetten a kábítószeres bűncselekmények nyomozása, felderítése.

Az akció terv első fázisában a rendőri szervek elemző-értékelő egységei elkészítették az egyes vármegyékre vonatkozó helyzetértékeléseket, amelyek meghatározták azokat a főbb beavatkozási területeket, ahol szükség volt hatékonyabb fellépésre. A három hónap alatt 1850 fokozott ellenőrzést, 558 szórakozóhely ellenőrzését hajtották végre, 1023 főt értek tetten kábítószeres bűncselekmény elkövetése miatt. A lakossági támogatás alapján a zöld számra több mint ezer bejelentés érkezett. A program első három hónapjában (március 1.– május 31.) több, mint 3000 nyomozás elrendelésére került sor, melyből 826 ügyben a vádemelés is megtörtént. A büntetőeljárások főleg a legfertőzöttebb térségekben, Budapesten, Pest, Hadú-Bihar, Borsod-Abaúj-Zemplén és Heves vármegyékben indultak. A bűnözőktől több mint fél tonna kábítószer, mintegy 250 millió forint készpénzt és összesen csaknem 100 millió forint értékű ingóságot foglaltak le, valamint csaknem 100 járművet, amit a terjesztéshez használtak. A kezdeményezés hatására nemcsak helyi terjesztők, hanem komoly kereskedőláncolatok, nemzetközi kapcsolatokkal rendelkező, ipari szintű termelést végző bűnözők is lelepleződtek,

⁶⁴⁹ Orbán Viktor évértékelő beszéde Online: <https://kormany.hu/beszedekek-interjuk/miniszterelnok/orban-viktorevertetekelo-beszede-20250222> (letöltve: 2025.06.27.)

így csökkent a kábítószer mennyisége az országban, visszaesett a fogyasztás, és kevesebb az új fogyasztó is.

A bűnmegelőzésre is kellő figyelmet fordít a rendőrség. Elkészült a települések kockázatelemzése, melynek során figyelembe vették a mintegy 300 hátrányos helyzetű település felzárkóztatását célzó programot, ahol kiemelt szerep hárul a megelőzésre. A közintézményekben folytatott felvilágosító program is fontos e téren, melyben a Nemzeti Bűnmegelőzési Tanács is aktívan részt vesz.⁶⁵⁰

A program következő ciklusában hozott intézkedések már a módosított jogszabályi keretek között történnek, mely még szigorúbb fellépést biztosít a jogsértésekkel szemben.

Az alábbi két eset jól szemlélteti a magyarországi kábítószer helyzetet és a Delta Program sikerét is egyben.

A Készenléti Rendőrség Nemzeti Nyomozó Iroda Győri Osztálya, valamint a Kábítószer Bűnözés Elleni Hivatala egy 2023. óta tartó nyomozás befejezésekként 2025. március 6-án elfogtak egy nemzetközi bűnszervezet tagjait, melyek a balkáni drokartellhez kapcsolódtak. A kábítószer-kereskedelemmel foglalkozó bűnszervezetet egy montenegrói férfi vezette. A nyomozás adatai szerint a férfi a SkyECC titkosított platformon 2019-2023 között legalább 200 liter amfetaminolajat, 56 kg kokaint, 67 000 db ecstasytablettát, 300 kg marihuánát és 3 kg heroint értékesített. A vásárlók a drogért cserébe luxusautókkal fizettek neki, illetve egy általa nyitott bankszámlára utalták az összegeket. Ezek többsége milliós tétel volt. A bűnszervezet vezetője mára Európa egyik legkeresettebb bűnözője.⁶⁵¹

A magyar rendőrség történetének egyik legnagyobb droglaborját számolta fel 2025. április 5-én Budapest XXI. kerületében, Csepelen. A laborban közel 100 kilogramm kristályos anyagot és 7,5 tonna kábítószer előállítására alkalmas anyagot találtak, amelyek feketepiaci értéke összesen 12,5 milliárd forintot tesz ki. A NAV jelzése alapján indult nyomozás céget, amelyik működtette a csepeli telephelyet 25 évvel ezelőtt alapították. Fő tevékenysége „természettudományi, műszaki kutatás, kísérleti fejlesztés,” de foglalkozott szerves vegyi alapanyag, tisztítószer, testápolási cikk és gyógyszeralapanyag gyártásával, valamint vegyi áru nagykereskedelmével is. A nyomozás során vagyonelemeket is lefoglaltak: 5,5 millió Ft

⁶⁵⁰ PoliceHungary: Sajtótájékoztató A kábítószer elleni küzdelem érdekében 2025 márciusában indult DELTA Program eddigi eredményeiről Online: <https://www.youtube.com/watch?v=T5YysSQDAQQ&t=283s> (letöltve: 2025.06.27.)

⁶⁵¹ <https://www.police.hu/hu/hirek-es-informaciok/legfrissebb-hireink/delta-program/delta-borult-az-evekig-tarto-tobb-szaz> (letöltve: 2025.06.27.)

készpénzt, 60 ezer eurót, 30 millió Ft értékű kötvényt, valamint olyan feljegyzéseket, amelyek alapján kábítószerrel lehetett előállítani.⁶⁵²

18.3. Jogszabálymódosulások

A legmagasabb szintű jogszabályba, az **Alaptörvénybe** került rögzítésre, hogy „Magyarországon tilos a kábítószer előállítása, használata, terjesztése és népszerűsítése.”⁶⁵³ „Az állam ezzel világos jogi alapot teremt a szigorú szabályozásra és a megelőzésre irányuló intézkedések hatékony végrehajtására.”⁶⁵⁴ Az Alaptörvény 15. módosításának általános indoklása szerint „A kábítószer előállításának, használatának, terjesztésének, népszerűsítésének alkotmányos szintű tilalma egyértelművé teszi, hogy Magyarország a közegészség, a közbiztonság és a jövő generációinak védelme érdekében határozottan fellép a drogok legalizálásával szemben. Az állam ezzel világos jogi alapot teremt a szigorú szabályozásra és a megelőzésre irányuló intézkedések hatékony végrehajtására. A módosítás kimondja, hogy a kábítószer előállítása, használata, terjesztése, népszerűsítése tilos.”⁶⁵⁵

A kábítószer előállításának, használatának, terjesztésének, népszerűsítésének tilalmával összefüggő törvénymódosításokról szóló 2025. évi XIX. törvény 2025. június 15-én lépett hatályba. A jogszabálymódosítások célja, hogy a kábítószer-kereskedelem, terjesztés és fogyasztás elleni hatékonyabb fellépés jogi környezetét teremtsék meg a kiskorúak védelmével és a rendészeti és büntetőjogi intézkedésekkel összefüggő jogszabályok szigorításával. A törvénycsomagban a legjelentősebb változások, szigorítások a büntetőjogi intézkedések során jelennek meg.

A **Btk. módosítása** során a kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények jogi szabályozásába több irányban is módosult. Új törvényi tényállás, új elkövetési magatartások, szigorúbb büntetési tételek kerültek rögzítésre. Változott az elterelés intézménye, mely a kábítószer fogyasztók tekintetében a büntetés kiszabása alól jelent intézményi keretet, és újból meghatározásra kerül a kábítószer büntetőjogi fogalma.

⁶⁵²<https://www.police.hu/hu/hirek-es-informaciok/legfrissebb-hireink/delta-program/ipari-mennyisegeben-allitottak-elo-a> (letöltve: 2025.06.27.)

⁶⁵³ Magyarország Alaptörvénye 22. cikk

⁶⁵⁴ Magyarország Alaptörvénye tizenötödik módosításának indokolása, Részletes indokolás 5. pont Online: <https://njt.hu/jogszabaly/2025-15-K4-00> (letöltve: 2025.05.27.)

⁶⁵⁵ Magyarország Alaptörvénye tizenötödik módosításának indokolása Online: <https://njt.hu/jogszabaly/2025-15-K4-00> (letöltve: 2025.05.27.)

Új törvényi tényállásként került megfogalmazásra a **Tudatmódosító anyaggal visszaélés**, mely alapján büntetendő, aki abból a célból, hogy a kábítószer élvezetéhez másnak segítséget nyújtson, kábítószerrel kínál, átad, forgalomba hoz, vagy azzal kereskedik.⁶⁵⁶ Az új törvényi tényállás az Új pszichoaktív anyaggal visszaélés törvényi tényállás helyébe lépett, mely elvezet a kábítószer büntetőjogi fogalmának megváltozásához. Mivel az új pszichotróp anyaggal visszaélés törvényi tényállása megszűnt, automatikusan hatályát veszti az Új pszichoaktív anyaggal kapcsolatos szabálysértés,⁶⁵⁷ miután annak elkövetési magatartása beleolvad az egyidejűleg törvénybe iktatandó újabb bűncselekményi tényállásokba.

A törvénymódosítás alapján kábítószernek minősül az új pszichoaktív anyag is. „*E törvény alkalmazásában a 798/2022. (XII.28.) BM rendelet 1. mellékletében a kábítószernek 1. vagy 2. jegyzékében szereplő anyag, a 2. mellékletben a pszichotróp anyagok 1. vagy 2. mellékletében szereplő anyag, a 3. mellékletben meghatározott anyag. A 166.§, a 184.§, 339.§, 340.§, 365.§, 366.§, 370.§, 371.§, és a 380.§ alkalmazása szempontjából kábítószernek minősül továbbá a bódult állapot előidézésére alkalmas, nem emberi fogyasztásra szánt anyag, ide értve a más szer hozzáadásával vagy szerkezete átalakításával előállított anyagokat, illetve más tudatmódosító szereket is.*”⁶⁵⁸ Az új rendelkezés alapján a kábítószer fogalma három elemből tevődik össze: a korábban kábítószernek minősülő anyagok mellett az új pszichoaktív anyagok is kábítószernek minősülnek, és harmadik elemként belép az új tudatmódosító szerrel visszaélés tényállása hatálya alá tartozó, valamint egyes bűncselekmények tekintetében a bódult állapot előidézésére alkalmas anyagok is. Ez alapján az egyes listákon nem szereplő, dizájn drogok mellett az ún. szipuzáshoz is használt szerek is kábítószernek minősülnek.

A Btk.-ban szereplő kábítószer-bűncselekmények részbeni újra alkotásának elsődleges célja az egyrészt a kábítószerekkel, másrészt az új pszichoaktív anyagokkal kapcsolatos bűncselekmények büntetőjogi fenyegetettsége terén ez idáig fennállott különbségek megszüntetése. Ennek eredményeképpen a kétféle körbe tartozó illegális szerekkel, mint elkövetési tárgyakkal történő visszaélés a továbbiakban azonos tényállási keretek között válik elbírálhatóvá, illetve azonos büntetési tételekkel lesz sújtható.⁶⁵⁹

A **Kábítószer-kereskedelem** törvényi tényállása esetében a kiszabható büntetési tételeket a legmagasabbak, annak továbbá emelésére már nincs lehetőség. Új elemként jelenik

⁶⁵⁶ Btk. 184.§

⁶⁵⁷ A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 153/B.§

⁶⁵⁸ Btk. 459.§ (1a) bekezdés

⁶⁵⁹ 2025. évi XIX. törvény indokolás a kábítószer előállításának, használatának, terjesztésének, népszerűsítésének tilalmával összefüggő törvénymódosításokról szóló 2025. évi XIX. törvényhez

meg a **kitiltás** intézménye, mely szerint az elkövetővel szemben kitiltásnak van helye 1-5 év időtartamra egy településről vagy az ország meghatározott részéről, ahol kábítószer-kereskedelemmel foglalkozott.⁶⁶⁰

Az új tényállás megjelenése mellett a hatályos törvényi tényállások is módosultak. A **Kábítószer birtoklása** törvényi tényállás esetén az elkövetői magatartásai mellé 8. elkövetési módoként került rögzítésre: „*tart vagy az ország területére történő behozatal céljából megrendel, ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg*”⁶⁶¹ Ezzel az intézkedéssel a jogalkotó célja, hogy a megrendelés is befejezett bűncselekmény legyen.

Emellett az egyes elkövetési magatartásokra kiszabható büntetési tételeket a törvényalkotó eggyel „feljebb toltá”, azaz még szigorúbb büntetések kiszabásával fenyeget.

Változott az **Elterelés**⁶⁶² intézménye is. Az új rendelkezés értelmében 3. feltételként került rögzítésre, hogy az elkövető *a vádemelésig az elkövetés körülményeit feltárja, illetve lehetővé teszi a kábítószer értékesítő személy kilétének a megállapítását.*”⁶⁶³ Szintén új, hogy a lehetőséggel két alkalommal élhet a fogyasztó.

A büntetőjogi szigorítások leginkább a **büntetőjogi szankciókban** nyilvánulnak meg, melyek az alábbiak: A Btk. új rendelkezése értelmében nem bocsátható feltételes szabadságra „*az, aki a kábítószer-kereskedelmet különös visszaesőként*⁶⁶⁴ *követte el.*”⁶⁶⁵ Az új rendelkezéssel a törvényalkotó szándéka az volt, hogy a kábítószer-kereskedői magatartások minél szigorúbb elbírálás alá kerüljenek. Így már a két ugyanolyan vagy hasonló bűncselekmény elkövetése esetén is ki lehet zárni az elkövetőt a feltételes szabadság lehetőségéből.⁶⁶⁶

Szintén új szabályozás a szankciók között, hogy” *el lehet kobozni a kábítószer termesztése vagy előállítására esetén a kábítószer tárolására, feldolgozására, elrejtésére, termesztésére vagy előállítására használt ingatlant,*⁶⁶⁷ *illetve kábítószer-kereskedelem esetén a kábítószer szállításához, tárolásához használt járművet.*”⁶⁶⁸ Az elkobzás és vagyonelkobzás

⁶⁶⁰ Btk. 177/A.§

⁶⁶¹ Btk. 178.§ (6) bekezdés

⁶⁶² Btk. 180.§ (1) bekezdés

⁶⁶³ Btk. 180.§ (1) bekezdés c. pont

⁶⁶⁴ Különös visszaeső: az a visszaeső, aki mindkét alkalommal ugyanolyan vagy hasonló jellegű bűncselekményt követ el; Visszaeső a szándékos bűncselekmény elkövetője, ha korábban szándékos bűncselekmény miatt végrehajtandó szabadságvesztésre ítélték, és a büntetés kitöltésétől vagy végrehajthatósága megszűnésétől az újabb bűncselekmény elkövetéséig három év még nem telt el; Btk. értelmező rendelkezések 31. és 31.a. pont

⁶⁶⁵ Btk. 38.§ (4) bekezdés

⁶⁶⁶ 2025. évi XIX. törvény indokolás a kábítószer előállításának, használatának, terjesztésének, népszerűsítésének tilalmával összefüggő törvénymódosításokról szóló 2025. évi XIX. törvényhez

⁶⁶⁷ Btk. 72.§ (2) a. bekezdés

⁶⁶⁸ Btk. 72.§ (2) b. bekezdés

szabályai kiterjesztésének a célja, hogy a kábítószer kereskedői magatartás elkövetője a bűnözői tevékenységből célját és eredményét jelentő anyagi javakat teljes mértékben elveszítse, ami társadalmi szinten komoly visszatartó erővel bírhat.⁶⁶⁹

Több bűncselekmény tekintetében új minősítő körülményként kerül megfogalmazásra „ha úgy követi el, hogy az elkövető a cselekményt megelőzően – annak elkövetésével összefüggésbe hozható módon – kábítószer fogyasztott” (emberölés,⁶⁷⁰ könnyű testi sértés,⁶⁷¹ súlyos testi sértés,⁶⁷² garázdaság,⁶⁷³ rendbontás⁶⁷⁴ és jármű önkényes elvétele⁶⁷⁵).

Szintén új minősítő körülmény a „kábítószer vásárlásához szükséges anyagi javak megszerzése érdekében követik el.”, mely a rablás,⁶⁷⁶ kifosztás,⁶⁷⁷ lopás⁶⁷⁸ bűncselekmények kerülnek súlyosabban szankcionálásra.

A **Be. módosítása** mely lehetővé teszi, hogy aki kábítószer fogyaszt, illetve csekély mennyiségű kábítószer fogyasztás céljából megszerez, tart vagy az ország területére történő behozatal céljából megrendel,⁶⁷⁹ és az elterelés intézménye nem teljesül, a tudatmódosító anyaggal visszaélés,⁶⁸⁰ a kábítószer prekuzorral visszaélés,⁶⁸¹ a gyógyszerhamisítás,⁶⁸² a teljesítmény fokozó szerrel visszaélés⁶⁸³ és az egészségügyi termék hamisítása⁶⁸⁴ esetén is alkalmazható legyen a bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök használata.⁶⁸⁵

Új intézményként került bevezetésre a **Bűnmegelőzési célú felügyelet**,⁶⁸⁶ melyet az ügyész rendelhet el. Célja, a kábítószerfogyasztás megakadályozása és ennek érdekében kábítószer birtoklás esetén alkalmazható. Kizárólag olyan személyekkel szemben kerülhet alkalmazásra, akivel szemben bírósági kényszerintézkedés elrendelésére nem került sor. Nem érinti a mozgási és tartózkodási szabadságot, hanem kizárólag jelentkezési és passzív együttműködési kötelezettséget jelent.⁶⁸⁷

⁶⁶⁹ 2025. évi XIX. törvény indokolás

⁶⁷⁰ Btk. 160.§ (2) bekezdés m. pont

⁶⁷¹ Btk. 164.§ (4) bekezdés d. pont

⁶⁷² Btk. 164.§ (6) bekezdés f. pont

⁶⁷³ Btk. 339.§ (1a) bekezdés

⁶⁷⁴ Btk. 340.§ (2a) bekezdés

⁶⁷⁵ Btk. 380.§ (1a) bekezdés

⁶⁷⁶ Btk. 365.§ (2) bekezdés h. pont

⁶⁷⁷ Btk. 366.§ (2) bekezdés d. pont

⁶⁷⁸ Btk. 370.§ (2) bekezdés bj. pont

⁶⁷⁹ Btk. 176.§ (6) bekezdés

⁶⁸⁰ Btk. 184.§

⁶⁸¹ Btk. 183.§

⁶⁸² Btk. 185/A.§

⁶⁸³ Btk. 185.§

⁶⁸⁴ Btk. 186.§

⁶⁸⁵ Be. 234.§ (2) bekezdés b. pont

⁶⁸⁶ Be. XLVI/A. Fejezet 295/A-295/G.§-ok

⁶⁸⁷ 2025. évi XIX. törvény indokolás

Az Rtv.-ben szereplő **Közbiztonsági őrizet** intézményét újabb esettel egészíti ki, mely szerint a kábítószer hatása alatt álló személyekkel szemben is alkalmazható, ha az intézkedés foganatosítása az önvészélyes állapot, vagy az anyagi javakat közvetlenül fenyegető veszélyhelyzet megszüntetése érdekében szükséges.⁶⁸⁸

Az **elektronikus adat hozzáférhetetlenné tétele** intézmény szorosan kapcsolódik a Btk.-ban új elkövetési magatartásként rögzített kábítószer megrendeléséhez. Ennek elkerülése érdekében „*a rendőrség határozatban elrendeli a hozzáférhetetlenné tételét annak a Magyarországon elérhető, elektronikus hírközlő hálózat útján közzétett adatnak (a továbbiakban: elektronikus adat), amelynek hozzáférhetővé tétele vagy közzététele lehetőséget teremt a kábítószerként kínált terméknek a külföldről Magyarország területére irányuló szolgáltatásnyújtás keretében történő megszerzésére.*”⁶⁸⁹ A rendelkezés célja az online kereskedők elleni fellépés, mely lehetővé teszi azoknak az oldalaknak a blokkolását, ahol kábítószerrel lehet legálisan rendelni.

*A szervezett bűnözés, valamint az azzal összefüggő egyes jelenségek elleni fellépés szabályairól és az ehhez kapcsolódó törvénymódosításokról szóló 1999. évi LXXV. törvény új rendelkezés szerint a település jegyzője „legalább hat hónapnyi, de legfeljebb egy évi időtartamra az üzletet ideiglenesen bezárja, ha megállapítja, hogy az üzlet működésével összefüggésben egy éven belül legalább második alkalommal a Btk. 176. §-a szerinti kábítószer-kereskedelem, 182. §-a szerinti kábítószer készítésének elősegítése, illetve 184. §-a szerinti tudatmódosító anyaggal visszaélés bűncselekmény elkövetése miatt büntetőeljárás indult.”*⁶⁹⁰

18.4. A fejezet rövid összefoglalása, megállapítások

A SOCTA és az EUDA utolsó jelentései szerint a kábítószeres tekintetében napjainkban is hatalmas mennyiségű kábítószer van jelen Európában, így Magyarországon is. Hazánk ez ellen igyekszik fellépni az idén meghirdetett zéró tolerancia jegyében a Delta Program keretében végrehajtott intézkedésekkel. A fentiekben ismertetett eredmények, sikeres akciók is szemléltetik, hogy milyen mértékben akadályozták meg, hogy hazánkba újabb kábítószeres érkezzenek és kerüljenek az utcákra.

⁶⁸⁸ Rtv. 37.§ (1) bekezdés

⁶⁸⁹ Rtv. 3.§

⁶⁹⁰ Szb. törvény 5.§ (1) bekezdés b. pont

A törvényi szigorításoknak, módosításoknak célja, hogy még szélesebb körben tudjanak fellépni a kábítószer-terjesztőkkel, kereskedőkkel szemben, akiknek elfogásuk esetén szigorúbb szankciókkal kell szembenéznük.

A Delta Program következő három hónapja már a fentiekben ismertetett törvénymódosítások hatályba lépése után valósul meg. A nyári hónapok a különféle rendezvények, szabadtéri események időszaka, melyekre egyéb okok miatt is kiemelt figyelmet fordítanak a rendőri szervek. Ezeken az eseményeken is jelen lehet a kábítószer, és emellett évszakokra tekintet nélkül történik a kábítószeres online kereskedelem, értékesítése.

A hatóságokra továbbra is kemény munka vár, melyet a társadalmi összefogás és különféle szervek prevenciós munkája támogat.

Több, a kábítószer-bűnözés elleni küzdelemmel foglalkozó szakember meggyőződése, hogy a fokozott rendőrségi akcióknak, intézkedéseknek van hatása, főleg a fogyasztó országokban. A lakosság által is érzékelt probléma csökken, de ez a hatás átmeneti és gyakran együtt jár a földrajzi átrendeződéssel. A jogkövetkezmények tekintetében a kriminológiai szakirodalom szerint a nem a büntetési tétel szigora, hanem a jogkövetkemény valószínűsége számít. A szigor nem elrettentéssel, hanem alkalmazkodással jár.⁶⁹¹

A kriminológiai szakirodalom szerint eredményesebbnek bizonyultak azok a célzott, komplex és közösségi beavatkozások, amelyek a rendészeti szerveken kívüli szereplőkkel való együttműködésben, koordináltan valósulnak meg.⁶⁹²

Hazánkban a szigorú jogszabályok és a további feltételek is adottak, hogy hatékony eredmények szülessenek a kábítószer-bűnözés elleni fellépés során.

⁶⁹¹ MARER Lisa – DIXON David (2001): The Cost of Crackdowns: Policing Cabramatta's Heroin Market Online: <https://www.austlii.edu.au/au/journals/CICrimJust/2001/15.pdf> (letöltve: 2025.05.28.)

⁶⁹² MAZEROLLE Lorraine – SOOLE David – ROMBOUTS Sacha (2007): Drug Law Enforcement: A Review of the Evaluation Literature Online: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1098611106287776> (letöltve: 2025.05.28.)

FELHASZNÁLT IRODALOM

1. ASKEV Rebeka (2016): Functional fun: Legitimising adult recreational drug use, *International Journal of Drug Policy*, 36. pp. 112-119. Online: [DOI: 10.1016/j.drugpo.2016.04.018](https://doi.org/10.1016/j.drugpo.2016.04.018) (letöltve: 2024.11.12.)
2. ARTERBURN Stephen - BURNS Jim (2001): *Drogvzdorné diet'a: kniha pre rodičov* Brno: Nová naděje, ISBN 8086077039
3. BALÁZS József (1968): A bűnügyi statisztika elméletének első felmerülése és kialakulása a statisztikai tudományban, Szeged Online: https://acta.bibl.u-szeged.hu/72320/1/juridpol_015_fasc_002.pdf (letöltve: 2024.11.20.)
4. BALÁZS József (1969): A magyar bűnügyi statisztika kialakulása és fejlődése. Különös tekintettel annak módszertani kérdéseire. Szeged, In: *Acta Universitatis Szegediensis: acta juridica et politica* 16. pp.1-62.
5. BALÁZSFI Gusztávné (2003): Amit a drogfogyasztásról tudni kell. Bűnmegelőzési ismeretek Online: <http://www.bunmegelozes.eu/pdf/drogfogyaszt.pdf>. (letöltve: 2024.11.12.)
6. BÁLINT Andor - ERDEY-GRÚZ Tibor – MARX György - RÉNYI Alfréd – SÁRKÁNY Sándor – SZÁDECZKY-KARDOSS Elemér (1967): *Természettudományi lexikon*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2. kötet
7. BÁNÁTI Tibor - NAGY Ivett - NÉMETH Ágota (2022): Adat az adatról, azaz a metaadatok elemzésének lehetőségei, különös tekintettel a szervezett bűnözésre. DOI: 10.38146/BSZ.2022.7.4
8. BAYER István (2005): *Drogok és emberek*, Sprinter Kiadói Csoport, Budapest, ISBN: 96346841x
9. BERGER Roni (2015): "Now I see it, now I don't: researcher's position and reflexivity in qualitative research. *Qualitative Research* 15 (2): pp. 219-234. Online: <https://doi.org/10.1177/146879411246847> (letöltve: 2024.11.12.)
10. BERTA Krisztina (2006): A szervezett bűnözés In Gönczöl Katalin: et al. (szerk): *Kriminológia-Szakkriminológia*, Budapest Complex kiadó, pp. 424-426.
11. BITTNER Jan – SCHREIBER Daniel (2019): *Überwachungsstaat mittels neuer Technologien*, Seminar Informatik und Gesellschaft Sommersemester, Martin-Luther-Universität Halle-Wittenberg Online: https://blogs.urz.uni-halle.de/informatikundgesellschaft/files/2019/10/Bittner_und_Schreiber.pdf (letöltve: 2022.01.15.)

12. BLASKÓ Béla - MADAI Sándor - PALLAGI Anikó - POLT Péter, SCHUBAUER László (2021): Büntetőjog – Különös rész I. Rejtjel Kiadó, Budapest-Debrecen
13. BOBA-Santos Rachel (2001) Introductory Guide to Crime Analysis and Mapping In. Report to the Office of Community Oriented Policing Services u.s. Department of Justice Online: <https://portal.cops.usdoj.gov/resourcecenter/content.ashx/cops-w0273-pub.pdf> (letöltve: 2021.06.23.)
14. BOBA Santos Rachel (2005): Crime analysis defined. Crime analysis and crime mapping, 5-18. Online: https://www.sagepub.com/sites/default/files/upm-binaries/6243_Chapter_2_Boba_Final_PDF_2.pdf (letöltve: 2022.11.03.)
15. BOBA-Santos Rachel – TAYLOR Bob (2014): Integrating crime analysis into police patrol work. Police: An International Journal of Police Strategies & Management, 37 (3), 501-520. Online: <https://doi.org/10.1108/PIJPSM-08-2012-0075> (letöltve: 2024.03.02.)
16. BOBA Santos Rachel (2017): Crime analysis with crime mapping, Sage Publications Inc. ISBN-13: 9781506331034
17. BOBA-Santos Rachel (2022): Crime analysis with crime mapping. Fifth Edition Sage Publications, Inc ISBN: 1071831402
18. BODOR László (2020): A 3. évezred kihívásai a kábítószer-bűnözés elleni küzdelemben in: Közbiztonság Szerk: Ruzsonyi Péter, Ludovika Egyetemi Kiadó, Budapest pp. 693-712.
19. BODOR László (2024): A 2017. évi CX. törvény (új Be.) rendelkezései c. előadása 2024.05.11. Nemzeti Közzolgálati Egyetem
20. BROADHURST Roderic - GRABOSKY Peter - ALAZAB Mamoun - BOUHOURS Brigitte - CHON Steve (2014): An Analysis of the Nature of Groups engaged in Cyber Crime, International Journal of Cyber Criminology January-June 2014, Volume 8 (1): pp. 1–20. Online: <https://ssrn.com/abstract=2461983> (letöltve: 2024.11.12.)
21. BRUNT M. Tibor – NIESINK J. M. Raymond (2011): The Drug Information and Monitoring System (DIMS) in the Netherlands: implementation, results and international comparison. Drug Test Anal. DOI 10.1002/dta.323
Online: <https://mrtoasted.com/~vaaguh/dimsdrugtestanalysis.pdf> (letöltve: 2024.09.24.)
22. BÜCHELI Alexander - Trans-European Drug Information project (2013): TEDI Drug Checking Consultation and Counselling Guidelines, Barcelona: Nightlife Empowerment & Wellbeing Implementation Project. Online: <https://apdes.pt/wp-content/uploads/2015/12/Guidelines.pdf> (letöltve: 2024.09.24.)

23. CHRISTIÁN László (2019): Rendezvénybiztosítási gyakorlat. In. Dr. Szalay Ferenc – Kutsera Péter – Miklós István: Szakmai módszertani ismeretek a közszolgálati pályaeorientációs képzés oktatói számára III. Magánbiztonság, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Budapest, pp. 9-20.
24. COOKE Mervyn – JIRČÍKOVÁ Kateřina (2016): Kronika jazzu. Přeložil Praha: Knižní klub, Universum (Knižní klub). ISBN 9788024250304
25. ČIZEK Pavel (2002): Robust Estimation in Nonlinear Regression and Limited Dependent Variable Models Econometrics 0203003, University Library of Munich, Germany
26. CSABA Zágón (2019): A bűnelemzés aktuális kihívásai a nemzetközi súlyos és szervezett bűnözés elleni európai fellépés terén Szakmai Szemle: A Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat Tudományos Szakmai Folyóirata 2018/4. szám ISSN 17851181, pp. 118-132 Online: http://knbsz.gov.hu/hu/letoltes/szsz/2018_4_szam.pdf (letöltve: 2020.09.12.)
27. DÁNOS Valér (1996): Szervezett bűnözés In: GÖNCZÖL Katalin – KORINEK László – LÉVAI Miklós: Kriminológiai ismeretek – Bűnözés – Bűnözés kontroll, Budapest, Corvina pp. 211-225.
28. DAVENPORT-HINES Richard (2004): Chasing Oblivion: A Global History of Drugs New York: W.W. Norton & Company Ltd. Online: <https://dancesafe.org/product-category/drug-info-cards/> (letöltve: 2024.09.24.)
29. DAY Niamh - CRISS Joshua -GRIFFTHS Benjamin – GUJRAL Shireen Kaur – JOHN Leader Franklin - JOHNSTON Jennifer – PIT Sabrina (2018): Music festival attendees' illicit drug use, knowledge and practices regarding drug content and purity: a cross-sectional survey Day et al. Harm Reduction Journal 15:1 DOI 10.1186/s12954-017-0205-7. Online: https://www.researchgate.net/publication/322280273_Music_festival_attendees'_illicit_drug_use_knowledge_and_practices_regarding_drug_content_and_purity_a_cross-sectional_survey (letöltve: 2024.11.24.)
30. DÁVID Zoltán (1965): Statisztikai adatgyűjtések Magyarországon a XVIII—XIX. században, Statisztikai Szemle, 1965. 6. sz. Online: https://acta.bibl.u-szeged.hu/72320/1/juridpol_015_fasc_002.pdf (letöltve: 2024.11.24.)
31. DEMETROVICS Zsolt (2001): Droghasználat Magyarország táncos szórakozóhelyein Budapest: L 'Harmattan 8. Online: http://demetrovics.hu/dokumentumok/Kutatasok_1_DemetrovicsZs_konyv_KEZIRAT.pdf (letöltve: 2024.11.20.)

32. DEMETROVICS Zsolt – NÁDAS Eszter – KUN Bernadett (2008): „Rekreációs droghasználat Magyarországon: Előzmények” in DEMETROVICS Zsolt – RÁCZ József (szerk.): Partik, drogok, ártalomcsökkentés – Kvalitatív kutatások a part-szcénában (Budapest, L'Harmattan, 2008)
33. DEMETROVICS Zsolt – RÁCZ József (2008): Partik, drogok, ártalomcsökkentés. Kvalitatív kutatások a partiszcénában, Budapest L 'Harmattan Online: http://demetrovics.hu/dokumentumok/Kutatasok_8_DemetrovicsZs_konyv.pdf (letöltve: 2024.11.20.)
34. DING Hai-Meng - HUNG Kuang-Peng (2021): The antecedents of visitors' flow experience and its influence on memory and behavioral intentions in the music festival context, Journal of Destination Marketing and Management.19.(1) 100551. Online: <https://doi.org/10.1016/j.jdmm.2020.100551> (letöltve: 2024.09.24.)
35. DILKES-FRAYNE Ella (2016): Drugs at the campsite: Socio-spatial relations and drug use at music festivals. International Journal of Drug Policy, pp. 27-35.
36. DOBÁK Imre (2018): A Nemzetbiztonsági alapismeretek In: Rasperger István (szerk.) Nemzetbiztonsági alapismeretek Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó, ISBN 9786155845673
37. DORMÁN Tivadar (1998) - sajtótájékoztató: Heti Délkelet, 1998. augusztus 6. szám, 5. oldal
38. ENGELS Fridrich (1845): A munkásosztály helyzete Angliában (1845) Magyar Helikon, Budapest, 1980. ISBN: 9632072316
39. ERDEY-GRÚZ Tibor (1967): Természettudományi lexikon 2. Akadémiai Kiadó, Budapest 2. kötet
40. ESCOHOTADO Antonio (2003): Stručné dějiny drog Práha: Volvox Globator, Labirintus ISBN: 80-7207-512-8
41. FINSZTER Géza (2013): A rendészeti szervek működésének jogi alapjai, Rendőrtiszti Főiskola MA jegyzet (átdolgozott változat)
42. GANERI Anita (2001): Drogy: od extáze k agonii. Praha: Amulet, ISBN 808299708
43. GÁBOR Kálmán (2005): Fesztiválok ifjúsága és a drog, Belvedere Szeged, Online: https://acta.bibl.u-szeged.hu/58277/1/2005_fesztivalok_ifjusaga_041-070.pdf (letöltve: 2024.11.20.)

44. GÁL László István (2019): Korrelációs kapcsolatok a gazdasági mutatók és a bűnözés között. Büntetőjogi szemle. (2019/1.szám). Online: https://ujbtk.hu/wp-content/uploads/lapszam/BJSZ_201901_56-67_GallIstvanLaszlo.pdf (letöltve: 2024.12.06.)
45. GOTTLIEB Steven (1994): Crime analysis: From first report to final arrest ISBN-978-0963477309
46. GROVES Andrew (2018). Worth the test? Pragmatism, pill testing and drug policy in Australia. Harm Reduction Journal, 15, 12. Online: <https://doi.org/10.1186/s12954-018-0216-z> (letöltve: 2024.09.24.)_ (letöltve: 2024.09.24.)
47. FALASSI Alessandro (1987): Time Out of Time: Essays on the Festival (1987, In: Getz 2012, 51. old.) ISBN-10: 082630933X. Online: <https://muse.jhu.edu/pub/25/article/589185/pdf> (letöltve: 2022.09.24.)
48. FELMÉRY Zoltán (2021): A szervezett bűnözés hatása az európai gazdasági és társadalmi helyzetre. Stratégiai Védelmi Kutatóintézet Elemzések 2021/20, Online: [https://svkk.uni-nke.hu/document/svkk-uni-nke-hu-1506332684763/SVKI_Elemz%C3%A9sek_2021_20_A%20szervezett%20b%C5%B1n%C3%B6z%C3%A9s%20hat%C3%A1sa%20az%20eur%C3%B3pai%20gazdas%C3%A1gi%20%C3%A9s%20t%C3%A1rsadalmi%20helyzetre_\(Felm%C3%A9ry%20Z.\).pdf](https://svkk.uni-nke.hu/document/svkk-uni-nke-hu-1506332684763/SVKI_Elemz%C3%A9sek_2021_20_A%20szervezett%20b%C5%B1n%C3%B6z%C3%A9s%20hat%C3%A1sa%20az%20eur%C3%B3pai%20gazdas%C3%A1gi%20%C3%A9s%20t%C3%A1rsadalmi%20helyzetre_(Felm%C3%A9ry%20Z.).pdf) (letöltve 2024.01.15.)
49. FERNANDEZ-Calderón, Fermín – DIAZ-Batanero Carmen – BARRATT J. Monika - PALAMAR Joseph (2019): Dosage-related harm reduction strategies and their relationship to harms among festival-goers who use multiple drugs. Drug and Alcohol Review, 38(1), pp. 57-67 Online: <https://doi.org/10.1111/dar.12868> (letöltve: 2024.01.15.)
50. FORMÁDI Katalin-HUNYADI Zsuzsanna (2019): Helyi büszkeség vagy bosszúság? A fesztiválok hatása a települések életében, in: Prosperitas Vol. V.I. 2019/4. pp.95-111. Online: <https://prosperitas.uni-bge.hu/wp-content/prosperitas-upload/helyi-buszkeseg-vagy-bosszusag-a-fesztivalok-hatas-a-telepulesek-eleteben-90.pdf> (letöltve: 2024.11.20.)
51. HATALA Csenge (2017): Requiem, Athenaeum Kiadó, Budapest
52. HAUSPIE Bert - VAN DYCK Edith -Van HAVERE Tina – VAN DER LINDEN Nicolas - PONNET Koen (2023): Percepties rond druggerelateerde interventies op muziekfestivals in België. PANOPTICON, 44 (5), pp. 306–325. Online: https://www.researchgate.net/publication/377768307_Percepties_rond_druggerelateerde_interventies_op_muziekfestivals_in_Belgie (letöltve: 2024.11.24.)

53. HESSE Morten - TUTEGES Sébastien (2012): Music and substance preferences among festival attendants, *Drugs and Alcohol Today*, 12 (2), 82-88. ISSN: 1745-9265 Online: <https://doi.org/10.1108/17459261211235100> (letöltve: 2024.11.24.)
54. HOLCZ Csaba (2017): A fesztiválok története Online: <https://socfest.hu/fesztival/a-fesztivalok-tortenete/> (letöltve: 2022.09.24.)
55. HODKINSON Paul (2005): Insider Research in the Study of Youth Cultures. *Journal of Youth Studies* 8(2): pp. 131-149 Online: [DOI: 10.1080/13676260500149238](https://doi.org/10.1080/13676260500149238) (letöltve: 2022.09.24.)
56. HORVÁTH Ágnes (2003): A lázadás drogja, in (szerk): Beck Judit: Nagy drogkönyv, 2003, Glória Kiadó, Budapest, 57-86.p. ISBN: 9639283452
57. HUDÁK István (2024): A NIK, mint fúziós intézmény. 2024. február 21. - előadás a Nemzeti Közszerkeleti Egyetemen
58. HUNYADI Zsuzsa – INKEI Péter – SZABÓ János Zoltán (2006): Fesztivál – Világ, NKA kutatások 3. Kelet-Közép-Európai Kulturális Obszervatórium Alapítvány, Budapest ISBN: 963060609 7 Online: <https://www.budobs.org/pdf/Fesztival-Vilag.pdf> (letöltve: 2024.10.11.)
59. Interpol Bűnügyi Elemző Munkacsoportja: Bűnügyi Elemzési Kézikönyv 2. verzió, 1997. december
60. IPSITS Csaba – OSZLÁNSZKI Sándor (2020): Koordinált nyomozás – A (vagyon elleni) sorozat-bűncselekmények felderítése In: Közbiztonság Szerkesztette: Ruzsonyi Péter, Ludovika Egyetemi Kiadó, Budapest, pp. 714-731.
61. ISTVANOVSZKI László (2012): Bűnelemzés a modern bűnüldözésben, Budapest, Patronicum Kft. ISBN: 9786155107580
62. ISTVANOVSZKI László (2019): Stratégiai elemzés c. előadása - A rendészeti bűnügyi elemző alapképzés tanfolyamon, 2019. május 17.
63. JANDALA Csilla - SÁNDOR Tibor (2016): A rendezvények és a turizmus kapcsolata a múltban és a jelenben Online: <https://polgariszemle.hu/archivum/104-2016-augusztus-12-evfolyam-1-3-szam/gazdasagpolitika/754-a-rendezvenyek-es-a-turizmus-kapcsolata-a-multban-es-a-jelenben> (letöltve: 2023.01.10.)
64. KALINA Kamil (2003): Drogy a drogové závislosti: mezioborový přístup Praha: Úřad vlády České republiky, Monografie (Úřad vlády České republiky) ISBN 8086734056
65. KASZA Anett (2015): A fővárosi metró alkalmazási lehetőségei a tömegrendezvények biztosítása során Online: <https://vedelem.hu/letoltes/anyagok/455-a-fovarosi-metro-alkalmazasi-lehetosegei-a-tomegrendezvenyek-biztositasa-soran.pdf> (letöltve: 2024.12.04.)

66. KIELHOLZ Paul – LADEWIG Dieter (1972): Die Drogenabhängigkeit des modernen Menschen, München, Lechmann Kiadó ISBN: 9783469003669
67. KISS Tibor (2021): Miért népszerű a darknetes kábítószer-kereskedelem, Magyar drogfigyelő 1. évf. 7.sz. Online: <https://epa.oszk.hu/04400/04498/00007/pdf/> (letöltve: 204.10.11.)
68. KISSZÉKELYI Ödön (1979): Toxikománia, BM Könyvkiadó Budapest ISBN: 9630306883
69. KIRÁLY Richárd (2015): A Balaton Sound fesztivál bűnügyi-rendészeti szemmel, Magyar Rendészet 2015/1. ISSN 15862895 pp. 121-158.
70. KLEEMANS, Edward R. (2007): Organized Crime, Transit Crime, and Racketeering, Crime and Justice, Vol. 35, No. 1., Chicago, pp. 163–164 Online: [DOI: 10.1086/501509](https://doi.org/10.1086/501509) (letöltve: 204.10.11.)
71. KORINEK László (2010): Kriminológia I. Magyar Közlöny és Lapkiadó Vállalat, Budapest,
72. KOVÁCS Dominika Sára – BOROS Kitti (2022): A hazai zenei fesztiválokkal kapcsolatos attitűdvizsgálat a Z generáció tagjainak körében. Online: <https://journals.lib.uni-corvinus.hu/index.php/turizmusbulletin/article/view/1516/1015> (letöltve:2024.11.20.)
73. KRINER H.- BILLETH R. - GOLLNER C.- LACHOUT S. - NEUBAUER P. – SCHMID R. (2001): An inventory of on-site pill-testing interventions in the EU. Vienna: European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction; 2001. Online: https://bdoc.ofdt.fr/index.php?lvl=notice_display&id=58030 (letöltve: 204.10.11.)
74. KUNOS Imre (1997): Bűnelemzés Tananyag és Példatár a bűnelemzői tanfolyam hallgatói számára Országos Rendőrfőkapitányság Kriminológiai Azonosító Szolgálat
75. LÉVAI Miklós (1991): A kábítószer-probléma és a bűnözés összefüggései - Kandidátusi disszertáció, Miskolc, Online: <https://real-d.mtak.hu/49/1/Le1.pdf> (letöltve: 2024.01.12.)
76. LÉVAI Miklós (1992): Kábítószeres bűnözés, Közgazdasági és Jogi kiadó Budapest, ISBN: 963222527
77. LÉVAI Miklós - RITTER Ildikó (2019): Az alkoholizmus, a kábítószerprobléma és a bűnözés összefüggései – In: Kriminológia, Szerkesztette: Borbíró Andrea-Gönczöl Katalin-Kerezsi Klára-Lévai Miklós, Wolters Kluwer Hungary Kiadó, Budapest, 2019 ISBN 9789632959023, pp. 522-556.
78. LOPEZ Jiménez - GOMEZ González Rocio (2020): Estudio de demanda de festivales culturales: El festival Flora. Revista de Administración y Dirección de Empresas (4), pp.

- 171-187. Online: https://www.uco.es/docencia_derecho/index.php/RAYDEM/index (letöltve: 2024.01.12.)
79. LUCKMAN Susan (2003). Going bush and finding one's 'tribe': Raving, escape and the bush doof. *Continuum: Journal of Media & Cultural Studies*, 17(3), pp. 315–350. Online: <https://doi.org/10.1080/10304310302729> (letöltve: 2024.09.24.)
80. MAASZ Gábor - MOLNÁR Éva - MAYER Mátyás - KUZMA Mónika - TAKÁCS Péter - ZRINYI Zita - PIRGER Zsolt - KISS T (2021): Illicit Drugs as a Potential Risk to the Aquatic Environment of a Large Freshwater Lake after a Major Music Festival, *Environmental Toxicology and Chemistry—Volume 40, Number 5*—pp. 1491–1498, Online: <https://academic.oup.com/etc/article/40/5/1491/7734438> (letöltve: 2024.09.24.)
81. Magyar birodalom bűnügyi statisztikája az 1909–1913. évekről. Magyar Statisztikai Közlemények. 59. Online: <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Petrik-magyar-konyveszet-17121920-2/19111920ii-2FB2A/magyar-birodalom-bunugyi-statisztikaja-az-19091913-evekrol-a-ld-magyar-statisztikai-kozlemenyek-59-30220/> (letöltve: 2024.10.27.)
82. Magyar Ifjúságkutatás 2016 Szerkesztők: Székely Levente, Szabó Andrea Új Nemzedék Központ, ISBN 9789631279658 Online: <https://mek.oszk.hu/18600/18654/18654.pdf> (letöltve: 2024.10.27.)
83. Magyar Fiatalok (2020): Kérdések és válaszok, fiatalokról és fiatalokról Társadalomkutató Kft, Budapest Magyar Fiatalok, ISBN 9786156198068 Online: https://tarsadalomkutato.hu/wp-content/uploads/2021/07/magyar_ifjusag_2020_web-v%C3%9Ag.pdf (letöltve: 2024.10.27.)
84. MARER Lisa – DIXON David (2001): The Cost of Crackdowns: Policing Cabramatta's Heroin Market Online: <https://www.austlii.edu.au/au/journals/CICrimJust/2001/15.pdf> (letöltve: 2025.05.28.)
85. MARTINUS T. - McALANEY J. - McLAUGHLIN L. J. - SMITH H. (2010): Outdoor music festivals: Cacophonous consumption or melodic moderation. *Drugs: Education, Prevention and Policy*, 17 (6), pp. 795-807.
86. MÁTYÁS Szabolcs (2020): A kábítószer-bűnözés elleni küzdelem, mint stratégiai kihívás a magyar bűnüldözésben, NKE, Budapest ISBN 9789634981312 Online: <https://nkerepo.uni-nke.hu/xmlui/bitstream/handle/123456789/16027/A%20kabisoszer-bunozes%20elleni%20kuzdelem.pdf?sequence=1> (letöltve: 2021.09.26.)

87. MÁTYÁS Szabolcs (2017): A bűnelemzés kartográfiai lehetőségei - avagy a bűnözési térképek alkalmazása a mindennapi rendőri munka során - Pro Publico Bono – Magyar Közigazgatás, 2017/2, pp. 158–175.
88. MÁTYÁS Szabolcs (2018): Az utazó bűnözés és a szervezett bűnözés kapcsolatrendszere. In: Frigyer László (szerk.): Nemzetközi jellegű szervezett bűnözés nyomozásának kutatása információáramlási szempontból. Tanulmánykötet I., Nemzeti Közszolgálati Egyetem, ISBN: 978-963-498-013-1 189–205. p.
89. MÁTYÁS Szabolcs (2021): A kábítószer-bűnözés térbeli változásai az elmúlt évek statisztikai adatainak tükrében, Interdiszciplináris Drogszemle Online: https://drogkutato.hu/wp-content/uploads/2022/01/01-162_IDSZ-teljes_NET-74-95-1.pdf (letöltve: 2022.09.23.)
90. MÁTYÁS Szabolcs (2022): A kábítószer-bűnözés térbeli változásai az elmúlt évtizedek statisztikai adatainak tükrében Online: https://drogkutato.hu/wp-content/uploads/2022/01/01-162_IDSZ-teljes_NET-74-95-1.pdf (letöltve: 2022.09.23.)
91. MÁTYÁS Szabolcs (2023): Bűnözésföldrajz, International Criminal Geographical Association Budapest, ISBN: 978-615-01-9649-7 47.o.
92. MAZEROLLE Lorraine – SOOLE David – ROMBOUTS Sacha (2007): Drug Law Enforcement: A Review of the Evaluation Literature Online: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1098611106287776> (letöltve: 2025.05.28.)
93. McDONALD Raymond - KREUTZ Gunter - MITCHELL Laura (2012) Music, Health, and Wellbeing, Oxford: Oxford University Press ISBN: 01-995-8697-7.
94. MEIER Fick (2009): Gladiátorok, Gondolat Kiadó. Online: https://romaikor.hu/cirkuszi_es_amphiteatrumi_jatekok/gladiatorok_es_gladiatorviadalok/gladiatorviadalok/a_gladiatorviadalok_kialakulasa/a_gladiatorjatekok eredete_es_kialakulasa_a_colosseum_epiteseig/cikk/egyeb_jatekok_%E2%80%93_szinhas_es_kocsiverseny (letöltve: 2024.10.14.)
95. McCLEARY John Bassett, - McCLEARY Joan Jeffers, ed. Hippy Dictionary, A Cultural Encyclopedia of the 1960s and 1970s Prága: Clarkson Potter/Ten Speed ISBN: 978-1-58008-547-2 Online: https://books.google.hu/books?id=c487w9PuJOgC&printsec=frontcover&hl=hu&source=gs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false (letöltve: 2020.12.03.)

96. MICHALKÓ Gábor (2020): Turizmus a hadviselés árnyékában – Turizmusbiztonság, Szerkesztő: Michalkó Gábor, Németh József, Ritecz György, Dialóg Campus, Budapest, ISBN 9789635311255, pp. 73-86.
97. MÜLLER Jürgen Leo - NEDOPIL Norbert (2017): Forensische Psychiatrie. Klinik, Begutachtung und Behandlung zwischen Psychiatrie und Recht. 5. Auflage, Stuttgart, Forensische Psychiatrie 165 f.
98. NABBEN Ton (2010): Cops and dogs against party drugs, Amsterdam, Law Forum, pp. 15-28.
99. NÉMETH Ágota (2020): A bűnügyi-elemző értékelő munka, in: Közbiztonság Szerk: Ruzsonyi Péter, Ludovika Egyetemi Kiadó, Budapest pp. 853-877.
100. NÉMETH Ágota (2022): Az arcfelismerés szerepe a bűnügyi munkában. Magyar Rendészet 2022/2. DOI: 10.32577/mr.2022.2.11 pp. 171—182.
101. NÉMETH József (2020): A sport- és kulturális rendezvények, tanácskozások biztosítása In: Turizmusbiztonság Szerkesztette: Michalkó Gábor, Németh József, Ritecz György Dialóg Campus, Budapest ISBN: 9789635311262 pp.299-334.
102. NÉMETH Zsolt (2019): Kábítószerügy: Rendőrségi csoda Miskolci Jogi Szemle 14. évfolyam 2. különszám 2. kötet pp. 276-285. 282. p. Online: https://www.mjsz.unimiskolc.hu/file/6599/27_nemethzsolt_t%C3%B6rdelt.pdf (letöltve: 2024.11.02.)
103. NÖSTER Dominik (2022): Sponsonship Culture in the German University popular music festival market Thesis University of Paderborn Online: <https://doi.org/10.3727/152599505774791149> (letöltve: 2024.11.02.)
104. NYESTE Péter (2013): A nemzetbiztonsági célú stratégiai felderítés/elhárítás és a bűnügyi célú stratégiai hírszerzés összehasonlítása, kiemelten a szervezett bűnözés elleni fellépés területén, Felderítő Szemle 2013/1. szám Online: https://real.mtak.hu/108980/1/felderitoszemle_2013_1-100-119.pdf (letöltve: 2024.11.02.)
105. NYESTE Péter (2019): A nyugat-európai szervezett bűnözés jellemzői In: Antalóczy-Gáspár-Istvanovszki-Nyeste-Pató-Szendrei-Szücs: A nemzetközi és honos szervezett bűnözés története, XX. századi fejlődése és várható tendenciái, pp. 41-53. Online: <https://rtk.uni-nke.hu/document/rtk-uni-nke-hu/SZB%20ko%CC%88nyv.pdf> (letöltve: 2024.11.02.)
106. NYESTE Péter (2022): Hazánk a nemzetközi bűnüldözési együttműködés rendszerében, Nemzetközi Bűnügyi Együttműködési Központ Rendőrségi Tanulmányok A rendőrség Tudományos Tanácsának Folyóirata V. évfolyam 2022/1 pp. 143-172.

107. NEWBOLD Chris – JORDAN Jenny – KELLY Paul – DIAZ Kristy (2019): Principles of Festival Management, Goodfellow Publishers ISBN: 9781911396840
108. PALLNBACH Ernst - DITZEL Peter (2003): Drogen und Sucht. Suchtstoffe-Arzneimittel-Abhängigkeit-Therapie. Stuttgart, Pallenbach/Ditzel, Drogen und Sucht pp. 83-86.
109. PERÉNYI Roland (2007): A bűnügyi statisztika Magyarországon a „hosszú” XIX. században. Statisztikai Szemle 85. évfolyam 6. szám Online: https://www.ksh.hu/statszemle_archive/2007/2007_06/2007_06_524.pdf (letöltve: 2024.12.04.)
110. PFEIFER Wolfgang (1993): et al., Etymologisches Wörterbuch des Deutschen, digitalisierte und von Wolfgang Pfeifer überarbeitete Version im Digitalen Wörterbuch der deutschen Sprache, Online: <https://www.dwds.de/wb/etymwb/Droge> (letöltve: 2020.12.03.)
111. PIZA L. Eric - ARIETTI A. - Rachael (2022): Crime Analysis in Policing, Northeastern University Online: <https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190264079.013.716> (letöltve: 2024.12.04.)
112. POLYGON Kezelő és Felhasználó Kézikönyv 1996. ORFK Budapest
113. RAFFAI Gellért (2020): Mit nevezünk drognak? Gyorstalpaló kezdőknek, Drogkutató Intézet, Online: <https://drogkutato.hu/cikkek/a-drog-fogalmi-meghatározasa/> (letöltve: 2022. szeptember 4.)
114. RATCLIFFE Herry J. (2007): Integrated Intelligence and Crime Analysis: Enhanced Information Management for Law Enforcement Leaders, COPS, Washington 2007. ISBN 1884614213 Online: <https://www.policinginstitute.org/wp-content/uploads/2015/06/Ratcliffe-2007-Integrated-Intelligence-and-Crime-Analysis.pdf> (letöltve: 2020.12.03.)
115. Rendészettudományi Szaklexikon 2019, Főszerkesztő: Boda József, Budapest, Dialóg Campus Kiadó
116. REEVES Michelle (2002): Measuring the economic and social impact of the arts. A review: London: Arts Council of England, Online: <https://socialvalueuk.org/wp-content/uploads/2016/09/measuring-the-economic-and-social-impact-of-the-arts-a-review.pdf> (letöltve: 2024.11.24.)
117. REUTER Peter (1983): Disorganized Crime: Illegal Markets and the Mafia. Cambridge: MIT Press
118. RITTER Alison – CAMERON Jacqui (2005): Monograph No. 06: A systematic review of harm reduction. DPMP Monograph Series. Fitzroy: Turning Point Alcohol and Drug

Centre. ISBN: 1740011678w Online:

<https://www.unsw.edu.au/content/dam/pdfs/unsw-adobe-websites/medicine/ndarc/dpmp-monographs/2024-08-monograph-6-new-version.pdf> (letöltve: 2024.11.02.)

119. RITTER Ildikó (2013): A bűnüldözés és a büntető igazságszolgáltatás nagy kihívása: Kínálati oldali kábítószeres-bűncselekmények felderítése és nyomozása * Ügyészek a libikókán, pp. 9-25. Online: https://www.okri.hu/images/stories/kutatok/ritterildiko/visszaeles_kabszer_bcs_hatasvizsg_kutjel_2013.pdf (letöltve: 2024.11.02.)
120. RITTER Ildikó – KÓ József (2002): „A magyarországi illegális amfetaminpiac jellemzői” in IRK Ferenc (szerk.): Kriminológiai Tanulmányok 39. Budapest, OKRI
121. RITTER Ildikó (2015): A kábítószerrel összefüggő bűncselekmények esetén a Be. 222.§ (2) és a 225. §(4) bekezdéseiben foglalt hatásvizsgálata Kutatási beszámoló, Országos Kriminológiai Intézet, Online: https://okri.hu/images/stories/kutatok/ritterildiko/eltereles_hatasvizsg_kutjel_2015.pdf (letöltve: 2024.11.02.)
122. ROBERTS Paul - REDMAYNE Mike (2007): Innovations in Evidence and Proof: Integrating Theory, Research and Teaching, Hart Publishing, Oxford 2007. Online: DOI: [10.1093/lpr/mgp027](https://doi.org/10.1093/lpr/mgp027) (letöltve: 2024.11.02.)
123. RYCHLÍK Jan (2020): Československo v období socialismu: 1945-1989. V Praze: Vyšehrad. ISBN 9788076013346.
124. SANTAMARINA R. – CALDICOTT D. – FRITZGERALD J. – SCHUMANN J.L. (2024): Drug-related deaths at Australian music festivals International Journal of Drug Policy Volume 123, January 2024, Online: <https://doi.org/10.1016/j.drugpo.2023.121>. (letöltve: 2025.06.27.)
125. SAUNDERS Nicholas - WRIGHT Mary Anna - SHULGIN Alexander (1996): Ecstasy & Techno scene. Brno: Jota, 1996. New horizons (Jota)
126. SCHROOTEN Jochen – VAN DAMME Joris (2019): Why a zero tolerance drug policy for festivals is not working Online: <https://www.lisbonaddictions.eu/lisbon-addictions-2019/sites/lisbonaddictions.eu.lisbon-addictions-2019/files/24%20107%201900%20Jochen%20Schrooten%C2%A0.pdfwell> (letöltve: 2024.11.02.)

127. SHERMAN W. Laurence (2013). The rise of evidence-based policing: Targeting, testing, and tracking. *Crime and Justice*, 42(1), pp. 377–451. Online: <https://doi.org/10.1086/670819> (letöltve: 2024.11.02.)
128. SIMON Béla (2017): A bűnüldözés előtt álló digitális kihívások, *Magyar Rendészet* 2017/5. pp. 83-103. Online: <https://folyoirat.ludovika.hu/index.php/magyrend/article/view/1777/1076> (letöltve: 2024.12.03.)
129. SPENCER Espinosa, Cristian (2020): Música, consumo y crítica cultural. Hacia un marco histórico y teórico para el estudio de los festivales en América Latina (1990-2020). *Revista Argentina de Musicología*, 21 (2), pp. 21-60. Online: <https://ojs.aamusicologia.ar/index.php/ram/article/view/327/347> (letöltve: 2022.09.04.)
130. Study on paving the way for future policy initiatives in the field of fight against organised crime: the effectiveness of specific criminal law measures targeting organised crime – Final report. Brüsszel, Európai Bizottság, 2015. Online: https://www.researchgate.net/publication/303333749_Study_on_paving_the_way_for_future_policy_initiatives_in_the_field_of_fight_against_organised_crime_the_effectiveness_of_specific_criminal_law_measures_targeting_organised_crime (letöltve: 2022.09.04.)
131. SUHAJDA Attila (2019): Néhány gondolat a prediktív rendészetről - Rendőrségi Tanulmányok, 2019/3. pp. 75-85. Online: https://epa.oszk.hu/04000/04093/00007/pdf/EPA04093_rendorsegi_tanulmanyok_2019_3_075-085.pdf (letöltve: 2022.09.04.)
132. SÚLYOK Judit – SZIVA Ivett (2009): A fesztivál turizmus nemzetközi és hazai tendenciái. *Turizmusbulletin*, 13. évfolyam, 3. szám, pp. 3-13. Online: https://igyutazunk.hu/storage/media/2022/Turizmus%20Bulletin_%C3%89vf.13_2009_03.pdf (letöltve: 2021.01.10.)
133. SÚLYOK Judit (2010): A magyar lakosság fesztivállátogatási szokásai A Magyar Turizmus Zrt. megbízásából készült kutatás Online: https://mtu.gov.hu/documents/prod/136_fesztivallatogatasi_szokasok.pdf (letöltve: 2021.01.10.)
134. SUSZTER Tamás: A fesztiválturizmus biztonságáról Fejér megyében – Interjú dr. Varga Péter r. dandártábornokkal – *Rendőrségi Tanulmányok*, 2023/1. Online:

- https://epa.oszk.hu/04000/04093/00021/pdf/EPA04093_rendorsegi_tanulmanyok_2022_4_117-126.pdf (letöltve: 2024. szeptember 25.)
135. SZENDREI Ferenc (2010): A pénzmosás PhD értekezés Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar Doktori Iskola, Pécs Online: <https://docplayer.hu/708325-Szendrei-ferenc-a-penzmosas.html> (letöltve: 2020.12.03.)
136. SZENDREI Ferenc (2019): A bűnügyi helyzet In: Nyeste Péter – Szendrei Ferenc: A bűnügyi hírszerzés kézikönyve, Dialóg Campus Kiadó, Budapest, pp. 117-133.
137. SZENDREI Ferenc (2019): A rendészeti célú titkos információgyűjtés In. Nyeste Péter – Szendrei Ferenc: A bűnügyi hírszerzés kézikönyve Dialóg Campus Kiadó, Budapest, pp. 57-84.
138. SZENDREI Ferenc (2019): A magyarországi szervezett bűnözés a 2000-es évektől napjainkig In: Antalóczy-Gáspár-Istvanovszki-Nyeste-Pató-Szendrei-Szűcs: A nemzetközi és honos szervezett bűnözés története, XX. századi fejlődése és várható tendenciái, pp. 251-280.
139. SZMODICS Zoltán (2024): Az ügyészség helye és szerepe, valamint jogalkalmazói tapasztalatai a szervezett bűnözés elleni fellépésben c. előadása (Legfőbb Ügyészség Kiemelt és Korrupciós Ügyek Főosztálya) a Nemzeti Közszerződési Egyetem Rendészettudományi Karán – 2024.09.20
140. THAMM Berndt Georg (1991): Drogen – legal – illegal. Von Kaffee bis Koks, von Alkohol bis Amphetamin. Hilden, pp. 120–132.
141. TAKÁCS M. József: A dühöngő ifjúságtól a Woodstock nemzedékig Online: <https://rubicon.hu/hu/cikkek/a-duhonggo-ifjusagtol-a-woodstock-nemzedekig> (letöltve: 2020.12.03.)
142. TIBA István (1968): A hivatalos magyar bűnügyi statisztika történetének áttekintése a reformkortól, A magyar hivatalos statisztika történetéből, Budapest Online: https://acta.bibl.u-szeged.hu/72320/1/juridpol_015_fasc_002.pdf letöltve: 2024.12.03.)
143. TÓTH Eszter Zsófia (2010): Fiatalok és kábítószer az 1970-es évek Budapestjén, XX. századi történeti források 10. évfolyam, 5. szám. Online: https://www.archivnet.hu/hetkoznapok/fiatalok_es_a_kabitoszer_az_1970es_evok_budapestjen.html (letöltve: 2025.06.20.)
144. TÓTH Levente (2016): Limitation in the Application of High Resolution Image Sensors. National Security Review. 2. 2016. 2. szám, ISSN 2416-3732 pp. 108-122. Online: https://www.knbsz.gov.hu/hu/letoltes/szsz/2016_2_NSR.pdf (letöltve: 2024.07.30.)

145. TÓTH Nikolett Ágnes (2020): Innovatív sportrendészeti eszközök, Belügyi Szemle 2020/4. különszám DOI: 10.38146/BSZ.SPEC.2020.4.8
146. TURNER Tim - MEASHAM Fiona (2020): "Into the Woods: Contextualising Atypical Intoxication by Young Adults in Music Festivals and Nightlife Tourist Resorts" In: D. Conroy, & F. Measham (eds.) Young Adult Drinking Styles: Current Perspectives on Research, Policy and Practice. ISBN (Print) 9783030286064 pp. 87-114
147. VAN DYCK Edith – PONNET Konen – VAN HAVERE Tina – HAUSPIE Bert - DIRKX Nicky - SCHROOTEN Jochen WALDRON Jon – GRABSKI Meryem - FREEMAN P. Tom - CURRAN Helen Valerie -DE NEVE Jan (2023): Substance Use and Attendance Motives of Electronic Dance Music (EDM) Event Attendees: A Survey Study, Online:
https://www.researchgate.net/publication/367253498_Substance_Use_and_Attendance_Motives_of_Electronic_Dance_Music_EDM_Event_Attendees_A_Survey_Study#fullTextFileContent (letöltve: 2020.12.03.)
148. VAN HAVERE, T. - VANDERPLASSCHEN W. - LAMMERTYN J. - BROEKAERT E - BELLIS M. (2021): Substance Abuse Treatment, Prevention, and Policy. Online:
<https://substanceabusepolicy.biomedcentral.com/articles/10.1186/1747-597X6-18> (letöltés ideje: 2024. 02. 23.)
149. VARGA Tamás – KISS Róbert – MARTON Gergely (2024): A hazai könnyűzenei fesztiválok látogatóinak motivációja. Turisztikai és Vidékfejlesztési Tanulmányok Tourism and Rural Development Studies 9. évfolyam, 3. szám, pp. 50-66.
doi: 10.15170/TVT. Online: <https://www.turisztikaitanulmanyok.hu/2024/11/05/varga-tamas%e2%9c%89-kiss-robert-marton-gergely-a-hazai-konnyuzenei-fesztivalok-latogatoinak-motivacioja/> (letöltve: 2024.11.20.)
150. VÁRI Vince (2016): Rejtett bűnözés, rendőrségi statisztika — objektív és szubjektív biztonság; Magyar Rendészet 2016/1.
151. Online: https://real.mtak.hu/128804/7/mr_2016_1%20%281%29.pdf (letöltve: 2020.12.03.)
152. VÁRI Vince (2022): A bűnüldözés aktuális kihívása: az online kábítószerpiac Online: https://drogkutato.hu/wp-content/uploads/2022/01/01-162_IDSZ-teljes_NET-139-161-1.pdf (letöltve: 2024.11.02.)
153. White Paper 2014-2. - Definition and Types of Crime Analysis Ed: Laura Wyckoff, University Maryland Online: <https://www.scribd.com/document/434689461/Definition-and-Types-of-Crime-Analysis> (letöltve: 2024.11.20.)

154. VIDA Csaba (2013): A hírszerző elemző-értékelő munka alapjai Online: http://real.mtak.hu/14875/13/iav_real_2013-3.pdf (letöltve: 2024.11.02.)
155. Vitafórum a kriminalisztika magyarországi helyzetéről II. Magyar Rendészet 2000. 1. évfolyam 1-6. szám, pp. 172-173.
156. WALKER Jeffry T- DRAWNE Grant (2018): Foundations of Crime Analysis: Data, analysis, and mapping Routledge, ISBN 1317507002, 9781317507000
157. WIESZT Ferenc r. ezredes a Sziget fesztivál biztosításáról, 2024. augusztus 1., Budapesti Zsaruk Podcast Online: <https://www.youtube.com/watch?v=-RuDJ8l2k2c> (letöltve: 2024.08.04.)
158. WILSON Orlando (1963): Police Administration, McGraw-Hill, New York, Egyesült Államok ISBN13 9780070707245
159. WHO Expert Committee on the Selection of Essential Drugs, 17–21 October 1977. WHO Technical Report Series, No. 615 (1st WHO Model List of Essential Medicines).
160. ZACHER Gábor (2022): Designer drogok a toxikológus szemével Online: https://drogproblemak.hu/wp-content/uploads/2022/02/zacher_gabor.pdf (letöltve: 2024. szeptember 4.)

Jogsabályok jegyzéke

1. Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)
2. Magyarország Alaptörvénye tizenötödik módosításának indokolása, Részletes indokolás 5.
3. 2025. évi XIX. törvény indokolás A kábítószer előállításának, használatának, terjesztésének, népszerűsítésének tilalmával összefüggő törvénymódosításokról szóló 2025. évi XIX. törvényhez
4. 2019. évi LXVI. törvény Magyarország 2020. évi központi költségvetésének megalapozásáról
5. 2017. évi XC. törvény a büntetőeljárásról
6. 2006. évi CI. törvény az Egyesült Nemzetek keretében, Palermóban, 2000. december 14-én létrejött, a nemzetközi szervezett bűnözés elleni Egyezmény kihirdetéséről
7. (UNTOC)
8. 2012. évi II. törvény A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről
9. 2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről

10. 2011. évi CLXI. törvény A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról
11. 2011. évi CLXIII. törvény az ügyészségről
12. 2010. évi CXXII. törvény a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról
13. 2009. évi CLV. törvény a minősített adat védelméről
14. 2009. évi LXXXV. törvény A pénzforgalmi szolgáltatás nyújtásáról
15. 2005. évi XCV. törvény Az emberi alkalmazásra kerülő gyógyszerekről és egyéb, a gyógyszerpiacot szabályozó törvények módosításáról
16. 2005. évi CXXXIII. törvény A személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól
17. 2004. évi I. törvény a sportról
18. 2003/8. Nemzetközi Szerződés a belügyminisztertől A Magyar Köztársaság és az Európai Rendőrségi Hivatal közötti, Budapesten, 2001. október 4-én aláírt Együttműködési Megállapodásnak (2001. évi LXXXIX. törvény) a Magyar Köztársaság és az Európai Rendőrségi Hivatal közötti, Budapesten, 2001. október 4-én aláírt Együttműködési Megállapodás módosításáról szóló, jegyzékváltás útján létrejött Megállapodással (2002. évi XXXI. törvény) módosított és kiegészített egységes szerkezetbe foglalt
19. 2002. évi LIV. törvény A bűnüldöző szervek nemzetközi együttműködéséről
20. 2001. évi CXXI.tv. a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény módosításáról
21. 1999. évi LXXV. törvény A szervezett bűnözés, valamint az azzal összefüggő egyes jelenségek elleni fellépés szabályairól és az ehhez kapcsolódó törvénymódosításokról
22. 1998. évi LXXXVII. törvény A büntető jogszabályok módosításáról
23. 1997. évi LXXIII. törvény a büntető jogszabályok módosításáról
24. 1996. évi XXXVIII. törvény A nemzetközi bűnügyi jogsegélyről
25. 1995. évi CXXV. törvény a nemzetbiztonsági szolgálatokról
26. 1994. évi XXXIV. törvény a Rendőrségről
27. 1988. évi 17. törvényerejű rendelettel kihirdetett, az Egységes Kábítószer Egyezmény módosításáról és kiegészítéséről szóló, Genfben, 1972. március 25-én kelt Jegyzőkönyvvel módosított és kiegészített, az 1965. évi 4. törvényerejű rendelettel kihirdetett, a New Yorkban, 1961. március 30-án kelt Egységes Kábítószer Egyezmény

28. 1979. évi 25. törvényerejű rendelettel kihirdetett, a pszichotróp anyagokról szóló, Bécsben, az 1971. évi február hó 21. napján aláírt egyezmény mellékletének I. - IV. Jegyzékében meghatározott veszélyes pszichotróp anyagok listája
29. 1878. évi V. törvénycikk A büntettekről és vétségekről
30. 31/2021. (XII.1.) AB határozat A kábítószer fogalmának a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 459. § (1) bekezdés 18. pont a) –b) alpontjaiban való szabályozásával kapcsolatos mulasztásban megnyilvánuló alaptörvényellenesség megállapításáról
31. 100/2018. (VI. 8.) Korm. rendelet a nyomozás és az előkészítő eljárás részletes szabályairól 95. § (1) bekezdés
32. 66/2012. (IV.2.) Korm. rendelet A kábítószerekkel és pszichotróp anyagokkal, valamint az új pszichoaktív anyagokkal végezhető tevékenységekről, valamint ezen anyagok jegyzékre vételéről és jegyzékeinek módosításáról
33. 23/2011. (III.8.) Korm.rendelet a Zenés, táncos rendezvények működésének biztonságosabbá tételéről
34. 1163/2020. (IV.21.) Kormányhatározat Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiájáról
35. 100/2018. (VI. 8.) Korm. rendelet a nyomozás és az előkészítő eljárás részletes szabályairól
36. 24/2024. (V.21.) BM rendelet az ellenőrzött anyagokról szóló 78/2022. (XII. 28.) BM rendelet módosításáról
37. 78/2022. (XII.28.) BM rendelet Az ellenőrzött anyagokról
38. 25/2013. (VI.24.) BM rendelet a Rendőrség nyomozó hatóságainak hatásköréről és illetékességéről
39. 104.000/1949. (1950. I.1.) IM rendelet a bünygyi adatszolgáltatásra és a büntetőlapokra vonatkozó rendelkezések tárgyában (letöltve: 2024.12.23.)
40. 80/2013. (X.16.) OGY határozat a Nemzeti Drogellenes Stratégiáról
41. 8001/2003. számú BM tájékoztatója BK. különszám, 2003.12.31. 24. szám
42. 0011/1963. számú Közös Utasítása Belügyminiszter és a Legfőbb Ügyész az Egységes Rendőrségi és Ügyészségi Statisztikáról (ERÜBS)
43. 20/2024. (VI.28.) ORFK Utasítás a Robotzsaru rendszer bünygyi moduljának használatáról

44. 13/2023. (V.31.) ORFK Utasítás A Robotzaru rendszer alkalmazás-támogatásáról, fejlesztéséről és az alkalmazásához szükséges képzésről
45. 35/2018. (VI. 27.) ORFK Utasítás A titkos információgyűjtés adatkezelési rendjéről, valamint a D és F adattárakkal kapcsolatos feladatokról
46. 12/2021. (IV.30.) ORFK Utasítás az elektronikus Modus Operandi Nyilvántartás működtetésével kapcsolatos feladatokról
47. 23/2018. (VI.21.) ORFK utasítás Bűnügyi Elemzési Szabályzatról
48. 16/2018. (V.31.) ORFK utasítás a kábítószerrel összefüggő bűncselekmények nyomozása során a Rendőrség szerveire háruló feladatokról
49. 485/2015. (XII. 29.) Korm. rendelet a Nemzeti Adó- és Vámhivatal szerveinek hatásköréről és illetékességéről
50. 4/2014. (II.21.) ORFK utasítás a Rendőrség Drogellenes Stratégiájáról
51. 12/2012. (VI.8.) LÜ Utasítás az ügyészség szervezetéről es működéséről
52. 1/2024. (VIII.31.) Legfőbb Ügyész helyettesének körlevele az ügyéségről
53. Belügyminisztérium - Legfőbb Ügyészség: Egységes Nyomozóhatósági és Ügyészségi Bűnügyi Statisztika Módszertani útmutató az adatok leválogatásához (2019. július 11.)
54. Belügyminisztérium - Legfőbb Ügyészség: Egységes Nyomozóhatósági és Ügyészségi Bűnügyi Statisztika Kitöltési Szabályzata 2.0. (2022.06.01.)
55. Statisztika Módszertani útmutató az adatok leválogatásához (2019. július 11.)
56. Kommentár a 2012. évi C. törvényről
57. Kommentár a Büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvényhez
58. NAV Bűnügyi Főigazgatói Körlevél a Nemzeti Adó- és Vámhivatal nyomozóhatósága által folytatandó bűnügyi elemző tevékenység végrehajtásáról, 2022
59. LFIIGA//175-4/2019. Legfőbb Ügyészség Informatikai Főosztály, 2019. február 28-án kelt tájékoztatása
60. ORFK BEFO 29000-312/2024. ált. irat

Nemzetközi normák:

1. Az Európa Parlament és a Tanács (EU) 2025/13 rendelete (2024. december 19.) az előzetes utasinformációknak a terrorista bűncselekmények és súlyos bűncselekmények megelőzése, felderítése, nyomozása és a vádeljárás lefolytatása céljából történő gyűjtéséről és átadásáról, valamint az (EU) 2019/818 rendelet módosításáról

2. Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/991 rendelete (2022. június 8.) az (EU) az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/794 rendelete (2016. május 11.) a Bűnüldözési Együtműködés Európai Unió Ügynökségéről (Europol), valamint a 2009/371/IB, a 2009/934/IB, a 2009/935/IB, a 2009/936/IB és a 2009/968/IB tanácsi határozat felváltásáról és hatályon kívül helyezéséről:
3. C 326/47 Az Európai Unió működéséről szóló szerződés egységes szerkezetbe foglalt változata
4. Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1896 rendelete az Európai Határ- és Parti Őrségről, valamint az 1052/2013/EU és az (EU) 2016/1624 rendelet hatályon kívül helyezéséről 77.cikk
5. Az Európai Parlament és Tanács (EU) 2018/1240 rendelete (2018. szeptember 12.) az Európai Utasinformációs és Engedélyezési Rendszer (ETIAS) létrehozásáról, valamint az 1077/2011/EU rendelet, az 515/2014/EU rendelet, az (EU) 2016/399 rendelet, az (EU) 2016/1624 rendelet és az (EU) 2017/2226 rendelet módosításáról
6. Az Európai Unió Tanácsa 6128/1/17 REV 1 Brüsszel, 2017. február 14. (OR. en) A közös nyomozócsoportokra vonatkozó gyakorlati útmutatója
7. Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/681 irányelve (2016. április 27.) az utasnyilvántartási adatállomány (PNR) adatainak a terrorista bűncselekmények és súlyos bűncselekmények megelőzése, felderítése, kivizsgálása és büntetőeljárás alá vonása érdekében történő felhasználásáról.
8. Az Európai Parlament és Tanács 2014/41/EU irányelve (2014. április 3.) a büntetőügyekben kibocsátott európai nyomozási határozatról
9. A Bizottság határozata (2008. március 4.) a SIRENE-kézikönyvnek és a Schengeni Információs Rendszer második generációja (SIS II) további végrehajtási intézkedéseinek elfogadásáról (2008/334/IB)
10. A Tanács 2008/841/IB kerethatározata a szervezett bűnözés elleni küzdelemről
11. A Tanács 2008/615/IB Határozata (2008. június 23.) a különösen a terrorizmus és a határokon átnyúló bűnözés elleni küzdelemre irányuló, határokon átnyúló együttműködés megerősítéséről (Prümi szerződés)
12. A Tanács 2007/533/JI határozata a Schengeni Információs Rendszer második generációjának (SIS II) létrehozásáról, működtetéséről és használatáról
13. A Tanács kerethatározata (2002. június 13.) a közös nyomozócsoportokról 2002/465/IB

14. 111/2005/EK rendelet a kábítószer-prekurzoroknak a Közösség és harmadik országok közötti kereskedelme nyomon követésére vonatkozó szabályok megállapításáról
15. 273/2004/EK. sz. Európai Parlament és Tanács rendelet (2004.02.11.) A kábítószer prekurzorokról
16. Council of Europe, Committee of Ministers: Recommendation Rec (2001)11 of the Committee of Ministers to member states concerning guiding principles on the fight against organised crime
17. Az Egyesült Nemzetek keretében, Palermóban, 2000. december 14-én létrejött, a nemzetközi szervezett bűnözés elleni egyezmény magyar kihirdetéséről.
18. 98/73/IB. Együttes fellépés (1998. december 21.), amelyet a Tanács az Európai Unióról szóló szerződés K.3. cikke alapján fogadott el az Európai Unió tagállamaiban a bűnszervezetben való részvétel büncselekménnyé nyilvánításáról

Bírósági határozatok:

1. 5/2007. BJE határozat
2. 1/2007. BJE határozat
3. 4/2005. BJE határozat
4. BH 2008.6.139
5. BH 2002/299.I.
6. BH 1999/101.
7. Bhar.III.571/2018/41. Kúria végzése
8. Bfv.III.228/2018/5.Kúria végzése
9. Bfv.I.1725/2015/7. Kúria végzése
10. Bf.212/2018/21. Fővárosi Ítéltábla ítélete
11. Bf.39/2015/26. Győri Ítéltábla ítélete
12. Bf.III.9/2015/41. Fővárosi Törvényszék ítélete
13. Bf.39/2015/26. Győri Ítéltábla ítélete
14. Bf.14/2015/9. Győri Ítéltábla ítélete
15. Bf.114/2007/49. Győri Ítéltábla ítélete
16. B.302/2021/105. Fővárosi Törvényszék ítélete
17. 25.B.187/2020/24. Fővárosi Törvényszék ítélete
18. 19.B.77/2019/184. Balassagyarmati Törvényszék ítélete

19. B.1262/2019/82 Fővárosi Törvényszék ítélete
20. 19.B.77/2019/184. Balassagyarmati Törvényszék ítélete
21. 25.B.515/2018/30. Fővárosi Törvényszék ítélete
22. 19.B.16/2018/25. Balassagyarmati Törvényszék ítélete
23. 6.B.8/2018/3. Székesfehérvári Törvényszék ítélete
24. 11.B.183/2017/85. Fővárosi Törvényszék ítélete
25. B.70/2017/311- Budapest Környéki Törvényszék ítélete
26. 25.B.243/2016/190. Debreceni Törvényszék ítélete
27. 5.B.14/2016/16. Székesfehérvári Törvényszék ítélete
28. 19.B.625/2015/111. Debreceni Törvényszék ítélete
29. 20.B.795/2014/2. Fővárosi Törvényszék ítélete
30. 14.B.204/2014/31. Szombathelyi Törvényszék ítélete
31. B.387/2012/183. Győri Törvényszék ítélete
32. B.158/2012/3. Fővárosi Törvényszék ítélete
33. 8.B.405/2010/25. Fővárosi Bíróság ítélete
34. 16/B.8.2000/31. Székesfehérvéri Törvényszék ítélete

Interneten elérhető források jegyzéke

1. Az európai kábítószer-ellenőrző szolgálatok EMCDDA-TEDI hálózatának találkozója | www.euda.europa.eu (letöltés: 2024.11.02.)
2. „A lehető legrosszabb konstelláció következett be” – utánajártunk, miért nem rendezik meg jövőre a VOLT Fesztivált. Online: https://hvg.hu/kultura/20221117_volt_fesztival_sziget_koncert_valsag (letöltve: 2024.08.04.)
3. 162 milliós kártérítés jár a West Balkánban meghalt lányok családjának Online: <https://24.hu/belfold/2024/03/25/west-balkan-karterites-jogeros-itelet-162-millio-meghalt-lanyok-csaladjanak/> (letöltve: 2024.08.04.)
4. A VOLT fesztivál története Online: <http://www.sopron.co.hu/tartalom/volt-story.htm> (letöltve: 2024.01.25.)
5. A zenei fesztiválok története Online: <https://corvinplaza.hu/hello/hello-fesztival/a-zenei-fesztivalok-tortenete/> (letöltve: 2024.01.25.)

6. About TEDI The Trans-European Drug Information project Online:
<https://www.tedinetwork.org/about/> (letöltve: 2024.11.02.)
7. Anonimizált határozatok <https://eakta.birosag.hu/anonimizalt-hatarozatok>
8. August Vollmer biography explores famous police chief's UC Berkeley Online:
<https://news.berkeley.edu/2017/04/19/august-vollmer-biography-explores-famous-police-chiefs-uc-berkeley-ties/> (letöltve: 2024.12.29.)
9. Az élővilágot is veszélyezteti a Balaton Sound idején a vízbe kerülő drog Online:
https://hvg.hu/elet/20220708_drog_balaton_sound_viz_fesztival (letöltve: 2024.12.29.)
10. Az EU 2021–2025-re szóló drogstratégiája (2021/C 102 I/01) Online: [eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=OJ: C:2021:102I: FULL](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2021:102I:FULL) (letöltve: 2024.10.31.)
11. Balaton Sound Online: <https://balatonsound.com/hu/> (letöltés: 2024.01.25.)
12. Bayreuther Festspiele Online: <https://www.bayreuther-festspiele.de/> (Letöltés: 2024.01.25.)
13. Bowie at Glastonbury 1971. Online: <https://www.ukrockfestivals.com/glasmenu.html> (letöltés: 2024.01.25.)
14. Burningman Projekt Online: <https://burningman.org/> (letöltve: 2024.01.25.)
15. Campus Fesztivál Online: <https://www.campusfesztival.hu/hu> (letöltve: 2024.01.25.)
16. Coachella Festival Online: <https://coachella.lyte.com/3703432> (letöltve: 2024.01.25.)
17. Codice penale italiano Online:
https://www.gazzettaufficiale.it/atto/serie_generale/caricaArticolo?art.versione=9&art.idGruppo=34&art.flagTipoArticolo=1&art.codiceRedazionale=030U1398&art.idArticolo=416&art.idSottoArticolo=1&art.idSottoArticolo1=10&art.dataPubblicazioneGazzetta=1930-10-26&art.progressivo=0 (letöltve: 2024.11.04.)
18. Collegium Gladiatum Kulturális Hagyományőrző Egyesület Online:
http://old.gladiator.hu/index.php?option=com_content&task=view&id=80&Itemid=35&lang=it (letöltés: 2024.01.25.)
19. Drugs at events If you're an event organiser, there are many different things you can do to prevent drug harm at your event. Online:
<https://drugfoundation.org.nz/topics/workplaces-and-venues/events> (letöltve: 2024.01.25.)
20. EFOTT Online: <https://www.facebook.com/efott/> (letöltve: 2024.01.25.)

21. EMCDDA 2024 analysis of European Union drug market and insights for policy and practice Online: <https://www.europol.europa.eu/publications-events/publications/eu-drug-markets-analysis-2024-key-insights-for-policy-and-practice> (letöltve: 2024.12.31.)
22. EMCDDA jelentés 2022. Online: https://drogfokuszpont.hu/wp-content/uploads/EMCDDA_jelentes2022_HU_final.pdf (letöltve: 2024.10.31.)
23. ETIAS Online: <https://nik.gov.hu/etias> (letöltve: 2022.11.04.)
24. ETIAS-t igénylő európai országok: Ausztria, Belgium, Bulgária, Horvátország, Ciprus, Cseh Köztársaság, Dánia, Észtország, Finnország, Franciaország, Németország, Görögország, Magyarország, Izland, Olaszország, Lettország, Liechtenstein, Litvánia, Luxemburg, Málta, Hollandia, Norvégia, Lengyelország, Portugália, Románia, Szlovákia, Szlovénia, Spanyolország, Svédország, Svájc
Online: https://travel-europe.europa.eu/etias/who-should-apply_en#ETIAS-countries (letöltve: 2022.11.04.)
25. EU Drug Markets Analysis 2024 Key insights for policy and practice Online: <https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/EU%20Drug%20Markets%20Analysis%202024.pdf> (letöltve: 2024.10.31.)
26. Eurojust homepage Online: <https://www.eurojust.europa.eu/> (letöltve: 2024.12.29.)
27. European UNION Drugs Agency homepage: Online: https://www.euda.europa.eu/index_en (letöltve: 2023.04.01.)
28. Európai Biztonsági Stratégia, Biztonságos Európa egy jobb világban, 2009 Online: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/d0928657-af99-4552-ae84-1cbaaa864f96/> (letöltve: 2024.01.25.)
29. European Drug Report 2024: Trends and Developments Online: https://wayback.archive-it.org/12090/20241107112543/https://www.euda.europa.eu/publications/european-drug-report/2024_en (letöltve: 2024.10.31.)
30. European Drug Report 2025. Online: https://www.euda.europa.eu/publications/european-drug-report/2025/drug-situation-in-europe-up-to-2025_en (letöltve: 2025.06.27.)
31. European Union Agency for Law Enforcement Cooperation (Europol) Online: <https://www.unjobnet.org/organizations/Europol> (letöltve: 2023.04.01.)

32. European Web Survey on Drugs 2024 Online: www.emcdda.europa.eu (letöltve: 2024.11.04.)
33. Europol Information System Online: <https://www.europol.europa.eu/publications-events/publications/europol-information-system-eis-leaflet> (letöltve: 2024.11.04.)
34. Europol Information System Online: <https://www.europol.europa.eu/operations-services-and-innovation/services-support/information-exchange/europol-information-system> (letöltve: 2024.11.04.)
35. EUROPOL New AWF Concept Guide for MS and Third Parties Online: <https://www.statewatch.org/media/documents/news/2013/jan/europol-awf-new-concept.pdf> (letöltve: 2024.12.29.)
36. Europol Platform for Experts Online: <https://www.europ533ol.europa.eu/operations-services-and-innovation/services-support/information-exchange/europol-platform-for-experts> (letöltve: 2024.11.04.)
37. Évi egy halott az átlag a leghalálosabb zenei fesztiválon Online: https://velvet.hu/blogok/numera/2011/08/19/evi_egy_halott_az_atlag_a_leghalalosabb_zenei_fesztivalon (letöltve: 2024.01.25.)
38. Fiatalok és kábítószer az 1970-es évek Budapestjén Online: https://multkor.hu/20101123_fiatalok_es_a_kabitoszer_az_1970es_ek_budapestjen (letöltve: 2024.01.25.)
39. Fising on Orfű <https://fishingonorfu.hu/> (letöltés: 2024.01.25.)
40. Fővárosi Drogstratégia (2024-2029) <https://drogriporter.444.hu/2023/12/13/elfogadta-a-fovaros-az-uj-drogstrategiat> (letöltve: 2025.06.27.)
41. Freedom everywhere Online: <https://szigetfestival.com/hu/experience> (letöltve: 2024.01.25.)
42. Hírt TV riportja: Térdig ér a drog Ozorán Online: <https://www.youtube.com/watch?v=COHsEaed1h0>
1. How many countries are there really in the world? Online: <https://www.zmescience.com/feature-post/natural-sciences/geography/how-many-countries-are-there-in-the-world-043242/> (letöltve: 2024.09.02.)
43. How our history began Online: <https://www.interpol.int/Who-we-are/Our-history/How-our-history-started> (letöltve: 2024.12.29.)
44. IACA homepage Online: <https://www.iaca.net/> (letöltve: 2023.04.01.)

45. Interpol Databases Online: <https://www.interpol.int/How-we-work/Databases> (letöltve: 2023.04.01.)
46. <https://www.interpol.int/en/Crimes/Organized-crime> (letöltve: 2025.06.27.)
47. <https://www.interpol.int/en/Crimes/Drugs-and-illicit-substances> (letöltve: 2025.06.27.)
48. https://interpol.int/en/News-and-Events/News/2024/International-crackdown-nets-synthetic-drugs-worth-USD-1.05-billion?utm_source (letöltve: 2025.06.27.)
49. Kábítószerrel való visszaélés és tiltott kereskedelem nemzetközi konferenciája: ENSZ Közgyűlés 1987. december 7-i 42/112 számú határozata Online: <https://digitallibrary.un.org/record/153012?v=pdf> (letöltve: 2022.11.04.)
50. Ki kicsoda az antik mítoszokban - Kézi könyvtár Online: <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-ki-kicsoda-az-antik-mitoszokban-F869D/> (letöltve: 2024.01.25.)
51. Közös kapcsolattartási szolgálati helyek Online: <https://www.police.hu/hu/hirek-es-informaciok/legfrissebb-hireink/hatarrendeszet/kozos-kapcsolattartasi-szolgalati-hely> (letöltve: 2021.01.25.)
52. Law enforcement in the United States Online: <https://archive.org/details/lawenforcementin0000unse> (letöltve: 2024.12.29.)
53. Leszakadt ujja alapján azonosították az egyik merénylőt Online: https://index.hu/kulfold/2015/11/13/lovoldozesek_parizsban_meccs_kozben_legalabb_18-an_meghaltak/leszakadt_ujja_alapjan_azonositottak_az_egyik_merenylot/ (letöltve: 2024.12.19.)
54. Magyar Turisztikai Ügynökség (2021): Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030 – Turizmus 2.0. Online: https://mtu.gov.hu/documents/prod/NTS2030_Turizmus2.0-Strategia.pdf (letöltve: 2022.03.28.)
55. Mik azok a fúziós központok és milyen technológiát szolgálnak? <https://statetechmagazine.com/article/2020/12/what-are-fusion-centers-and-what-kind-technology-do-they-use-perfcon> (letöltve: 2024.12.30.)
56. Ministry of Health 2021 New Zealand Ministry of Health. 2021. “Drug Checking.” New Zealand Government. <https://www.health.govt.nz/publications/health-and-independence-report-2021> (letöltve: 2024.11.02.)

57. Mi a SIS, és hogyan működik? Online: https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/schengen-borders-and-visa/schengen-information-system/what-sis-and-how-does-it-work_hu (letöltve: 2022.03.28.)
58. Művészetek Völgye Online: https://www.muveszetekvolgye.hu/?gclid=EAIAIQobChMIqZCNt-bT_AIVDtmyCh2H4wr3EAAYASAAEgL2VfD_BwE (letöltés: 2024.01.25.)
59. NEBEK Online: <https://www.police.hu/hu/a-rendorsegrol/testulet/teruleti-szervek/nemzetkozi-bunugyi-egyuttmukodesi-kozpont> (letöltve: 2024.12.29.)
60. Nemzeti Információs Központ Online: <https://nik.gov.hu/szervezettortenet> (letöltve: 2024.12.29.)
61. Nemzetközi Kábítószer statisztika Online: https://www.euda.europa.eu/data/stats2024/dlo_en#displayTable:DLO-01-1-0 (letöltve: 2024.11.04.)
62. NZ Library of Congress 2021 New Zealand Drug Foundation. n.d. “Music Festivals.” Accessed August 20, 2021. (Online: <https://drugfoundation.org.nz/assets/Uploads/2021-Uploads/NZ-Drug-Foundation-submission-on-drug-checking-bill-FINAL-pdf.pdf> (letöltve: 2024.11.02.)
63. Our island’s official tourism website Online: <https://www.visitisleofwight.co.uk/whats-on/festivals> (letöltve: 2024.01.25.)
64. On Your Team Since 1998 Online: <https://dancesafe.org/about-us/> (letöltve: 2024.09.02.)
65. Orbán Viktor évértékelő beszéde. Online: <https://kormany.hu/beszedekek-interjuk/miniszterelnok/orban-viktor-evertekelo-beszede-20250222> (letöltve: 2025.06.27.)
66. OZORA festival Online: <https://ozorafestival.eu/> (letöltés: 2024.01.25.)
67. OZORA fesztivál Dádpusztá Online: <https://www.fesztivalportal.hu/konnyuzenei-fesztival/ozora-fesztival-dadpuszta> (letöltés: 2024.01.25.)
68. Österreichisches Strafgesetzbuch Online: <https://www.jusline.at/gesetz/stgb/gesamt> (letöltve: 2024.11.04.)
69. Őszintén a fesztiválokról Online: <https://drogkutato.hu/cikkek/oszinten-a-fesztivalokrol/> (letöltve: 2024.11.04.)

70. Papageno 2021: Elhunyt George Wein, a Newport Jazz Fesztivál szervezője Online: <https://papageno.hu/intermezzo/2021/09/elhunyt-george-wein-a-newport-jazz-fesztival-szervezoje/> (letöltve: 2024.01.25.)
71. Pinkop homepage: Online: <https://www.pinkpop.nl/> (letöltés: 2024.01.25.)
72. PoliceHungary: Sajtótájékoztató A kábítószer elleni küzdelem érdekében 2025 márciusában indult DELTA Program eddigi eredményeiről Online: <https://www.youtube.com/watch?v=T5YysSQDAQQ&t=283s> (letöltve: 2025.06.27.)
73. <https://www.police.hu/hu/hirek-es-informaciok/legfrissebb-hireink/delta-program/delta-borult-az-evekig-tarto-tobb-szaz> (letöltve: 2025.06.27.)
74. <https://www.police.hu/hu/hirek-es-informaciok/legfrissebb-hireink/delta-program/ipari-mennyisegeben-allitottak-elo-a> (letöltve: 2025.06.27.)
75. Polski Kodeks karny Online: https://www.gazzettaufficiale.it/atto/serie_generale/caricaArticolo?art.versione=9&art.idGruppo=34&art.flagTipoArticolo=1&art.codiceRedazionale=030U1398&art.idArticolo=416&art.idSottoArticolo=1&art.idSottoArticolo1=10&art.dataPubblicazioneGazzetta=1930-10-26&art.progressivo=0 (letöltve: 2024.11.04.)
76. Procurement Notices Provision Of Comprehensive Rehabilitation, Psycho-Social, Economic And Educational Empowerment And Re-Integration Services To 36 Trafficked Persons In Lagos And Edo States, Retrieved Online: http://procurement-notices.undp.org/wiev_notice.cfm?notice_id=32810 (letöltve: 2022.11.04.)
77. Psychedelic Tribal gathering 25 July - 05 August 2025 Dádpusztá, Hungary Online: <https://2025.ozorafestival.eu/> (letöltve: 2024.01.25.)
78. Adolph Quetelet <https://quetelet.be/adolph-quetelet/> (letöltve: 2025.05.13.)
79. Rachel Boba Santos Online: <https://us.sagepub.com/en-us/nam/author/rachel-boba-santos> (letöltve: 2024.11.04.)
80. Regulation and legislation Ngā here me ngā ture Online: <https://www.health.govt.nz/our-work/regulation-health-and-disability-system/drug-checking> (letöltve: 2024.11.02.)
81. Rendezvények a koronavírus után a zenei fesztiválok és az osztálytalálkozók is hiányoztak az embereknek Online: <https://rendezvenyvilag.hu/hirek/item/6887-rendezvenyek-a-koronavirus-utan-a-zenei-fesztivalok-es-az-osztalytalalkozok-is-hianyoztak-az-embereknek.html> (letöltve: 2024.01.25.)

82. Roskilde Festival homepage Online: <https://www.roskilde-festival.dk/> (letöltve: 2024.01.25.)
83. Salzburgforum. Online:
https://www.salzburgforum.org/Who_are_we/Levels_and_Fields_of_Cooperation.htm
[1](#) (letöltve: 2024.09.02.)
84. Schengen-information-system Online:
https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/schengen-borders-and-visa/schengen-information-system/sirene-cooperation_hu (letöltve: 2023.04.01.)
85. Secretary-General's bulletin Organization of the United Nations Office on Drugs and Crim Online: <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n04/272/92/pdf/n0427292.pdf> (letöltve: 2024.12.29.)
86. Secure Information Exchange Network Online:
<https://www.europol.europa.eu/operations-services-and-innovation/services-support/information-exchange/secure-information-exchange-network-application-siena> (letöltve: 2024.11.04.)
87. Southeast European Law Enforcement Center, Online: <https://www.selec.org/> (letöltve: 2024.12.29.)
88. Sem VIT, sem Woodstock” - Érdekességek a Sziget Fesztivál történetéből Online:
https://hvg.hu/elet/20200808_Sem_VIT_sem_Woodstock_erdekessegek_a_Sziget_Fesztival_tortenetebol (letöltve: 2024.01.25.)
89. SOCTA 2021 Serious and Organised Crime Threat Assessment Online:
<https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/european-union-serious-and-organised-crime-threat-assessment> (letöltve: 2024.10.31.)
90. SOCTA 2025 Serious and Organised Crime Threat Assessment Online:
<https://www.europol.europa.eu/publication-events/main-reports/changing-dna-of-serious-and-organised-crime#downloads> (letöltve: 2025.06.27.)
91. Sörnek álcázta a kábítószer Online: <https://www.police.hu/hu/hirek-es-informaciok/legfrissebb-hireink/bunugyek/sornek-alcazta-a-kabitoszer-alapanyag> (letöltve: 2021.02.24.)
92. Strategic Analysis Online: <https://www.europol.europa.eu/operations-services-and-innovation/services-support/information-exchange/strategic-analysis> (letöltve: 2024.11.04.)
93. SZIN Online: <https://szin.org/> (letöltve: 2024.01.25.)

94. Techno Blog: A Love Parade története Online: <https://techno.hu/love-parade-tortenete/> (letöltve: 2024.01.25.)
95. TEDITrans-European Drug Information Network (TEDI) Online: <https://storymaps.arcgis.com/stories/00ee26dab2cf42babc1bb61a6cef533e> (letöltve: 2024.11.02.)
96. The Biggest and best Music Festivals from Across the World Online: <https://www.slingo.com/blog/lifestyle/biggest-and-best-music-festivals-2024/> (letöltve ideje: 2024.08.04.)
97. Un world tourism barometer international tourism recovers prepandemic levels in 2024 https://tripbytrip.org/2025/02/01/un-world-tourism-barometer-international-tourism-recovers-pre-pandemic-levels-in-2024/?utm_source=chatgpt.com (letöltve: 2025.06.27.)
98. Újra lesz Hegyalja Fesztivál - Nyár közepén visszatér a buli a tokaji Tisza-partra Online: <https://www.rockbook.hu/hirek/ujra-lesz-hegyalja-fesztival-nyar-kozepen-visszater-buli-tokaji-tisza-partra> (letöltés: 2024.01.25.)
99. Uniting festivals across Europe Online: <https://efa-aef.eu> (letöltve: 2024.01.25.)
100. UNODC: World Drug Report 2021. Online: <https://www.unodc.org/unodc/en/data-and-analysis/wdr2021.html> (letöltve: 2024.03.23.)
101. Veld Music Festival deaths linked to 'party drugs,' police say Online: <https://www.cbc.ca/news/canada/toronto/veld-music-festival-deaths-linked-to-party-drugs-police-say-1.2727358> (letöltve: 2025.06.27.)
102. Visegradgroup Online: https://www-visegradgroup-eu.translate.google.com/home?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=hu&_x_tr_hl=hu&_x_tr_pto=sc (letöltve: 2024.09.02.)
103. White papers are available to IACA Members <https://iaca.net/white-papers/> (letöltve: 2023.04.01.)
104. World Customs Organization Organisation mondiale des douanes Online: <https://www.wcotradetools.org/en> (letöltve: 2024.12.29.)
105. World Drug Report 2021 Online: <https://www.unodc.org/unodc/en/data-and-analysis/wdr2021.html> (letöltve: 2024.11.04.)
106. REUTER Peter Online: <https://ccjs.umd.edu/facultyprofile/reuter/peter> (letöltve: 2025.05.25.)

ÁBRAJEGYZÉK

1. ábra: A kábítószerkereskedelem piaci részesedése az EU-n belül
2. ábra: A kannabisz kereskedelmi és újraelosztási útvonalai az EU-ban
3. ábra: Az EU-ba irányuló kokaincsempészet
4. ábra: EU tagállamok közötti információ-átadás
5. ábra: A bűnügyi elemzés modellje
6. ábra: Az ismertté vált/registrált bűnözés
7. ábra: Az ismertté vált kábítószerrel visszaélések száma
8. ábra: A kábítószeres bűncselekmények számának alakulása
9. ábra: A kábítószer birtoklása bűncselekmények számának alakulása
10. ábra: A kábítószer-kereskedelem bűncselekmények számának alakulása
11. ábra: Új pszichotróp anyaggal visszaélés bűncselekmények száma
12. ábra: Kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények mutatói
13. ábra: Kábítószeres bűncselekmények elkövetőinek száma
14. ábra: A lefoglalt kábítószeres fajtái
15. ábra: A fesztiválokön elkövetett kábítószeres bűncselekmények számának alakulása
16. ábra: A fesztiválokön elkövetett kábítószeres bűncselekmények elkövetőinek száma
17. ábra: A fesztiválokön elkövetett bűncselekmények elkövetőinek állampolgárság szerinti megoszlása
18. ábra: A jelentősebb fesztiválokön elkövetett kábítószeres bűncselekmények száma
19. ábra: A fesztiválokön elkövetett kábítószeres bűncselekmények elkövetőinek előélete
20. ábra: A Sziget fesztiválon elkövetett kábítószeres bűncselekmények
21. ábra: A Sziget fesztiválokön elkövetett kábítószeres bűncselekmények elkövetői állampolgárság szerinti megoszlásban
22. ábra: Az OZORA fesztiválon elkövetett kábítószeres bűncselekmények
23. ábra: Az OZORA fesztiválokön elkövetett kábítószeres bűncselekmények elkövetői állampolgárság szerinti megoszlásban
24. ábra: A Balaton Sound fesztiválon elkövetett kábítószeres bűncselekmények
25. ábra: A Balaton Sound fesztiválokön elkövetett kábítószeres bűncselekmények elkövetői állampolgárság szerinti megoszlásban
26. ábra: A bűnügyi tevékenység szakaszai

TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE

1. táblázat: A kábítószeres bűncselekmények száma Európában
2. táblázat: A kábítószeres bűncselekmények elkövetőinek korcsoport szerint megoszlása
3. táblázat: A fesztiválokon elkövetett kábítószeres bűncselekmények elkövetőinek korcsoport szerinti megoszlása
4. táblázat: Fesztivál-kábítószer-rendőrség találatok
5. táblázat: Nemzetközi és hazai publikációk összevetése

MELLÉKLETEK

1. A kábítószeres bűncselekmények elkövetőinek korcsoport szerint megoszlása
2. Fesztiválokon történő kábítószeres bűncselekmények elkövetőinek korcsoport szerint megoszlása
3. A fesztiválokon elkövetett bűncselekmények elkövetőinek állampolgárság szerinti megoszlása
4. Elemzett ügyek
5. A fesztiválokon lefoglalt kábítószeresek
6. A fesztiválokon elkövetett kábítószeres bűncselekmények elkövetőinek előélete

1. sz. melléklet
A kábítószeres bűncselekmények elkövetőinek korcsoport szerint

Rendőri eljárásban adott bűncselekményekben ¹ regisztrált elkövetők ² és elkövetések ³ száma nem és korcsoport szerinti bontásban a 2012- 2021. évi ENyÜBS ⁴ adatok alapján		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Korcsoport	Nem											
(6) ismeretlen	Férfi	1										
	Ismeretlen	3										
Gyermekkorú (0-13)	Férfi	12	4	6	1	3	4	3	1	3	9	5
	Nő	2	2	4	3	2	3	1	4	2	4	3
	(üres)									1		
Fiatalkorú (14-17)	Férfi	413	291	303	305	392	410	420	460	514	408	352
	Nő	60	64	72	70	72	66	78	113	133	95	95
	(üres)							1	2	1		
Fiatal felnőtt (18-24)	Férfi	2212	2157	2077	2298	3082	2546	2523	2575	2568	2305	1637
	Nő	265	223	205	244	321	302	308	328	358	330	277
	(üres)						1	8	1	1		
Felnőtt (25-59)	Férfi	2786	2950	3119	3504	4282	3958	4246	4745	5194	5063	4202
	Nő	273	301	323	382	480	422	569	612	673	684	588
Idős korú (60-)	Férfi	7	10	10	18	12	14	25	25	40	40	34
	Nő	1	3	5	9	9	8	10	9	11	11	6

2. sz. melléklet
Fesztiválokon történő kábítószeres bűncselekmények elkövetői korcsoport szerint

Rendőri eljárásban adott bűncselekményekben ¹ regisztrált elkövetők ² és elkövetések ³ száma nem és korcsoport szerinti bontásban a 2012- 2021. évi ENyÜBS ⁴ adatok alapján FESZTIVÁLON		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Korcsoport	Nem											
	(üres)											
Fiatalkorú (14-17)	Férfi	1	29	1	2	1	2	6	4			
	Nő		9	1	0						1	
	(üres)											
Fiatal felnőtt (18-24)	Férfi	14	19	17	20	27	17	25	5	9	9	11
	Nő	2			2	2	1			1	2	5
	(üres)											
Felnőtt (25-59)	Férfi	14		27	26	30	12	28	7	14	36	52
	Nő	2		2	2	5	4	4	1	1	1	5
Idős korú (60-)	Férfi					1			1			
	Nő											

3. sz. melléklet
A fesztiválokon elkövetett bűncselekmények elkövetőinek állampolgárság szerinti megoszlása

Rendőri eljárásban adott bűncselekményekben ¹ regisztrált elkövetők ² és elkövetések ³ száma állampolgárság szerinti bontásban, ahol az elkövetés helyszíne szabadtéri kulturális, szórakoztató rendezvény helyszíne a 2012-2021. évi ENyÜBS ⁴ adatok alapján	
Állampolgárság	
magyar	274
holland	38
francia	32
belga	20
német	20
olasz	15
nigériai	14
osztrák	13
cseh	11
Brit	9
izraeli	9
lengyel	5
svájci	5
angol	4
román	4
szlovák	4
ukrán	4
amerikai (amerikai egyesült államokbeli)	3
kanadai	3
montenegrói	3
spanyol	3
szerb	3
brazil	2
finn	2
ír	2
portugál	2
új-zélandi	2

bosznia-hercegovinai	1
francia, német	1
görög	1
indiai	1
kínai	1
Kolumbiai	1
magyar, izraeli	1
magyar, román	1
nicaraguai	1
norvég	1
perui	1
román, izraeli	1
svéd	1
tunéziai	1
Összesen:	520

4. számú melléklet
Az elemzett jogerős bírósági ítéletek

	Bíróság	ítéletszám
1.	Győri Törvényszék	B.129/2010/153.
2.	Fővárosi Bíróság	8.B. 405/2010/25.
3.	Fővárosi Törvényszék	20.B.1039/2011/224
	Fővárosi Ítéltábla, mint másodfok	4.Bf.265/2015/22. Fővárosi Törvényszék 20.B.1039/2011/224.
4.	Fővárosi Törvényszék	1.B.158/2012/3.
	Fővárosi Ítéltábla, mint másodfok	3.Bf.264/2012/11. 1.B.158/2012/3.
5.	Győri Törvényszék	B.387/2012/183
	Győri ítéltábla, mint másodfok	Bf.39/2015/26. Bf.85/2015/.3. Bf.41/2015. Bf.86/2015/6.
	Kúria	Bfv.III.228/2018/5. felülvizsgálat Első fok: Győri Törvényszék, B.387/2012/183., Másodfok: Győri Ítéltábla, Bf.39/2015/26.,
6.	Székesfehérvári Törvényszék	6.B. 197/2013/20
	Fővárosi Ítéltábla, mint másodfok	3.Bf.112/2015/28. Székesfehérvári Törvényszék 6.B.197/2013/20.
7.	Kaposvári Törvényszék	15.B.132/2014/26.
	Pécsi Ítéltábla, mint másodfok	Bf.II.92/2014/11 Kaposvári Törvényszék 15.B.132/2014/26. I. fok
8.	Szombathelyi Törvényszék	204/2014/31
	Győri Ítéltábla, mint másodfok	B.f.61/2015/6. Szombathelyi Törvényszék 14.B.204/2014/31.
9.	Fővárosi Törvényszék	20.B.795/2014/2.
	Fővárosi Ítéltábla, mint másodfok	3.Bf.344/2014/31. Fővárosi Törvényszék 20.B.795/2014/22. I. fokon
10.	Győri Törvényszék	B. 385/2015/35
11.	Veszprémi Törvényszék	10.B.685/2015/78
	Győri Ítéltábla, mint másodfok	Bf.II.58/2017/24 Veszprémi Törvényszék 10.B.685/2015/78
12.	Debreceni Törvényszék	19.B.625/2015/111
	Debreceni Ítéltábla, mind másodfok	Bf.382/2018/13 Debreceni Törvényszék 26.B.685/2016/64

	Kúria	Bfv.1291/11. Bf.382/2018/13 Debreceni Törvényszék 26.B.685/2016/64
13.	Székesfehérvári Törvényszék	5.B.14/2016/16.
	Győri Ítéltábla, mind másodfok	Bf.57/2017/6. 5.B.14/2016/16. Székesfehérvári Törvényszék
14.	Szekszárdi Törvényszék	2.B.199/2016/ 51.
	Pécsi Ítéltábla, mint másodfok	Bf.I.63/2017/10. Szekszárdi Törvényszék 2.B.199/2016/51
15.	Debreceni Törvényszék	25.B.243/2016/2190.
16.	Tatabányai Törvényszék	B.470/2016/28.
	Győri Ítéltábla, mind másodfok	Bf.I.72/2017/5. Tatabányai Törvényszék 4.B.470/2016/28
17.	Nyíregyházi Törvényszék	2.B.158/2017/20.
18.	Fővárosi Törvényszék	11.B.183/2017/85
19..	Budapest Környéki Törvényszék	B.70/2017/11.
20.	Kaposvári Törvényszék	20.B.288/2017/137/I
21.	Gyulai Törvényszék	6.B.333/2017
22.	Debreceni Törvényszék	B.381/2017/48
23.	Fővárosi Törvényszék	8.B.1616/2017/18.
24.	Veszprémi Törvényszék	12.Fk.673/2017/41.
25.	Székesfehérvári Törvényszék	6.B.8/2018/3
	Győri Ítéltábla, mint másodfok	Bf.I.81/2018/9. Székesfehérvári Törvényszék 6.B.8/2018/3.
26.	Balassagyarmati Törvényszék	19.B.16/2018/25.
	Fővárosi Ítéltábla, mint másodfok	4.Bf.212/2018/21 Balassagyarmati Törvényszék 19.B.16/2018/25
27.	Fővárosi Törvényszék	31.B.292/2018/25.
28.	Fővárosi Törvényszék	25.B.515/2018/30.
	Fővárosi Ítéltábla, mint másodfok	3.Bf.312/2018/11 Fővárosi Törvényszék 25.B.515/2018/30
29.	Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa	43.Kb.22/2018/190.
30.	Fővárosi Törvényszék	15.B.6/2019/223
31.	Balassagyarmati Törvényszék	19.B.77/2019/184
	Fővárosi Ítéltábla, mint másodfok	3.Bf.5/2021/43 Balassagyarmati Törvényszék 19.B.77/2019/184

	Kúria	Bfv.II.1.230/2021/10. Elsőfok: Balassagyarmati Törvényszék 19.B.77/2019/184 Másodfok: Fővárosi Ítéltábla 3.Bf.5/2021/43
32.	Fővárosi Törvényszék	B.1262/2019/82
	Fővárosi Ítéltábla, mint másodfok	4.Bf.44/2022/21. Fővárosi Törvényszék 13.B.1262/2019/82
33.	Győri Ítéltábla, mint másodfok	Bf.I.99/2019/21 Székesfehérvári Törvényszék 11.B.11/2019/26
34.	Székesfehérvári Törvényszék	11.B.9/2020/31
35.	Székesfehérvári Törvényszék	16.B.22/2020
	Győri Ítéltábla, mint másodfok	Bf.I.30/2021/41 Székesfehérvári Törvényszék 16.B.22/2020/71
	Kúria	Bfv.II.1.477/2022/7. Elsőfok: Székesfehérvári Törvényszék, 16.B.22/2020/71 Másodfok: Győri Ítéltábla, Bf.I.30/2021/41
36.	Bajai Járásbíróság	B.40/2020/113
37.	Fővárosi Törvényszék	25.B.187/2020/24.
	Fővárosi Ítéltábla, mint másodfok	Bf.149/2020/144. Fővárosi Törvényszék 25.B.187/2020/24
38.	Debreceni Törvényszék	B.249/2020/56
	Debreceni Törvényszék	19.B.249/2020/171
39.	Fővárosi Törvényszék	1.B. 594/2020/36-I.
	Fővárosi Ítéltábla, mint másodfok	4.Bf.375/2021/13. első fok: 1.B.594/2020/36. Fővárosi Törvényszék
	Kúria	Bfv.III.421/2023/10 Első fok: Fővárosi Törvényszék, 1.B.594/2020/36 Másodfok: Fővárosi Ítéltábla 4.Bf.375/2021/13.
40.	Budapest Környéki Törvényszék	7.B.30/2021/114
41.	Fővárosi Törvényszék	90.B.295/2021
42.	Fővárosi Törvényszék	B.302/2021/105
43.	Tapolcai Járásbíróság	2.B.220/2022/94-II
44.	Kúria	Bfv.I.127/2022/13. Elsőfok: Kaposvári Törvényszék, 15.B.110/2020/194 Másodfok: Pécsi Ítéltábla, Bf.I.43/2021/15

5. sz. melléklet
A fesztiválokon lefoglalt kábítószer

	bíróság	ítéletszám	kábítószer	fesztivál
1.	Győri Törvényszék	B.129/2010/153.	speed, ecstasy, marihuána	VOLT Sopron
2.	Fővárosi Bíróság	8.B. 405/2010/25.	kokain kapszula, kokain por amfetamin, MDMA	SZIGET
3.	Fővárosi Törvényszék	20.B.1039/2011/224	marihuána, ecstasy	Sziget
4.	Fővárosi Törvényszék	1.B.158/2012/3.	marihuána (cannabis), MDMA	SZIGET
5.	Győri Törvényszék	B.387/2012/183	amfetamin, marihuána, hasis, prekurzor	Sziget
6.	Székesfehérvári Törvényszék	6.B. 197/2013/20	LSD, MDMA, kokain, marihuána	Ozora
7.	Kaposvári Törvényszék	15.B.132/2014/26.	ecstasy, kokain, amfetamin, ketamin, marihuána	Balaton Sound
8.	Szombathelyi Törvényszék	204/2014/31	marihuána, kokain, mepredron amfetamin, ketamin, metamfetamin	Orfű Fishing
9.	Fővárosi Törvényszék	20.B.795/2014/2.	amfetamin, marihuána pszichocibin	Sziget
10.	Győri Törvényszék	B. 385/2015/35	amfetamin, MDMA metamfemin, pszilocin, pszilocibin kannabisz	B.my Lake Balatonvilágos
11.	Veszprémi Törvényszék	10.B.685/2015/78	mepredron, speed, MDPV-tartalmú kristály, marihuána, exstasy, varázsgomba, pentedrod	Veszprémi Utcazené Fesztivál
12.	Debreceni Törvényszék	19.B.625/2015/111	amfetamin, kannabisz, MDMA marihuána ültetvény, Ausztriából megvásárolt kannabisz magok elültetésének	Campus Fesztivál
13.	Székesfehérvári Törvényszék	5.B.14/2016/16.	Delta-9-THC, kokain, LSD, pszilocin, pszilocibin, MDMA, amfetamin, ketamin	OZORA Fesztivál
14.	Szekszárdi Törvényszék	2.B.199/2016/ 51.	speed, amfetamin, MDMA, ecstasy, marihuána, kokain Kamagra - szexuális teljesítményt fokozó szer	OZORA Fesztivál
15.	Debreceni Törvényszék	25.B.243/2016/2190	marihuána, kannabisz, amfetamin	
16.	Tatabányai Törvényszék	B.470/2016/28.	kenderültetés/hasis	Sziget

	Győri Ítéltábla, mint másodfok	Bf.I.72/2017/5. Tatabányai Törvényszék 4.B.470/2016/28		
17.	Nyíregyházi Törvényszék	2.B.158/2017/20.	speed, MDMA, amfetamin, kokain	
18.	Fővárosi Törvényszék	11.B.183/2017/85	GBL, speed, alfa -PHP	VOLT Sopron
19..	Budapest Környéki Törvényszék	B.70/2017/11.	MDMA, amfetamin, kokain, marihuána	Be my lake” fesztivál Balatonvilágos
20.	Kaposvári Törvényszék	20.B.288/2017/137/I	amfetamin, marihuána, kannabisz, kokain, MDMA	STRAND fesztivál Zamárdi
21.	Gyulai Törvényszék	6.B.333/2017	speed, kannabisz	
22.	Debreceni Törvényszék	B.381/2017/48	marihuána, speed, kokain, hasis	
23.	Fővárosi Törvényszék	8.B.1616/2017/18.	kannabisz, amfetamin, MDMA, LSD	
24.	Veszprémi Törvényszék	12.Fk.673/2017/41.	hasis, marihuána, ecstasy, kannabisz	
25.	Székesfehérvári Törvényszék	6.B.8/2018/3	MDMA	OZORA
26.	Balassagyarmati Törvényszék	19.B.16/2018/25.	ketamin, LSD, MDMA, kokain kannabisz	SUN fesztivál Csobánka-pusztá
27.	Fővárosi Törvényszék	31.B.292/2018/25.	marihuána, amfetamin, kokain	
	Fővárosi Ítéltábla , mint másodfok	3.Bf.312/2018/11 Fővárosi Törvényszék 25.B.515/2018/30	kokain	
29.	Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa	43.Kb.22/2018/190.	amfetamin, kokain, kannabisz, exstasy, MDMA, marihuána mefedron	
30.	Fővárosi Törvényszék	15.B.6/2019/223	kokain, marihuána, MDMA amfetamin, hasis	E-Klub
31.	Balassagyarmati Törvényszék	19.B.77/2019/184	MDMA, kannabisz, LSD, amfetamin	SUN fesztivál
32.	Fővárosi Törvényszék	B.1262/2019/82	MDMA, LSD	
33.	Győri Ítéltábla, mint másodfokú	Bf.I.99/2019/21 Székesfehérvári Törvényszék 11.B.11/2019/26		OZORA

34.	Székesfehérvári Törvényszék	11.B.9/2020/31	Dominó tableta, Moho Jojo tableta kábítószer tartalmú kristályos anyag, kábítószer tartalmú folyadék, fehér kábítószer tartalmú por, LSD, ketamin	OZORA
35.	Székesfehérvári Törvényszék	16.B.22/2020	Exstasy, marihuána, kokain, MDMA	OZORA
	Győri Ítéltábla, mint másodfok	Bf.I.30/2021/41 Székesfehérvári Törvényszék 16.B.22/2020/71		
36.	Bajai Járásbíróság	B.40/2020/113	speed, amfetamin, marihuána	Bajai sörfesztivál
37.	Fővárosi Törvényszék	25.B.187/2020/24.	marihuána, MDMA	Sziget
38.	Debreceni Törvényszék	B.249/2020/56	marihuána, kokain, amfetamin, ecstasy	
	Debreceni Törvényszék	19.B.249/2020/171	marihuána, kokain, amfetamin, ecstasy	
39.	Fővárosi Törvényszék	1.B. 594/2020/36-I.	MDMA, kokain	Balaton Sound
40.	Budapest Környéki Törvényszék	7.B.30/2021/114	GINA GBL, MDMA, kokain, marihuánás cigaretta	Balaton Sound
41.	Fővárosi Törvényszék	90.B.295/2021	MDM, marihuána, ecstasy, amfetamin, kokain, ketamin LSD	SZIGET
42.	Fővárosi Törvényszék	B.302/2021/105	kokain, MDMA, marihuána	
43.	Tapolcai Járásbíróság	2.B.220/2022/94-II	kannabisz, marihuána, amfetamin, MDMA	
44.	Kúria	Bfv.I.127/2022/13.	kannabisz, MDMA, amfetamin, ketamin	Samsara Fesztivál Siófok

6. Sz. melléklet
A fesztiválokon elkövetett kábítószeres bűncselekmények
elkövetőinek előlétele

	Hely	Helyszín	Hol árultak kábítószer	tettek száma	állampolgárság	büntett előélet	kábítószert miatti büntetve	minősítő körülmény
1.	VOLT	fesztivál	nem csak fesztivál	7	magyar	5	2	
2.	Sziget		csak fesztivál	1				
3.	Sziget	fesztivál	csak fesztivál	2	libériai nigériai			
4.	Sziget	fesztivál	csak fesztivál	4	3 magyar 1 román			2 társtettes
5.	Sziget		nem csak fesztivál	11		5	2	8 társtettes 6 bűnszervezet
6.	OZORA	fesztivál	csak fesztivál	2	2 izraeli			2 társtettes
7.	Balaton Sound	fesztivál	csak fesztivál	1				
8.	Orfű Fishing		nem csak fesztivál	2				
9.	Sziget	fesztiválon	csak fesztivál	1		1	1	
10.	B my Like		nem csak fesztivál	1		1		
11.	Veszprémi utcazenei fesztivál		nem csak fesztivál	13		5	2	5 bűnszövetség 7 társtettes
12.	Campus		nem csak fesztivál	5		2		3 társtettes 3 bűnszövetség
13.	OZORA	fesztivál	nem csak fesztivál	1				
14.	OZORA		nem csak fesztivál	4		1	1	
15.	nem beazonosítható		nem csak fesztivál	6	3 nigériai	2		4 társtettes 4 bűnszövetség
16.	Sziget		nem csak fesztivál	2		1		
17.	nem beazonosítható		nem csak fesztivál	1				
18.	VOLT		nem csak fesztivál	2		1		
19.	B my Like		nem csak fesztivál	7		5	2	
20.	Strand		nem csak fesztivál	3		3	2	
21.	nem beazonosítható		nem csak fesztivál	6		3	3	
22.	nem beazonosítható		nem csak fesztivál	3		1	1	2 társtettes 3 bűnszövetség
23.	nem beazonosítható			2		1		
24.	nem beazonosítható			13		4	4	7 társtettes 5 bűnszövetség

25	OZORA	fesztivál		1	amerikai			
26	SUN	fesztivál	csak fesztivál	1	spanyol			
27	nem beazonosítható		csak fesztivál	1				
28	Balaton Sound			1				
29	nem beazonosítható		nem csak fesztivál	12		7	3	
30	nem beazonosítható			8		2	1	
31	SUN	fesztivál	nem csak fesztivál	2	2			
32	Sziget	fesztivál		3	3 holland			3 társtettes
33	OZORA	fesztivál	csak fesztivál	2	2 angol			2 társtettes
34	OZORA	fesztivál	csak fesztivál	1				
35	OZORA	fesztivál	csak fesztivál	3		2	2	3 társtettes 3 bünszövetség
36	Bajai Sörfesztivál		csak fesztivál	1		1	1	
37	Sziget	fesztivál		2	2 holland			
38	nem beazonosítható			5		3	2	
38	nem beazonosítható			4		2	1	
39	Balaton Sound			1				
40	Balaton Sound		csak fesztivál	3		1	1	1 társtettes
41	Sziget		nem csak fesztivál	1				
42	Sziget		nem csak fesztivál	4	1 német			3 társtettes
43	nem beazonosítható			3		1		
44	Samsara	fesztiválon		1	holland			

A KUTATÁSSAL KAPCSOLATBAN MEGJELENT PUBLIKÁCIÓK

Németh, Ágota

A szervezett bűnözés elleni közös fellépés a schengeni térségben

In: Gyelník, Teodor; Ocskay, Gyula; Vájlók, László (szerk.) Schengen 40-35-30 : Jubileumi tanulmánykötet, Budapest, Magyarország : Central European Service for Cross-Border Initiatives (CESCI), Határőr Kultúráért Alapítvány (2025) 329 p. pp. 251-270. , 20 p.
Szaktanulmány (Könyvrészlet)

Németh Ágota ; Vári Vince

The dilemmas of criminal intelligence analysis

BEZBEDNOST 66: 3 pp. 97-112., 16 p. (2024)

Szaccikk (Folyóiratcikk)

Németh Ágota ; Rottler Violetta

A mesterséges intelligencia szerepe a könnyűzenei fesztiválok biztosításában

In: Gaál, Gyula; Hautzinger, Zoltán (szerk.) A rendészet tudománya és gyakorlata Pécs, Magyarország: Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoport (2024) 434 p. pp. 131-136. 6 p.
Szaktanulmány (Könyvrészlet)

Németh, Ágota ; Rottler Violetta

The role of artificial intelligence in securing popular music festivals

POLICE STUDIES: THE PERIODICAL OF THE POLICE SCIENTIFIC COUNCIL 4 : 1-2 pp. 151-160., 10 p. (2024)

Szaccikk (Folyóiratcikk)

Németh, Ágota

Geographic Profiling of Offenders

Criminal Geographical Journal 6 : 1-2 pp. 15-23. 9 p. (2024)

Szaccikk (Folyóiratcikk)

Németh, Ágota

A kábítószeres bűncselekmények felderítésének bűnelemzői támogatása

Magyar Rendészet 23: 2 pp. 103-114. 12 p. (2023)

Szakkikk (Folyóiratcikk) | Tudományos [34416569] [Egyeztetett]

Németh, Ágota

A bűnügyi elemzés új aspektusai

In: Németh, Kornél; Jakab, Bálint; Péter, Erzsébet (szerk.) VII. Turizmus és Biztonság Nemzetközi Tudományos Konferencia Tanulmánykötet

Nagykanizsa, Magyarország: Pannon Egyetem (2023) 407 p. pp. 44-51. 8 p.

Szaktanulmány (Könyvrészlet)

Németh Ágota

A bűnügyi elemző-értékelő munka

In: Szendrei, Ferenc (szerk.) Bűnügyi szolgálati ismeretek. Különös rész

Budapest, Magyarország: Ludovika Egyetemi Kiadó (2022) 280 p. pp. 215-233. 19 p.

Felsőoktatási tankönyv része (Könyvrészlet)

Németh, Ágota

Az arcfelismerés szerepe a bűnügyi munkában

Magyar Rendészet 22: 2 pp. 171-182. 12 p. (2022)

Szakkikk (Folyóiratcikk) |

Bánáti Tibor ; Nagy Ivett ; Németh Ágota

Adat az adatról, azaz a metaadatok elemzésének lehetőségei, különös tekintettel a szervezett bűnözésre

Belügyi Szemle (2010-) 70: 7 pp. 1415-1428. 14 p. (2022)

Szakkikk (Folyóiratcikk)

Németh Ágota

A bűnügyi elemző-értékelő munka napjainkban

In: Harmati, Barbara; Kovács, Szitkay Eszter; Pap, András László; Papp, Bendegúz
(szerk.) *Honestas, Humanitas, Humilitas: ünnepi kötet Kerezsi Klára tiszteletére*
Budapest, Magyarország: L'Harmattan Kiadó (2021) 213 p. pp. 152-160. 9 p.
Könyvfejezet (Könyvrészlet)

Balla József ; Kalmár Ádám ; Nagy Ivett ; Németh Ágota

Biometrikus adatok megjelenése az új európai határrendészeti adatbázisokban

Határrendészeti Tanulmányok 18 : 3 pp. 6-19. 14 p. (2021) Szakcikk (Folyóiratcikk)